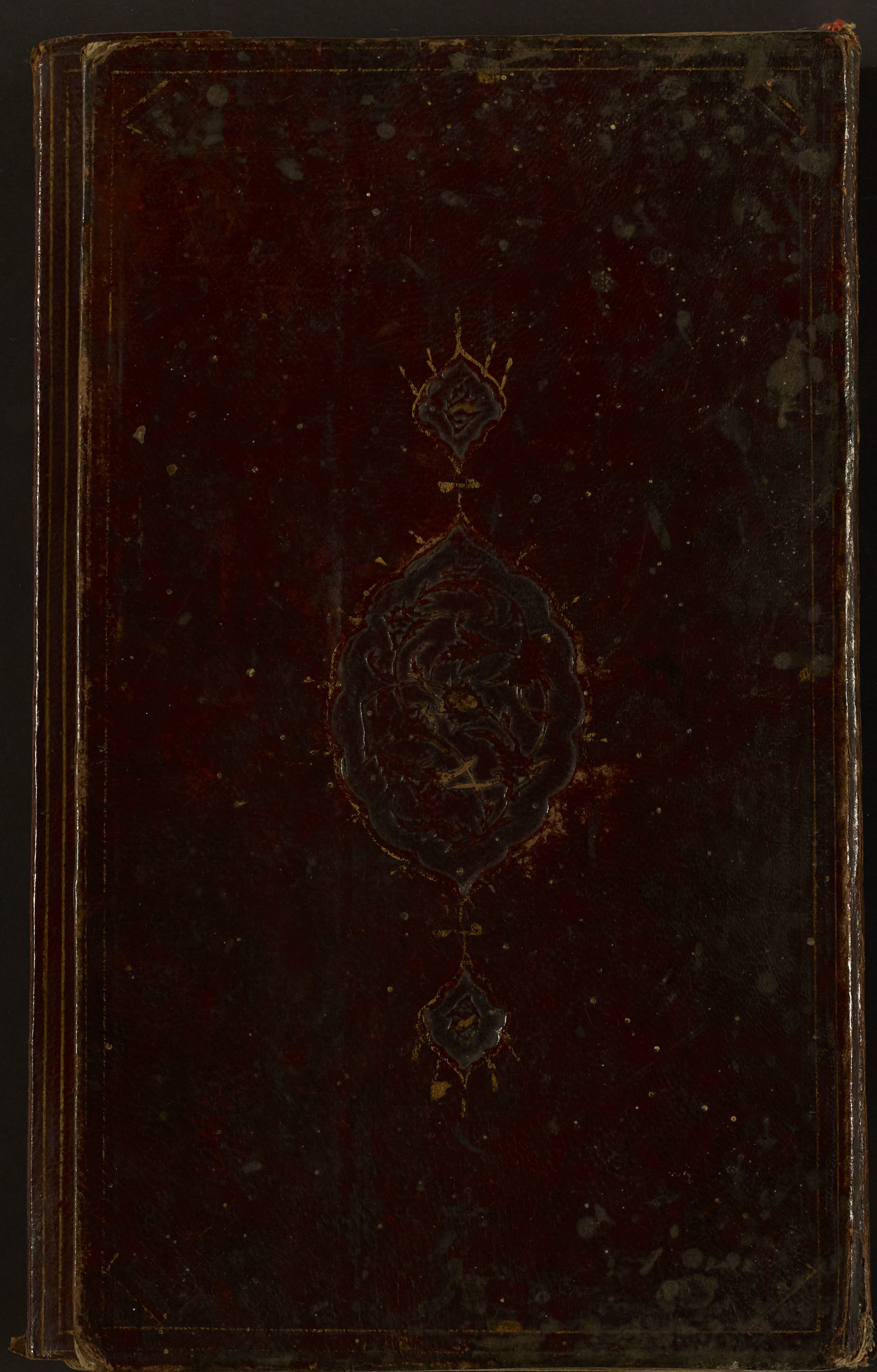

القاضی محمد افندی

کتاب طب

اوراق ۲۰

شیخ الاسلام عطاء الله افندی

ترجمه فؤاد کابلی

۲۰

113

[illegible] ذولفک [illegible]

[illegible] آیتی معنبر

دکل خطک

[illegible] عمزه یک

دکل ویردی بر حبیب

[illegible] آصف [illegible]

نه غمزه قودی که شور [illegible]

دزلمش کشکر [illegible]

[illegible] الله حبیب [illegible]

شیخ الاسلام عطاء الله افندی

ترجمه فؤاد کابلی

۷۰

113

تیغ ابرویه ذو الفقار ایسه حیدر

دل خط معنبره تاب ایسه ...

دل قبضه ... برنجین غمزه ... هر بر ...

آصحح ملاحت ...

نه غمزه قوتهایه ... صف صف سیاهدر

ذرعش ... لشکر ...

محبین الله حبیبه قبیله

~~300 a bis~~

113

كتاب همايون نامه در ملك السيد محمد
اسكداری غفر ذنبه وستر عيبه البارى

٤٢٢ د ١٠٥٨

حضرت حليم خلاق • وحكيم على الاطلاق • جلت حكمته كه وظايف لطايف حمد وثناسى
بحكم وان من شيء الا يسبح بحمده • بر جميع موجودات علوى وسفلى نك زبانده جارى
ودايردر • وفوائد موائد آلاء نى انتهاسى بر مقتضا واعطى كل شيء خلقه ثم هدى
تمام مبدعات سماوى وارضى نك اجزاسنده سارى ودايردر بيت رموز آموز
عقل نكته پيوند • شناسايى ده جان خردمند • جواهر بخش حكمتهاى باريك • برود
آرنده شبهاى تاريك • كلام قديم وكريم وكتاب لازم التقديم والتكريم منده
حضرت رسالت پناه مصراع سلطان سريرلى مع الله • نكته دان وعلمك مالم تكن
تعلم دوش بياز • انا افصح العرب والعجم طوطى نواى • وما ينطق عن الهوى • معجزنماى
ان هو الا وحى يوحى • نبى مجتبى رسول مرتضى محمد مصطفى يه بيت محمد كاينات
سروريدر • سپهر آفرينش اخترى ددر • صلوات الله وسلامه عليه • وعلى آله وصحبه
المقربين لديه • وعلى من تابعه وانتمى اليه • هدايت طالبان مقاصد ارادت وعنايت
قاصدان مطالب استفادت ايچون • بو نوع خطاب مستطاب قيلدى • واول دانش
آموز علمه شديد القوى يه طريق تعليم مستفيدان مكتب ادبى • وقانون تفهيم مستعدان
مدرسه جهد وطلبى • بو مثال ومنوال اوزره بيان بويوردى كه • ادع الى سبيل
ربك بالحكمة والموعظة الحسنة • بو كلام سعادت فرجامك مضمون ميمونى بجاى
بودركه • اى عالميانه موائد عوائد صلاح وسداده صلا ويريجى • واى آدميانه
مناهج مصالح معاش ومعاده يول كوستريجى • بنده لرى مضيق سقامتدن طريق
استقامته دليل حكمتله دعوت • ويكا اعتقاد پاك ايدن عباده هاويه هوادن
روضه رضايه موعظه حسنه ايله هدايت قيل • كه نفوس سركش تازيانه حكمتدن
عبرتله رام اولمز • وطبايع خودپسند بندپند • وقيد نصيحتدن عبرتله صلاح بولمز •

وكوكن

369 · 371 مبدعات سايره
ces deux derniers vers qui sont dans l'ansyar manquent dans les mss. 369 et 371.
371 كانبيانكى
369 · 371 نوع
جد 369 · 371 note.
ajout قل 369 · 371. manqibid.
اصلاح 371 note.

ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك • وطبايع خورشيد پسند بد وپند
نصيحتدن غيريله صلاح بولمز **بيت** هر آن رايض كه سازد توسنى رام • كند آهستكى
با كره خام • بنيه كر توسنان نوعنان نى لكام ملايمت • وبى سنكيه ملاطفت رام قلمق
متعسردر • نفوس بنى آدميانى كه ذرهم يأكلوا ويتمتعوا امرينه سنده بيچون وچرا چرا ايدرلر •
ورمام نهى منكر • وخزام امر معروفدن ابا ايدرلر • بى اعمال مهماز حكمت واستعمال
تازيانه موعظت ايله منقاد ايلمك متعذردر **بيت** اولور حكمتله حاصل كام هر دل
اولور حكمتله حل هر امر مشكل • ومن يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا • موعظه حسنه كه
مأموربه در بر كلام جامعدر كه سامع اولنلر قابليت واستعدادلرى حسبنجه اندن فا-
يده‌مند اولەلر • مواعظ آيات ونصايح فرقانى كبى • جامع اطوار صورى ومعنوى وحاوى
اسرار دينى ودنيوى در • سامع وقارى استعدادلرى مقدارى نظم درربارو
معانى كوهرنثارلرندن حصه دارلودر • واليه مال من قال **بيت** بهار نفحه
حسنش دل وجانرا نده ميدارد • برنك اصحاب صورت را بوى ارباب معنى را •
بو مقوله كلام سائر انبياى عظامدن على نبينا وعليهم السلام هيچ برينه فايض و
منزل اولمامشدر • بلكه خاصه حضرت ختميتدر • كما اشار اليه صلوات الله وسلامه
عليه • اوتيت جوامع الكلم • وچون صدق متابعت موروث كمال خصوصيت ومثمر تمام
مناسبتدر • لاجرم امت بزركوارندركه كنتم خير امة اخرجت للناس سمتيله موسوم
لردر • بعضى خواص ملت طباعى مطرح اشعه انوار جامعيت واقع اولمشلردر •
اول علامت دخى اول حضرتك مشكوة نبوت كبراسندن اقتباس اولنمشدر • بو سبب ايله
كلام جامع اكا ديركه ديده ارباب ظاهر مشاهده جمال ظواهر معانيسيله منور •
ومشام اهل باطن روايح حقايق • وفوايح دقايقى ايله كما هو وراى ظاهردن لايح اولود
معطر اولا • تا هر احد حوصله سى مقدارى خوان احسانى بكرانندن بهره مند اوله •
ع هيچ جوينده از ان در نرود بى مقصود • پس معلوم اولدى كه چهره هر كلام زيور
حكمتيله نقدر آراسته • وعذار هر موعظت كلكونه جامعيت ايله ندكلو پيراسته
اولورسه • دل عاشقان كامل مشاهده جلوانه زياده مايل اولور **بيت** هر كه زيبا
ترست از خوبان • سوى او ميل بيشتر باشد • جمله تصانيفدن قواعد تأليفى حكمت
عمليه اوزرينه مبتنى اوله • ومجموع رسائلدن كه مبانى تصنيفى مسائل موعظه
حسنه يه مشتمل ومحتوى اوله • كتاب كليله ودمنه دركه حكماى هند آنى طور خاص

لانفضوا ٧ 369.771 ح
كرده ٧ 369.771
٧ وm. 369.771 ح
اولمشدد ٤

اوزره تألیف ایدوب براهمهٔ حکمت شعار اوضاع جامعیتی نمط مخصوص اوزره
تصنیف بیوریمشلردر لطایف حکمت و فضلی ظرایف هزل و هزلی میانه‌سنده کمال الحاق
واریکن بر طرفده امتزاج و بر طرفده ایتلاف ویروب طرز کلامی اکثر طبایع اکاسل اسلوب
دیو امثال و افسانه اوزره وضع ایلمشلردر و زبان وحوش و لسان بهایم و طیوردن
اصناف حکایات و روایات تقریر ایدوب آنک ضمننده انواع فواید حکمت و مسائل نصیحت
مندرج قلمشلردر تا عاقل تنضیح ایچون مطالعه‌سنه بهانه و غافل تنزیه ایچون
داستان و افسانه قیله و درس معلم و حفظ متعلمه آسان اوله و فی الحقیقه اول
کتاب حکمت نصاب بر حدیقه‌در که اشجار بر اثمار اسراری و لکم فیها ما تشتهی الانفس
وتلذ الاعین ازهاریله منوردر و اطراف گلزاری ما لا عین رأت و لا اذن سمعت
شمایم عنبر نثاریله مطیب و معطر **بیت** هر نکته سید ککل معانی هر حرفی شکوفه امانی
لفظی لحوط اوت جوانی معنی سید رآب زندگانی اول کان جواهر فضایل و آسمان دراری
فواضلک افاضه‌سی بر مرتبه‌ده تام و کامل و عام شامل‌در که ابتدای ظهورندن الی هذا
الآن هر زمان مستعدان مجلس ارادتی و مستفیدان محفل سعادتی تباشیر انواری و برکات
آثاری حاصل و متواصل‌در صحایف صفحات جلد زرنگار آفتاب رشته خطوط اشعه ایله
شیرازه اولندقجه انک عدیلی بر کتاب گورولمه‌مشدر دوبیر تعدد اجزای دفتر
شهور و اعوامه و اوراق مجموعه لیالی و ایامه سلک ارتباطده انتظام ویرلدکجه
انک نظیری بر جریده مشاهده اولنمامشدر **بیت** لطافتده عدیلی یوقدر الحق
نظیرن چشم احول گورمش ایکی و اول کتاب شریفی حکیم روشن رای بیدبای
برهمن رای دابشلیم هندینک نامنه که بعض ممالک هندک مالکیدی زبان هندله
تصنیف ایلمشدر اکر مبادی شروعنده سبب تألیفندن رشحه رقم زده کلک
بیان اولنسه مناسبتدن دور و ترتیبدن بعید و مهجور اولمیه حکیم مذکور بنای
کتاب مذکوری بر قاعده اوزره مبتنی قلمشدر که مسائل ضبط ممالکه سلوک
ایدن حکام و ملوک احکام احکام سیاستده و بسط بساط رعایت رعیتده دستور
العمل اوله و ترتیب تقویت اولیای دولتده و رفع دفع اعدای مملکتده قانون مجمل
و کارنامه مکمل اوله دابشلیم اول کتاب فضیلت انتسابی قبله مقاصد و عمده
مطالب ایدنوب مفتاح قفل مطالعه‌سیله متصل فتح ابواب مشکلاتنه و کشف معضلات
مجد و مشتغل ایدی اول جوهر بی قیمتک آنک زماندن و لنده دیده عوام ناسدن

مزبوری

بکه

بلکه مائدهٔ خواصدن خلوتخانهٔ صدفده کوهر شاهوار کبی مخفی و مستور و صمیم کانده
لعل بدخشان کبی هزار خون جکر ایله یوز کوسترب هر ناکسک کوش و استماعندن دور ایدی •
اندن صکره اولاد و احفادندن کرسیء سلطنته جلوس ایدنلر دخی انک اخفاسنده همان
اول قاعده یی رعایت ایدوب اول طریقه کیدرلردی • بو جمله ایله نیه اول عروس
مشکین نقابک فوایح نفحاتی ذوایح کلستان کبی اطراف جهانی طوتمشدی • و شمامهٔ شمایلی
طیبهٔ عطار کبی مشام مستنشقان نسایم اخباری آثاری معطر اتمشدی قطعه هرچه
مشک بود مشک اکر پنهان نداری • ز فیض رایحه او مشام را اثرست • نمیشود که کل
اندوده چهرهٔ خورشید • زمان زمان اثر نور او زیاده ترست • اکاسرهٔ عظامدن
نوشروان عادل زماننده خواص و عوام میاننده بو خبر اشتهار و انتشار بولمشیدی •
که خزاین ملوک هندده بر کتاب واردر که زبان بهایم و طیور • و لسان حشرات
مار و موردن جمع اتمشلردر • و باب حزم و سیاستده اول شرایط که سلاطین
تاجدارانه موافق و مناسب اوله • و رعایت رعیت و حمایت مملکتده شول ضوابط
که جهانداران تایدارانه لازم و واجب اوله • اول درج جواهر حکمتک مطاوی
اوراقنده درج ایلمشلردر • و آنی سرمایهٔ مواعظ و نصایح و وسیلهٔ منافع و مصالح
عد ایدوب • نقد جد و جهدلرین اول قواعدک تحقیق و تلفیقنه خرج ایلمشلردر •
طبع شاهانهٔ نوشروان که ابتحار جویبار معدلت انک باد جود و احسانیله طراوت
بولمشدی • و ازهار کلزار نظام مملکت اقطار و اسطار رأفت و عاطفتیله
سبز اولمشدی بیت جهان کشته از عدلش آراسته • و زان رسم بیداد برخاسته •
اول کتابک مطالعه سنه میل تمام و شغف ما لا کلام ظاهر ایدوب • برزویهٔ طبیب
زیور فضل و حسب ایله آراسته • و جمال و کمال ادب ایله پیراسته • مقتدای اطبای
فارس ایدی • فرمان نوشیروان ایله دار الملک هندوستانه متوجه اولدی •
و مدت متمادی انده اولوب انواع حیل و تدبیراته تمسک ایدوب • الف جهد ایله اول
کتابی اله کتوردی • و الفاظ هندیی لغت پهلوی ایله که اول زمانده سلاطین
ایران اول زبان ایله تکلم ایدرلردی • ترجمه ایدوب خدمت نوشروانه یتوردی •
و موقع قبول و شرف استحسانه یول بولب حضرت شاهده رتبه سی اقصای کماله
ایردی • تسخیر ثغور بلاد • و تسکین قلوب عباد • و اظهار عدل و احسان
و صلاح امور جهانیانده بنای کار نوشیروان اول کتابک مقتضا و فحواسی اوزره

ایدی

نوشروان نصكره اكاسرهٔ عجم دخي انوك اخفاسي جهتنده وتعظيمي بابنده شرايط سالفه‌سي
تقديم ايدلوردي • تا اول زمانه كه خلفاء عباسيه‌دن خليفهٔ ثاني ابوجعفر منصور
بن محمد بن علي بن عبد الله بن عباس رضي الله عنهم اول كتابك اوصاف ومناقبن اشتديكده انك
مطالعه‌سنه رغبت تمام كوستروب تحصيلنه جد واهتمام ايتدي • ولطف حيله ايله
اول نسخهٔ پهلوييي الده كتوردي • وامام ابوالحسن عبد الله بن مقفعه كه سردفتر بلغاي
عصر وسرآمد فصحاي دهر ايدي بيوروب زبان پهلويدن لسان تازيه ترجمه
ايتدردي • مردم خليفهٔ مزبور كتاب مذكوري كمال حرمتندن سلك مطالعه‌ده نظم
ايدوب اساس احكام خلافتي • وبناي شرايط عدل ودادي اول نصايح ووصايا
اوزره وضع ايلردي • بعده ملوك سامانيه‌دن ابوالحسن امير نصر بن احمد ساماني
افاضل زمانه‌دن بريسنه امر ايدوب اول نسخهٔ زبان تازيدن لسان فارسيه
نقل ايتدردي • ورودكي شاعر كه صناعت صياغت شعرده ماهر ايدي • اول جواهر
زواهر ومثال سلطاني موجبنجه رشتهٔ نظمده انتظام ويردي • بر دفعه دخي
سلطان محمود غازي غزنوي اولادندن ابوالمظفر بهرام شاه بن سلطان مسعود
كه ممدوح حكيم سنائي غزنويدر بيوردي تا ابلغ الفصحا وافصح البلغا ابوالمعالي •
نصر الله بن محمد بن عبد الحميد آني طرز جديد اوزره نسخهٔ ابن مقفعدن ترجمه ايلدي •
شول نسخه كه حاليا كليله ودمنه ديمكله مشهوردر • ترجمهٔ افاضل اوزره مزبوردر
الحق عباراتي جان شيرين كبي لذيذ • واستعاراتي در ثمين وياقوت رنكين كبي عزيزدر
مجتهدان احكام بلاغت تعريف فصاحت • وبقيهٔ اصحاف كلماتنده مجتمعلردر •
ومسندنشينان باركاه انشا توصيف جزالت تركيب براعت عباراتنده متفقلردر
اما ايراد لغات غريبه • والفاظ وحشيه‌دن تحاشي اتميوب طرز كلامي محاسن عبارات
اوزره طرح ايدوب الفاظ وعبارات مغلقه‌سي سرحد اطنابه واستعارات و
تشبيهات متفرقه‌سي اكثار واسهابه يتشدردوكي اجلدن خاطر مستمع غرض كتابي
وخلاصهٔ ما في الباني كما ينبغي ادراك ايده ميوب استماعندن ابا قلوردي • وطبع
قاري دخي مبادي قصه‌ده معاطفنده ربطدن قاصر واول كلامي آخريله ضبطدن
عاجز قالوردي • لاجرم بو معني سببي سآمت خاطر سامع وقاري اولوب • واستماعندن
امتناع جميع قلوب وطباعه ساري اولوب قريبا اولمشدي • كه كتاب مذكور بو سببيله
زاويهٔ نسيانده كسيف الخطب متروك ومهجور قاليدي واهل عالم آنك فوايد

فوايدنك

فوایدندن محروم ونصیبلو ولیدی اکا بناءً والی ولایت هرات سلطان حسین بیقرا
امراسینک سرخیلی امیر سهیلی التماسیله خطیب منبر فصاحت • واعظ کرسی بلاغت
وصاف اسرار حقایق • کشاف رموز دقایق الملتجی الی رحمة ربه الحافظ مولانا حسین
بن علی الواعظ المعروف بالکاشفی • عامله الله بلطفه الخفی • کتاب مزبوره طرز
خاص ولباس جدید کیدردی • و زیبا رویان معانی سنه که تتق الفاظ مغلقه
وحجب لغات غریبه ایله محجوب ومستورلردر • مناظر عبارات ظاهره وغرفات
استعارات ظاهره ده جلوه ویردی • شول کتابه که حالیا بین الانام انوار سهیلی
نامیله اشتهار بولمشدر • مولانا مشار الیهک که سمند انلو میداننک شهسوار جولا
کوهر ادراک لطیف باکدر • حتی که اول کتاب فضیلت نشان بر سهیلدر که یمن یمن
سعادتندن درخشاندر • و بر سحابدر که قطره‌لری بلاغتدن دُر فشاندر • الفاظ
دلفریبی شکر لبلر کرشمه‌سی کبی شورانگیز • معانی تراکیب غریبسی ترنج غبغبلر طره‌سی
کبی دلاویز قطعه حروفش چو زلف بتان خجلکل • همه جای جانست ومأوای دل •
معانیش در زیر حرف سیاه • درخشنده چون مهر وش چو ماه • سوادی که کحل
المعانی اندن عبارتدر • بیاض دیده حورده یر بولسه رواددر • وبیاضی که غره صبح
سامانی اندن کنایتدر • سواد چشم جهان بین اوزره وضع اولنسه سزادر بیت
سزد که کاتب دیوان سرای خلد کشد • سواد نسخه او بر بیاض خلد برین • بو ابیات
رایق اول کتاب فایقک که مطلع انوار حقایقدر • قامت والاسنه خلعت اولمغه
لایقدر بیت صورتی مجد وسعادت جامه سینه در طراز • معنی اقبال دولت
خاتمه‌سنه در نکین • عارض رنکین اشعاری تمو غنج و فریب • طره مشکین الفاظی
سراسر تاب وچین • بو حکمتله طلود در هر کلام کاملی • نیته کم انوار علمیله
دل اهل یقین • چون اول مخدره همایونک تتق کوندن زوجه مشروع اوزره •
الوان بوقلمون واثواب کوناکون ایله یوز کوستروب کاه جامه هندیله غنج و
دلال ایلردی • وکاه لباس فارسی وقبای پهلوی ایله جلوه وقلوب کاه حله تازی
وشقه حجازی ایله عرض جمال ایلردی • اما بالای والاسی هنوز دیبای
دیبای ترکیله آرایش بولمامش ایدی • اکرچه که جمال باکمالی حلیه انواع السنه ایله
حالی ایدی • اما پیرایه خط وخال الفاظ ترکیدن خالی ایدی • اول سببدن
مدت مدید • وعهد بعید ایدی خاطر بر خاطره وسویدای دله بو سودا رسمشدی •

کیدر

دیبای

نظم

که اکر سپهرک مهردن فرصت وایامک آرامدن رخصت میسر اولورسه وکردوندن
تلفیق اسباب تعویقده مسامحه بیلورسه کتاب عزیز بو دکی نسخهٔ زبودهٔ نك بر نسنه‌دن
خامهٔ عزمی عمامه ایله رومی جامه کیدردوب تا اکثر ناس لباس استیناسندن عاری
اولمیه و عوانی معانی سنه تتق آلدوب معجر کلبرك مثال ترکیده جلوه ویرم تا عوام و
خواص فواید فرایدی قیاسندن بی بهره قالمیه **بیت** لطافتده اوله مقبول عالم
خلایق اکره منظور و مکرم ❁ هرچند که دهقان خیال بوستان آمالده بو امل نهالن
دیکردی ❁ اما شجرهٔ فواد مثمر ثمرهٔ مرادا ولمقدن تندباد قضا برکن و بار دوکردی
و نوائب زمان بر آن امان ویرمزدی که خاطر بو عزمی امضایه متوجه اولیدی ❁ و
بتو یاران احزان بر لحظه کوز اچدرمزدی که ضمیر بو دکی قضایه رخصت ویرمزدی ❁
ناچار نطاق وقت اعتناق قصددن قاصر اولوب چهرهٔ مقصود و جمال مطلوب
نقاب تعویق و حجاب تعلیق ایله مستور و محجوب قالیدی **ع** کی سعی بو انکیز خاطر که
حزین باشد ❁ تا اول زمانکم بو بنده نك ریاض حالی رشحهٔ عنایت یزدانی ایله
ریان حیاض آمالی باران عاطفهٔ صمدانی ایله ملآن اولوب ❁ بلدهٔ محمیهٔ ادرنه ده
که خال چهرهٔ ممالك و سواد نسخهٔ سبع ارایك در حضرت سلطان عظیم الشان
و خاقان نصرت نشان افتخار آل عثمان ❁ الملتجی الی رحمة ربه الرحمان ذو البأس
الشدید و العقل الحدید ❁ السلطان السعید السلطان مراد بن السلطان محمد بن السلطان
بایزید طیب الله بنسایم الروح روحهم و والی من غنایم الرحمة فتوحهم خیرات
مبروره و حسنات مشکوره سندن جامع جدید جوارنده اولان مدرسهٔ عتیقه که
محط رجال فضل و افضال و مهبط ذو نور و عز و اقبالدر ❁ بو احقر عبیده تفویض
و تنفید بیورلدی ❁ مشام جان و دماغ جنان اول شهر فردوس نشانك هوای عنبر
افشانیله که عنبرت نسیم تسنیم جنان دریغ و معطر اولدی **نظم** اسدی جان
باغینه باد عطرسای ادرنه ❁ فیض روح اندی فضای جان فزای ادرنه ❁ دفع ایدوب
دلدن غموم کهنه‌نی عیسی کبی ❁ تازه جان ویردی دم معجز نمای ادرنه ❁ غنچه کبی
تنك دل کلکدن دروی اولمشکو کل ❁ کل کبی اجدی نسیم دلکشای ادرنه ❁
اول بقعهٔ مبارکه ده محل اقتباس فضایل و مقام اقتناص فواضلده ❁ ایام معتاده
معهوده مدارسهٔ فروع و اصول و مذاکرهٔ معقول و منقول مصروف و مبذول
قیلوب ❁ زمان تعطیلده عقلك ساعات راحاتی و طبیعتك اوقات فتراتی و

بولیدی

زمانه

زمانه شوخ چشمي شكر خواب اولوب وحجرهٔ ضميري آمد شد خيالات متواليدن خالي كورجك
سويداي دلده متمكن اولان سوداي برسودي دبوته قلبده خلاص بولان نقود
معهودي حالدن قالدوقوتدن دغله كتورمكه بو اهضر همت حركته كلوب ذهن سقيم
وطبع عقيم ايله بو شغل عظيمه شروع قلندي ونسخهٔ مولاناي مشار اليه نسخ منتقد مباني
كتب اديان قديمه كبي نسخ ايدوب تراجم سابقه نك بازار رواجني عقود بيوع
فاسده كبي نسخ اتدوكي اجلدن باعث اختيار اولوب الحكمة يمانية نكته سي مطلع انوار
سهيلي دن اشكار اولدي **بيت** چون نمايند در پسند حكمت اول فخر جهان
طك دكلدر اولسه انوار سهيلي دن عيان چون الآن شاذ لطائف نشان ابناي
زمان بو مرتبه ده لطيف و بو مشابه ده نظر لغيد ركه عرايس غوانيء معاني منصهٔ الفاظده
هنوز جلوه كر اولمدن حصول تمام مراده وصول قصد ايدرلر فكيف كه بعضي لغاتنه
تصحيحي تصفح كتابسوادراك معانيسنده في الجمله تامل تاني به ارتكاب ايدهلر
لاجرم تاليف كتابده عنان بيان شارع انشاي مترسلان ومنهج تكلف منشيا ندن
معطوف قلنوب اثناي حكايتده احاسن كلمات عربيه دن بعض آيات ضرورة الذكر
واحاديث مأثوره وآثار وامثال مشهوره اوزره اقتصار اولندي وبحكم خير
الكلام مالم تكن عاميا سوقيا ولا وحشيا غريبا اثبات ابيات عربيه وايراد لغات
غريبه والفاظ وحشيه دن تحاشي قلندي تا ديدهٔ هر بيناي نظر تعمق وبتعمق
نظر وصالي غواني معاني سندن بهره مند اولمق ميسر اوله ودل هر داناي تكلف
تخيل وتخيل تكلف اولنازير وردكان حجرهٔ خيالدن برخوردار اولمق مقصود اولم

مدح پادشاه اسلام مالك رقاب انام سلطان سليمان تخت وآصف غلام مد الله ظلال الخلافة على مفارق الانام وشد اطناب خيام دولته

چون بو سلك جواهر كان نكوندن دكان عيانه كلدي وبو درردن واهر حقهٔ ضميردن
سلك بيانه چكلدي عقل پير خيال دبيرنه ايدي اي ناظم كهر كلم سحباني واي ثاقب
درر حكم لقماني مهر ددركه هر دفتر كه خليفه زمانك نام واجب الاحترامي ايله معنون
اولميه ابتردر وسيم وزر كه پادشاه جهانك مهر سكه مهرندن جبيننه اوزلميه فلس
احمردر على الخصوص كه ممالك بحر وبر مسخر تيغ ظفر پيكر يدر وتمام هفت كشور معسكر
عسكر نصرت رهبريدر **بيت** بكرفت مملكت بحسام سداب رنك از روم تا بهند وز بلغار تا فرنك
بر خط بو قدر كه پادشاه جهان پناه نام شريفيله خطبه وقومنيه

باوقت التعليم

دیرسکه بو قدرکه شاهنشاه آسمان داغ عبودیتی جبیننده قومیه **بیت** بشرق ذکر شعشعش
کشند در زمین • بغرب مهر قبولش همی برد دینار • پس بو درنابی که بوته قلبده هزار
رنج و تعبله تاب ویردک • یعنی زمحک اعتبار فاضله اورمش تا بیله سن که قابل
سکه قبول پادشاه عالی مقدار رسیده • و بو گوهر نایابی که کان ضمیرده خون تا به جگر برتا
آب ویردک • یعنی بازار انظار ارباب فضایله عرض ایلمرسن • تا معلوم قله سن که
لایق نثار خاکپای شاهنشاه گردون اقتدار رسیده در **بیت** ذرکه اولمیه شاه عادل
ایاغینه نثار • دور دریا سنه تا نک تاج قدر و اعتبار • چون قوت خیالی فرمان
فرمای عقلدن بو امر واجب الامتثالی استماع ایدی • حکمته اتباعی فرض عین • بلکه
عین فرض بلوب ایدی **نظم** عقل نیکو مند کر نیست ترا • هرچه گوید بگوش دل بنیوش •
اگرت خواجگی همی باید • بنده عقل باش و حلقه بگوش • بناء علی هذا الخطاب
اول کتاب حکمت نصاب بر سبیل امتحان افاضل عالی شان میاننده • اوراق گل گبی
پریشان قلنوب هر فاضل که اول کتاب گلستان نشاندن بر قلج ورق داستان
خاطر نشان ایدی • و شهد مدحیله رطب اللسان اولوب زبان استحسان ایله ایدی •
حقا که بو درجه ده درج مسطور اولان حکم معارفدن زهروی و ماثور دری بان کیب
بسواد المسک علی بیاض الکافور • و بو درجده مندرج اولان درر لطایفدن منظوم
و ماثور حقیقی بان تعلق بخیوط النور علی نحور الحور **قطعه** هر یرکلک بودن حل
مشکلات امور • چنان که نغمه داود در ادای زبور • جواهری که بیفتد زساحت قلمت
برند دست بدستش برای کردن حور • بو منوال اوزره نیجه زمان میدان امتحانده
دانش و بلاغت بیانی و براعت معانی بدیع الشانی سخن وران دوران میاننده •
مثل کبی سایر اولوب آرایش صرافان جواهر معارف • و لجماع نقاد ارزشه لطایف
بونک اوزرینه منجر • و مقرر اولدی که بو برج درج جواهر حکمتدن • و بو جریده که
برج دراری فضیلتدر • تمثیلات سحر نگاری سرتاسر معانی دقیقدن و حکایات
لطافت شعاری صنایع مجازده بدایع حقایقدر • چون جهاندارلق اطوارنده •
و شهریارلق احوالنده و رعیت پرورلک امورنده • و معدلت گسترلک رسومنده
مصنف اولان سایر کتب و رسایلدن وجوه ایله فایقدر • بو در درشاهوار
نثار خاکپای گردون اقتدار اولمغه سزاوار و لایقدر **ع** سخن درست و تعلق
بگوش شه دارد • چون افاضل فضلادن بو خطاب مستطابی گوش ایتدم کلام دررباره

منثور 371

آویزۀ کوش هوش ایدوب خطبۀ کتابی بر پادشاه عالم پناه نام فرخنده سیله توشیح
قلنوب • بو در بایی بر شاهنشاه فلک دستگاه سکۀ درخشنده سیله مشرف قلدم که اقدام
نطق ومقال ایله معارج مناقب عظمت وجلالنه ارتفاع ممتنعدر • ویزدبان قوت
خیال ایله مدارج مراتب صفات کمالنه اعتلا محال قطعه یانده بحر سخاوتنک قطره
جبیننده مهر عزتنک ذره در جبال • رویین تن آتش غضبن کورسه آب اولور
حسنیله خوز اولور دل سنکین سام وزال • پادشاه غازی شاهنشاه صاحب مغازی
مخرب ممالک انکروس • مسخر جزیرۀ ردوس • قالع قلعۀ بلغراد • فاتح مدینۀ بغداد
قاهر قهرمان بغداد • قاطع طغات افرنج والامان بیت درکه عالم پناهی کعبۀ
امن وامان • سدۀ دیوان سرایی قبلۀ خلق جهان • پناه اهل ایمان شاه شاهان
دوران سلطان صاحبقران بیت لطف وقهری خانۀ پیمانۀ رزق واجل •
عفو خشمی مایۀ سرمایۀ سود وزیان • السلطان بن سلطان ابن السلطان فخر آل عثمان
سلطان سلیمان شاه خان بن سلطان سلیم شاه خان بن سلطان بایزید خان زاد الله
عمره وابد الله ملکه قطعه سرو اقبالنک نهالی دولتیله سبز اوله • کلشن عمری کلینه
ایرمیه باد خزان • دولتیله اوله دایم کامبین وکامیاب • نصرتیله اوله هردم کامکار و
کامران • بر شاهنشاه دین پرور در که دامن نفس مقدسی دنس کبایردن ذیل کبی صفایرد
مطهر در • مشرب عقیدت پاکی خاشاک آرای باطله دن معرادر • مشرع ذهن
تابناکی شوایب ظنون واهیه دن مبرا • زنکار عقاید فاسده آیینۀ ضمیر منیرنه یول
بولمه مسدد • وزلال خاطر خطیری آرای فرق ضاله ایله مکدر اولمه مسدد •
اعظم شاهان جهان ایدوکنه بو برهان معظمدر که سالک شاه راه مذهب امام
اعظم در که رعایت شریعت ظاهره به حدده درکه شاخ چنار دسیم وزر ازهار دن کسب
درازلق ایدوکی سببدن مقطوع الید در • وباد بهار ابکار کلزاره عشقبازلق
ایدوکی اجلدن زنداندن جابده محبوس ومقید در بیت بنفشه تمام اولدوغیچون
جهر دیلر قفاسندن زبان • لاله زمام اولدوغیچون قره قانه بویادیلر دهان •
کل غنچه یه طبانچه اوردوغیچون باشنه یومرق اوردلر • ومدام سرمست می پرست
اولدوغیچون ایاغنه توقمق اوردلر • آیینۀ ماه رولرله یوز یوزه اوردوغیچون
بر دار ایتدلر • مشک عنبر سمن بولرله سینه بر سینه اولدوغیچون شهرۀ بازار ایتدلر
عبهر نامحرملره نظر ایدوکیچون کوزینه میل چکدلر • سوسن زبان دراز اولدوغیچون

قلوب زر

بجاد

جنبنده

يوزينه نيل چكديلر • معدلت باهريسي برمرتبه ده دركه جنك پلنكك دامن پوست آهودن
اله المشددر • دندان كرك كاوي كوسفند ايله قان كلشمشددر • يوز پلاس پشمينه ايله
آهو چشم غزاللر عشقندن درويش پوست پوش اولمشددر • بيرلباس پلنكينه ايله
سماع وعظ شغالدن نصيحت خركوش ايچون سرتاسر كوش اولمشددر • كبوتر عقاب ايله هم
آشنادر • ميش زباليله همخانه وهم كاشانه دركه • دوزان شبان كوسفند صحرا دينه
شبانددر • ليل ونهار باز وتيهو يه هوادار • وشير آهويه پاسبانددر • وبالجمله ايام
معدلتنده زهر افاعي ظلم اعتسافدن ترياك ودواعي عدل وانصاف ايله بنياد
جود وبنياد قواعد نصفت ودادليه منهدم • نفحات شمال عدل شامل ايله دماغ
اطراف عالم معطردر لمعات آفتاب بذل كامل ايله ديدهٔ اصناف بني آدم منوردر •
معمار عدليله معصورهٔ ربع مسكون معموردر • شمشير قهريله جوددن چارسوي
هفت كشوردور بيت كمسه ايامنده اتمز ناله دن غيري فغان • كمسه دورانده
كوچ حكم انك الا كمان • بر پادشاه چاره ساز ويتيم نوازدركه بيت يوق زماننده
يتيم انك مكرد رعدن • يوقدر ايامنده خونين دل مكر مشك ختن • ايام همايوننده
سرودن غيري نالغي باش قالدرمدي • اول دخي زخم ايله مقيددر • روزكار
ميموننده شمعدن غيري يانغي اياغ اوزره كلمدي اولدخي عذاب نار ونار عذاب ايله
مخلد • شجاعتده اكا رستم ديمك ستمدركه رستم انك كمر بسته كمتر بنده سيدر • و
طهماسب وسام وبهرام والقاص كمتر بنده سنك افكنده سيدر عظمتده جم ديمك
غلطدركه سنك قهري پنجه جملوك جام وجودن شكسته ايتمشدر • سخاوتده حاتم
ديمك خطادركه دست بذليله پنجه حاتمك دفتر نطي ايدوب صيت وصداي
جودن پست ايتمشدر • بسيط مملكتي بر درجه ده دركه ملك سليمان مسخر مور چشمهٔ
كوهر تيغ پيكريدر • ودايرهٔ قلعهٔ آسمان مركز ماهچهٔ علم نصرت رهبري مملكت
قيروان وخاوران مجموعهٔ ممالك محروسه سندن ايكي وردقدر • ومعدلت نوشيروان
ونوشيروان ديباچهٔ مآثر موروثه سندن بر سبق • كرهٔ زمين كوي چوكان پاي
سمند كردونكرديدر • وسبزه زار آسمان ميدان جولان خنك هامون نوردي در
سطوت سلطنتي بر غايتده دركه بشره كاه زبانصيب صولت پادشاهانه سندن نيرقاندر
وآيينهٔ آفتاب ياس وسطوت خسروانه سندن خفقانده در • دركاه عالم پناهي
معفرجباه جبابره جهانددر • سدهٔ فلك اشتباهي مخدرهٔ شفاه اكاسرهٔ دوراندر

حضرت قباب سرای همایونی جناب سپهر آیکونه همسردر • سقف زده کنکرهٔ خیام همایونی ایوان
کردونه برابردر بلکه اندن برتردر • دیدهٔ کردون کردان شعشعهٔ چتر آسمان
سایندن خیره وحیراندر • وجرم آفتاب رخشان رشک سایبان فلک فرساسندن
سایه وش خاک ایله یکساندر • ماه مستنیر قبهٔ مستدیر خرکاه فلک بنددن مهر تنویرندن
اقتباس نور ایدر • وچنبر کردون سایهٔ چتر همایون ایله لاف ارتفاع اورسه دعوای
دور ایدر • دریتام عیار تا نام مبارکی جبیننه یازلمدی تب تاب بوتهٔ کدازدن
خلاص بولمدی • ودرهم ودینار تا لقب شریفی سکهٔ قبول قازلمدی شکنجهٔ پنجهٔ کاردن
نجات بولمدی • قندیل زرنگار مهر وماه کاسهٔ مشعل چراغی درکه لیل ونهارانده
یان کفار فجارک یورکی یاغیدر • رایت نصرت آیتی بر نهال سهی دررکه میان بوستان
غزاده حون اعدا ایله پرورش بولمشدر • سنجق ظفر پیکر بر شاخ کلدرکه کلزار کار
زارده نسیم فتح ایله کشاده اولمشدر • سنان نیزهٔ جان ستانندن روان اولان قان
قانهٔ نوعروس غزادر • وغبار سمند جهان کرد عالم نوردی کحل الجواهر حور عین اولسه
سزادر • بیم تیغ سراب آب رنکندن افرنج بر بخنده دررکه شربت حنظل مرارت شمشیر
آب تصویر و آتش تاثیرندن غیر ایله دوا میسر دکلدر • ووهم کرز البرز پیکرندن
سرخ سو بردر سرده دررکه شراب زهر آب تیغ نیلوفرندن غیر ایله شفا متصور
دکلدر • باد شمشیر آبداری دیار جان دشمن خاکساره آتش اورمشدر • و
آتش سنان تابداری خرمن حیات اعدای بدکرداری باده ویرمشدر • الفقه
پای کمانی اقبال ودولت روز افزونی نجون الی قالدر • وپای کوپال ودال کمند دشمن
خاکسارک بدحال لعنه قوی نالدر • کاری اکثر شکار شکاری پیکر اعدای خاکسار
سفان سکاندن خوانخواری کاسهٔ کله کفار دردر • آسیب تیغ رخشان برق نشانندن
جان کردن کشان ایران وخراسان حیران وهراساندر • آشوب طوب کردون
کوب صاعقه فشانندن دیار دریا باد وقلاع حصار افرنج خاکساد ویران وخاک
یکساندر • بیت تیغی یلماینله ویرانده الامان ایللری • ریحی اوچندن خراب
ایران وتوران ایللری • جوان بخت آسمان تخت شهزاده لری که سعادت برجنک
مهر رخشانیدرلر • وسلطنت برجنک درر رخشانیدرلر هر بری بنجم سعادتی
شایستهٔ خاتم سلیمانیدر • وفرق فرقد سایی سزاوار تاج سلطانی وافسر جهان
بانیدر • چون جمله سی مصطفی خلق محمد خلقت سلیم نفس بایزید همتدر • برخصلت

عاقبت هر بری جهانگیر وکشور ستان اولمغه دلیل و علامتدر دیلکیرهان و
حجتدر **شعر** الهی چشم بددن دور دایله • قمونک عمرنی معمور ایله آصف آرا
وزراسی که کواکب آسمان ایوان دیوان کیوان رفعتدر • آرای عالم آرالری شمع شبستان
مملکت • وفکر کشور کشالری حلال مبهمات سلطنتدر • صفا آرا امراسی که دوبین هیبت
وبهمتن نهایتدر • هر بری بیشه وغاده بر شیر بصولت وپلنک غضنفر صلابتدر •
خدام بارکاهی صاحب احتشامدر • ومقربان درکاهی واجب الاحترام • خلد الله
ملکه وسلطانه • وافاض علی العالمین بره واحسانه • ولا زال رایات اقباله بریاح
الظفر منشورة • وآیات جلاله کالسبع المثانی ماثورة ومشهورة • واطناب خیام
خلافته مشدودة باوتاد الدوام • وظلال عدله ورافته ممدودة الی یوم القیام •
بو نامهٔ فرخنده آغاز • وخجسته انجام بعون الملک العلام **شعر** پادشاهک چونکه
همایون نامنه اولدی تمام • آکه ویردی هاتف غیبی همایون نامه نام • والصلوة
والسلام علی خیر الانام • محمد وآله الکرام • وآله النظام • ما تتابع اللیالی والایام
وتواتر الشهور والاعوام **مقدمه** اولا بیلمک کرکدر که مقاصد کتاب کلیله کلیله
ودمنه • قواعد حکمت عملیه اوزره مبتنیدر • حکمت عملی نفس انسانیه نک مصالح
حرکات ارادی • وافعال طبیعیه سنه علمدن عبارتدر • بر حیثیتله که انتظام احوال
معاشنه مفضی ومتوجه اولدوغی کماللک حصولنی مقتضی اوله • بو تقسیم اولیله
بلکه ایکی قسمه منقسمدر • بری اولدر که هر فرده علی الانفراد راجع اوله • آکا
تهذیب اخلاق دیرلر • ایکنجی اولدر که افراد بر سبیل مشارکت متعلق اوله • بو قسم
دخی ایکیه منقسمدر • بری اولدر که مشارکت منزل وخانه ده اوله • آکا تدبیر
منزل دیرلر • ایکنجی اولدر که مشارکت شهر وولایتده ویا اقلیم ومملکتده اوله •
آکا تدبیر سیاست دیرلر • کتاب مزبور اقسام ثلاثهٔ مذکوره دن نوعین اجزاسینک
بعضی فوایدی مشتملدر • انده تهذیب اخلاقه متعلق احوال مذکور دکلدر • الا علی
سبیل الاستطراد اکرچه که بوا وراقده مکارم اخلاقدن بعضی ایراده میسر اولدی
اما کتاب مزبورک اوضاع واوصافنه تغیر کلمسون دیو ابواب کتابی زیاده ایتمک
مناسب کورلمیوب همان اول سؤال اوزره که حکیم هنددن روایت اولنمشدر
ایراد اولندی • وکتاب مذکوردن ایکی باب ایرادنده فایده کلی اولمیوب
اصل کتابده مدخلی یوغیدی • اسقاط اتمه ده مولانای مزبوره اقتدا اولنوب ابواب

اوقلکی 369 ٢
اولدکه 371 ٢

کتاب

14

کتاب باقی تلاوندن دورت بابا وزرنه اقتصار اولندی • وبو حکایات اصل وفروع مذکور اولان دستور اوزره رای وبرهمن دن سؤال وجواب طریقیله کتابه قید کتورلدی • وایراد ابوابدن سابق اول حکایتلر که اصل الباب ومنشأ مافی الکتاب ایدی افتتاح اولنمق لایق کورلدی • ومحل اثبات ابوابده هر مقامکه بر حکایه ایراد ایدوب بر مثل انشا ایتمکه مناسب کورلیه اقدام جسارتله سلوک سبیله تصرفنا قدام اولندی • هرچند که بو بابده بو فقیر حقیر الشان بلکه مطلقا تألیف کتابه ارتکاب ایدن فضلای زمان قلت بضاعت • وقصور استطاعتلرینه اعتراف واعتذار ایدرلر • عاقبت هدف سهام وسپر صمصام ملامت غرامت اولوب البته حق تلحق طعن هر جاهل واحمق اولمق مقرر ومحققدر • اما انلر که زیور کمال وهنرایله آراسته وگوهر طبع فضل پرورایله پیراسته اولوب قلب زهادایله نقود فضایلک وقادی کدیده انصاف جواهر ماثرلک صرافی اولهلر • ووفور فضل وهنرلرندن دور • ومزید لطف وکرملرندن بعید ومهجور دکلدر • من صنف فقد استهدف بهدفی مقابلهسنده من انصف فقد استظرف نکتهسن تمهید ایدوب مواضع زلاتده عین رضای ممسوح • ودیدهٔ بعضای معنوح طومیه ومواقع عثراتده قلم اصلاح • وحمل المؤمن علی الصلاح دریغ ایتمیهلر مثنوی دیدهٔ انصاف چو بینا بود • در نظرش کوچه که مینا بود • من خجلم از عمل خام خویش • تو بملامت مکن نیشینه در ددوش جمله آزادکان • نیست رواطعنه بر افتادکان • چشم هنر بین بود از عیب پاک • نی هنر از عیب کند زوجه پاک عربی وعین الرضا عن کل عیب کلیله • ولکن عین السخط تبدی المساویا • وفقنا الله لما یحب ویرضی • وختم امالنا وآجالنا بالخیر والحسنی ومنه المستعان • وعلیه التکلان • والیه المرجی باب اول ساعی ونمامک کلام نفاق انجامندن استماعدن اجتناب وامتناع واجب ایدوکن بیان ایدر باب ثانی بدکردارلرک کردار بدلری مقتضاسنجه سزا اجزالرن بولوب شآمت عاقبت ووخامت خاتمتلرن بیان ایدر باب سیوم احباب واصحابک فوایدموافقتن • ومنافع معاضدتن بیان ایدر باب چهارم اعدانک احوالن ملاحظه ایدوب • کمین مکرندن وکیدندن ایمین اولمق جایز دکل ایدوکن بیان ایدر باب پنجم چهرهٔ مطلوب اهمال وغفلت سببیله ورابردهٔ تعویقده مستور ومحجوب قالدوغن بیان ایدر باب ششم آفت تعجیل ومضرت شتابی بیان ایدر باب هفتم حزم وتدبیر وجهیله وتزویرایله بلای اعدادن خلاص اولمغی بیان ایدر باب هشتم ارباب حقد وحسددن اجتناب

ص قلان ۱۷۱ . ۳۶۹
ص وحکایاتی ۳۶۹ ۱۷۱ / وحکایات ۳۶۹ ۱۷۱ / فرعده ۳۶۹ ۱۷۱
قید کتابته ۱۷۱ . ۳۶۹
ص اولنمق ۳۶۹ . ۱۷۱ در
ص حکایت ۳۶۹ . ۱۷۱
ص سبیل ۳۶۹ . ۱۷۱
انصاف ajout: ۳۶۹ et ۱۷۱ واقرار وزلات وعثرات وهفوات وسقطاتلرینه
ص هدف ib. ایده لر ۳۶۹ . ۱۷۱
ص سهام ملامت ib.
ایله ص نقادی ib. وقاد ib.
استظرف ? ib. manq:
الصلاح ۳۶۹ ib. mq:
ص ار ۳۶۹ . ۱۷۱ ib. anwar
بدکارلر ib.
وحیله ib.
ایدوب

اندرك قولنه اعتقاد وتملقنه اعتماد جايز دكل ايدوكن بيان ايدر باب ٩ دهم
طريق صلح وعفو سلوكك افضل اوصاف ملوكك ايدوكن بيان ايدر باب ١٠ دوازدهم
طريق مكافاتيله جزاي اعمال وسزاي افعالي بيان ايدر باب ١١ سيزدهم بركمسنه زياده
طلب ايتمكله كندو محلندن ومنزلندن اولندن ذكر وقالدوغن بيان ايدر باب ١٢ چهاردهم
صفت علم ووقار وتمكين ملوك وسلاطينه زيبا خلعت ايدوكن بيان ايدر ١٣ بعد
ملوك عالي جنابه قول اهل غدر وخيانتي استماعدن امتناع واجتناب واجب ايدوكن
بيان ايدر باب چهاردهم انقلابات زمانيه عدم التفات وجميع رب العباده
رضا وانقياد لازم ايدوكن بيان ايدر بعد از فهرست كتاب اول حكايه كه
منشا كلمات واصل الباب در شروع قلندي • والتوفيق ممن بيده ازمة التحقيق •
حكايت نقشبندان كارخانه معاني • ومحرر كنان كارنامه سخنداني •
وجوهريان بازار عجايب حكايات • وصيرفيان دار العيار غرايب روايات خرائد
جرايد اخباره حجله خيالده بو زيور ايله آرايش • وعرايس نفايس اسماره منصه مقالده
بو زيب وفر ايله نمايش ويرودلر كه • سوابق قرون وسوالف سنينده اقاصي ممالك
چين وماچينده بر شهريار كامكار • وبر جهاندار ملكدار وار ايدي كه اسرار لوامع سبحاني
اسارير جبهه سنده ظاهر • وانوار سواطع يزداني مطالع چهره سنده باهر ايدي •
دبدبه كوس سطوتي طاس آسمانه صداي بيم وباس وطنطنه شكوه وشوكتي مسامع
جهانيانه طنين رعب وهراس ويرمشدي • وسلاطين نامدار آستانه آسمان مدارنده
غلام حلقه بكوش • وخواقين رفيع المقدار عتبه كردون اقتدارنده • خدام غاشيه
بردوش اولمشدي نظم فريدون حشمت وجمشيد هيبت • سكندر شوكت دارا
مهابت • حاشيه بساط دولت روزافزوني • وزراي صاحب راي وامراي لشكر آرا ايله
آراسته • وپايه تخت آسمان پايه همايوني هواداه فضلاي فضيلت پرور وحكماي هنرور
ونصيحت كستر ايله • پيراسته خزانه سي انواع جواهر • واجناس نقود ايله مشحون • و
لشكر جرارنا مداري حد وحساب • وفذلك شماردن بيرون ايدي نهال باغ شجاعت
چشمه تيغ خونبار ايله سيراب • وچمن رياض سخاوت رشحه كف سحاب بار ايله شاداب
اولمشدي مثنوي شجاعتده نريمان زمان ايدي • سخاوت ايله دستان جهان ايدي •
وجودي ايله عالم خرم ايدي • سخا وجود ايله حاتمدن ميدي • اول سرو چمن جاه وجلال
وكلبن كلشن مجد واقبال همايون فال در ايدي كه عدل كامل ايله فال رعايا همايون

ويدل

وبذل شامل ايله حال فقرا غنيرت ثروت قادر اولمشدي • درگاه معدلت پناهنده
برملك نهاد آصف نژاد رعيت پرور مرحمت گستر وزير جهانگيري ومشير صاحب تدبيري
واريدي كه راي عالم آراسي شمع شبستان مملكت وفكر كشور گشاسي حلال مشكلات امور
سلطنت ايدي مثنوي چو راي خرده دان كار بيني • بيك تدبير صد لشكر شكستي •
چو كار مملكت را نظم دادي • بيك مكتوب اقليمي گشادي • لنگر فرهنگ گران سنگي كشتي
درياي آشوبي گرداب اضطرابده ساكن قالمشدي • وتندباد صرصر سياستي بيخ بنياد ظلم و
بيدادي بر باد المشدي • وتدبير امور وضبط ثغور واتمام مصالح جمهور ده صحايف
آراي آصف بن برخيا يه خط خطا چكمشدي بيت آصف را ملك دارا اپنمان
كردي كه او • كم بجا كردي سليمان مدتي انگشتري • چونانك راي خجسته سيله نظام كار
ممالك رونق تمام • وبازار مهام خلايق رواج مالا كلام بولمشدي • بر حسب الاسماء تنزل
من السماء خجسته راي اكا نام اولمشدي • همايون فال هر امر ذي بال كه كلي وجزوي
جميع احوالده راي عالم آراي خجسته راي مراجعت بيوروب نه اذن اجازتسز ميل ديوان
بزم • ونه انكله مشورتسز عزم ميدان رزم ايلردي • چونكه وزراي صاحب كمالك آراي
موجبات فتح الباب مواهب الهي • وامارات دوام دولت شاهنشاهي ودلايل احكام
اساس جهانداري • وملائم اثبات حشمت كامكاري در لاجرم سلاطين جهانكه في الحقيقه
اساطين بنيان زمين وزماندر • ولجيدركه حل معاقد مهمات مملكت وفتح مقاليد سلطنت
وهنگام امور وقيام مهام جمهور ده • وزراي ثاقب ضميرلرك تدبير اصابت پذيرلرينه مراجعت
بيوروب بحكم وشاورهم في الامر قدم مباشرتي جادهٔ مشاورتده ثنزحرف قلميه لرتا كه
بر موجب ما تشاور قوم الا هديهم الله لارشاد امورهم نتايج افكار اصابت شعارت و
نتايج آراي مملكت آرايلري مقترن صلاح اهل عالم • ومتضمن نظام احوال بني آدم
شعر عليك بالمشورة في المعضلات • فعقلان خير من الواحد • ولولا التعاون لم
يستقم • امور المعيشة للفارد • مگركه بر گون شهباز آشيانه طارم چارم مرغان
شب طيران انجم مرغزار آسمانده تارمار • وبوز روز شير مخلبدن غزال مشكين بال
شب صحراي وجوددن وادي عدمه فرار اولمشدي • همايون فال على اسعد الحال وايمن الفال
خجسته راي وساير امراي كشور گشا ايله ع كالبدر حف بواضحات الانجم • عزيمت
شكار وقصد صيد مرغزار ايدوب • فضاي شكارگاه مقدم همايون پادشاهيدن
عن
غيرت سپهر بريني • وكحل الجواهر غبار سنابك مواكب شاهنشاهيدن رشك ديدهٔ حور

الهام وقيام ٣٦٩ قيام ٣٧١ ٧
ح را ضبط ٣٦٩.٣٧١.٣٨١
ح صاحب راى ٣٦٩.٣٧١ ٧
ح الابواب ١٦٠ ٧
ح علايم ١٦٠ ٧
ح مهمات ١٦٠ ٧
ح نظام ١٦٠ ٧
ح مكر بركون كه ١٦٠ ٧
انجم ٧ ١٦٠ مرغزار ١٦٠ ٧
ح الفال ١٦٠ ٧
ح حف ٣٨١ ٧ آراى الرايابه ٣٧١ آرايله ٣٦٩ ٧
ح ميمون ٣٦٩.٣٧١ ٧
سنابك ١٦٠ ٧
اوكيب

وکوس وجوس صداي دادوکیر • واواي ناي وتیر • ونغمهٔ کمان • و زخمهٔ سنان ایله مطربلري
هر طرفدن جوارح جان شکار کسسته مهار • کاه چاشني کیر خون وکور کشتان وکاه
نافه سکاف آهوي تیز رفتار اولوب • یوز بلیکنه یوسف مشاهدهٔ جمال شاهد وحوش و
سباع ترانه شغال وحرخ کوش ایچون سرتاسر دیده وکوش اولمیشدي • وسک شیر مخلب
شراب ناب ارنب وغداي لحم ثعلب ایله دفع مرض جوع الکلب ایدوب • باز بلند پرواز
وشاهین کرده فراز • کاه تیر پرتاب ودعاي مستجاب کبي عروج ایدوب نسر طایر
آسمانه • وکاه قضاي رباني وشهاب آسماني کبي نزول ایدوب نیشتر چنک خونفشان ایله
رک شریان مرغاندن فصد ایلردي **مثنوي** برون جستند مرغان سبک خیز • بخون
صید کرده چنک راتیز • درآمد چنکل شاهین بتاراج • نه طوطي ماند بر بالا نه دراج
کمین بکشاد یوزان بهر سو • فروبسته ره جستن بر آهو • زسیر تازیان تیز آهنک
فضاي دشت بر نخجیر شده تنک • چون شیران فتاک • وهزبران هتاک صحراي چرنده دن
وهواي پرنده دن نیاک ایدیلر • همایون فال بساط انبساط شکاري • ودفتر تفرج
صحن مرغزاري طي ایدوب خیل وخدم وحواشي وحشمه اجازت انصراف ویروب شاه عالم
ووزیر محترم دخي آهسته جانب حرم باحرمت دار السلطنه خرام ایدیلر • اتفاق اول
زمانده طغیان حرارت هوا • ولهبان نایرهٔ کرما بر مثابه ایدي که تب وتاب آفتابدن
حمل وجدي تنور آسمانده بریان • وغایت الغایه دن حوت وسرطان تابه اضطرابده
پیچان پیچان ایدي • حرارت ایامدن جوش وطیور محموم محرور وبیکانیت
سموم وحرور زدن دور زروش ... عجوز اولمشدي **مثنوي** آتش زده کشته کوه وکانها
تفیده زمین وآسمانها • مرغان چمن خزیده در شاخ • دررفته چرنده کان بسوراخ
همایون فال خجسته رایه ایدي که چو هوا کرمده کرهٔ خاک کورهٔ آهنکر • وروي
زمین معدن آتش کبي آشیانهٔ سمندر اولمشدر • نقل وحرکت خلاف رأي مقتضاي
عقل وحکمتدر • وظلال خیام همایونه التجا دخي دافع حرکت دکل • اي وزیر ثاقب ضمیر
نه چاره وتدبیر ایدرسن که برزمان آسوده حال اولوب حضور ایده وز • وعنقاي
مشرق آشیانه مغربه نزول ایدیجک بزدخي جانب مستقر جلال ومخیم عز واقباله
رجوع ایده وز • خجسته راي شاد جن اجوبت • وطوق دهانندن عاجز غرخاک پاي
شاهه صلجوب ایدي **بیت** اي آفتاب کشور واي سایهٔ خداي • اوسکدهٔ سایه
کستر اولمسایهٔ هماي • بنده لرکه که سایهٔ لواي هماي آساي سلطانیه التجا ایتمشلردر

نغمه — خون — چنک — قصد — شریان — زهر — حشمه — خرام — هوا — تف — خزیده — تفسیده — کرمده — حرارت — ظلال — جواهر — سپهر

سعد

۱۰

18 آفتاب

از تاب آفتاب حوادث ۷.369.371. anw.
صح

شعلهٔ مشعلهٔ آفتاب جهانتابدن نه باکلری واردر **بیت** از تاب حوادث چه غم خورم
چون سایهٔ از لطف تو باشد پناه ما • اما ذات سامی صفت پادشاه که بحکم السلطان ظل الله
خلق عالم سایهٔ عدالت پناهنده خوشحال و خرمدر حرارت هوادن که مورث انواع
رنج و صداعدر اجتناب عین صوابدر که • سلامت همه آفاق در سلامت تست • بن بنده بو
مقامه قریب بر کوه عزیب بلوردم که جوانمردلر همتی کبی بلند • و همتمندلر رتبتی کبی عالی
وارجمنددر • سرتاپا حلهٔ خضر ایله عنبرت حسن طوطی کوبادر • و دوایح کل و فوایح
سنبل ایله رشک طرهٔ حوردر • ریاحین کلزاری انجم کبی تاباندر • و جداول چشمه
ساری انهار کبی رواندر • مرغان اشجاری طوطیان شکرین کلامدر • و تذروان مرغزاری
طاوسان نازک خرامدر **بیت** طوطیلر اولوراندن شکرخند و کویا • قمریلر اولور
انده قمرچهره و زیبا • صواب اولدر که عنان عزیمت او طرفه منعطف اوله تا بر لحظه سرو
لب جوی و کنار چمنده خرم و آسوده اولهوز **بیت** بر لب جوی نشین و کذر عمر ببین
این اشارت ز جهان کذران ما را بس • همایون فال قول خجسته ایله او طرفه متوجه
اولوب طرفة العینده غبار سم سمند خوش شکوه ایله دامن کوه آسمینی نعل اقبال کبی
بوسه جای سعادتمندان قلدی • بر کوه بلند کوردی که قلهٔ همتی ذروهٔ آسماندن کچمش
و سر تیغ سبز فامی سپهر زرنکار آفتابه یتورمشدر **بیت** یوجلمش ذروهسی عیوقه تا ایرشمش
وار چشم مه و خورشیده کرمش • کویا بر شیخ بروقار و بر زاهد تقوی شعاردر که
بر موجب والجبال اوتادا پای ثباتی دامن تمکینه چکوب چشمهٔ چشم کریانندن سیل
سرشکی دامندیاره روان اتمش • شاه کامکار مرکب براق رفتاری برق وار بالای
کوهساره یتوردی • و ابر بهار کبی کوهی طواف ایدوب هر جانبن کوردی ناکهان بر فضا
پیدا اولدی که وسعتده میدان امل کبی بی پایان • و بر عرصه پدیدار اولدی که فسحتده
زمان ازل کبی بی حد و بیکران • لطافت آب و هواده مشابه مرغزار جنان • و نزهت
اشجار و بهجت ازهارده نمودار روضهٔ جنان و دایهٔ غادیه بنات نباتیه شیر حیات ایله
آب ویرمش و مشاطهٔ نامیه زلف ابکار ازهاره شانهٔ اعتدال ایله تاب ویرمش •
مرغان اودی نغمهٔ اغصان اشجارنده کمال کروهه آفات حدثاندن فارغ • و کلهٔ آهوی
تاتاری مراتع سبزه زارنده کشاده خنده تک حوادث دوزکاردن امن الحالدر • صحن
کلزارنده سلطان کل دیوان قورمش • و سرو عرعر چنار و صنوبر الن قوشوروب
قوشطورمش • دیدهٔ نرکس چشم دلدار کبی نیم خواب طرهٔ سنبلی زلف نکار کبی پرتاب

انجم فلک ib. v.
صح
جنان zj. ib. v.
صح
سبزه ib. v.
صح
کبی x سایهٔ بیدده آسیب تاب خورشیددن ازاده x ib. aj.
و بر زمان سمن کبی
صح

اهل ib. v. صح کوهی ib. v.
قمه 142. ib. v.

اطراف zj. ib. v. صح سوردی ib. v.

لطافت ib. v.
غادیه ib. v. صح رضوان ib. v.
صح
عذار aj. ib. v.
داود الحانی 371 . الحان zj. aj. 369 v
البال zj. 371 . 369 aj. v
صح
قاوشرب 142. 371 v خیمه ib. v.
صح بو ib. v.

بید طرزی سپاهیلر کبی کلکون جامه کیمش • سروسهی علویلر کبی سبز عمامه صارنمش • زبان
نسیم مشکبار • روایح کلزاری جهار سوی عالمه فاش ایتمش • وکفت وکوی بلبلدن
حکایت رنك وبوی کل سمع سکان سراچه جهانه یتمش مثنوی لطیفه دلکشا بیدی
هواسی روان بخش ایدی آب جانفزاسی • قضا نقاش اوراق کلی حل • ایدوب اول
رقعه چمکسندی جدول • زربندی ریاحینله دیدن • اقاردی چشمه ساری کیجه
کوندز • کنارنده بنفشه لاله ایله • بوزین بوردی سحرکه ژاله ایله • سحر وقتنده
طوتردی جهانی چکاوك غنته سی بلبل فغانی • اول مرغزارك میاننده بر غدیر
بی نظیر وار ایدی که چشمه حیوان کبی روان بخش وروح پرور سلسبیل کوثر
آنك صفاسی رشکندن مغبر ومکدر بیت روان اندران ماهی سیم سیما • چوماه
نو اندر سپهر منور • وزیر بوردی تا کنار غدیری سریر شاهی ایله تزیین ایدوب
همایون فال مسند استراحتده آرام ایتدی ملازمانندکاب سعادت انتسابی •
دخی هر بری بر کنارده ظلال اشجارده قرار ایتدیلر • واول هوای هاویه مثالدن صکره
بو منزل بهشت آیینی غنیمت شکر ویلوب زبان حال ایله هر بری بو بیتی انشا ایدوب
ایتدیلر بیت یارب منم ازبلاینه رنج والم • وارسته نشسته در کلستان ارم
شاه ووزیر بساط انبساطده • مرکب سودای اسب وفیلدن پیاده اولوب ورخ
همتی فرزین بند خیالات وبردشهات عرصه تعلقاتدن ساکن اولوب عجایب مصنوعات
الهی • وغرایب مبتدعات نامتناهیده تامل ایتدیلر • حمد وثنای ملك متعال •
وصانع بی زوال که نقاش قدرتی لوح سنکین کوهسارده کلك صنعیله بو نجه
نقش ونکار ونیرنك حکمتی دل سنکدن بو رنکلو نباتات رنکارنك آشکار ایلمشدر
موردی قلدیلر کاه اوراق کلستاندن بو بیتی تکرار ایدرلردی بیت نه بلبل بر
کلش تسبیح خوانست • که هر خاری بتسبیحش زبانست • وکاه صفحات بهار بهارستان
بو نفشه نظر اعتبار ایدرلردی بیت کاه سازد برك کل را مرکب از نیلی صبا •
که نهد بر پای سرو از آب صافی سلسبیل • صحیفه کتاب آمده که فاعتبروا یا اولی
الابصار خطیله محشیدر • وفجرنا فیها من العیون • معناسن مشاهده قیلورلردی
ولوح زمردین مبزده که • فانظروا الی آثار رحمة الله • آیتیله محلیدر • وجعلنا
فیها جنات تفسیرین مطالعه بیوردیلر • مکر اول حوالیده بر درخت عالی وار ایدی
که قدمده ارم ذات العماددن دم اوروب ستون سفینه نوح علیه السلام ایله توام

بلکه

یتشمش · جهانه · ایدی · رقعه · وسلسبیل وکوثر · مغبر · انشا · تعلقاتدن · ودستبرد · قلوب · صنع ایله · نکارستان · ندن · سلسله · آبده · سبزده

20

بلکه اندن دخی مقدم کچردی • مدت متمادی ایدیکه برك و باری دوکلوب سراصلعه و
ساحساری قرابید اقطعه دونمشدی • غایت کهنه لکدن بیر پیر کبی بی مجال و تندباد
مهر حوادث روزکاردن نیپی برو بال اولمشدی • دهره دهقان دهر فضل و کسر اصلنه
آتش ایردی • واره نجار روزکار قطع و بودو تارینه دیش بلردی **بیت** شاهد
باغست درخت جوان • پیر چوشد بشکندش باغبان • اگرچه اول درخت اجوف مثال
معتل حالاتی صحیح اعتقادلر کبی فارغ البال ایدی • اما حیل زنبور و عسل ایله مالامال
ایدی • اتفاقا بو حالده نظر هما یون فال اول درخت غریب احوال مصادف اولدی
و زنبورلرك هیئات غریبه و حرکات عجیبه مشاهده ایدوب سوز و شعین کوردی
و زیر جهاندیده دن صوردی که بو مرغان سبك پرواز بو درخت حوالیسنده
اجتماعندن سودی و بو هوام حزین آوازك نشیب و فراز مرغزاره آمد شدندن
مقصودی ندر • و بونلر کیملك لشکر فرا اولیدر • وکیملك کمربسته فرمان خدامی ددر
و سالاری کیمدر **بیت** ازین آمدشدن مقصودشان چیست • درین محراب که
معبودشان کیست • خجسته رای دعا ایدی و ایدی ای شهریار کامکار بونلر
بر گروه شریفلر با منفعت و بر طایفه نظیفلردر نی مضرت بر مقتضای لطافت
و نظافت ذاتی که بو طایفه نك لازمه ذاتیدر • شرف وحی الهام ایله مشرفلردر که
آیت واوحی ربك الی النحل اندن عبارتدر • و کمربسته امر الهی در که فرمان ان اتخذی
من الجبال بیوتا اندن کنایتدر • بونلرك یعسوب نام بر پادشاهی بنا ملکی واردرکه
خلقتده سایرندن جسیم اخلاقده مصدوقه • انك لعلی خلق عظیم دن جمله سی انك
شوکت شوکتندن برك کبی لرزان و صرصر سیاستندن اوراق خزان کبی ریزاندرلر
اول بارگاه مربع و کاخ شمعده که قصر سدید خورنق کبی مکلف و مصعددر •
قرار ایدوب محافظه شکوه و شوکتی • و ملاحظه جانب عصمتی ایچون ندیم و حاجب
و چاووش و نایب و دربان و پاسبان نصب اتمشدر • ملازمان دولتی و مقربان
حضرتی کیاست و فراستده • و علم هندسه و مساحتده بر مثابه دده که هر بیری
مسطر و پرکاردن بی آلت و منشار مساویة الاضلاع متناسبة الاوضاع بر قصر
مسدس طرح ایدوب اوستنه بر سقف موسس وضع ایدوبلر که شیمار معمار و
کار شمیدس مهندس کوره لردی انگشت حیرتی دندانندشك و غیرتیله اجرب دفتر
معرفت صناعت هندسه و مساحتی دوره لردی چون دفع قواعد قصردن متقاعد اوله

حرکته ‎ v.l. aj. قریلوب v. ib.
یلردی بللرچیسه ‎ v. 371 manq. v. ib. manq.
v.ib. manq. خیل ‎ v. ib. خلال v. ib.
احواله v. ib.
بعید... (illegible diagonal marginal note)
بسته فرمانی در v. ib.
v. ib. manq.
شرف وحی الهی aaw. و aj. v. 369
ib. manq.
برك بید v. ib.
وخورنق v. ib. بارگاه v. ib. مشعشعه v. ib.
حشمت ib.
اکر v. ib. aj. ایدرلر v. ib.
دعوای v. ib. aj. ایصروب v. ib.
متقاعد v. ib.
ib. manq.

امیر عمل زبان حالیله انلردن عهد وقرار آلورکه زنهار نورانیت ولطافتلری
ظلمت وکثافته مبدل قلمیوب • زیل طهارت ونظافتلرن لوث نجاست بله •
آلوده ایتمیه لر • انلردخی اول عهده بنا شاخ کل وسنبل وازهار تازه ورياحين
پاکیزه دن عنبرینه توتمیه لر • اول ازهار نظیف دن غدای لطیف تناول ایدوب
درونه معده لرنده هیولای نباتی دن خلعت صورة مستعاره منخلع اولورکه
دار الشفا حکمتده ظروف شربتی سرپوشنده • دفعا للالتباس فیه شفاء للناس
حمیفی یازلمشدر • چون خانه لرینه معاودت وکاشانه لرینه مراجعت قیله لر
دربانلر تلقی ایدوب قوت شامه ایله جیب ودامنلرین تجسس وتفحص ایدرلر •
اکر عقد عهد معهوده متمسك اولوب دامن طهارتلرن آلایش نجاستدن پاك
طوتمش اولا • اجازت ویررلرکه حجره مسدس وخانه موسسلرینه کیده لر • واکر
عیاذا بالله بو بیتك مضمونندن ذکر بیت دست وفادر کمر عهدکن • تا نشوی
عهدشکن جهدکن • بجا آورتمش اوله لر وانلردن موجب نفرت وموروث کراهت
اولور رایحه احساس ایده لر • فی الحال نیش زهرآلودیله تار وپود وجودلرین
نابود ایدرلر • واکر دربانلر تغافل ایدوب بر آلوده دامانه یول ویره لر • مشام
پادشاهه رایحه کریهه استشمام ایدوب • کندوسی بالذات بو حالی تفحص ایلر
واول زنبور بخت برکشته سیاست کاهه کتوروب • اولا قتل دربان بعده سیاسة
زنبورینه ادبه فرمان ایدر تا بو نوع دن بر فرد دخی بو جنس حرکت ایتمیه •
اخبارده کلمشدرکه جمشید جهاندار آیین • دربان وپاسبان وتعیین حجاب و
بواب وترتیب تخت ومسندی انلردن آلمشدر • ومرور زمان وکرور دهور
ایله مرتبه کماله ایرمشدر • همایون فال جون خجسته رایك بو کلامن استدی
طبع لطیفی انلرك اساسی مشاهده سنه رغبت بیوروب • اول درخت جانبنه توجه
ایدوب کندی بو زمان انلرك درکاه وشوکت وحشمت وقانون ملازمت
واوضاع واطوار وحرکاتلرن تماشا ایدی بر جمیع غریب کوردی که امر الهی یه فرمان
برداد • وسلیمان وار سمند هوایه سوار بیت جمله سی برچراغه پروانه • هر بری
خدمتده مردانه • منازل منیعه ومواضع رفیعه ده قرار ایتمشلر • واغذیه
لذیذه واشربه پاکیزه اختیار ایتمشلر • هیچ بریسی ابنای جنسنه ایذا وآزاره
قصد ایتمز • وهر بری کندو مرکزنده قرار ایدوب پرکار دوار دایره سندن تطره •

کثیره

خ ذیل

خ کلبن

مصفا خلعت

اولوروز خ صورت
عسل مصفا خلعتن کیوب بر لعاب
تازه و شراب خوش مزه مجتمع

خ منسلك

خ پادشاه

خ بعده

بیت

بیت خوشا سرو آزاد کوتاه دست • بزرگان خرد و بلندان پست • خجسته رایه
ایدی عجبدر که بو هوا تنک نهادنده سبعیت مرکوز ایکن بربرینه ضرر ایرکوردمزلر با وجود
تیسلری وار • بونسدن عتری نسنه ویرمزلر • با وجود هیبت که بونلرک هیا تنده
بعیسلی ولمنسدر تلطف وملاعبدن غیری نسنه کوسترمزلر • اما آدمی زاده بو
اوصافک خلافی مشاهده در • که اکثریا بعضی بعضنه صدد آزاد و اضرار ایده
بلکه جمیع ایامدن بری بربرینه مقام ایذا و انتقامده در بیت دهر ونکر کوز سر تا
مردمی • بر حذر اند آدمی از آدمی • وزیرا ایدی ای پادشاه خرده بین • وای
شاهنشاه روی زمین بو جانورلرکه نظر عبرتله منظوردر طبیعت واحده او زره
مقطوعدر • و نوع انسان طبایع مختلفه او زره مخلوق و مطبوعدر • بونلرک
ترکیبنده روح و جسم لطیف و کثیف نور و ظلمت آمیخته • و نقد ملک و ملکوت
و حاصل علوی و سفلی قالب قلبلرنده ریخته در • اول اجلدندر که هر برعجون مستقله
بر مشرب و علی حده بر مذهب ویرلمشدر که • قد علم کل اناس مشربهم • بونلره عقول
ملایکه دن بهره ویرلمش • و هم نفوس شیاطیندن حصه دوزی قلنمشدر • تا هر
کسرکدست همتیله حبل متین عقله متشبث اوله • و لقد کرمنا بنی آدمه درجاتنه
ترقی قیله اول شخص که فرمان نفس بد فرمایه مطیع اوله غایت رذالتدندرکات
بل هم اضل دره محبوس قله بیت بهره از ملکت هست نصیبی از دیو • ترک دیوی
کن و بکذر بفضیلت زملک • و اکثر ناس متابعت نفس خبیثه ایلد شقی و
خبیث اولوب حرص و حسد و حقد و غضب و ظلم و ستم و غیبت و نمیمه و سایر
اوصاف خبیثه و اخلاق ذمیمه یه مظهر اولمشدر مثنوی بی خردی چند زخود
بی خبر • عیب پسندیده بزعم هنر • دور شوند از پی ما غیر پسند • باد شوند ا
همایون فال بو مقال حکمت مالدن متنبه اولوب ایدی چون نظرت انسانت
واحوال نفس پرستان بیان اندوکک منوال او زره در • بنی آدمه صلاح اولدرکه
تذکیه نفس و تهذیب اخلاقه مشتغل اوله لر • باشد که اول واسطه ایله وطن
خونخوار رذالتدن که منشاء اخلاق ناپسندیده در خلاص بوله لر مصراع زین
میان کربتوان به که کناری کیرند • سابقا کوش هوشمه یتشمشیدی که حضور وحدتده
و فراغت عزلتده در • حالیا عین الیقین بلدم که اکثر اشخاص انسانیه ایله مصاحبت
و مجاورت ما رافعی دن تریانکادر • و انلرکله مخالطت و معاشرت مخاطره حالت

پای عزلتی دامن فراغته چکوب علایق خلایقدن متبتل و متصل

نزع ووحدتدن دشوار دیمش بعضی حکمای تجرد شعار که کنج غار اختیار ایدوب اماکن افقاد
دور کار کبی مسلوددر • مکر بو معنیه نظر اعتبار ایله مسلوددر **مثنوي** ترجیه بکزیده هر که
عاقلست • زانکه در خلوت صفاهای دلست • ظلمت چه به که ظلمتهای خلق • می کریزد
عاقل از غوغای خلق • پس مرد بلند همته لایق بودر که قطع تعلق ایده ماسوای خداد
وسراچه قلبن کندودن دخی خلوت ایده • فکیف که ماعدادن **شعر** خلوتی هم که
دور رخ اکرچون کرد باد • خاکدان دهررا بیزد نیابد کرد من • خجسته رای
همایون فالك بو حالی وقصد فراغت واعتزال مشاهده ایدی عایدی اکرچه
زبان الهام نشان جناب پادشاه • کامیابدن صادر اولان عین صدق ومحض صفا
فی الواقع صحبت سبب انتشار خاطر واستیلای خواطر عزلت موجب جمعیت باطن
وظاهردر • نتکیم بو بومسلوددر **قطعه** تمنّا کی که سبب وددوزکر مجموع بود • آن کوشه
نشینی که مجمع نزود • درغنچه دل نازك کل باشد جمع • چون رفت در انجمن پراکنده
اما بعض اکابر دین وارباب یقین بشرط صلاح حال مصاحب وقرین صحبتی خلوتدن
ترجیح وکثرتی وحدتدن تفضیل ایتمشلر **بیت** خلوت از اغیار باید نی زیار
پوستین دهر دی آمد نی بهار • وفی نفس الامر صحبت سبب اکتساب فضایل وفواضل
ووسیله اقتباس آداب اماثل واعاظلدر **بیت** دست طلب از دامن صحبت
مکسل • تنها منشین که بیم دیوانکی است • ولا رهبانیة فی الاسلام حدیثی مفهومندن
دخی معلوم اولان بودر که فواید صحبت عواید عزلتدن زیاده اوله بنی نوع انسانه
اختیار کنج عزلت ومصاحبت ابنای جنسدن فراغت نه کیفیت ایله میسر ومتصور
درکه قهرمان قدرت ربانی جماعت افراد انسانی آملح بین احتیاج ایدوب هر
برسین برجهتدن آخره محتاج ایدوب اول اجلدندر که بنی بو نوع مدنی بالطبع واقع
اولمشدر • بعینه طالب اجتماع درو تدبیر معیشتلری نی معاونت ومظاهرت
محالدر • بقای شخصی ونوعیلری نی مخالطت ومشارکت ممتنعدر **ع** وسمیت انسانا
لأنك ذو انس • وضاکرا افراد انسانیه دن بر فرد تدبیر غذا • وترتیب لباس وسکنی ده
استبداد وانفراد قصد ایلسه • اولا تکمیل آلات حداد وادوات نجار که تحصیل
اعمال زرع وحصاده متضعددر اشتغال ایتمك کرك • مقرردرکه اول زماننده
اکه نی غذا میسر دکلدر • وجمیع اوقاتنی اتمام مهماتنه صرف اتسه جمله سین دکل
بعضینك دخی حقندن کلمك متصوردکل • کتب حکماده کلمشدر که هزار شخص کار

وردکار کورکدر که بر شخص بر لقمه نان افطار ایلیه • پس بو مقدمات‌دن بو معلوم اولدی که
تدبیر بقاء افراد انسانی معاونته موقوفدر • ومعاونت دخی اجتماع محال ومظاهرت
نی مخالطت مستغنی در • پس عزلت زمرهٔ انسانی منافی حیات ودندکانیدر • بلکه مقوله
محالات وقبیلهٔ ممتنعاتدندر • کویا خیر الجماعة رحمة بو معنیه اشارتدر که بو بیرلمشدر
بیت بکرد امن جمعیتی وکار بساز • که هیچ کار میسر نشد به تنهایی • همایونفال
ایدیجای وزیر صافی ضمیر بیان ایتدوکی معانی اکرچه که خلاصهٔ علم حکمت ونقاوهٔ
دانش ومعرفتدر • لیکن خاطره بو خطور ایدر که بو طایفه محتاج اختلاط واجتماع اولیجق
البته اختلاف مشارب مقتضی نزاع وتباین مذاهب مقتضی انقطاع اولسه کرک •
زیرا که بعضی بعضنه زور وقوت تسبیله پامال وکثرت حسبیله غالبدر • هرآینه
غالب مغلوبی ربقهٔ اطاعته چکمکه طالب • واکثری حاصلات غیری حوزهٔ تصرفنه
کتورمکه راغبدر • وتغالب مورث نزاع وعناددر • ونزاعک آخری انقطاع وعنادک
عاقبتی فساددر • بیت نزاع اختلاف آتشی بر فروزد • که از تاب تبش هرچه باشد بسوزد
وزیر ایدیجای شهنشاه حکمت پناه • اندفاع اشکال نزاع وجدال میسر اولمجق بر تدبیر
قانون معین ومقرردر که هر فردی کندو حصه‌سنه راضی وقانع قلمه وتصرف اعدادن
دست تعدیسنه مانع اوله • اول تدبیره سیاست دیرلر • واول مدار رعایت قانون
عدالتدر که محافظهٔ حاق وسطدن عبارتدر • یعنی هرکز دایرهٔ اخلاق وشمائل
وحکم خیر الامور اوسطها اطرافی مشتمل انواع رذایلدر • نتکیم دیمشلردر بیت
میانهٔ طرفین از صفات چندانی • تفاوتست که از آفتاب تا بسها • پس اختیار وسط
راستدر جمیع • بدان دلیل که خیر الامور اوسطها • پادشاه ایدیجای اول قانون سیاست
که آنی ضبط ورعایتله افراد بنی آدمدن ظلم وتعدی زایل واحوال عالم صلاح وانتظامه
مایل اولمایه اکیدن مفهوم ونه وجهله معلوم اولور • وزیر ایدیجای اول قانونک تعیینی
واول تدبیرک تبیینی بر فرد کامل ومکمل ومؤیدده که فرستادهٔ حضرت عزتدر
حکما آکا ناموس اکبر • وعلماء دین رسول وپیغامبر دیرلر • قانونی اوامر ونواهی
فی الحقیقه صاحبندن معاصی ومناهیدر • مصلح احوال عالم ومعدل اهوای بنی آدمدر
چونکه اول پیغمبر که واضع قوانین شرع مطهردر • دار الملک آخرته عزیمت اجرای
قواعد دین واصلاح مصالح مسلمین ایچون بر سایس ضابطه لابددر • زیرا که اکثر
خلایق کندو حالنه لایق اموردن غافل • ومتابعت هوا ومطاوعت نفس دغا

بلیدد

مایلدد

لاجرم بونلرک میاننده بر حاکم قاهر مهم و لازمدر • که قواعد امر و نهی پیغمبری که شرع
مطهردن عبارتدر محافظت ایدوب قانون سیاستی کما ینبغی رعایت قیله • تا هم فرق
ملت افسر دولتیله سرافراز و هم لباس سلطنت ایلکهم طراز اعزاز و شریعتیله مطرز اوله
که الملك والدين توأمان **بيت** نزد خرد شاهی و پیغمبری • چون دو نگین اند یک
انگشتری • بو معنیده بو مثلودر **بيت** هم ز شرع ملک ار جمندی دارد • هم
ملک ز شرع سربلندی دارد • همایون فال ایدی اول حاکم که واضع شریعتدن صکره
انک وجودی لابددر • زیرا حالا اوزره ضبط ملک و مملکت نه حضرت اوزره اولمق
لازمدر • خجسته بنا ایدی حاکم مزبور لازمدر که قواعد سیاسته واقف و دقایق
عدالته عارف اوله • و الا دولتی صددن زواله و مملکت شرف انتقالده اولور •
بيت سلطنت عدلیله اولور پایدار • کار عالم عدلیله بولور قرار • که ترتیب مراتب
انسانه تمیز کاملی • و تقدیر مقادیر اشراف و اعیانه وقوف شاملی اولوب بلکه کنجه
طایفه تقویت و تربیت ایدوب انلر ایله مخالطت و معاشرت ایتمک مناسبیدر •
و بنجه کروهی مهجور و مغلوب قیلوب مصاحبتلرندن مجانبت کوسترمک فرض و تواجبدر
زیرا که ملازمان عتبهٔ سلطنتدن آز کمسنه اولور که عبودیت سلطانی بیان نجاة
حکوب سعادت دنیا نجات عقبای بر شاهه سعی ایلیه بلکه اکثرلرینک رعایت
قاعده ملازمتدن غایت و غرضی جلب ملاذ و منافع یا سلب مضار و مکارهدر
و ولی نعمته بیک مضرت مرتب اولور دیرده کندو نفسنه بر منفعت تصور ایتسه
هزار بار کندو جانبنی راجحدر **شعر** لاف ترسانی که نوع ریزی شوند • جهد کنند
که عیبی رسند • چو انلرک مدار حالی حرص و طمع اوزره در • ممکن که بعضینک
سینه سنده بعض آخره کینه اولور • و اول طایفه یه که آستانهٔ سلطاندن انلرک
فوایدی بوکروه عوایدندن زیاده اوله رشک ایده لر • چون مابینلرنده حقد و حسد
پیدا اوله انواع آزار و انا و اصناف عداوت و بغضا ظهوره ایدوب انواع حیله ایله
قضایای کاذبه یه صورت صدقده کوستره لر • و امور باطله یی واقعه معرض
واقع وحقده عرض ایده لر • چون پادشاه حلیهٔ احتیاطدن عاطل اوله • و کلام
ارباب غرضی سمع قبول ایله اصغا ایدوب تمیز احوال و تفرس اوضاع و افعال
متکاسل اوله • شر رسفله یه اختلال بر مرتبه ده ارتفاع و اشتغال بوله که **ع** باز آن
دو صد سال فرو ننشاند **مثنوی** منه کوش بر قول صاحب غرض • که از کینه دارد سینه

دارد

دارد مرض • بهم دَرزند عالی دردی • پریشان کند عالی دردکی • امّا پادشاه چون
بیدار دل و هوشمند • و آگاه ضمیر و خردمند اولوب غور مهمات سپاهی فکریله وصول
وکلیات و جزئیات قوت ذهن و نور درکله احاطه و شمول قصد ایلسه • و فروع
داستی ظلم دروغدن امینا زویروب استماع کذب صریح واصغا افک صراحت
احتراز قیله هم دست بنای سلطنتی رخنهٔ خللدن امین • وهم عقباده فایز دولت
نجات و درجات علیین اوله **مثنوی** هرکه در دین سستی دادکرد • خانهٔ فردای خود
آباد کرد • دادکری شرط جهانداریست • دولت باقی ز کم آزاریست • هر پادشاه
آگاه که اساس سلطنتی قواعد حکمت و قانون عدالت اوزره طرح ایدوب • مواعظ
علما • و نصایح حکمای بنیاد امورینه پیش نهاد قیله • هم مملکتی معمور و آباد و هم
رعیتی خوش دل و شاد ایدوب خلق انک ثناسنه رطب اللسان • و آخرتده جزاء
رضای رحمان اوله • نیته کم رای اعظم دابشلیم هندی که بنای سلطنتی بیدپای
برهمنک قواعد نصحتی اوزره مبنی قیلوب اندن سلاطینه لایق آیین و اطوار
تحقیق ایتمشدی • لاجرم مدت مدیده کامکار و کامران اولمقده دور زکاره کوزدی
چون قضای عزوجلدن سرای سروره انتقال ایتدی نام نیک و ذکر جمیل یادکار قلوب
کندی **بیت** جهان عزوجل لری برآدی چوندر • سنکا اولدر قلانی یاد ایچوندر •
بیت هرچند فکر میکنم از هرچه در جهان • نام نکوست حاصل ایام آدمی همایون
فال چون رای دابشلیم و بیدپای حکیم خبرین استدی • غنچهٔ تازه کبی که هنکام سحرده
تنسم نسیم صبادن تبسم ایده • چمن فرح و بساط نشاطه شکفته و خندان اولوب
ایتدی • ای خجسته رای مدت مدید و عهد بعیددر که سودای قصهٔ برهمن و رای
سویدای دلمده متمکن • و انلرک خیالات مقالاتی و ملاقاتی خلوتخانهٔ ضمیرمده
جای کیر اولمشدر **مصراع** عمریست که سودای سر زلف تو دارم • چندانکه رسم
تفحصده سعی بلیغ • و هرچند که کیفیت احواللرینی استفسارده جهد بی دریغ ایتدم
اول قصه دن بر حصه بولمادم • و اول خبردن بر اثر بلمادم **بیت** یا هیچکس نشانی
زان دلستان ندیدم • یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد • و اول زماندن الی
هذا الآن منتظر و حیران ایدم که انلرک نام و نشانی کیمک دهانندن کوش هوشمه ایره
و پیوسته دیدهٔ ترصدی شاهراه انتظارده قویوب نکران ایدم که بو حالک حالی
نه جانبدن یوز کوستره **شعر** کوش بر آوازدارم مژده زان لب کجاست •

بو رزند ۲.۱۶.
بسیار ... مشتاق ...
راسته ...
خانه ... خانه ...
آکاه دل ...
قودی ۲.۱۶
اولور ... سنك ...
نیکا ...
دل ستان ... داستان ...

دیده بوراهست یارب پر نوردیدار کو • حالا بحمد الله تعالی معلوم اولدی که وزیر بزرکوار

براحوالدن خبردار و بورموزدن واقف اسرار اولمش مصراع حمدا ثم حمدا ثم حمدا بیت

آخر دلم بآرزوی خویشتن رسید • آنچه از خدای میطلبیدم بمن رسید • امیدوارم

که نیجه توقف بو مقالات رای برهمندن بهره مند اولهسن • ومنت دارم که اول

قلاید نصیحت وفراید پندی کردن جانمه بند • وکوش ازعانمه پیوند ایدهسن تا سنک

بو واسطه ایله ادای حقوق نعمت حاصل اوله • واول مواعظ ونصایح استماعیله

بزدن ذخی رعیته انواع فواید ومنافع حاصل اوله • برکلام که آنک بجرد دکلمسی سبب

ادای شکر نعمت • واستماعی خاص وعامه فایده تمام ومنفعت بی نهایت اوله •

ظاهردر که میمون ومبارك اولسه کرك قطعه زبان خردمند روشن روان • کلید

درکنج حکمت بود • درکنج بکشا ونقدی بیار • که اوراعیار نصیحت بود • نصیحت

بدان وجه کو با ملوك • که درروی صالح رعیت بود آغاز داستان دابشلیم و

وزیر روشن ضمیر راست تدبیر زبان نصیحت ودهان بلاغت اله احوال رای برهمنی

تقریره شروع ایدوب ایتدی شعر ای شهریار دهر وشهنشاه روزکار • او سکندر

سایه کستر او له لطف کردکار • اجرام رام بخت بکام وفلك غلام • دولت مطیع

حکمت اوله روزکار دیار • طوطیان شکرستان حکایات • ودوستان سرای بوستان

روایتدن کوش هوشمه ییتشدی که معظم بلاد سواد هند که خال چهره ممالك در بر پادشاه

بیدار بخت وفیروز روز • ورای جهان آرای رعیت نواز ومظالم سوز وار ایدی

که کوکدن عروس سلطنت حلیه بذل ومعدلتی ایله آراسته • وچهره مخدره مملکت

کلکون حکم وسیاستیله پیراسته ایدی • صفحه جهانی مصقله عدل وداد ایله زنکار

ظلم وبیدادن زدوده قلمشدی • وکافه جهانیان ظل ظلیل رحمت ومعدلتنده

آسوده اولمشدی شعر بنور عدل اطراف جهانرا کرد نورانی • بلی از عدل روشن

کرد آیین جهانبانی • اول پادشاهه رای دابشلیم دیرلردی • انلرك لغتنده پادشاه

عظیم دیمکدر • بر بزرکوار ایدی که قلعه سپهر زرنکار بو سمو درجه ورفعت

مدار ایله قله کوه شکوه وعظمت ووقارنه ییتمزدی • وغایت علو همت ونهایت

علو شانده معالی امور وعظایم مهماتدن غیریه التفات ایتمزدی هزاران

قلاده پیل دمانی وار ایدی که فیل برهما انلرك سطوت وصولتنه نسبت پشه

ناتوان ایدی • وعدد مردان کارزار ودلیران کارکذار نه حد وبی کران ایدی •

وانجه

ا واصل

بیدپای حکیم

هند

شاه

معدلتی

حشمت موفوري ومملكت معموري ورعيت مسروري واريدي ع ابحندشاهان هم دارند
تو تنها داري • بو استغنا وعظمت ايله رعايا بيننده كند ونفسنه فضل خصوصيت ايلوردي •
وغور كار احوال دياره بالذات مطلع اولمق ديلردي **بيت** دست رعيت ز رعيت
مدار • كار رعيت بر عيت سپار • چون چهرهٔ مملكتي حليهٔ عدل وسياستله حالي وساحهٔ
ايالتي اعداى دولت ومدعيان ولايتدن خالي قيلدي • فراغت خاطر ايله هر دم بزم عيش و
عشرتده خرم اولوب كامكار وكامياب روزكار كچورردي • وهموار مجلس معارف
ياد وعوارف نثارنده ندماي حكمت شعار وحكماء فضيلت اشتهار حاضر اولورلردي
ومحفل لطايف مشحونه كلمات وزيور ايله مناقب مكارم صفتيله زينت ويرلوردي بركون
مسند عزتده اوتوروب جشن پادشاهانه آراسته قيلدي • واغاني وغوانيدن نيل اماني
وتصابي بسياردماني حاصل قيلوب سواقي جاريات وجواري ساقياتدن كام دل مدام
وقتن آلدي **مثنوي** مهيا اولدي بزم خسروانه • چالندي هر طرف چنك وچغانه •
كورمش ساغردن وزرين قدحدن • سماط بزم دوندي كهكشانه • شاه كردون فراز
چون زخمهٔ ساز ونغمهٔ مطربان خوش آوازدن استيفاي التذاذ ايدي • استماع داستان
حكمت اهتزاز ايدي • وچون تماشاي رخسار رنكين مه رويان زهره جبيندن فراغت
قلدي • مشاهدهٔ جلوات كلام نصيحت انجامه رغبت بويوردي **بيت** غذاي روح
حيواني بيلدي • سماط بزم روحاني چكلدي • وحكماي بزركوار وندماي فضايل دثار
تفاصيل محاسن اوصاف ومحاسن اخلاقي استفسار واستنطاق ايدوب كوش هوش
جواهر آبدار كلمات حكمت نثار ايله كه نمودار در شاهوار در مقرط ومشنف قلدي •
ع سخن درست تعلق بكوش شه دارد • پس انلردن هر بري صفات حميده دن بر صفت
خصال ستوده دن بر خصلت تعريف وتوصيف قيلدي • تا حكم الكلام يجر الكلام •
بر حسب اقتضاء حال ومقام جواد كلام ميدان جود وكرمه خرام ايدوب خرام سخن
بو بابده روش خوان اولدي **شعر** سخني نخمه ابدا عياندن كين فيكون • حديث زلف
تو ميرفت الحديث بجنون • آخر اقاويل حكما ونتيجه آراى ندماي حكمت انتما بونك
اوزرينه منجر اولدي كه اشرف اخلاق واجمل اوصاف صفت جوددر • زيرا كه جود
بي نهايتي جملهٔ موجوداته واصل وكرم بي حد وغايتي مجموع مخلوقاته شامل وحاصلدر •
وصاحب نبوت كبرى بويورمشدر كه جود بر نهال طوبي مثالدر كه چمن جنتده بيتمش
وچمن جويبار كوثرده نشو ونما بولمشدر • السخا شجرة في الجنة **شعر** ديمش اولكسه

مطلع
ونجود
كم
وكنار

خیر البشردر سخاوت جنت اشجره بر شجردر • وحدیث بنویدر که الجنة دار الاسخیا مثنوی
مایهٔ توفیق کرم در کرم • کنج نعمتین ترك درم در درم • کنج روان ذن صور ریسك نشان
کنج روان بذل دوانده روان • تا ای چون بو مسئله یه واقف اولدی عرق جود جبلی
وارداق اصلی سی حرکته کلوب بویوردی • تا در کنج کرانمایه یی آچوب خاص و عامه صلای
انعام ایدیلر و شهری و غریبی نصیب تمام ایله غنی • و فقیر و محتاجی عطاء عمیم ایله
ابنای جنسی مستغنی قلدیلر شعر زابر کفش شد روان قطرهٔ باران جود • شست
رخ احتیاج از ورق روزگار • اول کون تمام آفتاب تابان کبی زرافشانلق وبخت
تازه و دولت جوان کبی کامرانلق ایدی • تا اول زمان که سیمرغ زرین جناح خاوران
عزم آشیانه پرواز ایدوب غراب شب سیاه چهره بالظلمة اطراف جهانه سایبان
ایدی شعر کونك پیمانه سی طولدی شب اولدی • افق بر له شفق لب بر لب اولدی •
پادشاه سر فراغتی بالین استراحته قودی وخیل خواب سیاه حواس و قوای
دماغه شبیخون قیلدی مثنوی صنوب ساغر الینه ساغر خواب • ایدب نرکسلر
اولدی سیراب • کلستان مثالی قیلدی سیران • ریاحین خیاله قالدی حیران •
نقشبند خیال عالم مثالده بو صورتی تصویر ایدی که بر پیر نورانی همت صلاح سیما سنده
پیدا • وعلامت کرامت ناصیه سنده هویدا ایدی کلدی و رایه ثنا ایدوب ایتدی
بو کون حسبة لله مبالغه مبلغ نفقه ایتدك • وطلبا لمرضاته بر خزینهٔ کرانمایه صدقه
قیلدك • امدی علی الصباح که شهسوار میدان آسمان توسن خنك کردونه سوار
اوله • سن دخی قدم عزیمتی رکاب سمند دولته قویوب جانب شرقی دار السلطنه
توجه ایله که خزینهٔ رایکان • و کنجینهٔ شایکانه الکه کورسك کرك • واول کنجینه
اقتدار ایله • پای مباهاتی فرق فرقدانه • و سر مفاخرتی ذروهٔ آسمانه یتورسك
کرك • رای چون ترجمان عالم غیبدن بو بشارتی اشتدی • حجاب خواب و پردهٔ
غفلت بصر و بصیرتندن • و خیال کنج و مژده بو سخن سنجی ایله شادمان اولوب زبان
حالیله بو بیتی انشاد ایلدی بیت خیال کنج می بیند چراغم • نسیم دوست می آید بدماغم
و شرط طهارتی رعایت ایدوب • قاعدهٔ شریعتی اوزره مراسم عبادت و لوازم
شکر و نعمتی اقامت ایتدی • تا اول وقت که کنجور قدرت مفتاح مشیت ایله •
قفل خزانه آچدی • و دست زرافشان مخزن فلکدن نقود انجم زیر دامن شعاع
صاچدی شعر بامدادان که صبح سیم اندود • از در کنج قفل زر بکشود •

شاه

شاه امر ایتدی بر سمنده که باد رفتاری زین زر و لجام پر گهر ایله احضار ایتدیلر
طالع میمون • و طایر همایون ایله سوار اولوب سیر قصوینه متوجه اولدی **نظم**
دولت و اقبال اولوب کیله رکاب اندر رکاب • نصرت و تایید اولوب کیله عنان اندر عنان
چون حدود عمراندن عرصهٔ صحرا و بیابانه یتدی • هر جانبه نظر صالوب مقصود (معهود) دن
جز طلب ایتدی • بو اثناده ناکاه بر کوه پر شکوه کوردی که کمند نظر عقدهٔ کمراهنده
عجز و زاری • و نردبان هوا کوشهٔ بام رفعتنه یتمزدی **بیت** اولمشیدی سما
همسایه • منزل اولا و چه ذروه سی بابه • دامن کوهده بر غار تاریک کوردی •
بر پیر درویش ضمیر دِ غارده اوتورمش • یار غار کبی صحبت اغنیادن ذوق تلمش •
شعر با خبر و بی خبر هر چه هست • سوخته و ساخته با هر که هست • چون نظر
پادشاه اول عارف آگاهه راست کلدی • قلبی مصاحبتنه راغب • و خاطری
مجالستنه طالب اولدی • پیر صافی ضمیر چون شاه جهانگیری کوردی • صفحهٔ
چهرهٔ ضمیرندن نقش ما فی الضمیرا و قوب • زبان ثنا ایله ایتدی **شعر** ای ترا
سلطنت عالم جان داده خدای • منزل تست دل و دیده فرود آی و درآی •
شاها اگرچه کلبهٔ احزاندر دوستدان قصرده نگار مقابلسنده محقر • و کنج زاویه
محنت زدگان ایوان گردون مدار شهریار کامکار نظرنده مختصردر فاما **مصراع**
قدیمی رسمدر معهود عادت • پادشاهلر حال فقرایه نظر رحمت ایدوب کوشه
نشینلری دم و قدم ایله نواخت ایده کلمشلردر • و آنی نتیجهٔ اخلاق حمیده •
و اوصاف پسندیده دن عد ایتمشلردر **بیت** نظر کردن بدرویشان منافی بزرگی
سلیمان با چنان حشمت نظرها کرد با موری • دل بستهٔ کلام درویشی سمع رضا ایله
اصغا ایدوب بر کیجه ده پیری اولدی • درویش خیر اندیشک انفاس مبارکیله
استیناس ایدوب استمداد همت قیلدی **بیت** شهک کر اختر اولسه دن باکی
دعا درینه واردر احتیاجی • اسیفا مصاحبتدن شکوه عزیمت مراجعت ایدجک
مجاور غار زبان اعتذار ایله ایتدی **بیت** از دست من گدا نیاید • مهمان چون
تو پادشاهی • اما ماحضر بر یادگارم واردر که طریق ارثیله پدرمدن انتقال
ایتمشدر خاکپای شاهه نثار ایلیوم • اول بر کنج نامه در و مضمونی بودر که بو
غارک کنارنده بر دفینهٔ گرانمایه واردر که نقود جواهری بیکراندر • و
کنجینهٔ شایگان واردر که عجایب و غرایبی بی پایان • چون بر حسب **شعر** قناعت

کوهر ۷ — عمارتدن — کمرکاهندن — اوج — منزل — زحمت — از هرچه — منیرنده — نظرنده — زده کان — بیت — پسندیده — مورش — مهمانی — مضمونی

کنج اما دست اکردانی • ازو تاتوانی دونکردانی • کنج فراغتده القناعة کنز لا یفنی یه
قانع اولدم • وسود و زیاندوز کاردم ایچون کنج قناعتدن کوبا نادنو کلدن انده
دلیج الوقت بر نقد یوقدر • سرمایه قلدم انلك تحصیلنه طالب وطلبنه راغب اولدم
بیت چو بولدم بهره جان آراستندن • الم بودم جهان آلایستندن • اکر خسرو کشود
کشای پر التفاتلری ایله کنج دفینهٔ کنج روشن قیله لر • وبوره لر تا رکاب سعادت
انتساب جست وجوی ایدوب عرایس نفایس جواهر زواهر که هنوز مهر بکارتلری ایله
منصهٔ خزانهٔ عامرده جلوه ویره لردور دکلدر • رابسلیم بوکلام جواهر انتظامی
استماع ایدیجك واقعهٔ شایانه یی یاد ایدوب هذا تأویل رؤیای قد جعلها ربی حقا
مفهومی وصفی میز آیینه نظیرنه منعکس اولدی • وقصهٔ پرنورانی و بشارت کنج
شایکانی نفیر وقطمیر بیر روشن ضمیره تقریر ایدی • درویش ایدی اکرچه بو مختصر
پادشاهك علو همتنه وشهامتنه نظر محقر در • اما بونواله چون عالم غیبدن حواله
شرف حسن قبول ارزانی بیورمق کرك ع کانچه آید ز غیب بی عیبست • رای امر ایتدی
تا اطراف غاری حفره مشغول اولدیلر • واز رنجله راه کنجه ظفر بولوب تمام مخزونی
مدفونی نظر همایونه کتوردیلر نظم بنجه تاج پر کهر شاه وار • بنجه تاره خاتم و
کوشوار • بنجه درج سیمین وصندوق زر • ایچی در ویاقوت ولعل وکهر • آوانی
زرین وسیمین ظرف • بو نوعه تحفیله بر اولغادز شرف • شاه بیوردی تا صندوق و
درجك قفلین کیدردیلر ایچنده که درر غرر عزیبی و جواهر زواهری تحف وعجایب
غرایبی تماشا قیلدی • وانلرك میاننده برصندوق مرصع کوردی اطراف و
جوانبی محکم بند اولمش • وبولادن زرنکار دز بر قفل دومی کربار اکا پیوند اولمش
اول قفلك استحکامی بر مثابه ده در که زبان هر مفتاح بیانی معانی فتح البابنده
لال و ذهن هر حلال اشکال حل تعقید واغلاقنده پر کلالدر • اول قدر که تفحص ایتدیلر
آنك کلیدینك دلیلن بلمیدیلر • وکشادندن خبر المدیلر • رای اول عقدی حل • واول
مشکلی منحل قلمغه رغبت تمام • وصندوق ودرجده مندرج اولان تحفه نك مشا
هده سنه شغف مالا کلام کوستروب بیوردی • تا آهنکران چابك دست تدبیر دست
ایله اول قفلی شکسته ایتدیلر صندوق آچیلوب ایچنده بر حقه درج ایتمشلر که حقهٔ
ماه کبی بغایت مکلف و مصنع شاه بیوردی تا حقه نظرینه کتوردیلر دست مبارکیله
آچوب ایچنده بر پاره حریر سفید کوردی که ظهرنده بر قاچ سطر یازمشلر قلم سر اینله

شتنکی

دابشلیم متحیر اولدی که آیا بو نه‌در. تعصیلی ایدی صاحب گنجک اسمیدر. تعصیلی دخی
ایدی که بو گنجک طلسمیدر. چون مقالات ارباب الباب بو بابده سرحد اطنابه
ییتشدی. شاه ایدی بو خطی اوقومق کرک. که حجاب ارتیاب مرتفع اوله. و لباس
التباس منخلع اوله. حضار مجلسدن قاعد مخطر بوده واقف برکسنه بولنمیجق
بالضروره بر شخصک طلبنده که بو حروفک مضمونه وقوف اکا موفق اولدی
شتاب ایتدیلر. تا بر حکیم ماهردن که قرائت و کتابت خط عبریده نحظ وافی وار ایدی
خبر آلدیلر. و حکم عالی بر قصد ورود بولوب پایهٔ صدور اعلیه حاضر قلدیلر. دابشلیم
تقدیم مراسم تکریم و تعظیمدن صکره ایدی ای حکیم تصدیعدن همان غرض بودر که
بو مکتوبک مضمونن عبارت ظاهر ایله بیان ایدوب مسطورک مکنونن کالشمس فی وسط
النهار عیانا نمایده بس ع باشد که ازین ستوم حرف مرادی. حکیم اول صحیفه صفایی
نظر استیفا ایله کوزدوب تأمل مستوفیدن صکره ایدی بو بر مکتوبدر که انواع فوائد
ایله مشحوندر. و بر گنج نامه‌در که اصناف فرائد بونده مخزوندر. محصل مضمونی
اولدر که بن که هوشنگ جهاندارم بو نقود بسیار و جواهر بیشماری رای معظم
و پادشاه اعظم دابشلیم هندی ایچون ودیعت قومشمدر. و الهام الهی ایله بو دفینه
نصیبه خزینه‌سی اولاجغن بلمشمدر. تا که چون بو گنجنیه دسترس ظفر بوله و بو وصیت
نامه‌یه نظر قیله متنبه اوله که زر دوکوهر زینت اولمق خلاف عقل صحیحدر.
و دولت دنیایه شیفته اولمق مقتضای جهل صریحدر. زیرا که بو بر متاع مستعاردر
که هر کون فرسوده دست آخردر. و بر پیر زال غداردر که هر گیجه همخوابه شوهر دیگردر
مثنوی دولت دنیا که تمنا کند. با که وفا کرد که با ما کند. مغز وفا نیست درین
استخوان. بوی امان نیست درین خاکدان. اما بو وصیت نامه‌دکه فی الحقیقه کار
نامه بنای سلطنت و دستور العمل اساس نظام مملکتدر. اکر اول پادشاه عاقل
سوانح امور و مصالح جمهورده بو وصایا ایله عامل اوله. تا انقراض اعصار و انقضای
ادوار صدای دبدبه اقبالی روز افزون و بنای باقی و پایدار قله شعر وصایای هوشنکی
طوت یادکار. دیلرسک که اوله دولتک پایدار. اسعد الملوک من بنی بالعدل
ذکره و اسند الیه من یاتی بعده. و هر جهاندار که بو وصایایی که اون دورت قاعده
مشتملدر منظور نظر اعتبار قلمیوب امور سلطنتده اکثره عامل اولمیه بی‌شبهه
بنای دولتی عواصف نکبت ایله متزلزل و لا محاله روی عروس اقبالی جانب ادباره

آیا بونه در ۲.۲.
نسخ که ... آکا
آکا ۲.۲.
سویر اعلایه ۲.
ازیمی خط ۲.۲.
محصول ۲.۲.
جهاندارم ۲.۲.
اما بو بر ۲.۲.
بیت ۲.۲.
اولا ۲.۲.

متحول اولوب دوزبر و زمراتب جاه وجلالی متدنی و متنزل اوله **اوتکزنجی وصیت**
بودرکه ملازمان آستانهٔ سعادتنده زهر کمی کافتنر سعادتیله سرفراز ایلیانک
حقنده غیرلک کلام نفاق انجامندن استماعدن امتناع و احتراز ایلیه • زیرا هر کمسنه
مقرّب سلطان اولسه البته محسود اقران اولور • و حسودلر چون اساس عنایت سلطانی
انولک حقنده محکم کوره لر لاجرم لطایف الحیل ایله نقض بنای حرمتنه • و هدم بنیان
قربتنه قصد ایده لر • و اخلاص و اختصاص صورتنده کلمات تکلّف و تزویر ایله غایتا
حسدا من عند انفسهم جواهر حسناتن رشتهٔ سیاسته نظم ایدوب پادشاهی انک
حقنده متغیّر قیله لر • و انک ضمننده انلرک مقاصدی حاصل اولوب مراد فاسدلرینه
واصل اوله لر **بیت** مشنو سخن هر کس و بشنو سخن من • کارباب غرض راست بهر باب سخنها
ایکنجی وصیت اولدر که مجالست نمّام و غمّازدن تمام احتراز اوله لر • بونلر فتنه انکیز و
وعاقبتلری بغایت وخیمدر • چون بر شخصی بو صفت ایله متّصف کوره لر لازمدر که فی
الحال آتش سعایتن آب شمشیر سیاستله سوندیره • و خاشاک وجودن آتش اهلاک
ایله کویندره • تا دود وجودیله عرصهٔ جهانی تیره • و دیدهٔ جهانیانی خیره اولمیه
شعر آتشی را که سوخت خلق ازان • جز بکشتن علاج نتوان کرد **اوچنجی وصیت** اولدر که
ارکان دولت و اعیان مملکت ایله شرط موافقتی مرعی طوته که معظمات امور و امّهات
مهمّاتده دوستانک مدد و معاونتیله محصل اولور • و مصلحتلرینک جهت مظاهرتیله
تمشیت بولور **ع** اری باتفاق جهان میتوان گرفت • الفتح مع الوفاق تمام **دردنجی
وصیت** تلطّف و تملّق دشمنه مغرور اولمیه • و هرچند که عدودن محبّت و مسکنت
مشاهده ایلیه شرط حزم و احتیاطی مرعی طوتوب انلرک دعوای وداد و ادّعای
اعتقادینه که عنقا کبی نی مکان • و کیمیا کبی نی امکاندر • زنهار اعتماد و اعتقاد ایتمیه
که دشمن هیچ حیله ایله دوست اولمز • و عدودن جهت صداقت کلمز **مثنوی** از دشمن
خشک رو بپرهیز • چون هیمهٔ خشک از آتش تیز • کارش بجدل چو در نیاید • خوش
خوش بدر حیله بکشاید **بشنجی وصیت** اولدر که چون نفاذ مرادی الف جهدیله که فه کفه
کتوره محافظه سنده تهاون و تکاسل کوسترمیه • و غفلت سببیله ضایع قلوب الدن
کیدرکصکره تدارک ایله الده کیرمز • و ندامت و ملامت فایده ویرمز **بیت** نیاید
بکف تیر رفته زشست • اکرچه بدندان کزی پشت دست **التنجی وصیت** اولدر که
جمیع امورده خفّت و شتابدن تحرّز و اجتناب ایدوب جانب تأمّل و تأنّیه میل ایلیه که

مضرتی غایت چوق • وصبر وتحملك منفعتی نهایت یوقدر شعر مکن در همی کر داری
شتاب • زراه تأنی عنان بر متاب • که ناکرده را میتوان کرد زود • چو شد کرده
آنکه ملامت چه سود یدنجی وصیت اولدر که هر حالده عنان تدبیری الدن قومیه •
اکر اعدا اتفاق قیله اکا قصد ایده لر انلردن بر بلیه مدارا واظهار اخلاص ایله اول ورطه
خلاص مقصوده رسیده فی الحال اکا اقدام ایده • وبحکم الحرب خدعة • انلرك بنای مکرینی
بتون تدبیر ایله زیر و زبر ایلیه که عقلا دیمشلردر بیت ازدام مکر خصم بحیلت توان
کریخت • قد یصلح الحدید کما قیل بالحدید سکزنجی وصیت اولدر که کمینی ادبابک کیندن
امین اولمیوب خوش آمد وتملقلرینه باور قلمیه که نهال کینه دن زهر سینه ده نشو و
نما بولمش اوله • بر آزار و صر ده دن عیری ثمر میسر اولمز شعر مکر دشمندن صیقن اولمه
امین • صید ایچون ناکه سکا ایدر تمکین مثنوی کینه بهر سینه چو بنهاد رخت • دل سود دش
از پی آزار سخت • به بیند جرب زبانی کند • بر کذر ز قصد نهانی کند طقوزنجی
وصیت اولدر که عفو وصفحی کندویه شعار و دثار ایدوب ملازمان عتبه دولتی
ادنی جرم ایله هدف تیر عتاب و عقاب ایتمیه • که هواره اکابر ارباب عفو وحمیت ایله
جرایم احوال اصاغری دن کبائر وصغایر دن پاك ایدوب چهره جراتنی ادبانه چرکلردن
دامن اغماض ایله ستر ایده کلمشلردر بیت ز ابتدای عهد آدم تا ابد و ر پادشاه • از بزرک
عفو بود دست از فرو دستان کناه • چون بعض مقربلردن بعضی خیانت و جنایت ظاهر
اولوب مظهر عواطف وعفو سلطانی اوله لر • لایق بودر که بر دفعه دخی انلرك مشرب
لطف واحسانیله ریان ایلیه • تا بیابان حرمانده سرکشته و حیران قالمیه لر شعر
آن اکر بدست لطف بر داشته • بشواز و بیکبار میفکن ز خاك اونیجی وصیت اولدر که
کمسنه یه آزار و اضرار قصد ایلمیه • تا بحکم جزاء سیئة سیئة مثلها ضرری اکا مرتب اولمیه
بیت چو بد کردی مشو ایمن ز آفات • که واجب شد طبیعت را مکافات • بلکه لازم در تسلیم
انعام واحسانی کلزار عالمیانه مبتسم اوله • تا ان احسنتم احسنتم لانفسکم دن وسنده
غنچه مراد شکوفه مقصود متبسم اوله مثنوی نیك اکر بجای تو نیکی کنند بازن • ور بد
کنی بجای تو از بد بتر کنند • امروز نیستی از بدو از نیك بی خبر • روزی بود که از بد و
نیکت خبر کنند اون برنجی وصیت اولدر که طورانه لایق وحالاتنه موافق اولمیان امور
میل ایتمیه که بیچه کمسنه کندویه مناسب کاری قویوب مهم ناملایمه اقدام ایتدوکی اجلدن
عاقبت تمامه یتشدرمیوب کندو کارندن دخی محروم قالمشدر شعر زاغی روش

زود
بتون تدبیر آخر ایله
کیه زمین
بر کذرد و قصد
چوق کلوبی
دور ... عهد
بعض
احوال
لازم در که
مقصودی
وشکوفه
باخبر

کبك دري مي آموخت • از دست نداد وراه او رفت ز دست اون ایکنجی وصیت اولدرکه
چهرهٔ جمالنی حلیهٔ حلم ایله آراسته قیله • که قلب حلیم فسیحدر ونکتهٔ کاد الحلیم ان یکون نبیا
حدیث صحیح بیت تیغ حلم از تیغ آهن تیزتر • بل ز صد لشکر ظفر انگیزتر اون ایکنجی
وصیت اولدرکه ملازمان آستانهٔ دولتی امین ومعتمد کمسنه لر اولوب ارباب
غدر وخیانتدن اجتناب ایتمك کرك که چون مجاوران عتبهٔ سلطنت صفت امانتله
موصوف وسمت دیانتله موسوم اولدلر هم اسرار شرور واشراردن مصون وهم جمهور خلق
شر ضررلرندن مأمون اولور • واکر عیاذا بالله چهرهٔ حاللری خال خیانتله سیاه اوله
پادشاه حضورنده کلاملری شرف استماع بوله شاید که برینی کماهی معرض تلفه کوره لر
ونتایج بد عاجلا وآجلا اکا مترتب اوله مثنوی خادم پادشاه امین باید • تا دران
ملك رونق افزاید • ورکند جانب خیانت رو • ملك ویران شود ز شومی او اون
دردنجی وصیت اولدرکه محنت روزکاردن وتغلب ادواردن ذکر کلدرکه چهرهٔ حالی
غبار انفعال ایله مغبر وسر بیهمتی کرد ملال ایله مکدر اولمیه که مرد عاقل دائما
بسته بند بلا • وشخص جاهل همیشه مستغرق ذوق وصفادر قطعه سر را سلسله
در کردن زده بهمه شب • فارغ البال در اطلال دمن میکردد • عاقل از کلبهٔ احزان
نهد پای برون • غافل از ذوق طرب کرد چمن میکردد • ویقینا بله که مظاهر الطاف
ازل وفیض لم یزل سهم سعادت هدف مراده واصل اولمز ابیاد قضا وقدره
نهال فضل وهنردن هیچ ثمره حاصل اولمز شعر دولت نه باکتساب علم وهنرست
وابسته باحکام قضا وقدرست • بو اون دردنجی وصیت که ذکر اولندی هر بری ایچون
بر داستان غریب وبر افسانهٔ عجیب ایراد اولنمشدر • اکر رأی اعظم اول حکایات و
روایاتك تفاصیلنه اطلاع قصد ایدرسه جانب کوه سرندیبه که مهبط ابو البشردر
توجه ایلسونلر که بو عقده انده منحل اولور • کل مطلوب اولدر وضهٔ امانیده شکفته
اولسه کرك • چون حکیم بو کلام جواهر انتظامی کوش هوش رایه کوشوار وبو کنج کوهری که
لآلیٔ معالی ایله مالیدر فرق همت پادشاهانه نثار ایلدی • دابشلیم آنی نواخت ایدب
صحیفهٔ شریفه تعظیم وتبجیل ایله تقبیل ایدوب • تتمهٔ بازوی همت وتعویذ کردن
اقبال ودولت ایدندی وایتدی • الآن معلومم اولدی که اول کنج شایکانکه اتدن
بکا نشان ویردیلر • درم ودینار دکل بلکه حکم واسرار ایمش • وکنجینهٔ زخارف دکل
بلکه خزینهٔ حکم ومعارف ایمش • نیم بحمد الله تعالی متاع دنیادن بر مقدار اقدام وارکه •

زیرا

زیاده یه افتقارم یوق • لازم اولدی که شکرانهٔ پندنامه که کنج حقیقی اولدر • بو
دفینه دن حاصل اولانی ارباب استحقاقه بر وجه صدقه نثار قیلدم تا هدیهٔ تولیه
روان هوشنک جهاندارده واصل اولوب یکادخی عکم الدال علی الخیر کفاعله تحفه
جزاسندن بهره حاصل اوله • پس نواب حضرت نوما نی عالی ایله اول نقود لآلی • راه
رضای لایزالیده مستحقینه ایصال ایلدیلر بیت خاصه زیبهر کرم آمد دم • بر
از قافیه ایک کرم • چون بو حالدن فارغ البال اولوب دار الملکه متوجه اولوب
مسند سلطنتی شکوه شاهی ایله تزیین قیلدی • اول شام تا بام بو اندیشه ده ایدی که جانب
سرهند عزیمت بیوره • شاید که انده بو مقصود عام و بو مطلوب سرانجام بوله • و تفاصیل
وصایایه وقوف تمام میسر اولوب • آنی رکن بنای سلطنت • و قاعدهٔ نظام مملکت قله
علی السحر که آفتاب نورانی چون یاقوت رمانی کوشهٔ کوه سرهندیدن آشکار اولدی •
و چرخ الماس کون لعل بیکانی اطراف جهانه نثار قلدی نظم فلک تختنه چون سلطان
خورشید جلوس اندی بینه مانند جمشید • مقربان حضرت ایکی وزیر آصف نظیری
که صدق مشاورتده مشار الیه • و حسن تدبیر موادرنده مدار علیه ایدیلر • پایهٔ سریر
اعلایه حاضر قیلدیلر عواطف خسروانه ایله مخصوص قلدقدنصکره حال خیال شبانه یی
میانه کتوروب ایدی سودای سفر سرندیب ضمیرمده جایکیر اولمشدر • و اول دیاره
عزیمت داعیه سی عنان اختیاری قبضهٔ اقتداردن بیرون قلمشدر • بو خصوصده سز
صلاح نه کوررسز و بو بابده فکر و تدبیر نه قیلورسز • مدت مدیده درکه عقده ٔ
مشکلاتی تامل تدبیر که حل ایدم • و احوال مهمات ملک و مالی رای صواب نماکزه
حواله قیلوردم • حالا دخی اومرم که بو بابده سزلر که مقتضای رای صایب و مصلحت
فکر ثاقبکزدن عز حضور فایز اولورمه عرض ایده سز • تا بیندلخی اطراف و جوانبی
ملاحظه ایدم • و هر تدبیر که اتفاق تدبیر اولماصل الباب عمل قیلم شعر بنای کار بر تدبیر
باید • که بی تدبیر کاری بر نیاید • و زیرلر ایدیلر ضمیر منیر خورشید نظیر شاه جهانکیره
مخفی دکلدرکه بو سؤاله جوابده شتاب ناصوابدر • که عزایم مهمات سلاطینده تامل
تمام و تانی ده اهتمام لازمدر • کلام نا اندیشیده • کوهر نا سنجیده در ع سخن را
بیندیش و آنکه بکوی • صواب بودرکه بو کون بو کیجه بو بابده اندیشه ایده وز • و نقد
افکاری محک امتحانه اوروب معیار اعتبارده تمام عیار ایله واقع اولانی علی السحر
عرصهٔ عرضه یتشدره وز • دابشلیم بو اتفاقه رضا کوستردی و زرای دیوان آرای

انعام ۷

نقود و لآلی یی ۷

انجام ۲ اتمام ۲

کذر

خورده لعل ۲

حضورتدن ۲

و موازرتده ۲

شبانه ۲

سز ۲

ایدرم ۲

اومارم ۷ اومقو ۲ وجوانبی ۲

مشکلاتی ۲

فایض ۷

پذیر ۲

و تأخیر

عرضه ۷

وضیت موشنک شاه رحمه الله کلمات طیبه سندندر • دنیا اعتماده و دل باغلامغه قطعا لایق دکلدر • دنیا غنیمت دورانی فرصتدر • ومستغنالمه دوندر • تبدر • رقیبدر زمان شیشه ٔ قلعه ٔ تیمار • کلکدر دیار غربته • متاعه کلنلرده • منتظر

اول كوناول كيجه عرايس ابكاره پيرايهٔ نظر واعتبار ايله آرايش ويروب علي الصباح منصهٔ
پايگاه سرير حضرت شاهده جلوه ويرديلر ۰ وهر بري مقام مقررنده قرار ايدوب
كوش هوش استماعي فرمان سلطانيه متوجه قلديلر ۰ بعد از اجازت كلام وزير اعظم
زانوي ادب اوزره مكلوب اداي وظايف ودعا مراسم ثنايه قيام ايدوب ايتدي
بيت ايا شاه فرمانده دادكر ۰ خديو جهان حشر وبحر وبر ۰ بونده نك خاطر
فاترنه خطور ايدن بودر كه بو سفرده اكتساب فائده يسير ميسردر ۰ اما ارتكاب
شدايد كثيره لازم ومقرردر ۰ ولذت وراحتدن دور ۰ وحدت وفراغتدن بالكليه
مهجور اولوب انواع مجاهده ورياضت ايله آزرده ۰ وبي حضور اولمق محققدر ۰ ضمير
منير پادشاه عالم پناهه مخفي دكلدر كه السفر قطعة من السقر برشعلهٔ سينه
سوز دردويتر دل دوز ۰ سجار الجلاء اعظم البلاء برناوك جكردوز مردم ديده اول
سببدن قرة العين دركه زاويهٔ خانه سندن نظر كمز ۰ وقطرات اشك بو جلادت
پايمال وسرنكوندر كه كوشهٔ كاشانه سنده قرار ايتمز شعر اندر سفر مشقت وذل و
سلامت ۰ كر هست خوش دلي وفرح در اقامت ۰ عاقل اولدر كه راحتي محنته بدل
قلميه ۰ وسود نقدي سوداي نسيه ايله الدن چقرميه ۰ واختيار ايله ذل غربتي عز اقامت
اوزره ترجيح ايتميه ۰ تا اول بلايه مبتلا اولميه كه اول كبوتر اولمشدر ۰ ملك
ايتدي نيجه روايت اولمشدر اول حكايت وزير ايتدي روايت ايدرلر
ايكي كبوتر واريدي بر آشيانه ده دمساز ۰ وبر كاشانه ده همراز ۰ نه غبار اغيار ايله
آيينهٔ خاطرلري مغبر ۰ ونه محنت روزكار ايله مشرب ضميرلري مكدر ۰ مستلذات
دنيادن آب ودانه ايله قناعت ايتمشلر ۰ ودرويشان كوشه نشين كبي نشيمن عزلته ۰
اختيار ايتمشلر ۰ برينه بازنده وبرينه نوازنده ديرلردي هر شام وسحر اتفاق ايله نغمات
موزون ترنم ايدر ايدرلردي ۰ وگاه وبيگاه الحان روح افزا ايله اسجاع كوناكون
تكلم ايلرلردي شعر بياد روي بتي كنج غزلي دارير ۰ بعشق از همه عالم فراغتي دارم
عاقبت روزكار غدار بحكم واي نعيم لا يكدره الدهر اول ايكي يار غمكساره حسد ايدوب
زخم زمانه اول ايكي همدم فرزانه كار ايلدي بيت ملك را غير از اين خود نيست
كاري ۰ كه ياري را جدا سازد زياري ۰ سويداي دل بازنده يه سوداي سفر عارض
اولوب نوازنده يه ايدي اي يار غمكسار بر نيجه يه دك قفس كاشانه ده قرار ايدوب
محبس آشيانه ده روزكار كچوره لم ۰ كوكلمه بو هوا ۰ ودماغمه بو سودا دوشدي كه ۰

شهر بسیاحتله بو زمان اطراف جهانده طیران ایدم • و نه زمان عظیم الشان قل سیروا مو جبنجه
جوانب عالمی سیران ایدم • که وسیلهٔ سفرله عجایب بسیارهٔ ظفر و مشاهده مجاهده ایله
حصول تجارهٔ بیشماره وصول میسر اولوب • السفر وسیلة الظفر شمشیر تابیغوله
غلاف قندن طاشره جمیعه معرکه میدانده یوز اغرتمز • و قلم ناطر بی سرده نرو قدم
قلیه نقش عبارات زیبایی صحن عدمدن صفحهٔ وجوده کتوردمز • آسمان کرد ایما
متحرکدر جمیع عالمدن مستفق قدر • و زمین که همواره قرین سکوندر پایمال لکدکو
هردنی ودوندر **قطعه** بجرم خاك و بکردون نگاه باید کرد • که آن نجاست ز آرام و
این نجاست ز سفر • سفر بری مرد ست و آستانهٔ جاه • سفر خزانهٔ مالست و اوستاد هنر
درخت اکر متحرك بدی ز جای بجای • نه جور اره کشیدی نه جفای تبر • نوازنده
ایدی ای یار همدم وای غمکسار محرم سن هنوز مشقت سفر چکمه مش سن و محنت غربت
مشاهده ایتمه مش سن • و نکتهٔ الغربة کربة کوش هوشکه ایرممشدر • و تذیاد الفرقة
حرقة خرمن حضورکه صاورمه مشدر • سفر بر درخت فراق بردر • و غربت بر خار
مذلت ثمر **بیت** غمار شام غربیا ز غریب بیچارهٔ • نشسته بر سر راهی بدل صد باره •
یار • ایدی بلی بیج غربت فراوان و زحمت سیاحت بی پایاندر • اما تفرج بلدان
و تماشای غرایب جهان فتوح روح • و راحت رواندر • و طبیعت کلفت سفره اعتیاد
زیاده متألم در اولمز • و نفسه مشاهدهٔ عجایبه اشتغال ایله شدایدراه دن
چندان کلال کلمز **شعر** در غربت اکر خار جفا بسته بهم غم • زین خار کل مراد درو ید
همدم • نوازنده ایدی رفیق شفیق تفرج اطراف عالم • و تماشای ریاض ارم •
یاران همدم و خلان محرم ایله خوشدر • بر کمسنه که نعمت دیدار احبادن دور •
و غنیمت مصاحبت اخوان و اقراندن محروم و مهجور اوله • بیمادرکه اول تفرج
اونك دردینه تفقد ردوا • و اول تماشا اونك رنجنه دکلو شفا اوله • بو اجلدن
دیمشلردر که درد فراق یاران • ورنج هجران غمکساران دور ز خدن بر نشاندر • بلکه دوزخ
اندن بر نشاندر **بیت** فراق دوستان دیدن نشانی باشد از دوزخ • معاذالله •
غلط کردم که دوزخ زان نشان باشد • حالا چونکه بحمد الله تعالی توشه و کوشه و دانه
و خانه مهنا و مهیادر • پای فراغتی دامن قناعته چك • و کوی بازهوسی دشت هوایه
ویرمه تخم عزمی زمین اقامته اك **بیت** بکرد راس حمیتی و امن باش که سنك
تفرقهٔ دوران در آسیتن دارد • بازنده ایدی ای اینس و ز کار الم هجر و فراق

غمن بیمه که یار غمکسار عالمده کم دکلدر • و بر همدمك فرقتی جراحتنه محرم آخرك
وصلیله مرهم میسر اولمجق عزم دکلدر • بو معنیی بی خود ایسدك بدردسن که دیمشلردر
شعر هیچ یار منه خاطر و هیچ دیار • که بر و بحر فراخست و آدمی بسیار • بونك برله
تلخ کام فراقده و جرعه جام اشتیاقده بر نوع مزه • و بر مقوله مذاق دخی واردر
که چاشنی شربت مواصلت و لذت شراب مصاحبت اکا نسبت بی حلاوتدر مثنوی
چومی کرچه تلخست طعم فراق • از و شکر نیست جانرا مذاق • بخسرو لب لعل شیرینه سید
ولی لذت عشق فرهاد دید • ز معشوق خسرو همی وصل جست • ولی کوه کن کوهر
اصل سفت • همه روز خسرو بی وصل تلخت • خنك جان آنکس که با هجر ساخت •
نوازنده ایدی ای مهربان بیت همدم بولنور یار وفادار اله کرمز • بیك کرا ایست
عالمی بر یار اله کیرمز • سن هنوز زهر هجر فراق طاتمه مشسن • و دردی دردا آشنا
اولمامشسن • اول اجلدندر که بو لذت و اول چاشنیده بر حلاوت ملاحظه
ایدرسن • هیهات هیهات بیت مذاق جان شیرین چاشنی هجر نادیده • چه داند
تلخی عیشی کردادر کوهکن بی او • سویله بلکه ترك یار و دیار دشوار و سندایدا اسفار
بسیار • و خطر مشقت راه بیشماردر ع مکن مکن که پشیمان شوی ندارد سود
یا زنده ایدی توقع ایدرین کنده مصلحتك کوره سین • و من بعد دفتر شرح و
محنت سفرینی دوره سن • سول کسنه که شعله محنت مسافرت ایله سوخته اولمیه •
پخته اولمز • و هیچ خام طمع سایه پرورد سمند امیدی میدان مراده سورمز ع
بسیار سفر باید تا پخته شود خامی • نوازنده ایدی ای یار عزیز حالیا که سن
تیغ مفارقتله رشته مرافقت دیرینه یی قطع ایدوب صحبت یاران قدیمدن فراغت
ایتمك دیلرسن • و مضمون کلام حکیمدر که شعر یاران کهن را بهیچ رو مده از دست
بهر حریفان نو که نیك نباشد • تجاوز ایدوب بحکم لکل جدید لذة • حریفان جدید
و یاران تازه ایله پیوند ایتمك قصد ایلرسن • بنم بند کرهم دل اسیردکده پخته اثر
قیله • و نصیحتم قلب صلبکده نقد کار کر اوله شعر اذا لم یعن قول النصیح قبول •
فان معاریض الکلام فضول • اما غافل اولمه که بو عزیمتك عاقبتی ندامتدر
و ندامت موجب شماتت و مورث ملامتدر بیت بسی بکام دل دشمنان بود آنکس
که نشنود سخن دوستان نیك اندیش • کلامی بو مقامده تمام ایدوب اول ایکی
غمکسار دیرین برین کنار ایتدلر • و قطرات حسرات و محلجات عبرات ایله چهره

زعفرانی لونین ارغوانی قلوب ● دل غمکین و دیدهٔ نمکین ایله بر برین وداع ایدیلر **بیت**
من دادهٔ بتیغ انقطاع ● هرکس از شام اجل ترسد من از روز وداع ● پس باز نده صحبت فرقتدن
قلبینی تفریق ایدوب پروازه کلدی ع چنانکه مرغ مقید برون پرد ز قفس ● رغبت تام
وشفقت تمام ایله هواده طیران ● وعالی سیران ایدوب بلند طاغلر و فردوس مانند باغلر
تفرج ایدرکن ناکاه بر کوهه ایردیکه علو مرتبه ده شرفهٔ کنکرهٔ افلاکه همسر و غایت
عظمتندن کوه زمین زیردامننده بر تودهٔ احقر ● دامن کوهده بر مرغزار کوردیکه
سواد مینا رنکی روضهٔ مینودن دلکشای ● ونسیم شمال غالیه بیزی نافهٔ آهوی
تاتاردن مشک سای **مثنوی** غبارش توتیای چشم آهو ● کیاهی بستر زرنک وسمن بو
فضاسنده هزاران کل شکفته ● اولوب بیدار سبزه آب خفته ● شکوفه هر طرفده
رنک در رنک ● کدردی بوی کل فرسنک فرسنک ● بازنده یه اول ساحهٔ دلکش
وعرصهٔ فرح بخش بغایت خوش کلدی ● وچون وقت غروب قریب اولوب حمامهٔ مشرق
آشیانهٔ مغربه نزول ایتمشدی ● اسباب حظ و ترحالی اول مقام جنت مثالده انزال
ایدوب بر نهال طوبی مثال اوزره قرار ایدی ● هنوز رنج راهدن آسوده حال
اولمامشدی ● وشداید سفردن راحت وآسایش بولمامشدی ● کرناکاه فراش
سبک سیر باد سایبان سحابی هوایه [فضای] قالدردی ● وجهان آرمیدهٔ خروش رعد دل
آشوب ونهیب برق سینه سوزیله نمودار غوغای قیامت قالقدی ● برجانبدن
آتش صاعقه جکرلاله داغ داری بریان ایلودی ● برطرفدن بیکان ژالهٔ دیدهٔ نرکس
بیداری نشان ایلودی **بیت** چاک اولوردی سینهٔ کهسار تیغ برقدن ● رعد
ونوش افغان ایدردی خاک بیم غرقدن ● بازنده یه اول وقتده خلاص اولجق
بر پناه وصد مستطوفاندن التجا ایده جک بر آرامکاه اولمایجق ناچار کاه
زیر اغصانده کندوبی پنهان ● وکاه برک درختانی تیرباران سحاب ایچون
قلقان ایدردی ● اما سیب تکرک و باران و تیمصر طوفان متصل اشتداد
وازدیاد بولوردی ● وعرادهٔ رعد ونقاطهٔ برق همواره مترادف ومضاعف
اولوردی طوفان روان و رعد خروشان و برق تیز ● وزد و دابر دیدهٔ انجم سرشک
بحر محیط کف زده بر سر ز بیم غرق ● از بس که کشت روی زمین جمله موج خیز ●
القصه اول کیجه هزار رنج وغصه ایله صباحه یتدی ● وناکام اول بلانک هنکامه
تحمل ایتدی ● متصل کوشهٔ آشیانه ● ومصاحبت همدم فرزانه یی یاد ایدردی ●

وهزار حسرت و درد ایله دلکرمند ناله سرزد ایدوب دیردی شعر کوبدا استمی که رفت
ایچیمنی صعب باشد و دلسوز • از تو دوری جستمی یکدم • وز تو غایب گشتمی یک روز
چون طلیعهٔ مهر منیر طالع • و بشایر صبح مستنیر لامع اولدی • همان دم رقم ظلمت
سحاب صفحهٔ روزکاردن محو و تاب آفتاب ایله عرصهٔ هوا صحو اولدی شعر آچدی بالین
ینه جامهٔ صبح • پر طوطی یه دوندی جامهٔ صبح • بازنده یه پرواز آغاز ایدی • اما
متردد که عنان عزیمتی بیت خانهٔ صوبنه منعطف قلوب آشیان جانبنه می کیده • و یا
بال همتی شهپر عزیمت ایله اطراف جهانده طیران کلزار عالمی سیران ایده • بو اثناده
برشاهین تیزبال آهنین چنکال که هر صیده شعاع آفتابدن سریع الزوال و اوج هوایه
بوزبحردن دفعی الوصول ایدی بیت که حمله چون برق آتش فشان • که سیر چون باد آتش نشان
بازنده یه صیده قصد ایدی • کبوتر مسکین شاهین بدکینک هیبتندن طبطاب و
اضطرابه دوشدی • غایت خوفندن خفقان و بیم جانندن یرقان اولدی • و عالم
دوش چشمنه تاریک اولوب کلشن جهان کوزینه زندان • و قوت اعضا و اجزاسی
ساقط اولوب برک بید کبی لرزان اولدی بیت چو شاهین حمله قیله بر شکاره •
ندر بیچاره لقدن غیری چاره • بازنده چون کندوی بسته بند بلا و خسته
تیر عنا کوردی • یار وفادارک پند و نصیحتن یاد ایدوب کندونک فکر ناتمام
وخیال خامنه اعتراف تمام ایدی • و عهدلر ایدوب نذر ایلدی که اکر بو ورطه
ساحت سلامته وصول بوله • و بو مهلکه دن سهولیتله خلاص اوله صحبت یاران
همدم ایله که اکسیر اعظم کبی وادی عدمدن نشأ نور و مغتنم اولوب بر دخی
سفر اندیشه سن ایتمیه • بلکه بقیهٔ عمر سفر نامن بیوا من زبانه کتورمیه • بیت
کر بار دکر دامن وصلت بکف آرم • تا زنده ام از چنک منت کش زمانه • بو نیت
بر کیله مزید جمعیتی مقتضی و متضمن ایدی • اول ورطهٔ عذاب و خلاب عقابدن
فتح الباب میسر اولدی اذا اراد الله امرا هیأ اسبابه یعنی سرپنجهٔ شاهین کبوتر
مسکینی شبانک هلاک چکه • بو محلده بر عقاب جایع که نسر طایر و ناع آشیانه فلکدن
آسیب منقار و نکال چنکالندن نامین اولمزدی • و حمل وجدی بیم جان و حمله سی
امانندن بهرام خونخوار آشام شبان اولمسه مرغزار آسمانه چرا قلمزدی نظم
حمل جسمدن نانوک اولسه کاه • فلک صحراسن اتمزدی چراکاه • بوی طعمه ایله پرواز
و فضای هواده پرواز ایدرکن صورت حال شاهین و کبوتری مشاهده ایتدی کندو

بالین ٧ صحو ٧

دفقی ٧

شاهین بدکینی ٧.٢. صید ٧.٦

کوربجه کوراب طبطاب و اضطرابه دوشوب

تو

خود

ب

دن

زلال

کندوبه ایدی بیت زین نادره تر کجا بود هرکز حال • من تشنه وپیش من روان آب
اکرچه که کبوتر نواله مختصر ولقمه محقردر • فی الجمله آنک سببیله دفع غائله جوع
میسر ونفس ناشکیبه بر مقدار تسکین وتسلی مقصوردر • قصد ایدی که بر قاچ کبوتری
شاهین اوکندن قپه قوت سبعی که نهاد شاهینده متمکن ایدی هیجانه ایدی باوجود
که کفه عقابده دکلدی آنی وزن وحسابه الیوب مقام معارضه ومجادله یه کلدی
بیت مرغ الله مرغ اولدی جنک بجنک • ایدلر بربریله محکم جنک • چونکه انلر
جنک بجنک سازجنک جنکه آهنک ایدیلر • باز انده فرصت بولوب فرصتی غنیمت سلوب
کندوسن بر زیر سنکه آتدی • وبر سوراخ تاریک وتنکه که فسحت ساحت آشیانه دن
کنجشک اکا نسبت بر فرسنک ایدی کیردی یاتدی • واول کون واول کیجه دلذار •
ودیده اشکبار ایله اول سوراخ تنک وتارده قرار ایدوب نابغه وار لسان حال
ایله بو بیتی تکرار ایدردی شعر وبت کانی ساورتنی ضیلة • من الرقش فی انیابها
السم ناقع • علی السحر که کبوتر سفید بال صبح آشیانه برج آسماندن فضای جهانه طیران
ایدی • وزاغ سیاه فام شب عنقا صفت کوه قاف عدمه کتدی بیت بغال هماتون
چوطاوس مهر • خرامان شد اندر بیاض سپهر • باز انده باوجود که غلبه جوعدن
بی مجال ایدی تحریک پروبال ایدوب پروازه آغاز ایتدی • وترسان وهراسان دیده
احتیاط ایله چپ وراسته التفات ایدوب کیدی • ناکاه بر مرغزار کنارنده بر کبوتر
کوردی که اوکنه بر قاچ دانه دوکمشلر • واول رنک هزار تخم شعبده باز نیرنک
المثلثلر • باز انده نک چون کشور اندامنه لشکر جوع تمام مستولی اولمشدی باوجود
همجنس دخی کوردی تأمل قصد صید دانه ومیل نیل صحبت فرزانه ایدوب هنوز بر ایکی
دانه التقاط ایتممش ایدی که کردن بسته دام بلا • وسینه سن خسته سهام
عنا کوردی بیت دام شیطانست دنیا دانه لذتهای نفس • مرغ دل را حرص دانه
زود در دام افکند • پس ناله وانین وآواز حزین ایله اول کبوتره عتاب آغاز ایدوب
ایتدی ای برادر بن خود همجنسک ایدم • وبحکم الجنس یمیل الی الجنس مؤانست و
مصاحبتکه میل ایدوب • فی الحقیقه بو واقعه یه سنک تجانستک سببیله مبتلا
اولدم سن نیچون بنی بو حالدن آکاه ایتمدک • وحق کزارلق وظایفن ومهماندارلق
شرایطن یرینه کتورمدک • تا بن دخی حذر ایدیدم بو دام بلایه مبتلا اولمیوب
مقصد معهوده کیدیدم • کبوتر ایتدی ای مهمان کرامی قدردن حذر میسر می •

اولمیوب

ویتر قضای سپهر تدبیر ایله رد منصور میدر • کوش هوشکه ایشیتدرمیکه دیمشلردر بیت
قضا از آسمان چون فرو کرد پر • همه زیرکان کور گشتند و کر دیگر چون تقدیر یتیشن
آنده قوس قضا • سپر اولمز اکا مکر که رضا • سوزله بیل که چونکه دیوان خانه ازلده فرمان
قضا جریان بولمش اوله • و دفتر قدرده رقم جف القلم مثبت و مقرر اولمش اوله
سن دکل مرغان شاخسار ملکوت آشیانه عصمتدن نزول ایدوب بسته دام بلا اولور
اولوب • آدم که روح پاک و قلب صافی ایله عالم شهادتده نقوش الواح غیبیه حکایت
ایدردی • و بحکم و علم آدم الاسماء کلها وفور علمده ملأ اعلی دن دعوای تفاضل ایلر ایدی
باوجود که دانه گندمی کورمش و دام ابلیس تلبیس بیلمش ایدی • و لا تقربا هذه الشجرة
فتکونا من الظالمین نص صحیح ونهی صریحنی استماع قلمشدی • ایشتمدکمی که عاقبت بنه
نسبت بای انخداع و غروردن گرفتار دام فریب مکر و غرور اولدی • اذا جاء القضا
عمی البصر و اذا نزل القدر بطل الحذر • چون بو حال ازلدن ازلده مقدر ایمش
دواسی صبر جمیل ایله مجلددر • و چون بو قضیه دفتر قضاده مثبت و مقرر ایمش بو چاره
چاره سی باب بلایه تحمل مصراع مرغ زیرک چون بدام افتد تحمل بایدش • باز بنده ایدی
حرب زبانلق زمانی دکلدر • و تطویل کلام مقامی دکلدر • هما نبونی دیدی که قادر دکل میمی
بکا بو مضیق بلادن طریق خلاصه دلیل اوله سن • و طوق منتک قیامته دکین کردنمه
بند ایدوب بس طریق بکا قابلیه جزا وسزا سن بوله سن کبوتر ایتدی ای سلیم دل اکر بن
حیله ایله قادر اولیدم • و طریق خلاصه فی الجمله مجال بولیدم • بو بند بلاده پابسته
قالمیدم • و بو وجهله که کوردسن • ده زنکادوان مرغاز اولمیدم • عجب مشابه
سنک حالک اولشتر بچه یه که مشتاق سیر و سفردن طاقتی طاق اولوب کریه و زاریله
مادرینه ایتدی کای نامهربان برزمان توقف ایله بچه دک کیدرسن شفقت مادر
قنی • بو ضعیف و ناتوانی بچه ده ک بیدرسن • مادر ایتدی ای نابصیرت کوررسن که
کار دست اختیاردر • و مهار قبضه اقتدارده دکل مصراع دریغا کرد دست من نیست کار
اکوبیم فی الجمله اقتدارم اولیدی کندمی تحمل بار دن و قوة العینی خار رفتاردن
خلاص ایتمز میدم مثنوی شتر بچه با مادر خویش گفت • پس از رفتن آخر زمانی بخفت
بگفت ار بدست منستی مهار • ندیدی کسم بار کش در قطار • باز نده چون تو بید
خلاصدن نومید اولدی • تحرکة المذبوح دست و پای و پر و بالن تحریک ایدوب
اضطرابه آغاز قلدی • وجهد تمام و سعی و اهتمام ایله قصد پرواز قلدی چون

سین

مثل شیخ سعدی رحمه الله

دشته

چون رشتهٔ امیدنده ابرام واستحکام واریدی رسن دام کم مرور ایام ایله فرسوده اولوب
انفصام بولدی باز ننده حلقهٔ دام دن خالی کورنجه فراغ بال ایله پروازه کلوب
وطن جانبنه متوجه اولدی و بو سرور ایله که مرغ جانی قفس بندکراندن آزاد اولدی
غم جوع و دغدغهٔ اشتهایی فراموش قیلدی طیران اثناسنده اتفاق بر دیهه یتدی
بر معمار آسایش ایچون بر کشت زاره متصل بر دیوار کنارنده قرار ایدی کوردک
دهقان که اول کشت زارک نکهبانی ایدی اطراف کشتی کشت ایدرکن چشم پرکینی بازنده
مسکینه راست کلوب سوز سودای کباب کبوتر کانون دماغنی بردود ایدی
و فی الحال اللده اولان مهرهٔ کمانی کره یه قویوب اول جانبه روان اندی بازنده اما
بو بادیدن غافل جانب کشت زار و طرف مرغزاره مایل ناکاه شعبدهٔ فلک حقه
باز دن اثر ضرب مهره اول شکسته بالک بالنه یتدی و غایت هولدن سرنکون اولوب
دیوار کنارنده بر چاهه دوشدی اول بر چاه سیاه و مغاک دور پایان جحیم اشتمام
ایدیکم چرخ فلک آسیابی آنک دولابی کبی کوردنوردی و رسن سیاه و سفید شب و
روز بر بینه موصول اولسه قعر بابنه وصول میسر دکل ایدی مثنوی جهنم کبی
تاریک ایدی اول چاه بنجه چه کیم عدم اقلیمنه راه دهانی اژدر کبی آچمش
یدی قات یردن آلتی اوته کچمش دیو شب کبی خالی مهر حقدن یرک قعرینه کچمش قهر حقدن
دهقان بچه چون کوردی که صید حلال بجا و رچاه دردر و رسن تدبیرک چاهدن
کوتاه یاس ایدی اول نیم کشته زندان عقوبتده قودی کتدی القصه بازنده برکون
برکیجه دخی دلخسته و بال شکسته اول چاه مظلمده مقیم اولدی و زبان حالیله
صفت عجز و آواره لکن و صورت ضعف و بیچاره لکن خیال نوازنده یه عرض ایدردی
و ایام دوز وصال و هنکام اتصالی ذکر ایدوب لسان تأسف و تحسر ایله دیردی
مثنوی نه خوش وقتیدی اول وقتکاه و بیکاه نکاردم یوزن ایلردم نظرکاه
اولوب یاک مساعد بخت یارم سعادتله کچردی روزکارم چون کبوتر زرین بال
یوسف وار چاه زندانخانهٔ ظلمتدن آشکار اولدی بازنده هزار زار و زولیله
کندوبی کنار چاهه آتدی و نالان و غریوان طیران ایدوب چاشتکاه حوالی
آشیانه پناه ایدی نوازنده چون بصیغهٔ جناح رفیق ایشتدی استقبال ایچون
آشیانه دن طشره چیقوب باقدی شعر منم که دیده بدیدار دوست کردم باز چه شکر
کویمت ای کارساز بنده نواز بازنده یی چون در کنار ایدی بغایت ضعیف و زار کوروب

ایدی

یتشدی

[illegible]

ایدی ای یار غمگسارم • وای مونس دوزکارم بیت ندر بو ضعف بال و عجز حالك • ندر
جمکده کرد انفعالك • نجون سنبللرك اولمش پریشان • نجون نرگسلرك اولمش در افشان
شعر شب بر خمار سر بو کنارکه بوده • دلها فکار مونس و یار که بوده • سنبل ز تاب
رفته و نرگس بخواب ناز • شب تا بروز پرده کسارکه بوده • مارا ز رشك صد جگر پاره در
کنار • تو پاره جگر بکنار که بوده • بازنده ایدی قطعه دوستم بالله حال ناتوانم صورمه
هجر الندن ناله وآه فغانم صورمه هیچ • گل رخکدن ایرونه چکدم بو باغ دهرده • شمه
شرح اولمزای غنچه دهان صورمه هیچ قطعه عاشق واصل نوله فریاد وافغان ایلسه
شیوه معشوق فتان عاشقی نالان ایدر • یارده واصلدر اگرچه خوف وهجر وفکر قهر •
کوزلرین گریان ایلر تعبیرنی بریان ایدر • اول محنت وبلا • ومشقت وعنایه که بو بیمال
حوادث مبتلا اولمشدر بیت شب بلدا اگرك آکا محصل • که تقریر ایلیم سا که مفصل •
خلاصه قصه بودرکه ایشتمشدم که اهل سفر چون تجارته ظفر بولور • بکا باری بو تجربه
میسر اولیدی که مادام قید حیاتده اولم مسافرته نیت ایتمیم • وتا ضرورت اقتضا ایتمیه
کوشه آشیانه دن نظره کتمیم • واختیار ایدم ایله محنت مجاهده هجرانی دولت مشاهده
یارانه بدل ایتمیم شعر ایلیم رنج سفر اختیار • مشکل ایمش حسرت دیدار یار قطعه
کشی مغرور اولور عملده ایکن • قدر نعمت بلنمز الده ایکن • دوشمین غربته دیارندن
چکمین فرقتی نگارندن • نه بیلور قیمتین حضورك اول • یار اشیکنده کی حضورك اول
بو مثلی اول اجلدن ایراد ایتدم که حضرت پادشاه عالم پناه غزا حضرتی دل سفره بدل قلمیه
وفراق یاری • وجلاء دیاری که ثمره سی ناله وزار و دیده اشکبار در اختیار ایلیه
قبول بیورلمیه شعر هوای یار و دیارم چو بکذرد بخیال • شود منازلم از آب دیده
مالامال • ودایشلیم ایدی ای یوزی بزرگوار اگرچه شداید سفر بسیار در فوایدی
دخی بی شماردر ع عیب می جمله بگفتی هنرش نیز بگوی • هرکسه که کربت و غربته
ودرطه محنته مبتلا اولسه متادب ومتهذب اولور • ونیچه تجربه لر حاصل قیلور که
مدة العمل اکا انواع منافع متفرع ومترتب اولور نی شبهه ریاضت سفر له نفس ترقی
کلیه دست رس بولور • خواه راه صورتده • وخواه راه معنیده نکورمزسن که پیاده
شش منزل سفر ایله فرزانه لکدن فرزینلك مرتبه سنه ایرشور شعر الم ترفی
رفعة بیدقا • اذا جد فی سیره فرزنا • وماه سبك رود ورت کیجه سیر ایلیه منزل
هلالیدن درجه کماله ایرشور بیت لی سفر شاه اولوری جامه میر • منی سفر ماه

هجر

اولوردی

هدیه

اولوردی بدرمیز. وهرکسنده که کوشهٔ مسکن وراحت آباد وطنندن قدم بیرون قومیه مستثنای
عجایب بلاد. وملازمت اکابر عباددن دور اولوب واعجوبات اسرار اقطاردن خبایای
احوال روزکاردن محروم ومهجور قالور. بازاول سببدن ساعد سلاطینده مقام
قلدی که کاشانهٔ آشیانه سنده قرار اتمز. وجغد اول اجلدن ورای دیوار مذلتده
قالدی که کوشهٔ ویرانه سندن طشره کتمز. اخبارده کلمشدرکه مشایخ کباردن بری
برسبیل تعرض مریدلرندن بورباعی ایله سفره تحریض ایدردی **رباعی** هرکس که سفرکند پسندیده
شود. وزعین کمال منظور هردیده شود. پاکیزه ترازآب نباشد هرکز. یکجا که مقام
کرد کندیده شود. اکراول بازشکاری زغن بچه لرله نشو ونما بولمشدی آشیانه
زاغده قالب هوای سفرده پروازه کلمیدی. هرآینه دست بوس سلطان ایله مشرف
اولمق میسر اولمیدی. وزیرکبیوتارك مبارك شهرپاره دعا جواهرن نثار ایتدکدن
صکره تفصیل وتمثیل مقصوده واقعه یی استقصا ایتدی **حکایت** رای دابشلیم
ایتدی روایت ایدرلر ایکی بازتیزپرواز بربریله دمساز اولمشلردی وبرقلهٔ کوه

ده

که عقاب سپهر بورفعت طیرا ایله کمرینا بره مزدی ونسرطایر بوبلند پروازکله
ذروه سنك ذره سنی کورهمزدی آشیانه قلمشلرایدی **شعر** آن نه کوهی بود کانرا
برزمین بودی نشان. آسمانی بود کویا برفراز آسمان. اول ایکی مرغ فرزانه بال ایله
اول آشیانه ده کچنورلردی. ونعمت صحبتی غنیمت بیلوب سرور وحضور ایله روزکار
کچوررلردی **بیت** غنیمت بیل حضور دوستانی. وفا ایتمزدو فا بیلن جهانی برمدتدن
صکره عنایت ربانی انلره بربچه ارزانی بویوردی. بحکم اولادنا اکبادنا کمال شفقت
شفقتلرندن هرکون ایکیسی دخی غذا طلبنه کیدرلردی. وجکرکوشه لریچون کونه کونه
طعمه کتوروب یدرورلردی. تا ضعفی کیتدی وآز مدتده قوتی چوق ترقی ایتدی.
برکون ینه آنی تنها قویوب هربری برجانبه کتمشدی. وکلمه لری وقتندن خیلی زمان
کچمشدی. بازبچه یه جاذبهٔ اشتها حرکته کلوب جنبشه آغاز ایتدی. وهرجانبه
میل ایدوب اضطراب ایدرکن کرانهٔ آشیانه یه یتدی. ناکاه آندن دوشوب سطح
زمینه ایریجك بومحلده مکر بوزغن بچه لرینه طعمه طلبنه کوشهٔ آشیانه دن
کمرکوهده صیده مترصد ایکن وتجسس اطراف ایدرکن اتفاق نظری اول بازبچه یه
راست کلدی خیال ایتدی که برموشدرکه زغن چنکالندن خلاص اولمشدر **ع**
درکوزه همین خیال دویت بینم. بی تامل هجوم ایدوب نره یتمدین دوی هوادن کوتو

رب

آشیانه‌سنه کتوردی • وحدت بصریله نظر ایدوب کوردیکه علامت چنکال و منقار ایله
بلدی مرغان شکاری جنسندندر • بحکم عرق جنسیت میل و محبت فایض اولوب قلبنده کا
مهر و محبت ظاهر اولدی • و تفکر ایدوب کندو کندویه ایدی بو حال ضمننده عنایت
الهی و حکمت نامتناهی کورکه آنک سبب حیاتی قیلدی • اکر اول زمانده بن حاضر بولنمسم
بو بیچاره‌نک اوج هوادن زیره دوشوب اعضا و اجزاسی متفرق اولوردی • و استخوانکری
آسیب سنک عنا ایله خرد اولوب غبار و ارباد فنایه واروردی • چون قضای ربانی اقتضا
ایتدیکه بن آنک سبب بقاسی اولام • انسب بودرکه بو فرزندلر مله تربیت آنی شریک
بلکه فرزندلکه قبول ایدوب سایر اولادم سلکنده منسلک قلم • پس کمال شفقت و عنایتله
آنک تربیتنه مشغول اولدی • و کندو فرزندلری امرنه سلوک ایتدوکی طریقی انک
حقنده مسلوک طوتدی • تا بر درجه‌یه واردیکه بازیچه اولوب قد و قامت چکدی •
و فر و بال و پال و منقار و چنکالی کماله یتدی • و روز بروز مقتضای ذاتی و کوهر
اصلیسی بروزه آغاز ایتدی ع وحق علی ابن الصقر ان یشبه الصقرا • اکرچه کندوسن
اولادندن تصور ایدردی • اما هیبت و همت و صورت و سیرت انلره مخالف
کوروب اکثر اوقات متفکر و متحیر اولوب کندو کندویه ایدردی • اکر بن یکانه اولسم
نیچون بو آشیانه‌ده متمکن قلم • و اکر بو خانداندن ایسم بدن انلرک عکس صورت و خلاف
سیرتلرنده اولورم بیت نی داخل این دایره دانم خود را • نی خارج این جمع شمارم خود را
آن به که ازین نیستی و هستی خویش • خویش بکذارم و باز کذارم خود را • بر کون
بازیچه ایتدی ای فرزند مقبل دایرسنی ملول و منفعل کوروردم سبب حالتک
بکا خفی دکلدر • و موجب انفعالک بکا مخفی دکلدر • اکر مزاجک جهتندن بر نسنه‌یه احتیاج
وار ایسه سویله تا تدبیر ایدلم علاجنه مباشر اوله‌لم • و اکر خاطرکده بر آرزو و مرادک
وار ایسه اعلام ایله کوره‌لم مقدور اولدوغی مقدار اداسنده اهتمام قیله‌لم
بازیچه جواب ویروب ایتدی کیم بنده‌دخی نفسمده ملالت مشاهده ایدرین اما سببن
تمام بلمزین • اکر تسلیم دخی تمام اعلامی و اعلام قیلمزین شعر اینطرفه کلیکه نکرد
ما را بشکفت • نی رنک توان نمود و نی بوی نهفت • حالیا اصلاح حاللرو دفع ملال
و انفعاللر ایچون بونی مصلحت کوردم که شرف اجازت ارزانی بیوره‌سن تا بر زمان هوا
طیران و اطراف جهانی سیران ایدم • شاید که برکت حرکت ایله غبار غم صحیفه دلمدن
زدوده اوله • و امیدم اولدر که تماشای عجایب اطوار و تفرج غرایب امصار

سببیله صورت فراغ آیینهٔ ضمیرمده جلوه قیله بیت دل غنچه اجمالی ایدی عندن
سحرکه اعتشه کرسیر کلشن • زغن چون آوازهٔ فراقی اشتدی دلکیربند ناکاه سردایدی
وایدی بیت از فراق تلخ میکوئی سخن • هرچه خواهی کن ولیک این را مکن • ای فرزند
دلبند بو نه خیال رکیک و مستبعددرکه ایلرسن • وای جکرکوشه بو نه کلام خام ناتمام
اندیشه درکه ایدرسن • سفر سوداسن ایتمه که سفر برد ربای مردم ربای و بر نهنک آدمی
خاید در شعر سفر اهل این جهان سقرست • زان سبب صورت سفر سقرست • سبب ارتکاب
شدائد مسافرت • یا اکتساب اسباب معیشت یا وطنده تعذر تمکن اقامتدر سن بونلرک
برایکیسندن دخی بریسن • بحمد الله که کوشه و توشه جهتندن نه نیازسن • و جمیع فرزند
دخی سرافرازسن • جمله سی کمربستهٔ فرمانکدر • و مربوط ربقهٔ اذعانکدر بیت جمله
باآیین سرافکنده کی • کوش ادب حلقه کش بنده کی • بو حضور و سرور ایله و نعمت موفور ایله
سفر اختیار ایتمک و مذاق حضوردن مشاق سفری ترجیح ایدوب ترک یار و جلای
دیار ایتمک طریق فکر صحیحدن دور و طور عقل صحیحدن بغایت مهجوردر رباعی آن کو
بسلامتست و نانی دارد • وز بهر نشستن آشیانی دارد • نی خادم کس بود و نه
محروم کسی • کو شاد بزی که خوش جهانی دارد • بازایدی سنک ایسد وکلک نصیحتی مقتضای
علاقهٔ ابوت و لوازم شفقت صفادندر • فاما هرچند که اندیشه ایدرین بو کوشه
حالمه لایق • و بر توشه مزاجمه موافق بولمزین • و خاطره خواطر خطور ایدرکه اطرافی
معقول کورمزین • زغن بلدی که نکتهٔ کل شیء یرجع الی اصله آنک حقنده ظهور ایتدی
زبان تعجب ایله کندو کندویه ایدی مثنوی اکر بیضهٔ زاغ ظلمت سرشت • نهی طاوس
باغ بهشت • بهنکام آن بیضه پروردنش • ز انجیر جنت دهی ارزنش • دهی آبش از
چشمهٔ سلسبیل • بران بیضه کر بر نهد جبرئیل • شود عاقبت بیضهٔ زاغ زاغ • برد
رنج بیهوده طاوس باغ • چون کوردی که بو نصح اوزنه تقریری اثر ضمیرنده تأثیر
ایتمدی طرز کلامی تغییر ایدوب بو وجهله تقریر ایتدی که بن بیلدوکم مقام قناعت
و مرتبهٔ فراغتدن ناشیدر سن دیدوکک صفت حرص و طمعدن منبعثدر مصراع
شتان بینهما شتان شتان • ای فرزند دلنواز صفت حرص و آز هر ادسها زها
پروازی اوج استغنادن ایندوروب بستهٔ بند بنا نامتنددر • و حرص پیشه
همیشه محرومدر و صحیفهٔ ناصیه سنده الحریص محروم معنوی مرقومدر قناعت اهلی امین
دنیاده راحت اولمز • قناعت قدرین بلمین عالمده عافیت بولمز شعر عارفه توشه

لرمدن

بنی

دیر

لطیفه
سؤال الرئیس اعدادن ساماوراء الناعن عابلن
و اعتماد علی الحق فانعمه حصاد اولمز
والا البدویکی
رحمه الله

واد

کنج قناعتده ذاتیو • عاقله کوشه مجی وار کنج فراغتده ذاتیو • چون سن لقمه قانعن شکرن
قلمزسن • و دولت فراغت قدرن بلمزسن قورقرم کم سکا اول بلا ایشه که اول کربه
حریصه یتشدی بازایدی نه کیفیت ایله اولمشدی دا اول **حکایت** ذعن ایدیلر
زمان ماضیده بر پیر زال ضعیف الحال وار ایدی که غایت ضعف و پیرلکدن هلال
کبی باریک ایدی • واوهن من بیت العنکبوت بر کلبه سی وار ایدی که بخیللر کوکلندن تنک
وجاهللر قلبندن تاریک ایدی • اول کلبه ده بر کربه سی وار ایدی که هرکز مرآت خیالده
وعالم مثالده • شکل نان کورممشدی • وبیگانه وآشنادن نام ونشان
ایشتممشدی • مبلغ بر فخصوری بوکه مقصودی ایدی کرکاه کاه برسو راخدن بوی
موش استشمام ایتمکله مشام هوسی معطر وتختنه خاکده نفس بایی کورمکله **مصراع**
مانند کدایی که بیابد درمی چند • چشم جهان بینی منور اولوردی • واکر احیانا بخت
موافقت وسعادت مساعدت ایدوب بر موش بیچاره یی سر پنجه شکاره کتوردسه
ع چون کدایی که کنج زر یابد نشاط • وآدنه دوغی دیرلردی موفور وانبساط نامحصور
ایله بقیه ایام وشهور دلشاد ومسرور اولوب ساحه سینه سندن اندوه دیرینه صدرحله
دور اولوردی • وبقیه مدت قوت لا یموت ایله قناعت ایدردی • واول نواله که
عالم غیبدن حواله اولمشدی غنیمت عظمی بلوب دیر ایدی **شعر** اینکه می بینم به بیداری
یارب یا بخواب • خویشتن را در چنین حالت پس از چندین عذاب • اول اسببدن
کلبهٔ پیر زال اول کلبه نک قحط سالی ایدی • دایم زار و نزار اردن وغایت هزالدن
شکل خیال وانذامی هلال کبی کورینوردی • بر کون ضعف تام ونهایت نحافت
انذامدن زحمت تمام ایله بالای بامه چیقوب اطرافه نکاه ایدرکن ناکاه کوردی
که بالای دیوار جواره بر کربه شیر صورت و پلنک صولت که چشم شعله فشانی عین الهره
کبی دردفشان • وپشم حریر نظیری موی سمور کبی بریق ودرخشان • عز وناز وتبختر
واهتزاز ایله سیران ایدوب شیر ژیان کبی عزیو وافغان ایدر • کثرت لحم وقوت
شحمدن سرعت حرکته بی مجال خرامان کیدر • کربهٔ پیر زال چون کندو جنسندن
بو زیب وفر ایله اول کربه یی فربه وجرب پروری کوردی • متحیر اولوب فریاد ایتدی واتیدی
ع یاری خرامان میرسی آخر نکویی کز کجا • سن بو لطافت ایله قندن سن بکز زکه
ابو هریره رضی الله تعالی عنه پروردهلرندن سن • یا ضیافت [illegible] خطادن کلورسن
بو طراوتکه حکمت ندر • وبو لطافت قوتنکه علت نه **بیت** ول شیرتیله جا نا

سن كه عالم جانيسن صورده وغم عيب ايلمه بالله كيمك جانانيسن • كربه همسايه جواب
ويردي بن ديرينه خوارخوان سلطانم • هر صبح درباركاه پادشاهده دذباج صفت
تكرارم • چون ايوانه ديوان سماط نعم فراوانله معمور دارمايده اهل احسانه اولجرات
ايدوب اول سموز اتلرده وسميد المكلرده بر قاج لقمه شكار ايدرم • واول كوت
اولكيجه اكله تنعم ايدوب بو منوال اوزره روزكارم كچوردوم • كربه پيره زنك
ايتديكى سموز اتدن ديدوكك نه دن عبارتدر • وسميد اتمك نه دنكنايتدر • بن مدة
العمر شو رباي پيره زن وكوشت موشدن غيري نسنه كورمدم وايشتمدم
كربه همسايه چون اندن بو كلامي ايشتدي تعجب ايلدي • وطعن وطنز ايله ايتدي
انكچون شويله زيبا صورت اولمشسن • قدك چنكله واندامك تار عوده دونمش • و
تنك قوديمش عنكبوت بمك سوده دونمشسن • هي مسكين عجب عبرت اولمشسن
القصه سنك بو هيأتك ابناي جنسمزه عار تمام • وبو شكل وصورتكده بني نوعمزه بر
دوام واردر بيت ازكربه همين كوش ودمي هست ترا • باقي همه عنكبوت راميماند
واكرسن باركاه سلطانه حاضر اوليدك وروايح اطعمه وفوايح اغذيه ايله دماغ جا
معطر قيليدك يمكن كه سر يحيي العظام وهي رميم پرده غيبدن عرصه شهوده كلوب
حيات تازه بوليدك بيت بوي محبوب چو برخاك محبان كذرد • چه باشد اكر
زنده كند عظم رميم • كربه پيره زن چون بو تعبيت ترغيب آميزي ايشتدي دردونه
دلندن نشر باي حرص وآز حركته آغاز ايدوب تضرع ونيازيله ايتدي اي برادر مابينمزده
حق جوار ورابطه جنسيت واردر • وحب الهره من الايمان حديثي مضمرنجه اشكاده
نه واردركه شرط مروت وحق اخوتي يرينه كتوروب بو نوبت كه اول جانبه وارهسن
بو بيچاره ي خدمت رافقنه قبول بيوره سن • شايدكه سنك دولتكده بو تن آزرده يه
سدرمق وبركت صحبتكله بو قالب فسرده يه في الجمله رونق حاصل اوله شعر هر آن
كس زا نعمت برآسوده ومرفه شد • مرانيابستكي بيش است اكرمن هم شود شايد
كربه همسايه آنوك كريه وزاريسنه ترحم ايدوب تعهد ايلدي • بو نوبت سماط نعمت
انسوز بيمنه وكربه پيره زن بولنه بيمنح فنا • وبو اميد روح افزا ايله حيات تازه
بولوب بالاي بامدن اينمدي • وصورت قضيه في نفر وقطمير پيره زنه تقرير ايلدي
چون پيره زن تانوك يار قديمي ايدي حق شناسلق مقتضاسي اوزره نصيحته آغاز
ايدوب ايتدي اي رفيق مهربان اغواي اهل دنيايه فريفته اولمه • وكوشه فراغتده

نيجى

توشهٔ قناعتی عالمه ویرمه که ظرف حرص و آز خاك كوردن غیری ایله پر اولمز • و
دیدهٔ طول امل سوزن فنا رشتهٔ اجلدن غیریله دیكلمز مثنوی نهایت بو قدر در
چون حرص و آزه • قناعت ایلمك درد چارهٔ آزه • قناعت قلمیز اولمز توانكر
و فور مال ایله قارون بسه کر • اما دماغ کربه نینوا سودای نوالهٔ خوان سلطان ایله
شو یله امتلا بولمش ایدی که داروی نصیحت ایله دوا و شربت موعظت ایله شفا ممکن
اولمیدی شعر نصیحت همه عالم چو باد در قفص است • بکوش مردم عاشق چو آب
در غربال • القصه وقت معهود و ساعت موعوده کربهٔ همسایه ایله افتان و خیزان
جانب سلطانه روانه اولدی • مكر اول بیچاره هنوز بارکاه پادشاهه وارمدین
لطیفهٔ نص صریح الحریص محروم عرصهٔ ظهوره کلمش ایدی • و نحوست طالع آتشی
سوداسنی آب حرمان ایله منطفی قلمش ایدی • سببی دخی بو که اندن سابق مكر که هجوم
ایدوب سور و شغبی حددن نیچون متسلر ایدی • و فریاد و فغان ایله پادشاهی بیجنود
المستلر ایدی • و زمان سلطان بو منوال اوزره جریان بولمش ایدی که تیر اندازلردن
بر جماعت تیر و کمان ایله بر کوشه ده کمین ایدوب مترصد اولهلر • تا هر کربه که و قاحت
سپر نیوزنه چکوب میدان جرأته کلوب اول طعمه سی بلکه آخر لقمه سی پیکان جکردوز
اولمه • کربهٔ پیره زال بو حالدن غافل و شراب حرص طمعیله مست و لا یعقل اولوب مشام جانی
چون بوی طعامی استشمام ایدی • و کوش هوشی چون طاس و طاوسینی چینی طنین
ایشتدی نیه اختیار شاهین و شکار کاه خوان سلطانه کندوسن بران ایدی •
و چاشنی کیر قضا ایدی ع ای سوخته این دیك تمنا خامست • هنوز کفهٔ میزان
اشتها لقمهٔ کران سنکله امتلا بولمامشدی که تیردلسکاف میل ترازو کبی کافندهٔ اوینده
مثنوی آقوب قانی درون استخواندن • دریدی هم قچردی هول جاندن • عسل خطمی
چون زخم نیشه دکمز • عسلدن نیك كلود بیك کره بکمز • کر اولمز سیم بو زخم تیره زنله
بچینم موش و نان پیره زن له • بو مثلی انونیچون کتوردم که سنده کوشهٔ آشیانمزی غنیمت
بیلوب قدر طعمه و نعمتی کرنیه زحمت و مشقت حاصل و واصلدر فهم ایده سین •
واللهم قنعنا بما رزقتنا حمیز تدن قطیر ایدوب نزون و زیاده طلب ایتمیه سن •
مثنوی بجالی که وقت خوش است ای پسر • نمی باید کرد از انجا سفر • مکن دولت
عافیت را رها • مینداز خود را بخود در بلا • مکن دست هوس را دراز • بچیزی که
بخششی اندك بساز • اکر مور را از کمتر بدی • چرا پایمال همه در بدی • باز ایدی

بیوزغك

بویوردوغك کرچه محض نصیحت و فرط شفقت و مرحمتدر • اما جزئیات اموره
التفات همت بلندنامه لایقدر • و مجرد اکل و شرب ایله قناعت مقتضای بهائمدر •
هر کیمسه که سریر سها دنده سرور اولمق دیلسه طلب معالیه جهد ایلمك کرك • و هر
کیمسنه که کشور سیادتده تاج ور اولمق قصد ایلیه کمر اجتهادی کمرجانه بند ایتمك
کرك • همت عالی اعمال خسیسه یه راضی اولمز • و طالب معالی منازل ادانی و اراذل ایله
قناعت قلمز **شعر** هر کیمسه یه که رتبت بالا کرك • اکا قدم همت والا کرك • زغن
ایدی بو خیال ناهموار مجرد پندار ایله وجود بولمز • و بو دیلك سودا تمنای بحاصل
ایله جوشه کلمز • هیچ بر عمل بی ادوات میسر دکلدر • و هیچ بر نتیجه ترتیب مقدما
تسز
متصور دکلدر **حافظ** تکیه بر جای بزرکان نتوان زد بکزاف • مکر اسباب بزرکی
همه آماده کنی • باز ایدی حصول مناصب دولته قوت چنکالم کبی وسیله میسردر •
و وصول مراتب رفیعه سطوت منقارم کبی مقدمه مهیادر • سن مکر اول شمشیر زن
حکایتی استماع ایتمدمشسن که ساعد عنی علو همتی واسطه سیله سوار سعادتله
زینت بولمشدر • زغن ایدی که نه سوال اوزره اولمشدر اول **حکایت**
باز ایدی • روایت ایدرلر که قدیم الزمانده بر درویش کاسب وار ایدی که عجز حال
و مؤنت عیالدن دار مانده • و قلت کثرت و کثرت قلتدن عاجز و فرومانده ایدی •
دخل هر روزه سی خرج روزمره یه وفا ایتمزدی • و فایده صناعتی بر ترتیب نان و نمکه
یتیشمزدی • عنایت یزدانی عز شانه اکا بر فرزند نادر زمانی بویوردی • که دلایل حشمت
جبهه سنده پیدا • و علایم دولت ناصیه سنده هویدا ایدی **بیت** مبارك
طلعت و فرخنده طالع • جبیننده نجابت نوری لامع • میامن وجودیله حال پدر
میمون • و برکت قدمیله کسبی هر چند که روز بروز افزون اولدی • پدر اول پسر
فرخ اثرك قدوم مبارکن طوتوب مقدور وقت اولدوغی مقدار تربیه سنه مشغول
اولدی • اول فرزند ارجمند هنوز قرین مهد ایکن کمان و تیر ایله اوینار دی • و دخی
شیر خواره ایکن سپر و شمشیر ایله کوز نورسوزدی • هر صباح که مکتبه ایلتلر اودن
میدانه کیدردی • و هر کاه که تعلیم خط ایتسه لر الواح خطی قویوب ارملح خطی نه میل
ایدردی همواره لوح سینه دن جهانکیرلك حرفنی اوقوردی • و هر دم نقش سپردن
سرورلك درسن ازبر قیلوردی **شعر** جوها و میمی یازیدی دبیری • سپر خوده
کیدردی ضمیری • الف یائی ایدردی شویله تقریر • که یازدی شکل ما شکل الف تیر

چونکه صبا و تندن سن بلاغته یتدی • برکون پدری ایدی ای فرزند دلبندم دائما
خاطرم سنك حال خالکه ناظردر • عنفوان شباب و آوان طفولیتکی دکلدر خصوصا که
آثار طیش و خفت نهنك بحرات صفحات احوالکده ظاهردر • نفس بد اندیش سنی
کرداب اندیشه آتمدن • و اغوای شیاطین هوا مهلکه شهوته القا ایتمدن دیلرم که
من بعد من تزوج فقد احصن نصف دینه حصن حصین سکا مقرر • و النکاح سنتی
فلیس منی منصه میتمزده سنی جلوه کر قلم • و شائمزه مناسب دست پیمان ترتیب
ایدوب • اکفا و اقرانمزدن بر قبیله اصیله و بر حریم قدیمدن بر کریمه نجیبه عهد و
عقد سلك ازدواجکه حکم سن بو بابده نه صواب کوروسن و بو امرده نه تدبیر
سوررسن • پسر ایدی ای پدر اول دختر ایچون که بن عقد ایتسم کرك سیزه بنسنه تکلیف
ایتمزین • و سزدن معاونت توقع قلمزین • پدر ایدی ای نور دیده سنك کیفیت
حالك و کمیت مالك بکا پوشیده دکلدر • سنك نقد استظهارکه اولکه شانکه
ملایم دست پیمانه اقتدارك اوله • نقد ایده جك دست پیمان ندر و عقد ایدیدم
دیدوکك عروس نه نسنه در • پسر فی الحال یرندن طوردی و الحجره کیروب بر شمشیر
بران کتوردی که صد بار غمزه خوباندن خونخوار • و هزار درجه عقیق لبلرندن
کوهردار ایدی • ای پدر بلمش اولکه بن عروس مملکتی خطبه ایتسم کرك • و مخدره
سلطنتی عقد عقده کتورسم • اکا تیغ براندن کرانده دست پیمان • و خنجر خونفشاندن
عنبری نثار میسر میدر شعر با بخت نیك هیچ کسی را ستیز نیست • ماهم عروس ملك
به از تیغ تیز نیست • چون اول جوانك همتی حصول سلطنته مقصور ایدی آز زمانده
عروس عرصه ملك منصه قبضه تصرفنده جلوه قیلوب ضرب تیغ عالمکیر و زخم
خنجر آب شکل آتش تاثیریله آفاقی تسخیر ایلدی • بو معنیده بو بیت مسطوردر بیت عروس
ملك نسازد ز مکر بد اما دی • کر آواز که تیغ داد کابین • بو مثلی کتوردم که تا بیلهسن که
جمیع اسباب دولت بکا آمادهدر • و ابواب توفیق حضرت عزتدن روی حالکه کشادهدر
بند خیال امید وادم کی کند و مطلوبه واصل اولم • و دست امید ایله میان شاهد مقصودی
در آغوش قیلم • حالا افسون و فسانه ایله بو حالی ترك ایده مزین • و مجرد قیل و قال ایله
بو خیالدن کیچه مزین ع ما از سر کوی بملامت نرویم • زغن عین الیقین بلدیکه
اول مرغ همایون فال دوام احتیال ایله صید اولمق احتمال ممتنع و خیال محالدر •
بالضروره سفره اجازت ویردی • و دود آتش هجرانی توده آسمان و دیده کیوانی

پاسبانه ایرکوردی • پس باز زغن ونچه‌لرین وداع قیلدی وحضیض آشیانه‌دن پرواز
ایدوب اوجه متوجه اولدی • بچه زمان فضای هوادە طیران ایتدکدنصکره بر
قله کوهده آرام ایدوب دیده تماشا ایله اطرافه نکاه ایلرکن ناکاه کوردی که بر کبك
دری عین جلوه • وحسن مشی ایله خرامه کلمش • وغلغله قهقهه‌سی اطراف کوهه ولوله
ویرمش • بازکند وطبیعتنده شکار کبکه رغبت کوریجك بحمله ایله حوصله‌سن کوشت
سینه کبك ایله پر ایتدی • بر لحم طری کوردی که لذت ولطافتده آب حیات وشربت
نباتدن افزون • وطراوت حلاوتده نمونه طعم نعمت • ولحم طیر مما یشتهون • چون
مدة العمر اول مقوله لذیذ نواله مشاهده ایتمه مشدی ایتدی شعر سرتاپای بو
همه مطبوع طبع ماست • کوئی برای خاطر ما آفریده‌اند • پس کندویه خطاب ایدوب
ایتدی ای وای سفاهتی بویره‌یمی که اول ناملایم اغذیه‌دن خلاص اولوب عجالة الوقت
نفایس اطعمه‌یه ظفر بولدك • وآشیانه تنك وپر ظلمت ومصاحبانندن ودنی
همتدن منازل رفیعه ومواضع منیعه‌یه واصل اولدك • شعر این هنوز اول آثار
جهان افروز نیست • که بهلوزمن بعد دخی قناع امتناع وعزتدن بچه شاهد دولت
وعروس سعادت یوز کوستره • وصحن عدمدن صحرای وجوده وزاویه غیبدن عرصه
شهوده لطیفه‌لر کله ع تا قدر از پرده چه آرد برون • پس باز تیز پرواز بچه زمان
فراغت خاطر ایله طیران وصحن عالی سیران ایدوب نشاط بال ایله کبك وتیهو شکارینه
اشتغال ایتدی • اتفاق بر کون بر کوه کمرنده اوتوروب خیال شکار وتماشای
مرغزار ایلرکن کوردی • دامن کوه بر کروه پرشکوه صف شکاری آراسته قلمشلر ومرغان
شکاری صید طیور ایچون اهتزازه کلمشلر مثنوی در ان دشت از صدای طبلك باز
همه مرغان صید افکن به پرواز • زنیك سوخته بازان سبك خیز • بچون نصید کرده چنك
زبون نقد جان از کبك ودراج • وزان جانب دیکر شاهین بتاراج • مکر اول جماعت
سپاه اول ولایتك پادشاهی ایدی که ملازمان آستانه دولتی ایله قصد شکار •
وصید مرغزاره چقمشدی • بو اثناده ساعد شاهده اولان باز پرواز ایدوب
بر صیده قصد ایتدی • بو باز بلند همت دخی شهپر عزیمت ایله آنك شکارینه قصد
ایدوب برق خاطف کبی اسوب اوکندن قاپدی • شاه چون آنك بو سرعت وچستلکن
وبو رفعت همتن کوردی • اول مرغ همایونه کوکلی مفتون اولوب مثال عالی شرف صدور
بولدی که صیادان چابك دست جهد ایده‌لر تا شست حیله ایله اول باز بلند پروازی

مصرع

دراتیز

ایده‌لر

شعر دری حیله ایله آل اوستوزلك • بومرغ وحشی دامه دوشوزلك صیادلر
فی الحال پیشگاه شاهه استمال ایدوب بو بازی اول جانبه پرواز ایدردلر • بازوحشی
چون کندو جنسن کوردی • عادت مألوف بالاقبال ایله استقبال ایدوب ولوازم
سلام واکرامه قیام ایدکدنصکره تلطف تمام ایله متفحص احوال اولدی • باز پادشاه
ایدن بو ملایمتی کوردی اثناء مصاحبتده ملازمهٔ آستانهٔ سلطانه تحریص ایدی •
چون او باز بلندهمت دلالت رهبر دولت ایله شرف خدمت حضرت شاهه یردی •
نظر عاطفت سلطانی انوك قابلیت شانی • واستعداد هیولانیسنه معین اولوب
آز مدتده مساعدت بخت وسعادت یاری ایله ساعد شهریاری جای قرار ایدی •
وهمت وسیله سیله حضیض ذلتدن ذروهٔ دولت پناهنه یتدی قطعه
ناقابلست اگرچه بدولت نمی‌رسد • ورنه زمانه در طلبجرد قابلست بیت بلند
همت وعالی نظر کرك آدم • که همتینه کوره کسیده اولور مقدار • اول باز بلندهمت
اکرهمان اول منزلده اقامت ایدوب مصاحبت زاغ وزغندن فراغت ایتمسه • وسفر
واسطه سیله دریای هواده سیاحت وکوه وصحراده سیاحت ایتمسه • وساحت اطرافی
واکنافی مساحت ایتمسه • اکا بو مدارج دولتك حصولی جمله محالاتدندر • وانك بو مراتب
رفعته وصولی مقوله ممتنعاتدن اولیدی سفر سببیله آدم اسفل سافلین ذلتدن
اعلای علیین عزتدن قبوله وصول بولورمش • وارتکاب شدائد قطعه مسافت قربت وکسب
مراتب دولت وسعادته مفضی اولورمش قطعه بهار دل سفر باشد که از وی
خلایق را کل مقصود بشکفت • سفر کن تا مراد خویش یابی • که فامشوا فی مناکبها
خدا کفت • چون زیر تسلیم کلامن بو مقامده تمام ایدی • وزیر آخر دخی ایلرو کلوب
ادای مراسم خدمت وزارته قیام ایدوب ایدی • جواهر زواهر کلمات حکمت
بینات که حضرت شاهنشاه ظل الهی کلك زباننده سلك بیانه چکمشدر •
اندن منزه در که شمهٔ شائبهٔ شبهه پیرامننه وکرد عیب وریب دامننه یتشه • فاما
بنده لرك خاطر فاترلرینه خلجان ایدن بودر که ذات ملکی ملکات سلطانیکه صلاح
جهاندر • وراحت جهانیان انك صحت مزاج شریف وسلامت عنصر لطیفنه وا
بسته در
مذاق سفردن مشتاق سفری ترجیح ایتمك در وضهٔ جانفزای عشرتی قویوب بادیهٔ
هاویهٔ هوای الم ومحنته کیتمك روش حکمتدن دوردر • ومقتضای سلامت وفطنت و
وقاردن مهجوردر • دابشلیم ایتدی ارتکاب محنت ودرد کار مردانمردر • وپیشه

پیشه

شیر بیشه بیلوردر • بی شبهه تا امن عشرت سلاطین کرفتار خار اذیت اولمیه صفای
رعیت ایچون کلستان فراغنده کل رفاهیت آچلمز • و تا پای همت ملوک عدل آبادیه
پیمای بلیت اولمیه • درویشلرک بستر نیلری بالین راحت و آسایشه
یتشمز **بیت** نیاساید اندر دیار تو کس • که آسایش خویش خواهی و بس • ضمیر منیر و
وزیره هویدادرکه عباد ایکی قسمدر • بری ملوککدر انلره ایالت ممالک و فرمان فرمالک
مقرر اولمشدر • بری دخی رعیتدرکه انلره خلعت امن و فراغ و کسوت حضور و
استراحت مقرر اولمشدر • بو ایکی حال بر محلده اجتماع پذیر اولمق محالدر • یا راحت
اختیار ایدوب لذت فراغندن الیوموق کرکدر **شعر** انکه او پا بر سر ناز و تنعم میزند •
باوجود نازکی از خار بستر میکند • حکما دیمشلردرکه الجسد وسیلة الجسد • جادهٔ
جد و جهد طالبی هر منزل بغیه یتوردور • و بیابان جفایی قدم وفایله قطع ایتمک جمال
شاهد مقصودی نظر مشاهده یه کتوردور • حصول امانی و امالی رکوب اهواله منوطدر
و نیل مطالب و مقاصد تحمل متاعب و شدایده مربوط **بیت** کر سلطنت نشاید بسبب
هر کرا رغبت تن آسایست • هر کسته کمیدان همتده کر جدی دمیان ایدوب همت
جهدی زیر رانئه اله وار رکاب محنتنه آسانی و راحتدن الچکوب خواب نوشین
و شراب شیرینی حضور و فراغتدن اجتناب قله • قلع عزت و امتناعدن شاهد
مرادی عنقریب یوز کوستره • و منصهٔ عرصهٔ جهانده عروس مقصوددن آز زمانده
جلوه کوکوره • نتیجه که اول پلنک بخنک میامن جد جهدی و مقاسات شدایده صبر و
تحملی برکاتیله از زمانده نقاب تعویق چهرهٔ مرامندن مرتفع اولوب بیشه فرح افزایه
که ملک موروثی ایدی ظفر بولدی • وزیر درخواست ایتدی که نه کیفیتله اولمشدر •
حکایت رای دابشلیم ایتدی حوالی بصره ده بر جزیره واردی بغایت خوش هوا
اول جزیره ده بر بیشه واردی بر لطافت و صفا • لطیف چشمه لری هر طرفنده روان
و نسایم جانبخشی هر جهتدن وزان • الوان ازهار ایله هر جانبی ملون • و انواع اشجار ایله
هر کناری مزین **مثنوی** اولوب در لو شکوفه لله مزین • ریاحین ایمش اطرافینی ملون •
درخت سایه کسترلر ایرشمش • بداقلر بر برینه ال ویرمش • طوررلر اله سرو ایله شمشاد •
سکردیب قالقرا و سنتدن چوب باد • لطافت هوا و نزاهت فضاسندن اکا بیشه
فرح افزا دیرلردی • اکا بر پلنک نهنک آهنک مستولی اولمشدی که هول خشم و هیبتندن
شیر شرزه اول کنانه کام قویمزدی • و زخم شوکی سوکتندن سباع و وحوش اول

بیشه اندیشه سن ایدنردی اما بیرامن خاطرنه کتورمزدی **مثنوی** چو برخار داردی از خشم
دیبال • نکندی شیر چرخ از سهم چنکال • بران راهی که او یکدم نشستی • کذا زخلق تا
یکسال ره ببستی • بنجه زمان ایدی که اول بیشه ده کامکار دوزکار کچوردردی •
نامرادلق صورتن هرکز آیینۀ دورانده کورممشدی • ودبیر تقدیر طومار روزکاری
خلاف رضاسی ونقیض مقتضاسی اوزره دورممشدی • بربچه سی واردی که عالم
روشنی آنک آیینۀ جمالنده معاینه ایلردی • ونوردیده لی اولقرة العینك
تماشای یال وبالنده اکلردی • ضمیرنده بو معنی جایکیر اولمشدی که چون بنجه نشو و
نما بوله • وچنکال ودندانی آلودۀ خون هزبران اوله • اول بیشه نک ایالتن دست
ضمننه تفویض قله • وکندی بقیة العمر کوشۀ قناعتده حضور وفراغت ایله متعاقد
اوله **شعر** من فکرهمی کنم وقضا میکوید • بیرون زکفایت تو کاری دیکراست • اتفاق
قضای عزی مضایه فرصت ویرمیوب نهال آرزوده شکوفۀ امل هنوز شکفته و لمدن
بادخزان اجل برك وبار حیاتن تاراج ایتدی **ع** فکم فی حجاب الارض من حسرات •
چون بلنک بچه سی وارجنك سیراجله کرفتار اولدی • سباع قدیم الایامدن اول
بیشه یه تغلب اندیشه ایلرلردی • هرطرفدن هجوم ایدوب استخلاصنه قصد ایدلر •
بلنك بچه کوردی که طاقت مقاومت میسر دکل • ناچار جلاء وطن اختیار ایتدی •
وسباع بیننده عظیم نزاع واقع اولوب عاقبت برشیر خونریز شورانکیز حمله سنه
غالب اولوب اول منزل فتح اولدی • وترح زدانی مخلب تغلب ایله قبضۀ تصرفنه الدی •
بلنك بچه زمان کوه وبیابانده سرکردان اولوب آخر الامر بر پشته یه دخی یتیشدی
واول بقاعك سباعنه ملجا ایچالی برضا اید حب اتلردن بورخنه سد • وبو
حلولك تدارکنه مدد طلب ایتدی • زمرۀ سباع اول شیر مهیب واقعه هربرنامهیبك
استیلاسنی استماع ایدیجك امداد واعانتدن امتناع ایدوب علی الاتفاق ایتدیلر •
ای فقیر سنك منزلك برشیر جنکنه دوشمش که غایت نخوتدن شیر آسمانی کربوکنه
اصمز • وشکوه شوکتندن بیر دمان پیرامن بیابانه قدم بصمز • بیم افترا سندن
هوام وسوام اول آجام واکامدن کچمز • وصرصر انفاسندن سیمرغ کوه قاف
اول اطراف واکنافنده بال وپراچمز **بیت** کجم دبین طیور اول بوم وبردن • کیسر
بردن امیدن بلکه سردن • بیزه انوك جنکنه قوت وقدرت ودندانی وجنکنه طاقت
ومقاومت میسر دکلدر **بیت** قابل مید رمقابل اوله شیر ایله غزال •

ای بسا آرزو که خاک شده

ممكندر

ممكنمیدر بیخاوره کرکیله شغال • سوکوخی انوکلمقام مقابله و مجادله معقول و مقصود
دکل **بیت** هرآنکهترکه بامهترستیزد • چنانافتدکه هرکزبرنخیزد • اما بوبابده
رایمزده تدبیر صواب بودرکه اونك درکاهنه پناه ایدوب زبان عجز وانکسار ایله بسط
اعتذار و برهان صدق واخلاصیله عرض اختصاص ایده سن **بیت** وارب عدو
ایلمك تدبیر ایده سن • مدارادارینی تعمیر ایده سن • پلنك بچه یه بوفکر معقول •
بغایت مقبول کلوب مقرر قیلدی • ملازمت آستانه شیره واروب حالنی اعلیه و حسب
المقدور ادای وظایف خدماتینه بل بغلیه پس دقایق استظهاری وروابط فاصفح
الصفح الجمیل ایله مبرم ومستحکم قیلوب شمشیر وکفن بردوش متوجه قهرمان وحوش
اولدی لسان حالی بوابیاتله کویا **بیت** اسات ولم احسن وجئتك هاربا • واین
لعبد عن حوالیك مهرب • یومل غفرانا فان خاب ظنه • فما احد عنه علی الارض اخیب
چون شرف خدمت شیره یتشدی منظور عواطف شاهانه • ومحفوظ عوارف خسروانه
اولوب حالنه لایق وشانه موافق منصبینه نامزد اولدی • پلنك بچه دخی زبان ثنا
ومدحی برکار • وکمر اخلاص وعبودیتی حاضره جانه استوار ایدوب خدمتکارلق وظا
وهوادارلق شرایطنده بردقیقه مهمل ونامرعی قومیوب بردرجه آثار کفایت اظهار
قلدی که ساعت بساعت اختصاصی اشتداد وتقربی ازدیاد بولدی • ورتبت قدرت
وشرف کواستده برمرتبه یه واردی که اکا محسود ارکان دولت • ومضبوط خواص حضرت
اولدی بوجمله ایله هردم ملازمتده جد وجهد زیاده ایدردی • وهر لحظه اتمام مصلح
ملکده اهتمامن زیاده قیلوردی **بیت** جد وجهد کیمی که بیشتر است • کارش از جمله
خلق پیشتر است • اتفاق بر وقتده بربیشه زود دست مهم ضروریسی واقع اولدی
بر زمانده که تاب حرارت آفتابدن تنور فلك ایشره یقف وتاب ایدی • وکوه وعرصه
دشت کوره آهنکر وآشیانه سمندر کبی پرالتهاب • غایت حرارت هوادن مغز وحوش
استخوانلرینده جوشه کلمشدی • وسرطان میان آبده ماهی کبی تابه ده بریان اولمشدی
بیت سحاب اولسه ناکاه اکر قطره بار • حرارتدن اولوردی قطره شرار • هواده کر
اوچسه پرزرکنش • یانردی پروبالی پروانه وش • شیر فکر ایدیکه بو زمانده صدف
قعر دریاده مرغ کبی بریان • وسمندر ماب آفتابدن میان آتشده پنهاندر • بو زمان
اعوانمزدن کیم اوله که ارتکاب محنتدن اجتناب وسوزوکدازدن وقطع نشیب وفراز
احترازایمیوب بومهم ضرورینك تمامنه اهتمام ایلیه • بوتفکر اثناسنده پلنك

یقده

دد

خدمت ملازمته کلوب ملکی اندیشه‌لك کوردی • وفور درایتی وکمال کفایتی موجبنجه
سر برشته ترتیب کلوب بو تاملك موجبنی صوردی وصورت واقعه‌یه • واقف اولدی
اندن صکره کفایت مهمی ذمت همتنه الوب شرف اجازت بولدی • وانواع مساعدت
برجمع معدود ایله موضع معهوده متوجه اولدی • ونصف نهاره دکین اول مقامه
یتشوب اتمام مهمه قیام ایتدی • جون تمام احسن وجوه اوزره سرانجام بولدی • علی الفور
عنان رجعتی جانب آستانه شیره منعطف قلدی • خواص واصحاب که رکاب دولت
انتسابنده منتظر ایدی متفق الکلمه عرصه عرضه انها ایتدیلر که بو حرارت هواده
و بو نکایت کرماده اقدام ایله بو قدر مسافه قطع اولندی • والحمد لله کفایت مهم
دخی میسر اولوب هیچ دغدغه قالمدی • وحضرت شیرده دخی رتبت قربت و رفعت
مرتبت امرینه مشاهده در معلوم اولدی • ضمن صغیر و کبیرده • اکر بر مدت بر سایه
درختده آرام واستراحت بیوروله وشربت آب سرد ایله آتش عطش تسکین اولنه
حکمتدن خالی ومصلحتدن دور دکلدر بیت آسوده باش بار مشقت فزون
مکش • یکسان کرنج جهانرا کناره نیست • پلنك جون بو کلاملرنك وپندلرینی
اشتدی لب تشنیع ایله تبسم ایدوب ایتدی • حضرت شیرده بنم تقربم •
واختصاصم بر لواد که هزار رنج وبلا ایله بو درجه اعتلا بولمشدر معقول میدر
که تکاسل بطالت ایله سرنکون قیلم • وبر بنا در که هزار مشقت وعنا ایله بو مرتبه
ممهد ومشید اولمشدر • لایعمید که تن آسانی واستراحت ایله خاکه یکسان ایلیم
بی تحمل رنج توصل میسر میدر • وزنی خار آثار تماشای کلزار مصور می بیت
بلا اسز بال اولورمی مار سزمال • بیله درکنج ورنج ادبار واقبال قطعه
کسی بکرد ز مقصود دست حلقه کند • که پیش بلاها سپر تواند بود • بآرزو وهوس
بر نیاید این معنی • بآب دیده چو ن جکر تواند بود • مهتیان اخبار بو قصه
نغز و قطمیر حضرت شیره تقریر وبو صورتی من اوله الی آخره صحیفه ضمیرنه تحریر و
تصویر ایتدیلر • شیر جون پلنك بحیه‌نك کفایتی • وآثار خلوص نیت وصفای
عقیده‌سنی حکایه سن اشتدی • بر زمان تامل بحرینه طالوب وسر تحسین صالوب
زبان آفرین ایله ایتدی سروری سزادر که اول کمسنه لایق وسزاوار در که کربیات
محنت ومشقتدن باش جیقره • ورعیت برسرافراز عهد ومعدلتنده آسوده
وراحت اولور • کربالین استراحته باش قومیه بیت ازان شاه آسایش آمد بدید

کو آسایش

كز آسايش خود تو اند بريد • پس پلنككك دعوت اجتنابي و وفور اعزاز و اكراميله محظوظ
وعيون اصطناع والتفاتيله ملحوظ قلدقدنصكره • اول پيشه نك ايالتن اكا تفويض
وتقليد ايدوب ملك موروثن اكا ارزاني كورردي • وكندونك نيابتن رخلافتي
مضمين دخي اكا مضاف قيلوب مرتبه سن مضاعف قلدي • بومثلي كتوردم تا بيله سن
كه نيك بختلق سعي بليغ هيچ بر فرزدك آفتاب مرادي مشرق اميددن طالع اولماشد
وبيجست وجوي دريغ مقدمات رجادن بر مقصود نتيجه واقع اولماشدر شعر
نابرده رنج كنج ميسر نميشود • مزد او كرفت جان برادر كه كار كرد • چون يوسفدن مقصودم
كسب معرفتدر • عزم جزم ايله نشته تردد ديكسدم • وقدم جدي ركاب عزيمته بصدم
ذهابايابده مجرد احتمال رنج وعذابيله عقد نيتم فسخ وحكم عزيمتم نسخ اولمز • و
شهسوار همت عالي عنان عزمن صوب اكتساب معاليدن منعطف قلمز • ان ذلك لمن
عزم الامور شعر شه كه بعزم درست پاي نهد در ركاب • نيست عجب چرخ را كر رود
از كف عنان • چون وزرا جزم ايتديلركه زواجر نصيحت مانع عزيمت اولمق مستعددر
فرمان عاليه امتثال ايدوب تهيه اسباب ارتحاله اشتغال ايتديلر • وشرايط مبارك
باد سفري يرينه كتورديلر • وبو بيتك غلغله سن كنبد دواره يتورديلر بيت المدك
عزم سفر لطف خدا يارك اوله • همت اهل نظر قافله سالارك اوله • پس راي دانشلى
زمام امور ولايتي اركان دولتدن بر امين معتمدك كف كفايتنه تسليم ايدوب رعايت
رعيت وحمايت مملكت بابنده بر نيچه وصيت كه لباس سلطنت واساس قواعد معدلت
ايدي كوش هوشنه القا وصحيفه ضميرنه املا ايلدي مثنوي ملك شد آيينه اسكندري
تا روي خويش بود روشنكري • روي تو بنمايد مكر • رنك تعدي بريا زوي بدر
ملك فروزي سر پيشه كن • وز نفس صبحدم انديشه كن • آن نكند كاه يكي پيره زن •
ناوك مرد افكن وصد تير زن • چونكه امر مملكتي سپارش قلدي • وبار سلطنتدن
آسايش بولدي • بعض خواص محرم وحواشي وحشم ايله راه سرنديبه توجه ايتدي • وماه
كبي منزل بمنزل ارتحال وآفتاب مثال شهر بشهر انتقال ايدوب كتدي • هر مرحله
نيچه تجربه مالك اولوردي • هر قافله‌دن نيچه فايده لر حاصل قيلورردي • بو
منوال اوزره مدت مديد شدايد سفر چكوب منازل بحر وبر قطع ايتدكدنصكره
اطراف سرنديب كوروب ظاهر اولدي • واول ديارك روايح ورد وريحانيله مشام
خاطر پادشاه عاطر اولدي مثنوي هواسي اول ديارك روح پرور • صوي ماء

اوفلك دنددر بواختراول
اولمعرندر بوولص اولصدق قدر بوكهر

ورد وخاکی مشک عنبر • بوی خوش بوهر کز نیابد صبا شنید • از یار آشنا سخن آشنا
شنید • نیجه ایام شهر سرندیبده آرام ایدوب • رنج راه و آلام سفردن آسوده اولوب
احمال و اثقالك اکثرن انده قویوب • وحشم وخدمدن کندویه محرم اولان بر قاچ
آدم ایله جانب کوهه توجه ایدی • چون فراز کوهه سیر ایدی بر فضا کوردی که درخت
سایه سی بر آسمانه سایبان • و زبانه تیغی خنجر مریخله همزبان بیت بی ستون آیله اساس
استواری تمامات • آسمانله علو ارتفاعی همعنان • هر طرفی بر مرغزار که الوان ازهار دیله
نمودار جنات تجری من تحتها الانهار • و هر جانبی بر گلستان که انواع گل و ریحانله
عبرت نزهت آباد جنتان ذواتا افنان شعر سبزه زارنده ثمرهای زبرجد بر کنار
کوهسارنده کمرهای زمرد درمیان • جویباری عرعرینه شاخ طوبی منتهی • بوستانی
نسخه سندن باغ جنت بوستان • دابشلیم اطراف کوهی طواف و مقامات متبرکه یی زیارت
قیلدی • و اثنای گشت و گذارده نظری بر غاره مصادف اولدی سواددر وی بیاض
دیده دن روشن • و سر النور فی السواد صفحه سی سوادنده مشاهد و معاین • اول
مقاملک مجاورلرندن استعلام و استفسار تمام ایله بیلدی که اول غارده حکیم بزرکوار
مسکن دکه اکا بیدپای دیرلر معناسی طبیب مهربان دیمک اولور • اول مرد عارف ایدی که
دل نیر غلی انوار انواع معارف ایله متجلی ایدی • و نفس فاضلی زیور انواع فضائل ایله
متحلی • خاشاک ناپاک اخلاقی آتش ریاضتله حرق اولمش • و کاد و یار وجودی موتوا
قبل ان تموتوا دریاسنه غرق اولمش • دیده بیداری لیل و نهارده خواب دیدارت
کورمش • و کوش هوشی والله یدعوا الی دار السلام نداسندن غیری اشتمه مش •
مثنوی دم گنجینه تحقیق پیران • جبینی آفتاب صبح خیزان • ولی اسرار حقك ترجمانی
کلیدی مخزن راز نهانی • دابشلیم حکیم بزرکوارك ملاقاتی آرزو وسیله خارج
غارده بر مقدار طوردی • و زبان حال ایله اول صاحب کمالك باطنندن استجازت
بیوردی • بیدپای ضمیر الهام عیبی و اعلام لاریبی ایله صفی شاه عالم کیره مطلع
اولوب تعرغاره دن ادخلوها بسلام آمنین صداسنی کوش شهریاره ییوردی بیت
شه درآن غار حکمت آیین شد • غار از نفسش خانه چین شد • خدمت پیر را میان
بربست • کمر بندکی بجان بربست • ایچرو کیردی بر برهمن کوردی قدم تجرید ایله
عالم تفریده ایرمش • و رایت کشف و کرامتی ذروه ملکوت و عرصه جبروته ایرکورمش
بشره بشراسنده ملکه ملکی ظاهر • و کثافت جسمی لطافتر وحه برهان باهر •

وظاهري
م

راي فراستيله بلدي كه مقصود معهودي اندن متعسر اولميسر وملتمسي آنك يمن نفسي
ايله وجود بولميسر صفاي خاطر واعتقاد باطن ايله اكا متوجه اولدي • چون برهمنه
يقين واردي شرايط تحيتي يرينه كتوروب • لوازم خدمته قيام كوستردي • برهمن دخي رد
جواب سلام واتمام مراسم اكرامدنصكره اوتورمغه اشارت بيوردي • ورنج راه
وزحمت سفردن خاطرن صوردي • وسبب قبول كلفت سفري باعث ترك راحت
حضري استفسار قيلدي • دابشليم قصهٔ خواب وكنجي وموجب تقبل عذاب ورنجي
على التفصيل برهمن دوشن ضميره تقرير ايتدي • برهمن لب عسيني ايله تبسم ايدوب ايتدي
هزار آفرين اول پادشاه بلند همت وپاك نيته كه طلب معرفت حكمتده بو دكلو كلفت
وزحمته تحمل ايتدي • وآسايش ستم ديدكان رعيت وآرامش محنت تحمل ايلدي مثنوي
اي خوشت آيين جهان داشتن • ملك بدين كونه توان داشتن • پنج بهالي كه توابش
دهي ميوهٔ شاخش نبود جز بهي • همان دم حكيم بزركوار سر درج اسراري اچدي • وبر
قاچ كون كندو مهمانندن فراغت قيلدي • ونعمت خوان حكمتيله ضيافت مهمانه
مشغول اولدي • دابشليم اثناي مقالاتده وصيت نامهٔ هوشنكي رحمة الله عليه ياد
ايدوب وصاياي بر بر حكيمه عرض ايلدي • برهمن دخي راي اعظمه اول بابه
مناسب نصايح ومواعظ بويوردي • ودابشليم آني قلم خيال وابنوبه حكمتيله
لوح قوت حافظه يه ثبت قيلوردي • كتاب كليله ودمنه سؤال وجواب
راي برهمنه مبتنيدر • وترتيب سابق اوزره كه فهرست كتابده آني ناطقدر واون
دورت باب اوزره منطوي • والمعونة من الله المستعان • وهو حسبنا وعليه التكلان

والتوفيق والاحسان

باب اول ساعي ونمامك كلام نفاق انجامن استماع وامتناع واجب
ايدوكن بيان ايدر راي اعظم دابشليم بيدپاي حكيمه ايتدي مضمون وصيت
اول بودر كه هر كسه كه تقرب سلطانيله اختصاص بوله • هر آينه محسود خاص و
عام اوله • وحسودلر نقض قاعدهٔ حرمت وعزتنه سعي ايدوب كلمات مكرآميزيله
ضمير سلطاني ايله متنفر ومتغير قيلهلر • پادشاهه واجبدر كه كلام صاحب غرضه
تامل تمام بيوره • چون بيله آميزش والايشدن خالي دكلدر سرعت قبوله يتشدرميه
مثنوي مده راه صاحب غرض پيش خويش • كه آميخت بر يكديكر نوش ونيش بصورت
دهد نوش وياري كند • بمعني زند نيش وخواري كند • حكيم بزرك واد برهمن
حكمت شعاردن التماس ايدر كه بو بابه مناسب برداستان بويوره • وسؤال

کمسه‌نڭ قصه‌سن که بر پادشاه حضورنده مزید تقرب ایله اختصاص بولمش اوله
و ارباب غرض قولیله بنای مرتبه‌سی خلل پذیر اولوب صداقت عداوته و موافقت مخالفته
مبدل اولمش اوله علی وجه التفصیل بیان بیوره • برهمن ایتدی بلی مدار اساس سلطنت
بو وصیت اوزره‌دردکه اگر پادشاه حضورنده کلام نفاق انجام حساده محل استماع
و موقع اعتماد بوله • اکثر ارکان دولت انلرک افسادیله سپهر سهام نکبت و مظهر عتاب و
محنت اوله • و اندن هم مملکته خلل متطرق اولوب هم مملکته ضرر عظیم سرایت قیله چون بر مفسد
مجال ایکی صدیق صدیق میاننده دخل و نفاقه مجال بوله • هر آیینه آیینهٔ الفتلرن
غبار وحشتیله مغبر و بنای مودتلرن تیر مکر و مفسدت ایله زیر و زبر قله • نتیجه که بنای
مصادقت کاو شیر اول شغال شریر تزویریله خلل پذیر اولمشدر • رای ایتدی نه
کیفیت ایله اولمشدر اول حکایت برهمن ایتدی اخبارده کلمشدر که قدیم الزمانده
بر بازرگان وار ایدی جهاندیده و تلخ و شیرین روزگار چشیده • بیت خردمند و
امین و کاردانی • ز روی تجربه بسیار دانی • قدم عزمیله مسالک ممالکه سالک
اولمش • و بضاعت تجارتیله انواع تجارته مالک اولمش • توسن ربع مسکون زیر ران
سیاحتنده ذلول ایدی • و اقالیم سبعه اقدام همت جهان گردنه نسبتله هفته‌لک
یول ایدی • رکوب اهوال و تحمل بار اخطار اسفار سببیله مال و منالی بسیار ایدی •
و بهایم و سوایم بیشماری وار ایدی • کانه امتلأ وادیه من طاعنیة الصلح و راعیة
الرواح • چون مقدمهٔ سپاه مرگ که قوت ضعف و ضعف قوتدن عبارتدر •
مملکت بهارینه آلوز ایدی • و طلایهٔ لشکر اجل که سفیددن کنایتدر حصار
خطهٔ وجودن احاطه ایدی مثنوی نوبت پیری چو زند کوس درد • دل شود
از خوشدلی و عیش فرد • موی سفید از اجل آرد پیام • پشت خم از مرگ رساند سلام
خواجه مقرر بیلدی که عنقریب کوس رحیل اورلسه گرک • و سرمایهٔ حیات بر [illegible]
خانهٔ بدننده موعد آز زمانده استرداد اولنسه گرک • فرزندلرنکه ثمرهٔ شاخ
امانی و شجرهٔ باغ زندگانیدر جمع ایدی • انلر اوچ جوان ایدی عنفوان اقران
و انوار آثار رشد ناصیهٔ حاللرنده تابان • اما غرور ثروت و کثرت اسباب و
سرور نشوهٔ شرابیله حد اعتدالدن تجاوز ایدوب مال پدره دست اسراف دراز
ایتمشلر ایدی • و کسب و حرفتدن اعراض ایدوب نقد اوقات عزیزی بطالت و کسالته
صرف ایلمشلر ایدی • پدر مهربان فرط شفقت و وفور مرحمتدن که لازمهٔ علاقهٔ

ابو تدر • ماللك فرزندلرینه پند و نصیحته آغاز ایتدی ای جوانلر اگرچه که کسب رزقده
مجاهده چکمك توکل نسبتدن • و محنت مشاهده ایلمك و کوکرجهتدن ذی قدرن بلمسه کوز
مذهب عقلاده معذور اولسه کوز اولور که من لم یذق لم یعرف • اما بلمك کرك که مال
سرمایه سعادت دنیا و ذریعه ذخیره نجات عقبی در • و اهل عالم که طالب حصول
مراتب و وصول مآربدر غالب بود رکه بو اوچ مرتبه نك بر یسنه طالبدر • مرتبه
اول فسحت ساحت معیشت • و تیسر تکثر اسباب راحتدر • بو بر طایفه نك منظوری
که همتلری نوشش و پوشش استیفای لذات نفسه کوشش مقصور اولمش • مرتبه ثانیه
رفعت درجه و علو منزلتدر • اول زمره که بو مرتبه یه طالبدر • ارباب جاه
و اصحاب مناصبدر • بو ایکی مرتبه نك حصولی مال ایله در • مرتبه ثالثه حصول ثواب
آخرت و وصول منزلت تقرب حضرت عزتدر • اول گروه که بو مطلبه رغبت ایتمشدر
اهل نجات و صاحب درجاتدر • بو مرتبه دخی مال حلال ایله تحصیل اولنمق میسردر •
نعم الصالح للرجال الصالح حدیث صحیحدن نته کیم بیر معنوی صاحب مثنوی بو مشهدر
شعر مال را کز بهر حق باشی حمول • نعم مال صالح کفتش رسول • معلوم اولدی
که مال و منال سبب حصول اکثر آمالدر • و تحصیل مالنی ارتکاب تعب طلب و اکتساب
محالدر • اگر کیمسه نك شیئی وسیله کسب و طلب حیث لا یحتسب ولا یکتسب مال الله کره
تحصیلنده زحمت چکمدوکی اجلدن قدر و قیمتن بلمیوب عنقریب باد هوایه ویره • ع
از باد هوا آمد و بر باد هوا رفت • پس واجب اولدی که جانب بطالت و کسالتدن
اجتناب ایدوب جانب تحصیل و اکتسابه رجوع قیله سز • و بو حرفت تجارته که مدت
متمادیدر که بندن مشاهده ایدرسز مشغول اوله سز • پس بهتر ایدی ای پدر
سن بیزه کسب و طلب تکلیف ایدرسن • بو قاعده توکله منافی و اعتقاد تقدیر
ازلیه یه مخالفدر • و بو مقرردر که کارخانه قضا و قدرده هر رزق که مقدردر
البته صاحبنه واصل اولسه کرك • پس جست و جوینده و تکاپوی بندن تعذیب
حیوان بلا فایده دن غیری نه حاصل اولسه کرك • قطعه کلورته که اولدی
مقدر فراخی و تنکی • کرکسه کوکلکی کیک طوت کرکسه دردیله طار • کسبی یه
چونکه مقدر در نصیب ازل • نه اکسلور و نه آرتر ایدرسه سعی هزار • بعض
اکابردن ایشتدم که ایدی هر بار که نصیبمدن قاچدم آخر بکا ییتدی • و نصیب
اولمیانی چندانکه طلب ایتدم بندن ابا ایتدی • پس اگر بر کسب و کار ایده ورز

یدر

جهندن

ویا معطل و بیکار روزکار کچوره و تقدیر آزل آزالی تغیر ایدهٔ مز ع نصیبهٔ
ازل از خود نمیتوان انداخت • نیته کم اول پادشاه زاده لرک حسب حالی بو معنی یه
شاهد در که برینک نه رنج و عذاب گنج بیحساب اله کردی • ویری امید گنجیله خزانهٔ
ملک بی رنجی پادفنایه ویردی • پدر استفسار ایدی کنز و جمیله واقع اولمشدر اول
حکایت پسر ایدی سرحد ولایت عرب دار الملک حلب ده بر پادشاه کامکار فرمان
فرمایی عالی مقدار وار ایدی که پنجهٔ انقلاب روزکار کورمشدی • وچوق تغیرات لیل و
نهار ایتمشدی • ایکی فرزندی وار ایدی نوجوانلر جاه و جلال ایله شادمانلر • کنج پدر ایله
مغرورلر و تاج و کمر ایله مسرورلر • عقاب غرور دشبابه و حباب کبی دوز نوشت
شرابه دوشمشلر ایدی • و مشاطهٔ کان هوا صور لهو و لعب ایله عروس نشاط و طرابه
انلرک منصهٔ قلبنده جلوه ویرمشلر ایدی • کاه زخمهٔ چنک و چغانه دن بو نغمه
استماع ایدرلر ایدی مثنوی بو دوت پیمانک ای سروی سهی تن • جهاندن چونکه
تیز کتسک کرک تن • بکر چون کوز یوموب آچنجه دوران • کوز اچدرمز بیزه
باد ایله پرآن • وکاه ترانهٔ بلبلدن بو صورت ایله عمل ایلرلر ایدی مثنوی کتور
اول بادهٔ کلفامی ساقی • چو قالمز بو جهانده کمسنه باقی • کوللم بر نفس کل کبی بردم
اولوب شاد • اوتلوب بلبل کبی الحان و فریاد • پادشاه خردمند هوشیار و صاحب تجربه
و آموزکار ایدی • جواهر وافری و نقود نا محدود دنیا دن بیشماری وار ایدی •
فرزندلرینک حالی بو منوال اوزره مشاهده ایدیجک خوف ایتدی که بو کنج بی
حساب که هزار رنج و عنا ایله تحصیل اولنمشدر • آملج بتر اتلاف و تاراج بلا
اسراف اولنه حوالی شهرده • بر زاهد متوکل وار ایدی که علایق خلایقدن منقطع و اسباب
تقرب حضرت خالقه متوسل ایدی مثنوی سوختهٔ تاب تجلی ایدی • شیفتهٔ حضرت
مولا ایدی • پادشاهک اکا وفور اعتمادی • و کرامتنه کمال اعتقادی وار ایدی •
تمام خزاین جمع ایدوب بر وجهیله که اکابر فرزندی مطلع اولمیه آنک صومعه سنده دفن ایتدی
و زاهده وصیت ایتدی که چون دولت بی وفا • و جاه و بی بقا هم فرزندلرمدن
یوز دوندره و سرچشمهٔ ادبار ایله مالامال اوله • و فرزندلرم بی مایه و کم بضاعه
قاله لر • و فقیر و محتاج و آملج بتر احتیاج اوله لر • انلره بو کنجدن خبر ویره سن که •
مشاهدهٔ نکبت و مجاهدهٔ محنت سببیله خواب غفلتدن متنبه اولوب حاجت
حسبنجه مصلحتلرینه صرف ایده لر • و طریق اسراف و اتلافدن احتراز ایده لر و انصاف

اعتدالی حرصی طوتمه‌لی • زاهد وصیت شاهی سمع قبول ایله اصغا ایتدی • شاه اخفاء
مال ودفع احتمال ایچون درونده قصرنده بر مخزن دوزتدی وشویله کوستردی که
جمیع اموالنی انده دفن ایتدی • وفرزندلری دخی بو خصوصده زخیره‌دار ایدوب بیلدی
چون آیینه روزکار بیقرارده صورت ادبار واقتدار مشاهده ایده‌سن غافل اولمیه
سزکه زخیره کلی که مؤنت معیشتکزه کفایت ایده بونده مدفوندر • بو حالدن صکره
آز زمانده شاه وزاهد ایکیسی دخی ولحقا بعد واحد اجابت دعوت حق ایتدیلر
کل من علیها فان باده سیله سرخوش • وکل نفس ذائقة الموت جرعه سیله بیهوش
اولدیلر بیت اکر شاه وکدا اکر مرد وزن درر • تمونك آخری کور وکفندر قطعه
هرانکه زاد زمادر بیاید بش نوشید • زجام دهر می کل من علیها فان • اول کنج که
صومعه زاهده مخزون ایدی شویله مستور ومدفون قالدی • برادرلر وفات
پدردن صکره مقاسمت ملك ومال ایچون جنك وجدال ایتدیلر • برادر مهتر وفور
زور وقوت ومزید بطش وسطوتی سببیله غالب مطلق اولوب تمام ممالکی وجمیع
مالی مالك اولدی • وبرادر کهتر خایب وخاسر ومغبون ومنکسر قلدی • بیچاره منصب
سلطنتدن نه نصیب ومال وموروثدن نه بهره قالیجق کندو کندویه ایتدی •
چون آفتاب اقبال درجه زواله یتدی • وسپهر غدار وروزکار ستمکار شیوه
غدر وانتقام آشکار ایتدی • بردفعه دخی طالب دولت اولمق ومجربی
تکرار تجربه قلمق ندامتدن غیری نسنه منتج وسلامت وملامتدن غیری
فایده ویرمز من جرب المجرب حلت به الندامة مثنوی جمله دنیا زکهن تا بنو •
چون کذرانست نیرزد بجو • مملکتی بهتر ازین ساز کن • خوشتر ازین حجره دری
بازکن • صواب بودر که چون کریبان دولت دست اختیار وقدرتدن چقدی •
دامن توکل وقناعته تشبث قلم • ودرویشلك مرتبه سن که سلطنت نه زوالدن
الکودرم بیت درویش اکر کنج قناعت مسلم است • درویش نام نادر وسلطان
عالم است • پس بو نیت ایله چیقوب کندی کیدر کن خاطرینه بو خطور ایتدی که فلان
زاهد پدرمله صدق ووداد ودعوای اتحاددن دم اوروردی • صواب بودر که انك
صومعه سن پناه قیلم وامید درکه دم وقدمیله طریق عبادته سالك وسلطنت
قناعته مالك اولم • وچون صومعه زاهده واردی خبر آلدی که طوطی روح
سدره آشیانی قفس تندن جانب ریاض جنانه طیران قلمش • واول صومعه

پر روشن ضمیردن خالی قالمش • بر زمان لشکر هموم و عموم کشور طبعنه هجوم ایدی
و زبان تلهف و تأسف ایله ایدی **بیت** دیدی چه کر چرخ ستمکار و اخترش •
نامش مبر چه چرخ چه اختر چه چنبرش • عاقبت دستار ارادتله زاهد صاحب
کرامتک دامن روحانیتنه تشبث قلدی • و اول صومعه جهت اقامه قبول ایدی
اول بقعه ده مجاور اولدی مکر اول صومعه نک ایچنده بر کاریز وار ایدی اکا متر
انتسلر ایدی • و متصل اول کاریزک صویی اول چاهه کلورایدی • و اهل صومعه آنی
استعمال ایدوب انکله توضی و اغتسال ایدرلر ایدی • شاهزاده بر کون دلوی چاهه
صالی ویردی صو صداسی کلدی • نه یکی دیو احتیاط ایدی کوردی که قعر چاهده
مادن اثر قالمامش متحیر اولدی که اکر بو چاه و کاریزه خلل متوجه اولورسه
اساس صومعه بالکلیه انهدام بولور • بو بقعه ده من بعد توطن متعذر اولور •
بو حالی تدقیقله مشاهده قلدی • ناکاه نظری بر حفره یه راست کلوب اکا صو
یول بولمش ایدی • و صوینک چاهه کلمه سنه اول مانع اولمش ایدی • آیا بو حفره
نه طرفه کیدر اوله و بو سوراخ نه جانبه خروج ایدر اوله • پس اول سوراخی فراخ ایدی
اول کنجه قدم بصدوغی کبی هما ندم بر کنجه یتشدی • شاهزاده چون اول نقود بیکرانی
و جواهر بی پایانی کوردی جبین ضراعتی زمین مذلته سوردی • و اول پروردکار
بی نقصان و کردکار قدیم الاحسانه سجده شکرلر ایدی • و بضحت بوزندن کندو
ایدی اکرچه مال موفور • و جواهر نامحصور در • اما یالکز غزو ریله سکران • و
قهر سرور ایله نشوان اولمق دایره فکر صحیحدن دوردر • نهج توکل و جاده قنا
انحراف ایتمه مک کرک • و طریق اعتدالی قویوب جانبا تلافیه کتمه مک کرک
تا به بینم کر از غیب چه آید بظهور • اول جانبدن برادر مهتر کرچه مسند حکو
و زمان روا ایدی • اما احوال لشکردن نیچه بروا ایدی و امید کنج موهوبیله قصر
بدرنده محقق ملاحظه ایدردی مغرور اولوب مقدوردن اتلاف ایدردی •
و غایت کبر و نخوتدن و خیلا و عظمتدن برادرینک تفقد احوالندن
اغماض و مشاهده جمالندن عار و اعراض ایلردی • بو اثناده ناکاه اکا بر دشمن
پیدا اولوب لشکر جرار تیغ کذار ایله ولایتنه قصد ایتدی • شاهزاده خزانه سن
سیم و زهبدن خالی کوریجک و لشکرن ساز و سلبدن عاری کوریجک اول
موضع معهوده کنجینه موعوده کلدی تا اول مال موفور ایله کمات لشکر و حمایت

که صومعه اهلی بر چاهه چقر ایدی اول کاریزدن

تحقیق ایچون قعر چاهه ایندی و دلو آبی بو جهت چاهی نظر

عندن

٤

بیرون

تفحص

کشوردن معمور ایلیه لاملك الا بالرجال ولا رجال الا بالمال چندانکه طلبنده سعی
بلیغ ایدی کنج موهومدن رنج محققدن غیری نسنه بولمدی • وهرچند که جست و
جوینده جهدینی دریغ ایلمدی حصول مقصوده فایز اولمدی • بیت بشنو این نکته
که خودرا از غم آزاده کنی • خون خوری گر طلب روزی ننهاده کنی • چون نومید کنجدن
نا امید قالدی قادر اولدوغی قدر لشکر جمع ایدوب • دفع خصم ایچون خارج شهره
چقدی چون صف جدال آراسته اولدی • وآتش قتال اشتعال بولدی • اثناء
مقابله ومقاتلهده لشکر دشمندن ملك زاده زخم تیر ایله هلاك اولدی • بو جانبدن
دخی پادشاه بیگانه ضرب شمشیر آلوده خاك وخون اولدی • ایکی لشکر دخی تن بی
سر کبی مهمل وابتر • قالوب قریب اولدی که شعلهٔ فتنه وآشوب • اوج آسمانه چیقه
وآتش هرج ومرج ایکی مملکتك دخی اهالیسن یقه • آخر الامر ایکی طایفه نك
سردارلری جمع اولوب باتفاق ایتدیلر که بر خاندان پادشاهی • ودودمان شاهنشاهی
بر ملك ملك خصلت کریم خلقت تجسس قلالر • که شغل سلطنتی ومهم مملکتی
انك ذمهٔ همتنه حواله قیلهلر • جملهسینك رایی بوکا منجر اولدی که بر شهریار •
کامکار • فرق دولتی سزاوار • تاج سلطانی • وعنصر سعادتی شایستهٔ • خاتم جهانبانی
اوله • همان اول شهزاده که صومعهده واردر • پس کاردانلر تمامی صومعهیه
واردیلر • ملك زادهیی اجلال واکرام وتعظیم واحترام ایله زاویهٔ خمولدن
بارگاه قبوله کتوردیلر • وکنج عزلتدن تصدر مسند دولته کچوردیلر میامن توکلی
ایله هم کنج پدر میسر اولدی • وهم ایالت کشور کامکار مقرر اولدی • بو مثلی انك
کتوردم که وصول نصیب البته سعی وکسبه وابسته دکلدر • توکله ایکی جهد
الیجادنا اولجدر • بیت حقه هرکسه که توکل ایدر • حق انوك رزقنه تکفل ایدر •
مثنوی نیست کسبی از توکل خوبتر • چیست از تفویض حق محبوبتر • عین توکل
کن ملرزان پا ودست • رزق تو بر تو ز تو عاشقتر است • چون پسر حکایتی
نهایته یتشدردی • پدر رای ایدی اگرچه دیدوکك محض صدق وعین صوابدر •
اما بو عالم عالم وسایط واسبابدر • عادت باری عز اسمه بونك اوزرینه
جاریدر که بو مزرعهٔ حوادث زار وبو چمن وقایع بارده دست یاری اسباب ظاهری
هیچ بر ثمرهٔ نتیجه ظهوره کلمیه • شعر دهقان سالخورده چه خوش گفت با پسر
کای نور چشم من بجز از کشته ندروی • وتوکل مقبول بوددکه با وجود مشاهدهٔ

هیدن

ﭼون

اسباب مقام توكلده ثابت اولهسن • تا فيض الكاسب حبيب الله دن بهره بوله سن •
بعض اكابر بو يرمشدركه كسب وكار دليل تا كاهل اولميه سن نصيبك خدادن بيل
تا جاهل اولميه سن مثنوى از توكل در طلب كاهل مشو • رمز الكاسب حبيب الله شنو
كسب كن پس تكيه بر جبار كن • گر توكل ميكنى دركار كن • سن مكر اول درويش قصه
سن استماع ايتمدك اولمه • كه احوال باز وكلاغي مشاهده ايتمكله سبب جانبن ترك
قيلدي • اول سببدن مظهر عتاب مسبب الاسباب اولدي • پس سوال ايتدي كه نه منوال
اوزره اولمشدر اول حكايت پدر ايتدي روايت ايدرلر كه بر درويش بر
بيشه ده كيدر ايدي • و آثار رحمت وانوار قدرت انديشه سن ايدر ايدي ناكاه كوردي
كه بر شاهباز تيز پرواز بر مقدار ات پارهسن منقارنده طوتوب بر درخت اطرافنده
پرواز ايدر • واهتزاز تمام ايله بر آشيانه طواف ايدوب شفقت آميز آواز ايدر •
درويش بو صورتدن متعجب اولوب بر زمان نظاره قيلدي طوردي كوردي كه بر
كلاغ يني بال وپر اولمش آشيانه ده زير وزبر ياتور • واول باز منقارنده اولان اتي
حوصله كلاغ مقدار پاره ليوب دهاننه استفراغ قيلور • درويش ايتدي سبحان الله
عنايت الهي • ورحمت نامتناهي كوركه كلاغ يني پر وبال كه نه قوت منقاري وارنده
شوكت چنكالي كوشه آشيانه سنده نيه روزي تورر • وباز سخت چنكال و تيز منقار
خلاف جنسي ايكن اكا هوادار ايدوب پدر مشفق ومادر مهرباني اولسه ده بو قدر اولمز
مثنوى اديم سفره زمين عام اوست • بدين خوان يغما چه دشمن چه دوست • چنان پهن
خوان كرم كسترد • كه سيمرغ در قاف روزي خورد • پس بنم كه ايد طلب رزقده دريای
حرص غرق اولوب هزار مشقت جان ايله بر پاره نان اله كتورورم • لا جرم سبب ضعف
اعتقاد ونقصان اعتماد اولسه كرك مثنوى ضامن روزي شد روزي رسان
چند بهر سوى روم چون حاسدان • از دل خرسند برآرم نفس • كابخه رسد بهره هما سنت و
اولى بود دكه من بعد سر فراغتي زانوى عزلت اوزره قويم • وصحيفه دلدن خط
كسب وحرفتي آب بطالت ايله يويم • كه الرزق على الله • همان دم دامن كسب و طلبدن
الچكوب بر كوشه ده اوتوردي • ودلني فضل عنايت مسبب الاسبابه بند ايدوب
طوردي ع دل بسبب بند ومسبب رها مكن • اوچ كون اوچ كيجه كه كار زاويه
عزلته قرار ايدوب هيچ مردن فتوح ميسر اولمدي • دغدغه جوعدن خاطري
متفرق • وقوت تحليلدن بدننه ضعف كلى مستطرق اولدي • كيدرك قوت ضعف

قمريا

بس

جمعيت م

وضعف

وضعف قوت بو مرتبه‌یه واردی که مرد زاهد قوی ضعیفا ولوب اداء وظایف
طاعت وعبادتدن قالدی حق جل وعلا زمانک پیغامبرینی اکا ارسال ایتدی وعتاب
عتابیله ایتدی ای قوم بن بنیان کارخانه جهانی اساس اسباب واکتساب اوزره مبتنی
قلمشدر اگرچه کافی قدرتم سبب سنک مهمک اتمامنه کافیدر اما مقتضای حکمتم
بودر که مهمات خلق حصول اسبابه موقوف ومتعلق اوله تا بو سبب ایله قاعده افاده
واستفاده ممهد ومحقق اوله اتریدان تبطل حکمتی بتوکلک علی بو مثلدن معلوم
اولدی که رفع حجاب اسباب غیر میسردر واکتسابه ارتکاب لازم ومقرردر فرضا
که مجرد توکل توسل ایله بر مطلبه توسل میسر اوله فایده کسب ومنفعت توکلدن
زیاده‌در زیرا که منافع توکل همان متوکله حاصلدر وفوایدک کسب کاسبدن سایرلره
واصلدر وایصال النفع الی الغیر دلیل خیردر که خیر الناس من ینفع الناس هر کمسه که غیره
ایصال خیره قادر اوله حیف درکه تکاسل ایدوب غیردن خیر طلب قیله که الید
العلیا خیر من الید السفلی پس اگر سن غیره افاده اتمک میسر ایسه اندن نیکدر که
غیردن استفاده ایده‌سن **بیت** چو باز باش که صیدی کنی ولقمه دهی طفیل خواره
مشو چون کلاغ بی پر وبال پسر چون بو نصایحی سمع قبول ایله استماع ایتدی پسر آخر
دخی آغاز کلام ایدوب ایتدی ای پدر مقرردر که بنم توکله اقتدا میسر دکلدر
وکسب وکاره التجا ناچاردر اما چون کسبه اشتغال ایده وزوجهای نی زوال
کمالک رمندن بنم مال ومنالم ازدیاد بوره آنی نیجه اتمک کرک وانک حفظ و
ضبطی وقبض وبسطی بابنده نیجه شرعی مرعی طوتمق کرک پدر ایتدی ای پسر جمیع
مال تحصیل کاردر اما انک حفظی وآنکله تمتع دشواردر هر کمسه که تحصیل ماله
طالبدر بو ایکی شرطی رعایت اتمک اکا واجبدر اول بودر که محافظه‌سنده بر وجهله
احتیاط قیله که تلفدن وتاراجدن امین اوله ودست سارق وعیاردن دوره زن و
طراردن کیسه‌سی که مالک دوستی بسیاردر ومالدارک دشمنی بیشماردر **بیت**
جرخ نه برنی درمان میزند قافله محتشمان میزند ایکنجی بو که انک مرابحه‌دن
انتفاع ایدوب اصل المالی تلفدن امتناع ایله که اگر سرمایه‌دن خرج ایدوب سودی
ایله قناعت قلمیه آن زمانه دست جنار کی کفنده بادهوادن غیری نسنه قالمیه
بیت هر آن نهر که آبی نیاید بوی باندک زمانی شود خشک نی که از کوه گیری و
نهی بجای سرانجام کوه اندر آید زپای کیمک که دخلی اولمیه دایم کیسه‌دن

خرج ایده و یاخود دخلی او له اما خرجی دخلندن زیاده اوله عاقبة الامر ورطهٔ احتیاجه
دوشوب ممکن که کاری هلاکته نهایت بوله نته کیم اول موش متلف بنی باک که کندوسنی
عمدن هلاک ایتدی پسر استفسار ایتدی که نه وجهله اولمشدر اول **حکایت**
پدر ایتدی امثالده کلمشدر که بر دهقان انبارنده بر مقدار غله پنهان ایدوب دست
تصرفی اندن دد · وابواب تمتعی سد ایتمشدی تا اول وقت که احتیاجی غایته
وضرورت نهایته یتشه · آنی قوت لا یموت ایده ایدی · مکر بر موش که غایت شره دن
دیلردی که خرمن مه دن دانه چکیدی · ومزرعهٔ آسماندن حبات پروین · وتخم
سنبلهٔ زمین حوصله سنده اکیدی · اول منزل کنارنده خانه طوتمشدی · واول
انبار جوارنده آشیانه ایتمشدی · متصل زیر زمینده متین دندان آهنینی ایله نقب
اورردی · وتاب نقاب خار اشکافیله نقب ایدردی · ناکاه حفرهٔ پنهان میان
انبار غله دن عیان اولوب سقف آشیانه دن حبات کندم جو آسماندن شهاب
ثاقب کبی ریزان اولدی · موش کوردی که وعدهٔ وفی السماء رزقکم انجازه یتشدی
ونکتهٔ التمسوا الرزق من خبایا الارض دوشن ومبین اولدی · واجب شکر نعمتی
تقدیم ایدوب · الحمد لله الذی انزل علینا مائدة من السماء ندا سینی اوج آسمانه
یتوردی · واول جواهر قیمتی نک حصولندن ثروت تمام حاصل ایلیوب نخوت قارونی
ودعوت فرعونی یه آغاز ایتدی · آز مدتدن موشان محلهده حالدن خبردار اولوب
ملازمت باب مروت مآبنه شتاب ایتدیلر **بیت** یندخل دوستان کرمی بینی
مکسانند کرد شیرینی · دوستان نواله وحریفان پیاله هموار مجلسنده جمع اولوردی
وثنیه که انلرک عادتیدر · نسخ کلامی آنک مزاجنه موافق · وهواسنه مناسب طرزده
اوزره طرح ایدوب ریش خند ایدرلردی · اول دخی دیوانه وار زبان لافی ودست
اسرافی دراز ایدوب بو تصور ایله که غلبهٔ انباره هرکز خلل ونقصان یتشمیوب دائم
الزمان دانهٔ کندم ریک روان کبی اول سوراخدن ریزان اولسه کرک · هر کون
اندن مصاحبلرینه مقدار کثیر صرف ایدردی · وعاقبت ملاحظه سن ایمیوب بکونلرن
یارینه فالسون تدیمزدی · وخیال امروز ایله معزور اولوب فکر فرداون ~~ایتمز~~ فرداک
پروا ایتمزدی **ع** ساقیا امروز می نوشیم وفردا تا که دید · اول وقت که انلر اول
کوشهٔ خلوتده عیش وعشرته مشغول لر ایدی · دست بردتنک نالی خلق عالمی بدحال
وپایمال ایتمشدی · وسینهٔ جکر سوخته لردن زبانهٔ آتش جوع فلک اثیره یتشمشدی

خوش آمد سویلرلردی
واوڭا مدح وثنا وشکر ودعاسنده
افراط واطراد ایدرلردی

سبقت

قحط

هرجایده ناندیوجان طبرلردی کمسه وزنه المزدی • وبرپاره نانه خانمانی صاتن کمسه خریدار اولمزدی مثنوی قحط المستدی اول دیاری خراب • آتش اولمش هواسی آبی سراب • مدتلردن بولمزیدی حبه سنی • خواجه لر نانه صاتدی جبه سنی • موش معزور تصور نعمت موفور ایله مسرور • نه غله غله دن خبردار • ونه فرط قحطه اطلاعی وار • چون حال برقاچ کون بو منوال اوزره کچدی دهقانک کار جاننه وکادد استخوانه یتوب ناچار درانباری آچدی کوردی که غله یه نقصان فاحش طاری اولمش • دلکرمندن آه سرد ایتدی • وفواته تاسف وتلهف ایدوب کندو کندویه ایتدی جزع وفزع شول مورده که تدارکی دایره امکاندن دور اوله • مذهب عقلده منهی ومهجوردر • حالا اولی بودرکه بقیه غله جمع اولوب برموضعه دخی نقل اولنه • پس دهقان اول باقی قلان جزئی غله نک اخراجنه مشغول اولدی • مکر اول محلده اول موش که کندوسنا اول منزلده صاحب خانه ومهتر کاشانه خیال ایلردی شراب خوابله سرخوش ایدی • وسایر موشلر دخی جوش وخروش ایدنلردن صدای پاپوش • وآواز آمد وشد دهقانی کوش ایتمدیلر • انلرک میاننده برموش تیزهوش کیفیت حاله واقف اولدی • وتحقیق قضیه ایچون بالای بام حجیق کوشه روزنه دن باقوب انباری خالی کوردی • فی الحال بامدن اینوب مضمون قضیه یی یارانه اعلام ایتدی • هماندم کندوسی اول سوراخدن طشره آتدی • انلر دخی چون بو حالی مشاهده ایتدیلر • هربیسی برطرفه پراکنده اولوب ولی نعمتلرین تنها قویوب کتدیلر مثنوی

همه یار تو از بهر تو باشند • همه خلق جهان یار تو باشند • چو مالت کاهد از مهرت بکاهد • زبانت بهر سود خویش خواهد • ز تو جویند در دولت معونت • کریزند از تو اندر روز محنت • ازین مشتی رفیقان ریایی • برید ن بهترست از آشنایی •

موش بیهوش چون بالین آسایشدن باش قالدوروب خواب غفلتدن بیدار اولدی کوردی که نه یاران وارنه اغیار ع لیس فی الدار غیره دیار • هرچند که چپ وراسته نظر صالدی یارانندن نام ونشان بولمدی • احبابدن دهشت ووحشتدن قلبنه رقت غلبه ایتدی • وآواز جانکداز ایله فغانه آغاز ایدوب ایتدی شعر

یاران که بودند ندانم که کجا شدند • آیا چه حال بود از ما جدا شدند • پس تحقیق حال ایچون کوشه کاشانه دن طشره چقدی کوردی که عالمه بروجهله قحط وغلا طاری اولمش که ذکر نان افواه • والسنه ده آب کبی جاری اولمش • اضطراب تام •

لردی

بیدرن

وهرچند کرسیم تفحص مبالغه ولدی

جز بلمدي

وشتاب تام ایله خانه سنه رجوع اتدی بو تصور ایله که ذخیره نك ضبطنده اهتمام
ایلیه • چون خانه یه کلدی غله دن دانه کورمدی • و اول سوراخدن انباره کیروب
اطرافنی جوبجو آرادی حبه کندم بولمدی • طاقتی طاق اولوب دست اضطرار ایله
کریبان شکیبی چاك اتدی • و سر پرسوداسن سنك وخاکه اولقدر اوردی • که مغزی
پریشان اولوب تلفکارلق شامتیله کندوسن ورطه هلاکه آتدی • بو مثلك
فایده سی اولدر که کاسبك خرجی دخلنه مناسب اولمق کرك • ورأس المالدن کمسوب
سودندن انتفاع قلمق کرك **بیت** دمادم دخل خرجو که نظر قیل • چو دخل اولمایه
خرجك بست تر قیل • چون پدر داستان زن بودی بر وجهه مشروح بیان اتدی
پسر کهر دخی چهره کلامه زیور ثنا • ودعای پدر ایله آرایش ویروب ایتدی
ای پدر کشتی محافظت مالده اهتمام ایدوب معامله سنده سود تمام اتدکدن
صکره اول سودی نه نحو اوزره خرج اتمك کرك • بدر ایتدی طریق اعتدال هر خصوصده
محمود وحدن خصوصا که باب معاشده پس خداوند ماله لازمدر که حصول فایده دن
صکره بو ایکی قاعده یی حسب حال ایدنه • بری بودر که اسراف واخراجات ناموجه دن
اجتناب قیله که بذر تبذیر بر طعن ملامتدن غیری نسنه ویرمز • ومتلف مال انهال
حالنده ثمر ندامتدن غیری نسنه کورمز • حقیقت حال بودر که اتلاف مال ثمره ضعف
عقل ودین ومقتضای اغوای شیاطیندر که ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین •
مثنوی هست بر مردم عالی کهر • بخل ز اسراف پسندیده تر • کرچه عطا درهمه جا دلکش
است • هرچه بی هنجار بود ان خوش است • ایکنجی کرکدر که عار بخل وامساکدن
احتراز قیله که مرد بخیل دین ودنیاده بدنامدر • ومال دار ممسك جمیع ازمانده
مذموم • ودشمن کام ومال بخیل عاقبت آماج • تیر تاراج وهدف ناوك تلف
اولمق مقرردر • اول غدیر کبی که مجمع میاه عزیز اولسه ومدخلندن مدخلی صغیر و
خارجندن واردی کثیر اولسه لابد هر طرفدن تراود وترشح ایدوب • دیوارنده هر
رشحه دن بر رخنه پدیدار اولسه کرك • وعاقبت اول حوض تباه اولوب ایجنده
اولان میاه بتمامها نقص بولسه کرك • بشر المال البخیل بحادث او وارث **قطعه**
مال کزو بخیل بهره نیافت • دست تاراج داد بر بادش • یا بوارث رسید که کاهی
جز بنفرین نمیکند یادش • چون فرزند ان مقبلان بذر لرینك کلمات مقبولن
ایشتدلر • ومنافع نصایحن فهم ایدوب بجان ودلدن قبول اتدلر • هر بری برحرفه

اشتار

اختیار

اختیار ایدوب کسب وکاره اشتغال ایدیلر • انلرك مهتری فهم وفطنت وعزم وهمتده
انلرك بهتری ایدی طریق تجارته سلوك ایدوب سفره دوشمه شروع ایلدی زیباده
ایکی بارکیر کاوی واریدی که ثور کردون انلرك زور وقوتنه مقاومته طاقت کتورمه
وشیر چرخ انلرك صولت وصلابتلری خوفندن بیشهٔ آسمانی فلکده ویرمزدی • مثنوی
بدننده هر بیری بر پیله بکزر • زمین پیما زماندو پیلیه بکزر • زمین انلاره نسبت
کاو کردون • اولور زور راسته لودی کوه هامون • برین بولیدی دهقان زمانه •
ایدیدی جفت کاو آسمانه • بو ینه شتربه دیرلردی برسینه متربه خواجه تاجر دایم
انلرك تربیتنه وترتیب اسباب تقویتینه کندو بنفسه مباشر اولوردی • امابو
مدت بسیار سیر وسفر ایدوب لیل ونهار کیدیلر • ونشیب وفراز ومسافهٔ دور و
دراز قطع ایدیلر چهرهٔ حاللرینه کرد ضعف وهزال طاری اولوب صفحهٔ سیمالرینه
سمت فتور وقصور زور وقوت ظهور ایدی • قضاء الهی اثناء راهده بر خلاف
عظیم راست کلدی • شتربه کمال فتوردن مجال عبور میسر اولمیوب انده قالدی •
خواجه بغایت بحضور اولدی • وبو وردی تا هزار زور ایله طشره چیقردیلر • چون
حرکته بی طاقت ایدی • برکسنه یی مزدایله بو عهده ایله که چون حرکته فی الجمله قادر اوله
آنی کاروانه ییتشدوره • ومزدور بر نچه زمان میان بیابانده حیران وهراسان اولوب
عاقبت تنها لیغی بلاسندن شتربه یی انده قویوب خواجه یه فوتی خبرینی ییتشدوردی
بو منزلده دخی متربه شدائد کوردوکندن نیوزدوبادفراق شتربه دن جانبی
دکرکون اولوب وجودی رختنی عدم رباطنه اندیردی • اما شتربه نك قوتی
کوندن کونه اشتداد وازدیاد بولدی • اول دیارك صحرالرنده خلیج العذار
کشت وکذار ایدرکن بر مرغزاره راست کلدی که انواع ریاحین ایله آراسته • و
بهشت برین کبی انهار شیر بیله پیراسته • رضوان اول روضه حسدندن تحیر ایله انکشت
کزان وآسمان دیده ایجمله آنك تماشاسنده حیران • بیت • درختستان وسبزستان و
بستان • جنان باغی اکا نسبتبیابان • شعر • ازگل بر بوی خواسته آب روان • چشم
بد دور کویی که بهشت • دکربست • شتربه اول منزل فرح بخش بغایت خوش کلدی
درخت اقامتی انده انزال ایدوب • اول مرغزار کنارنده نزول قیلدی • چون بر نچه
زمان بند تکلیف وقید تکلفدن معرا • اول مرعی ده بیجوز چرا ایدی وچرا ایلدی •
اول فضاید لکشا وصحن جانفزاده کمال ذوق وصفا ایله دوزکار کچوردی •

مزدی

نعهد حالته نامزه اتدی

روزنیه

نکران ایدی

بغايت قوي جثه اولوب غايت لذت آسايش ونهايت راحت وآرامشدن بركون
نشاط تام وانبساط تمام ايله بر بانك بلند باهيبت ايدوب صحرا وكوهساره ولوله
براقدي مكر اول مرغزار حواليسنده بر شير باصولت وهزبر باشوكت وار ايدي كه وحوش
بسيار كمر خدمتي ميان جانه بند وسباع بيشمار طوق عبوديتي كردن اذعانه پيوند
ايتمشلردي شير غرور جواني ونخوت وحكومت كامراني وكثرت خدم ووفرت
حشمدن عالمده كندودن محتشم بر فرد تصور ايتمزدي وبر مهيب پيكر وپيل غريب
هيكلي كوزنه كوسترمزدي اما بو چراگاه گردون ومراتع سپهر سبزكونده هركز نه گاو
كورمش ايدي ونه آوازن ايشتمش ايدي چون دبدبه بانك شتربه كوش هوشنه ايردي
بغايت هراسان اولدي وسباع انك هواسني احساس ايده لردي و وهمندن حركت
ايتميوب ايوان سير وشكاري مسدود قيلدي انك حشمنده ايكي شغال وار ايدي
كه دائم خدمت ملازمتنه اشتغال ايدرلردي برينه كليله وبرينه دمنه ديرلردي
ايكيسي دخي ذهن وذكا وطبع ودهايله مشهور ومعروف ايدي اما دمنه بزرك
منش وطلب جاه وناموسه زياده حريص ومشغوف ايدي دمنه فراستله بلدي كه
شيره خوف كلي مستولي اولوب كوكلي بو ممردن مكدردر كليله يه ايدي اي برادر
ملك حقنده نه ديرسن كه برقاچ كوندركه بساط نشاط انبساطي دورمشدر
وبركت وحركتدن ساكت وصامت اوتورمشدر بيت يوزنده رنك آثار ملالت
ايدر درونندن دونينه دلالت كليله ايدي اي دمنه رحم الله امرا عرف قدره
ولم يتعد طوره سنك نه حدك در بو مقوله سوز سويليه سن واحوال ملك وملكدن
سؤال ايليه سن ع تو از كجا وسخن سر مملكت زكجا مثنوي اكا رحمت كه مقدارين
نه منزلده ايسه طوريني بيله ديرلمه دخي قدرندن آرتق تعدي ايتميه طورندن
آرتق بز ملكك دركاه دولتنده خدمتكاردن وسماط نعمتنده طعمه خوارز
همان بو نعمتي غنيمت بيلمك كرك وتفتيش اطوار ملوكدن وتحقيق اطوار سلاطيندن
فراغت ايتمك كرك بز اول طبقه ده دكلوزكه ملازمت سلطان ايله مشرف اولاوز
يا پادشاه حضورنده شرف تقرب واعتبار محرميت اسرار ايله اختصاص بولهوز
بز بو مقوله احوال اسرار ملوكدن استفسار همان مصداق قصه بوزينه و
نجاردر دمنه سؤال ايتدي كه نه منوال اوزره اولمشدر اول حكايت
كليله ايتدي بر نجار بر چوبي وسطنه اوتورب دستره ايله كسردي ايكي ميخ وار ايدي

نشاره وحرکت م

کند

مرتبه

برپسن منشاره راه آمد شد دشوار اولسون دیو سکافی چوبه قاقردی حد معیندن
تجاوز ایدیجک میخی آخری قاقوب اوکلی سین چیقردی بو اسلوب اوزره عمل ایدردی
مگر بو زینه حال منشاره نظر ایدردی ناگاه نجار اثناء کارده بر حاجته قالقدی
بوزینه چون محل نجاری خالی کوردی فی الحال کلدی اول چوبک اوستنه چیقوب
اوتوردی بو وجهله اول کسلمش طرفندن خایه سی سکاف چوبه کچدی و اول سکافده
اولان میخی برپسن قاقمدن چکدی میخ چکدیکی کبی شقی اتصال بولدی • وبیچاره نك
خایه سی میان چوبده خورد اولدی • قالدی بوزینه دردمند دردیله فریاد ایدی
وایدردی بیت آن به که هر کسی جهان کار خود کند • وانکس که کار خود نکند نیك و بد
بیم کارم میوه چشش لذت ایدی • اره کسلك نه ایشمه یارار دی • و بکا بیشه تماشای
بیشه ایکن تفرج اره و تیشه ده نه ایشم وار ایدی ع آنرا که چنان کند چنین آید
پیش • بوزینه کندوی ملامتده ایکن نجار کلدی • آنی بو حالده کوردی صنعتی
استاددن کورمیه نك حالی بودر دیدی • وتادیب لیقی دریغ ایتیوب حالی
بوزینه بو فضول لقدن هلاکه موءدی اولدی • بو مثلی کتوردم تا بیله سن که هر کسی
کندویه مناسب کاره مشغول اولمق کرك • و پرکار وار کندو دایره سندن قدم برون
قلمامق کرك • سددرمن قال الکل عمل رجال شعر مثلی یاد دارم از یاری • کار
هر مرد و مرد هر کاری • پس ای دمنه بر منصبدن که سکا مناسب اولمیه فراغت قل •
ونصیب اولان طعمه و لقمه یی غنیمت بیل • دمنه ایدی تقرب ملوك طعمه و قوت لا یموت
ایچون اولمق کرك • کسن نصیبکدن نجسك نصیبك سنی بولور • و شکم بهر حال
خالی قالمز بر طعام ایله پر اولور • نصیبك یصیبك • بلکه فائده ملازمت ملوك
مناصب عالیه یه وصولدر • تا اول حالده احبابه لطف ایله نوازش مجال واعدایه
قهر ایله کوشمال اقتدار میسر و محصل اوله شعر لما نطلب الدنیا اذا لم نرد به • سرور
محب او اساءة مجرم • یعنی مرغ همتی و مسرح امانی طعمه و قوت دن زمره بهائمدن محسوب
ومعدود در کورمزمی سین کلب جایع بر پاره نان و بر استخوان ایله قانع و کربه
خسیس نژاد بر لقمه ایله شاد اولور • اما شیر عالی همت بر حرکوش شکار ایتمش ایکن •
اتفاقا بر کورکور رسه اندن فراغت ایدوب صید کوره قصد قیلور شعر همت بلند
دارکه پیش خدا و خلق • باشد بقدر همت تو اعتبار تو • هر کسه که بلنده ترقی
قیله هر چند که موسم کل کبی مدت بقاسی قلیل اوله • ذکر جمیل سببیله عقلا قتنده

اصحاب عمر طویلدن معدود و محسوبدر • و اول کمسنه که دون همت و دنی طبیعتدر اکرچه
خار کبی باقی و پایدار اوله • فضلا اعتبارنده دفتر امواتده مرقوم و مکتوبدر شعر
سعدیا مرد نیکونام نمیرد هرکز • مرده آنست که نامش بنکویی نبرند • کلیله ایتدی طلب
مراتب و مناصب بر طایفه‌یه مناسبدر که شرف اصل و نسب ایله استحقاق بولمش اوله •
و یا سبب فضل و حسب ایله استعداد کسب اوله • بر بو ایکی شرطك بریسندن بری یوز
بزی مناصب عالیه‌یه استحقاق و استعداد نجه میسردر • و تحصیل مراتبه اشتغال
اجتهاد دنه وجهله متصوردر بیت خیال حوصله بحر می پزم هیهات • چه هاست
بر سر قطره این محال اندیش • دمنه ایتدی دست مایه ریاست نسب و حسبله دکلدر
بلکه عقل و کیاستدر • کیمك که عقلی کامل و تمیزی شامل اوله • پایه اسفلده قالمز درجه
عالیه‌یه واصل اولور • کیمك که عقلی ضعیف و رایی خفیف اوله مرتبه شریفدن منزله
دنیه‌یه تدنی و تنزل قیلور شعر بهر پیشه کاری عقل شریف و رای درست • توان
کمند تصرف در آسمان افکند • وکرنه دیده دل به کشاید از همت • نظر بسوی معانی
نمیتوان افکند • اکابر بو رمزه مشیرلردر که درجات شریفه ترقی زحمت کثیر ایله اولور
و مرتبه عزتدن تنزل کلفت یسیر ایله میسر اولور • سنك کران کبی که روی
زمیندن مشقت فراوان لازمدر • اما اندفاعنه آزنی اشارت کفایت ایدر • بو
اجلدندر که همتی عالی اولمنلر کسب معالیه رغبت ایتمزلر شعر نازنین را عشق
ورزیدن نزیبد جان من • شیر مردان بلاکش پا درین میدان نهند • کیمکه احوال
راحت آسایش طلب قیله • آب رویندن الیوب دایم الوقت مقیم زاویه ذلت
و حقارت اولمق مقرردر • اول کمسنه که الشهرة آفة خارستاندن خوف قلمیه
آرزومندده کل مراده واصل اولوب چمن عزتده مسندنشین عشرت اولمق محققدر •
شعر تا غم نخورد و درد نیفزود قدم مرد • چون لعل خون نکرد جکر قیمتی نیافت
مکر سن اول ایکی رفیق داستانن استماع ایتمدك که بریسی رنج و محنت تحمل ایلمك ایله ذروه
سلطنته ترقی قلدی • و بریسی تن آسانی و کسالت سببیله حضیض دنائت و
سفالته قالدی • کلیله ایتدی نه کیفیت ایله اولمشدر اول حکایت
دمنه ایتدی روایت ایدرلر که ایکی رفیق که بریسنه سالم دیرلر ایدی و بریسنه غانم دیرلر ایدی •
بر طریقده کیدرلر ایدی • و موافقت و مرافقت ایله مراحل منازل قطع ایدرلر
ناکاه اثناء راهده بر کوهه ایردیلر که قله‌سی آسمانه عنان دوندرمش ایدی •

ارتفاعنه

در نامهٔ سعادت خود مرد را
نه داغ محنت رقم دولتی نیافت

رزالتده

کلعذار

وکریوه‌سن سحابیله رکاب باذ در رکاب اولکوه دامننده بر چشمه کوردیلر که صفاده رشک
رخسار تازه رویان ایدی وحلاوتده غیرت شکرلبان شیرین کفتار ایدی چشمه اوکنده
بر حوض عظیم دوزلمش وکرداکردنده سرو و صنوبر چنار و عرعر دیکلمش اطرافی الوان
ازهار ایله ملون واکنافی انواع اشجار ایله مزین مثنوی حوالیسی سراسر کلستاندر
کلستان جابجا آب روان در • اوتورمشلر ریاحین دست بر دست • کلاهین اکری
کیمش لاله‌لر مست • سوزولمش نرکسک چشم سیاهی • ایدر هر بیننده مستانه نکاهی •
القصه اول ایکی رفیق بادیه هولناکدن اول منزل پاکه یتیشدیلر • چون جای خوش
هوای دلکش ایدی • اول مقامده آسایش وآرام ایتدیلر • چون بر زمان یاتدیلر طوروب
اطرافی حوض و چشمه‌یی سیر ایدوب هر جانبه نظر ایتدیلر • ناکاه کنار حوضده جانب
نهر آبده بر مرمر سفید کوردیلر • وخط سبز ایله که صحیفه حکمت اوزره قلم قدرتدن
عنبری آثار قلمی چکمز • انده یازلمش که ای سول مسافر که بو منزله شرف نزول
ایله مشرف قیلدک • بلمش اول که بر نزل مهمانیزی اعلی درجه‌ده مهیا قلمشزدر •
ولی بر شرط ایله که سردن کچوب بو چشمه آبه قدم بصه‌سن • وهول کرداب خطر غرقابدن
وهم امیدن کچدوکی هنه طریق ایله که قادر اوله‌سن کناره یتشدوره‌سن • واول
طاشدن تراشلانمش شیری که کوه دبنده وضع اولنمش درر بردوش ایده‌سن •
وبی تعلل وتامل بر حمله‌ده بالای کوهه یتشه‌سن وهیبت سباع جان شکار ایله
که مقابله که کله • وشوکت خار دل آزار ایله دامن کیر اوله • کار کدن قالمیه‌سن چون بو
مهم تمام اوله مهمات سرانجام بوله رباعی تا ره نروذ کسی بمنزل نرسد • تا جان نکشد
بعالم دل نرسد • کر جمله جهان بکیرد انوار قبول • یک شعشعه جز بمرد قابل نرسد •
مضمون خطه واقف اولیجق غانم سالمه ایدی • ای برادر کل قدم مجاهده ایله مخاطره
قطعه قصد ایده‌لم • وبو طلسمک حقیقتنه اطلاع ده ممکن اولدوغی قدر سعی
وجهد ایده‌لم شعر یا بر مراد بر سر کردون نهیم پای • یا مردوار در سر همت کنیم سر •
سالم ایدی ای یار عزیز مجرد بر خطیله که آنک راقمی معلوم • وحقیقتی مجهول اولمیه
خطر عظیمه ارتکاب بخلاف مقتضای عقلدر • وفایده وهمی ومنفعت خیالی
تصور ایله نفس نفیسه مهلکه عظیمه‌یه القا دلیل کمال جهلدر • هیچ عاقل بر باک
مظنون ایله اکل زهر محققه اقدام ایتمز • هیچ خردمند راحت نسیه ایچون محنت
نقده ارتکاب قلمز بیت نیست برابر بنزد مردم دانا • یک دمه عمر با هزار ساله

واقدام

مفهوم

تنعم

غانم ایدی ای دقیق شفیق هوس استراحت مقدمه خست و دنائتدر • وارتکاب مخاطره
نشانهٔ دولت و سعادت **قطعه** هر که آسودگی و راحت جست • دل خود را ز بخت
شاد نکرد • وانکه ترسید از جفای خمار • قدح بادهٔ مراد نخورد • مرد بلند همت بوشه
وکوشه ایله قناعت قلمز • و پایهٔ بلنده ایرمینجه مسند فراغتده راحت اولمز •
کل طرب بی خار تعب میسر دکلدر • و فتح در کنج بی کلید رنج مقصور دکلدر •
شعر زبانش قند • واردر دینه سود • جهانده وارمیدر حلوای بی دود •
مقتضای همت عالی بودر که بو منزلدن کچمیه وز • تا قدم جهد ایله سر کوهه یتمیه وز
و تحمل یار رعنا • و توغل کرداب بلادن اندیشه ایتمیه وز **بیت** کرد ز طلبش مارا
رنجی برسد شاید • چون عشق حرم باشد سهلست بیابانها • سالم ایدی مسلم که هردم
بوی بهار دولتی باد خزان نکبت میسر اولمز ایمش اما بو بیابانده سیاحت ایتمك
کرك که پایانی اولمیه • و بر عمانده سیاحت ایلمك کرك که کناره و کرانی بولنمیه طریق
خرددن دوردر • بلکه مذهب شرعده دخی محظوردر • هرکسه که برامره شروع ایده
کرکدر که مدخلی بلدوکی کبی مخرجن دخی بیله • و مهمنك آغازندن انجامنه نظر
ایدوب مقدار ضر و نفعن معیار فکر و اعتبار ایله تمیز قیله • تا که رنج بیهوده
چکمه مش اوله • و تخم عمر عزیزی هبا فنادا اکمه مش اوله **مثنوی** تا نکنی جای قدم
استوار • پای منه در طلب هیچ کار • در همه کاری که در آیی نخست • رخنهٔ بیرون
شدنش کن درست • شاید بو خبط خلط و خبط اولمش اوله • و بو آب بر کرداب
اوله که ساحلنه سباحتله وصول میسر اولمیه • فرضا که میسر اوله یمکن که شیر سنکین
بر شانه ده اوله که تحملی ممکن اولمیه • تسلیم ایده لم که ممکن اوله شاید که بر حمله ایله
ایکی قلهٔ کوهه چقمق ممتنع اوله • و بو شرایطك جمله سی حاصل اولدوغی تقدیرجه
دخی معلوم دکلدر که نتیجهٔ واقع اوله • بن باری بو معامله ده سکله همراه
دکلم • و سنی دخی بو سودای خامه اقدامدن منع ایدرم • غانم ایدی بو خیال
محالدن فارغ اول که بن کمسه قولیله عزیمتدن وازکچمزم • عقد اتدوکی
عهدی وسوسهٔ شیاطین انس و جن ایله نقض ایتمزم • بن بلدم کرسن بو بادیه ده
بکا همراه اولمز سن • و مرافقتده موافقت قلمز سن • باری تماشا ایچون کل نظر
ایله و دعا و همتکی رهبر ایله **شعر** دانم که ترا قوت می خوردن نیست •
باری بتماشا کر ی مستان آی • سالم جزم ایتدی که غانم عزمنده جازمدر

ایلمك

ویا سخریه استهزا طریقیله
کتبه ثبت بولنمش اوله

ایدیکلم

ایستدی بلدم که بند بنده مقید اولمز سن • و بو کاری هیچ چاره ایرکابدن اجتناب
قلمز سن بنم بو حالتی مشاهده‌یه طاقتم یوقدر • وخلاف مقتضای طبیعی تماشایه
رغبتم یوق پس همان بیت صواب اولدر کو بو ترم کاروباری • چیقم بو ورطه‌دن
طوتم کناری • لاجرم احمال واثقالی داحله سینه اوردی • و رفیقن وداع ایدوب
یولنه کردی • جان سیرندن غافل یوروب کناره کلدی و ایدی شعر در بحر محیط
غوطه خواهم خوردن • یا غرقه شدن یا گهری آوردن • پس دامن عزمن کمر همته استوار
ایدوب چشمیه کلدی • اول چشمه دکلدی بلکه بر دریا ایدی کندویی صورت چشمه‌ده
کوسترمشدی • غافل جازم اولدی کم اول چشمه کرداب درد و بلاء و ورطۀ رنج و
عنادر • اما قلبن قوی طوتوب آشنای یقین ایله ساحل نجاته واصل اولدی کنار
آبه کلوب بر دم تنفس ایدوب وسیری سنکینی قوت تمکین ایله پشته چکوب و هزار
کونه زحمته تحمل ایدوب بر حمله ایله قلۀ کوهه یتدی • و ورای کوهده بر شهر پرشکوه کوردی
که بیاض دیده‌دن دوشن • و اطرافی کلستان و بوستان و کلشن هواسی خوش فضاسی
بغایت دلکش ایدی شعر سوادی دیده کبی منبع نور • سواد دیده کبی عیدن
غافل بالای کوه‌دن جانب شهره نکاه ایدی • ناکاه سیر سنکین‌دن بر صدای سهمکین
چیقدی که غایت صدمت وصلابتندن کوهه زلزله • و دشته ولوله دوشدی •
چون اول صدا شهره یتشدی • بر کروه انبوه جانب شهردن اطراف کوهه متوجه اولدیلر
غافل دیدۀ حیرتله نکران • و هجوم خلقه نقد نحیرانا ایدی کم ناکاه اول شهر عظیم
الشانک ارکان و اعیانی کلوب رسم دعا • وشرط ثنایی یرینه کتوردیلر • والتماس
تمامیله آنی بر اسب راهوار بلا رفتاره سوار ایدوب • و تعظیم واحترام ایله جانب شهره •
ایلتدیلر • سروتن کلابیله پاک • و عبیر و عنبر ایله عطرناک ایدوب پادشاهانه
خلعتلر کیوردیلر • واکرام واعزاز ایله اول ولایتک زمام سلطنتن کف کفایتنه
تفویض قلدیلر شعر ندکلو وارسه تعظیم واجلال • ایدوب قلمادیلر بر تلجه
اهمال • غافل کیفیت حالدن سؤال ایدیجک بو منوال اوزره جواب ویردیلر که •
فلاسفۀ سالفه اول چشمه‌ده که کوردک بر طلسم دوزمشلردر • واول سیر سنکینی
انواع فکر و تدبیر و ملاحظه ایله تأثیر کواکب طلوع درجات و نظرات ثوابت و
سیاراتله اول موضعده وضع ایتمشلردر • نیجه مدت بر صاحب همت دلالت
رهبر بخت و دولت ایله بو منزله نازل اولور • و بو چشمه قدم صبحانله کچوب

وشیر سنکینی قوت تمکین ایله پشته چکوب بالای کوهه واصل اولور • اما بو حال بر زمان
وجوده کلور که بو شهرك شهریاری وادی عدمه کتمش اوله • چون بحکم الهی بو ولایت
پادشاهنك آفتاب حیاتی برج بدندن غروب ایده • اول صاحب دولتك ستارهٔ حشمتی
بو کوه ذروه سندن طلوع ایده • وصغیر وکبیر شهر بی تشویش خلایق استقبال ایدرلر •
وآنی مسند سلطنته کتوروب سایهٔ معدلتنده آسایش ایله روزکار کچوردلر • اول
زمانکه آنك دخی نوبتی آخر اولور • دور صاحب قران آخر ظاهر اولور بیت چنین است
رسم سپنجی سرای • یکی چون رود دیکر آید بجای • بنجه روزکاردر که عادت باری
عز اسمه دستور مزبور اوزره جاری در • سن حالیا بو قاعده موجبنجه پادشاه شهر
و فرمان فرمای دهر سن ع ملك آن تست فرمان فرمای هرچه خواهی • غالبا بلدیکه
بو محنه بلا و محنت • وعنا و مشقت مقتضای تقاضای دولت ایمش شعر دولت چو
بیسکاری آید • هر کار جنان کند که باید • بو مثلی کتوردم تا بیله سن که نوش نعمت
نیش محنت میسر دکلدر شعر بود در بود یرا چنده رسم دیرین • کماجیسز بولنمز
عیش شیرین • بر سرکه سرفرازلك سوداسیله مالامال اوله • پایمال اسافل واراذل
اولمق محالدر • ومرتبهٔ دنی و پایهٔ دونه قانع اولمق ممتنع • بن تا درجهٔ شیری
حاصل قلمیم • و تا دایرهٔ خواص حضرتنده داخل اولمیم • بالین فراغته سر قومیم •
وبستر استراحته قدم بصمیم مصراع دست از طلب ندارم تا کام من بر آید • کلیله
ایدی • بو بابی بنجه کلید اندیشه ایله فتح ایتمك دیلرسن • و بو مشکلك حلنده نه حیله
فکر ایلرسن • دمنه ایدی دیلرم که بو فرصتده شیره حیرت کلی مستولیدر • کندی
اکا عرض ایدم • ممکن که حسن تقریر ولطف تعبیرم مزاج ضمیرنده تأثیر ایدوب نوش
داروی تدبیرم مزیل ترح • ومفید فرح واقع اوله • و بو وسیله ایله حضرتنده رتبت
قربتم ازدیاد • و درجهٔ آفتاب رفعتم ارتفاع بوله • کلیله ایدی ای خام
تدبیر تقرب حضرت شیر سکا بنجه میسر اولور • اکر اولورسه ده چون طریق خدمت
ملوکه سلوك ایتمه مشسن • و رسوم آداب مصاحبت سلاطینی بیلمزسن • از زمانده
تعب فراوان ایله تحصیل ایتدوکك مایه لی الدن چیقر بعد من بعد انوك تداركنه
قادر اولمزسن • دمنه ایدی چون کشی دانا و توانا اوله • مباشرت امور عظام
اکا آسان اولور • هرکسه که عقل وخردده کامل و فضل و هنرده ماهر اولور
هر کاره که خوض ایده سن احسن وجوه اوزره وجود بولور • نیته که اخبار ده کلمشدر

تقرب

کە اهل

اهل صنعتدن بیننك آفتاب دولتی ارتفاع بولوب درجهٔ سلطنته ایردی • و
آثار واخباری عالمده انتشار بولدی • واشتهار وقدمی بادشاهلردن بریسی اکا نامه
ارسال ایدوب سؤال ایتدی که سن نجه ایدك ایدولکرلك بیلوردك تدبیر مملکت
وترتیب امور سلطنتی کیمدن اوکرندك • اولدخی جواب ویردیکه عنایت
ربانی که بکا دولت عقل ارزانی بویوردی جهانداراق تعلیمنده هیچ بر دقیقه مهمل
قومدی شعر خرد چون ز دفتر بلقین کشاید • زمن آن در وجود آمد که باید •
کلیله ایتدی ملوك ارباب فضلی کرامات ایله مخصوص قیلمازلر • بلکه اکثر خواص ادیله
یا اکتساب ایله درجهٔ تقربه یتشوب التفات پادشاهانه ایله اختصاص بولمشلردر
چون سنوکله سنك میاننده نه سابقهٔ مودت ونه وسیلهٔ مکتسبی واردر • اکثر احتمال
بودرکه عواطف وعوارفندن محروم اوله سن • وبومعنی موجب شماتت اعدا • وشماتت
حیا اولوب دشمن کاملر دفترنده مرقوم اوله سن • دمنه ایتدی هر کمسنه که عتبهٔ ملوکده
درجهٔ رفیعه ایردی تدریج ایله ایردی • واکا اول مرتبه مشقت فراوان وترتیب
سلطان ایله الویردی • بن دخی هان اول بابه جست ایدرم • واول سببدن روز وشب
قدم طلب ایله وادی تعقیبده تك وپوی ایدرم • وعذاب بسیار چکدوکمه وشراب بدکواره
ایچدوکمه اول چاشنی باعث اولمشدرکه اول بلا لذتیله جام کام آرزو طولمشدر • بلدم
که هر کمسه که درکاه ملوکه ملازمدر بو قاعده اکا عاریت لازمدر • اول بودرکه شعلهٔ
آتش خشمی حلم ایله تسکین ایده • ایکنجی اغوای شیطان وهوادن حذر ایلیه • اوچنجی حرص
قریبنده وطمع فتنه انکیزی عقل همایه مستولی قلمیه • دوردنجی سوانح امور ومصالح
جمهورده عنان صدق واستقامتی الدن قومیوب ثابت اوله • بشنجی حوادث و
وقایع که واقع اولور رفق ومدارا ایله تلقی قیله • هر ذات که بو صفات ایله متصف اوله
هر آیینه عروس آمالن آیینهٔ دورانده احسن احوال اوزره معاینه قیله • کلیله ایتدی
فرضا که مقرب حضرت اوله سن نه وسیله ایله منظور عاطفت اولورسن • ونجه خرد
معرفتله درجهٔ رفعت • وشرف کرامت بولورسن • دمنه ایتدی شویله که تقرب
حضرت ومحرمیت آستانهٔ دولت میسر اوله • بو بش خصلتی کندومه لازم قیلورم •
اولا اخلاص تمام ایله خدمتنه ملازم اولورم • ایکنجی جمله همتی اکا متابعته مقصور
قیلورم • اوچنجی افعال واحوالن صورت استحسانده کوستررم • دوردنجی چون
برامره حوض ایده که حقه قریب اوله • وصلاح حال ملك وملکی انده ملاحظه قیلم •

افکار عالمه

دوکلیم

امور

آنك ديدۀ دلنده مزيّن وفوايد ومنافعنى آنك نظرنده روشن قيلورم • تا اسداد راى
صواب ارشادى ايله شاملا اوله • بشنجى برامره شروع اتسه كه عاقبتى وخيم اولسه واندن مملكه
ويا مملكه ضرر عظيم لازم كلسه كلام شيرين • وادا رنكين ودفق تمام ايله مضرتن اعلام
ايدوب وخامت خاتمه سندن زجر ومنع ايدم • وهركاه كه پادشاه بنم هنرلرمدن آكاه
اوله بى شبهه بنى منظور عنايت ومخصوص رعايت قليسر • وپيوسته صحبتمه راغب ونصيحتمه
طالب اولسر • كه هيچ هنرور پرده خفاده قالمزدى • وبر هنرور تربيت وتقويتدن
محروم قالمز شعر هنر چو مشك بود ومشك كى نهان باشد • جهان زنكهت او پر زبوى
شود ناكاه • برو بكسب هنر كوش كر فضايل تو • بسيط خاك پر از كفت وكو شود ناكاه •
كليله ايدى شويله فهم اولنور كه رايك بو امر اوزره تقرر بولمشدر • وعزيمتك بو مهمك
امضاسنه مصمم اولمشدر • بارى تمام حذر اوزره اولكه ملازمت سلاطين امر پرخطر
وكار دشوار در حكما بويورمشلر دركه اوچ امره ارتكاب اتمز الا اصول باطل كه
كوردن وظرفى دن نور فطنتدن عاطل اوله • اول تقرب سلطانه قصد اتمك • ايكنجى
كمان ترياك ايله سم ايچمك • اوچنجى عورتلره سرينى كشف اتمك • علما پادشاهلرى
كوه بلنده تشبيه اتمشلردر • كه اكر معدن انواع جواهر وفلزاتدر • اما مسكن پلنك و
مار وساير موذياتدر • ودميشلر دركه مصاحبت سلطان نشايه بحر بيكراندر •
وبازركانلر كه سفر دريا اختيار قيلورلر • يا سود بسيار اله كتوردلر • يا غرقاب بوادى
كرفتار اولورلر بيت بدريا در منافع بى شماراست • اكر خواهى سلامت بركنار است
دمنه ايدى اكرچه بو بيوردوغك محض نصيحت • وعين حقيقتدر • واقعا صحبت
سلطان آتش سوزاندر • وفى الحقيقه تقرب ملوك خطر جاندر نكتابت بيت
از صحبت پادشاه بپرهيز • چون هيزم خشك وآتش تيز • فاما هركسه كه مجاهده يه
ارتكاب اتمز • مخاطره دن خوف ايدر • عروس دولتى كنارنده مشاهده ايلمز كيدر •
نظم از سفر خيزد بزركى زانكه سود يك جهل • هر ثمر بيند كه بيرون آمد از سفر
بازركان • ديمشلردر اوچ امره شروع اتمك مستعددر • الا علو همتله عمل سلطان
وسفر دريا ومطالبت اعدا • چون بن كندومى دون همت اكلمزم • نيچون خدمت
سلطانه جرأت ايلمزم مثنوى چون باز وى همتم چنين است • هرچه طلبم در آستين است
خواهى شرف وبزركوارى • ميكوش بهمتى كه دارى • فى الجمله بهرچه دست يابى • همت
چو قوى بود بر آيى • كليله ايدى اكرچه كه بن بو تدبيره مخالفم وبو فكره منكرم

اشتهر شیر چون بنخچیرزادهان
سلامت اول العبدی دارا شده زادهان

اما چون عزمك بو امره جازم . البته بو رایه امضا قلنمق لازمدر . الدنه کلود
مبارك اولسون زاهدك . دمنه کلیله یی وداع ایدوب ودخول حضرت شیره جرئت
ایدی . چون شیر اتاقدن کوردی کم وظایف دعا و ثنایی صدای بلند ایله ادا ایدوب
مقابلهسنده طوردی شیر بو کیمدر دیو ارکان دولتندن صوردی . ایدیلر بن فلاندر
فلاندر بر زمان ملازم درکاه فلك اشتباه ایدی . شیر کیم ایدوکن تشخیص ایدوب
حضورینه دعوت قیلوب ایدی . قنده کلورسن و نه عملده سن . دمنه ایدی بیت
غلام حلقه بکوشم درکه بن بنده . قلکن نیچه قولوك وار بری سیم تنده . کمترین
بندهٔ کان شاهم . پدرم آیینی اوزره ملازم درکاه عالم پناهم . و انی قبلهٔ حاجات
وکعبهٔ مرادات ایدینوب منتظرم کا اکر بر مهم ظاهر اوله . و حکم همایون شرف
صدور بوله فکر صواب ایله کفایت کوسترم . و رای دوشمله اکا خوض ایدم . نیته کیم
ارکان دولته مقربان حضرته کفایت بعض مهماتده احتیاج واقع اولور . شاید که
درکاه پادشاهی به بر مهم حادث اوله که زیردستلر اهتمامیله اتمام اولنه ع اندرین راه
چه طاوس بکار است مکس . بر فعل که سوزنجیفده ظاهر اولور نیزهٔ جوشن کذار
انك تحصیلنده قاصردر . و بر امر که قلم تراش ضعیفدن صادر اوله شمشیر آبدار
انك اقامتنده مقصردر قطعه بو ردم رشته سوزنا ایستنی هیچ . نه دکلو تاب
اکر و یرسك اولور پیچ . کرك قا زدوکله شمشیر خونریز . که هر دلمك لکه المازسرتین
هیچ . بر خدمتکار هرچند که نی قدروبی اعتبار اوله جلب منفعت و
دفع مضرتدن خالی دکلدر . و چوب پارهٔ خوار که طرف رهکذارده پایمال خاکسار
محتملدر که بر کون بر مصلحته یا بر منفعته یاره یه هیچ اولمزسه احتمالدر که اذن
خلال ایده لر . تا انکله مقعرهای خبیث اوساخدن تاریده لر بیت کو بوی کلی بنا یدا زما
هم هیزم دیکدر ابشاهم . شیر چون دمنه نك تقریرینی نظیر و تعبیر دلپذیرن استماع
فصاحت و بلاغتی رنکدن تعجب ایدی . و ارکان دولته توجه ایدوب ایدی
مرد هنرمند اکرچه بیمقدار اوله عقل و دانشی نی اختیار فضایلن اظهار ر
ایتمسه اولمز . علو آتش کبی هر نقدر پست اولسه علوه میلن قومز بیت
خوش دیمش بونی مرد حکمت دان . هنر اولمز نهفته که مشك نهاد بیت آنرا که
نشان عشق بار است . بر ناصیه وی آشکار است . دمنه بو سوزدن شاد اولدی
و بلدی که سحر و افسونی شیرده تاثیر قیلدی . و شیرنك قربی بغایت موثر کلدی

دهان فصاحتی آجدی • ونصیحته آغاز ایدوب بادشاهك كافهٔ خدم • وعامهٔ حشمته
لازمدركه واقع اولانی عرصهٔ عرضه یتشدوروب شرایط مناصحه ده مسامحه روا كورمیه لر •
رای وتدبیری وصفای قلب وخلوص ضمیرینه واثق اولوب هم انلروك خدمتندن منتفع اوله
وهم لیاقت واستحقاقلری حسبیجه رعایت قیله • بیته كه دانه مادام كه خاكده نهان اوله •
كمسه انوك تربیتنه اهتمام اتمز • چون نقاب خاكدن یوزكوستره • وطلعت زمردین ایله
كوییان زمیندن باش چیقره • اول نهال میوه دار درخت نفع رسان ایدوكی معلوم اولود
لاجرم آنی پرورش قیلورلر • وآنوك ثمره سندن منتفع اولورلر • تقویت ارباب فضل بابنده
اصل تربیت ملوكدر • پادشاهلر اهل فضل هركیمه نظر عاطفت بویوررلر • تربیتلری قددر
اندن فایده ومنفعت كورورلر شعر من هیچو خار وخاكم وتو آفتاب وابر • كلها ق
لالها دهم ار تربیت كنی • سر ایدی هرمندلره نه كیفیتله تربیت اولنمق كرك • وانلردن
نه وسیله ایله منفعت اومق كرك • دمنه ایدی بوفضلده اصل بودركه پادشاه نسبی
قویوب حسبه نظر ایلیه وجوهر حاللری خال فضل وكمالدن خالی اولنلر هرچند كه
عظام بالیه وآبا واجداد ماضیه توسل وتمسك ایده لر منظور عین اعتبار قلمیه لر
كه آدی هنره منسوب اولمق كرك • پدره منسوب اولمق فضیلتدن دكلدر • وارباب
فضل قتنده كمال پدر مطلوب دكل مثنوی ازهنر خویش كشا سینه را • مایه مكن
نسبت دیرینه را • زنده بمرده مشو ای ناتمام • زنده توكی مرده خود را بنام • ازپدر
مرده ملاف ای جوان • كونه سكی چون خوری از استخوان • موش باوجود كه انسان ایله
همخانه در • اذیت ومضرتی سببیله قتلنی واجب كوررلر • وباز غریب وبیگانه در
چون اندن منفعت احتمال ویررلر • اعزاز واكرام ایله الاوزره كوتوررلر • پس
ملك كركدر كه بوآشنا وبیگانه دردلمیه • بلكه اهل فضل فرزانه طلب ایلیه •
وتدبیر اموردن غافل • وزبور هنردن عاطل اولندیغی خردمند فاضل وهنرمند
كاملدن ترجیح ایلمیه كه خردمند منصبنی خردمندلره ویرمك همان حلیهٔ
سری پایه بند وسرایه سنی سره پیوند ایتمك كركدر ع التاج للراس والخلخال
للقدم بیت نكوی با بدان كردن چنانست • كه بد كردن بجای نیك مردان •
هردیارده كه اصحاب فضل پایمال • وارباب جهل صدرنشین صفهٔ اقبال اولهلر
هم ملك وبال عظیمه كرفتار • من قلد انسانا فی رعیته من هوا ولی منه فقد خان الله
ورسوله وجماعة المسلمین حدیثی موجبجه مستحق عتاب وعقاب باری اولور •

وهم مملکته خلل کلی طاری اولوب اول حالتك شامتی شاه و رعیته ساری اولور شعر
همای کو مفکن سایه شرف هرکز • بدان دیار طوطی کم از زغن باشد • چون دمنه نصیحتدن
فارغ اولدی شیر آیینی التفات شاهانه ایله مخصوص قیلوب جمله خواص حضرتدن
قیلدی • وصحبت ونصیحت ایله انس والفت ایدوب امهات مهمات وعظایم مصالحی
آنك مواعظ ونصایحنه مبتنی قیلدی • دمنه دخی روشن عقل وکیاست ودانش و
فهم وفراست فهرست دیباجه خدمت وملازمت ایدوب از وقت محرم حرم سرای
سلطنت اولدی • واصلاح امور مملکتده مدار علیه ومشار الیه اولوب رتبه
ونارت بولدی • برکون وقتی مساعد وزمانی موافق اولوب خلوت طلب ایدی •
واییدی مدت مدید درکه بر کوشه ده منزوی دور و برکسه حرکت ونشاط اشکاردن
بوبیدر • بنده نك خاطر فاترنه خطور ایدر که موجبی ندر بیلم • وسر انکشت تدبیر ایله
اول عقده نك حلنه مشغول اوله • شیر قصد ایدی که حال خواص وخوفی دمنه دن
مخفی دوته • بو اثناده اتفاقا شتربه بر بانك بلند ایدی که صیت صدمت وصدای
آفاقی طوتدی • شیر چون بو صدای مهیبی اشتدی قلبنه بر مرتبه خوف وخشیت غلبه
ایدی که عنان تملك وقراری الدن کیدی • ناچار رازنی دمنه یه اظهار ایدوب ایتدی •
بنم سبب دهشتم بو آوازه مهیب درکه ایشدرسن • وموجب حیرتم بو صدای صعب با هیبت درکه
مشاهده ایدرسن • اکرچه که بلمزم که بو کیمك آوازیدر • اما ظنم بودر که صاحبنك
قوت ترکیبی آوازنه مناسب اوله • اول تقدیرجه بنم بو مقامده آرام حرام اولور •
دمنه ایدی سبب حیرت بو ایمزی که موجب وحشت ودهشت اولمغه کفایت ایمز می
دمنه ایدی بو قدر نسنه ایله مقام مودوثی جلا قلمق • ووطن مألوفدن جدا
اولمق نامعقولدر • آوازه نه اعتبار • ولغزه نك نه مقداری وار که موجب ترك و
دیاره سبب اوله • اصحاب دولت عموما • وارباب سلطنت خصوصا کوه شامخ
کبی ثابت وراسخ اولمق کرك • تا ارکان سلطنت وارباب مکرمت خاطرلری هر
بادیله متزلزل اولمیه بیت کسی سنکین کرك مانند کهسار • که کمرز سیل کبی اولمق
سبکبار دیگر تا زهر بادی بجنبی یا بدامن کش چو کوه • هر که تمکین پیش دارد پیشتر
دارد شکوه • اکابر بویوردیلر درکه مهابت صوت وضخامت جثه یه اعتماد ایتمامك
کرك • که هر صورت که معنیه دلالت قیلمز • وهر ظاهری که نمودار باطنی اولمز •
نی هرچند که قوی اولور چوب لاغر شکسته اولور • وکلنك هر نقدر که عظیم جسم وله

اقتدار و
اختیارندن

اندر وام
خاطر عاطر ملکه بوندن غیری
باعث تفرقه وار میدر
شیر ایتدی

جثه

چنکال ایاز ضعیف و نحیف ایله دلخسته اولور • هر کسنه جسامت جثه‌یه اعتبار قیلور
اول بنده کرفتار اولدیکه اول دوباه اولمشدر • شیر ایتدی نه وجهله اولمشدر اول •
حکایت دمنه ایتدی بر دوباه بر بیشه‌یه کیدردی • و دغدغه جوعدن
اطرافی کشت ایدوب طعمه اندیشه ایدردی • اتفاقا بر درخت قرینه کلدی • اکا
بر طبل آصمشلردی • و صدمت باد سخت ایله اول درختک بر شاخ حرکت ایدوب
اول طبله طوقنوردی • و اندن آوازه مهیب ظاهر اولوردی • دوباه کوردی بر خروس
باشنده تاج کاووس اکننده لباس طاووسی بر چمن زارده کزر • و هزار عز و
ناز ایله تبختر و اهتزاز ایدر • بر کوشه‌ده کمین اولوب بونی صیده مترصد اولدی •
بو اثناده ناکاه آواز طبل کوشنه ایردی • نکاه ایتدی کوردی که بر جثه غریب
اندن بر آواز مهیب کلور • طامعه روباه هیجان ایدوب خیالنه بو خلجان ایتدی
که هر آینه بونک کوشتی و پوستی صورتنه مناسب اولسه کرک • فی الحال کمینکهدن
چیقوب جانب درخته توجه ایتدی • خروس واقعه‌دن خبردار اولوب کنار
نجاته ایرشدی • دوباه هزار محنت ایله درخته چیقدی • و دندان طمع ایله
طبلی پاره لیوب ایچنده بلا هوا و سنده چوب و خشک و پوستدن غیری
نسنه بولمدی • آتش حسرت خرمن جاننه یقدی و فواده دیده‌سندن آب
ندامت فواواز آقدی و کندویه زبان ملامتی دراز ایدوب ایتدی • دریغ بو
صورتنک معنیسنه الدانُدم • وحیف بو خیال محال ایله صید حلالمدن چیقدم •
شعر دهل در رفعانست دائی ولی • چه حاصل جو اندر میانش هیچ نیست • کرت
دانشی هست معنی طلب • بصورت مشو غره کاندر هیچ نیست • بو مثلی انکچون کتوردم که
ملک آواز مهیب و هیکل غریب ایله مضطرب اولمیه • و ذوق و سکاد و لذت
حرکتدن واز کلمیه • اکر فرمان عالی شرف صدور بولورسه بو صدانک صاحبنی
واروب کورم • و واقع حالی بلوب حضور موفور السروره خبر صحیح کتوردم • طبع
شیره تدبیر دمنه موافق کلوب بر موجب فرمان اول جانبه روان اولدی • اما چشم
شیردن ناپدید اولنجه شیر تأمل بحرنه طالدی • و دمنه‌یی ارسال ایتمکدن ندامت
ایتدی • و کندو نفسنی ملامت ایدوب ایتدی عظیم خطا ایتدم • و عجب نابجا حرکت
ایلدم • حکما بویله دیمشلردر که ملوکه واجبدر که طوقوز طایفه‌یی محرم اسرار ایتمیه‌لر •
و مهمات خاصه‌سندن کتمانی لازم اولان اموری انلره اظهار ایلمیه‌لر • اول

بر بیشه صحرایه کیتدی

عن قریب

هر کسنه

هر كمسنه دركاه پادشاهده نیجه جرم وجنایت جرعهٔ ملامت نوش ایلمش اوله • واستحقاق
عتاب چاشنی عقاب طتمش اوله • ایكنجی اول كه مال وحرمتی ملازمهٔ پادشاهده هبا
اولمش اوله معیشت وزندكانیسی تنك اولوب نیجه بركت دنوا قالمش اوله • اوچنجی
اول كمسنه كه منصبندن عزل اولنوب نظر عاطفت شاهانه دن بعید وبو ید عملدن
بالكلیه ناامید اوله • دوردنجی شریر فتنه جوی ومفسد عیب كوی • بشنجی شول
مجرم كه یارانی ایله شراب عفو اچمش اوله • التنجی اول كناهكار كه ابنای جنسی كوشمال
بوله واكا انلردن زیاده واقع اوله • یدنجی اول خدمتكار كه كمال استقامت ایله خدمت
قیله • وعواطف خسروانه دن محروم قله • وغیریلری سابقهٔ خدمت شرف تربیت بوله •
سكزنجی شول سوكه پادشاهه مضرتده كندویه منفعت تصور ایلیه • طوقوزنجی
اول كمسنه كه دركاه شاهده شرف قبول بولمیوب عدوی دولتی قاتنده كندوی مقبول
بیله • ملوك كركدر كه طوایف مزبوره یه افشای رازدن احتراز ایلیه • واصل بودر كه
بر كمسنك دین ودیانتن وصدق وصیانتن كرتا ایله آزمایش ایلمیه • محرم اسرار ایدنمیه لر
بیت رازمكشای بهر كس كه درین مركز خاك • سیر كردیم بسی محرم اسرار نبود • پس بو
مقدمات موجبنجه دمنه نك امتحانه انمه دن اظهار اسرارده تعجیل فكر غیر سدید ایدی
وجانب خصمه ارسالده استعجال جوددروش حزم واحتیاطدن بغایت بعید ایدی •
وبو دمنه زیرك شخصه بكزر با وجود دونكار ایدی كه دركاهمدن مهجور ایدی •
اكر عیاذا بالله قلبی خار آزار ایله خراشیده اولمش اوله • بو فرصتده خیانت ایدوب احتمالدر
كه بر فتنه قوپره • ویا خود خصمك قوت وشوكتن بندن غالب كوروب انوك خدمتنه
راغب اوله • واقف اولدوغی اسراردن انی آكاه ایدوب بالجمله بو وقعه نك مفاسدی
غایتده چوقدر • وتداركنه قابلیت یوقدر • بیخون الحزم سوء الظن مضمونیله عمل اتمدم
وفحوای بیت حكمتدن بیت بد نفس مباش وبدكمان باش • وز فتنه ومكر دزمان
بیاوز ایلدم اكر بكا بو رسالتدن بر آفت مترتب اولا • لاتقم بلكه بیك اوقدده مستحق
شعر بلخود بكرده ام بد كرده ام • از كه نالم كه چون خود كرده ام • نیجه مدت
كندوی بو مقوله فكره اوردی • واضطرابندن بیقرار اولوب كه طوردی كاه اوتوردی
وشاه راه انتظارده چشم چار مترصد اخبار ایدی • كه ناكاه بیك كلدی دمنه نك
قدومی خبرن ویروب سیر مقدار تسلی اولوب نتابت اضطرابی زایل اولوردی
برمدت تدنصكره دمنه كلدی • ولوازم خدمت ومراسم ثنا ومدحتی ادا ایتدكدنصكره •

فلك دايم بيلن بوكسون نطيكن • سعادتلر كوني طوغسون قتوكدن • سكايا و نقصان بولمسون
بلا لو باشي اولسون بوبنده بولك • اي شهريار هفت كشور اولجا نوركه آواز صدمت
رعد صلابتي سمع همايونه كيدر • ومزاج مباركه دردسر ويرمسدركه بركاو اميش
بوبيشه حوالي سنده چرايه مشغول اميش انها بقرة صفراء فاقع لونها تسر الناظرين
اكرچه يال وبال وقدو قامتي بي نظير ودو رنك • وفوزيب وزينتي وصورتي
دلپذير • اما خلقت همتي قامت خلقتندن قيصه دره خورد وخواب وعلف وآبدن
غيريه مايل اولمز • وتمام همتي دايره حلق وشكمدن اوته گچمز سيرايدي قدرت و
قوتني فهم ايدك • وحدت وشوكت و درجه سني مشاهده قيلدك • دمنه
ايدي انده شكوه ونخوت كورمدم • تا مرتبه قوت وقدرتنه استدلال قيلديم • وبن
ضميرمده اندن خوف وهيبت بولمدم • تا زيادي احترامن لازم بيلديم • سيرايدي
آني ضعفنه حمل ايتمامك كرك • وآنوكله فريفته اولمق كركدر كه باد سخت اكرچه كياه
ضعيفه ضرر ايتمز • اما قوي درختلري زير وزبر ايلر • مبارزان ميدان غرور وشجاعت
خصملرن تاكفه كفايتده تمام عيار بولميه لر وزنه المديلر • وانلرن قوت وشوكت
اظهار ايلمزلر ع بازاري صعوه كي نمايد آهنك ع پروبال آچه مي سيمرغ شكار كسكه
دمنه ايدي ملك آنك امرنه اولقدر التفات بويرمسين • وانوك بابني چندان
حسابه المسون كر فراستله بن آني مرتبه كمالده بلمشمدر • وحقيقت حالنه بالكليه
مطلع اولمشمدر • اكر راي عالم آراي اقتضا قيلورسه وفرمان قضا امضا
نفاذ بولورسه بن بنده وارويب تقرير دلپذير ايله مزاجنه كيروم وزنجير تسخير ايله كشان
بركشان پايه تخت جهان كيره كتوردم • تا سراراده ني خط اطاعته قويه • وآيينه
دلدن زنكار مخالفتي يونيه • وكمر اذعاني ميان جاننه چكه • وتخم اخلاص زمين
اختصاصه اكه شعر دعوت ايله مسخر ايدم آني • آستانكه چاكر ايدم آني •
سيرسوزدن شاد اولدي • ودعوت كاوه اشارتيله بويوردي • دمنه
برفته شتربه قتنه كلدي جري الجنان • وفصيح البيان بي تردد تامل مصاحبه
آغاز قيلدي • وبعد السلام فتح ايدوب بيت دي اولنه برد ندرقدوملك
نه باعث اولدي ترك وبزد ويومك • بومقامه كلمكه نه سبب حادث اولدي وطرح
رخت اقامت ايتمكه نه علت باعث اولدي • شتربه قلب صافي ايله جواب شافي ويروب
صورت حالي بربرمرآت خيالنه تقرير ايلدي • دمنه احوال شتربه يه واقف اولنجق

ایلك

وحدت شوكت وشوكتني
نه درجه ده

عت

كلام

ایله تحریر وتصویر
م

هيئت و

بو اقطار و اصقاعك ملكي بر شير دلير در كه شير آسمان انوك هيبتندن بركريه ناتواندر
و پيل دمان شكوه و شوكتندن بشه كبي لرزاندر • بني خدمتوكه ارسال ايدوب
بو نويد يسني انوك خدمتنه دعوت ايدم • و بو سؤال اوزره بويوردي كه اكر
متابعتده مسارعت ايده سن • تا بو عنايه دك باب ملازمتده واقع اولان
تقصيراتكي جام جهان نما نظرندن آب صفح و عفو ايله محو ايليه • و اكر تمرد يا تردد
ايده سن • علي الفور دودكيدر • و ماجرا الي علي ما جرى راي عالم آرا • و فكر كشود
كشاسنه اعلام و انها ايدم • شتربه چاره بولمايوب ايدي • اكر بني سياستدن
امين قيلورسك و دفع شر دوستر و ضررينه ضامن اولورسك فرمانكه مطيع اولورم
و وسيله مرافقتكله شرف خدمت و كرامت و ملازمت بولورم • دمنه ايمان غلاظ و
شداد ايدوب كاوه اعتماد و اعتقاد ويروب معيت ايله جانب شيره متوجه
اولديلر • دركاه شيره قريب واردقده دمنه ايلرو واردي و ايتدي و كاوك قدومندن
خبر ويردي • بر زماندن صكره كاو كلدي شرايط خدمتي يرينه كتوردي شير حالن
خاطر نشين صوردي • بو نواحيه نچون كلدك • و كلمكه باعث نه اولدي دردي • كاو سركذشتن
بالتمام حكايت ايلدي • شير ايتدي اي مهمان كرامي ع خوش آمدي و عليك السلام
و الاكرام • همان بو مقامده آرام ايله • تا شفقت و اكراممزدن نصيب تمام بولورسن
بينيم ابواب فتوح و عنايتمز حرم حمايتمزده مفتوحدر • و مايده پرفايده ملازمان
آستانه سعادتمزه مبذولدر مثنوي درين مملكت كر بكوردي بسي • زباد ركنايت
نيابي كسي • در اولكادي كه نيت كنم • نظر در صلاح رعيت كنم • كاو مراسم دعا و
تحيت • و لوازم ثنا و مدحي يرينه كتوردي • و كمر خدمت و عبوديتي طرح و رغبت
ايله ميان جانه بند ايدي • شير دخي اكا رتبه تحيتي ارزاني بويوروب دوز
بروز مرتبه سن زياده قيلدي • و اعزاز و اكرام و اجلال احتراسنده قصور قومدي
دايم احوالن تفحص و اخلاقن تفرس ايدوب معيار عقل و مقدار تميز و تجربه سن
تجسس ايدردي • كوردي كه كمال عقل و كياستله معروف • و تمام فهم و فراستله
موصوف هرچند تميز اخلاق • و تشخيص ادراكنده مبالغه قيلدي • وفور درك و دانش
و شمول فهم و دور انديشه اعتمادي زياده اولدي مثنوي بنكو سرشت بد و دور بين
قياس • سخن سنج و مقدار و مردم شناس • جهان ديده و دانش آموخته • سفر
كرده و صحبتها فروخته • شير هزار تأمل و مشاورة و بسيار نظر استخاره دن

صكره

وتفكر — اندوخته

حرندن شير ساعي انشدي غايت و عتدن طاعتدن غريب

شش

بيهمدن اولدسن درجمت و انعامزدن

دعايت

درايه سن د

کاوک رتبهٔ نفرتن زیاده ایدوب محرم اسرار ومظهر احکام وآثار ایدندی کاو
دخی تنفیذ احکام حکومت وتشیید مصالح مملکت وضبط ثغور وتدبیر امور جمهورده
بر درجهٔ آثار کفایت اظهار ایلدی که خدمت شیرده ساعت بساعت رتبت وقربی
زیاده اولوب بر مرتبه یه ایردی که زمرهٔ ارکان دولت وجملهٔ اعیان حضرتدن
تجاوز ایلدی دمنه کوردی که شیر درجهٔ رفعت کاوی کردونه ییوردی واجلال
اکرامن دایرهٔ اعتدالدن کچوردی ومباشرت امورده اکا معتمد اولوب ومشاوره
ومشاورهٔ اراده اکا اعتبار قلمز اولدی دست حسد بصر بصیرتنه سرمهٔ نفرت
چکدی وبرق خشم خرمن دماغنه شعلهٔ غیرت براقدی بیت طوتوب زنک
حسد آیینه سینی کل ایدی غیرت اودی سینه سینی شعر حسد هرجا که آتش
برفروزد هم از اول حسودان را بسوزد خواب وقراری کیتدی وراحت
سکون ساحت سینه سندن رخت کوتوردی کیلهٔ وشکایت ایچون واضطراب
حکایت ایچون کلیله خدمتنه کلدی وایدی ای برادر ضعف رای وسوء تدبیری
کوردمیسین که تمام همتی خدمت شیره مقصور ایدم ولطف حیله ایله کاوی خدمته
کتوردم اول حضرتده قرب مکانت بولدی وجمیع ارکان دولتدن ممتاز وسرفراز
اولدی بن منزلت ومحلمدن ومرتبه اولمدن منعزل اولدم کلیله جواب ویردی که
ع جان من خود کرده را تدبیر چیست بو تیشه یی الکله آیاغکه سن اوردک
اوردک وبو غبار فتنه یی سن قالدردک سکا اول منصوبه اولمشدر که
اول زاهده اولمشدر دمنه ایدی نه وجهله اولمشدر اول حکایت
کلیله ایدی روایت ایدرلر که پادشاهلردن بریسی بر زاهده بر کسوت زیبا
و خلعت دیبا عطا قلدی وبر دزد طرار عیارک لا احصار کیوانه نقب اوریدی
ودیدهٔ زهره دن سرمه یی قپیدی بو حاله مطلع اولوب عرق طمعی حرکته کلدی
وخیال خلعت ایله زاهده وارب دست ارادتیله دامن خدمتنه تشبث قلدی
وتعلم آداب طریقت واطوار حقیقتده تمام کوستردی تا اول حیله ایله محرم
خلوتی اولوب برکیجه فرصت بولوب خلعتی کوتوردی چون صباح اولدی زاهد
خلوتی خالی ومرید جدیدی غایب وناپدید بولدی بلدی که اول کوتاه
آستینک دراز دستلکیدر ع دراز دستیٔ این کوته آستینان بین خبث و
جوابچون شهره متوجه اولوب کیدرکن یولده کوردی که ایکی نخجیر بر بریله جنک

طل

که قادر ایدی

راه بیابانه طوتدی

خلعتدن

ایدی لو

وسرلري ايله بر بريني اوروب مجروح ايدلر وهر برينك اعضا سندن قانلر روان
اولدي بردو بلا حريص كلوب اول قانلري يالردي ناكاه بونلر طوتشوركن
و بر بريله باتش اوروشوركن دوبلا ميانه راستكلدي و طرفيندن محكم زخم
ييتشوب دام هلاكه كرفتار اولدي زاهد بو صورتدن تعجب ايدي وانندن عبرت
الوب و تجربه حاصل قيلوب يولنه كيدردي وشب هنكام شهره يتشدي ابواب
شهري بسته كوردي متحير قالدي زاهد بيچاره كبوتر آواره كبي اطراف شهري
طواف ايدوب اقامت ايچون برمقام تجسس ايدركن مكر بر كوچه ده بر زن دوز
خانه سندن نظر ايدركن نظري زاهده راستكلدي سوكردانلغندن مرد
غريب ايدوكن بلدي ومنزلنه دعوت قلدي زاهد ده دعا ايدوب دعوتنه
اجابت ايدي اول كاشانه كوشه سنده بر كوسترديلر اوتوروب اوراد واذكارينه
مشغول اولدي مكر اول عورت ناپاك و بدكردار ايدي وفسق و فجور ايچون
مهيا كنيزكلري وار ايدي هر برينه درلو زينتلر ويروب كزدردي هر كيجه
صحبت ايچون اول جوارينك برسي كه شمه جمال ياكمالي حوران جنانه جلوه تعليم
ايدردي و آفتاب عالمتاب تاب عذارنده غيرت ايله يانوب كيدردي
چشم عاشق كشي سينه عشاقي خدنك غمزه يه نشانه قلمشدي ولب جان بخشي
تلخ كام لره تنك شكر كبي حلاوت ويرمشدي **قطعه** قمر هم شهرسي دي غبغبينك
شكر همشيره سي شكر لبينك ❊ اصلمش بر قلينه بيك دل و جان ❊ كلينه سنبلن
قلمش پريشان ❊ لبندن لعل اولمشدي پريشانك ❊ دهانندن شكر قالمشدي
دلتنك ❊ بر جوان زيبا روي سرو بالا ماه سيما شيرين زبان باريك ميان ايله
تركان ختاي چين زلفندن سنبل كبي پيچ و تابده و لونش ثمر قندي
شوق شكر شور انكيزندن لعشاق كبي اضطرابده ايدي **مثنوي** روي چكونه
روي پر تو آفتابي ❊ زلفي چكونه زلفي هر حلقه پيچ و تابي **بيت** حجاب
اولماسه زلفيني سحابي ❊ يقاردي آفتاب حسني تابي ❊ نطاق تعلقي جانه بند
وطوق تعشقي كردن عروس دله پيوند ايتمشلر ايدي ❊ و پيوسته مهر و ماه كبي
بر منزلده قران ❊ و زهره و مشتري كبي ❊ بر برجده اجتماع و اقتران ايدرلر ايدي
جوان غيرت عشقندن قومزدي كه غيريلر دخي اول جاريه نك جرعه وصالندن
بهره مند اوله لر ايدي و تشنكان بيابان طلب هزار تعب ايله چشمه زلالنه يول بوله لر ايدي

شعر کوردسم بردم سنی غم درد ناك ایلربنی • غیریله کوردسم سنی غیرت هلاك
ایلربنی • اول عجوز بدکردار کنیزکك بو معامله سندن عاجز قالمشدی • وکثرۀ
خرج وقلت دخلدن بیطاقت اولمشدی • اما چون جاریه حجاب حیانی میاندن
کوتورمیشدی • ممتنع اولمق ممکن اولمیجق با تضرودە اول جوانك هلاکنه قصد
ایتدی • واول کیجه که زاهد انوك خانه سنده مهمان ایدی • صحبت ترتیبن ایدوب
فرصت کوزتدی • وجام مالامال شراب ایله عاشق ومعشوقی پایمال خراب ایتدی •
چون اهل خانه شراب خواب ایله مست وخراب اولدیلر بر مقدار زهر هلاهل ایدوب
بر ماسوره یه قودی وماسوره نك بر طرفنی دهاننه • وبر طرفنی جوانك اغزنه قویب
دیلدی که نفخ ایدوب اول زهرك بعضیسی جوانك دماغنه کیده • ناکاه چون عطسه
ایتدی • بیسینه جواندن هوا خروج ایدوب بخاد قوتیله زهرك کلیسی کلوب عجوزه کیدی
وفی الحال تاثیر ایدوب هلاك اولدی • وبسیط خاك وجود زندن پاك ایدوب پاکیزه
اولدی ع هم درسو ران وی که در سردادی • من حفر بئرا لاخیه وقع فیه • زاهد بو حالی
مشاهده ایتدی • واول شب بوالعجبی که روز قیامتدن اکا دراز کلمشدی • هزار
تعبله پایانه یتوردی • تا شول وقت که زاهد صبح نورانی زاویه شبدن چقوب
محراب والصبح اذا تنفس سجاده سیله مزین قیلدی • ومضمون آیت عالی رایت یخرجهم
من الظلمات الی النور • عالمیانه روز روشن کبی معاین ومبین اولدی بیت
یافت صفا کنبد آینه رنك • چون رخ آیینه چینی زرنك • زاهد دخی اول
طایفه بد نهادك ظلمت فسق وفسادندن خلاص اولوب بر منزل دخی طلب ایتدی •
اتفاقا بر کفشکر که کندوی زاهدك مرید معتقدلری عدادندن عدایدردی •
بر سبیل تبرك آنی اونه ایلتدی • وجماعتنه لوازم خدمت ومراسم ضیافتی کما
ینبغی وصیت ایدوب کندو بعضی احبابنك دعوتنه اجابت ایتدی • مکر انوك
خاتوننك بر جوان خوش طبعی • زیبا روی آهسته خوی سلسله موی بیت
بد لکوی وعشوه ساز وشوخ چشم وغمزه زن بویله بو جوان اولور بلای (اولسه)
جان زن • دوستی وار ایدی • میانلرنده بنای میل وتعلق • وقواعد مهر و
تعشق مشید واستوار ایدی • انلرك میاننده بر حجام وار ایدی که دله محتاله
مکر وحیله اوکردردی • فن سحر ونیرنجانده ایدی • افسونیله آب وآتشه امتزاج
وسهیل ثریایه ازدواج اوکردردی • ودم کرم وکلمات نرمیله پولادی موم •

وهوای جانانده نقد
جانن نکفده بسته
کتورمشدی

بابك

وصحره صمایی اریدوب صوا ایدردی مثنوی زنی مکاره ایدی اهل تلبیس • مکرده آکه
شاکرد ایدی ابلیس • الندہ سحر ویاشنده میزر • ولیکن غول بیکی رهبر شر •
بی ورد ودرد نی سحر بنرنك • طشی ساده ولیکن ایچی برزنك • هوس ایامنی کوردش
کچوردش • هوا اولیلده چوق کلمش یوبورمش • زن کفشکر چون زداری اعیاردن خالی
بولدی • فضای دماغی هوای وصال یار ایله طولدی • فی الحال زن حجامه کیفیت
حالی اعلام ایدوب ایدی دلبره خبر ایله بو کیجه شکرنی غوغای مکسدن وصحبت
نی تشویش شحنه وعسسدن شعر بلای شحنه آسوب عسس یوق • سنکله بندن
اردوق هیچ کس یوق • اشارت دلاله ایله جوان دلداد شبانکاه حلقه واز • دردر
دلداره حاضر اولوب منتظر فتح الباب ایدی • ناکاه کفشکر بلای ناکهان کبی کلوب
اولبیکانه نی واوکنده کوردی • مکر بوندن اسبق بو تهمت خبری سمعنه ایرشمشدی •
وبحکم من یسمع یخل قلبنده فی الجمله بیر ایدی • بو زمانده کراول جوانی قاپوسنده کوردی
یقینی غالب اولوب مضمون مظنونه جازم عرقا ولدی • وعرق غیرتی مضطرب
ونایره حمیتی ملتهب اولوب اونه کلدی • زن بدبختی محکم لت ایدوب تادیب بلیغ
ایلدکدنصکره بر ستونه بند ایدوب کتدی • وکندو واروب بالین آسایشه باش قویوب
یاتدی • مرد زاهد بو فکرده که بو نه شفقت نه جرم وجنایت بو عورتی بو قدر لت
ایتمك نه روش مروتدن دور ایدی کرك ایدی کربن شفاعت ایدوب بو شناعتدن منع ایدیدم
دیرکن ناکاه زن حجام کلوب آواز ایدوب ایدی ای یار جفاکار بو جوانه نیچون بو قدر
انتظار ویرورسن کناه دکلیدر • الله دن قورق بتر یوردی وار • فرصتی فوت ایلمه
یوز طوتمشکن دونکار بیت یار دا کر سر برسیدن بیمار غم است • کو برآ خوش هنوزش
نفسی می آید • زن کفشکر آواز حزین ایله آنی قاتنه دعوت ایلدی وایدی شعر آسوده
دلا حال دل زار چه دانی • خونخواری عشاق جکر خوار چه دانی • ای فلخته بر و ناز
کنان برسر سروی • درد دل مرغان کرفتار چه دانی • ای یار مهربان ناله زاری ایشت •
وبنم حالمی معلوم ایله اندن صکره نشان ایت • بو سوزم نی رحم اول شوخ چشمی قتوده کوردی
ناکاه دیو دیوانه کبی ایچرو کیروب بی لتنی نهایتله بیطاقت ایلدکدنصکره بو ستونه
محکم بند ایدوب کتدی بیت آه کیم سرو نازنو بروردك اولدی استونی خانه دردك •
اکر مضروب شکسته مومیای شفقتك واول مجروح دلخسته مرهم رحمتك وار ایسه لطف
ایدوب بنی بو بنددن خلاص ایله و نقدیر رحمت ایسه دستوروبرکه بندن بدل سنی

وعاری

اتمشدی

ستونه بند ایدم • دفعی وار اوب دلدارمه اعتذار ایدوب کلم • وسنی بنددن خلاص ایدوب
وضع سابق اوزره اوله • اکر بنی طاقته بو مرافقتی روا کورورسک هم بنی رهین نعمت
وهم حبیبمی ممنون منت قیلورسن • زن حجام وفور محبت ومرحمتدن مقتضاسنه رضا
ویردی • واندن بدلکندوئی بند بلایه بوندایدوب آنی طشره کوندردی • زاهد کلماتی
استماع المکله سررشتهٔ جنك دزن وشوهر چنکنه دوشدی • بو اثناده کفشکر بیدار اولوب
عورتنه آواز ایتدی • زن حجام ناکاه آواز ندن بیله وکیفیت حالندن مطلع اوله دیو
خوفندن جواب ویرمدی • کفشکر هر بار که فریاد ایتدی زن حجام جوابه اقدام ایتمدی
کفشکر بو حالدن غایت منفعل وآتش خشمی ونایرهٔ غضبی تمام مشتعل اولوب فی الحال
زن حجامك بورنن کسوب النه ویردی • معشوقکه کوندر که خوش تحفه دردردی • زن
ترس وهراسندن فریاد ایمیوب صبر ایتدی وکندو کندویه ایتدی عجب حالدر مصراع
عشرت دیکری کرده ومحنت دکری دید شعر عنری جنی وانا المعاقب فیکم • فکانّنی
سبابة المتندم • چون زن کفشکر کلدی زن حجامی بو دار بلایه کرفتار کوردی
بغایت ملول ودلتنك اولوب زار زار اغلدی • وبسیار اعتذار ادن صکره بندین
کیدروب وضع سابق اوزره کندنی ینه ستونه بغلدی • زن حجام بینه استوندن دوری
بورنن النه آلدی • واوتا ندن خیزان وترسان ولرزان اوینه کلدی ع که آغلر
حیرتندن نکاه کولردی • زاهد بو احوالك جملهسن کم مشاهده قیلدی • وبو امور
بو العجبدن وراء پردهٔ غیبدن عرصهٔ ظهوره کلدی حیرتا ودرحیرتی تزاید
اولدی • اما زن کفشکر چون بر ساعت کچدی دست مکر ودغایی قبله دعایه
آچدی وایتدی مثنوی الها پادشاها کردکارا • خدایا قادرا پروردکارا •
سکا مخفی دکلدر هیچ بر راز • دروغ وراستدر قاتکده ممتاز • بو حلالم بکا افترا
ایدوب بر فعل حرام ایله تهمت ایتدی • وبر معصیت سببیله که بندن صادر اولمدی
جزا وعقوبت روا کوردی • الها فضل وعنایتکدن مدد قیل • وبو عضو مقطوعی که
زینت جمال چهرهٔ دربکانه ردّ ایله مثنوی بنم صدقم یوزین بر نور ایله • دروغ
رشك نقابن دور ایله • کدر یوزندن ظلماتی کمانك • یوزین آچ کون کبی راز نهانك
خلاص ایت دامنم تهمت الندن • یاقم قورتار دیو ویر محنت الندن • عورت تضرعده
ایکن کفشکر بیدار اولوب چون ناله دن ذوق آمیزی • ودعای سوز انکیزی استدی
فریاد ایتدی که ای نابکار بتر روزکار بو نه حاجتدر که دیلرسن • وبو نیجه مناجاتدر که

ستونه بند

قفسکره بن آلدیکلکه

تعجب ایلیب

کهی عبرت ایله صاحب یوردی

ایلرین

ایلدوسن بلمزمیسن که فاجره‌نك دعاسی اولدرکاه ده دعا اقلمز • وقاسیقلرك
نیازی اول آستانه ده اعتبار بولمز **شعر** کرت هواست که کاری زغیب بکشا[نید]
زبان پاك ودل پاك مردی باید • ناكاه زن نعره ایدی که ای ستمکار دل آزار
کل قدرت الهی وفضل نامتناهی‌یی کور که چون بنم دامن عصمتم بو تهمت آلایشندن
پاك ایدی • ایزد سبحانه وتعالی بو شکسته‌نك بورنن ینه عطا قیلدی • درست ایدی
وبن بیچاره‌یی خلایق میانده فضاحت وفضیحتدن صقلدی • مرد ساده خاطر زن
فاجره‌دن بو کلماتی ایشدی متحیر ومتعجب اولدی • وچراغ کتوروب کلدی زنی
سلامت کوردی • وبورنن برقرار بولدی • وزخمندن هیچ علامت حس ایلمدی •
فی الحال کناهنه اقرار وافتراسنه اعتراف ایدوب اعتذاره مشغول اولدی وتلطف
تام وتعطف تمام ایله دست وپایندن زنك کیدردی • وتوبه نصوح ایتدی که •
من بعد بینه باهره وحجت ظاهره سز بونك امثالی افعاله اقدام ایتمیه • وهر
غماز فتنه سازك سوزیله زن پارسا وعیال پاکبازه آزرده قلمیه • وبقیة العمر بو زن
مستوره مستجاب الدعوه‌نك رضاسندن طشره تجاوز ایتمیه • بو جانبدن زن حجام ستم
دیده بینی بریده خانه‌سنه کلدی متحیر که نه تدارك ایده • وبو واقعه‌یی شوهرینه
نه صورتده کوستره • وخویش وبیکانه‌نك سؤالنه نه طریق ایله جواب ویره •
ودوستلرینه وهمسایه‌لرینه بو بابده نه یوزیله اعتذار ایلیه • بو اثناده حجام جامه
خوابندن عورتنه صباح قریبدر آلات واسبابمی آلجویر که فلان خواجه خدمتنه کیدرم
دیدی • زن بو قصه جواب ویردی • واسبابنی ویرمه ده بنجه زمان مکث ایتدکدن
صکره کیسه‌دن بر استره‌یی چیقروب تنهاصونی ویردی • مرد حجام خشم تمام ایله شب
تیره ده استره‌یی زن جانبنه آتدی • ودشنام شنیع کلامه آغاز ایتدی • ناکاه زن
فریاد ایلدی • ومدد بورنم دیو کندوسن یره زیره آوردی • حجام متحیر اولدی اقربا و
همسایه‌لری حجامك اوینه جمع اولدیلر • زنی خون آلوده وبینی بریده کوردیلر حجامه
زبان ملامتی دراز ایدوب انواع اطاله وسرزنشه آغاز ایتدیلر • اول بیچاره حیران
قالدی • نه انکاره مجالی وار نه اقراره محل حالی وار • چون چهره روز جهان افروز
وراء پرده ظلماتدن نمایان اولوب • وآیینه کیتی نمای خورشید جام جمشید کبی
درخشان اولدی **بیت** چو صبح اولدی ویوز کوستردی خورشید • فلك الدی
الینه جام جمشید • اقربای زن جمع اولوب حجامی قاضیه الدیلر • اتفاقا زاهد دخی

ودست وپاین

وجیلم

خانه كفشكردن چيقوب مريد عيار احوالني استفسار ايچون محكميه وارمشدي •
چون خصما حجام قضيه سنی قاضيه مرافعه ايدلر • قاضي بويوردي كه اي استاد كنا ظاهر
وسبب شرعي ثابت اولمدين نيچون بو عورتي بو مثله قيلدك • حجام متحير اولوب تقرير
حجتده عاجز اولدي • قاضي دخي الجروح قصاص نص قاطعي موجبنجه قصاص امر ايلدي •
زاهد چون بو حالي كوردي • قاضي حضورنه كلوب ايتدي • ايها القاضي بو امرده
فكر وافي وتدبير وافي ايله نظر كافي بويورمق كرك • زيرا كه بنم جامه مي زد آلمدي
ورو باهي نخجيرلر هلاك ايتمدي • زن فاجره نك زهره سن زهري حالاك ايتمدي •
زن حجامك بورنن كفشكر قطع ايلمدي • بلكه بو بلالره باعث بنه كندو فرا ولمسز دد
بيت نه اولديسه بنه باعث بز اولدق • جزاي فعلمز بو دركه بولدق • هوا غولسنه
اويدق يولدن آزدوق • وفا سر نامه سيني اكري يازدق • قاضي حجامدن ال چكوب
زاهد جانبنه توجه ايتدي • وايتدي بو معانيي بيان • وبو مجملي ترجمان تفصيل
ايله عيان ايتمك كرك • زاهد دخي سركذشتني من اوله الي آخره قاضيه حكايت
ايدوب ايتدي • اكر بنم مريد جمع ايتمك هواسي اولمسه ترهات دزده فريفته
اولميوب اول عيار مكار فرصت بولوب بنم جامه مي المزدي • ورو باهك اكر حرص و
شرهي اولمسه وخونخوارلقدن فراغت قلسه نخجيرلرك آسيبندن هلاك اولمزدي •
اكر زن بدكار جوان غافلي زهر هلاهل ايله هلاك قصد ايتمسه جان شيرينيني برباد
قلمزدي • اكر زن حجام اول فعل حرامه مددكار اولمسه • كفشكر آني مثله ايتمزدي •
هركسه كه اسائت ايليه احسان توقع ايتميه • وكم كه تخم شكر دليه تخم حنظل اكمك كرك
بيت چنين گفت داناي آموزكار • سكن بد كه بد بيني از روزكار • بو مثلي انوب كتورمدم كه تا بلاسن بو كرداب بلاوغرقاب محنتسن سني ايتدك • وبو باب رنج ومشقتي
سكا سن فتح ايتدك • كندو كلزارك بر نخاره يريدك اولمسن
شعر بلبل كبي زار ع آخر زكه ناليم هم از ماست كه برماست • دمنه ايتدي بلي راست سويلرسن
بوني بيكا بنه بز ايتدم • ولي سن بو بابده نه تدبير ايدرسن • وبو عقده نك حلنده نه
حيله ايدرسن • كليله ايتدي اولدن سكا بو عمل موافقت ايتمدم • وبو طريقه سلوكده
سكا مرافقت كوسترمدم • حاليا دخي بو بابده بن كندومي برطرف بيلورم • وبو خصوصه
دخل ايتمدن تمام احتراز قلورم • مكر سنك حقكده بنه سن فكر ايده سن • كه ديمشلردر
ع هركسي مصلحت خويش نكو ميداند • دمنه ايتدي بنم فكرم بودركه ممكن اولدوغي مقدار

ورأي صائبي ايدوب
م

شرهيه
زياده

الكمند

بذل مقدور • وصرف مجهود ایدوب کاوی پایه سندن ایندوردم وحضور ملکدن
مهجور ایدوب بلکه مملکتدن سوردوردم • که مذهب حمیتده اهمال وتقصیره رخصت
یوقدر • واکر طریق تغافل وتکاسلی سلوک ایدیم ظنم بودرکه ارباب خرد ومروت قاتنده
معذور اولمزم • اندن صکره منصب جدیده دخی توقع قلمزم • وکندو حدمدن زیاده منزلت
طلب ایتمزم • فضلا وحکما بو مسئلده در که عقلا اکر بش خصوصده بذل مقدور ایدرلرسه
معذورلردر • اول طلب ایتمک سؤل منصبی که سابقده اکا متصرف اولمش اوله •
ایکنجی پرهیز ایلمک سؤل مضرتدن که آنی بر کره تجربه قلمش اوله لر • اوچنجی مالک
اولدقلری منفعتی محافظه ایتمکدر • دردنجی ورطه آفتدن خلاص اولمغه
مبالغه ایده لر • بشنجی زمان مستقبلده جلب نفع ودفع ضرر ملاحظه ایتمک •
بنده همان اکا سعی ایدرم که بنه اول منصبم میسر اوله • وجمال حالم اول رونق
لطافتی بوله • بس طریق بودرکه کاوه بر منصوبه بکم که روی زمیندن وجودی نطعی
دور اوله • ویاخود بو منزلدن رخت اقامتی بر وادیه دخی ایدوره • بن اول کنجشکده
ضعیفدن کمتر دکلم که باشه دن انتقام آلدی • کلیله ایدی نجه اولمشدر اول •

حکایت دمنه ایدی ایکی کنجشک بر درخت کوشه سنده آشیانه طوتمشلردی
ومتاع دنیادن آب ودانه ایله قناعت ایتمشلردی • بر قله کوهده که اول درختک
دامننده واقع اولمشدی • بر باشه دخی مقام ایتمشدی • تنها بر کوشه ده برق
خاطف کبی چقردی وصاعقه وار طیور مرغ ارک خرمننه اود اورردی • **شعر** • کوکو
بچه بر مرغان نکسوردی • اکر پنجاه بودی دد ربودی • هرکاه که کنجشکلر بچه
کتوره لردی • وصد محنتله پروازه یتوره لردی • ناکاه اول باشه کمینکاهدن ظاهر
اولوردی • وبچه لری بر بر شکار ایدردی • کمین بچه لرینه شکار ایدردی • بیچاره
کنجشکلر بحکم حب الوطن من الایمان اول یرلردن نقل ایتمک ممتنعدردر • وبیداد
باشه جفا پیشه دن دخی انده اقامت متعسر اولمشدی • **ع** • نی روی سفر کردن
ونی رای اقامت • اتفاقا بر نوبت بچه لر قوت بولوب فر وبال ایله جنبشه کلمشلر
وپدر ومادر دیدار فرزندلریله خوش اولوب انلروک پرواز واهتزازلرندن
شاد وخرم اولمشلردی • ناکاه اندیشه باشه خاطرلرینه کلوب بالکلیه بساط نشاطی
دوروب اضطراب تمام ایله کریه وزاری ایتدیلر • بر بچه لردن برینک علامت رشد وناصیه
حسنده هویدا ایدی • انلردن کیفیت حالی ونوحه دن ترحه باعث استفسار

آغاز ایتدیلر
کریه وزاری بیره
صیانت
ایدی

ایدیلرکه ای پسر وای پارهٔ جکر **شعر** از ماپرس که آتش دل تا چه غایتست • از آب دیده

پرس که او ترجمان ماست • پس سبب تشویش واندیشه وقصهٔ پرغصهٔ باشنه بیداد

بیشه‌یی علی التفصیل اعلام اتدیلر • پس ایدیلر ای پدر دوای مادر حکم قضا وقدره

عدم رضا اکرچه طریق بندکان خدا دکلدر • اما مسبب الاسباب هر درده درمان مقرر

وهر رنجه بر شفا میسر اتمشدر **بیت** اولمدن غیریه هیچ چاره واردر • اوکولمز

دیده‌نه یاره واردر • ممکن که اکر بو غایلهٔ نوك دفعنده سعی بلیغ ایده سن • و بو

عقدهٔ نوك حلنده جهد تمام ایلیه سن • بو آفت بزدن مندفع • وبو شقاوت بزدن مرتفع

اوله کنجشکلر بو تدبیر غایت دلپذیر کلوب • بری بچه‌لرك تعهد حالی ایچون قالدی

بریسی بو درده دوا طلبی ایچون پروازه کلدی • چون بر زمان طیران قلدی خاطرنه

بو خلجان اولدی که آیا نه جانبه کیدم • و درد درونم حالن کیمه تقریر ایدم •

بیت بدرد دل کرفتارم دوای دل نمیدانم • دوای درد دل کاریست بس مشکل

نمیدانم • قضای الهی مکر سمندر معدن آتشدن چیقوب فضای صحرایی کشت

ایدردی • کنجشکك نظری اکا راست کلدی • چون اول شکل عجیب وهیکل غریبی

کوردی کندو به ایتدی • واره یم بارید درد درونی بو حیوان عجیبه شرح ایده یم

شاید که **ع** کره از کار فرو بسته ما بکشاید • پس تعظیم تمام ایله سمندر قتنه

ولوازم ثنا • ومراسم سلام واعزاز واکرامن یرینه کتوردی • سمندر دخی غریب پرورلك

ومسافر نوازلك شرایطن تقدیم ایتدکدنصکره • بیوردی که بشرکده آثار ملال

وضمیرکده غبار انفعال واردر • اکر رنج راه وشدائد سفردن ایسه بر زمان سایهٔ

حمایتمزده آرام ایله راحت اوله سن • واکر حالتك دخی وارسه اعلام ایله باشد

که بنم کفایتمز ایله درد که چاره بوله سن • کنجشك بیچاره حال زارینی بر درد ایله

که اکر سنك خاره بر ذره سن ایشتسه • تأثیرندن پاره پاره اولیدی سمندره شرح

ایلدی **شعر** با هر کسی که شرح دهم داستان خویش • صد داغ تازه بر دل آن ناتوان کنم

سمندر چون بو کلمات شرر اثری ایشتدی • کانون درونی شعلهٔ رقت ایله پرآذر اولدی

ایتدی غم یمه که بن بو غمام غمومی اوستوکوزدن کوتوره یم • و بو کیجه‌لرك خانه و

آشیانه‌لرنه آتش فنا اوره یم • پس انلرك منزلکدن بر نشان ویر • وبونده طورمه

سن آشیانه‌که وار • کر بن سنی تعقب ایسك بولورین رهبرلك که مهم اوردوزین کنجشك

سمندره آشیانه سندن نشان ویروب • علامات وامارات تبیان قلدی • ودله

بوعجبه

بهم

سؤالات

شادمان • ونشاط فزا وانيله آشيانه‌سي جانبنه روان اولدي • واول زمان كه سمندر آتش شفق سپهرده پنهان اولوب عصافير انجم حوالئ آشيانهٔ آسمانده طيران قلديلر سمندر بچه‌لري عندلر نجم كثير وجمع غفير ايله هر بري منقار وچنكالنه بر مقدار كبريت الوب عفريتلر كبي آتش فشان آشيانهٔ كنجشكه روان اولديلر • انلرك دلالتيله خانهٔ باشايه واروب اول زمانده كه باشه بچه‌لريله كريبان خوابه باش چكمشلر وصياد اجل ديدهٔ بصيرتلرن سوزن غفلتيله دكمشدي بيت يا قديرا لقد ... مسرورا با اولم • ان الحوادث قد يطرقن اسحارا • چنكال ومنقارلرنده اولان كبريتي آشيانه‌لرينه نثار ايدوب كنديلر شعلهٔ قهر الهي اولظالملرك خانه‌سنه دوشوب خواب غفلتدن اول وقت اويانديلر • دست تدارك اولنا ... برده‌نك اطفاسندن قاصر ايدي • لاجرم پدر ومادر دختر وپسر سرتاسر خانه وآشيانه‌لري خاكستر اولدي • فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين شعر ستمكر ز ظلم آتشي بر فروخت • چو ز د شعله اول هم آنرا بسوخت • بومثللري كتوردم تا بيله‌سن هر كسه كه دفع عدوده بجد • وانتقام خصمده بجد اولسه • اكرچه كه اول غرضده ضعيف وخصمي بزرك وقوي اولورسه • اميد نصرت ممتنع • ودشتهٔ فرصت منقطع دكلدر كليله ايتدي حاليا شير اكا سا ير اركان ميانده مزيد امتياز ويرمش ولواي تقرب ودولتن فرقد فرقدانه ... سور مشدر • پس ملكك خاطرنا اندن متنفر • ومزاج شريفن متغير قلمق بغايت مشكلدر • كه پادشاهلر بر كمسنه تربيت اتسه‌لر ني سبب كلي آنك خواطر متزلزل • وهر كمسنه‌يي كه جاه ومنزلتدن جاه ومنزلته يتشدوره‌لر ني جرم عظيم نظرعاطفتدن دور ايلمزلر بيت چوب را آب فرو مي برد حكمت چيست • شرم دارد ز فرو برد ... ده خويش • دمنه ايتدي سبب كلي بوتميزيدر كه ملك آنك تربيه‌سنده افراط وساير اركان حقنده تفريط ايتمكيله آستانه سنده ملازمت ايدن جمله‌سن متنفر قلمشدر • وانلرك منافع خدمت وفوايد نصيحتي اندن منقطع اولمشدر • بوندن ملكه وملكه نيچه آفات ومخافات متوقعدر • حكما بيورمشلر كه آفت ملك وخطر مملكت بو آلتي علتدن ناشيدر • اول حرمان يعني دولتخواه‌لري كندودن محجور ايلمك • وارباب رأي وتجربه‌يي حقير وخوار طوتمقدر • ايكنجي مرايعني فتنه حب جنك وجدال • واوضاع مخالف • و ناسزا احوال • اوچنجي هوا • يعني سوء قصد ومصلحت غوايني ودعنت ... كاردر

طوروب هم پرواز اوليه م

ياماقدا اليوم

ناشايسته م

اذن

وادمان شراب میل ولهو واستماع اغانی دن • دوردنجی خلاف فند وذکاء یعنی اول
وقایع که واقع اولور مثلا وبا وقحط وحرق وخسف وزلزله وحرق وغرق • بشنجی
تندخولق یعنی خشم وغضب ده افراط وفرمان سیاستده تهور وعدم احتیاط
التنجی جهل یعنی مقام صلحده جنك ومقام جنکده صلح • ووقت ملاطفنده
مخالفت وزمان عنفده لطف **بیت** جنك وصلح نی محل ناید بکار • جای کل کل
باش وجای خار خار • کلیله ایتدی جزم ایلدم که کمر مکری میان جانه چکمش سن • و
تخم اغفالی خاك هلاك شنزبه ده اکمش سن • ودیلرسن که سنك ممر کدن اکابر
ضرر ایریشه ونایره شر کدن اکابر شرر دیتشه • فاما غافل اولمه که مقدمات آزار و
اضرار بو نتیجه ویرمز • وحاسدك قصد فاسدی ینه کندویه عاید اولور **شعر** هرکه
بدی کرد بخرید ندید • آفت آن زود بوی در رسید • هرکسه که بصر بصیرت
وعین عبرتیله ملاحظه قیله وبو عالم عالم مکافات اید وکنه عالم اوله • شك دکلدر
جانب خیر ورحمته مایل اولسه کرك ودست وزبانن آزاد وایذای خلقدن محافظه
قلسه کرکدن • نیته که اول پادشاه عادل قلمشدر • دمنه ایتدی نیجه مسموعك
اولمشدر اول **حکایت** کلیله ایتدی روایت ایدرلر که زمان قدیمده • بر
ظالم وار ایدی که دست تعدی وتسلطی کریبان رعیتی چاك ایتمشدی • وقدم
طغیانی جاده عدل واحساندن طشره کتمشدی **بیت** شیر ستمله کویا اولمشدی
پر و ریده • جور وجفا و شردن اولمشدی آفریده • ظلم وستمی بر غایته ایرمشدی •
که هر آن وهر ساعت عامه رعیت دست دعای دفع ایدوب اکا نفرین ولعنت
ایدرلردی • وبیاد یله سویله آدی چکمشدی که سلاطین زمان میاننده اکا
ظالم دیرلردی • اتفاق بو پادشاه بر کون شکاره کتدی • چون کار شکاردن فارغ
اولوب مسند سلطنته جلوس ایتدی • منادیلره ندا ایتدردی کهای عامه رعایا
وای کافه برایا سوابق زماندن الی هذا الآن حجاب بصیرتمی رؤیت روی
صوابدن منع ایتمشدی • ودست عصیانم محرومان غم دیده • ومظلومان محنت
رسیده یه پنجه ستم چکمشدی • حالیا بشارت اولسون که رعیت پرورلك مقامنده
صافی دم • ومعدلت کسترلك رکابنده ثابت قدمم • امیدوارم که من بعد بر آفریده
حرمن حالنه آتش تعدی دن شرر دایرمیه • وبرستم دیده نك کف پای جانشنه آزار
ضرر ایریشمیه **بیت** زمینی ایلیم عدلیله معمور • جهانی ایلیم جو دمله مسرور •

قدم ثابت وراغنددر وعزم جزم ثابت ایتدوکی قانون وظلم وستملدی
تابع وتابع فکر ایلیم اولدرکه من بعد بر آفریده نك خرمن
نه ... دن بر ... ایاریشیه

جهالت ...
ستم
نك

رعایا بو نویدلە حیات تازە و راحت بی اندازە بولدی • و فقرا بو مژدە ایلە روضۀ
امیدلرندە غنچۀ مراد شکفتە اولدی **بیت** ازین نوید مبارک کە ناکهان آمد • بشکلی
بدل و مژدە بجان آمد • القصە ایام دولتندە احکام معدلتی بر مرتبەیە ایردی
کە آهو برە پستان شیردن شیر اجردی • و خرکوش تازی ایلە یازی ایدرلردی • تذرو
باز ایلە بر خانەدە ایناردی • و شاهین قازلە بر هوادە دمساز ایدی **قطعه** ز عدلش
شدە باز سفید جفت کلنک • ز امن او شدە شیر سیاە یار شغال • نە از هوا بود کبک
فارغ از هوا جان چنکل • نە ایمن از کند در زمین بدین چنکال • اجرای احکام نصفت و عدالتیدە
بر مقامە واردی کە نام نوشروان زاویۀ نسیاندە قالدی • تا بو سبب ایلە لقبی شاە عادل
اولدی • بر کون خواص حرم سلطنتندن فرصت بولوب کیفیت حالدن سؤال ایتدی
و مرارت جور و جفا حلاوت وفایە مبدل اولدیغن • شاە ایتدی بر اول کون کە
عزم شکار ایتمشدم • و قصد صید ایچون بر مرغزارە چقمشدم • فضای شکارکاهدە
تک و پوی ایدرکن و هر جانبە نظارە ایدرکن ناکاە کوردم کە بر روباە سکردوب کیدر
و بر سک عقبنجە دوشوب دندانیلە سکرلرین چکوب دردی • بیچارە روباە پای لنک
ایلە بر سوراخە کیروب قورتلدی • سک دونوب کیدرکن بر پیادە بر سنک آتوب
اتفاقا سنک سکک پاینە راست کلدی • شکستە اولدی • بر ساعت کچمدن پیادە نک
ایاغن بر آت دبدی • شکک انتقامن آلدی • بر مقدار کچمدن آتک دخی ایاغی
بر سوراخە کچوب خورد اولدی • چون انلری بو کیفیتلە اوزرە مشاهدە ایتدم •
دیدم کندومە کوردکمی نە عمل ایتدیلر نە جزا بولدیلر • و جزاء سیئة سیئة مثلها **بیت**
کبک موری خورد باز آمد قصاص از کبک خواست • بعد ازان آمد عقاب و این عمل
با باز کرد • قتلت قتلت و سیقتل قاتلو • معلوم اولدی کە هر عملە مکافات اولورمش •
و احسان و اساءت هر کیشی ایتدوکن بولورمش **شعر** نیک و بد در یاب بد مکن زینهار •
کە بد و نیک باز خواهی دید • بو مثلی اول اجلدن کتوردم کە مکافات آزار و انتقام
اضراردن نیجە سن • مبادا آنک شآمتی ینە سکا عاید اولە • من حفر بئرا لاخیه
وقع فیه • فحواسی سنک حقکدە ظهورە کلە • دمنە ایتدی بن بو واقعەدە ظالم
دکلم بلکە مظلومم • و ستمکر دکلم بلکە ستم کشم • مظلوم اکر ظالمدن انتقام صددندە
اولسە طریق مکافاتلە نە لازم کلورمش • و آزار ایندە ینە قصد ایلسە عند الله
مجرم و کناهکار می اولورمش • کلیلە ایتدی فرضا کە بو عملدن سکا شاید خلل کلمز

نامنه مُبدّل

نظارە ایدوب کیدرکن

کندو نفسمه ایتدم

جور و ستمه مبدل اولما ... سک پیاده ... و پاینه ... صوبی

ایمش • اما کاوک هلاکنه نجه قادر اولورسن • که آنوك قوتنك عشر عشیری قدر

قدرتك یوقدر • وآنك اتباع واشیاعی سنك احباب واصحابکدن چوقدر • دمنه

ایدی بنای امور ونفوذ قوت وزور دواساس • کار کثرت اعوان انصاره مبتنی دکلدر

بلکه رای راست وتدبیر درست بوجمله دن مقدمدر ع الرای قبل شجاعة الشجعان •

زیرا که اول نسنه که رای وروّیت ایله میسّر اولور • غالب بودر که زور وقوتاندن عاجز

قالور شعر کارها راست کند عاقل ودانا بسخن • که بصد لشکر جرار میسر نشود • کوش طوتمدیکی

یتشمدیمی که اول زاغ حیله کار اول مار ستمکاری حیله ایله نجه هلاك ایتدی • کلیله ایدی

نجه اولمشدر اول حکایت دمنه ایدی امثالده کلمشدر که بر زاغ بر کوه

کمرنده خانه وبر سنك شکافنده کاشانه طوتمشدی • اول سوراخ جوارنده بر مار اژدر

کردار که آب دهانی زهر هلاك وممات ولعاب دندانی مبطل مزاج بقا وحیات ایدی

توطن ایلمشدی • مار زاغك بچه لرین هرکاه شکار ایدردی • وجکر زاغی آتش فراق

اولادیله پر داغ ایدردی • چون مار ستمکارك ایذا وآزاری حدّدن کچدی

وزاغ بیچاره نك کار جانانه • وکارد استخوانه یتدی • ضروری مارك هلاکی تدارکن

ایتدی ودوستلرندن بر شغاله حالن حکایت • ودشمن بدسکالدن شکایت ایدوب

ایتدی بر فکر ایلدم که بو مار بچه خوارك بلاسندن قورتولم • وبو ظالم جان شکارك

جفاسندن خلاص بولم • شغال ایتدی بو بلانك رفعنده • وبو غائله نك دفعنده

چاره فکر ایلدك • زاغ ایتدی فکرم بودر که چون دیده ماری خواب آلوده کورم

منقار خوار رمله چشم جهان بینن چیقرم • تا بر دخی قرة العینه چشم زخمی دکمیه

ویاوز نظر ایتمیه • وفرزندلرم آنوك شوربشندن ایمن ومامون وضرر زهرندن

مصون اوله • شغال ایتدی بو تدبیر غایتده سخیف وصوب صوابدن بعید در عقلا

قصد اعدا ودفع بلاده بر تدبیر ایدرلر که انده خطر جان اولمیه • زنهار بو فکردن

فارغ اولکه اول ماهی خوار کبی اولمیه سین که هلاك خرچنکه قصد ایتدی • وسوء

تدبیرندن خرچنکك الندن هلاك اولدی • زاغ ایتدی نیجه اولمشدر اول •

حکایت شغال ایتدی بر ماهی خوار بر جویبار کنارنده وطن طوتمشدی • وکمال

همتن صید ماهی یه حرف ایتمشدی • هر کون حاجتی مقداری ماهی شکار ایدردی

وحضور ورفاهیتله روزکار کچوررردی • چون بیرلك موسمی کلدی ضعف

قوتدن بغایت نحیف وقوای بدنی روز بروز ضعیف اولدیغی شکار ماهیدن قالدی •

شکه

نهایته

ومحفوظ

ورطهٔ هلاکه دوشوب سررشتهٔ خلاص الندن کیدی

وحشت غم دام المه کرفتار اولوب کندو کندومی لوم ایدوب ایدردی شعر دریغ قافلهٔ
عمر ایچنان رفتند * که کردشان بهوای دیار ما نرسید * حیف که باد عمری بانیچه ایله یلدی ویرب
تدبیر بلمدم * وبویلك وقتی ایچون قوت لا یموت ذخیره سن قلمدم * حالیا طاقتم طاق
اولوب قوت ما لا یطاقدر * پریشانم اولدی که بنای عمرمی قواعد حیله ومکر اوزره
بنا ایدم * ودام فریب وذوق ترتیب ایدوب خانهٔ تدبیری ویران ایدم مصراع
شاید که بدین بهانه روزی گذرد * پس کندومی غمکین واندوهکین کوستروب نالهٔ
حزین * وگریهٔ انین ایله کنارهٔ آبه کلوب اوتوردی * اتفاقا بر خرچنك آنی ایراقدن
کوروب یاننه کلدی * وبساط انبساطی بسط ایدوب ایتدی ای عزیز سنی بغایت ملول
کورورم موجبی ندر * وچهرهٔ خاکدهٔ غبار ملال وانفعال مشاهده قیلورم *
سببی نه نسنه در * بر جواب ویردی که نیجه غمناك اولمیم * وبادست اندوه ایله
نیجه کریبان چاك اولمیم * که سن بیلورسن بنم مادهٔ معیشتم * وسرمایهٔ عیش وعشرتم
بو که منحصر ایدی که هر کون بر قاچ ماهی شکار ایدردم * بکا اندن سد رمق وقوت لا یموت
حاصل اولوردی * وماهیلره چندان تفاوت ونقصان کلمزدی * بنم دخی اوقاتم زیور
قناعتله آراسته وچهرهٔ احوالم جمعیت فراغتله پیراسته اولوردی * بر کون ایکی صیاد
بو جویبار کناردن کچوب سویلشورلردی که بو ابکیرده ماهی نه حد * وغیر متناهیدر
انلرك تدارکن ایتمك کرك * بریسی ایتدی فلان ابکیرده ماهی بوندن زیاده در * اول
انلرك امرن بر طرف قیله لم * بعده بونلرك حقندن کله لم * حال بو منوال اوزره
اولورسه جان شیریندن الیوممق کرك * وزهر مرك وهلاکه راضی اولمق کرك *
خرچنك چونکه بو خبری ایشیتدی علی الفور کلوب کما هی حالی ماهیلره اعلام ایتدی
ماهیلر بو خبر موحشدن جوش وخروشه باشلدیلر * وترسان وهراسان اولوب برك
بید کبی لرزان اولدیلر * عاقبت اتفاق ایدوب خرچنك ماهیخوار حضورنه کلدیلر *
ایتدیلر بو عزیز بزه سندن نقل ایتدی که قیاس وتیندن عنان تدبیر دست تصرفمزدن
کتدی شعر چندانکه سرا تا پای مهم می نکریم * هر کار صفت ز عجز سرکشته تریم *
حالیا کلدك که سنکله مشاوره ایده وز * که المستشار مؤتمن خردمند اکرچه دشمن
دخی اولورسه چون انکله مشاورت وحسن تدبیره مراجعت ایدهلر کرکدر که شرط
نصیحتی دریغ بیورمیه خصوصا شول امرده که بعض فوایده ایدنکا عاید اولمسن
خود بو که مقر ومعترفسن که سنك ثبات ذاتك بیزم دوام عمرمزه مربوط * پس بزم

اغتسال ایدر زاغ فی الحال اینوب چنگالنه آلدی و اول دستور اوزره که شغال
نصیحت ایتمشدی ماری اوزره آتدی • اول کسنه لر که زاغ عقبنجه کلمشلردی سنك ماری
سنك دماریله تارمار ایدوب زاغ کنار خلاص چقدی ع خصم از میان برفت وسرشك
از کنارم • دمنه ایتدی بو مثلی کتوردم که تا بیله سن اول نسنه که رای و دولت ایله میسردر
زور و قوتله مقصود دکلدر • کلیله ایتدی ای دمنه شتربه قوت و شوکت و رای
فکرنده بی بدل و فهم و فراست و عقل و کیاستده بی مثل و مثالدر • بو مقوله کسنه
مکر ایله ظفر بولمق میسردر که هر جانبی که مکر ایله حفر ایده سن اول فکر ایله سد ایدر و هر
کره کی که سر انکشت تزویر ایله حل ایده سن اول دست تدبیر ایله عقد ایلر • مکر داستانن
خرکوشی کوش هوشکه ایشتمدیمی که روباهه قصد ایتدوکی بنده کندو کرفتار
اولدی • دمنه ایتدی بنجه اولمشدر اول **حکایت** کلیله ایتدی روایت ایدرلر
بر کورك کرسنه بر صحراده کیدردی و بوی طعمه ایله تك و پوی ایدردی • ناکاه کوردی که
بر خرکوش بر خاشاك سایه سنده یاتمش و خیل خواب جمیع جوانبن احاطه ایتمش
کرك اول نعمتی غنیمت بلدی و آهسته آهسته یانته کلدی • خرکوش انوك نهیب
دمندن و آسیب قدمندن خروش ایدوب دیلدی که طریق فراری اختیار ایده
کرك آنی استقبال ایدوب ایتدی **بیت** بیا بیا که مرا نیست طاقت دوری •
مرو مرو که بجان آمدم ز مهجوری • خرکوش کرکك هیبتندن مدهوش اولوب ضرع و
تضرع زاریه آغاز ایتدی • و روی نیازی خاکپاینه سوروب ایتدی • بلوردم که آتش
جوع امیر سباع ملتهبدر • و نفس اماره سی غایتله اشتهاسیله مضطرب • بندك
بو جثه ضعیف و بدن نحیف ایله که بر لقمه بیله اکا نه مرتبه غذا اولسه کرك • و غلیان
دیك جوعنی و ضربان عرق شهوتنی نه دکلو فرو دیولسه کرك • اما بو حوالیده بر روباه
واردر که غایت سمندن کسب اطهار اطلال و دمن ایده مز • و وفرت لحم و کثرت
شحمدن حرکت ایده میوب آدم اده مز • کمانم بودر که انوك لحمی لطافتده مقابل آب
حیاتدر • و شحمی حلاوتده مماثل شربت نباتدر • اکر امیر قدم رنجه بیوره و نه قدر
زحمت ایسه انوك کوشه کاشانه سی جانبن مقدم مبارکله مشرق ایده • و آنی
دام حیله ایله صید و بند فریب ایله بند ایدوب خدمت امیره کتوردم • اول نعمته
قناعت بیوره سه بها و نعم • والا بنم و وجود بی بها جمله منتظرم ع دیکرانرا
در کمند آور که ما خود بنده ایم • کرك انوك خواب و خرکوشنه آلداندی و افسانه و

اول اجلدن

خود حاضر

افسانه

افسونه فریفته اولوب راه خانهٔ دوباهه روان اولدی • مکر اول طرفده بر دوباه
پر انتباه وار ایدی که مکر و حیله ده پر انتباه و تلبیس ده ابلیسه درس ویرر و ردی و نیرنك
تخیل و تزویر و تسهیل ده وهم و خیاله سن ویرور دی **مثنوی** دو بهکی جست و دغا پیشه بود •
یانه کی تمغاجی دان پیشه بود • لعبت و بازی کر صحرا و وده • از دو کابرده ببازی فرزن • هم دد
صحرا بیغان بود از و • هم سك ده لغزه زنان بود از و • در که جستن شده از دین کم • صحن فلك
دفته بجا روب دم • خرکوشك انکله قدیمی ماجراسی وار ایدی • چون بو وقت فرصت بولدی
فرصتی غنیمت بلوب انتقام داعیه سن قیلدی • در خانهٔ دوباهه کلنجك کرکی طشره قوبوب
کند و سوراخه کیردی • وظایف سلام و تحیتی یرینه کتوردی • دوباه دخی تعظیم و اکرامیله
ردّ سلام و تملق تمام ایله بتصبصه آغاز ایدی و ایدی **بیت** خوش آمدی زکجا
میرسی بیا بنشین • بیا بیا که میدهمت بر دو دیده جای بنشین • خرکوش فصیح کلام ایدوب
ایدی نیجه زماندر که آرزوی شرف ملاقات ایدردم اما موانع دوزکار غدار •
عوایق زمانهٔ نا پایدار سببیله بو سعادتدن محروم ایدم **شعر** فرشته ایست درین بام
لاجوردی نکار • که پیش آرزوی عاشقان کشد دیوار • بو اثناده اتفاق بسطامی نژاد •
ادهمی نهاد بر عزیز که مصر کرامتده سلطان سرفراز • و عرصهٔ ولایتده بر پیر مهد نوازدر
مثنوی دلی مفتاح در کنج حکمتدر • دخی مصباح کنج عفتدر • علم غیبی کاجلیدر • شیخ
دوران مرید شبلیدر • مزارات متبرکه زیارت ایدرك بو دیاره دخی مشرف قیلدی •
بو جناب تقدس مآبك صیت و صدای ورع و تقواسن • و اختیار عزلت و انزواسن
استماع ایدوب بو سدیه بو صلده بو بنده یه توسل ایتدی • تا دیدهٔ حالی جمال جهان
آرای حضرتیله منور • و مشام جانی فوایح انفاس اسامی جناب عزتیله معطر اوله •
اکر ملاقات اجازت شریف ارزانی بویورلورسه فبها بر مانع وار ایسه بر نوبتده دخی
قضا مافات ایده لم **شعر** یا از بند دبا ذکر د د چون بلای ناکهان • یا فزو د آید
بدین جا چون دعای مستجاب • دوباه پر انتباه بو مقالاتك ما تحتنده نفس و حیله مشاهده
ایدوب بو کلماتك مرآتنده صورت مکری معاینه ایتدی • کندو کندویه ایدی • اولی بود رکه
بو امرده بنه انلرك طورنه سلوك ایلیه • و انلرك شربت زهر آمیزن بنه انلره تجرع ایده یم
ع کلوخ انداز را پاداش سنکست • پس دوباه ریش خند و خوش آمده آغاز ایدوب
ایدی بیز آینده و رونده یه کمر خدمتی اول حالده بر میان اتمشزدر • و در زاویه
عزلتده اول سببدن مفتوح طوتمشزدر که انلرك جمال حال و انفاس پاکلرندن •

مدح و ثناسنی تعریف قلورسن

بقدر الاستعداد • استفاده و استمداد ایدەوز علی الخصوص بو عارف معارف وده ثاردن
سن توصیف قیلورسن • و بو شیخ قدسی شعار دن ذکر شخصینی تعریف بیوردسن بن مهمان •
دارلقده تقصیر ایلرین • و خدمتکارلقده تکاسل و تهاونی دوا کوردورن با وجود
کە یالوریز الضیفا نازل نزل برزقه بعضی اکابر بویرمشدر کە بیت هرکرا بینی بعالم
روزی خود میخورد • کر زخوان تست نانش یا خوذ خویشتن • پس ترا منت زمهمان
داشت باید بهر آنک • میخورد بر خوان احسان تو نان خویشتن • ولی توقع ایدرین کە اول
عزیزه خبر ایده سن تا بر مقدار توقف بیورەلر کە کوشه کاشانه بوجاد و جد بنا الملە
سوپوریم • و شان مهمانه مناسب دوشك دوشیوب ضیافت ترتیبن کوریم • خرکوش
تصور ایدوب حسن ادا و تقریری • و تدبیر مکر و تزویری روباهه تاثیر ایدوب فی
الحال ملازمت کرکك ایله مشرف اولسه کرکك • جواب ویردی کە بو کلی فرشد آلهی در
ودشمن صحبت ملاهی در • تکالیف تکلفدن مبرادر • آرایش جای و جامه دن معرا در
اما چون همت عالی اقتضا ایدر کە تکلفدن خالی اولمیه • مانع دار دکلز همان مصلحت
او ذرینه اولوك کە بسیار انتظار مناسب بزرکوار دکلدر • دیوب طشره چقدی •
و ماجرای نقیر و قطمیر خدمت کرکه تقریر ایلدی • و روباهك بو وجهله فریفته
اولدوغندن بشارت ویردی • بحکم لکل جدید لذة • روباهك لحم و شحم مجددا
تعریف ایدوب لطافت و طراوتن توصیفه آغاز قلدی • کرکك دخی اچلغندن
صبراسی بولندی • و کوشت روباهی تذکر ایتمکله آغزی صولندی • خرکوش دخی
بو خدمت واسطه سیله خلاص اولورم صاندی هیهات هیهات ع زهی تصور باطل
زهی خیال محال • اما روباه بوندن سابقده شرط حزم و احتیاطی رعایت ایدوب •
خانه سی بناسنده برچاه عمیق حفر ایتمشدی • و تدریجله خاك خس و چوپ باوستنی
خاشاك ایله اورتمشدی • و بر مخفی طریق دوزتمشدی • خرکوش طشره صو ویرمشدی •
سرچاهه کلوب خار و خاشاکی بر وجهله ترتیب ایلدی کە آدنی اشارتله زایل
اوله برونه دکمدن درونه داخل اوله • پس اول طریق وحشی مخفی با شنه
واروب آواز ایدوب ایدی ای مهمان کرامی لطف ایدوب بزی خاکدن کوترك
و کلبه احزانمزی مقدم مبارککز ایله تشریف کتوروك • اندرك دخولنه مقابل
روباه اول سوراخدن چقدی • خرکوش شعف تمام • و کرك جایع تعجیل
تمام ایله اول کلبه تاریکه کیردیلر • و سرخاشاکه قدم بصدقلری کبی قعرچاهه

نجدد

ز

بولندلر کرک سویله تصور ایتدی که خرکوش اکا بند ایتدی فی الحال اول دردمندک
بند بندن جدا ایدوب قودی کتدی • بو مثلی ایراددن غرض بودرکه مرد عاقل هرکز
غافل اولمز • وهر خردمند که حزم واحتیاطدن بهرهمند اوله کمسه کام مکر ایله ظفر بولمز •
دمنه ایتدی بویردوغک واقعدر اما کاو شراب غرور ایله مست ولایعقلدر • وبنم
عداوتمی بلمز • هم فکر غدر ومکردن غافلدر • نکبا تکیبتله خرمن دولتنی وقت
غفلتده صاورسم کرکدر • زیرا هر بر عدو که کمان غفلت وکمین صداقتدن نکسله
بوله زیاده جایکیر اولور • ایشتمدکمی اول خرکوشک بر مکر وتزویری هلاک
شیرده نجه تاثیر ایتمشدر • چون انوک مکرندن غافل ایدی • باوجود که اهل فراست
وکیاستدن ایدی مغاک هلاکه دوشدی • روایت اولنمشدر اول **حکایت** دمنه
ایتدی حکایه ده کلمشدر که بغداد نواحیسنده بر مرغزار واریدی که خاکی عنبر وعبیر
کبی معطر ونسیمی تسنیم کوثر کبی روح پرور • عکس انوار ازهارندن فلکک کوزی
قماشمش • وعدعیونی وانهاری حد عددن اشمش • کلزارینک هر شاخنده هزار
ستارهٔ تابان • واول ستارهلرک نظارهسنده نه فلک سرکردان **مثنوی** کنار
جویبار روان دوان • لطافتده نسیم آبه بکزرهمان • براولمش شکوفه ایله اطراف جوی
صبا عطر بیز وهوا مشکبوی • وحوش بسیار وسباع بیشمار اول مرغزارده قرار
ایتمشلردی • ولطافت هوا • وطراوت فضا • وکثرت آب ونعمت بی حساب سببیله
اول دیارده وطن طوتمشلردی • اول نواحیده بر شیر خونخوار واریدی که دایم دیدار
نامبارکی اول بیچارهلره آشکار ایدردی • وعیش وزندکانیلرن منغص ایدوب
هرکون برینی ایکیسنی شکار ایدردی • برکون اتفاق ایدوب جملهسی شیرک قتنه کلدیلر
وعبودیت وانقیاد اظهار ایدوب ایتدیلر بز ملک سباعک خدمتی ورعیتی یوز
هرکون زحمت بسیار ومحنت بیشمار ایدوب بزدن برینی شکار ایدنجه یا ایمیه •
بز دایم انوک بیمندن کشاکش بلاده یوز • اولتقریبجه بزی جستجو ایله بکا بوی
زحمت وعنادهدر • حالیا بر فکر ایلدک هم ملکه سبب حضور وفراغت وهم بزه موجب
امن وراحت اوله سویله که هرکز بزه متعرض اولمیوب هردم بیزم وقتمز پریشان
ایتمیه • هرکون هنکام چاشتده مطبخ ملکه بر شکار وظیفه کوندرهلم وبو خدمتک
اداسنده تقصیر وتهاون کوسترمیهلم • شیر بو قضایه رضا ویردی پس بو عهدی
مقرر قلوب هرکون قرعه آتارلردی • هر کیمک نامنه کلسه بر سبیل وظیفه

وتیشهٔ عدو بیخ دوزخ وجودینه طالت فراغندن اقدیم کسیلدر

کلیله ایتدی

آني مطبخ شيره ارسال ايدرلردي • بو حال او زرينه نيجه مدت كچدي اتفاقا بر كون قرعه
خركوشك نامنه راست كلدي • و زمانه آني هدف تير بلا قلدي بيت آسمان بار امانت
نتوانست كشيد • قرعهٔ كار بنام من ديوانه زدند • خركوش پرهوش سر تحيري زانوي
تفكره قويوب بر مقدار تفكر ايتدكدنصكره باش قالدروب وحوشه ايدي •
اكر بني ارسال ايتمده في الجمله توقفه مجال ويره سز بر فكر ايلدم غالب بودركه انوك
سببيله بو جبارك پنجهٔ جورندن و بو قهارك شكنجهٔ قهرندن جمله كوز خلاص اوله
وحوش منتلر ايلدلر • ودعا ايدوب همتلر بيلدلر • خركوش شول قدر توقف ايتديكه
وقت چاشت كچدي شيرك ديك جوعي غليان و قوت سبعي سي هيجان ايدوب خشم
وخروشدن نايره كبي جوش • و بيركي خروشه كلوب اضطرابدن كاه طوروب وكاه
اوتوروب غضبندن دندانن بربرينه اوروب صداي مهيب و غريو بانهيبي كوش
كاو زمين • وسمع شير كردونه ييتدي بيت اولوردي زهره سي چاك اول غريويي
ايشيدسه كوه قاف نره ديوي • خركوش آهسته آهسته قريب واردي شيري بغايت
دلتنك بولوب كوردي كه آتش جوع خرمن صبرني ياقمش و فروغ خشمي تنور
سينه سندن ذكره ايتوه ايرمش بيت تنور شكم دمبدم تافتن • مصيبت بود
روز نا يافتن • غايت غضبندن دم استقامتن يره اوروب واساس ميثاق وبناء
اتفاقي سقوب بوزمغه طوردي • نرم نرم ايلرو واردي خضوع وخشوع ايله سلام
ويردي • شير ايتدي نه طوشدن كلورسن • وحال وحوشدن نه بيلورسن خركوش ايتدي
عهد سابق او زرينه بن بنده ايله مطبخ عامره يه بر خركوش ارسال اولمشيدي • انكله
بيله عزيمت ملازمت ايتمشكن اتفاق فلان بيشه ده بر شير شرير قرشو كلوب آني
المدن آلدي هرچند كه نزاع ايلدم كه بو خركوش غداي ملك وحوشدر قطعا دكلدي
واصلا التفات ايلمدي • وخشم تمام ايله شتم ايدوب ايتدي اي شوم واي خسيس ومشوم
مشومي • رايحهٔ ادراكدن محروم • بلمزميسن كه بو بيشه بنم شكارگاهم وصيد و
طيفه دركاهمدر ع نشنيده مگر تو كه هر شير و بيشه • اي ملك اول قدر لاف و
كزاف ايدوب قوت وشوكت عرض ايلدي • وملكه اطالهٔ لسان ايدوب هرزه وهذيان
سويلديكه بن مدهوش اولدم • عاقبت تجويب على التعجيل كلدم تا صورت حالي معروض
راي عالي قيلم • شير چون خركوشدن بو خبري كوش ايتدي • درونندن دلنده عرق
حميتي نابض • و عشق دماغنده ديو سبعيتي قابض اولوب ايتدي مثنوي من آنم كه

در شیوهٔ طعن وضرب • بیشتر از دد آموزم آداب حرب • کدامین هنر برای دلیری کنند • کو سر پنجه بر صید منافکنند • پس ایدی ای خرکوش جانی میدر آنی بکا کوستره سن • تا سنک داد کی دیم انتقامی بنجه حاصل قیلورم کوره سن خرکوش ایدی بنجه جانی اولمیه • ملک حقنده انواع ترهات سویلدی وبنی ادیانه کلمات ایلدی • بن قادر اولسم انوک قانن شراب ناب کبی ایچردم وکاسهٔ سرینی ملکک کمتر سکنک سفالی ایلردم • شعر خداوندا ومرم کمر ناکمهانی • مراد یکجه کوردم بجکده آنی • شیر سکه دل انوک خوابغه کوشنه الدانوب عقبنجه روان اولدی • خرکوش شیری برچاه عمیق کنارنه کتوردی که آبی غایت صفادن آیینه چین کبی صورتلری راست کوسترردی • وبنی خط وصفت نظاری درست ادا ایدردی شعر صفادن شویله که مهری سنوردی • کو دیو اکا نسبت مکدر • ایدی ای ملک خصم نابکار اشبو بچاه ده در بن انوک مهابتندن وهم ایدرم • اکر ملک بنی یاننه الورسه خصمی اکا کوسترم • شیر خرکوشی دوشنه الوب چاهه نظر ایلدی کندونک واولدوشدکی خرکوشک صورتن صوده کوروب خیال ایدی که اول شیر بدفعال واول خرکوش دکه کندو ایچون ارسال اولنمشدر • فی الحال خرکوشی قویوب کندوسنی اول چاهه آتدی برایکی غوطه ایله نفس تشنهٔ جهنمه قرار ایدی • وجان لیمنی زبانیهٔ زبانه بجحیمه تسلیم ایدی خرکوش سلامتله دونوب وحوشی کیفیت حالدن خبردار ایدی • انلردخی وظایف شکر لطایف الهیه قیام ایدوب ریاض امن وسلامتده فارغ بال ورفاه حال ایله بچون دخی ایدوب بو بیتی لسان حال ایله ادا ایدلر بیت یکی شربت آب از پی بدسکال • به از عمر هفتاد وهشتاد سال • عدودن انتقام الموتنه خوشتدر • جهاندن کیشی کام المق نه خوشدر • بو مثلدن معلوم اولدی که خصم نقدر قوی اولورسه اولورسه کمین غفلتدن اکا ظفر میسردر • ودشمنک معین ونصیری نه کلو کثیر اولورسه عدد بتدبیرک انده تاثیری مقصوردر • کلیله ایدی اکر هلاک کاوه بر تدبیر ایله ظفر بوله سن کرسیره انده ضرر متطرق اولمیه فی الجمله وجهی وار • وبونعا انده اعتذار ممکن در • اکرشی مضرت سیره برتدبیرک انده جایکیر اولمیه زینهار بوفکردن وازکل • وبو مکردن احتراز قیل که هیچ بر عاقل راحت نفسی ایچون ولی نعمتک زحمتنه راضی دکلدر • کلام بیانلرنده بوکلم ایله تمام اولدی • دمنه بر مدتدن صکره ملازمت ایدوب برکوشه ده عزلت ایدی تا برکون فرصت بولوب شیرک حضورنه واردی

وغمدیده لرکبی یوزین دوروب وستم رسیده لرکبی بوینن اکوب قرشوسنده طوردی
شیر ایدی خیلی مدتدر که کوردوکمز نسن خیرمیدر. دمنه ایدی ملکک دولتنده امید
ددکه خیر اوله. شیر ایدی اثر غم چهرکده وشنک المرواد بشرکده حکمت ندر. دمنه
ایدی بیت اگرچه غصه‌یه حکمت کرکدر. ولیکن قصه‌یه خلوت کرکدر. الحکمة عروس
تزید البیت حالیا پس شیر خلوت ایدی. ودمنه قتنه دعوت ایدوب ایدی بر حادثه
عظمیه وقوفک اکلنور. علی التعجیل عز حضور فایض السروره تفصیل ایله مهمات
کلینک تاخیرنده بنجه مخافات وکار امروزی فردایه حواله ده هزار آفات
وار بلورسن مختلف درحکم اوقات دیمشلردر که فی التاخیر آفات شعر مکن
تاخیر وسر کار پیش آر. که در تاخیر آفاتست بسیار. دمنه ایدی هر کلام که مستمع
آنوک استماعندن امتناع ایده متکلم آنک تکلمنه اقدام ایلمه‌مک کرک. وهر
کلام که بوته قلبده آتش فکرو تابی ایله خلاص بوله. قالبه کتوردمک کرک سامع
دخی احوال متکلمی تمام قلوب بلمک کرک که خیراندیش وعاقبت بین میدر. ویا
ضرر انگیز ونفاق آیین میدر. چون بیله که قائلک اداء شکر ونعمت وحقوق
تربیتدن غیری غرضی یوقدر. کلامنی سمع رضا ایله اصغا ایتمک کرک که خصوصا سول
موادده که فوایدی فی الحقیقه اکا عاید اوله. شیر ایدی سن بلورسن که بن سایر ملوکدن
فضیلت رای ومزیت عقل ایله مستثنی وممتازم. وهر متکلمک کلامنی استماعده تمیز
ملکانه پیش نهاد ضمیر اتمکیله اقرانم میاننده سرافرازم. همان بی تکلف ضمیرکده مضمر
اولانی اظهار ایلیه. وبی توقف خاطرکه خطور ایدن خاطره‌یی کتم ایلمیه سویله.
دمنه ایدی بن دخی بو مرتبه جراته اول جهتدن رخصت بولدم که ملکک عقل ودانشنه
وثوق واعتمادم حددن زیاده‌در. بو دخی ظاهردر که بنم بندن نصادر اولان
سوز محضا دیانت وعین امانتدن ناشیدر وشک وشبهه‌دن وغرض وعلتدن
معرا ومبرادر. ایله مبرادر که محک طبع ملککه عیانا نقد اخلاصم کالشمس فی وسط السماء
ظاهر وهویدادر. بیت بحمد الله که ذهن شه محکیست. که قلب وخالص ملی شناسد.
شیر ایدی بلیسنک وفور امانتک عز حضورمده ظاهر وآثار دین ودیانتک
جبین عیانکده باهردر. مطلقا سنک کلامک شفقت ونصیحته محمولدر. وشایبه
شبهه‌دن پیرامن قبولنه وصولدن معزولدر. دمنه ایدی مقرردر که بقای کافه
وحوش دوام عمر ملکه وابسته‌در. پس رعایا دخی بر بسینه که پاکیزه نهاد وپاک

ملاحظه

اعتقاد

اعتماد اوله • واجبدر که اظهار حق و تقریر صدق ایله که وظایف خدمتی و شرایط عبودیتی
عرض حضور موفور السرور پادشاهی ده ادا ایلیه • نته کیم حکما بو رمزده متفقلردر هر کسه که
حقی سن و طبیبدن مرضن کتم • ولجادن فقرن اخفا ایلیه • کندویه خیانت و نفسنه
جنایت ایتمش اولور • شیر ایدیجک صدق و اخلاصک و افراط اختصاصک بوندن
سابق سمع شریفه واصلدر • و بالجمله امانت و دیانتکه اطلاع کلی حاصلدر • حالا سویلیه که
بر حادثه حادث اولمشدر • تا کیفیت حالی وقوفدن صکره استقبال اولنه • دمنه چوق
سیری بوافسونله شیفته و بوافسانه ایله فریفته ایدی • دهان بیانی آچوب زبان دوانیله
ایدی **شعر** کم شاها اوله دولت رهنمونک • ظفر یارک اوله دشمن زبونک • شتربه
امرای لشکر ایله خلوتلر و ارکان دولت ایله مشورتلر ایدیلر • و ایدی شیری آزمایش قلدم
واندانه زور و قوت • و رای و روئیت بیلدم هر برسنده خلل کلی • و قوی ضعف
مشاهده ایلدم **شعر** نه آن بود انکه ما را در کمان بود • خیالی داشتیم و نی چنان بود
بن بو جریده یم که ملک اول کافر نعمتک اکرامنده افراط ایدوب حددن کچوردی • و مملکت
وسلطنته کندویه شریک بلکه جمله الملک ایدوب عنان فرمانی و زمام احکامی انوک   رخنه
م
دست تصرفنه ویردی • و بو نعمت مقابله سنده اندن بو خیانت وجوده کلدی • واول
عارفه اداسنده نهادینده زاد بوداعیه ظهور قیلدی • هر آینه بحکم ان الانسان لیطغی
ان رآه استغنی بر کسه که اجرای امر فرمانده کندوی مطلق العنان کوره • و زمام
احکام خاص و عامی قبضه اقتدارنه رایکان کوره دیو طغیان زاویه دماغنده
آشیان قلسه کرک • و عرق عصیان دل پرغلنده ضربان ایتسه کرک **مثنوی** کسی را که کیتی
زجاه حمول • بر آرد رساند باوج قبول • عجب نه که دعوای شاهی کند • سر اسو کستان
در کمند افکند • شیر ایدی ای دمنه نه عجب سوز سویلدک حقیقت حالی ندن بلدک
حال بو منوال اوزره اولورسه تقریر کدن کلنوزانک تدبیری ندر • دمنه ایدی انک
رفعت درجه و علو مرتبه سی نه مثابه ده ایدوکی ملکه معلومدر • چون پادشاه اهل خدمت
بریسن درجه حرمت و مال و حشمت و شکوه و شوکتده کندولره مساوی کوره کره •
واجبدر که آستانه دولتلرندن بالکلیه مردود و مطرود بلکه بو توده خاکدن وجود
ناپاکن نابود ایده لر • والا سلطنتلرن الدن کیدر • و مملکت غیری یه انتقال ایدر • بو کارک   کارلردن
چاره سنه اول وجهله که ضمیر منیر پادشاه جهانپناه اقتضا قیله بزم خاطر فاترمز و ذهن
قاصرمز قنده واصل اوله • اما بو مرتبه یه جازمدر که تدارک حال شتربه ده تعجیل

لازم که اکا محافظت تکاسل جایز اولا . ممکن که کار بر مرتبه یتشه که قدم تدبیر انک ساحت
مساحتنده عاجز اوله . قطعه مخالف تو یکی مور بود و ماری شد . بر آور از سر ان مور و مار
کشته دمار . مده امانش از ین بیش و روزگار مبر . که اژدها شود ار روزگار یابد مار .
دیمشلردر که بنی آدم ایکی قسمه منقسمدر . بری عاجز بری صاحب حزم در . عاجز اولدر که
زمان حدوث حوادثده سراسیمه و پریشان و متردد الحال و سرگردان اوله . صاحب
حزم اولدر که عقل و کیاسته هر مشکلک عقبه سنده حاضر و دیده فراسته هر امرک عاقبتنه
ناظر اوله . بو دخی ایکی قسمدر . اول اولدر که بر خطر هنوز ظهور ایتمدن نیچه افکار ایله عودینه
ایره و عیبلرین هر کارک خاتمه سندن بلدکلری اولدیغی عقل ایله فاتحه سندن کوره .
و اواخر اموری اوائلنده تدبیر ایده . اول الفکر آخر العمل مفهومن پیش نهاد ضمیر ایدینه .
بو مقوله کمسنه چون بلیه کوریلاو نازل اولسه کرک قبل النزول شرطه تدبیر ایله ساحل
نجاته وصول بولسه کرک . بوکه احزم دیرلر . بو اوچ طایفه نک مناسب حالی که بری عاقل
کامل . و بری نیم عقل . و بری جاهل غافلدر . بو اوچ ماهی نک حسب حالی در که بر ابکیرده
مجتمع اولمشلردی . سر ایدیه کیفیتلری اولمشدر . اول **حکایت** دستان ایدی
روایت ایدرلر که بر ابکیرده نظیر واریدی که شادروان دوره . و دیده تعرض ابنای
السبیلدن مخفی و مستور ایدی . آبی صوفیلر اعتقادی کبی صافی و تماشای صفاسی تشنگان
آب حیاته کافیدر . بو غدیر دریا مثالک بر آب روانه اتصالی واریدی . اول آب
ده اوچ نوع ماهی شکرف که حوت آسمانی انلرک شعله زشکندن تابه غیرتده بریان
ایدی . توطن و تمکن ایتمشدی . اول ماهیلرک بریسی احزم . و بریسی حازم . و اول بریسی عاجز
ایدی . ناگاه ایام بهارده که جهان آرایش گلزاردن نمودار باغ جنان اولمشدی .
و بساط بسیط غبرا ریاحین رعنا . و ازاهر ایله حدیقه خضرای سمایه دونمشدی .
فراش صبا سطح زمینی نگارستان فرشیله تزیین صباغ صنع چمن جهانی الوان ازهار ایله
رنگین ایتمشدی . **مثنوی** بهار ایله جهان گرم اولمشدی . برک سنگین دلی نرم اولمشدی
برک لاله لیله اولمشدی بوزی جوز . گوزی یاسمینی جوی ایتمشدی گلگون . قضای
الهی بر بنجه نوع صیاد ماهی اول نواحی و ضواحیده گزرکن اول آب گیره راست گلدیلر
اول اوچ دانه ماهی کما هی انده بولدیلر . عرق طمعلری حرکته کلوب انلری صیده قصد
ایلدیلر . و بر بریله میثاق و میعاد ایدوب الآلت اصطیاده کتورمکه کتدیلر . ماهیلر
بو واقعه دن آگاه اولوب عین آبده آتش اضطرابه دوشدیلر . چون غدیر فلک

ایکی اولدر که چون بلا نازل اوله کلمه متزلزل اولمیوب جرات و جسارت قلبنه یول بولمیه . لاجرم بو مقوله شخصه رای صواب و وجه تدبیر پوشیده اولمیه . اکا حازم دیرلرم

ایکونده ماهیان انجمن جنبشه آغاز اندی اول ماهی که کامل ایدی چون هزار بار روزکار
غدارک دست بردن کورمشدی • وسپهر ستمکارک محنت ودردن مشاهده قلمشدی
بساط تجربه ثابت اولمدن صیادلرک قید وبندندن خلاص تدبیرن ودام فریبندن
نجات فکرن قلدی **مثنوی** خردمندرا تا کسی آشناس که محکم نهد کار خود را اساس
کسی را خرد مش نباشد درست • بنای مهمش بود سخت سست • پس طریق فراری اختیار
ایدوب نه مشورت یاران غدیرک آب روانه متصل اولان جانبندن روان اولدی
علی السحر صیادلر کلدلر • ایکیرک ایکی طرفن دخی بغلدیلر • شول ماهی که بیرایه خرد ایله آراسته
اما ذخیره تجربه دن بی بهره ایدی • چون بو حالی کوردی اهمالندن نداست ایدی • و
کندوی ملامت ایدوب ایدی حیف که غفلت ایدم دریغ که تکاسل ایلدم غافللرک
سرانجام کاری بویله اولور • متکاسللرک مآل حالی بوکروار اولور • کرک ایدی اول بر
ماهی کبی نزول بلادن اوکدن کندو غمم یییدم • وآفت هجوم ایمدن خلاص تدارکن
ایدیدم **بیت** علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد • دریغ سود ندارد چو رفت کار
از دست • ولیکن چون فرصت کوزن فوت اولدی • زمان مکر وحیله وهنگام فکر و (عدد)
اکرچه دیمشلر درکه وقت نزول بلاده نهال رای وتدبیر اولقدر بر ویرمز • وزمان
مضا قضاده بذر حیله وتزویر چندان که ثمر ویرمز • اما بو جمله ایله مرد خردمند منافع
دانشدن هیچ بر وقت قطع امید ایتممک کرک • ودفع مکاید دشمنده تاخیر وتقصیر
جایز کورمممک کرک • پس فی الحال صو یوزنه کلوب کندوی مرده صورتنده کو
صیادک بری آنی اول حالده کوروب مرده خیال ایدوب کوتوروب صحرایه آتدی
اول دخی هزار زور وزار ایله کندوسن جویباره یتشدروب ساحل نجات
وکنار سلامته یتدی **شعر** بمیرای دوست کر خواهی رهایی • که بی مردن نیابی
آشنایی • اول عاجز که تدارک نوایب ده فکر عواقبدن دور • ودیده بصیرتی پرده
غفلتیله مستور ایدی حیران وسرکردان پای کشان چپ وراستی کزردی • وفراز و
نشیب وزیر وبالا یوزردی تا عاقبت کار دام صیاده کرفتار اولدی • بو مثلک
مضمونندن معلوم اولور که ملک شتربه یا بنده شتاب ایدوب فرصت وقدرت وار ایکن
تیغ آبدار ایله جان خاکسارینه آتش دمار اوروب خرمن عمرن باد فنایه ویرمک کرک
وعرصه زمینی وساحه خاطر نازنینی انوک خبث عقیدت وخبث مکیدتندن
پاک ایدوب مدة العمر اول ناپاک وبی باکک هلاکی نوید صبوح شادمانی وبرید

دام اولدی

اساس

سردی

فتوح کامرانی بلمك کرك نظم چو قدرت یافتی بر خصم غدار • ببسنك ابتلا مغز بش
برون آر • شتر ایدی دیدوکك معلوم اما کمان ایمزکه شتربه مکر وجنایت فکر
ایتمش اوله که تا بو غایه دك ایولکمزدن غیری نسنه کورمیشدر • والی هذا الآن
انوك بابنده دقیق لطیف واحسانمزدریغ اولمامشدر • دمنه ایدی بویلهدر اما
ملکك اول ایولکلری آنی بیلمز ایدی • وانعام واحسانی آنی مقام عصیانه کتورمیشدر
شعر هر کجا داغ بایدت فرمود • چون توم مرهم نهی ندارد سود • لیم وجاهل اول
زمان ناصح ویکیل اولور که امیدوار اولدوغی مرتبیه واصل اولمیه • اما چون
مقصودی حاصل اوله لا جرم دیلك علیان ایدوب شانینه لایق اولمین مناصبك
سوداسی سویدای دلنده هیجان ایده • طمع اولور بو پورمشلردر که سفله وبدکوهرك
بنای خدمتی قواعد بیم امید اوزره در • چون ضرر خوفندن امین اوله سر چشمه اخلاصی
بولاندرسه کرك • وچون حصول امانی ایله مستغنی اوله آتش کفرانی یاقملدرسه
کرك • شتر ایدی خدام لیم خلقت ودنی همت حقنده ملوکك نه طریقله سلوك
ایتمك کرك که انلرك کفران وعصیانی ظاهر اولمیه • دمنه ایدی بو طایفه نك
شفقت وعاطفتدن اولقدر محروم ومهجور قلمق کرکدر که بالکلیه نا امید اولوب
اعدا جانبنه مایل اوله لر • زیرا که امن وثروت سببکبر ونخوتدن فرعونیت دعواسن
قیله لر • بلکه ولجیدر که دایره خوف ورجاده دایر اولوب سداد مهم حاللری
وعد ووعید وبیم امید اوزره اوله لر • زیرا که امن وثروت سبب کبر ونخوتدر
ونخوت باعث عصیان وکفران نعمتدر • ویأس وخیبت موجب جرأتدر وجرأت
موجب نقص عرض سلطنتدر بیت نومید دلیر باشد وهم خیره زبان • ای
دوست جفا مکن که نومید شوم • شتر ایدی ای دمنه سویله اکلرم که شتربه نك
آیینه دلی بو نیرنك وتنکدن مصفا • وچهره خالی بو خیال خوابنده معرادر •
زیرا که شمدییه دك ابواب عاطفتم انوك یابنده کشاده • وانعام واحسانم سایر
ارکانمدن انکا زیاده در • بعد ما که بندن دایما مهر وشفقت ورحمت ومنفعت
مشاهده قیله • آیا نه سببدن انوك مکافاتنده قصد خیانت وفکر مضرت ایدد
نظم چو دل بد دوستیش خویش علم سازد • چرا بدشمنی من علم بر افرازد • دمنه
ایدی صنیر منزملکه مخفی اولمیه که کج اجدن هرکز استقامت کلمز • وبد طینت
ورشت زینت تکلیف وتکلف ایله ستوده خوی پاکیزه خصلت اولمز • کل اناء

سیرت

وسوابق احسانی لواحق کفرانله مقابلیه روا کورمش اولا

وبونلر دخی جنداندن نعمت واحسانه مستغرق ومعمور اوله مشکرك غایت ثروت وغنایت کبر ونخوتدن فرعونیت دعواسن قیله لر بلکه واجبدر که دایره خوف ورجاده دایر اولوب سداد مهم ووعد ووعید وبیم امید اوزره اوله لر صح

وجه

محاللند

اوله

پیتیج

118

بتر شخ بما فيه ع از كوزه همان برون تراود كه در وست • مكر قصهٔ عقرب وكشف ملككز
سمع شريفنه واصل اولمامشدر سير ايدي بجه اولمشدر اول حكايت دمنه
ايتدي بر كشف بر كژدم ايله همره اولوب هردم دعواي وداد واتحاد دن دم اورر كردي
ودايم كمال اخلاص واختصاص جنبرين ويرر لوردي • روز تاشب معاشر وهردم شام
تاصبح مونس ومحرم • اتفاقا بروقت بحسب ضرورت جلاء وطن ايتمك لازم كلدي مرافقت
وموافقت ايله بر مامن آخره متوجه اولدلر • قضاي الهي ايله انلرك راهي بر نهر عظيمه
راست كلدي • چون عقرب اول نهردن عبور ايتمك معتذر ايدي متحير قالدي كشف
ايتدي اي يار عزيز نه باعث اولدي كه ذوق فكرتك بحر حيرته صالدك • نه حادث
اولدي كه انذوه بحرنه طالدك قالدك • عقرب ايتدي اي برادر بو نهردن كذر
ايتمك فكري بني كرداب اضطرابه براقدي • نه آبدن عبور ايتمك ميسردر • نه تاب
آتش فراقه طاقت مقصودر بيت سن كيدرسن سنك آردنجه كوزم ياشي كيدر •
مشكل اولدر كه كشي قالور و يولداشي كيدر • كشف ايتدي غم چكمه كه بن سني بي تكلف
ورحمت پشتم كشتي سيله بو آبدن كچورسم كرك • وسينمي تير بلايه نشانه قلوب بو كرداب
بتورسم كرك كه ديمشلردر حيف در كه دشوار لغله بر ياري الده كتوره سن بيت اي دوست
برو بهرچه داري • ياري بخر وهيچ مفروش • پس سنك پشت عقربي پشتنه آلدي
وسفينهٔ سينه سن آبه صالوب روانه اولدي حباب وار يوزدكن ناكاه كوشنه بر
آواز ايشتدي • وحركت عقربدن پشتنده وكاوكاو احساس ايدوب ايتدي اي برادر
بونه صوتدر كه بن استماع ايدرز وبونه عملدر كه اشتغال اوزره سن عقرب جواب
ويردي كه اي برادر سنان نيشمي سنك جوشن وجودك آزمايش ايدرم • كشف غضبه
اولوب ايتدي اي بي مروت بن سنكچون بو كرداب بلايه مرتكب اولدم وجان سپري
وجود نازنينم غرقاب خطره ايتدم • حاليا بن رحمت چكرم سن حضور ايدرسن هم
پشتم كشتيسي وهم سينم سفينه سي ايله بو آبدن عبور ايدرسن • اكر التزام منت
ايميوب حق صحبت قديمه اعتبار ايتمزسك باري بو نيش اورمغه سبب نه در بيت
چون نوش نداري تو مزن نيش آخر • چو دوست نمي شوي عدويم باري • باوجود محققدر
كه بو حركتدن بكا آسيب مضرت يتشمسه كرك • ونيش دلخراشك بنم پشت تابم اشه
اثر ايتمسه كرك بيت غالبا آنست كه دست خود دريش كند • هركه از روي جدل مشت
زند بر ديوار • عقرب ايتدي معاذالله كه بو مقوله معاني جميع اوقات وزندكانيده

معتمد

ناساز

نوازش آخر

ضمیرمه کلمش و یا خاطرمه خطور ایلمش اوله • اما بو قدر وار که حرکت بنم مقتضای طبیعیم
ونیش زنبلک لوازم جبلتمدر • بو بابده بیکا خاروخارا و پشت دوست و سینهٔ
دشمن علی السواددر • قطعه هر کرا عادت ذمیم بود • بی ارادت از و شود صادر
نیش بر سنک میزند عقرب • کرچه بروی نمیشود قادر • کشف بو حالی تعجب ایدب
وتفکره بحرینه طالوب ایدی • حکما است بو یوز مثللردر که نفس خسیس و شخص
خبیثه مروت تا تمک همان دامانده خار • وکر بیابنده تمار تربیت ایتمک در • بیت
بد اصل را چکونه توان کرد تربیت • کس در دون نهاده چرا مار پرورد • حنظل تربیت
ذهد طعم نی شکر • کل بر چند انکه همه خار پروردد • کلام اکابردر که کمک اصلنی نسیب
اولمیه • امید کرم اندن نصیب اولمیه نطفهٔ خبیثه دنیاده کمسنه تا ولی نعمتنه
کفران و اساءت ایتمیه • بیت زهد اصل چشم بهی داشتن • بود خاک بر دیده ابنا شتن
بو مثللرک مفهومندن بو معلوم اولور که ملک شتربه نک عدم اصالتندن وحشت
ذات و خیانت صفاتندن اندیشناک اولمق کرک • و زبو دستان مشفق و دوستان
صادقک نصایحنی کوش هوش ایله استماع بیورمق کرک • هر کمسنه که ناصحلرک کلامنه
اکرچه که بحکم الحق مر درشت و بی محابا اوله التفات قلمیه • انوک عاقبت حالی
ندامت و ملالتدن خالی اولمیه • اول بیمار کبی که چون انوک اوامر طبیبه دیدهٔ
استحقار ایله ناظر اوله • و شربت و غذاسن کندو اشتهاسی حسبیله استعمال قیله لاجرم
ضعیف و قوت و مخافت بنیت اکا زیاده استیلا بوله • شعر ناصح از دوی درستی
سخنی کفت جانک • صبر تلخست و لیکن بر شیرین دارد • ضمیر منیر ملکه که مرآت حقایق
و مشکاة دقایقدر • پوشیده اولمیه که عاجزترین ملوک اولدر که عواقب اموردن
غافل • و مهمات ملکه دیدهٔ استحقار ایله ناظر اوله • و حزم و احتیاطی ترک قلمش
اوله و هر سببدن بر حادثهٔ عظمی ظاهر اولیجق خواص و وزرا رای سویه رایی و ضعف
تدبیر ایله متهم قیلوب • واقع اولان خطالری انلرک کردننه حواله قله • رباعی
فکری که بکار خود ترا باید کرد • بر هر چه بدیکری رها باید کرد • و انکه که بدین
کونه خطای کردی • در کردن دیکران چرا باید کرد • سیرا ایدی زیاده درشت
کلمات ایتدک • و سرحد ادبدن طشره کیتدک • اما چون معرض نصیحتده سن قول
ناصحی خشونتیله رد ایتمک اولمز • شتربه بر تقدیر که عداوتی مقرر قلمغه هر دکر
اولتنیه قادر دکلدر • اول عبث الواقع بکا طمع دن • زیرا که آنوک ماده حیاتی

اولسه کرک

خشونتی تسبیله
٤

قطعه

اجزا ونباتیدر • بیم مدد حرکات جسم حیوانی • ولحم لطیف آهوی بیابانیدر • اجزای
نباتی همیشه مغلوب اعضای حیوانیدر • انده نه قدر قوت وقدرت اولمه که صفحهٔ
دلنده بیمله مقابله صورتن تصویر قله • یا سویدای ضمیرنده بیمله مقابله سوداجایکیر اوله
شعر مدعی کرد سد بلچون منی لاف جدال • که تواندیشهٔ یا سیل دمان پهلو زدن •
شتر با اکر بیم آفتاب ترو لیمله که انوعنایت پروردکاریدن تاباندر ماه کبی دعوای
مقابله ایده کاسد وناقص اولور • وبیم ماهچه چتر همایون آشیانمکه نمودار سایبان
آسماندر • خورشید ماننده تیغ چکسه عاقبت زوال بولور مثنوی هر دست کوما یه
داری کند • جولنکیست کوراسواری کند • مزانصید را کرده ام سربلند • منش بان
درکردن آرم کمند • دمنه ایتدی ملکه لایق بودر که اول بجا طمعه در دیو مغرور
اولمیه • وکندونك قوت وغلبه سنه اعتماد کورمیه که اکرکندو بنفسه مقابله دن
عاجز ایسه معاونلر مظاهرتیله چوق نسنه یه قادردر • ومکر ودستان عذر دستخود
ثانی سام وسامری ساحردر • قوردقم بودر که چون وحوش مخالفت ملکه تحریص ایده
اکا موافقت ایده لر • بر نقدر زورمند ومرد بیزد اولور سه ظاهر بودر که قامت
قدیمی جمع کثیری ایله مقاومتدن قاصردر قطعه بیشه چو پرشد بر نذ پیل را • با همه
تندی وصلابت که اوست • مورچکان راچو بود اتفاق • شیر ژیان را بدرانند پوست •
شیر ایتدی سنك صدق کلامکه کمان زوار • وخلوص مناصحتك ضمیرمده آشکاردر
که روزکاردر که اکا مزید تقرب ایله اختصاص ویردم • ورایت تربیت وتفوق
اوج آسمانه ایرکوردم • ومجالس ومحافلمده آنی مدح ایدوب علی ملأ الناس حزم و
دیانت واخلاصله دلیمه کتوردم • حالا ایندن وضع سابقه مخالف فعل صادر اولور
تناقض قول وخفت عقل ورکاکت رایه منسوب اولوب قولم قلوبده مردود •
عهدم خواطرده نامقبول اولور شعر هرسریرا که خود برافرازی • تا توانی ز پا
نیندازی • دمنه ایتدی رای صایب وتدبیر درستك فایده سی بودر که چون
بر دوستدن عداوت وبر خدمتکاردن علامت خیانت کوره لر • هماندم اطراف
کارلردن فراهم قیلوب دوی موافقت ومرافقتی اندن دوندره لر • وخصم انلرله
تاریمار یله خان ومانلرین کوبوندرمدین • اندرك آتونك آب بوادیله حیاتی
اوجاغن سویوندوره لر • دندان باوجود که آدمینك قدیمی همدمی • وتحصیل
منافعده اکثر اعضانك مقدمیدر • چون معلول اوله قلعدن غیریله دوا

اما بو صورتده بكا دانش كيردركه

يتی

قلمزلر

وطعام كه بدل ما يتحلل ومدد مادهٔ حياتدر چون معده ده فاسد اوله دفع دن غيري
دوا كورمزلر **بيت** زانكس كه دل غم زده ات شاد نكردد • كر خود بمثل جان تو باشد كم او
عاقبت دمدمهٔ دمنه شيره تأثير ايدوب ابتدى حاصل كلام صحبت شتربه دن نفرت تمام ايتدم
من بعد اكله ملاقات مقوله محالاتدندر • اوليجق بودركه همان اكابر كسنه كوندرم تا كيفيت
حالي اعلام ايده واجازت ويرم ارض الله واسعة ديلدوكي يره كيده • دمنه ايتدي وهم
ايتدي كه اكر بو كلام سمع شتربه يه واصل اوله • درحال برائت ساحت ذمتن ضمير شيره دوشن
قيله وانوك مكر وحيله سي عيان وضمير شيره روشن قيله • ايتدي اي ملك راي مزبور طريق
حزمدن دور • ومنهج احتياطدن بغايت مهجوردر • بر كلام مادام كه قلبده دوره قالمه
كلميه دايرهٔ اختيارده داخلدر • اما بعد الاظهار انوك تداركي حوزهٔ اقتداردن خارجدر
بيت سخن تا نكفتي توانيش كفت • ولي كفته را باز نتوان نهفت • بر كلام كه دهاندن
وبر تير كه كماندن چيقه • نه اول دسته كلور ونه بو شسته **مثنوي** چو آغزدن چيقه
سوز دونمز ايروق • كيرو دونمز يايدن اتلن اوق • قفسدن مرغ وحشي كه ايده پرواز
طوتلمز المسك بيك حيله آغاز • امثال عجمده در چه بزبان نايد بزيان آيد مثللر
زبان ترجمان دل ودل والي ولايت بدندر • وكلام متكلم جواهر كنجينهٔ سينه دندر • تا درر
درج دهان مسمار صمت ايله مسدود اوله • وسر حقهٔ نقطه مهر سكوت اوله • زمين
زندكاني دايم رياحين سلامت ايله بوردر • ودرخت حياة ميوهٔ امن وراحت ويرور •
امليچون كلين بلاغت متبسم • وبلبل فصاحت مترنم اوله معلومدر كه رايحهٔ كلزار
سخن سبب تفريح قلب وتقويت دماغي اولمسه تا علت ظهور مادهٔ زكام وموجب انواع
رنج وصداعي اولمسه • زيرا كه غنچه دهان بسته مخلد بر نكته ايله هزار عقده حل ايتمشدر
بو فصيح زبان بر عبارت ني محل ايله كردننه بند كران ورسند **سروري** حفظ
سره قادر اولمايان براشمزه اوله شيخ • حقهٔ سربسته آچن خازن ناشاه اوليمز **قطعه**
اكر بچشم خرد در سخن نكاه كني • بضاعتيست كه هم سود وهم زيان دارد • نشان كه
داد كه ناكفته نكته كس را • بدرد دل كند آواره بلكه جان آرد • ولي بسا ست كه
كوينده را كمين لفظي • دهد بباد هما نم كه در زيان آرد • اي ملك شتربه يه
بو خبر واصل اولا • صورت كلام فهم ايدوب فضيحت مآلي معلوم قلسه كرك •
يمكن كه مكابره يه كلوب جنك وجدال آغاز قيله • يا بر فتنه قوپروب بر حادثهٔ
عظمايه باعث اوله ارباب حزم وكناه ظاهره عقوبت پنهان نجايز كورمسلردر

كبر

دركه

وجرم پوشیده به عقاب آسکار بحق یزبو رو لمشدر صلاح اولدرکه آنک خیانت
خفیسی سیاست مخفی ایله تدارک اولنه • سیر ایتدی کمان مجرد ایله کسی مقربلرن محو
ایدوب وصوح یقین سوابق حقوقی هبا منثوره قلمق کندو الیله اباغنه تیشه اورمق •
وبالکلیه جاده مروت ومنهاج فتوتی برطرف اولمقدر **قطعه** دکلدر پسندیده
شرع وعقل • که بی بینت شاه فرمان قتله • مضا قضا کبی حکمی آنوک • کیمجان ویره کمی
نی جان قله • دمنه ایتدی ارباب فرمانه انلرک فراستلرندن راست برهان وبینه
اولمز • چون برمکار غدار کله ملک کرکدرکه اکا دیده تعرض ایله نظر قیله که خبث
عقیدتی طلعت نازیباسنده روشن • وفساد نیتی صورت بدسیرتنده مشاهد
ومعاینده • علامت خیانت وانحراف باطنندن بر نسیی بودرکه متلون ومتغیر کلسه
کرکدر • سیر ایتدی ایو دیدک واقعا بو علامتدن بری ظاهر اولسه لاجرم غبار شبهه
رهکذار حقیقتدن مندفع وحجاب کمان چهره اطمینانندن مرتفع اولور • دمنه چونکه
بلدی که کاوی دخی کوره اول طرفدن دخی فروغ دروغ ایله شعله نایره فسادی
کره ایتره ایرم کوده **بیت** میان دو کس جنک چون آتش است • سخن چین بدبخت هیزم کش است
فکر ایتدی که شتربیه وارمق کرک • تا سوء ظندن مبتلا وتهمت افترادن متعرا اوله •
دونب سیره ایتدی ای ملک فرمان عالی شریف صدور بولورسه واروب شتربه نی کورم
مکنون ضمیر ومخزون خاطرندن خبر بلوب عرصه عرضه یتشدرورم فرمیر معقول کوروب
اجازت بویوردی • دمنه دخی غمناک صفت شتر قاتنه کلوب شرط سلام وتحیتی یرینه
کتوردی شتربه دخی انوک حالنه لایق تعظیم ایتدی • وظایف تلطف وتملقی
تقدیم ایدوب ایتدی ای دمنه **ع** یادمیدادکه زمانت نمی آید یاد • مدت مدیده
درکه دیده احبابی انوار طلعتکله روشن • وکلبه یارانی ازهار ملاطفتکله کلشن
ایمدک **شعر** بعمرها نفسی یاد دوستان نکنی • که یاد تو نتواند یکنفس نکنند • دمنه
ایتدی اکرچه بودل مهجور ملاقات ظاهری ومصاحبت صوریدن دور دور • فاما
معنیده خانه خرابه دل خیال دیدار دلدار ایله معموردر **شعر** خوردا بالخیال
او تماشا بیست روحانی • که ایجاد رعی کنجد خیال نفس انسانی • بروزن پرده عقل
استجانخزده بینانرا • بغمزه سوی یک دیکرا شارتهای پنهانی • زاویه عزلت
وکوشه خلوتده بالغدو والاصال • وظایف دعا وثنایه که موجب مزید دولت
واقبال وسبب ازدیاد جاه وجلالدر اشتغال حسب حالمدر • شتربه ایتدی

دخی ورات ویش ونقل ایدوب
مجادله مبنا وسفا ومن
آمده اوله کرک ح

دخی مشا وتنبیه کرک
نیابله اولنمق ح

اختیار عزلت وانزوا وآیین خلوته سبب نه دُر • دمنه ایدی بر کمسنه که غیرک اسیر فرمانی
اولوب کندو بنفسه مالک اولمیه • ونه بیم وخطر برلحظه تنفس قلمیه • وبرآن که کمسه که کندوزی
جاننه لرزان وهراسان اولمیه • نیچون کوشه کاشانه اختیار ایمیوب درخلوت آشنا و
بیگانه یه بند ایمیه • شعر • نیچون ترک ایمیه ویرانه کنجی • مقام ایدنمیه غمخانه کنجی • مثنوی
از فتنه این زمانه شور انگیز • برخیز وبهرجا که توانی بگریز • کرپای گریختن نداری باری
دستی زن ودر دامن خلوت آویز • کاواسدی ای دمنه بو معانی یی بیان • وبو مجملی
منصه تفصیلده عیان ایله • فایده کلامک عام ومنفعت نصیحتک تمام اوله • عالمده
آلتی شی وار دُر که آلتی شی دُن میسر دکلدر • مال دنیا نخوتسز • متابعت هوا محنتسز
مجالست نسا بلیتسز • مصاحبت اشرار ندامتسز • خمخانه دنیاده بر فردک ساغر خالی
بکف مال ومنال ایله مالی اولمزکه سرمست ونخوت باک اولوب کریبان عصیان وطغیانن
باشن چیقرمیه • وبی هوای نفسه بر کمسنه قدم بصمزکه معرض هلاکه دوشمیه • وزن طایفه
بومرد مجالستا ایمزکه اکا انواع بلا یتیشمیه • وارباب فسادایله بر فرد اختلاط ایلمزکه
عاقبت الامر ندامت ایمیوب کندوسی ملامت ایلمیه • ومردم دون وسفله دن بر
کمسنه نسنه توقع ایمزکه ذلیل وخوار ونه قدر واعتبار اولمیه • وعام وخاصدن
برشخص سلطان ایله اختصاص بولمزکه سلامتله اول کرداب بحر عنا وکربلای کرب وبلادن
خلاص بوله • مثنوی • صحبت شاه را ز روی قیاس • همچو دریای پرکرانه شناس •
برچنین بحر پر زخوف وخطر • هرکه نزدیکتر پریشانتر • شتربه ایتدی کلامکدن
منفهم اولور که شیردن سکا بر مکروه یتیشمش اوله • وانوک مخافتندن هولناک
وهراسان اولمش اوله • دمنه ایدی بو سوزی بن کندو مصلحت دیلرن • وکندو
نفسم ایچون غم ییمزن • بلکه بو بابده احبا طرفندن کندو جانبمدن ترجیح ایدرن
بو ملال وانفعال که بکا مستولی اولمشدر سنک ایچوندر سن بلورسن که سوابق
محبت ومقدمات مودت مابینمزده نه وجهله معهد ومؤکددر • وعهد وپیمانلرک
میانمزده واقع اولمشدر • اکثر بو زمانه دک وفا وانجازه یتیشمشدر • بن
قادر دکلم که نفع وضرر وخیر وشردن بر حادثه اولورسه سمع شریفکه یتیشدرمیم
شتربه بو نشیده دن که فهرست دیباچه بیم وتهیب دُر لرزان اولوب ایتدی ای یار غمخوار
وای دوست هوادار دیلرم که نه توقف بنی کیفیت کاردن خبردار ایده سن ودقایق
مصادقت ومخالصتده هیچ دقیقه دریغ بویورمیه سن • دمنه ایدی بر معتمددن

وطبع لئیمانه مذلتسز
وملازمت سلطان
خطرسز وآفتسز

سیله

تسبیدن

الشوم

ایشتدم که شیر زبان شریفنه کتورمش که شتربه کوندن کونه سمریوب و فربه اولمش • و
کثرت شحمدن تکلف ایله حرکت ایدر • بودر که هر آنک عدمی وجودی علی السویه در
و بودونا بودی سواسیه در • سلطنت امورنده آنک نه فایده سی وار در • و آنی اکل
اعدن غیری نه منفعتی وار در • بوکون که آنک وحوشی انوک سرو کوشتی بر دوسی ایله ضیافت
ایتمک کرک و یارین چاشت و غدای شاهی و دابه خاص و شیلان عامی سایر اعضا و
اندامندن ایتمک کرک • چون بن بو کلامی ایشتدم و انوک تهور و تجبرن فهم ایتدم کلدم
تا سکا تنبیه ایدوب حسن عهد و پیمانه برهان اقامت ایلیم • و شول نسنه که شرع مروت
و مذهب اخوتده ذمتمه واجب ایدی که مؤدی قلم شعر • من با تو شرط بلاغت میکونم
تو خواه از سخنم پند گیر و خواه ملال • حالا اصلاح حالی بونده اکلرم که بو تدبیر ایده سین
و تعجیل تمام ایله بو رنجه شفا • و بو دردده بر دوا قله سن • که شاید ایله بو ورطه دن
خلاص • و بر لطیفه ایله بو مهلکه دن نجات بوله سن • چون شتربه دمنه نک بو کلمات
استماع ایتدی • شیرک عهود و مواثیقی خاطرینه کلوب ایتدی ای دمنه ممکنمیدر که شیر بکا
قصد ایلیه • باوجود که بندن شمه خیانت • و ذره جنایت ظاهر اولمدی • و عدم
ثبات جادهٔ اصلاحدن انحراف المیوب اما سنوک سوزکک دخی صدقنه ظنم • و
حقیقتنه کمانم واردر • و تزویر و فریبله آنی خشم و غضبه کتورمشلردر • انوک
خدمتنده سخن چین و نفاق آیین بر طایفه وار در که هر بری صنعت کذب و غدرده
استاد و صنعت مکر و حیله معتاد کر ایسله انلری آزمایش ایتمشدر • و انلردن
انواع خیانت و جنایت ایشتمش و کورمشدر • اول بابده غیرلر حقنده دخی سویلسه لر
اعتماد و اعتقاد ایدوب انلره قیاس ایلر • هر آینه شامت صحبت اشرار ایله اخیار حقنده
سوء ظن ظهوره کلور • و کمان خطا ایله راه صواب پوشیده اولور • اوبطک تجربه ده
خطاسی بو معنایه دلیل کافیدر • بو صورته اشارت واقع دن • دمنه ایتدی نیجه
اولمشدر • اول حکایت شتربه ایتدی بر بط مکر بر شب مهتابده میان
آبده صورت ماهی کوروب ماهی خیال ایتدی • و شست قصد ایله صیده دورشدی
نسنه بولمیادی • چون نیجه نوبت بو منوال اوزره ایشلدی کوردی که آنوک بو
صیادلقدن حاصلی همان حاصل تشنه در • شرابدن و مفلسانک کنج اندیشه سندن زیاده
خرابدن • کلیا صید ماهی یی ترک ایدوب بالکلیه کندو همتندن فراغت ایتدی
سایر لیالیده نه باری که ماهی کورسه عکس صورت ماهی تصور ایدوب صیدینه قصد

برحیله

مکرله

اتمز

ومطلقا اكا التفات ايلمز وايدردي ع من جرب المجرب حلت به الندامة آخر بو تجربه‌يي
متمر اولدي كم دايما كرسنه چكنوردي وني برك ونوا دوزكار چكوزردي واكر شيربندن
بفلا ويا قولار بنسنه نقل ايده لركه عكم من يسمع يخل اكا اعتقاد واعتماد ايدوب
قلبنده كراهت ونفرت ظهورينه باعث اولم موجبي همان غيريلر حقنده حاصل اولن
تجربه اولسه كرك حال بوكه بنمله انلر بيننده نسبت همان مناسبة زاغ وهمادر وانلرله
بنم ميانمده فرق بين السماء والارض در بني انلره قياس ايتمك قياس فاسد در كوهري
خرمهره دن تميز ايلمدمك ضمير نقاد شيره ناموافقدر وغير لايق شعر كار پاكانرا قياس
از خود مكير زانكه ماند در نوشتن شير شير هردو كاذ زنبور خوردند از محل زان يكي
شد نيش وآن ديكر عسل هردو كاذ آهو كيا خوردند وآب زان يكي سد خون زان ديكر مشك
دمنه ايتدي شيرك سبب نفرتي بو دكلدر بلكه ملوكك عادتي در كه ني استحقاق بر كمسنه
سمند دولته بندرورلر ومستحقني سبب ظاهر منزل نكبته اندررلر خواجه حافظ
شاه هرموزم نديد وبي سخن صد لطف كرد شاه يزدم ديد ومدحش كفتم چيزي نداد
كار شاهان اينچنين باشد اي حافظ مرنج داور روزي رسان توفيق نصرت شان نداد
شير ايتدي اكر بو كراهت كه شيردن حكايت ايدرسن بني علت اولم وبو غضب كه اندن
روايت ايدرسن ني سبب وجوده كله هيچ چاره ايله قرار چاده استقامته ايرمك هيچ
بر حيله ايله ديده اميدي چهره مرادي كورمك يوقدر زيرا اكر غضب كه سببدن منبعث
اوله ايراد معذرتيله انك دفعي ميسردر اكر عياذا بالله غضب بي سبب اوله بهتان زور
تزويريله مزاج شريف تغيير المش اولا انك دست تداركي اندن قاصردر واندشيه
تلافي اندن عاجز اولمق مقرردر زيرا بهتان وبهانه‌يه كرانه اولمز ومكر وفريب بر
مرتبه‌ده نهايت بولمز كه شيرك بنده‌دن نفرتنه باعث بنده بر كناه اكلمازن مكر
اولكه بعض براوي تدبيرده بنه اولك مصلحتجون اكا مخالفت ايلمش اولم وسوانح مهمات
كاه كاه صالح وقت واصلاح مملكت ايچون خلاف رضاسي ونقيض مقتضاسي اوزره
سوز سويلمش اولم شايدكه اول استقلال وجرات وقصد قدح حرمته حمل ايدوب
اسائت ادب ومباسطت سببدن عد اولنمش اوله اما بنده دن صادر اولنلردن
هر جزوي بر فائده كليدن خالي دكل ايدي باوجود كه آنك جانب شكوه وشوكتي وجناب
عرض وقاعده حرمتي رعايت ايدوب هيچ بر زمانده كستاخانه وبي ادبانه وضع
صادر اولمشدر وشرط تعظيم وتكريمده وفرط توقير وتفخيمده شايبه تقصير و

نهاندن وقوع بولمامشدر • کیم احتمال ویرور ایدی که نصیحت موجب وحشت اوله
کیم خیال ایدردی که محبت سبب عداوت اولیدی شعر دارو سبب درد شد اینجا چه امید است
زایل شدن عارضه و صحت بیمار • اگر بوده اولمزسه شاید که صحبت حضرت سلطنت و استقامت
حکومت موجب نفرت و عداوت اولمش اوله • زیرا که مقتضای جبروت و لوازمهٔ عظمت ناصحلری
بالطبع منکر اولمقدر • و خاینلری و خوش آمد گویلری مایل اولوب محرمیت ایله
مخصوص قلمقدر • بو جهتدندر که علما بویورمشلردر • قرب دریاده نهنگ آغوش ایتمک
و لب ماردم بریده دن قطرات زهر نوش ایتمک ملازمت سلطاندن سلامته اقربدر •
و تقرب ملوکدن امن و فراغته سالک اولمق اولی و انسبدر • بن بلوردم که خدمت
ارباب سلطنتدن ضرر بیشمار واردر • بعض حکما پادشاهلری آتشه تشبیه ایلمشدر •
اگرچه پرتو عنایتلری ایله کلبهٔ تاریک امیدواری روشن ایدرلر اما شعلهٔ سیاستلری
دخی خرمن سوابق حقوق و خدمتکارلری کلی ایلر • عقل صحیح قتنده واضحدر که آتشه
قریب اولان اثر ضرردن زیاده مشاهده قیله • اما انلر که ایراقدن نور آتشین
تماشا ایدوب احراقدن بی خبرلردر • تقرب ملوکده لذت • و ملازمت سلطانده
منفعت ظن ایدرلر • ان بعض الظن اثم حقیقت بودر که انلر سیاست شاهی کما هو و
هیبت پادشاهیه واقف اوله لردی • علم الیقین بله لر و عین الیقین گوره لردی • که
بالی بلانسه دکمز • و هزار رساله عنایت بر ساعت سیاسته متقابل اولمز • بو قضیه نک
مصداقی همان مناظرهٔ باز و خروسدر دمنه ایدی نیجه روایت ایدرسن اول حکایتی •
حکایت شنوبه ایدی بر باز بلند پرواز بر خروس بلند آوازیله محاوره یه
آغاز ایدوب ایتمش که ای مرغ آشنا روی • بیگانه خوی صداقت نمای و عداوت
جوی • بنجون قدیمکزده صفا • و عهد کوزده وفا یوق • دایما السکوز نقض حقوق •
وجفا و جوردر • حال بو که عنوان صحیفهٔ اخلاقکز مناسب وفادر • و با وجود که وفا بحکم
ان حسن العهد من الایمان دلیل و کمال ایماندر • مذهب مروت و مشرب فتوتده دخی
جزای اسائت مکافات احساندر **بیت** سن کر وفا بریا نیستی بهتر از آنکس که
وفا نیستی • خروس ایتدی بزده نه بی وفالق گوردوکز • و نیجه بد عهدلق مشا هده
قلدکوز • باز ایتدی بوندن زیاده نه بی وفالق اولور می که آدمیلر سزک حقکزده •
اول قدر تلطف گوسترورلر • و بی زحمت و مشقت چکمدن آب و دانه گوزی مادهٔ
مدد حیاتکزدن آماده قلورلر • و دایم عین عنایتیله احوالکزه ناظر اولوب حفظ و

خراستكزه قايدوب اولورلر. انلرك دولتنده قالبكزده فتور يوق. وكوشه وتوشه جستندن
قصور كوز يوق. هركاه كه سزى دعوت ايده لر سنت اجابتى رعايت ايتميوب بچرسز اوتاغندن
بوبامدن اوبامه اوچرسز. بوركلو حقوق نعمت وعهود خدمتدن كچرسز **مثنوى** بوركلو
حق خدمتدن كچرسز. ولى نعمتلركزه قورقجرسز. بز باوجود كه وحشى يوز اكر بر مدت
انلر كلمه الفت ايده وز. واللرندن طعم يييه وز. وحق نان ونمكى بلوب المزه كيرن شكارى
المزدن ويروز. واتفاق انلردن ايراق دوشسك محردبر آوازيله پرواز كنان كلوروز
شعر مرغ دست آموز را چندانكه كس دور افكند. با نشاط بال آيد چون بكويد كه بيا
خروس جواب ويرديكه راست سويلرسن اما سيزك اجابت دعوته مسارعتكز. وبنيم
زمان ولى نعمته مخالفتمز اول جهتدندركه سز تابه ده سزك جنسكزدن برتانى
هركز كورمشسز. برسيخده بزم نوعمزك كباب دونه دونه كورمه مشسزدر. اكر
سيز دخى آنى كورديكوز انلرك اطرافى حرم بيت الحرام ايسه دخى طواف ايتميدكوز.
واكر بز كو بكو قچرسق سز كوه بكوه قچيدكوز. بو مثلى اول اجلدن كتوردم كه بيله سن كه
اول طايفه كه مصاحبت ملوكه مايلدر. آسيب سياستدن غافلدر. شول كمسنه كه انلرك
زهر قهرندن چاشنى طاتمش اوله نه قدر عاقل ايسه باديهٔ حيرت وجرعهٔ خشيتدن
بيخود ولايعقلدر **شعر** نزديكان را بيش بود حيرانى. دانند ايشان سياست سلطانى.
دمنه ايتدى ظاهر بودركه سنك اشيرك بو قصدنه علت مجرد استغناء سلطنت.
ونخوت جبروت وعظمت دكلدركه سنك هنر بسيار وفضيلت بيشمارك واردر.
سلاطين ارباب فضل وهنردن هيچ بر زمان مستغنى اولمق يوقدر. شتربه ايتدى
شايدكه بنم هنر وفضيلتم اكا سبب نفرت وموجب عداوت اولمش اوله كورمزمى
سن كه اسب هوا هنرى سببيله پاى بسته وشاخ ميوه دار ثمره سى واسطه سيله
سركشته دز. عندليب كندو هنرندن حبس قفسه كرفتاردر. طاووس كمال حسن و
جمالندن بال كنده وشرمساردر. **ع** الدر يحبس والمهند ينغمد **قطعه** وبال
من آمد همه دانش من. روباه را پوست وطاووس را پر. هنر عيب من شد وكرنه بترم
نه ازخاك بل كز كهر بودى افسر. هر آينه بى هنر چون هنرمندلردن زياده در. وانلرك
مابينلرنده بناى خصومت ذاتى موكد ومشيددر. كثرتلرى جهتندن غلبه ايدوب
تفتيح اهل هنرده اولقدر جد وجهد ايدرلر كه حسناتلرن معرض سيئاته عرض ايدوب
اماناتلرن صورت خيانتده وديانتلرين كسوت جنايتده كوسترلر. وزيور فضل و

هنری که سرمایهٔ بازار وسرنامهٔ منشور سعادت اولمق کرکدر وسیلهٔ نفرت وکراهت
وذریعهٔ نکبت وشقاوت قیلورلر **بیت** چشم بداندیش که برکنده باد • عیب نماید هنرش
از حسد • ارباب الباب (اولو الالباب) بو بابده بویله مثللر دیرلر **مثنوی** دیدهٔ انصاف چو بینا بود
در شمرد کرچه که مینا بود • وانکه ندارد دل رحمت پذیر • تهمت پشمینه نهد بر حریر • رحم
بزرکان بود انصاف کار • کار خسیس نیست بجز خار خار • دمنه ایتدی لکن که بدسکالك
بونی قصد ایتمش اوله لر • اما بو تقدیرجه مآل نیجه اولور • وعاقبت حال نیه وارور • شتربه
ایتدی سویله که بنم تقدیر انلرك هدف تیر وبره راست کلیه • خیز وجودم هرکز اذن
حضرت کلمز **بیت** المسه چون قضادن بنم تقدیر • سبر اولمز اکا هیچ رای وتدبیر •
واکر قضاء ربانی وتقدیر یزدانی انلرك مرادنه مساعد اولورسه هیچ بر سبرلی آنوك
دفعنی اولمز **ع** تقدیر چو سابق است تدبیر چه سود • دمنه ایتدی مرد خردمند اودر
که هر حالده فکر واندیشهٔ کندویه پیشه ایلیه • وعقل ودوراندیشی امرنه رهبر وپیشوا
ایده که هیچ بر وجود اساس کارینی قواعد افکاره مبتنی قلمدی که مقصوده مظفر بولمدی
شتربه ایتدی فکر وتدبیر اول وقت تاثیر ایدر که قضا انوك عکسنه امضا اولنمش
اوله • وحیله وتزویر اول وقت کارکر اولور که قدر انوك خلافنه جاری اولمامش اوله •
اما فرمان قضا امضا وحکم قدر نفاذ بولدقدنصکره چاره نفع پذیر اولمز • ونه
حیله دستکیر بند تقدیر • وقید قضادن مکر ودغا فکر ودها ایله رها میسر کلمز •
شعر هر آتش که دست قضا برفروخت • هم فکر وتدبیرها را بسوخت • چون آفریدکار اجل
وعلا حکمی نفاذه وبر قضایی امضایه ییتشدرمك دیلیه بینالرك چشم ظاهربینی
ودانالرك دیدهٔ باطنی میل غفلت ایله تیره قیلور • تا اراده رها اول حکمدن پوشیده
اولور • اذا جاء القضاء عمی البصر **شعر** بوقت نفاذ قضا وقدر • همه زیرکان کور وکر
کشتند وکر • مکر سن قصهٔ دهقان وبلبلی ایشتمامش سن • وانلرك مناظره ده محاوره
لرن کوش ایتمامش سن • دمنه ایتدی نیجه اولمشدر اول **حکایت** شتربه ایتدی
روایت ایدرلر که بر دهقانك بر باغی واریدی بغایت زیبا وخرم بر بوستانی واریدی
که غیرت کلستان ارم صفای آب وهواسی نسیم بهاره اعتدال ویروردی • وشمامه
ورياحین روح افزاسی دماغ جانی معطر قیلوردی **مثنوی** کلستانی چو کلزار
معانی • کل سیراب آبروندکانی • نواسی عندلیب عشرت انکیز • هواسی عطربیزی
راحت آموز • کوشهٔ چمنده بر کلبن واریدی که نهال طوبی دن زیاده شاخ سدره

المنتهی دن سرافراز • هر سحر چمن اولکلبن اوستنده بر کل رنکین عذار غنچه لبان ترکان
جبین کبی آچلوردی • وعرق رخسارنه رویان زهره جبین کبی قطرات شبنمدن اوستنه
درلر صاچلوردی • باغبان اول کل رعنایه عشق بازلغه آغاز • وبلبل شیدا کبی کوکلی
شهبازی انوك مهر سوداسنده پرواز ایدردی **شعر** کل زیر لب نمیدانم چه می کوید که
بلبلان بی نوا را در فغان می آورد • برکون باغبان عادت معهودی اوزره کل و
کلبن سراینه کلوب کوردی که بر بلبل بالای صحیفه خندانه یوزین اوروب منقاریله
شیرازه جلدن رنکارنك سوکروب واجزای اوراقن پریشان ایدوب برك خزان کبی روی
زمینه دوکر **بیت** بلبل که بکل در نکرد دست سود • سررشته اختیارش از دست شود
باغبان اوراق کلی بویله پریشان وخاکه یکسان کوردیکی کبی کریبان شکیبی دست اضطرابله
چاك وچهره افلاکی دود آه له نمودار روی خاك ایتدی • ایکنجی کون دخی کلزاره
واردی • احوال کل وبلبلی اول منوال اوزره کوردی وآتش فراق کل وباغ دل
دهقانه اوردی داغ بر داغ • اوچنجی دفعه دخی کوردی که بلبل زار دیله منقار
اوراق کلی تارمار قلمش **ع** دو کلش برك وباری خاری قالمش • دهقانك عنان
قراری قبضه اختیاردن کیتدی • وخار هجران بازوی المرستم اعنیادیله کار جاننه ق
کاردا ستخوانه یتدی • آخر کار بلبلی دام فریب • ودانه حیله ایله شکار ایدوب محبس
قفسه کرفتار ایتدی • بلبل زار دخی طوطی وار دهقانه دهان کفتاری آچوب ایتدی
ای دهقان نه سبب ایله بنی حبس ایتمکه جایز کوردك • ونه جرم ایلدم که بکا بو عقوبته
رضا ویردك بو فعله باعث اکر استماع نغمات ترانه آشیانم خود بوستانك •
وطرب خانه اطراف کلستانك ایدی • اکر خاطرکه بر معنا دخی ظاهر اولدیسه •
تا بندن سهو وخطا ایله بر کناه صادر اولدیسه لطف ایله بنی اندن آکاه ایله •
پیر دهقان ایتدی **شعر** تاکی آزار کرا یارب نمائی ای رقیب • تاکی بو بیخوش
یارب نمائی ای نقاب • آیا هیچ بیلورمیسن که شاخ قهر ایله روزکارمه نه بر بلا
نوش ایتدردك • وهجر یار نازنینم ایله دل ناتوانمه نه قانلر یوتدردك طریق مکافات
اول کاردن سزاسی واول کردارك جزاسی بودر که سنی یاردن ودیاردن دور وتماشای
دوی کلزاردن مهجور قلوب کوشه محبس وقفسده زاری ایدهسن • بن دخی درد
هجرانجانانله زاویه کلبه احزانده نالش ایلرن **بیت** بنال بلبل اکر بامنت سریاریست
که ما دو عاشق زاریم وکار ما زاریست • بلبل ایتدی ای باغبان بو سوزدن فارغ

باد
وخاشاکله
تکلم
اول

واندیشه کربن مقدار جرمیم ایله کبر کل بو پریشان اندم محبوس اولدم سن که کوکل پریشانلق
ایدرسن حالک نیجه اولور **مثنوی** کبند دو ارزدوی قیاس هست نیکی و بدی حق
شناس هر که نیکوئی رسد آتش رسد و بدی کرد دیر بانش رسد بو کلام لطافت
انجام دل دهقانه تاثیر تمام ایدوب بلبلی آزاد ایدی بلبل دخی دل لسان زبان ایله
ایدی ای باغبان چون بو احسانی بکا ارزانی بیوردک البته بحکم هل جزاء الاحسان
الا الاحسان آنک مکافاتنه سعی ایلمک بزه واجبدر امدی بشارت اولسون بو بستان
فلان درخت دبنده بر آفتابه مدفوندر که درونی زر وصاف و نقره خالص ایله مملو و
مشحوندر دهقان بو بشارتله شادمان اولوب تعیین ایتدوکی محلده حفر ایدی سخن بلبلی
راست بولوب ایدی ای بلبل عجبدر که قعر خاکده آفتابه کوردسن زیر خاکده دامی
کورمزسن بلبل ایدی بلمزمیسن که اذا نزل القدر بطل الحذر **ع** با قضا کار زار
نتوان کرد چون قضا ربانی نازل اولور نه دیده بصیرتده نور قالور و نه تدبیر خرد
نفع و ضرر فایده ویرور نته که دیمشلردر **مثنوی** بسر پنجه دست قضا را مپیچ
که دست قضا را ندادر بپیچ نباید حذر با قدر سودمند هر انچه از قضا آید اندر پسند
بومثللری ایرادن اولدن غرضم اوتدر که کوتوردم تا بیله سن بن ضعیف نحیف پنجه قضا و قدرده کلم و
زمان تقدیره تسلیمدن غیری چارم یوقدر **شعر** سر ارادت ما و آستان حضرت دوست
که هرچه بر سرما میرود ارادت اوست دمنه ایدی ای شیر به بن حق الیقین بلدم
و عین الیقین معاینه قیلدم شیرک سکا بو قصدنه سبب نه نفاق دشمن و نه کثرت
هنر و نه نخوت ملوکدر بلکه کا باعث انوک کمال مکر و غدری و تمام عنف و
قهریدر که غدار درکار مکار و جبار در قهار و مکار اکرچه که اوایل صحبتی موجب
حلاوت حیاتدر اما اواخر خدمتی مثمر مرارت هادم اللذاتدر سوز ایله بر که اول
مار زهرناکدر که بیرونی نقوش رنگارنک ایله آراسته و درونی پر زهر هلاکدر
بیت تمور دیو وینزنک تو مکر و فریب نه لطف و مروت نه صبر و شکیب شیر به
ایدی ای دمنه نیجه ایده لم الدن نه کلور نیجه ایامدر که طعم نوش کرم کوردم سمدیکی
هنگام زخم نیش و ستمدر و نیجه مدتدر که مسند راحت صفا سوردم حالیا وقت
هجوم محنت عندر **شعر** ای دل مزه وصل چشیدی بچشید اکنون الم فراق ای دمنه
فی الحقیقه بنم اجل کریبانمه طوتوب کشان کشان بو بیشه یه کتوردی و الا بنم
شیر ایله مصاحبته نه لیاقتم وار ایدی و زیرا امیر سباع اولمغه اسیمک خواجه سی یرکی در

برشخص که خونی شیر مادر ندن حلال ایله • وبنجه وچنکالنه طاقت ومقاومت محال اوله
بن دخی انوك حوصله سینه موافق ولکا طعمه اولمغه لایق اولام • کرکیدی که هزار کرکنده ایله
بنی انوك خدمتنه کوتوره میلردی • وصدهزار حیله وبند ایله دام مصاحبتنه کرفتار
ایده میلردی شعر من که تا دولت وصلش هوس باشد مرا • این که از دور دیدمش هیچ
بینیم نه بس باشد مرا • اما تقدیر الهی وسنك دمدمه ڭ ای دمنه بنی بو ورطه یه آتدی •
حالیا دست تدبیر دامن تداركدن قاصردر • وترك حزم ودامن عواقب سببیله باراذ
نوایب متواتر بن طمع خام وفکر ناتمام دن کندم ایچون بر آتش افروخته قلدم که هنوز
دخی دودی بتمدن تنفسلاندوه وتاب ملالندن یانذم یاقلدم بیت بن آدم
کند وکلزار ادم بین خار • ببرید دکم اولو بلبل کبی زار • چون کنم خود کرده ام خود کرده
را تدبیر چیست • حکما سلفدن کابر خلف رحمهم الله ارباب حرص وطمعك افساد حال
مآلنه تمثیلات واضحه ایله تنبیها تمثیل ردر • ودنیادن قدر کفایت ایله اکتفا
ایتمیوب زیاده طلب قلنی سول شخصه تشبیه اتمشلردر که بر کوه الماسه ایرم وهرپاره یه که
قصد ایده انوك فوقنده دخی اعلاسن کوره • وکثرت قیمتی خیال ایله طمع ایدوب دخی
ایلرو واره • کیده رك بر مرتبه یه واصل اوله که مطلوبی حاصل اولمه • اما ریزه الماس
ایله پایی خراش وتراش اولدوغی سببدن راه خلاص متعذر اوله • واول غافل شراب
حرصله مست ولا یعقل اولوب کیفیت حالندن خبردار اولمیه لاجرم حسرت تمام ایله
اول کوهده دام ومار وشبانك هلاکه کرفتار اوله • وحواصل طیور وبطون ماره
مورده قرار قیله بیت ز زیادت طلبی کار تو آید بزیان • سودا کر خواهی ز اندازه زیادت
مطلب • دمنه ایتدی بو کلامی غایت معقول وموجه بولدك • واقعا هرکیشی که بر کوه
بلایه دوشمشدر شعر بکذر ز طمع که آفت جان و دل است • طامع همه جا ودر همه
کس منفعل است • بر کرده ذکه بند حرص وشره ایله مقید اوله • عاقبت قراب تیغ ندامت
دن اولبسردر • وکاسه سرکه درد سودای طمع ایله مالی اوله • سرانجام شراب ناب سرور وصفا
خالی قالبسردر • وبنجه کسته لر غایت حرص وشره سندن امید دولتیله ورطه
نکبته دوشمشدر • وبوی منفعتله مهلکه مضرته دوشمشدر • نته که اول صیاد
که طمع خام ایله صید روباهه قصد ایتدی • وعاقبت دام شکنجه بنجه پلنکه کرفتار
اولدی • شتربه ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی
برکون بر صیاد بر صحراده کزرکن کوردی که بر روباه جست وچالاك بازی کنان

از زیادت

انوك منشای فی الحقیقه
انوك حرص وطمعی
اولمشدر

اول دشتده کشت ایدر و تمام نشو و نما و جلوه و اهتزاز ایله اول صحراده کزر صیاد آنوک
بوسیتی تلک آشفته سی اولوب قوت طامعه سی بونی اقتضا ایدی که روباهک عقبنه دوشدی
کتدی و سوراخنه واقف اولوب فرصتده بر حفره حفر ایدی و خس و خاشاک ایله ستر ایدوب
اوستنه بر جیفه تعبیه قیلدی و کندو کمینکاهده اوتوروب صیده مترصد اولدی
قضاء الهی روباه بر انتباه کنارده جقدی و رایحه جیفه خواه و ناخواه آنی حفره کنارینه
چکدی چون خاشاک اوزره جیفه اول وضع اوزره مشاهده قلدی انده آنک
مکرینی معاینه ایدوب کندو به ایتدی اگرچه که بو جیفه هواسی حیات بخشدر اما صحرای
سلامتده غایت خوش شدر و دماغ آرزو اگرچه بو مرده رایحه سیله معطردر اما مشام
حزم بوی بلا ایله دخی مکدردر عقلا بر امرده که رایحه خطر اوله متعرض اولمشلردر
و ارباب حزم بر مهمه که انده احتمال ضرر اوله خوض قلمامشلردر بیت هرکجا خطر مشکلی
باشد جهد کن تا برون خط باشی اگرچه جایزدر که بو خاشاک اوستنده برجا بوز
اولمش اوله بوده ممکندر که آلتنده بر دام یا بر آدم تعبیه اولمش اوله شعر هر بیشه گمان
مبر که خالیست شاید که پلنک خفته باشد بس بو قدر احتیاط واجبدر و احتراز مناسب
قطعه مرترا چون دو کار پیش آید کرندانی کدام باید کرد آنکه در وی مظنه خطرست
آن ترا خود حرام باید کرد روباه بو اندیشه ایله هوای جیفه دن فراغت ایدی و راه سلامتی
طوتدی کتدی اتفاق بو اثناده بر پلنک کرسنه طعمه سوداسیله بالای کوهدن نزول
جیفه رایحه سیله کندوسنی اول حفره یه براقدی صیاد آواز دانی استماع ایدوب
حفره ده جانور حرکتن احساس ایدوب روباهی صانوب غایت سره دن نیتی تأمل کندوسن
حفره یه آتدی پلنک آنی جیفه دن منع ایدر قیاس ایدوب فی الحال صچرادی شکمین یرتدی
و سر پنجه هلاکیله تار و پود وجودن پاره پاره ایدی صیاد حریص شرهی شامتیله دام
فنایه کرفتار اولدی روباه قانع قناعتی برکتیله ورطه بلادن نجات بولدی بو مثلدن
معلوم اولورکه طلب زیادت آزادهء بنده و بنده نی سرافکنده ایدر بیت زیادت از
ازلک کله بدست آری بخاک پای عزیزان که درد سر باشد شتربه ایدی اول
زمان غلط ایدم که ملازمت آستانه سیره رغبت ایدم و بیلدم اول قدر حق خدمت
بلمزمش و بحکم لا وفاء للملوک بونلرده وفا حقیقتا اولمزمش دمیشلردر که برکمسنه
ایله صحبت ایتمک که قدرین بلمیه و بر شخصه خدمت ایتمک که قیمتن بلمیه اول مثابه ده در که
امید محصول ایله زمین شورده تخم اکه سن یا کوش احمقه اخبار وقح ونغم تلقین ایده سن

وانکه نه خوف و نه خطر باشد
بهمان انتقام باید کرد
صح

بونک مثالی اول کمسنه نک
صورتی ایدرکه

ویا صفحهٔ آب روانه آبدار غزللر یازه‌سین • یاسنک خاره‌دن نخل توقع ایدوب قره‌سین

بیت زبهر شاه وفا جستن از خسان باشد • که میوه با طلبید ز شاخ سرو سهی •

نهال بید ترا نی شکر نخواهد داد • هزار بار گر از جوی خلدش آب دهی • دمنه ایدی

بعد خراب البصره تلهف و تأسف فایده ویرمز • همان تدبیر کده اول تدارک ایکه که

وقت فرصت الدن کیدرمز • الفرصة تمر مر السحاب • شتربه ایدی بنجه ایده‌یم بیلمیه‌یم •

نه چاره فکر ایده‌یم • نه تدبیر الیه‌یم • بن اخلاق شیری بیلورم • اعتقادم بودر که •

اول بنم حقمده لطف و خیردن غیری فکری یوقدر • اما حاسدلر هپ بنم هلاکمه

قاصدلر و ساعیلردر • روز و شب بنم قتلمه ساعیلردر • بو بلا اولیجق ظاهر بودر که

اسباب درد و بلا آماده • و ابواب رنج و عنا روی حالمه گشاده‌در • و مثل

شاهین پیر از حیات بتمه بقادن کفته • فنا و فوات زیاده‌در • زیرا که چون ظالمان

مکار و غدار ان ستمکار زهر بیشت اولوب خدنک غدره برکماندن گشاده ویره‌لر •

کارگر اولمق مقرردر • و اهل نفاق و ارباب شقاق بر مظلومک هلاکینه ساق

سعی بستهٔ • و نطاق اتفاقی بر میانه ایدوب ال برابر اسلر البته اکا ظفر میسر اولور •

نیته کرکرک و زاغ و شغال اتفاقیله اولشتره قصد ایتدیلر • و عاقبت اکا غالب اولوب

کند و مرادینه ایردیلر • دمنه ایدی نیجه اولمشدر اول حکایت • شتربه

ایدی روایت ایدرلر که بر زاغ غمزه کار • و بر کرک خونخوار و بر شغال مکار بر شیر

شکاری خدمتنه بیل بغلمشلر ایدی • اتفاق کلوب کیدن قافله‌دن بر تجارک راحله‌سی

بیطاقت اولوب اول حوالیده قالدی • بر مدتدن صکره قوت بولوب طلب علف ایچون

هر طرفه تک و پوی ایدرکن اول بیشه‌یه راست کلدی که چون شیری اول هیأت و هیبت

اوزره کوردی خدمت و تواضعدن غیری چاره بولمیدی • شیر دخی اکا استمالت

ویروب حالندن خاطرین صوردی • کیفیت حالنه مطلع اولدی • نیت اقامت و حرکتدن

سؤال ایتدی • شتر ایدی بیت پیش ازین در کار خود گر اختیاری داشتم • چون

ترا دیدم عنان اختیار از دست رفت • ملک هر نه فرمان ایدرسه هر آینه صلاح احوال

بندکان متضمن اولسه کرک • صلاح شما توبه [illegible] الی ازما • شیر ایدی اکر کنف حمایتمزده

اقامته رغبت قلورسه امید در که سایهٔ دولتمزده آسیب رنج و محنتدن آسوده اولورسن •

شتر بو شاد اولدی و خلیع العذار و گسسته مهار اول بیشه‌ده کشت و کذار ایدوب

بر مرتبه‌یه واردی که بغایت فربه اولدی • بر کون شیر شکاره کیدوب اتفاقا بر دسته

پلّه زوبان

وبونلر شایع عام قرینی مقام قلمشلردی م

راست کلوب میانلرنده جنك قوی • ومحاربهٔ عظیم واقع اولوب شیرك جوارحی مجروح
اولوب اوتانوب خیزان اولوب بیشه یه بتندی • ولرزان وویران بر کوشه ده دوشدی •
زاغ • وکرك وشغال که شیرك هر بیسه و نسیه یه لك کرم اصلی واردی عتبه جیلسی
وملوکك کافهٔ خدم • وعامهٔ حشمینه محض عاطفت وعین رحمت وشفقتی مقتضاسی
اوزره انلری بو حالده کوریجك زیاده متأثر اولوب ایتدی ای بیچاره لر سزك نختنکره
دخی بکا بیم زحمتندن دشوار اولدی • اکر بو حالده بر سزاکار کوره سز بکا خبر ایدك •
وارهیم سیزك نفقه کزی قیدین کوره یم • بونلر سمعا وطاعة دیوب هر بری بر طرفه کیدوب
وهر یارکم اطرافی طواف ایتدیلر جنجالو یرده اثر کوره مدیلر • بالضروره تدبیر مکر وحیله یه
آغاز ایتدیلر وبر بریله مشاوره ایدوب ایتدیلر شیر بو بیشه ده اولمدن بیزه نه
فایده • نه ملکندن منفعت میسردر • وننده انکله بزم میانمزده الفت متصور دکلدر
مناسب بودرکه شیری تحریك ایدوب آنی قتل ایتدوره وز • تا برنچ کون ملکنی طلب
طعمه ولقمه دن فراغت حاصل اوله • وبیزه دخی حالمزه کوره فایده ومنفعت واصل
اوله • وبیزه دخی حالمزه کوره شغال ایتدی بو خیال یامندن زایل ایتك • وبو فکر محالی
بیمامندن دور ایتمك که ملك اکا امان ویرمش • وعهد وپیمان ایله کندی خدمتنه
کتورمشدر • کیمکه ملکی غدره تحریض ایدوب نقض عهده تحریك ایله خیانت ایتمش
اولور • وخاین هر حالده مردوددر • وخدا وخلق اندن ناخشنوددر **مثنوی** هر که در دل
طرح خیانت کریست • دین وی از عهد امانت بریست • سکهٔ مردی ز دیانت بود
قلب مردم ز خیانت کریست • زاغ ایتدی بو بابده بر حیله میسردر • وبو عهدی
شیرك عهدی سندن زایل اولمق مقصود • سز بونده توقف ایدك بن واره یم بو مهمی
بتوره یم • وعنقریب یارانه بشارت خبرین کتوره یم • پس زاغ اشارت یارانیله
شیر خدمتنه واردی • وصف عبودیتده بل بغلیوب طوردی شیر ایتدی هیچ جانور
کوردوکوزمی • وهیچ صیدده خبر کتوردوکزمی • زاغ ایتدی ای ملك قلتهٔ
جوعدن هیچ برمزك دیده سنده نور • وقوا اعضامزده قوتدن اثر قالمامشدر •
اما خاطر فاتره بر چاره خطور ایتدی شویله که ملك اکا رضا ویره جملمزه رفاهیت
تمام • ونعمت مستوفی حاصل اوله • شیر ایتدی خلاصهٔ فکرك سویله کوره لم •
ومحلنا عیاره تمام عیار اولورسه سکه یه اوره لم • زاغ ایتدی ضمیر منیر ملکه مخفی
دکلدر که بو شتر میانمزده اجنبیدر وبیزه انکله مصاحبتدن فایده عاید دکل

کریزانده

کاسه لیسلک ایدنلر بیلادو
نوازانلردن سبب

دوراولورکه

بتولهم

عجبا الوقت بر صيددر كه كندو ايغيله كلمشدر • ومحض بر شكاردر كه كندو اختياريله
دامه دوشمشدر • شير چون زاغك بو كلامن اشتدي • آتش خشمي مشتعل اولوب
ايدي شعر عناء على هذا الزمان فانه • زمان عقوق لا زمان حقوق • فكل
رفيق فيه غير موافق • وكل صديق فيه غير صدوق • هزار لعنت ونفرين بو زمانه
رفيق وهمنشينلرينه كه • شيوهٔ مكر ونفاق • وشيمهٔ غدر وشقاقي ميانلرنده نطاق
اتمشلردر • ورشتهٔ رفق وفتوتي قطع ايدوب دايرهٔ لطف ومروتدن طشره
كتمشلردر بيت اهل زمانه كه وفا نيست يارشان • مطلب وفا كه غير جفا نيست
كارشان • اي سيد نقض عهدي بجنه مذهبده جايز كورمشلردر • وقتل مستامنه
تنغي ملندره رخصت ويرمشلردر بيت هر شاخ تا مدار كه از دست ما بداد • مسكن
بدست خويش كه آن هم شكست (نشست) • زاغ ايدي بو بابده ملك بو يردوغي مقدمات عين
صدق ومحض صواب ايدي • اما حكما بويرمشلردر كه بر عضوي بر نفسه وبر نفسي بر اهل
بيته • بر اهل بيتي بر قبيليه بر قبيله بر شهره بر شهري ذات فتح پادشاهه كه موقع خطرده
اوله • فدا ايلمك واجبدر • سلامت سلطان بر اقليمه فايده رساندر ع سلامت همه
آفاق در سلامت تست • نقض عهده دخي بر مخرج ميسردر بو وجهله كه صاحب
عهدك ساحهٔ ذمتي وصمت غدردن بري اوله و ذات شريفي محنت فاقه ورنجمت
مجاعتدن خلاص بوله • شير چون بو كلامي اشتدي • باشن اشغه ايدوب سكوت
ايدي • زاغ في الحال ياران حضورينه واروب ايدي • قصه شيره عرض ايتدم اكرچه
اولا سركشلك ايتدي • اما آخر رام اولدي • حاليا تدبير بودر كه جمله مز شيره
واروب • وشيرك درد ومجاعتين • ورنج وجراحتين اكا وز اغليه وز • وديه وز كه
مدت مديددر كه بز بو پادشاه كامكاردر • دولت پناه سايهٔ عدالتنده فراغ بال
ورفاه حاليله دوزكار كچوردوز • حاليا كه بو حادثه واقع اولدي مروت
مقتضاسي بودر كه جسم وجانمزي اكا فدا ايدهوز • والا كفران نعمتيله موسوم
وسمت مروت وصفت فتوتدن محروم (اولورز) • صواب اولدر كه جملهمز ملكك حضورينه
وارهوز • آنك شكر انعام ولطف اكرامن ادا قيلهوز • ومقرر ايدهوز كه بز بوندن
غيريه قادر دكلوز كه • جانلرومز وجود شريفي مكه فدا قيلهوز • پس ياراندن هر
بري ايتسون كه لطف ايلسون ملك چاشتي بوكون بندن اتسون • وساير حاضرينى
بر وجهله دفع ايلسون • تا ممكن كه قضيهٔ شيره مقرر اوله • پس اتفاقيله شيره

سكك به ذكر بكان خموشيكه از جمل
حرز بركنار دست بنا شد سكارشان
م

بوكونه

فانه

قاتنه كتديلر • وبو فضولي تمامها انها ايدوب آتش تزوير لريني دم فشة انكيز ايله تيز ايدوب

سيرها ده دل دخي الرك تخيل وتسويلنه الدانوب مواضعه مذكوره اوزره اتفاقله

حضور شريفه واردیلر • چون نفر پرسکوی وثنا • وتقديم ستايش ودعادن فارغ

اولدلر • زاغ خيله باز زبان فصاحتله طوطي وار تكلمه آغاز ايدوب ايدي **شعر**

شها بزم طربده شادمان اول • سرير سلطنتده كامران اول • بزبنده لرك رلحتي ملكك

صحت ذات ملك صفاتنه وابسته در • حاليا چون ضرورت واقع اولدي دفع مضرت

ايچون باسمي جاني خاكپاي ملكه فدا ايدرم • وجسم نحيفي ملكك حوصله شريفنه غذا

وسد رمق اولمغي رجا ايدرم • ياران ايدلر سني اكل ايمدن نه غذاي صالح اولور قرغه

بنجك اتوك يوق ملكك غايله جوعي سكلنجه نايل اولور • وما العصفور ودسمه

ع توكه تا كه درايي بسمار بادي • زاغ چون بوني اشتدي ساكت اولب باش اشغه

ايدي • بعده شغال دخي آغاز كلام ايدوب ايدي **بيت** ايا شهي كه بهنكام كين رسول

اجل • زتيغ تو برد بر وزنامه آجال • مدت مديددر كه سايه دولت دوزافزونكده

آسيب تابحوادثدن آسوده يز • حاليا كه اول حضرتك ماه جاهي خسوف ضعفه مبتلادر

ديليوم كه ستاره اقبالي في حالمدن طلوع قيله • وملك بني طعمه ايدوب انديشه چاشت

وزحمت مجاعتدن فارغ اوله • سايرلري جواب ويروديلركه سنك ديدكك فرط هوادارى

ومحض حق كزاريدر • اما سنك اتك بوي ناك وزيان كاردر • مبادا كه انك تناولي ايله

ريخ ملك متزايد اوله **بيت** در بساط شاه چز نيكو را نكسند • لاغر صفتان زشت بورا

شغال چون بوني كوش ايدي خاموش اولدي • كرك دخي دهان آچدي وايدي

بيت شها اقبال دولت اوله يارك • عدوك هيچ اك كوني اولسون شكارك •

بندخي نفسمي ملكه فدا ايدوب اميد وارم ملك خنداذ بم لحمي آرايش دكان دندان

وزينت قناره دهان ايليه **بيت** قصاب وار مرده چشمم بنا زكي • مژكان قناره

كرده ودلها بروزنده • ياران ايديلر بو سوز محض اخلاص وعين علامت اختصاصدر

اما سنك لحمك مورث مرض خناق در • وضعنده قايم مقام ضد ترياقدر • كرك كوز

جكلدي • بس شتر كردن دراز كل طويل احمق مهاكني دراز ايدوب زبان نياز ايله

كلامه آغاز ايليوب ايدي • وادا وظايف دعا وثنادن صكره ايدي **بيت**

ايا شهي كه كشاد است چرخ فيروزه • بر آستان تو درهاي فتح فيروزي • بن بو آستانه

بندگي ودولتخانه بروردنیز • سن بيلكه مطبخ ملكه لايق ومعده شريفنه في الجمله موافق

يلي

صالح حاصل

نكشند

ترديدي

بوني استماع ايدب.

اولهم

نه محل تمام • ونه مقام تکلفدر بیت برنخیزم ز سر کوی تو تا جان دارم • ور دهد کار
بجانان ز سر جان برخیزم • سایرلر متفق الکلمه ایدیلر که بو سوز فرط مودت وصدق
عقیدتدن فایزدر • فی الواقع سنک لحمک غایت لطیف وخوشگواردر • ودمک
مزاج ملکه شربت ثبات • وچشمهٔ حیاتدن سازگاردر • رحمت سکا ولحسنت سنک
همتکه که ولی نعمتکدن تن وجانکی دریغ ایتمدک • وبو معامله ایله عالمده ذکر جمیل یادگار
قودک کتدک بیت هست جوانمرد درم صد هزار • لیک چو با جان فتد انجاست
پس جمله سی شتره حمله ایتدیلر • اول مسکینی پرنده ساکن اولدی • تا اعضا واجزاسن بربرندن
جدا ایتدیلر • وزاغ وکرک وشغال دوه سی اولمش عربه دونب بنجه زمان آنی غدا
ایتدیلر • بو مثلدن معلوم اولدی که ارباب نفاقک بتر مکر وخدعه‌نک خصوصا که کمان
اتفاقدن گشاد بوله تأثیر ایتمدکی اولمز • دمنه ایدی بو تقدیرجه نه تدبیر ایدرسن
وارباب غدرک دفع مکرنده نه فکر ایلرسن • شتربه جواب ویروب ایدی که حالیا
بو بابده اندیشه صوابدن منحرفدر • اما چون بو حال جنک هلاکیدن خلاص احتمالی
محالدر جنک وجدال وحرب وقتاله آماده اولمق لازمدر • زیرا که هر نفسه که حمایت
حمایت مال ومحافظت نفس وعیال ایچون قتل اولنه زمرهٔ شهداده داخلدر • ونص
حدیث من قتل دون ماله فهو شهید اکا شاملدر • اندن صکره اجل مقدر پنجه
سرده مقرر اولورسه باری ناموس وعاری رعایت ایدم • وغیرت وحمیتی الدن قومیوب
دنیاده نام ونیک وذکر جمیل یادگار قویوب کیدم بیت بنام نیکو گر بمیرم رواست •
مرا نام باید که تن مرگ راست • دمنه ایدی عقلا وقت جنکده مسابقت وهنکام
حربده مسارعت روا کورمزلر باری اظهار ایتمدر • ومباشرت اخطارده عدم مبادرت
طریق اسلمدر • بلکه ارباب حزم اتمام امر خصمده مدارا روا کوردیلر • ودفع مناقشه‌ده
رفق وملاطفت یولن دیلرلر مثنوی نه بس خوش ز خشم تلخی بست • بر افشاندن آب
از آتش به است • مرادی که در لطف گردد تمام • چه باید سوی قهر دادن لگام • وارباب
خرد وسیر مردانه پیشه بر عدوی ضعیف عدا ایلمز که قوت وزورده قادر دکلسه شاید
که مکر وحیله ده قادر اولمیه • وزرق وتزویر ایله بر آتش قوپره که شرر ضرری آب تدبیر ایله
سکون بولمیه سن خود تسلط شیرینه مرتبه ده دربلورسن • واولک استیلاسنه شرح و
وصفدن مستغنی در واقف اولمیدرسن • پس انک ضرری عدا وتندن تمام حذردر
اوزره اول غایله حربیدن غافل اولمه • که هر کیمسه که عدوسن تحقیر ایده وبتعات

اولوب

فایض وناشی در

کار

تزویری

محاربه دن اندیشه قلیه پشیمان اولمیه که موج دریا اولدی طیطوی تحمیر سبیله
شرمنده ایتدی نیجه کیم اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر که سواحل
دریای هندده طیوردن بر نوع اولورکه اکا طیطوی دیرلر • انلرک بر جفتی کنار دریاده
مسکن طوتمشلر ولب آبده نشیمن اتمشلر • چون بیضه قومسی کلدی • ماده سی نره ایتدی
بیضه ایچون بر محل تدارک ایلیه که فراغ خاطر ایله ساکن وخوف وخطردن امین اوله وز •
نر ایتدی بو جزیره بیضه ایچون غایت خوشدر که موضع دلکش ومقام فرح بخشدر •
بو محل حیثیت مثالدن حالیا عدول محالدر • ماده ایتدی بو سوز محل تاملدر که اکر موج
دریا حرکته کلوب بچه لریمزی زیر دامنه اله • ونتیجه رنج اوقات وایام مزی ضایع قیله
اکا نه تدبیر متصور در • ونه چاره میسر • نر ایتدی بن کمان اتمزم که موج دریا بو جرأتی
ایده بیله • وبنمله عداوتی مقرر قلوب بنی بو اهانت واسائتی تجویز کوره • سوبله
اندن نه سبب • بو مقوله حرکت وجوده کله • وو اکوره که بنم بچه لریمز غرق وبحر هلاک
اوله لر • اندن انصاف فنی اله بلورین • وتیغ انتقام ایله اوک حقندن کله بلوردین بیت
جرخ بر هم زنم ار غیر مرادم کردد • من نه آنم که زبونی کشم از جرخ فلک • ماده ایتدی
کندو حدندن تعدی اهل خرده لایق دکلدر • وطورندن زیاده لاف وکزاف ارباب
انصافه موافق دکل • صودمق عیب اولمه سوزن کم سن قدرت وقوتیله موج دریایی
انتقامکله تودتوددرسن • ونه شکوه وشوکتیله انکله مقابله ومجادله مقدماتنی تمهید
ایدرسن • بو فکری قو همان بیضه ایچون بر محل آمن وموضع حصین اختیار ایله • و
استماع نصیحتدن امتناع ایلمه که هر کمسه که خیرخواهلرک سوزنه اولمیه • وناصحلرک
کلامنی قولاغنه قومیه • اکا اول بلا یتیشه که اول سنک پشته یتیشدی • نر ایتدی نیجه
اولمشدر اول حکایت ماده ایتدی مکر بر ابکیرده که آینه صفای ضمیردن آیینه
کبی عکس پذیر ایدی • ولطافت وحلاوتده عین حیات وسلسبیل نظیر ایدی • ایکی بط
دخی بر سنک پشتده ساکن اولمشلردی ومجاورت سبیله مصاحبت لری مصادقه
یتشمش وهم سایه لک هم خانه لکه • وبیگانه لک یکانه لکه یتشمش ایدی بیت خوش
است عمر که با روی دوستان کذرد • خوشا دمی که بیاران دلستان کذرد • ناکاه دست
روزکار پیشه تلخ هجران ایله رخنه دهال لرینه خراش وتخمینه باشلدی • وسپهر
مینا فام صورت مفارقتی مرآت اوقاتلرنده ناظهاره آغاز قیلدی ع وای تغیم لا یکدره
الدهر نظم خوشست انجام وصل دلبر ایچنی • ولی نیستش خمار هجر دردی بر بنخوان

کس نخواهد لقمهٔ نان • که سنکی نابدش در زیر دندان • اول آبده کہ انلرك مادهٔ حیات
ومددمعاشی ایدی • روز بروز تفاوت ظاهر ونقصان فاحش بروز ایدی • چون
بیطلر مآل حال وحال ماله واقف اولدیلر • وطن مألوفدن نزاعت ایدوب عزیمت
جلای مصر قلدیلر **قطعه** سفر بهتر است تا که در جای خویش • دلش از غم این وآن
ابتر است • که هرچند رنج سفر بد بود • ولی از جفای وطن بهتر است • پس دل غمکین
ودیدهٔ نمکین ایله سنك پشت قتنه کلدیلر • وسخن وداع وکلام هجرانی دربیان
ایدوب ایدیلر **بیت** ما راز تو چشم بد ایام جدا کرد • چشم ایام چکوبر که جها
کرد • سنك پشت چون ساز مسافرت یاد آتی • ایشتدی سوز مفارقتدن ناتش ایدی •
ودرد درونندن فریاد ایدوب ایدی • بونه جکردوز خبر اولور ونه جان سوزن •
شرد بکاسز حیات میسر در • وزندکانی نه جهله مقصود در **شعر** ای بی تو حرام زندکانی
خود نیز تو کدام زندکانی • هر زنده کی کزنی تو باشد • مرکیست بنام زندکانی • حالیکه
بکا تصور وداع ممتعذر • آیا تحمل فراق نه کیفیتیله ممکندر **بیت** هنوز سرو رواست
زچشم ناشده دور • دل از تصور دوری چو بید لرزانست • بیطلر جواب ویردیلر که
بیزم دخی جکریمز نیش خار فرقتدن ریش • وسینه مز سوزش داغ بعددن پریشاندر
اما قریب در که سیلاب عزقاب قلت آبخانهٔ وجودمزی حرقت فرقت عزیمت اختیار
ایده • در ذاقلا **شعر** کسنه راضی اولوری جدا اولماغه یاراندن • کیدرکی اختیاریله
کشی کندو دیارندن **بیت** بکام عاشق بی دل ز کوی یار نرفت • کسی ز دوضهٔ جنت
باختیار نرفت • سنك پشت ایتدی ای یاران مضرت نقصان آب بیم بابمده صد چند
که بنم بی آب حالم خرابدر • کرم حق صحبت قدیمی رعایت ایدوك • بو درماندهٔ محنت
آبادی هجراندهٔ زار و سوکوار قومك • قنده کیدرسکز بیله آلك کیدك **بیت**
تو جان منی وعزم رفتن داری • چون جان ز برود این تن بیجان چه کند • بیطلر
ایتدیلر ای یار کرامی وهمدم ندیم بیزه سندن مفارقت عذاب الیمدر • ومحنت عظیم
هر مقامده که آرام ایدرز اسباب حضور وجود نعمته موفور اولورسه اشرف
دیدارکدن دور • وتماشای جمالکدن مهجور اولیجق نه دیده مز ده نور قالور •
ونه سینه مزده حضور **بیت** کلشن فردوس سنسز چاه زنداندر بکا • کلخن دوزخ
جمالکله کلستاندر بکا • بزمده سنك مصاحبتکدن اوزکه مطلوبمز • ومرافقتکدن
غیری مقصودمز یوقدر • اما نیجه ایده لم که بیزه دوی زمینده سنکله بولدیوب کیتمك

آتش عدم ماوره وحرمن
حیاتمزی باد فنایه ویره
بحکم ضرورت م

تقصیر در با عقل کسان وردبار ربست • آبادی عمرانده بریوکیده ده

عزیز

ومونس

وبو جمیزه کرانبهای ناتوان ایله وادی بیابانده وبو وادی‌نی پایان قطع اتمك متعسردر

سکادخی بز ملده مساز اولوب فضای آسمانده پرواز اتملك متعذر بو تقدیرجه بزه

سنکله مرافقت وسکا بزم ایله بوسفرده موافقت نیجه میسر اولور • کشف ایتدی بو کاره

چاره بینه سیزك رای صایبکزه منوطدر • وبو مشکلك حلّی ینه سیزك فکر ثاقبکزه مربوطدر

بن بو خاطر فلق ایله که خیال درد هجرانیله حسته • وبو ذهن قاصر ایله که بار فراق یارانله شکسته‌در

نه تدارکه قادر اوله بیلم ونه تدبیره قادر اولورم ع دل شکسته اولسه اولمز رأی وتدبیر درست •

بطلر ایتدیلر ای یار عزیز بو باده برحیله فکر ایتدك • اما سنده خفت علامتی کورورز

وسنك متهتك وسبك سنك اولمق احتمالی ویرورز • شاید که بزم فکرمزله عمل قلمیه‌سن

وقرار ایتدوکك عهد اوزره استوار اولمیه‌سن • سنك پشت ایتدی بو میسر مید که سن

بنم صلح حالمز ایچون بر تدبیر اختیار ایده‌سن بن بو حیله موجبله کار قلیم • وکندو منفعت و

مصلحتم ایچون عهد ایتدوکم قرار اوزره قالیم شعر عهد بستم سر از عهد نپیچم هرکز •

شرط کردم که ز شرط تو تجاوز نکنم • بطلر ایتدیلر شرط بودر • چون سنی فضای هوایه

کوتوره‌ورز اضلال وایاغك دیر تیتویب اضطراب ایلمیه‌سن • ومطلقا فهم کلام ایدوب

بر متکلمه بر کلمه سویلمیه‌سن • زیرا که هر حریفك کوزی بزه تاسته کله البته بر حرف ایشده

کرك • ولجبدرکه چندانکه عبارت ویا اشارتیله بر سوز ایتدیه‌سن یا خلاف معهود بر

وضع حرکت سوتلیه‌سن راه جوابی بند ایدوب حقّه دهانه مهر سکوت اوره‌سن • وبنك و

بده تعرض نه تمام احتیاط اوزره اوله‌سن بیت ایده‌سن حقه کیبی اغزوکی بند •

اوره‌سن مهر بر لب کیسه مانند • سنك پشت ایتدی فرمان بردارم شعر بجاك پای

عزیزت قسم که در همه عمر خلاف رای منیر تو تیك نفس نزنم • عهدایتدی که اضطراب

المیوب هیچ کوندیه جوابی متصدی اولمیه • وساکت وصامت اولوب هیچ آفریده‌یه

نفیا واثباتا تعرض قلمیه قطعه به پیری رسیدم درا قصای یونان • بدو کفتم ای

انکه با رای وهوش • زمردم چه بهتر بهرحال کفتا • اکر راست کفتی خموشی خموش •

پس بطلر بر چوب کتوردیلر • ومیان سنك پشت دهانته ویردیلر • وکندولر ایکی

جانبنه یاپشوب کتوردیلر • چون اوجه اوجه چقدیلر کیدرك بردیه مقابله سنه کلدیلر

اهل قریه دن برنا وپیر • وزن وفرزند و صغیر وکبیر • بو حالدن تحیر اولدیلر • وتماشا

ایچون طشره چیقوب زبان تعجبله هر طرفدن فریاد ایتدیلر کورك که بطلر کشفی نیجه

کوتورور • چون بو صورتك مثالی اول قومك مرآت خیالنده ارتسام بولمامشدی •

عهد

مشاهده ایده

وتصحیح وتفصیله تعرض اتمکدن

کیدرك عوغالري زیاده اولدي سنك بشت یر ساعت سکوت ایتدي عاقبت بیت تحمل
ایمیوب خلقك سوزینه • رفیقك کورلکینه کوزکوزینه • همان دم که جوابی ایچون اغز آچدي اوج هوادن اوچجي دوي زمینه دوشدي • بطلر آوازله سرزنشه آغاز ایتدلر
ای سخیف ادراك و خفیف دماغ • وما علی الرسول الا البلاغ • دوستلردن نصیحت ایتمك
ونیك بختلردن استیتمك وموجب ایش ایتمك شعر اکا دیر عاقل اولنلر خردمند
که کوش هوشله اصغا ایده پند • بومثلك نتیجه سی اولدرکه کیم که احبابك نصیحتن سمع
قبولیله اصغا ایتمیه • کنذو هلاکنه قصد ایتمش اولور بیت انکس که سخنهای عزیزان
نکند کوش • بسیار بخاید سر انکشت ندامت • نا ایتدي بومثلي ایچون استماع قلدم •
ومضموننه مطلع اولدم • اما خوف ایتم یرك بکله وهمام عالمده الا مدن عنبري نسنه
کورمزه • و بد دل و ترسنده هرکز مرادنه ایرمز • سوز همان بودرکه موج دریا بزم
جانیمزي حمایت قیلور • و بزدن نظر في رعایتن کندولوان منمدن بلور بالضروره ماده
اکا اتباع ایدوب مهم بیضه یی اول مقامده اقامه ایتسدوده • برزمان دنصکره •
چون بچه بیرامن بیضه چالاك ایتدي • وکریبان حیاتدن باش چیقردیلر • دریا تموج ایدب
انلري زیر دامن هلاکه چکدي • مادرچون بو واقعه یي مشاهده ایتدي • غرقاب اضطرابه
دوشوب ایتدي • ای خاکسار تیره روزکارین بلوردم که آبه اعتماد • وهوایه استناد
جایز دکلدر • استدکمي کنه دیمشلودر شعر • بو عمر وزور و بازو یه اینانمه •
بله الدائمه وصویه طیانمه • بچون جانمزي آتش هجرانله یاندردك • وخانمانمزي
سیلاب عذابله خراب ایدوب چراغ عمرمزي بلا هلاککله سوندردك • باري
برانذیشه ایله که انك سببیله دل ریشه برمرهم ایریشه • نر ایتدي سوزك بیلوب
سوئیله برهمانا اول عهدم اوزره مقررم • وقولمك عهده سندن تکلوب موج دریاده
انصافه الجیلودم • بو ني دیدي سایرحضورنه واردي هر نوعك رئیس و پیشواسن
جمع ایدوب قصه غصه سن انلره شرح ایلدي • وانلردن معاونت ومعاضدت التماس
قیلدي و زبان نیاز یله بو ترنمه اغاز ایدوب ایتدي بیت احوال درد مندي
مابي نهایتست • هنکام دستکیري وقت عنایتست • اکر عزیزلر بو واقعه ده هم
ویك جهت اولمیه لر • واتفاق ایدوب بنم دادیمي موج دریادن المیه لر • انوك
جرئتي زیاده اولوب من بعد سایرلرك بچه سنه ده قصد ایسه کرك • چون بو رسم
اوزره مضي • وبو قاعده اوزره مستمر اولا • لابد توالد وتناسلدن قطع امید

ایدرلر

جهتي وقلت وبنا حدت
نماب فضیحتي کوتود
منی اولور

في الحال

اتمك كرك • ويا باشمز اكوب هر بريمز برجانبه كيتمك كرك بيت يا بصد خواري بباید
ساخت باخار غمش • يا قدم در محنت آباد عدم بايد نهاد • طيور مختلفة الطباع •
اولي اجنحة مثنى وثلث ورباع • بو واقعهٔ فجيعه‌يي استماع ايدنجك شكسته بال و
پريشان حال اولديلر • وعاقبت پرواز كنان سرنشيمن ملازمت حضرت سيمرغه
عزم ايتديلر • وصورت حادثه‌يي عرضه يتشدروب ايديلر اكر رعايا عمنده زبون وايرسك
وستم ديده لرك ستمكارلردن حقني الي ويرمسك • زمان فرماي مرغان • وقهرمان جنود
سليمانا ولمغه ارزاني سن • واكر مظلوملر حالندن فارغ البال اولوب رفع ظالم
ودفع مظالمده اهمال روا كوررسك • محقق بيلكه رقم سلطنت سليماني و برتيغ قهرماني
غيرك ذمت همتنه حواله اولنيسر شعر غم زيردستان بخور زينهار • بترس از زبر
دستي روزكار • سيمرغ انلره استمالت ويروب حذم وحشميله دار السلطنه‌دن
اول غايله‌نك دفعنه توجه ايدوب • ومرغان انوك معاونت ومظاهرتيله جري
الجنان اولوب ساحل درياي هنده روانه اولدلر • چون سيمرغ بو سپاهيله كه حد وعدده
هيچ برسنك في نك حوصلهٔ حسابي وفا ايتمزدي • واعداد صفوفي ميزان كمانه صغمزدي •
شعر همه مبارزتند و دلير وجوان آشام • همه دلاور و رزم آزماي وكينه كذار •
فكنده در بر خود درع وجوشن از پر و بال • كشيده نيزه وخنجر زنبغه ومنقار •
حوالي دريايه يتشديلر • وچون كنند وحوصله سنده سيمرغ ولشكر طيورله طاقت و
معاونت كوره مدي • ضروري طيطوي بچه‌لريني ينه ويردي • بو افسانه‌دن تكلم و
بو ترانه‌يي ترنمدن غرض بودر كه دشمن اكرچه كيم لغايت حقير دخي اولورسه خوار عد ايلمك
اولمز • سوزن كوتاه قامت وضعيف بنيه‌در • اشلر اشلركه نيزه دراز قد وقوي
خلقت اندن عاجزدر • حكما بويله مثللر ديكه هزار مردك صداقتني • بر فردك عداوتنه
مقابله ايتمك جائزدر بيت دوستي راهزار شخص كمست • دشمني را يكي بود بسيار •
شتربه ايدي چونكه بن بلاي اولوب خصومت بنا بعث اولمزني • تا كوزم نعمت وعدم
مروتله موسوم اولميم • اما چون شيريك قصد ايليه صيانت نفس ومحافظت تنده
مقدار مقدوري دريغ قلمزين • تا ناصيهٔ حالمي رقم خوف وخشيتله مرقوم وسوء
غيرت وعدم حميتله موسوم قالميم • دمنه ايدي چون شيري كورسن كه ياتور
وكاه طورور • وكاه قالقر وكاه اولتورور • و بيغيه سيله روي خاكي خراش ايدوب

وثلاث

اهمال م

صفحهٔ دولتلكدن سقوط اولوب
منشور سلطنت م

كاد ومكانا امكانه

سلسله جنبان سوجد اول
بريد صباكه
خبري بحر دريايه يتشديردي م

مطلب تنبيه

دنیا لرنه زمینه اورورد • عرتبجرنی فلك اثیره چقمش • وشعلهٔ جسمی آتش جسمی کبی علو کچمش
بیله سن • کم سکا قصد ایلمش وسنوك قتلکه بل بغلمشدر • شتربه ایدی معقول بو بو درلك
واقعا اکر بو علایمك بریسی واقع اولورسه هر آیینه رخسار یقیندن نجاب ظن وتخمین
مرتفع اولوب شترك قصد غدرنده وشك وشبهه مندفع اولسه کرك • چون آتش فتنه
بو جانبدن دخی اشتعال بولدی • دمنه خندان وشادمان کلیله جانبنه روان اولدی •
شعر یجزدی که شادیش از غم دیکران بود • صدق ووفا چو کر همه بر کران بود • کلیله
ایدی کار نه مرتبه یه واردی ومهم نه درجه یه ایردی • دمنه جواب ویردی که مصراع
از بخت شکر دارم واز روزکار هم • بحمد الله که اسباب حصول مکمل وفراغت تمام محصلدر
وبو حال دشوار کمال رفق وسهولت ایله میسر اولدی • دمنه بو لحیه دیدی ورو زکار د
زبان مکافاتیله بو بیتی کوش هوشمندان محفل بصیرته یتشدردی بیت خوش کرفتند
حریفان سر زلف ساقی • کر فلك شان بکذارد که کناری کیرند • پس ایکیسی دخی خدمت
شیره واردیلر • اتفاقا کاو دخی اندرونك عقبنجه کلدی • شیر چون ایراقدن شتربه یی
کوردی • دمدمهٔ دمنه درکار اولوب غرتیه آغاز ایدی • وخشم پرخشمی مشتعل
اولوب دم استیلایه روا وردی وغایت غضبندن تحمل الی برتن سوردی مثنوی
صلچوب اردرکی اغزندن آتش • غضبدن اولدی آتش کبی سرکش • یاتوب قرزدی
حمامه دونوب • کوزی خشمیله رنکین جامه دونوب • شتربه یقین وار یقوعین الیقین
بلدی شیرک اکا نیتر قصدی راستاندی • وکندکند ویه ایدی • وملازم سلاطین
بیم ودهشتده سبحانه ماره • ومنجوابه شیره بکزرکه اکرچه شیر غابده • ومار خوابده
اوله • نه انوك سورو شرندن رها میسردر • نه بونك ضرد زهرندن خلاص متصوردر •
شعر مکن ما انزمت بادشاه کزان ترسم • که همچو صحبت سنك وسبو سود ناکاه • ناچار
اسبابك کارزاری درکار ایدی • چون نجابنیندن اول علایم که دمنه نشان ویرمشدی
معاینه اولدی میانلرنده آتش جدال اشتعال بولوب حرب وقتاله اشتغال ایتدیلر •
وخروش وافغانی عرصهٔ زمیندن کوش آسمانه یتشدردیلر بیت اولوزدی زهرهٔ
چاك اولغز بوی • اشتسه کوه قافك نره دیوی • کلیله چون نجالی بو منوال اوزره
مشاهده قیلدی دمنه یه متوجه اولوب ایدی رباعی صد حیله برنك دیو برانکیخته
وانکه زمیانکا بکر بخته • باران وصد ساله فرو ننشاند • این کرد بلا را که توانکیخته •
ای نادان وخامت عاقبتکی هیچ کوردو دیسین • وای فتان شامت خاینکه نظر

یمجی

عونتی جنبشه
ایدوب دندان
بر بریته
م

درکه
حکاراستدیمیلر
خدمتکارملوك
خوف وحیرتك
م

ئند

قیلەسن • دمنە ایدی خصوصدە عاقبت وخیمە ملاحظە قیلدک • ایدی بو
فتنەکە سن اویندیردک • وبو آتش بلاکە سن یاقدک دردک • بوکاردە یدی ضرر ظاهر
بریسی بودرکە نە ضرورت ولی نعمتکی زحمتە آتدک • ونفس ملکی بلای عظیمە مبتلا ایتدک
ایکنجی مخدومکی بیوفالق ونقص عهدلە موسوم قیلدک • بو بدناملغی اکا روا
کوردک • اوچنجی قتل کاوە نە سبب سعی ایتدک وآنی ورطۀ هلاکە آتدک • دوردنجی
اولی کناهک خونی کردنکە آلدک • بشنجی جمیع سپاه سباعی پادشاه حقندە بدکمان
ایتدک • تاکم انلرک خوفندن ترک دیار ایدوب برمنزلە دخی انتقال قیلەلر
وخانماندن آوارە اولوب محنت غربت وبلای جلادە فرومانده قالەلر •
التنجی سپه سالار لشکر سباعی عرضە تلف ایتدک • لاجرم انلرک عقد جمعیتی من بعد
نامنتظم اولسە کرک • یدنجی کندو عجز وضعفکی اظهار ایتدک واول دعوای
بدکاری کە رفق وتلطف ایلە تمام ایدەم دیردک پایانە ایشدرمدک • غایت
غباوت ونهایت غوایتکی کوردک • الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها • وعید و
تهدیدندن حذر ایتمدک • دمنە ایدی مکر سن اشتمدک اولکە دیمشلردر • بیت
کاری کە بعقل در نیاید • دیوانکی در و بباید سن بو بابدە دستور خرد اوزرە نە وضع
ایتدک کە وقوع بولدی • ودستیاری معمار فکر ایلە نە طرح ایلدک کە راست کلمدی تا طریق
رفق ولطفی برطرف قیلەسن • وخشونت وعنفە محتاج اولەسن • بلمزمیدک کە رای
راست واندیشۀ درست جرأت وشجاعتدن مقدمدر • ع الرای قبل شجاعة الشجعان
بیت کارها راست کند عاقل دانا بسخن • کە بصد لشکر جرار میسر نشود • بکا همیشە سنک
اعجابک وغرور رای ناصوابک بو دنیای غدارک جاه ودولتنە کە عشوۀ سراب ونشوۀ
شراب کبی پایدار دکلدر مغرور اولدوغک معلوم ایدی اما آنی سکا اظهاردە تأمل
ایدردم • شاید کە کیدرک کندولکدن متنبه اولیدک • وخواب وغرور وغفلتدن
وخمار پندار وجهالتدن افاقت بولیدک • چون اول وادیە قدم باصمدک ودائم
بادیۀ ضلالت وهاویۀ غرابتدە طایر وهایم سن دیمیدکە کمال حمق وجهالت
وتمام حمق وغباوتکدن برشمە اظهار ایدەم • وقبایح اقوال ومعایب افعالکدن بعضی
سن اکرچه بحردن قطرە وهاموندن ذرە در • کالشمس فی وسط النهار سکا اشکارە
ایدەم • مثنوی تاکە بدانی جفاکردۀ • نفس تو غابیشە خطا کردۀ • از همە درهیچ شماری
در همە هستند تو باری نۀ • دمنە ایدی ای برادر بدایت عمرمدن تا بو غایتە دک کمال

در

ایکنجی

بوق یره

کلیدایدی سن
بو بابدە

حمق وجهالت وتمام

نیـ

ایتمزم بندنده بر قول نامقبول و بر فعل نامعقول وجوده کلمش اوله . شویله که بندن
قباحت کورسن بر ناستوده صفت مشاهده قیلسن مقتضای مروت و اخوت
بودر که لطف تنبیه ده تقصیر بیورمیه سن . و حسن نصیحتده مسامحه روا کورمیه سن
کلیله ایدی سنک معایب ذات و قبایح صفاتک اول مرتبه چوقدر که نطاق حصر و ضبط
و کسر و بسط ایله احاطه احتمالی یوقدر . بری دخی بو که گفتارکی کردارکدن زیاده راجح طوترسن
پادشه بوندن نظرده واضح نسنه یوقدر که دوزخ بونک قولی فعلی اوزره راجح اولا دیمشلر که
اهل عالم قول و فعلده درت قسمه منقسمدر . اول اول طایفه در که ایلیه سویلیه
بو صنف منافقان و صفت بخیلاندر . ایکنجی اولدر که سویلیه دین ایلیه بو عادت جوانمردان
و خصلت ارباب مروتدر . اوچنجی اولدر که سویلیه اندن ایلیه بو سیرت اهل
معاش و سمت اوساط اشخاص نوع انساندر . دوردنجی اولدر که نه ایلیه و نه سویلیه
بو خصلت دونانندر و صفت خسیسلر همتاندر . سن اول طایفه دنسن که کوردن
اقوال دلاویز زیور افعالله آرایش قیلمزلر . بن هر باری که سنک احوالکی تفحص و اوضاعکی
تعریض قیلدم . قولکی فعلکدن اوزره راجح . و جهلکی فضلکدن اوزره غالب بولدم .
شیرسنک قولکله بو فعل خطیره مباشرت اولنمشدر . شویله عیاذا بالله اکابر آفت بلیسنه
بو ولایتده هرج و مرج ظهور ایدوب شورش و اضطراب ایدن رعایانک حضوری انجسر
و تمام نفوس و اموال مخاطره تلف و ورطه تاراجه دوشوب کلیا بو افعالک وبالی
طوق لعنت اولوب سنک کردنکه کچیسر قطعه هر که بدکار را بد اندیش است . دوی نیکی
دیکر کجا بیند . هر که شاخ مضرتی کارد . میوه منفعت کجا چیند . دمنه ایدی وزیر
ناصح ایدم . ملکک بوستان حالنده نهال نصیحتدن غیری دیکمدم . و تخم اندیشه
منفعتدن غیری حبه اکمدم . کلیله ایدی بر نهال که اندن بو نوع ثمر ظهوره کله کوده سن
نیجه بر کنده اولمق کرکدر . و بر دهانکه بو مقوله نصیحت قیله که نتیجه سن مشاهده
قیلورسن خاک ایله طولمق کرکدر . اول سنک قولکدن نجه منفعت حاصل اولور که حلیه
عملدن عاطلدر . و علم بی عمل فی المثل موم بی عسلدر . و گفتار بی کردار درخت
بی برک و باردر که لایق ناردر . مثنوی علم کز اعمال نشانیش نیست . کالبدی دارد و جانیش
نیست . خاصه ز بهر ثمر آمد شجر . علم درخت و عمل او را ثمر . شاخ کز بی میوه بود ناخوش
مطبخیان را مدد آتش است . اکابر فضایل شیم صحایف دفاترده قلم کرم بر له رقم
بیورمشلردر که بیلیش نسنه دن فایده میسر دکلدر . قول بی عمل و مال بی خرد . و علم بی

اول بو که کندوکی بی عیب تصور ایدرسن م

والحساندر

تمثیل

صلاح

صلاح • وصدقۀ نیت • وزندگانیّ صحت • پادشاه اگرچه فی حد ذاته عادل وکم
آزار اولا نور بد نیت وناپاک طینت اتک منافع عدل ورأفتی رعایادن منقطع
قلورر • واول خوفدن مظلوملرک قصۀ پرغصه‌سی عرصۀ عرضۀ سلطانه یتشمز
اولور • بیت کر بچشمۀ پاک • وآب تابناکده صورت نهنک معاینه اولنسه هیچ بر تشنه اوز
نسنه فرضا که آتش عطش خاشاک وجودنه ییشه اکا ال اوزاتمز • واقدام اقدامنی انک
پیرامننه دراز اتمز بیت رسیده ام من تشنه جگر بچشمۀ صافی • ولی حسود کر یاری
آب خوردن نیست • دمنه ایدی بنم بو طریقه سلوکدن مقصودم وصول شرف خدمت
ایدی • بحمد الله که مأمول احسن وجه اوزره حصول بولدی • بعده بنده یه لایق اولن
احسن خدمت وصدق استقامت وصیانت حق ولی نعمت ایدی • اولدخی بقدر الطاقه
دریغ اولنمدی • کلیله ایدی ارکان کاردانان ووزرای کافی وکارکذار ادیب وزیرک
بارکاه ملوکدر • اما سن دیلرسن که غیریلر ملازمت ملکدن دور ومهجور اوله •
وسن مدار علیه سلطنت • ومشار الیه مملکت اولوب مقرب حضرت سکا مقصود اوله •
بو حصلت غایت غباوت • وفرط حماقتدن ناشیدر که سلاطین هیچ نسنه ایله وبر
کمسنه ایله مقید اولمق ممکن دکلدر • مرتبۀ سلطنت مشابه رتبۀ حسن وجمالدر •
نته که بر محبوب بیدل ویزک عاشق وافتاده‌سی زیاده اولدقجه جلوات حسنی زیاده اولور
سلطانک هرچند که اعوان وانصار وخدمت کارکذاری بسیار اوله کثرت خدم ووفور
حشمه میلی متزاید اولور • بو سودای خام که عرصۀ دماغکده مقام اتمشدر امارت
مهابت بلاهتدر • وعلامت غایت سفاهتدر • نته که حکما بیورمشلردر • علامت
حمق بش نسنه‌دن • غیرک مضرتندن کندویه منفعت تصور قلمق • وبی ریاضت
عبادت ثواب آخرت رجا اتمک • خشونت وخصومت ایله معاشقت نسایه مباشرت
اتمک • وراحت وحضور ایله دقایق علومه وقوف وعبور قصد ایلمک • ونقض حقوق
وبعض عقوق ایله • دقایق علومه وقوف ناسدن صداقت توقع ایلمک • ای دمنه بن
بو سوزلری سکا فرط شفقتدن • ووفور محبتمدن سویلرم عین الیقین بلورم که شب
تیره شقاوتک بنم ضیاء شمع موعظتمله روشن اولمق ممکن دکلدر • وظلمت جهل و
کدورت وحقد وحسد که طینتکده سرشته اولمشدر • بنم بو لوامع نصیحتمله مرتفع
اولمق ممتنعدر • بیت بآب کوثر وزمزم سفید نتوان کرد • کلیم بخت کسی را که
بافتند سیاه • بنم سنک مثلک همان اول شخص مثلیدر • ایتدی که زنجی بیهوده حکمه

افزون

مطلب

که اول مرفه

ضایع

حکمه و تخم نصیحتك زمین شوره ده اکمه • وصدا و استماعندن اولمنلره کلماتك اثمه • اول
قبول ایتمدی • وعاقبت انك سزاسن بولدی • دمنه ایتدی بیچاره اولمشدر اول حکایت
کلیله ایتدی • روایت ایدرلر که بوزینه جنسندن بر کروه بر کوهده اولورلر ایدی قضای الهی
بر شب یتره ده که بی خردلر بصر بصیرتدن عاجز ایدی • لشکر سرما اول میمونلرك آرام صبر و
سکونلرین یغما • وکشور درون بیروننه استیلا قیلدی • وصدمت صرصر زمهریردن
رکلرنده قانلری وتنلرنده جانلری افسرده اولدی مثنوی الی دشمشدی سرمادن چنارك
ایاغی طوکمشیدی چشمه سارك • اولوب بردشتادن بیمجال آب • بوقوردقدن هوا
کمشدی سنجاب • بیچاره شدت هوا • وسورت سرمادن زیاده آزرده اولدیلر •
و آسیب برف و باران و تکرك و طوفاندن پناه طلب ایدوب اطراف کوهی طواف ایدرکن
ناکاه بر طرفده بر مینا پاره سن بولدیلر • وبریق و لمعانی سببیله آتش کمان قلدیلر •
و حمالة الحطب و آرهیزم جمع ایدوب انوك کرداکردنه اوردیلر • واغزلریله دمدم
اوفوردلر • مکر اول طرفده بر درخت اوستنده بر مرغ بو احوالی مشاهده ایدردی
فریاد ایتدی که یاران بو هوادن چوك که بو آتش دکلدر • دم سردیله آنی کرم ایدمزسز
انلر بونك کلامن استماع ایتدیلر • واول کاره فایده ده امتناع کوسترمدیلر • اتفاق
بو اثناده بر آدم چیقه کلدی • انلری بو حال اوزره • وحاللرین بو منوال اوزره مشاهده
ایلدی • واول مرغه پند و نصیحت قصد ایدوب ایتدی ای مسکین زحمت چکمه و تخم
نصیحتکی بیهوده یره اکمه • ونفسکی عذاب ایتمه که بونلر سنك نصیحتکله منتصح اولمزلر
سنك کفتارکله بو کاری هیچ اندن فراغت قلمزلر • سن رنج بیهوده چکرسن • و
نفسکه تعذیب بلا فائده ایدرسن شعر چو بتمز بید دن سیب وکل • و در
نه حاصل کر دوکرسن آهن سرد • بو مقوله کمسنه لرك تربیت و تقویتنه سعی ایلمك
وانلردن رشد و رشاد و صلاح ارشاد رجا ایتمك اکا بکزر که تخم حنظلدن نی شکر
اومه سن • وزهر هلاهلدن خاصیت تریاق فاروق طلب قیله سن قطعه هر که در اصل
بدنهاد افتاد • هیچ نیکی ازو مدار امید • زانکه هرکز بجهد نتوان ساخت • ازکلاغ
سیاه باز سفید • مرغ انوك کلماتنه التفات ایتمدی • کلامنی بعد مسافه دن
اختیار ایده مزلر صانوب غایت شفقتندن بالای درختدن زاشاغه ایندی •
تا مضمون نصیحتنی انلره اعلامده زیاده ایلیه • وانلری اول رنج بیهوده دن خلاصه
سعی تمام کوستره • فی الحال میمونلر مرغك اطرافن احاطه ایتدلر واياغن یره بصدیلر

وانوك میاه وکیاهیله
روزکار کچورورلر
ایدی
م

حوالیده

صوقد مودکرسز
رنج ودردلر اول
سنك سخنی تزم
ایده مزسز
م

چوسندان زباندن
بیز اولدرد

صلاح وفوز وفلاح
ع

اهتمام

باشڭ تننده جدا قلدیلر بنم دخی سنڭ حالڭ همان اول سنوال اوزره در که بن کندو اوقاتمی ضایع الیورم و سنی فایده کلام سویلرم باوجود که سکا منفعتی یوق بکا مضرت احتمالی واردر **قطعه** کر مستمع قبول نصیحت نمیکند بیهوده بار بردل نازک چرا نهی کفتی که بر براق سعادت سوار شو تا در رهی بمنزل و از ریخ و ورا نهی نشنید و محنت بره خویش میرود بکذر که تا پیاده بماند ز ابلهی دمنه ایدیجای برادر اکابر فضیلت کیشتر وعظ و نصیحت بابنده شرط امانتی یرینه کتورمشلردر و میل و مداهنه دن احتراز کوسترمشلردر اهل فضله اقامت رسم مواعظ و نصایح لازمدر
خواه مستمع سمع قبول ایله اصغا ایده و خواه ابا ایلیه **نظم** مدار پند خود از هیچ کس دروغ و بکو اکرچه از طرف مستمع بود تقصیر سحاب قطره باران ز کوه و انکرفت اکرچه در دل خارا نمیکند تقصیر کلیله ایدی بن منافع نصیحتمی سندن دریغ اتمزن اما نه فایده که سن اساس کارکی مکر و حیله اوزره بنا قلوب دورورسن و افکارکده استقلال و استبدادی بیش بها دایدوب دوررسن بس لا استعداد و لا استبداد بر وقت نادم اوله سن که ندامت فایده ویرمیه و طاس دوکنوب ناخن ملامتله روی سکینی خراش ایده سن سودمند اولمیه هر کسه که تبعات مکر و دنانداشه ایمیوب حیله و غدری کندویه پیشه ایلیه عاقبتی و خاتمه و خاتمتی شآمته یتیشه و آخر الامر کرداب ندامته و غرقاب ملامته دوشه نیته که اول شریک غافل دوشدی و خیالده حیله سی حلقه دام بلا اولوب شریک عاقل صدق و استقامتی ترکیبله مراد مقصوده یتشدی دمنه ایدی نیجه اولمشدر اول **حکایت** کلیله ایدی روایت ایدرلر که ایکی شریک واریدی بری عاقل و بریسی غافل بری فرط ذکا و کمال فهم زهاده بر مرتبه ده ایدی که سحر تدبیر و مکر و تزویر ایله آتشی جرباینده و مرغی طیراندن توردی و دبیر عقل ایله صفحه امروزدن احوال فرد ای براوقوردی اکا نیز هوش دیرلردی بریسی دخی کمال نقصان و غایت نادانلغندن سود و زیان میاننده تمیزدن عاجز ایدی اکا مزجام دل دیرلردی بونلر سیاحت هواسی و تجارت سوداسی دوستی موافقتله سفره توجه اتدیلر و مراحل و منازل قطع ایدوب کیتدیلر قضای الهی کیدرکن یولده بربدره دینار خالص تمام عیار بولدیلر و آنی غنیمت عظمی و نعمت مستوفی بیلوب متوقف اولدیلر شریک دانا ایدی ای رفیق غمکسار **مصراع** سود ناکرده در جهان بسیار اولی بودر که سودای

موافقت و

سفردن فراغت ایدوب بو بدره زر ایله قناعت ایده وز • و بو غنیمتی غنیمت بیلوب صحت
وسلامتیله کوشهٔ کاشانمزده حضور ایده وز • مثنوی چند کردی کرد عالم بهر زر • بیش کرد
زر سود غم بیشتر • کاسهٔ چشم حریصان زر نشد • تا صدف قانع نشد پر در نشد • پس کیرو
دوندیلر وشهره قریب بر منزله ایندیلر • شریك غافل ایدی ای برادر کل بو غنیمتی
برابر قسمت ایده لم • و دعدغهٔ شرکتدن خلاص اولوب حصه لرمزی مصارفمزه صرف
ایده لم • شریك عاقل دیدیکه تشویش آتشن تزویر له قیندوب جواب ویردیکه حالیا فکر
قسمت سمت استقامتدن منحرفدر • بو بابده رأی صواب بو در دکه خرج ایچون محتاج
اولدوغمز قدر اخراج ایدوب باقی سین احتیاط تمام ایله بر جایده ودیعت قویه وز •
و بر قاچ کونده بر کلوب بو منوال اوزره بر مقدارن الوب بقیه سن انده محفوظ قیله وز
تا آفتدن بعید وسلامته قریب اوله وز • شریك غافل بو افسونله فریفته اولوب افسانه سن
حسن قبول ایله تلقی قیلدی • و وجه مذکور اوزره بقدر الاحتیاج بر مقدارن اخراج
ایدوب باقی سن بر درخت دبنده دفن قیلدیلر • وشهره کلوب هر بری کندو مقاملرینه
کتدیلر بیت بر سحرکه کرچرخ شعبده باز • حیله صندوغن ایلدی سرباز • اول شریك
دعوای زکاوتده حسن تدبیر و لطف تزویریله بینه اقامت ایدردی اول درخت طرفینه
واردی • واول دفینه یی تمامها قبضهٔ تصرفنه آلدی • شریك آخر بو حالدن بی خبر باد
دکل • الده اولان نقدلک خرجنه مشغول اولوب کیدرز آخر خرجلغن تمام ایدی •
ضروری شریك عاقل قتنه واروب حالن اعلام ایدوب ایدی ای برادر کل اول دفینه
خرج ایچون حصه اخراج ایده لوم که ضرورت جانمه یتدی • تیزهوش تجاهل ایدوب
نه محل ضرورت ونه مقام متنذر • کل کیده لر دیدی ایکیسی دخی تعجیله اول موضع
معهوده واردیلر • اول قدر تجسس و تفحص ایدوب اردیلر کنجدن نه بخت
عنبری عین و اثر کوره مدیلر • تیزهوش خروش ایدی و کریبان خرمردلی محکم
طوتوب ایتدی بو زری سن آلدك سندن غیری بر فرد بو کا مطلع دکلدی •
بیچاره هر چند کرفتار ایدوب ایمان غلاظ وشداد ایلدی • القصه قضیه مجادله
محاکمه ومنازعه دن مرافعه یه یتشدی • شریك عاقل غافلی محکمهٔ قاضی یه سوردی
خرم دیل معاذ الله دیجك قاضی تیزهوشدن صدق دعواسی • وصحت مدعاسنه
بینه طلب ایتدی • تیزهوش ایتدی ایها القاضی شعر بر خود عمر خویش که در مسند
احکام عمر تو بدر ازی مسجل است • بنم اول درختدن غیری که زرانوك دبنده مدفون

حازم

مفید اولدیکی

ایدی

کوتردی مضمون قضیه سمع قاضی یه

شاهدم

شاهدم بو قدر • امیدوارم که اول قادر بر کمال اولدرخته که حافظ مالدر •
اصم مادرزاد کبی ابکم ولال ایکن شجرهٔ کلیم الله کبی نطق ومجال مقال ویره وبو خاین
بی انصافک که مجموع دفینه‌ی الوب بنی محروم ایتدی • خیانتنه اقامت شهادت قیله •
قاضی بو سوزدن متعجب اولدی • وقیل وقال بسیاردن صکره بونک اوزرینه قرار
قلدیلر که علی الصباح قاضی بالذات پای درخته حاضر اولوب درختدن اقامت
شهادته ناظر اوله • وشهادت مدعانک تیز هوشه موافق اولورسه موجبنجه حکم ایده •
قضیه فیصل بوله • پس شریک غافل خانه سنه کلوب تمام قضیه‌ی پدرینه عرض ایتدی •
ودوی کاردن دروغ حجاب ایدوب ایتدی ای پدر بن سکا اعتماد ایدوب خیانت
شهادت درخت ایتدم • وموافقت امیدیله بو نهال حیله‌یی بوستان فضلکده دیکدم
بو مهمک تمامی سنک حسن اهتمامکه وابسته‌در • اگر موافقت بیورورسن بو قدر
دینار وبوندن غیری بر مقدار اله کتوره‌وز • وبقیهٔ العمری فراغت ورفاهیتله
کچوره‌وز • پدر ایتدی بو امرده بکا متعلق خدمت ندر وبنم اهتمامه وابسته اولان
نسنه نه‌در • پسر ایتدی اول درخت معتل خلال اجوف مثال مجوفدر • وتجویفده
دونی بر مرتبه‌در که میاننده ایکی شخص پنهان اولمق میسردر • بوکیجه لازمدر که وارەسن
اول درختک درونه کیره‌سن • یارین که قاضی کله درختدن شهادت طلب قیله
رسم شهادتی کما ینبغی یرینه کتوره‌سن • پدر ایتدی ای پسر حیله ومکردن واز کل
فرضا که خلقی وتنفیه قلدک خالقی بیلورسن • بر تقدیر که سحر وتزویرک قاضی‌ی سهو
تاثیر ایده • حاکم محکمهٔ دهر نه حیله تدبیر ایدرسن • بیت • سرت همه دادار فلک میداند
که موی بموی ورک برک میداند • ای بسا مکر واحتیال که کننده صاحبینه وبال اولمشدر •
وجزاسی ینه اکا عاید اولوب آنی رسوای ویرده دریده قلمشدر • بن خوف ایدرین که
سنک مکرک همان اول غوک مکری کبی اوله • پسر ایتدی نیجه اولمشدر اول • حکایت
پدر ایتدی روایت ایدرلر که بر غوک بر مار جوارنده وطن طوتمشدی • واول افعی
خوانخوار مسکنی قتنده نشیمن المشدی • هرگاه که غوک بچه‌لر پیدا قلسه مار بچه‌لرین
بر بر سکار ایدردی • ودل غوکی آتش حرماننه بریان وخنجر هجرانله افکار ایلردی •
مکر بو غوک ایله بر خرچنگ میاننده سررشتهٔ مصادقت مبرم ومستحکم اولمشدی •
بر کون غوک خرچنگک قاتنه کلوب ایتدی ای رفیق موافق بکا بر تدبیر ایله که خصم قوی
ودشمن غالبم وار در • نه انکله مقاومت ایدوب برجانبه نقل ورحلت میسر •

تا معهودی کیم بالتیلان بیلاند
تشبیه کرده حضورلرینه یعنی

بو مقامده اقامت منقود زیرا بو دیارین
فراغت ایلیوب م

زیرا که ساکن اولدیغم فضای روح بخش ومأوای دلکش بر مرغزاردر که سوادی
مینارنکی روضهٔ مینوکبی روح افزادر و چشمه‌ساردر که نسیم دلکشاسی طرّهٔ
حورا کبی عنبربوی وعطرسایدر مثنوی حوالیسی سراسر کلستاندر کلستان جا
بجا آب رواندر اولوب رشک ارم هر کلستانی صو بینه تشنه آب زندکانی هیچ
عاقل کندو اختیاریله بو بخلین منزل بهشت آیینی قویوب کتمز وارادتیله قلبنی نونهٔ
فردوس بریندن نقل ایتمز بیت جای من کوی مغانست چه زیبا جاییست
هیچ عاقل بجهان ترک چنین جا نکند خرچنک ایتدی غم یمه که توانایی کمند حیله
ایله بندلمک میسردر ودشمن غالبی دانهٔ فکریله دام مکره چکمک ممکندر
شعر که هیچ دینک بر بتر ایش اولمز تولد کیم آدم آکا چاره قیلمز عزوک ایتدی
سنک بویایده کتابجیله برنه مسئله یاداشتکده وار و بو خصم بد اندیشک
دفع غایله‌سنده نه چاره فکر ایدرسن خرچنک ایتدی فلان محلده اژدرها کردار
بر سوسمار مارخوار واردر کرکدر که بر قاچ ماهی طوته‌سن و سوراخ سوسماردن
منزل ماره دک بر برآته‌سن مقرردر که سوسمار ماهیلری بربر افطار ایتسه کرکدر
چون سوراخ ماره یته لاجرم اولدخی دندان سوسماره قرار ایتسه کرکدر و سنی انک
شر شوردندن و ضرر زهرندن خلاص ایتسه کرکدر عزوک بو تدبیر ایله که موافق
تقدیر ایدی ماری هلاک ایتدی وچون بعضیه اوزره ایکی اوچ کون کچدی
سوسماره بو داعیه دوشدی که طلب ماهی ایچون حرکته کله واول صوده‌کی که عادت
قلمشدی عادة قیله پس هادی اول طریقه که بوندن سابق قدم مرادیله اکا سالک
اولمشدی روانه اولدی وچون مار وماهیدن اثر بولمادی عزوکی جمیع بچه‌سیله
افطار ایتدی بیت چو از چنکال کرکس در ربودی چو دیدم عاقبت کرکم ربودی
بومثلی کتوردم تا بیلسن که سرانجام حیله کر قتارلکدر عاقبت مکر و غدر
خاکسارلکدر بیت تو سک مکر وحیله وادیسته کام بلا دامنیه دوشرسن سرانجام
بر ایدیکی بد رسوزک اوزامه ودور و دراز اندیشه ایتمه که بو که اندک
مؤنت بسیار منفعتدر عاقبت بر بیچاره‌یی حرص مال و حب عیال سرمنزل
دین و دیانتدن بادیهٔ جور و جنایته چکدی و سر انما اموالکم واولادکم عدوّ لکم
فتنه‌سی ظهوره یتشدی طریق مروتی بر طرف قیلوب بساط فتوتی بالکلیه دوردی
و بو امره شرع عرفده محظور و منکر ایدی ارتکاب ایدوب اکوردی واول شیخ مظلمده

خصم

اول بر ظالم پای درخته واردی • وسیان محوف بولوب جوفنه کردی علی الصباح که
قاضی روشن رای آفتاب محکمهٔ آسمانده پدیدار اولدی • وخیانت صبح کاذب
دون دوش کبی عالمیانه آشکار اولدی قاضی وسایر مشاهیر شهر پای درخته
حاضر اولدیلر • خلق ابنوه کروه کروه صف بغلیوب دیدهٔ تعجبله ناظر اولدیلر •
قاضی جانب درخته خطاب ایدوب صورت دعوی مدعی وانکار مدعا علیه
شرح اندکدنصکره کیفیت حالی استفسار ایلدی • درونندرختدن برآواز کلدی
کمال تحمل ایله ...الدی • واول ظالم بتر هوشه ظلم صریح ایلدی • قاضی متحیر اولوب بر زمان
تأمل ایلدی • وعلم فراستله جزم ایلدی که میان درختده بر شخص پنهان اولمشدر
آنی اخراج تدبیر صلاحه محتاجدر • نظم • سر هر نفس که از چشم خرد پنهان است •
جز از آینهٔ تدبیر نکردد ظاهر • پس فرمان ایلدی تا همه فراوان کتوردیلر • و
اطرافنه آتش شوزان اوردیلر • پیر حریص غیرت ایلدی چونکه کوردی که کار جانبه
وکارد استخوانه یتدی امان طلب ایلدی • قاضی امان ویروب طشره چیقدی استمالت
ویردی وحقیقت حالی صوردی • پیر نیم سوخته صورت واقعه یی کما هی عرض ایلدی •
قاضی کیفیت قضیه یه واقف اولوب خرم دلك برات ساحت ذمت وصدق و
امانتنی وتیره هوشك جور وجنایت وغدر وخیانتنی خلایقه اعلام واعلان ایلدی •
واتفاق بو اثناده پیر بایرتزویر درد خجلته تحمل ایده میوب درخت جانی جهانی
فاینده کوتوریب سرای جاودانیه رحلت ایلدی • وحرارت نایرهٔ دنیا ایله شرارت
شرارهٔ عقبایه اتصال بولدی • پسر بدکهر ادب بلیغ وزجر عنیف چکدکدنصکره
پدر مرده سن کردنینه الوب کوتوردی • وشهره کوتوردی خرم دل برکت صدق و
امانت ویمن حسن استقامتله اول مالدن حصه سن الوب سرانجام مقامنده قیام
کوستردی • بو مثلی انونچون کتوردم تا بیله سن که عاقبت مکر ناپسندیده وخاتمت
غدر شوم ونکوهیده در • شعر • هر که بادر مصنوق مکر بنهاد • عاقبت سر باد خواهد
حیله مار یست که دوسودا رد • هر یکی کونه کون خطر دارد • آنکس خصم راکند دکر
وین رسا ندضرر بصاحب خویش • دمنه ایدی مکر سن بنم فکرمده نام ویردك اوله
اما بن بو مهمی تدبیر صائب ایله بو درجه یه کتوروب دورین • وبو اصل کار دستواری
فکر ثاقبله بو یله بویله آسان قیلوب دورین • کلیله ایدی سن عجز رای وضعف
تدبیرده اول شابه ده سن که زبان اوك تقریرندن قاصردر • وخبث ضمیر وعلیه

حادثه

ماجرای ...

داد

وتدبیر مه حیله وتزویر لقب قیلدوك اولور

حرصده بر منزلده سن که زبان بیان اتوك اراسنده • مقصر مخدوم دولی نعمتکه مکر و
حیله‌دن بودرکه کوردسن • کوره‌سن که انوك وبال وتبعه سی نه ایرسه کرك •
ومقدمات نفاق وشقاقك نه نتیجه ویرسه کرکدر • دمنه ایدی دودوی
لکدن نه زیان که کل رعنا دودویلك سببیله زیب و زینت بولمشدر •
ودوزبانلقدن نه باك که کلك دبیر دوزبانلق واسطه سیله مال وملکه یاپشمشدر
شعر تیغ کم یکروی درخوار خوره لقد صنعتی • شانه ایکی یوزلودر کیسوی
دلبردیری بیت خون میخورد چو تیغ درین دو هر که او • یك روی یك زبان
بود از پاك کوهری • انکس که چو شانه دو رویست صد زبان • بر فرق خوش جای
نهندش سروری • کلیله ایدی ای دمنه زبان آورلکی قو که سن اول کل دو روی
دکلسن که مشاهده جمالکله کلشن دیده روشن اوله • بلکه اول خار دل آزارسن •
که اندن خلقه ایذا واضراردن غیری نسنه واصل اولمز • واول قلم دوزبان
دکلسن که زخم زبانکدن زهر زباندن غیری نسنه حاصل اولمز • دمنه ایدی
بنی تعییر و تعذیر اتدك • شاید که شیر وشتربه میاننده بنای مصادقت ینه
بنیاد • وخاتمه مصالحت ینه آباد اوله • کلیله ایدی دیدوکك احتمال محالدر
مکر سنك معلومك دکلدرکه اوچ نسنه بر قرارده اوچ نسنه واقع اولمدین
اما بعد الوقوع قراری قبیل ممتنعاتدندر • وثباتی معقوله مستحیلاتدندر •
اول آب چشمه و کاریز اول زمانکه شیرین ولذیذ اولور دریایه واصل اولمیه •
چون دریایه اتصال بوله بردخی اندن لذت عذوبت امیدی محال اوله •
ایکنجی حال متعلقات وخویش چندان صلاح پذیر اولور دکه شریر بداندیش انلرك
میاننده تغییر وتشویش ویرمیه • اما چون ارباب شقاق انلرك میاننده •
نفاقه رخصت بوله من بعد انلردن امید وفاق واتفاق منقطع اولوب •
بر برندن متنفر اوله لر • اوچنجی مشرب مصادقت ومصاحبت اول وقته دك
صافی اولور دکه مردم سخن چین و فتنه انکیزك کلام نفاق آمیزنی استماعدن امتناع
چون مردم دودوی ودوزبان ایکی صدیق صادق میاننده افساد مجال
بوله بعده انلرك دعوای محبتنه اعتماد • وادعای صداقتنه اعتقاد جایز دکلدر
من بعد کاو فرضا که سر پنجه شیردن خلاص اوله ممکنمیدر که انوك تملق و
تعلقنه اعتماد ایلیه • ویا مصاحبت ومصادقته رغبت کوستره • بالعرض مثلا

اسرار ملك وملكوتدن خبر
ویره سن بلکه اول ماد
دوزبان سن که
صح

قله لر

بیلرنده

اول بعد اوندن نیکلدر

ابواب مخالطت مفتوح اوله • هر برینک قلبنده کدر اولجه احداث قالسه کرك
بیت چون شیشه کسست میتوان بست • لیکن بمیان ذکره بماند • دمنه ایدی بن ملازمت
شیوه‌دن فراغت ایدوب کوشه کاشانه‌ده معتکف اولسم معقولمیدر • و دست ارادتله
دامن صحبتکه تشبث ایدوب سرعزلتی کریبان خلوته چکسم حضور کره مقبولمیدر کلیله
ایدی حاشا کربن بردخی سنکله مصاحبت نفسمه رخصت ویرم • ویاسنك مرافقتکله
من بعد رغبت کوستم • بن همیشه سنك مجاورتکدن ترسان وهراسانم • وبو سبیده
سنك مصاحبتکه قلبمله انکار ایدردم • علما بویله مشلوردرکه مصاحبت جاهل وفا سقدن
اجتناب واجبدر • وحضرت عقلا وصلحا التزام لازم • مخالطت اهل فسق وفجور
تربیت ماره بکزرکه هرچندکه مارکیرانك تعهدنده زحمت چکه آخر لعاب دهان ذو
زخم دندانندن خلاص طاسه کرك • وملازمت اهل علم وصلاح طبله عطاره
متشابه درکه متاعیله تمتع اولنمزسه باری روایح فوایحی مشام جانی معطر ایتسه کرك
شعر هر کمك رفیقی ناصح اوله • نه قدر طالح ایسه صالح اوله قطعه باش چو عطار که
پهلوی او • جامه معطر شود از بوی او • چند جو انسکه آهنکران • دود و شراری
دهی باز هرکران • سندن نه طریقیله امید وفا • وخلوص صفا مقصوددرکه بر پادشاه
کرسینی بر مرتبه‌ده عزیز ومکرم • و نافع ومحترم قیلدی که آنك سایه دولتنده آفتاب
وار افلاك ارتفاع اوره‌سن • و آستانه آسمان نشانه انتسابیله پای افتخاری فرق
فرقدانه قویه‌سن • بو معاملهٔ یی روا کوردك وحقوق اکرام وعاطفتی حقوق وکفران
نعمته مبدل قلدك شعر نه ازخوی نه ازخود ترا شرم باد • نه از مردمت نیز آزرم باد •
بن اکرسنی اصل کسدن انقطاع قبول ایدم خرد ارجمند معذور طوتسه کرك • واکرسن
ناکسدن بعد المشرقین قرار ایدم عقل صواب بین استصواب ایتسه کرك قطعه قطع
صحبت کردن از یاران صوری خوشترست • ورحضور ناموافق بی‌حضوری خوشترست
همدمی کز صحبتش حزم نکردد خاطرت • زان چنان همدم بصد فرسنك دوری خوشترست
نیه که مصاحبت اخیار دوابانك منفعتی بسیار در • مجالست اشرار دخی نجارتك
مضرتی بیشمار • بی یتیملیله صحبتك تأثیری چوق اولور • وضرورتی آز مدتده وجود
بولور • پس اول کسسه که عاقل کامل اوله • کرکدرکه مصاحبی مردم دانا وستوده
معاش وراست ونیك کوی وستوده خوی ایله اوله • وهمدم کذاب وخاین وبدخوی
وفاسق وفاجردن اجتناب قیله مثنوی چون توان از دیو خلق بستن • بخلوتخانه

تعهدنده

مقوله

تیز اولور

تنها نشستن • رفیق نیك باید كرد حاصل • كه صحبت را نشاید هر سیه دل • مرا هست
این سخن از عاقلی یاد • كه زحمت بر روان پاك او باد • كه با بی دانشان هر كس كه شد یار •
ز بار ریشان باخر شد گرفتار • هر كیمسه كه برنا اهل ایله مصاحبت اختیار قیله • و بادیهٔ
نادان ایله مستظهر اولمه • اكا اول واقعه یتیشه كه اول باغبانه یتیشدی • دمنه ایتدی
نیجه اولمشدر اول حكایت كلیله ایتدی روایت ایدرلركه • تقدیم الزمانده •
بر باغبان وار ایدی كه سرمایهٔ عمرینی عمارت باغ و بوستانه صرف ایتمشدی • و بضاعت
قدرتنی زراعت گل و گلستانه بذل ایتمش • عمری حاصلی بر بستان فردوس مماثلی
وار ایدی كه نزهت اشجاری دیدهٔ باغ ارمه خاك حسرت براقمشدی • و لطافت
ازهاری سینهٔ باغ خورنقه داغ حسرت یاقمشدی • الوان انوار اشجارنده جلوهٔ
طاوسی ظاهر و اوراق ازهار گلزارنده فروغ تاج كاوسی باهر • عرصهٔ زمینی چهرهٔ
شاهد حله پوش كبی منور • نسیم هواسی كلبهٔ عنبر فروش كبی معطر • درخت جوانت
بختی نولك كثرت اثقال اثماردن پیرلر كبی قامتی دال • و میوهٔ شكر آمیزی
رشك قند نحلوای بهشتی منكسر البال • انواع اثمار ربیعی و خریفیسی غایت لطافت
و نهایت حلاوتده سبب نیل اسیبی دقن سیمین دلبر كبی دلیلو صید ایتمش • و رنك
زیبا و بوی راحت افزاسیله عالمی قید ایتمش • درخت امرودك هر شاخی آب حیاتله
مملو كوزه لری و جلاب نباتیله مملو مرطبلر ایتمشلر • و سمع كاهلارینی مایهٔ سوده
صلای حلوایی نیدرویشدرمش • بهی پشمینه پوش صوفیان نشب خیز كبی حسا
زردیله بجرهٔ خانقاه ابداعدن باش چیقرمش • و روی كرد آلودی اهل دردك
چهرهٔ زرد زعفران اندودندن نشان ویرمش • كوی زرین نارنجی میانت
برك سبزدن كره مهر انور كبی سپهر اخضردن تابان • و مجمر مجلارای ترنجی
نكهت دلارای و رایحهٔ روح افزا ایله صحن بوستانده • درختان زرد آلو •
و شفتا لوسی دهن یار كبی آبدار • برطرف نمونهٔ كونهٔ عاشق • برجانبی نمودار
رخسار دلدار • بر كوشه سنده انجیرینی نظیرك چاشنی گیر قدرت نعمت وصف
جمالن و التین طبقنه قولمیش • و خشخاشی و قنددن بر حلوای زیبا مهیا قلمش •
بر طرفده دخی انكور بر نوركه دبیر حكمت شرح لطف و كمالن • و انبتنا فیها حبا
و عنبا حاشیه سنه یازمش • و كف بر كله خضرده ابله تر صفحهٔ زمردینده لعل و
كوهر و یاقوت احمر كبی ظهور ایتمش چمن زاری كنارنده • كوی زرنكار خربزه سبز خط و طرفه

ایچمش

ره

عذار ماه تمام کبی افق سپهر مینا فامده نیوزکوستروب جلوه قلمش دهقان هر درخته
اولقدر پیوند ایتمشدی • قلبنده نه پروای زن و فرزند کمشدی • و اول بوستانده
نیچه زمان ایدی که لیل و نهارتك وتنها روزکار کچوردی • آخر الامر کربت غربتدن
دلی تنك اولدی • وحشت و وحدتدن کوکلنه دهشت یول بولدی شعر کل و بنفشه
هم هست و یار نیست حسود • القصه تنهالق غمندن دلخسته • و خاطر شکسته جانب
دشته کشت چقدی • بر کوه دامننده که عرصهٔ امل کبی فضاسی نهایت پذیر دکلدی •
تفرج ایدرکن قضای الهی بر خرس زشت سیرت قبیح صورت که ناپاك طینت ناخوش
خلقت دخی تنهالق وحشتندن فرار کوهدن جانب دشته متوجه اولمشدی فی
الحال که ما بینلرنده ملاقات میسر اولدی • طرفیندن رابطهٔ جنسیت واسطه سیله
سلسلهٔ محبت حرکته کلدی • و دل دوستانی جان و دل ایله مصاحبت خرسه مایل اولدی
بیت ذره ذره کاندرین ارض وسماست • جنس خودرا کاندرین ارض وسماست •
خرس چون دوستایدن بو تعلق و تملقی مشاهده ایتدی • بالکلیه آنك وابستهٔ صحبتی
و ادنی اشارتیله عقبنه دوشوب اول باغ بهشت آسایه کلدی • باغبان دخی بر موجب
اکرموا اضیافکم • اول حریف شریف و ضیف ظریفی ثمار لطیفه ایله تکریم و تشریف ایتدی
اول واسطه ایله میانلرنده علاقهٔ صحبت مؤکد • و زمین دل و جانلرنده بیخ نهال
مودت پروسند اولدی بیت بکنج باغ نی بود نزدیك چند • بوصل یکدیکر پیوسته خرسند
هرکاه که باغبانه فتور طاری اولوب بر درخت سایه سنده بستر استراحته حضور
ایتسه خرس غایت شفقت و نهایت هوادارلقندن باشی اوجنده دوروب مکس رانلق
ایدردی ع مکسی هیچ نخواهم که کند سایه بر ان لب • بر کون باغبان عادت معهودی
اوزره خوابه واردی • خرس دخی مکس رانلقه اشتغال ایدوب هرچند که طرد ذباب
ایدردی • بو اسمك مأخذ اشتقاقی موجبنجه که ذباب آب لفظیدر • در حال ینه
معاودت قیلورلردی • و هر طرفدن که دفع و منع ایتسه بر جانبدن دخی قدوم و هجوم
ایلرلردی • آخر الامر خرس آشفته اولوب بر سنك سنکینی قتل مکس قصدنه قالدوردی
دهقان مسکینك باشنه اوردی • مکسلره نهیب سنکدن ضرر ایرشمدی • اما مغز سر
باغبان پریشان اولوب خاکه یکسان اولدی • بو اجلدن دیمشلردر • دشمن دانا بهتر
حال دوست نادان اولیجیدر بیت دشمن دانا که غم جان بود • بهتر از آن دوست که نادان
امثال عربیه کلمشدر • عدو عاقل خیر من صدیق جاهل • بو مثللی کتوردم تا بیله سن که

همچو کاه و کهرباست ۲

لطیفه‌در

سنك مصاحبت و مصادقتك همان بونی منتج اولور که سر عرصهٔ تلف و سبیهٔ خذلانه
بلاهیه هدف اولورز **شعر** صحبت ابلهان چو دیگ تهیست • کز درون خالی و ز بیرون
سیهیست • دمنه ایدی بن سوزیله اینله دکلم که دوستمك نفعن و ضررن بلمیم • و خیرن دن
شرن تمییز قلمیم • کلیله ایدی بلی سن حماقتده اول مثابه ده دکلسن اما غبار غرض دیدهٔ
بصیرتك تیره و خیره قیلمش • ممکن که بر غرضه بنا دوستك جانبندن وارد کلدسن
بعده اعتذار ایچون بو توجیهات نا موجهه تشبث قیله سن • نته که شیر شتربه بیننده
انواع فتنه لر پیدا قلدك • و هنوز دین و دیانت و صدق و صداقت دعواسن قیلورسن
دوستلر کله سنك سلك اول بازرکان مثلی درکه ایدی موش صد من آهن یه عجب میدر
که موش کیر و کوزدك کوتره • دمنه ایدی نیجه اولمشدر اول **حکایت** • کلیله
ایدی روایت ایدرلر که بر بازرکان اندك سرمایه تجار ایچون سفره نیت ایدی • و دور
اندیشلك یوزندن بر دوستنه صد من آهن ودیعت قودی کتدی • تا وقت ضرورتده
آنی سرمایهٔ روزکار قیله • و رشتهٔ معاشنی انکله استحکام بوله • بازرکان چون مقصودنه
واروب و مرادنه ایروب بینه دونوب مقام معهودنه کلدی • بر زماندن صکره اول
آهنه محتاج اولدی • مکر که امین متدین آهنی صاتمش و ثمنن لوازمنه صرف
المشدی • بازرکان کلوب ودیعتن مودعندن طلب ایدیجك مرد لعین ایدی که ای
خواجه بن اول امانتی صیانت ایچون بر مخزنه قومشدم • بوندن غافل ایدم که اول
کوشه ده بر موش آشیانه قلمش ایمش بن واقف اولنجه موش فرصتی غنیمت بیلوب
تمام دیشلدن کچورمش • بازرکان حقیقت حالی معلوم ایدی • اما تجاهل ایدوب
ایدی راست سویلرسن • موش کل آهندن ذوقی حظ ایدر • اول لقمهٔ تر و شیرینی
صابونی حلوا کبی بودر **بیت** موش را لقمهای آهن هست • هیچو پالوده راحت
حلقوم • مرد امین آیشدیجك شاد اولدی • و کوکلندن ایدی بازرکان نادان
کورکه کفتار وار بو کفتار ایله فریفته اولدی • و آهندن بالکلیه یاس ایدوب مطالبه دن
فراغت قیلدی • پس اولی بودر که آنی حجرهمه دعوت ایدوب رسم تکلفاتی یرینه کتورم
تا بو واسطه ایله برات ساحت ذمتم موکد و بنای دعوای صدق و امانتم مشید اوله
بر خواجه خانه سنه دعوت ایدی • و صلای ضیافتی سمع بازرکانه یتشدردی
ایدی **شعر** کر لبهمانی قدم در کلبهٔ ما می نهی • لطف فرمایی و بر چشم ما پا می نهی
خواجه ایدی معذور بیور که بکون بکا بر مهم ضروری واقع اولدی • اما انشاء الله علی

آهنلری

بازرکاندن بو سوزی

آنلر ایسه بولندن بیر
اوبه ایکی بکوردی
صح

الصباح که خدمتی دریمان ایدم • چون مهمان منزل میزباندن طشره چیقدی قابوسی
اوکنه فی الحال ذیر دامنه الوب خانه سنه التدی • و علی السحر دیرخانه میزبانه حلقه
بکی حاضر اولدی • و میزبانی بر پریشان حال کوروب سبب تفرقه خاطرن صوردکده میزبان
دخی کریان و غزیوان جواب ویردی که دونکی کون بنده زاده لریکز دن بریسی غایب
اولدی • نجه نوبت شهرک کوچه لرن کوشه بکوشه اول کمشده یی بولمیادم • و نیچه
کره ثبت شانه جست و جویله کوی و هر کناری یا رطر قمسبی کبی طرادم حالندن خبر بیلمدم
شعر یعقوب صفت ناله کنان می اکنم افغان • کا یا خبر یوسف کم کشته کرد اند •
بازرکان ایدی دونکی کون بن بونده بو صفت ایله که بیور دسن بر کودک مشاهده
ایدم • که بر موش کیر کوتوروب کیدردی هواده پرواز ایدردی • مردامین آواز حزین
ایله ایدی که ای بی خبر نیچون نا معقول سویلرسن • و محال کلمات الیرسن • و بو کذب
صریحی کندوکه نسبت ایدرسن • مکر بنی مسخره یه و استهزا ایلرسن • نجه بر موش کیر
بر جثه صغیر ایله که نصف وقیه لنغو چکمز • بر جسیم کبیری که اون مندن زیاده اوله •
نیجه کوتوروب هوایه اوچر • بازرکان تبسم ایدوب ایدی بونه محل تعجبدر • اول
یرده که موش یوز بطمن آهن ییه • موش کیر اون ایکی من جثه یی نیچون هواده کوتورمیه
مردامین بلدی که حالندن ناایدی غم بمه که موش آهنک یمه مستندن خواجه جواب
ویردیکه دلتنک اولمه موش کیر بسرک کوتورمه مستنددر • آهنی کتور پسری کوتور
بو مثلی کتوردم تا بیلهسن که برمستربده که کندوی عذرا یتمک جایز اولم ظاهردر که
غیریلره نسبت نه خیرلواندیشه قیله • چون سن بونی ولی نعمتکه روا کوردک منبعد
کمسه نک سندن نا امید و فاسی و سکا خلوص صفاسی قالمدی • و بکا دوش اولدی که
سنک ظلمت صحبتکدن پرهیز لازمدر • و خبث طبیعت و لوث عقیدتکدن احتراز
واجب شعر بونده دولت آمد از جو ذکوتی بریدن • سرمایه سعادت دوری تر ازندک
چون مقاله کلیله و دمنه بو مقامه یتشدی • شتربکار شتربه دن فارغ اولدی و آیینی
سیاستله قتل ایدوب آلوده خاک و خون قیلدی • اما چون کاو کاوی بر طرف قیلدی •
وقوت خشمی ساکن اولوب حدت غضبی تسکین بولدی • بر زمان باش اشغا ایدوب •
تاملج بهر بو غل الدی و کندو کندویه ایدی دریغ شتربه بو یال دبال و بو هنر و کمال
ایله بلزم بو بابده اصابتیم ایدم • و یا اه صوابی قویوب بو خطایه می کندم و انوک
حقنده بکا الدکلری کلمات جهت امانتندن می ناشیدر • و یا طریق خیانته می متمشی

وآباجه ويردم وياد وفادار
كند والله مع

بادي بن نقدومي كند والملك شربت هلاك ايچوردوم **نظم** يار با يار خود آخر اين كند
كافرم گر هيچ كافر اين كند • القصه شير سونداميني ذانوي ملالته قويوب وكندويه
زبان ملامتي دراز ايتدي • ونفسنك تلون وتهورندن وخفت شتابزده لكن
تمام نكوهش قلدي • وخيال شرزده لسان حاليله ايدي • وبو رباعي جان گدازي
سامعه شرزه يتشدردي **رباعي** اي دوست كسي نه سببي يار كشد • وانكه چو مني
يار وفادار كشد • تو دوست مكو دشمن جو دستگير مرا • كس دشمن خود را چنين زار
شيرك خنده دايمي سي بو واقعه قساوتندن گريه يه مبدل اولدي • وبتلانيسي
بونايره حرارتندن تزايد بولدي **بيت** دست هجرانت مرا در سينه خار غم نشاند
تا ازين خار غم ديگر چه خواهد گل شگفت • دمنه چون آثار ملالي جبين شيرده
ظاهر واماراة ملامتي سيماي حالنده باهر گوردي • كليله ايله كلماتي قطع ايدي
وفي الحال حضور شيره واروب ايتدي **شعر** شها اقبال وبخت اولسون نگاه يار
هميشه دشمنك اولسون نگونسار • موجب انديشه نه • وسبب تفكر وتاملنه
نسنه در • بو بندن خرم زمانه • وبو بندن فرخنده اوان اولورمي كه ملك ميدان
فرصت ونصرتده خرامان • وشتربه بدسگال خاك هوان وخون مذلته غلطاندر
بيت صبح اميد تيغ ظفر بر كشيده بين • روز وعيد وشام هلاك ترسيده بين •
شير ايتدي هر گاه كه آداب خدمت واطوار صحبت وآثار دانش وكفايت شتربه
يادمه گلور رقت طبعمه غالب اولور • ولشكر انده وعترت كسوري شكيب وصبري
غارت قيلور • لحق پشت وپناه وسپاهم ايدي • وضابط كشور وقايد لشكر و
اتباع واشياع اوزرنده وياز وسيله استظهار ايدردي **شعر** رفت آنكه
داشت كار جهاني قرار ازو • رفت آنكه بود خانه دل استوار ازو • دمنه ايتدي
ملكه اول كافر نعمت ايچون رقت ومرحمت مقامي دگلدر • بلكه بو ظفر مقابله سنده
كه ميسر اولدي • وظايف شكر الهيه قيام قلمق گرك • وبو نصرت سببيله كه ال ويردي
ساحه دلده ابواب مسرت گشاده اولمق **بيت** صبح ظفر از مشرق اميد بر آمد •
اصحاب غرض را شب سودا بسر آمد • بو فتح همايوني كه دولت نامه دولت انجمله
زيب وزينت بولور • وبو ظفر مبارك وميموني كه كارنامه سعادت انوكله مطرز
وموشح اولور • صفحات ايامده ديباجه معالي وعنوان مفاخر بلمك گرك **قطعه**
امروز بخت نيك بشارت رسان ماست • اقبال را بر دهٔ اميد صد نوا ست •

فلكدم

كشد

مظفر

رو زیست اینکه بد بهزاد آن دعا نجست • عهدیست اینکه دل بهزاد آرزوش خواست
ای پادشاه عالم پناه برکسنه یه عفو و ایمان که انده خطر جان اوله خطادر • خصم
بد اندیشی حبس کورده مجوس قلمق کار عقلادر • انکشت که زینت دست و آرایش صورت
اسبابدر • هرگاه که اکابر عارضه جان گاه راه بوله زحمت جراحتی عین راحت بیلوب قلع
ایدرلر شعر عدو کیم دیکه آتنی قیله سن یاد • هلاک کینه بنخون اولمایه سن شاد • اگرچه
کسیتر بو کلامیله فی الجمله آرام ایدی • اما کردون کاوک دادنی عاقبت دمنه دن
آلوب سرانجام کاری فضیحت بیدی • وتخم کفتار دروغی بوبری و نهال کردار بدی
بوتمری ویردی که قصاص کاو ایله قتل اولندی شعر فلک استدی کوستره کینه سن
مصفی قیله کندودن سینه سن • بو معلوم اولدی که عواقب حیله و غدر همیشه مذموم
ایمش • وخواتیم خدعه و مکر نامبارک و شوم اولی کلمسندر مثنوی بد اندیش هم در
سر خویش شود • چو کژدم که در خانه کمتر شود • اگر بد کنی چشم نیکی مدار • که حنظل نمی آرد
انکور بار • مپندار که ای دغل کشته جو • که گندم ستانی بوقت درو • مثل البخنین
گفت آموزگار • مکن بد که بد بینی از روزگار • کسی نیک بیند بهر دو سرای • که نیکی
رساند بخلق خدای باب دوم بدکردارلرک کرداری مقتضاسنجه سزا
وجزا بولوب شآمت عاقبت و وخامت خاتمتلرن بیاننده در • رای ایتدی داستان
ساعی و غمامه اطلاع تمام حاصل اولدی • که خیله و مکر ایله جمال یقینی حجاب شبهه
ایله ستر ایدوب قولی نعمتی جاده مروتدن منحرف بیوفا • و بدعهدلق صفتیله متصف
قیلدی • و کلام فریب آمیز و فتنه انکیزی مؤثر واقع اولوب بو کره باعث اولدی که شتر
کندو دکن هدمنه و بیخ شوکتی قلعنه سعی ایدوب حالیا حکیم سخنداندن مقصدک
احسان ایدوب بیان بویره که عاقبت دمنه نه مرتبه یه واردی که شتر اول حادثه نک
وقوعندن صکره چون کندو عملنه رجوع ایدوب دمنه حقنده بدکمان اولدی • اتوک
امرینه و جهلنه تدارک قیلدی • و حقیقت علمنه نظر ایتمیله و توقف بیورلدی • و دمنه
نه عمله متمسک اولوب نه جهتدن کندوی مخلص تصور ایدی • و سرانجام حالی نه
مرتبه یه یتدی شعر شها لطف خدا اولسون معینک • چراغ عقل کل اولسون
طوراغنک • حقیقت حزم و عاقبت اندیشلک مقتضاسی بودر که سلاطین عظام
مجرد قاطع و برهان ساطع ایله بر امرک حقیقتنه مطلع اولمیه اول حقنده
بر حکمی امضایه یتشدرمیه شعر زصاحب غرض تا سخن نشنوی • که گر کار بندی

کمتر

دولتی

حکیم ایدی

سمع راهنک ناهلک
عدوت و ظرافت تکلم نافذ
اعتماد ایدوب فعله اقدام ایلیه
و تا دلیل قاطع

پشیمان شوی • اما شویله که اتفاق کلام اهل نفاق معرض قبولده واقع اوله • وعقل نا
مقبول ناستوده وجوده کله آنک تداركی تلافیسی بو بکله میسر اولور که صاحب غرض بر
بر جهله کوشمال بوله که سایرلره سبب عبرت اوله • واول عقوبت وهنددن هر احد اول فعل
بد وناشایسته حرکتدن امتناع قیله مثنوی بر انداز بیخی که خار آورد • درختی به بر
ورکه بار آورد • جهان سوز را کشته بهتر چراغ • یکی به در آتش که خلقی بداغ • بو قولک
مصداقی حکایت شیر و دمنه در که چون حیله و غدرنه واقف اولوب فساد و مکرینه مطلع
اولدی اکا بر وجهله سیاست بویوردی که سایرلرک دیدهٔ اعتباری روشن اولوب
فاعتبروا یا اولی الابصار آیتنی تکرار ایدهلر • وصورت واقعه بو صفت اوزره واقع
اولدی که چون شیر کار گاوی بر طرف قیلدی • وآنک امرنده تعجیلدن پشیمان اولوب
انگشت ندامتی دندان ملامتله چیندی • ودیک غیرتی آتش حسرت وحیرتله قایندی •
شعر میکشید از حسرت وغم آه سرد • کاینچه من کردم در ینعا کم کرد • همواره کندو
عتاب ایدوب ایدردی که نیچون عقاب شیر بره ده شتاب ایلدم • وبو مهم خطیره ایچون
تأنی وتدبیر یوزندن نظر ایلمدم بیت عنان نفس بدست هوا رها کردم • خلاف عقل
خرد کردم وخطا کردم • کنون پشیمانم و دانستم ندارد سود • چه سود گفتن بسیار کین چرا
کردم • شیر بر مدت بو منوال اوزره غصه و ملالده چکدی • وتوجع خاطر و توزع
ضمیری عیش حشم وسپاهه منغص وتباه اولدی • ومصالح رعیت مهمل ومعطل قا
وشر الناس علی دین ملوکهم اولیشه اهالی سنه سرایت قیلدی • وجمله یی شکسته بال
وپراکنده حال اولدیلر شعر دل بیچاره سوخته وسوزناک آن • زهر که بنگری
بهمین داغ مبتلاست • هر باری که حقوق خدمت وسوابق ملازمت شیره بی یاد
ایدردی • ندامتی اشتداد وملامتی ازدیاد بولوردی • وشب و روز انوک
حدیث انیس دل وذکر زمزم ضمیر قیلوردی بیت از یاد تو نیستم زمانی غافل
یا سیکوم نام تو یا میشنوم • وچوشده بر بیسیله خلوت ایدوب تسلیه ایچون
انلردن گاه حکایت وگاه نصیحت طلب ایلردی • بر کیجه پلنکه دخی بو مقوله سوزلر
سویلدی • وسوز سینه ودرد درونن اعلام ایلدی • پلنک ایدی ای ملک
افکار بسیار درکار ده که دست تدبیر آنک تدارکندن قاصر اوله چونکه موجود
وبر مهمک تلافیسنه قصد که جمله معقولات محالاتده داخل اوله • دایرهٔ روشن
عقل ودانشدن خارجدر شعر انداخته تیر را بشست آوردن • بتوان نتوان

لدی

تا بدست آوردن هر کسنه کم بر امرك حصولنده که عدم حصولی ظاهر و غالب اوله ساعی
و طالب اولمه • یکن کم مطلوبه واصل اولمدقدن غیری حاصل اولانی دخی ضایع قیله •
نیته کم اول روباه قصد صید مرغ ایتدی اول پوست پاره‌سنی کم الینده استظهار ایدردی
الدن چیقردی سیر ایتدی نیجه اولمشدر اول حکایت بلنك ایتدی بر روباه
کرسنه قوت طلبنه سورلنوب چیقوب جوانبده شی کشت ایدردی و لقمه کسبنه
اطراف بیابانی قدم حرص و شره ایله طواف ایدوب کزردی ناکاه بر جانبدن بر رایحه
کم مدد قوت جسم و ماده فتوح روح ایدی مشامنه یتشوب ایتدی شعر بوی کباب
میرسد از مطبخ بدل • پیغام آشنا نفس روح پرورست • پس اول جانبه توجه ایتدی
کیدرك بر پوست پاره‌سنی کوردی کم سباعدن بریسی اتن یيوب پوستن آندن قولوب
کتمشدی چشم روباه بیچاره اولوب پوست پاره‌یه راست کلدی جسمنده حیات
تازه ظاهر اولدی • و اول قدر قوتیله اندامنده قوت مشاهده قیلدی شعر
مرده بودم بوی یار دلنواز آمد بمن • یا مکر جانی کم از من رفت باز آید بتن • پس غم
مجاعتی فراموش ایدوب اول پوست پاره‌سنی در اغوش ایتدی • و غانم و سالم دونوب
ماواسی جانبنه کیتدی ع چون یار بدست آید خلوت زهمه خوشتر • اتفاق میان
راهکذارده بر دره کنارنه کلدی کوردی کم فربه ماکیانلر طاوس جنانلر کبی عرصه
فضا و منصه صحراده جلوه‌یه کلمشلر • و بزرك نام بر غلام انلرك نکهبانلقنده
کم اهتمامی درمیان المش • لاجرم اشتهاسی روباه حرکته کلدی • و انلرك خیال
مغزی و کوشت نغزی ذوقیله پوست پاره‌ی فراموش قیلدی • بو حال اثناسنده ناکاه
بر شغال کلوب روباه ایله مرحبا ایتدی • و بشره سنده علامت حیرت مشاهده
ایدوب ایتدی ای برادر سنی زیاده اندیشه‌مند کوردم سببی ندر روباه ایتدی
ای عزیز بو سکارلری کورمزمیسین کم هر برینك زبان حالی و لحم طیر مما یشتهون
معناسنك تکرارینی جاری و سر آیت • و لکم فیها ما تشتهی الانفس و تلذ الاعین •
سرتاپا انلرك اعضا و اجزاسنده ساری و جاریدر بیت سرتاپا باای و همه روح
مجسمست • روحی بدین لطافت و پاکی کم است • مدت متمادی بلیه مجاعتدن
طاقتم طاق اولمشکن اتفاق کنج و ظرافتا رزاق بو پوست پاره‌یی بکا ارزانی
بیوردی حالیا جاذبه اشتهایه بو ناحیه دوشدی کم بو مرغان کبك خرامك
بریسن دام جنکه الم • و کام آرزوی انلرك کوشتی لذتی و خون شربتی ایله شیرین قلم

ایده
وایتدی

عیش من تلخست کر یار از لب شکر فشان • شربتی بخشد مرا کام دل شیرین کند • شغال
ایدی هیهات هیهات مدت مدیده درکه بو کمینه بوم غلوك کمینده اوتوروردم و انلردن
برینك صید کمانی توروب قصد بترینی اوردم • فاما اول غلام زیرك که انلرك پاسبانیدر
طریق محافظه سنده بر وجهله جد و اهتمام ایدر که نقاش تخیله انك حراستی خوفندن
انلرك قصدی مثالن لوح تفکره چکمز • و دهقان متفکره انوك سیاستی و هیبتندن
انلرك صیدی نهالن زمین خیاله دیکمز • بن بو معامله ده نقد عمری صرف ایدوب بو
آرزو ده روزکار کچوروردم • و مجرد بو مالیخولیا ایله کیجه می کوندوزه و کوندوزی
کیجه یه بیتشدروردم سن که بلا تعب عینی • و بلا عرق جبین بر پوست پاره الکه کتورمش سن •
غنیمت بیل و بو سودا یی سود و طمع خامدن فراغت قیل **بیت** دلارایی که دل درا
نو برو بند • دیکر چشم از همه عالم فرو بند • دوباه ایدی ای برادر تا اوج مراده
کام دل ایله عروج میسر اوله حضیض خست و دناءتده نامراد قالمق غبن فاحش در
شعر تا توان بر مسند عزت نهادن پای خویش • از چه باید کرد بر خاك مذلت جای
خویش • همت عالی بکا مجرد کدایله قانع اولمق • و کذب کوشت فربه دن فراغت ایدوب
بر پوست لاغری غنیمت بیلم • شغال ایدی ای خام طمع حرص مذمومه علو همت نام ویرمش سن
و شره ناحموده علامت دولت لقب قومش سن • بوندن غافل سن که حضور فراغتده
و راحت قناعتده در **بیت** درین بازار کر سودیست با درویش خرسندست • خدایا
منعم کردان بدرویشی و خرسندی • مناسب بودر که اول نصیب ایله که الرزق مقسوم
دیواندن مقسوم اولمش سن خرسند اولاسن • و تعب بی فایده و طلب محالدن که
نتیجه سن طلب من لا یعنیه فاته ما یعنیه کاشر بدر اجتناب و امتناع قیلاسن •
بیت رزق مقسومست روزی آن مقرر کرده اند • بیش ازین و بیش از آن
حاصل نکردد بجهد • سنك بو طمعکدن قورقرم که اول پوست پاره یی دخی الدن
چیقره سن • و بالکلیه خایب و خاسر اولوب الحریص محروم رقمیله ناصیه اول دراز
کوش حسبحالنده کر **ع** تولا قد تجهدی توریق اسریکن • ان تکمل العین
طلب القرنین وضیع الاذن • دوباه ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول **حکایت**
شغال ایتدی حیوانات عمده لری بو حکایتی سلك روایته نظم ایدوب ایدی
بو دست خری که دم بنود ست • روزی غم بی دم فرو دست • در ردم طلبی قدم همی زد
دم می طلبید و دم همی زد • ناکاه از راه اختیاری • بکذشت میان کشت زاری

داری دل
در و بند

ما نقدر کیه بو
م

سن

حالك مهمتم قلمسن
خوش شابه درسنك

مثنوی

دهقان نکین زکوشه دید • بر جست وازو دو کوش برید • بیچاره چو آرزوی دم کرد •
نایافت دم دو کوش کم کرد • زان کس خرد برون نهد کام • اینست سزای او سرانجام •
روباه غایت حرص وطمعندن بوزوني درهم وشغاله وردهم ایدوب ایتدي **شعر**
من خیال یار دارم کر کسی داد ردلست • کر خیال او شوم خالی خیال باطل است • سن تماشا
ایله کم لطف حیله ایله بونلرك بیرني جباله خیالم بنجه کتورسم کرك • وکمند بند ایله اول
صید همایونی دام بندم بنجه چکسم کرك • بوني دیدي وهمان بیتر بیر تاب کبي جانب مرغانه شتاب
ایتدي • وپوست پارهٔ اول مقامده قودي کیتدي • شغال چونکه کوردي که انلرك نصیحت
نی عرض دل سنکین روباهه تاثیر ایتمدي اندن اعراض ایدوب دوندي مأواسنه
متوجه اولدي • قضای کردکه بو اثناده بر زاغ فضای هواده پرواز ایدرکن نظري
اول پوسته راست کلدي آنی جانور مرده خیال ایدوب نشاط ایله چوزهٔ مخلبنه کتوردي •
واوج هوایه کوتوردي • اول جانبدن روباه بي انتباه هنوز مرغلر فتنه وارمدن
زیرك کمین کاهدن چیقوب برسنك سنکین ایله روباه مسکینك باشنه بر زخم
یتشدردي که بیچاره بیم جاندن صحبت مرغاني اونوتدي • وبتعجیل تمام ایله افتان و
خیزان پوست پاره جانبنه توجه ایتدي • چونکه موضع معهوده کلدي پوستدن اثر
بولمدي پس قبله کاه دعایه متوجه اولوب ایتدي • ودیلدي که بر سبیل تبرك تضرع
حالن ادا ایلیه • جانب آسمانه نظر ایدوب کوردي که زاغ بر پوست بردوست
دیوب کیدر • وپوست پارهٔ چنکالنده طوتوب زبان حال ایله بو ابیاتك معناسین
سمع روباهه انها ایدر **قطعه** مدتی جام جم بدست تو بود • چون بسد اختی کسی چه
کند • کوهر شب چراغ بود تلیك • چون تو نشناختی کسی چه کند • روباه المحرمان
مرغاندن حسرت فقداندن پوست جواندن اولقدر باشن طاشه اوردي که مغزي
پریشان اولدي • بو مثلی ایراددن مقصودم اولدر که چونکه کندو ایلیه ارکان
دولتندن بردکی خراب ایدوب باقی ارکانك تعمیرندن واز کلدي • مقربان
درکاه وسرداران سپاه وسروران وحوشك تعهد حالي وتفقد احوالن بالکلیه
فراموش قلدي • باوجودکه شتربه یك کشته دن ناشئ امید منقطعدر ومن بعد
مددینك وتلافي ممتنع • لکن که بو سبیله خدمتکاران دیرینه دخی شرف ملازمتدن
دور ومهجور قالدلر • وشاید بو اغماض واسطه سیله باقي ارکان دولت دخی
خدمت آستانه سلطنتدن اعراض ونفور قیله لر • سیز تامل تمامدن نصکره ایتدي •

دوستدن خبر

بودن

اكرچه كه بو كلام عين مصلحت ومحض نصيحتدر. فاما شتربه بابنده بندن خطا واقع اولمشدر
اكثر بنم اضطرابم آنك تلافيسي جهتندندر. بلنك ايتدي اي ملك غم بيهوده واضطرابك
نه فايدهسي دن نه حاصل اولور كه انوك تلافيسي دست حيرت وعجز ايله ميسر اولمز. بلكه راي
راست وتدبير درست وابستهدر. بيت چو در طاوس رخشنده افتاد دود. رهاننده را
چاره بايد نه زود. صلاح بودر كه ملك سباع جزع وفزعي قويوب بناي كارني اساس تدبير
اوزره مبتني قيله. وتحقيق احوال شتربهده بر وجهله تدقيق بيوره كه انوك غش سينهسي
خاطر خطير نازنينده روشن وظاهر اوله. اكر واقعا اول احوال كه شتربهدن سمع شريفه
ايصال اولمشلردر واقع اولمش اوله. سزاي غدر كفران وجزاي ظلم عدوانن بولمش اولور
واكر انوك حقنده افترا ايدوب غير واقع مفاسد اسناد اولنمش اوله. كردن مفسد بد
فرجام علف شمشير تلف ونيام تيغ انتقام اولمق كرك. ع انرا كه بدست دفع كردن نتوان
شير ايتدي. وزير مملكت سنسن بو زمانه دك سنك راي اصابت شعارك ايله استظهار
ايدوب فكر دوراندیشكي جر منافع ودفع مكارهده بيسوا ايدرم حاليا دخي
اعتمادم سكادر. بو بابده هر نه طريق كه راي دوربينكه موافق كله دريغ ايتمه. وبني
شرطه تدبير ضوابطكله ورطه اضطرابدن خلاص ايله. بلنك متعهد اولوب ايتدي
ملك همتنده اومرم كه عنقريب بو مهمك حقيقتني حجاب خفادن منصه ظهوره كتوردم
وآني تدقيق ايله برده لعويتي چهره تحقيقدن كوترم. شعر همه حالها را براي منير
برون آورم همچو موي از خمير. شير بو وعده ايله تسلي بولدي چون كيجه وقت اولدي
كيجهدن برخيلي وقت كچوب بلنك اجازت طلب ايتدي وبو ميثاق اوزره قرار ايدوب
وثاقي جانبنه كيتدي. قضاي الهي كيدركن كليله ودمنه مسكننه راست كلدي
كوردي كه ما بينلرنده مباحثه وجانبيندن دفع صوت ايله محاوره وار بلنك نيجه
زماندر كه دمنه بر مكان ايدي بو وقتده كه آواز مخاطبه ومعاتبه انلرك
منزلندن كوشنه يتشدي دغدغهسي زياده اولدي. ايلرو واروب وراء ديوار
دوركي. وكوش هوش انلرك كلماتي استماعنه وردي. كليله ايتدي اي دمنه
عجب كار ايتدوك. وعظيم فتنه پيدا ايتدك. وملكي نقض عهد ايله موسوم وناصح
حالني غدارلق رقمي ايله مرقوم قيلدك. بيچاره شتربهيه خيانت نامني طاقدك وسباع
وحوش بيننده برق فتنه وآشوب بر فتدك. ظن بودركه آنوك تبع وبالي سكا لاحق
اولوب دام آفات ومخافات مكافاته كرفتار اولهسن. واول ايتدوكك سيئه نك

فتنه

بيروڭ

جز او سزا سن نوجب وجزاء سيئة سيئة مثلها عنقريب بوله سن **شعر** هركه تيغ ستم كشد
فلكش هم بران بريزد خون مقرردر كه چون بو پيشه اهاليسي كيفيت حالكه واقف
اوله لر هر بيسي خلافكه مددكار اولوب سني اول آستانه دن نزد ايده لر بلكه جمله سي
سكا اياق طوتوب سنك باشكه قصد ايده لر ايلمه اولسه من بعد بكا سنكله هم خانه
اولمق بو صلاحدن دور وسنكله مصاحبت ومجالست دايره حزم واحتياطدن
بيرون اولدوغي بغايت مهجور در **بيت** با بدان كم نشين كه صحبت بد گرچه پاكي ترا
پليد كند آفتابي بدين بزرگي را ذره ابر ناپديد كند لطف ايله وارشمدن مكره
بو بار اختيار ايله وبمناحي خلاط وامتزاجدن احتراز مرحله كنار ايله كه من بعد بكا سنكله
موافقتدن امتناع واجبدر وسنكله مصاحبت ومرافقت خلاف راي صايبدر دمنه
ايدي اي يار غمكسار وايشروزكارم **بيت** گر بركنم دل از تو وبردارم از تو مهر
اين مهر بر كه افكنم اين دل كجا برم بني نظر افقندن دور ايتمه وشرف مصاحبتدن
محروم ومهجور قلمه وشنوبه امرنده بكا زياده ملامت بيورمه كه مضى ما مضى ولا مانع لما
قدر والله وقضا فعل گذشته يي تذكر سبب ملالدر وبو امرك تدبيري حين تداركه
كلميه خيال محال سوداي فاسدي دماغمدن زكيدر وشادماني وفراغته يوز دوندر
دشمن عالم عدمه كيدي وساقي دوران ساغر حضور وشراب سرور ايله پر ايدي
ابواب فتوح بحمد الله مفتوح اولدي هواي آرزو وغبار اغياردن صفا بولدي غنچه
اميد چمن نوبنده شكفته در وديده غم والم خوابگاه عدمده خفته **شعر**
ساقيا مي بده وغم مخور از دشمن ودوست كه بكام دل ما آن بشد واين آمد كليله
ايدي باوجود كه حادثه مرو بدن نظره كيدك وبنياد فوقني سر عند وزير وزير
ايدوك هنوز دل بيغلكده داعيه فراغت وارهمي واميد وارسن كه اوقاتك سلامتله
كيجه لمي هيهات هيهات **ع** سوداي خام پخته فكر محالي كرديه دمنه ايدي بويله
بكلدركه شامت خيانتدن وسوء خاتمت وخديعتدن آگاه اولميم يا قباحت نميمه
وكراهت اخلاق ذميمه بندن پوشيده اوله اما حب جاه وحرص مال بكا ادراك آن مالدن
مانع اولوب طول امل بني بو مقوله حمله حريص ايلدي والحاصل بوكاره جاره دن
قاصرم وبو امر خطيرك تدارك وتدبيرنده مقصرم **ع** چون كنم خود كرده ام خود كرده را
تدبير چيست چون پلنك بو فصل خطابي استماع ايتدي كما هي احواله اطلاع ايدوب
ماده سيرك خدمتنه شتابان ايدي وايدي اي ملك روي زمين جنيتك منسوبا بنا

آخر

ولخالزمن

عتابيده

یقینی بهره واقف اولدم بو دردسك اعلام ایده یم • اما بشرط آنکه ملکه پیمان وایمان
ایلیه بلا ضرورت انوك اعلانه اقدام ایتمیه • وبر بید باد صبا که محرم اسرار ازهار بهاردر
واول گلشن رازدن شمه رنك وبو ایشتمیه • پس عقد عهد وپیمان وتاکید وایمان
فاواندن صکره کلیله ودمنه میاننده جاری اولان احوالی بتمامها بیان ایلدی کلیله نك
ایذا وملامتن ودمنه نك اقرار وندامتن عز حضورنده بر وجه استیفا وتقریر ایلدی •
وینه عقد عهدی تجدید • ومقدماتی تاکید تمهید ایدوب ایتدی مثنوی کرم قیل آچمه
بو سوزدن دهانی • بو یوزدن کسته یه قلم بیانی • بو سری ستر ایله پرده پوش اولسون
دهانك غنچه کبی طوت خموش اولسون • مادر شیر کیفیت حادثه دن زیاده متعجب ومتاثر
اولوب یارندسی علامت معهودی اوزره شیری کورمکه کلدی • بغایت متحیر و
متفکر اولوب ایتدی ای پسر وای پاره جکر موجب ملال وسبب انفعالك ندر
بیت ماه تمامك نیچون اولمش هلال • سرو روانك ندن اولمش خیال • حیرت و
اندوهك علتی ندر • فکرت اندوهك حکمتی ندر • شیر ایتدی موجب فکرت وحیرتم
قتل شتربه • وتذکر اخلاق واوصافندن غیری نسنه دکلدر • اولقدر قصد ایدرم
که ذکر وفکرمدن کیده کتمز • وهرچند که جهد ایلرم خاطرمدن غیبت ایده ممز •
شعر بجان تو که فراموش نیستی نفسی • اگرچه میشدی اکنون نمیشوی چه کنم • مگو
بطنز که خیزو مکن فراموشم • کنم اگر بشوی چون نمی شوی چکنم • هرگاه که مصالح ملك و
سپاه ده تدبیر وتاملی لازم کله • وبر ناصح مشفق که مهربان موافق وچاکر وفادار
وامین مصلحت کذاره احتیاج واقع اوله • خیال شتربه مقابله کلوردی ولسان حاله
ایدر شعر در قاعده خدمت وآیین وفا • بسیار بجویی ونیابی چو منی • مادر
شیر ایتدی نور عین یقین ظلمت شك وتخمین اوزره غالب اولمه ده • فراست دلنی
عقل کبی مشاهد عادلی اولور • مضمون کلام شاهدن مستفهم اولان بودرکه • آنوك
دل آگاهی شتربه نك برائت ساحت ذمتنه کواه اوله • هرآینه چون آنوك قتلی
برهان واضح ویقین صادق ایله اولمدی • وصاحب غرض صورت نصیحتده آنوك حالنی
خلاف واقع اوزره عرض ایلدی • ملکك خاطر آیینه مثالی غبار تاسف وزنکار
تلهفدن لابد خالی اولمسه کرك • اکر فرزند ارجمندم کلام تمام وزمام مده •
تامل تمام بویوریدی • وتوسن تیز گام غضبی شکیمه شکیب وسکام تابیله رام ایدیکی
وظلمت شك وشبهه سنی بر نور عقل نور ایله مضمحل قلیدی بودم دام غمه دوشمز ایدی

ودنبوراندوه واله باشنده اوشمزدي • وبساط نشاط وانبساطي دور دردي **شعر** بآهستگي

كار عالم براد • كرد دركار كرمي نبايد بكار • چراغ ار بكرمي بسوزد وضع • بزخود دار پروانه

را

سوختي • شكيبا ودر بندها اركليد • شكيبنده را كس پشيمان نديد • سير ايدي اي

مادر مهربان ديدوكك كبي وواقعا النفس ظالم بو بابده عقلمه غالب اولدي • وآتش

غضب بنياد صبر وحلمي برباد قلدي • معلوم ومجزوم در كه آنك تداركنده تأسف

بيهوده دن حاصل اولمز • واول جراحت مرهم ندامت وملامت ايله التيام بولمز فاما

تفاوت كلي بودر كه رعايانى هدف تير بلا ايتمشدردر • وبيوفا وستمكارلق قرعه سن

بنم نامم آتمشدر • واكاوي خيانتله تهمت ايدوب اكا بر جنايت اسناد ونسبت ايلدم واول

دن

واسطه ايله آنوك قتلنده سايرلر قتلنده معذور اولوب طنز آشنا وطعن بيكانه

دور اولدم • هيچ بر وجهله بر طريق تصوير قيله مزين وچند انكه ميدان تفرسميانده

هيد

توسن فراسته عنان ويردم انوك بو ساحت ذمتنده كماينبغي آرتار قتلنه بر منذ

رخصت بولمزن • بيچاره شمرده اهل تمكين وصاحب وقار ايدي هم راي روشني

وهم سيرت پسنديده سي وار ايدي • بو صفات حسنه ايله اول موصوف ايدي اكا جنايت

خيانت وكفران نعمت نسبت ايتمك معقول دكلدي • بو مقوله كمسنه اول قبيلدن

دكلدركه تمناى فاسد • وسوداى خام آنك دماغنده جايكير اوله • وبنمله مقابله و

مقاتله خيالى خاطرينه كلمش اوله • بونك برله انوك حقنده انواع شفقت واصناف

عاطفتدن نا اهمال واقع اولمامشدي • كه سبب نفرت وعداوت وموجب خصومت •

وخشونت اوليدي • بن ديلرم كه بو امري تفحص ومبالغه بيوردم • وحقيقت حالي عين

اليقين ايله معاينه قيلم • بو صورت اكرچه سودمند اولمز • اول بلية بو قضيه ايله

حين تداركه كلمز • اما شايد نفسه اندن في الجمله تسلي حاصل اوله • وفتنه انكيز

وسخن چين كوشمال بوله • وبنم عذرم خلايق يانده في الجمله مقبول اوله • اكرسن

بو سردن بر اثر بلدكسه يا بر خبر استماع قلدكسه شفقت مادرانه بودركه • بندن

مادر شير ايدي

دريغ اليميوب تنبيه ارزاني بيوره سن **مثنوى** نه ايشتدكسه لطف ايله بيان ايت

نه سره واقف اولدكسه عيان ايت • دلمده كوهر اسرار واردر • زبانمده ولي

سمار واردر • بو خصوصده بر خبر استماع قلدم اما اظهارني جائز كورمزين وبو

سره مطلع اولدم ليكن افشاسني معقول بلكه مشروع اكلمزين • زيرا كه كتماننده

بعض اركانك عهد اولنمشدر • والخفاسي بابنده تاكيدات فراوان قلنمشدر

قلوب الاحرار قبور الاسرار ع سویلمه‌یم اولوم سویلرسم راز آچیلور بیت بر پیر میکده

کفتم که چیست راه نجات • بخواست جام می و راز پوشیده ن • پادشاه عالم عالمدر که

رازینی فاش ایتمك عیب تمام وافشای اسرار نقض ملا کلام • علما فضیلت نصاب

بو خصلتدن اجتناب ایده تاکیدینه حد • وتهدیدات نی حساب بویرمشلردر • والابتهام

سمع شریفه انها ایدرم وحاشاکم اندوهی ساحه فؤادنده لبدمدن کیدرمسم • سیر

ایتدیکی بوبابده تاویل علما چوقدر • واقاویل حکمایه نهایت یوقدر • بعضیلر که افشای

رازدن احتراز بویورمشلردر • قائلك صلاح حالی سلامت ذاتنه نظر قلمشلردر

وبعضی آخر مصلحت کلیه بنا که انده نفع عام متصور اوله اظهار اسراره رخصت

ویرمشلردر • فرضا که بر انسان ناحق یره بر مسلمانك قتلنه قصد ایتسه • و بو سوزی بر

همدمینی محرم ایدوب کتماننده پیمان و ایمانی حددن کچورسه اول محرم اول مسلمك

صیانتی نفس ودیعتی ایچون اول رازی اظهار ایدوب اول سردن خبردار ایلیه ظاهر

بودرکه بحسب الشرع مواخذ اولوب عندالله معاتب اولمیه کرك • بلکه بو صورت

مثللرده کتمان راز اهل فساده مشارکتدر • و ممکن که بوخبرك مخبری بر سوزی

سکا اظهار ایلمکله کندوی میاندن چیقروب آنی سنك عهده اهتمامکه حواله

قلمش اوله • و یا بندن دهشت ایدوب سنی بو سرك افشاسنه واسطه التمش اوله •

توقع ایدرم که بنی توقف بنی بو سردن خبردار ایده سن • وشفقت و نصیحتکه لایق اولنی

دریغ بیورمیه سن شعر رازت نهان ازکه ما محرم رازیم • بکذر زسر ناز که ما

اهل نیازیم • ما در سیر ایدیکی بو اشارت بیوردیغك بغایت ستوده • و بو معانی که

بیان قیلدك زیاده پسندیده در • فاما اظهار سرده ایکی سر عظیم مضمردر •

اولا اولکسنه که اکا اعتماد ایدوب محرم اسرار ایدینمشدر عداوتی لازم کلور

ثانیا خلق اولك حقنده بد کمان اولوب رازه محرم اولمقدن احتراز ایدرلر • هم

احبا نظرنده مردود و مطرود اولور • و هم مطعن اعدا و کرفتار طعن حسود اولور

کلمات حکمت نکات حکمادن کلمشدرکه من بمیت سره بمیبنه سره • یعنی هر کسنه که

حقه ضمیرنده کوهر اسراره مهر اوروب لاجرم سن اونك قصد سرنده و صدقی

نهان ایلمك اولمز اما دیمشلردرکه ع سر و یرمك اولور سری عیان ایلمك اولمز •

مکر ملك اولر که بدادحکایتی استماع بویورمش اوله که چون ناحق نفاق قیله •

رخساره عهد و میثاقی خراش ایدوب سر پادشاهی فاش ایدی • دستدور کار سرینی

قفت عیب بوشیدن م

دغصه و

کم بریا نایدوب عالمده سلامت بولدن کورمیه اکر چه حتی ستر م

اول

دولتن تیغ خون پاش بوارلیه قلم وار تراش ایدی • شیر استفسار ایدی که نیجه ولمشدر

حکایت مادر شیر ایدیکه سوالف روزکارده بر پادشاه عظیم الشان وار ایدی که • مسند
تخت سلطنت زیور بذل و معدلتیله زیب و بها بولمشدی • واطراف واکناف مملکت
شعشعهٔ تیغ سیاستیله پرنور و ضیا اولمشدی بیت زمینی قلمشدی عدل معمور •
زمانی المشیدی بذل مسرور • بر کون اتفاق عزم شکار ایدی و قصد صید ایدوب
جانب مرغزاره کیتدی • اول محله که آشیانهٔ هوا انواع طیور یله طولدی • و عرصهٔ
صحرا اجناس وحوشیله نمودار عرصات اولدی • ملازمان رکاب سعادت انتسابک
هر بری بسط و قبض و جری و رکض و هتک و فتک و طعن و سفکه مشغول اولوب •
پادشاه حشمتمند ذرکابنده مزید و اختصاصیله ممتاز اولان خواص و خدمسیله
قالدی رکابدارینه تشریف خطاب ایدوب • بویوردیکه کل سکلکه سوار اولدوغم خیل سیل
رفتارلره بر مقدار عنان ویروب میدان کوستره لوم • بکا بو داعیه دوشمشدر که
بنم زیر عنانمده اولان رخش تیز دریا سنک زیر رانکده اولان ابرسیمی سبک خیزدر
رکابدار فرمان جهان مطاعه سمعا و طاعة دیوب بارهٔ بادپیمایی میدانه سوردی
پادشاه دخی سمند آتش سرعتنه عنان ویردی چون بر مقدار نخجیرکاهده تعاقب
ایدی عنان بارهٔ آتش پاره چکوب رکابداره ایدی بو مسابقه مساحتدن غایت
غرض بودر که حالیا خاطرمه بر خاطر خطور ایدی که تنها پادشاه سوردی بنده حضور
و بینا نسوردی هباء منثور ایدی • سایر خواصک بو سوزه محرمیتیله اختصاصی
اولمدوغی جهتدن دیلرم که بو بهانه ایله خلوت میسر اوله • و بو وجهله که کمسنه کمان
ایتمیه • بورازی اظهار ایدیم • رکابدار چون شاهدن بو کلماتی اشتدی • زمین
خدمتی لب عبودیتله تقبیل ایدی • وشرط مدحت و محمدتی تقدیم ایدوب ایتدی •
بیت خسروا مهر رخک تابنده اولسون دائما • دوز کارک فرخ و فرخنده اولسون
داعا • اکرچه که بو ذره بی بضاعت کندوده مظهر انوار تشریف خطاب اولمغه لیاقت
بلمزیدی • اما چون بر تو آفتاب عنایت شاه کامیاب التفات ارزانی بویوردی • امید
درکه کوش نسیم صباکه محرم اسرار حقایق بهادر • بو چمن ازهارندن شمهٔ رنک و بو
ایشتمیه • و دل که کنجور خزاین اسراردر • بو رازک سرجدا ظهارنه قدم دراز ایتمیه بیت
صنیسه پیمانه کبی کاسه سر • دیمیم کمسه یه بو سردن اثر • پادشاه چون رکابداردن بو
نوع کلماتی استماع ایدی تحسین و آفرین ایدوب ایتدی که آه اولکه بن بارادرمک آتش کینه

جواهر

سندن

تقریر

برآزرم بخته کوناید یکه احوالندرون و بیرونن تفرس ایدردم • برکوننده صفحات حرکات
درونندن سوادی سلطنت و بیزینک هوای ایالت مشاهده قیلدم • و بنم هلاکمه قصد و کین
ومکر و کینین عین الیقین بیلدم • بکا بو داعیه دوشدی که اندن آسیب مضرت یتشمدین
خرمنک وجودینی شاه پاه سلطنتدن کاماطه الاذی کوتوردم • و چمن زار ولایتی
اول خار دل رسیده دن پاک • و چشمه سار ایالتی خاشاک تسویلندن صافی و تابناک ایدم
ایله اولسه سکا لازم اولدی که دایما اونک احوالندن خبردار اولوب بنی محافظت
خدمتنده قایم اولاسن • انشاء الله مامول حصوله موصول اوله آستانه کردون
رفعتمه درجه آفتاب دولتک برمرتبه ارتفاع بوله که پایه مباهاتی فرق فرقدانه
قویه سن • رکابدار فرمان بردار دیوب خدمت ایتدی • و اول عهدی عهده سنه الوب اول
مهمی ذمت همتنه حواله قیلدی • و ایمان فراوان ایله مبرم • و تاکیدات بی پایان ایله
مستحکم ایلدی • هنوز منزل معهوده واصل اولمامش ایدی که جریده احوالنده
وفا لوح دمن چکدی • و زمین خدمته عصیان و غدر و کفران تخمن اکدی • و ریشه
معارضی نفاق و شقاق ایله کسدی • و بو عهد وحقوقی قدم عقوقیله بصدی •
القصه رکابدار فرصت بولوب برادر پادشاهه ماجرایی علی ما جری حکایت ایلدی •
برادر پادشاه چون کیفیت حالدن آکاه اولدی • منت پذیر اولوب رکابداری
مواعد بسیار ایله تسلی قیلدی • و تدبیر صائب ایله کندوسن اول ورطه دن خلاص
ایلدی • اتفاق آز زمانده نیته که عادت انقلابات دوران و تحولات احوال
حدثاندر • پادشاهک بهار دولتی نکبا نکبتیله خزان • و نهال زندکانیدن
شکوفه کامرانی ریزان اولدی بیت قویوب بریوره نه رخت بختی دکشدی
تخته تابوته تختی قطعه کدام باد بهاری وزید در آفاق • که باز در عقبش نکبت
خزانی نیست • دوام بروش ناز رکنار ما در دهر • طمع مکن که در وی مهربانی نیست
چون مسند شاهی شکوه برادر مهتردن خالی قالدی • برادر کهتر پایه تخت سلطنته
قدم بصدی • و شهریارلق تاجن کامکارلق فرقنه آصدی شعر در ریاض ملک
دولت غنچه نشاط شکفت • بوستان سلطنت را تازه شد از سر نهال • اول فرمان
واجب الاذعان زبان شاهه جریان قیلدی • قتل رکابدار اولدی • بیچاره زبان
تضرع و تظلم ایله فریاد و فغان ایدوب ایتدی ای معدن مروت وجود • وای
سایه واجب الوجود شعر کناه من بجز اخلاص من چیست • جزای آنکه من کردم نه این بود •

وسکنا تندن

میشیلی...

پادشاه

پادشاه ایتدی ای پرکار بدادار اعظم جرائم خدمتکار افشای سردر • و بو ادرمك بوردن
نعمتی و برادودنه دست همتی ایکن بو سرّی جمله خواصدن اکا محرمیت ایله اختصاص
ویرمشدی • فاش ایتمکی روا کوردك • بنی وسیله حقوقی سندن بنجا عفو قدن غیری
نه میسردر • و من بعد سکا نیجه اعتماد ایده‌یم اخلاصکه نیجه اعتماد ایلمك متصوردر •
ع از همدم بی وفا جدایی خوشتر • ره کار بد اداولمقدر که استغفار و استعفا ایدن
جزع و فزع ایلیجك کار المتیوب بردار اولدی • و عاقبت مرغ جانی دام سیاست سلطانیده
کرفتار اولدی بیت کر زبان تو راز دار بود • تیغ را بر سرت چه کار بود • بو مثلدن
ظاهر اولور که افشای اسرار موجب شرّ و بسیار ردردر • و ارخای عنان زبان منتج مضرات
بیشماردر • بو معنی اشعارده بو اشعار روانی دردر مثنوی بلور سن سوزه کوهردر صیقلی
که حمایه الکدن نرایکانی • صاقین سوزن اظهار ایتمه‌نی باك • که اولور کوهر اظهاری
خطرناك • نهانات سینه اصدافنده آینی • دکرمه اکه الماس زبانی • نیجه سن کشف
سوسردن چقارزدی • نیجه سرداری انسردن چقاردی • سنی ایتدی ای مادر مهربان
سرّن آخره اعلان ایده نك غرضی فی الحقیقه انوك شیوعی اولمق کرك • والا کرکندی
کرمحرم اسراری هماندکندو اولیدی چونکه غیره اظهار ایلمکی جایز کوردی • اولدخی
آخره اشکار ایتمه جایز کورمك کرك • زیرا که کسنی کندو باره‌نه متحمل اولمیجق آخر
تحمل ایتمسه عجب میدر رتبیه کردیمشلردر بیت راز خود را چون تو خود محرم نه •
دیکری را محرم انچون بود • بردنجی کشف سراکرچه افشای راز اولدوغی سببلك
فضایلدن معدود ایسه‌ده جناب شفقت مآب مادر کامیابدن تضرّع ایدرم که بو سوزك
افشاسنده اظهار حق نیت اولمکله کردن حمایتجانی طوق منت جاودانی ایله مطوّق
ایلیوب بو بار کرانی دل ناتوانمدن کوتوره • اکر صریحا قادر اولمزسه کنایت ایله •
اعلام بیوره اکر عبارتله کتورمزسه باری اشارتی دریغ بیورمیه شعر دکل
اظهار رلالتم عبارت • که عارف اولنه بسندر اشارت • مادر شو ایتدی فرمان بردارم
اما بشرط انکه کناه کار بدکردار بو فتنه عبارتدن توبه ایتمشدر • جزا و سزا سن بوله • و
جمال صبح جمیل انوك دیده علتندن کر دو بیطرف صدق و مروتدن دوردر •
مستور قلمه • اکرچه علما دین • و ائمه حق الیقین • صفحاتده فاتر ماثر فضیلت صفح
و منقبت عفو ایله مشحون قلمشلردر • و شیوه اغضاض و اغماض تحضیض و تخصیص
بیورمشلردر • اما اول جرائمده که انوك اثری اهل عالمه وساریدر • وضرری

سایر

نهادینی آدمه شایع وطاری عقوبت عفودن اولیدر • بوکناهه مقابله سنده که مفاسدی
که فی الحقیقه نفس پادشاهه عایددر اکر عقاب وانتقام ظهوره کلمزسه • و پادشاه
بو بابده طریق مسامحتی طوتوب شاهراه سیاسته کیتمزسه سایرلره دخی موجب جرأت
واقدام اولور • وستمکارلرك حجتی اولکله قوت بولور • وهر بریسی دل آزارلق قصد
بدکردارلقده آنی دستور معتمد ووثیقهٔ معتبر بلور • پس انده عفو واغماضه راه
مجال اولمامق کرك • ونص قاطع ولکم فی القصاص حیوة • موجبنجه انوك تدارکنده
تساهل واهمال قلمامق کرك • **شعر** • هر انکس که با نا رخلق فرماید • عدو مملکتست و کشتنش
فرماید • بو نسبتده دن غرض بودرکه دمنهٔ غدار و مکار که ملکك روزکاری بوکا ده
عرتیلنایدی • بغایت نمام وغماز وشریر فتنه ساز در • سرّ ایدی بوخاطره خاطر
فاتره خیلی زمان در که خلجان ایدر • اما ای مادر غمخوار ان العارف یکفیه الاشارة •
سن فارغ اولکه بو امرده تأمل تمام استمم کرك و بو قصه نك تحقیقده طریق تأنی اوزره
کتسم کرك • مادر شیر منزلنه کتدی • وشیر تفکر بسیاردن صکره صغار وکبار حشمندك
یکم وارسه احضار ایتمك مراد ایدوب امرا ارکان ووزرا اعیانی دیوانه دعوت
ایلدی • امتثالا للامر العالی رعایا واشراف واعالی درکاه شیرده مجتمع اولیجق مقتضای
فرمان دمنه یی کتاب ایله کشان کشان دیوانه کتوردیلر • چون دمنه کلدی شیر انوك جانبندن
اعراض ایدوب فکر دور ودرازه طالدی • دمنه کوردی که در بلا کشاده وراه رها
بسته در • وامید خلاص منقطع • ورشتهٔ اغماض کسسته در • آهسته خواص ملکدن
بریسنه صوردی که بو جماعتك اجتماعنه حکمت ندر • وملکك کرداب تفکره دوشمکه
باعث ندر • مادر شیر ایتدی • ملکی سنك قید حیاتك متفکر قلمشدر • وانکبا نکبت
وجودك آنی کرداب حیرته صالمشدر • چون سنك غدر وخیانتك ظاهر وجرم و
جنایتك واضح وباهر اولدی • واولافترا وبهتانلر که آنی وزیر مهربانی حقنده سنك
وقوع بولمشدر • عرصهٔ خفادن منصهٔ ظهوره کلدی • وروی حیله ومکر وچهرهٔ
خیانت وغدر کدن زیردهٔ غفلت مرتفع اولدی • جایزدکلدرکه سنك آتش تزویرك
سعایتك آب شمشیر سیاستیله سوندرمیه لر • وسنك کبی مظهر شری الوجودی محض
فضاسنده قویوب تنکنای عدمه کوندرمیه لر • دمنه ایتدی ای کافلهٔ دولت
وعاقلهٔ مملکت اکابر متقدمین حکمندن بر دقیقه مهمل قومه مسئله در • وآسایش
متاخرین ایچون مسالك واضحه وضع ایتدیلر • مساعی جمیله لرینی دریغ بویرمسلر • انلرك

علت م

جمله

جمله کلمات دلکاویز وحکمت آمیزندن بریسی بودرکه هر کسه که خدمت پادشاهده بیک
دل و بیک جهت اوله مرتبهٔ تقربیته وصول بوله واول کسه که تقرب مقرب سلطان اوله
محسود جهانیان اوله وملکک دوستی ودشمنی اکا عداوت قیله دوستلری آنک جاه و
منزلتنه حسد قیله‌لر ودشمنلری مصلح مملکتده آنک تدبیر ومناصحتندن محظوظ
اوله‌لر شعر هرکه نزدیکتر بمجلس شاه • خطروی عظیم‌تر باشد • والمخلصون علی خطر عظیم •
بوسبیدندرکه اهل حقیقت دیوار امن وراحته پشت ویروب دنیای ناپایدار غداردن
یوز دوندرمشلردر وخدمت مخلوقدن فراغ وعبودیت مملوکدن تعاد ایدوب
عبادت خالقی والطاعت مالکی اذمهٔ همتلرینه اختیار ایتمشلردر • اولدرکه اکا هده ظلم و
ستم وسهو وغفلت اولمز واول آستانه‌ده وجزاء سیئة سیئة مثلها بلا اشتباه طاعت
وعقوبت اولمز شعر آن عدل الهیست که بر یک نمنست • باقی همه جاگاه رضا که سخط •
آنجا سخنی نیست که اینجا ستمی نیست • وانجا غلطی نیست که اینجا غلط است • اکثر خلایق خلاف
اوصاف خالق اوزره مفطور اولوب جادهٔ عدالتدن کز رعایت حق وسط عبادتدن
دور دررلر وعین اعتبارلری ملاحظهٔ جانب استحقاقدن محجوب ومستور دررلر • گاه
مجرمان لازم العقوبته وگاه اخلاص مخلصینه لایق جزا کوردیلر • وگاه ناصحان
واجب التربیه‌یه ارباب خیانتک خیانتنه مناسب عذاب ایله مواخذه قیلوردلر • زیرا که
دامن حاللری لوث هوا ایله آلوده وکالای افعاللری دست جنط وخطا ایله فرسوده دن
غازهٔ غرضیله عارض اقواللری گلگون وکونه ریا ایله چهرهٔ اعماللری دکرکوندر •
شعر مساوی قیلورند خیر ایله شر • برابر بیلکه بیکدر نقدن نظر • لایق بوایدی که بو مملوک
طریق ملازمت ملوکه رغبت اولمیوب کوشهٔ عزلت وکاشانهٔ خلوتی عالمه ویرمییدی •
وخدمت سلطاندن که نمودار آتش سوزاندر احتراز ایدوب کندو باغنده بو جاه بلاسی
کرمییدی • هرکسه که قدر فراغتی بلمدی وخدمت مخلوق اوزره طاعت خالقی اختیار
قیلمدی • اکا اول بلا یتیشدی که اول زاهد کوشه نشینه ایرشدی • ماد رشیر ایدی
نه کیفیتله اولمشدی اول حکایت دمنه ایدی روایت ایدرلر که بر زاهد
واریدی که اعباء تکلفات دنیادن قباء عبا ایله اکتفا ایتمشدی • ومشتهیات
نفسانیه‌دن کوشه وتوشه ایله فراغت ایتمشدی • وکشکینه وپشمینه ایله قناعت
قیلمشدی بیت هر کدا کیم بوریای فقر اولور کسوت اکا • اطلس وزربفتدن نسجت
دکل خلعت اکا • اول پیر صلاح شعار کمال زهد وتقوا ایله اشتهار بولیجق وصیت و

حسنه سیئه یه

وسطدن عبادتدر

صدای ودعی مسامع جهانیانه واصل اولیجق • اطراف عالمدن اصناف بنی آدم قدم
عزیمتله جناب باب ارشاد ماٰبنه متوجه اولدیلر • چون نورانیت عبادت جبیننده
لایح و روحانیت صلاح وطاعت ضمیر غیب بیننده واضح ایدی انوك حقنده معتقد
اعتقادی کوندن کونه متزاید اولدی • اول ولایتك بر پادشاهی صورتده درویش سیرت
شاهی وار ایدی که طلب رضای الٰهی متابعت پادشاهیدن تقدیم ایدرلردی • واخلاقنده
کلیا منهج اخلاق اولیا ومذهب سیرت اولیا اوزره کیدردی **شعر** کرچه عالمده سپهر
سلطنت ماهی ایدی • شاهلرده درویش ودرویشلره شاهی ایدی **بیت** سیرتی پاکیزه و
خوی خوش کردار نیك • یا فقیری خوش بود یا شهریاری خوش سرشت • چون پیر کوشه
نشینك احوالندن خبردار اولدی • نعم الامیر علی باب الفقیر کوبا نه ملازمت خدمت
پیره سبیل بغلدی • احوال عاقبت واهوال آخرتی اکوب زار زار اغلدی وانفاس متبرکه
سندن استمداد ایدوب ملوکه لایق التماس ایتدی • پیر زاهد ایدی ای ملك حق تعالی
نك ایکی سرایی واردر بریسی فانیدر اول دنیادر • وبری دخی باقیدر اول آخرتدر •
مقتضای همت عالی اولدر که چون سلطنت جهان فانیدن ال یوییوب سن سریر سلطنت
عالم باقیه قدم قویه سن **مثنوی** ملك دنیا خواه بس خرم بود • ذره زان ملك صد عالم بود
جهد کن تا درمیان این نشست • ذره زان عالمت آید بدست • پادشاه ایتدی ای پیر
صافی ضمیر نه چاره وتدبیرله اول مملکتی تسخیر میسردر • زاهد ایتدی بیچاره لره چاره
ساز اول مظلوم سوز ومظلوم نواز اولمغله مقصوردر • هر پادشاه که آخرتده حضور
جود وراحت ورفاهیت دیلیه ولجیدر که آسایش رعیته کوشش ایلیه **بیت** کیسی
حسبد آسوده در زیر کل • که حسبند مردم ازو آسوده دل • کسان برخوارند
از جوانی وبخت • که بر زیردستان نکیرند سخت • چون زاهد نصیحتدن فارغ اولدی •
وخزانه دل پادشاهی جواهر زواهرله طولدی • نصایح دلپذیر بر صافی ضمیر قلب شاهده
بر مثابه ده تأثیر ایتدی که دست ارادتیله دامن همتنه تشبث ایدوب شرف صحبتیله
دایم مشرف ومغتنم اولوردی • ولجام کلام نصیحت انجامیله توسن هوای نفس بند
وزنجامیله رام قیلوردی • اتفاق برکون پادشاه مصاحبت درویش آکاه ایله مشرف
ایکن • ناکاه دادخواهلردن بر جمع کثیر وجم غفیر ناله وفریاد آتش تأثیری کره فلك اثیره
چیقردیلر • زاهد چون بو حالی کوردی انلری حضورینه دعوت ایدوب هر برینك علی حده
حالنی صوردی • وپادشاه انلرك مهامنه مناسب احکام تلقین ایتدی • پادشاه بوندك

ترك

انبیا علیه السلام

عقبا

زاید

زيادة حظ ايدوب التماس ايدي كه بعض وقتده ديوان مظالم رعيت انوك نظرينه عرض
اولنه • زاهد دخي مهمات رعايا و مصالح برايايي عدل و انصاف ايله فصل ايتمه • وكاكا
دخي الدال على الخير كفاعله مضموني موجبنجه مثوبات جميله عايد اولمغين مسؤلي قبول
و ملتمسي مبذول بيوردي • و دفع مظالمده موجب حال و مآل اوزره زبان زاهده
هر نه فرمان جريان بولوردي پادشاه طوع و رغبتله اصغا و استماع ايدوب تنفيذ و
امضا قيلوردي • تا قضيه بر مرتبه يه واردي كه • اكثر مهمات ولايت بلكه كلي مهمات سلطنت
اول بر صاحب كرامتك كف كفايتنه مفوض اولدي • عاقبت سوداي جب و ملك
و طول رشته آمال سويداي دل زاهده يول بولدي • ديوار زهد شيخ صلاح شعار
رخنه بديد اولدي • و سر درويش هواي توكلدن فارغ اولوب تشويش تمناي
تحمل ايده طولدي • و هذا ليس اول قارورة كسرت في الاسلام بونك امثالي الى هنا
الآن هنا نهر اراولدي بيت پير زال دهره كيم مفتون و مقهور اولمدي • جرعه
دنيا ايله كيم مست و مخمور اولمدي • دنيا بر بيوه زال مكاره در كه نيجه شير مردلري و
تهمتنلري پيرزن وار چاه بلا و خارعنايه المشدر مثنوي زستم و زال جسم شدند
المشدد بونك • پيرزني جاه الوقعيه قلمش بر نكون • طاعنك هر طاشي بر اسفنديارك
باشيدر • بر سيا و وشك هر آق صوتي كوزي ياشيدر • لاله سي بر يوسفك پيراهني
خونيندر • بر زليخانك كل رخسار رنكين يوزيدر • چون زاهد شوربخت شوراده
رياضت يرينه شوربايي رياست و شربت لذت سياستله نوش ايلدي ذوق حاشني
عبادتي بالكليه فراموش ايدوب حب الدنيا رأس كل خطيئة خلقه سني دكوشاندي
پادشاه كوردي كه زاهدك تصرفاتي موجب صلاح مملكت و تدبيراتي سبب انتظام
مصالح سلطنت در • زمام مهام انامي على التمام انوك كف اهتمامنه تفويض ايدي
درويش سابقا ناز عمز ايدي حاليا جهان عمزيرا اولدي • و خيال تحصيل كليم
ايدركن تدبير تسخير اقليم ايدر اولدي مثنوي جهان پرخانه در آرايشي چوق • ايچنه
كيره نك آسايشي يوق • دو شر درويش ايسه تشويش نانه • وكر سلطان ايسه فكر جهانه
اتفاقا بركون اول درويشلردن بريسي كه احيانا خدمت زاهده كلور كيدردي •
و انفاس نفوس نفيسندن استمداد همت ايدردي • زاهدي زيارته كلدي • چون اوضاع و
اطوارين احوال سابقه نا موافق كوردي زياده تعجب ايلدي • و آتش حسرت قلبنده مشتعل اولوب
كندو كندويه ايدي بيت آب حيوان تيره كون شد خضر فرخ پي كجاست • خون چكيد

مستور اتمشدر
كمند همتينه كرفتار
و پير زال غدار دركه
غرقاب محنتلري
م

از شاخ كل باد بهارا نراچه شد • چون زاهد شب لباس عمامه ايله كوشه افقدن بديد
ونا سك قوا وحواسى لباس عمامه ايله كوشه افقدن بديدار اولدى كرپيان خوابه باش
چكوب غوغا وحركتدن سكون بولدى • زاهد زبان اعتراضى دراز ايدوب ايدى •
شعر دران چمن كه تو بودى كلى بيا بنماند • خزان درآمد وسرسبزى بهار نماند •
اى طاوس سدره مقام حصنا تر قدس وفراديس انسدن خرام ايدركن غياباتجب
حب جاه ه دوشمكه سبب نه • واى شهباز بلند پرواز اوج هواى استغنادن عنقاى
قاف قناعت شكار ايدركن بغاث الطيور دنياى دونه بو بحنه طلبنه شعر
مجموع روزكار تو ا ورا اميد بود • آن روز خوش كجا شد وان روزكار كو زاهد
اولقدر كه زبان اعتذارى دراز ايدوب بو كلامه كه محك اعتبار ده تمام عيار
واقع اوله اولمادى • مهمان ايدى اى زاهد فرزانه بو مضمون وفسانه ميل هواى
نفسه محضا بهانه • محصل كلام وخلاصه ما فى المقام اولدر كه خاطر مبارك دام
حطام دنيايه مبتلا اولوب ضمير اشرف چنكال حرص وجاه وملال كرفتار اولمشدر
شعر هماى چون تو عالى قدر حرص استخوان سهلست • دريغا سايه همت كه بر مردار
افكندى • كل كر ايله دامن تجريدى غبار اعتبار ايله معفر ومشرب تفريدى خس وخار
دنيا ايله مكدر ايتمه • وعنان نفسى دست هوايه ويرمه • ونواله زهر آلود علايقى
كام دله ييتشدرمه بيت برحوز ذهر دست ارادت مكن دراز • كالوده كرده
بزهر اين نواله را • زاهد ايدى اى مريد معتقد آمد شد خلق توجه جانب حقه چندان
مانع اولمدى • اكرچه ظاهرا توجهم جانب نفسه در اما معنيده مقام انسه وجناب
قدسه در • قلبم اول شغل او زره دركه بلمشدرك • وحالم اول منوال او زره دركه
مشاهده قلمشدرك • مهمان ايدى اى سليم دل سن حاليا احوالكدن غافل سن •
وشراب غروراً يله سرمست ولا يعقل سن • بصر بصيرتك پرده غفلت ايله بسته ومزاج
طبيعتك امراض خسيسه ايله خسته در مثنوى چكلدى چشمكه چون ميل غفلت • دلوكه
طولدى ميل جاه دولت • طوتو بدر غفلت اويخوسى كر نوكى • ايكى كوز اكلمزسن كندوكى
اما اول زمانكه خمار غفلت باشكدن كيدوب عرض مرض غرضدن افاقت حقيقت
حاله مطلع اولوب اند وكك افعاله پشيمان اوله سن ليكن پشيمانلق فايده ويرميه
وضايع ايتدوكك كنجينه هرچند كه اله كتورمك دليه سن اله كيرميه شعر كار ها
كرده واخر كار • چون پشيمان سوى ندارد سود • سنك مثلك همان اول عامليه

اول ماری تازیانه صانوب کندودن دورانمدوکی سببدن ضرنه حفره کورد وطعمه
مار موجود اولدی زاهدا بیدینه کیفیت ایله اولمسندر اول **حکایت** مهمانی ایدی
برکورو بربینا مرافقتله مسافرته نیت ایدوب برطرفه کیدیلر • وقت شام قریب
اولنجی برمقامه نزول ایدوب اول کیجه انده یاتدیلر • چونکه وقت سبککرد اولدی تباشیر
صبح طلوع ایدوب کاروان صبا آمدم شده آغاز قیلدی همراهلری نجیبه مقتضای
شعر بکرا صاحبی قبل الهجیر • ان ذلک النجاح فی التبکیر • اول منزلدن رحلت ساق جرکه
تشهیر ایتدیلر • اعمانک بر تازیانه سی وار ایدی اول حالده الدندو شوردی چون سوار
اولدوغی مرکبی تحریک ایدوب آنی کوشمال و تعریکده اکا احتیاجی وار ایدی • باب
تفحصده مبالغه ایلدی • قضای الهی مکر که برمار زشت دیدار ثعبان نکردار زبرودت
هوادن اویوشمش • وار برمارد عصای موسی کبی منجمد اولوب انده دوشمشدی • النه
راست کلدی و آنی تازیانه سنی صانوب الدی • کوردی که کندو مفرعه سندن نرم
و استحکامده اندن محکم • شاد و خرم اولدی • وحق تعالی یه جل و علا شکر و ثنا ایدوب
یوله کردی • رفیقلر بریله مصاحبت ایدوب کیدرکن و خفت صبح بیلمه شد ایدوب طریق تخفیف
ایدرکن ناکاه مرد بینا نکاه ایدوب کوردی که اعمانک الندن برمار اژدرها صفت •
طوتوب کیدر • بلدی که آنی مفرعه سن خیال ایدر • فی الحال فریاد ایدوب ایدی که
ای رفیق اول الکده تازیانه تصور ایتدوکک افعیدر • زهر دهاننه نظر دکوز مدین
وین دندانندن چاشنی بمدین الکدن کیدر • اعمی چون بو سوزی ایشتدی جزم ایتدی
که بصیر لطایف الحیل ایله مفرعه سن المغه عزم ایدی • ایدی ای بد حیله کار حصول
دولت جد و جهدک نه فایده سی وار • طالع و بخت ددکار حضرت پروردکار مفرعم
مقابله سنده نعم البدل تازیانه ارزانی بیوردی سن مانع اولورسن •
اگر طالع مساعدت و بخت موافقت قیلورسه سنک بولورسن **شعر** طمع دستی کرم قیل
ایله کوتاه • سکا دخی بخشن ویره الله • ای بصیر بنی که حدت ذهن و صفوت ضمیرده •
فخر معرة النعمان ابو العلاء ضریردن تفاضل ایدرم • ممکنمیدر که نسوذ و فسانه ایله
خزانه غیبدن حواله اولان تازیانه الدن کیدرم • بینا ایدی ای همدم بنم سنک
تازیانکه طمع ایدوب ندم • اما مقتضای حق مرافقت بودر که سنی بو مخاطره دن
آکاه ایدم • ای برادر کرم ایله ترباک نصیحتم کارکر و نوش دار وی موعظتمدن تاثیر
میسر اکن اول مار زهرناکی الدن کیدر • نابینا کوردی که ابرامده زیاده اهتمام ایدی

تصور ایدب

اندن اعراض ایدوب ایتدی **بیت** ای مدعی مبالغه از حد چه می بری • این نکته گوش
دار کر روزی مقرر نیست • بصیر هر چند که باب بلاغده تقصیر ایتمیوب سرحد مبالغه دن
طشره گتدی و مدعی سن ایمان فراوان و تاکیدات بی پایان ایله مؤکد و مؤید ایتدی
اصلا فایده ویرمدی • اعمی آنوک نصیحتنه التفات گوسترمدی • چون نقشه
تاب آفتاب عالمتاب دن کوره هوا گرم اولدی • و افسرده لك نهادنما دردن کیدوب
درشت ایکن تمام نرم اولدی • اثنای حرکتده دندان زهرناك ایله اعمانك ادراکات
النه بر زخم اوروب • فی الحال هلاك ایتدی • بو مثلی اول اجلده ذکر ایتدم که سن دخی
دنیایه اعتمادی جایز گورمیه سن • و انوك صورتنه که مار منقش هیئتی در گوگل ویرمیه سن
و آنك ملایمت و ملاطفتنه میل و محبت گوسترمیه سن که زخمی قاتل و زهری هلاهل در
مثنوی شربت انگبین مجوی ازدهر • که بر آمیخت شهد او با زهر • تو تصور مکن که آن عسل
آن عسل نیست شربت اجل است • زاهد چون درویش خیراندیشدن بو کلماتی اشتدی
زمان تجرد و فراغتی تذکر ایدوب پرده اعتسافی عین انصافدن گوتوروب
احوالنه نظر ایتدی • گوردی که واقعا دامن حالی طهارت اصلیدن خالی • و لوث
تعلقات جاه و مال ایله مالی بلدی • که اول دوستك نصیحتی محض شفقتدن ناشی
و عین محبتدن ممتلی ایدی • فواره دیده سندن ناشك ندامت متواتر • و تنوره
سینه سندن شراره ملامت متطایر اولدی • و اول گیجه صبحدك شمع سوزان گبی
زار زار اغلدی • و پروانه وار شعله شوق و دیدار ایله جگر طاغلدی • و کار و بار
خلایقی قویوب بنه خدمت خالقه یوز بغلدی • چون زاهد سفید لباس صبح سجاده
نورانی شعاعی والصبح اذا تنفس محرابنه یایدی • و راهب سیاه پلاس دواخ اللیل •
اذا عسعس صومعه سنده متواتر اولدی **مثنوی** چون سحرگه که زاهد خورشید
اولدی نورانی گسوتیله پدید • نور ایمان گبی چو نا ایتدی ظهور • کفر گبی چو رنا ایلدی •
مستور • وضع سابق اوزره صومعه زاهد مابق که مزبله علایق و عوایق ایدی
ازالت خلایق ایله طولدی شوره قلبنده بنه عواصف نخوت • و عواصر کبر و رعونت
اسدی • و تیشه هوای سحرگاهی بیخ درخت اندیشه شبانه کسدی • و احکام قبض و
بسطی موجبنجه کیمن آصدی کیمن بصدی **بیت** هر شبی گویم که فردا ترك این سودا کنم
تازه سکو دهوایش هر سحرگاهم دیگر **شعر** هر کجا دیدم که یارك ترك ایدم سودا سی
صبح اوتجی تازه لر عشقی کلوب غوغاسی • القصه زاهد جان و دل ایله حب ریاسته •

مشغلی

مايل اولوب عن صميم القلب حكمي سياسته كولديكي وامور مملكتده استقلال ايدوب امراء و
وزراي عمل لرندن عزل ايدوب كيدرك فصل قضايك جادهٔ عدالتدن عدول
ايدوب اتفاق ربادن بعضي قتلنه كه بحسب الشرع ممنوع وحرام ايديكي اقدام ايلدي
وورثه مقتول درگاه پادشاهه واروب زاهد كمراهدن تظلم ايديلر پادشاه
حضورنده اول مظلومك حالي معلوم اولديغي قضيه لري دار القضايه حواله
اولندي وحكم قضا مضا قضات بومنوال اوزره نفاذ بولدي كه زاهد طريق
قصاص ايله مقتل اولنمق بويرلدي اولقدر شفعا كتوردي ومال لوسنال ايله وعده
ويردي مفيد اولمدي خدمت خالقي صحبت مخلوقه تبديل ايتمك شامتيله ورطهٔ
هلاكه كرفتار اولدي نعمت دنيادن آيرلدي دولت عقبي دخي ميسر اولمدي
بو مثللي اول اجلدن اوتري كتوردم كه چون بن دخي جناب محراب الهيدن يوز دوندروب
جانب باركاه پادشاهي يي قبله كاه ايدندم وحظ فرماني خالقدن زيادة چكوب
خدمت آستانه مخلوقه باش ايندردم هر عقاب وعذابه لايقم **بيت** هر بلا كه
ديسك سزاوارم هر نه ديرسك يوزا اولقدر وارم دمنه چون بو فصل براصلي
تقرير ايلدي حضار مجلس انوك بلاغت بيان وفصاحت لسانندن متعجب اولدلر
شير دخي بر تأملي زانوي تفكره قويوب متحير اولدي كه دمنه يه نه وجهله جواب
ويره وبو امره نيجه مهردن شروع بيوره سياه كوش كه جمله طايفه وحوشدن
مزيد تقربيله اختصاص بولمشدي چون اهل مجلسي متحير ومدهوش كوردي دمنه يه
متوجه اولوب ايتدي اي مفلوك مذمت زمرهٔ ملوك سنك نه حدك دركه بلمزمي
سنكه الملك فرق قدسايي السلطان ظل الله في الارض تاج كرامتيله سرافراز در
واول پادشاهك كه باركستر ورعيت پرور اوله بر ساعت عمري التمش يل عبادته
برابر در سجاده نشينان محراب عبادت وتجرد اران كشف وكرامتدن چوق
كمسنلر بو مقتضاي خدمت الملوك نصف السلوك خدمت سلاطينه سبيل بقله
وآني سبب صالح خاتمت ووسيله فلاح وعاقبت اكملشلردر اول جمله دن
حكايت بير دوشن ضمير بو حاله شاهد عدلدر دمنه استفسار ايتدي كه نيجه
اولمشدر اول **حكايت** سياه كوش ايتدي روايت ايدرلر كه شهر فارسده
بر شيخ واردي كه ميان فارسانده ميدان ولايتده كوي كشف وكرامتي چوكان همتيله
كتورمشدي بر كوشه ده ترك وتاج تركين بورمشدي **بيت** بشت وپاي اوردي

وهمان وقضايه سينتمي

مسلدر

عالم خاكه

تاكه بسيه بينه ورق
قلاه هنيته

ترك تاجن بودمش افلاكه • اكابر درويش ضمير ديرلر ايدي چون طنطنۀ كراماتي اطراف
روم وشام وحلبه منتشر اولدي • ودبدبۀ مقاماتي اكناف ترك وعجم وعربده مشتهر
اولدي **شعر** كون كبي شهري طوتدي شهرت شيخ • نور ويردي جهانه طلعت شيخ
عرفاي عراق وظرفاي خراسان خط محبتنه باش اندردلر • وصادقان تركستان
عاشقان هندوستان كبي صدق واخلاصله دامن اختصاصنه ال اوردلر • اتفاق
ماوراء النهردن بر درويش عزيمت احرام زيارت حرميني تصميم ايدوب محنت عظيم و
بلاي اليم ايله نواحي سمرقندن دار الملك فارسه كلدي • لاجرم هر كسنه پاي طبعي
خار تعب ايله افكار اولمغين • دستاسيدي كل مراده يتمه **بيت** چون خاره قنغي بلبل
كيم تحمل ايتمه • اكر لازم ديكه صحبت كل ايتمه • درويش سافر وقطع باديۀ حرماندن صكره
كعبۀ امن وامانه يتشوب لب ادب ايله • خاك آستانۀ شيخي تقبيل ايدوب دست
طلبله حلقۀ باب كرامت مآبي تحريك ايدي • خادم خانقاه چيقوب كوردي كه بر
درويش غريبدر • ايدي بر لحظه تامل ايله كه حضرت شيخ ملازمت سلطانه كتدي •
قدومي وقتي قريبدر • درويش چون ملازمت سلطاني استدي ايدي **شعر**
دريغا بوبخته داه ودرد ودستوار • دريغا بوبخته درد ورنج بسيار • بر شيخ كه اهل
دنيا سلكنه سلوك ايدوب هواي مصاحبت ملوك ايده • ومسجد وخانقاهي يعني
عبادت خانۀ الهي قويوب خدمت آستانۀ شاهه كيده • بكا اندن نه فتح باب
ميسر اولور نه وجهله صواب ظهور ايده **بيت** آرزو بود كه ميرم چو سكان در قدسش
خاك شد آن همه اميد بيكبارك دريغ • پس خانقاهدن چقوب جانب بازاره وارديكه •
وكدورت قلبي كورده دنيا ضمنده تاب بولمه مسندي • كه عيارلق سكه‌سن شيخك نقد
وقتنه اورردي • وسوء ظني سببيله كوكلدن نكا آنك حالنه اعتراض وشروع ملامتندن قا
ابا واعراض كوستردي **شعر** اي مدعي كه ميكذري بركنار آب • مارا كه غرقه ايم
چه داني كه حال چيست • اتفاقا درويش اسواق شهره كزركن وهنكامۀ بازاري
كشت وكذار ايدركن ناكاه شحنۀ شهر انك كوزي اكا راست كلوب • قضائي كوردكه
مكرانوك سكلنده بر دزد اولكيجه زنداني چوب قاچمش ايدي • وپادشاهك
چاشني عضبندن شحنه وعسسك كام جاني آجمش ايدي • ودزدي بولوب
حرامي موجبنجه سياست اولنمق امرنده اهتمام كوسترلمش ايدي • شحنۀ مزبور درويش
مذكوري كوريجك دزد كريخته خيال ايدوب • في الحال طوتوب سياستكاهه كتوردي •

شهرين

چقوب

مغشوش ذكر

دعوای صداقت و استقامت
ایدوب بیان ایدنلر
بجا لازم

و درویشلرک چندانکه اقامت ایتدی مفید اولمادی و قطع ایدن عنبری صورت
الویرمدی جلاد دخی رحم کار دآبدار دست درویشه اورزه قویوب دخی محابا قطع
ایدجک محلده هیاهوی پیر روشن ضمیر کلدی یتدی و شیخ بر مرکب عظیم ایله خضر کبی
اول حلقه‌یه کلوب کیفیت حالی استفسار ایتدی و حالت درویش اکا منکشف
اولوب سخنه ایتدی بو بنم آستانمز درویشلرندندر بو تهمت اولنان جریمه‌دن
بری حبردر و دامن عصمتی بو معصیت لوثندن مطهردر اندن الچک و تیغ ظلمکی
بریده ایچی اک شحنه چون شیخک بو التفاتن کوردی مرکبنک ایاغنه دوشدی
و رکابنه یوزین سوردی و فرمانه اطاعتی جانه منت بلدی و درویشه اعتذار
ایدوب بنددن رها قیلدی بیچاره بادل صدپاره دست جلاددن و قید بندن
دادن آزاد اولوب شیخ پاک نهاد و پاکیزه اعتقاد رکابنه دوشوب کتدی
و فرمانه اطاعتی جانه بند ایتدی شیخ کرامت پیشه دست مبارکن دوشن درویشه
قویوب ایتدی ای درویش درویشلره اعتراض و سوء اندیشه مناسب دکلدر
که اکر ملازمت سلطانه مرتکب اولمیه لردی سنک کبی مظلوملری ظالملر الندن خلاص
بولمیه لردی **بیت** قاله لوردي ظلام ظلم الجره دهر اولماسه نور همت شیخ درویش
بلدی که انلره اعتراض کمال جهالتدن ناشی ایمش و ارباب فقره سوء ظن ان بعض الظن
اثم نهی صریحنه غایت عنادتدن ایمش زیراکه ارادت انسان کمال الحق فانیده
مضمحلدر پس اهل کمالدن بر فعل وجوده کلمز که مراد حق اولمیه و بر جزئی صدور ایلمز
اکرچه ظاهرا مخالف عقل و منافی طبع اوله ضمننده بر مصلحت کلی ملحوظ اولمیه **مثنوی**
آن پسر را کش خضر ببرید حلق سر آنرا درنیابد عام خلق در درون بحر کشتی را شکست
صد درستی در شکست خضر هست کاملی کر خاک کیرد زر شود ناقص از زر برد
خاکستر شود بو مثللری ایراددن غایت غرض اولدر که سلف صالحین ملازمت سلاطینک
اکابر دین و ائمه مجتهدین ایکی عار ایتمه مسلدر ای خود بین سن بو دین و دیانتله
عاری ایدیسن بوحالیله اورتیه کلوب سنده نه دیرسین دیمنه ایتدی بعض اکابر
اهل سلوک ملازمت آستانه ملوک اختیار ایتمشلردر دید و کک حقدر اما
اول مصلحت کلی یی متضمن اولمغیچوندر انلر که بو طریق خطرناکه کیتمشلردر یا الهام
الهی الهام ایتمشلردر و دامن همتلرن مطلقا اعراض دنیویه و اعراض نفسانیه
ایله آلوده قلمامشلردر ولیکن بن فرومایه کمسنه یه اول بابه قطعی میسردر

م

ارادتم

اقدام

وبر مرتبه‌لي كمسه‌يه اول رتبه‌ده تحمل ميسردر. و بوندن مقدم پادشاه ظل الله دينلديكي
مقدمه‌ده دخي مسلمدر. اما اول پادشاه حقنده‌در كه ناظم مصالح خلايق اوله و احوال و
افعالي احكام حقه مطابق و رضاي خالقه موافق اوله. نه كمسنه‌نك كه استحقاق خلعت
تربيت بيوره. و نه‌نك سبب عقوبت روا كوره. و ملازمان ستوده خصال مقرب
و مقبول و خدمتكاران بدسكالي ذليل مقيد و مغلول قيله. شعر: كلبن خاك
بلكه مرداني ايليه تازه آب رحمت ايله. اول كه غدار اوله و دل آزار. كوكني قازه
تيغ هيبت ايله. مادر شير ايدي بو سوزكه سويلرسن حقمده. اما سنك حقكده فايده‌سي
يوقدر. زيرا كه جمله عالم بيلور كه شتربه ملكك ستوده سيرت مقربلرندن و
پسنديده سريرت مصاحبلرندن ايدي. و مرتبه يقينه ايردي كه خرمن خاندومان
سنك آتش سعايتك ايله افنايه ويردي. و شامت مكر و غدر ايله قواعد عهده
ملكده رخنه ظاهر اولدي. دمنه ايدي ضمير منير ملكه پوشيده دكلدر كه بنمله
شتربه ميانه‌سنده اسباب منازعت و دواعي مخاصمت‌دن جزئي و كلي واقع اولمامشدي
باوجود كه انوك بكا قصده قدرتي و دركاه پادشاهي‌دن رد ايتدرمكه دستكاهي
وار ايدي. بنم حقمده لطف و مروت و كمال شفقت و مرحمت‌دن غيري نسنه
كورمدم. و فقير دخي بحمد الله نظر ملكده اول قدر خوار دوشمش اعتبار دكل ايدم كه
انوك حالنه حسد ايدوب انوك دفعنه مشغول اوليدم. لكن ملكه خيرخواهلق
ايدوب حق نعمتي يرينه كتوردم. و اول كلماتي كه اندن ايشتدم ايدي بعده آثارن
دخي مشاهده ايدم ايدي. نه غرضانه ملكك سمع شريفنه ايشتدردم. بكا واجب
ايدي كه حق نعمت ملكي بيلم. و كاوك صورت غدر و خيانتن بلدوكم اوزره ملكه بلدورم
و ملكه دخي لازم ايدي كه استماع كلام ناصحي كندويه واجب بيله. و تصديق تحقيق
ايتدكدنصكره مقتضاي مضمونيله عمل قيله. چون ملك بنم كلام نصيحت انجاممه
شرف اصغا بيوردي. و مصداق دعوا و برهان مدعامي عين يقين ايله مشاهده
قيلدي. مقتضاي راي شريفي اوزره بو امري بو وجه اوزره نفاذه ايشتدردي
و زمان پادشاهك و بنده‌نك دولت‌خواهلقدن غيري نه كناهي وار در. اما
اركان و اعيان‌دن نفس اختصاص ملك كعبين خالند عيان اولنلردن و قريب و
بعيددن دعواي اخلاصده زياده فريد ايكنلودن چوق كمسنه‌لر كاويلم. بو دعواده
شريكلردر. حاليا بندن كه كمال استقامت شعار و حسب حالمدر وهم ايدوب

وبعلم الزمانی نفاقلری ایله
اما فیلطها یونس
قصد ایتمشلردر

وهم ایدوب بکا خصم اولمشلردر • بن کمال المرکز بنم نصیحتم مکافاتی واستقامتله خدمتم
بو اولسه که ملکی بنم قید حیات وبقای ذاتم متحیر ومتفکر قلد • چون دمنه کلامنی
بو مقامده تمام ایتدی شیر ایتدی بو حالی قضاتیه حواله قلمق کرک • تاکه امرنده تفحص
تمام ایده لر • وشرع عزیزله تفتیش ایدوب اظهار حقنده کما ینبغی اهتمام ایده لر •
زیرا که امور سیاستده ونور فراسته اعتماد ائمک ضلالتدر والحکام دعیتده بیّنه
الحام حجت وایضاح بینت برحکمی امضا الیمک وبالدر • دمنه ایتدی بنجه حاکمدرکه
پادشاه عادلک دلنی غلتدن منصفا وله • وبنجه قاضی درکه فراستی ملکی دن
مزید صدق واستقامتله متصف اوله اول • بحمد الله تعالی که ضمیر منیر پادشاه بر
آیینه پرصفا • بلکه جام جهان نمادر • که حتام سده فلک احتشامدن هر برنک
صورت حال ومآلی اندن هویدادر شعر تکرار کرده دفتر اسرار کن فکان • رای
تو از ورای ورقهای روزگار • لاجرم چون رای عالم آرانک ریب وریا وزرنک
انک وافترادن معرا ومبرادر • والتمس که بو فقیرک امرینی تفتیش وتفتیرده
تقصیر واکورلمیه • واهمال ومسامحه یه مجال ورخصت ویرلمیه • تا بنم برات ساحت
ذمتم دلیل قاطع ایله ثابت ومبرهن • ومنافقلرک اکاذیبی بیاض صبح صادق
کبی عالمیانه روشن ومعاین اوله • سز ایتدی ای دمنه غمکین بو مهمی
تحقیقده مبالغه حدّ افراطه یتسه کرک • بوخصوصده برو جهله تدقیق اولنسه
کرک • حق کندونی کون کبی بلور دیسته کرک بیت سعی خواهم کرد اندر کار او کاین
سخن • تا بدان غایت که چون نوار خمیر آدم برون • خود تو میدانی که من اسرار پنهان
سپهر • جملکی از بر تو بو ضمیر آدم برون • دمنه ایتدی ای پادشاه درکار بو بابده
بن بندۀ بیگناه اولدوغم سبب دنا خلاص وابرامدن زیاده اهتمام ایده رم •
والا عتبه ملکده روز وشب ملازم اولوب خدمتی کندومه لازم قلمزدم
وپای شکسته ایله متلقی • ودست بسته ایله متعرض قضا اولمزدم • بلکه
فسیحوا فی الارض مضمونی موجبنجه تا بشم الوب بر طرفه کیدردم • ورخت اقامتی
بو منزلدن کوتوروب بر اقلیمه دخی نزول ایدردم • که عرصه عرصاتی عریض
الساحه در • ومیداندن خلاص ممتنع المساحه • ما در سز ایتدی بیلورسن که زبان
آورلکله بو جرمدن کندوکی نیجه خرجقره سن • ونیه قتل وقصاص بو ورطه دن
خلاص اولمه سن فیهات هیهات سنک حالک تغیر وقطیو تمنیش وتنفیر اولمدن

ع رازش بخفی نماند با فروغ
رای تو م

شنیع

بو احتمال فكر محال وطيف خيالدر. دمنه ايدي بو آستانه ده بنم دشمنم چوقدر وبنكا حسد
ايدر صاحب غرضه نهايت يوقدر تضرع ايدرم كه بو كمينه نك امري بر امينه حواله بيورله
كه ديديه حال مرض ميل وعرض غرضدن خالي اوله. وبو قضيه يي تفتيش وتفحص ايدوب
كوره. وكيفيت واقعه يي على ما هو الواقع حلاله ايركوره. ملك داخي آني راي مشكل
كشاسنه كه آيينه گيتي نمادر عرض ايدوب هر نه قضايه رضا ويره تنفيذ وامضا بيوره
تلبس گناه مجرد شك واشتباه ايله ثابت اولوب يوم حشرده وروز مكافات جزو سزده
قتلت نفسا زكية بالاسن خطابي موجبجه بنم ايچون ملك مستحق عتاب بلكه مستوجب
عذاب وعقاب اولميه. شعر من از كشتن نمي ترسم وليكن. مبادا خون من دامن بگيرد.
سزا ايدي مكمين دكه بن جاده انصافدن بر ذره انحراف ايدم. يا ميسر مجيد دكر
منهج عدالتدن بر قدم طشره قويم. اما فكرم بودركه سويله كه سندن بو خيانت صادر
اولمش اوله سني عبرت نماي دوران ايدم. دمنه ايدي اي ملك بو خيانته سبب
اقدام ياشربيه قصد انتقام ويا كسب مناصب ده زياده اهتمام اولمق كرك. جمله
انام وكافه خواص وعوام معلومدركه كاو ايله بنم ما بينمزده بواعث انتقام بن بينه
واقع اولمه مشدر. اگرچه منصبم اندن دون ومرتبم ادني ايدي اما كوكلم شرف
تقرب ملك ايله جميع مناصبدن مستغني ايدي با وجود كه عدل ملكي بلمشدم وآثار
انصافني كرات ايله مشاهده قلمشدم. معلوم ومجزوم ايدي كه بني عدل عالم آراسندن
محروم قلمزيدي. ورشته اميدم ميامن همت دادكسترندن منقطع اولمزيدي.
شعر ترا اين داد از بهر عدل و فريد. ستم نايد از شاه عادل پديد. اهل مجلسك
بري ايدي اي ملك دمنه نك بو كلامي ملكي تعظيم واحترام جهتندن دكلدر بلكه
ديلركه بو سحر ايله ملكي تسخير ايدوب بو فسا ايله بو ورطه دن چيقه. دمنه ايدي
اي صنعت ماهر وحرفت سفاقتده ثاني سامري ساحر. قصور فهم ودرايتكه
كلامم ناتمامك دليل ظاهردر. ووفور جهل وغوايتكه سوداي خامك برهان باهر.
ملك سنك كبي يري كوكي بلمز. وآسماندن ريسماني فرق ايلمز دكلدركه مدحي
قدحدن. ونصحي فضيحتدن. وبندي بنددن. تميز وتلكا اولميه. كمانم
بودركه فكر شاهانه. وتمييز ملكانه ايله حاليا سنك فهم سقيمك. وبنم طبع مستقيمه
واقف اولمشدر. وسنك جزافات غرض آميزك بنم كلمات نصيحت بيزمدن فرق وتمييز
ايلمشدر. كه فكر كشودكشاسي شمع شبستان سلطنت. وراي عالم آراسي حلال مشكلات

نفاقدن

مملكت

شعر حالمز

شعر حالمز بلمزیمی مانندك داي عالم كيرایله • عالمی تسخیر ایدن سرپنجۀ تدبیر ایله •
سیاه كوش ایدي سنك سوابق جنایت وخیانتكدن اولقدر متعجب كلم كه بو
مضیق مخمصه ده بلاغت اتوالكدن وفصاحت موعظه وضرب امثالكدن متعجبم
دمنه ایدي بلی مقام پندده مقام ریشخنده كلدك • اكرسن حسن قبول بولورسه
وهنگام مثلدر محل كسلده كلدر • اكر سمع رضا ایله اصغا بوردولورسه مادر شیر
ایدي ای غدار هنوز امیدوارمی سنك شعبده ومكریله بو دام بلادن خلاص اولسن •
دمنه ایدي اكر احسانه اسا، تله مجازات وخیره شر ایله مكافات ایدن اكر اولورسه
لارادلقضائه ولامانع لحكمه • اما ملك بو اقدر كه هرخاین وخایف صفتیله متصف در
بنجه خاننك زهره سی واردر كه ملك حضورنده تكلمه جرأتی اوله شویله كه بنم جهده
بدكمان اولوب باب سیاستده شتاب ایده • فوائد فكر وتأمل ومیامن صبر وتحمل
محروم اولوب خانه عقلی خراب ایده وعاقبت نادم اوله ندامت فائده ویرمیه •
وروزكار اوله بنجلین برجا كرجانبازه اسیه الندكرمیه بیت هر در كار رها شتاب
خانه عقل را خراب كند • هركمسه كه امورنده تعجیل ایده فضیلت تحملدن دوراولور
اكا اول فضیلت یتیشه كه اول نزن بازركانه یتیشدي شیر دمنه یه متوجه ایدي
جون بو نكته استماع ایتدی صوردی كه بنجه اولمشدر او نل حكایت دمنه ایدی
روایت ایدرلر كه كشمیرده بر بازركان واریدي كه مال ومنالی كثیر وثروتی بسیار ایله
شهره ایدی • كه نه چشم سپهر انوك نظیري مهر منیر كورمشدي • ونه آیینه دهر انوك
كبي بر بیكر كورمشدي • رخ زیباسی روز وصال كبی تابان ایدی زلف چلیپاسی
شب هجران كبی بی پایان ایدي مثنوي طوغرمامشدي مثلن مادر دهر • یوزی
ماهینه واله كوچه شهر • كه خلاصه اولوبدر سالرینه • قول اولمش سرو قدلر عرعرینه •
اولوب همشیره كل شكر لبینه • قمر همشیره سیدي غبغبینه • جوار خانه سنده
بازركانده بر نقاش واریدی كه چابك دست لكده انكشت نمای جهان • ونقش
بندلكده ثانی مانی دوراندی • خامه شهره كشاسندن جان صورتكر ازچین
صورتنی جاذبی حیران وفهم تیز وطبع رنك امیزندن دلكر بر كسان نخطا
بادیه حیرتده سركردان ایدی شعر هواده یازسه مرغ اول نقش پرداز • قلم بیرنی
كوروب ایلردی پرواز • صوده چون شكل ماهی رسم ایدیدی • كوروب تالاب
انكشتی كیدیدي • یازیدي میش اجره صورت شیر • یاننه اوغرز اوركدي نخجیر •

نه كلوز

كند

خورشید طلعت ناهید روي بر زن نازنینی واریدی كه

عدیلی

اکر کاغذده تصویر ایلسه اوزنی نامه یازوب اولوردی بردوده القصه انوکله زرگ
بازرکان میاننده معاشقه دوشدی ونقاش اول نقش زیبانی بی محابا ظاهر ایلدی
سلطان عشق مملکت قلبنه که دار الملك محبتدر مستولی اولوب سپاه شوق هفت
اقلیم وجودینی نهب وغارت قیلدی چشم جوانه دیده نرکس کبی علت سهر عارض
اولدی دیده بیداری ابر بهار کبی هر شام وسحر اشك باراننه آغاز ایلدی **مثنوی**
قودیلر غفلتك عقالندن مست اولوردلبرك خیالندن دلنی قومز سلامت
اندوهن کاهه صاییرملامتك کوهن وارلغن کوزیاشیله سیل ویروز
آهیله خرمننی یله ویرور جمله کاری انوکله حاصل اولور خرم اولدکه عشقه
منزل اولور جانان دخی آنی کوردیکی دل وجان ایله کوکل ویردی وخانه صبر وشکیبنی
آتش فنایه اوردی **شعر** دل رفت وسینه نیز تهی شد زجان کنون ای صبر باز کرد
که اینجانه جای نیست القصه جانبیندن جاذبه عشق درکار اولوب نی وسایط
وسایل عاشق ومعشوق بر برینه واصل اولدی ومیانلرنده ابواب مواصلت کشاده
واسباب مصاحبت آماده اولوب کوندن کونه بر برینه تعشق وتعلقلری زیاده اولدی
برکون جانان جوانه ایدی ای یار جانی اکرچه نیجه زماندرکه تشریف حضور ارزانی
بویوردسن وکوشه کاشانه می جمال عالم آرا کله آراسته قیلورسن اما بیلورسن که
شایبه تکلف ودغدغه تکلفدن خالی دکلدر اکر رفع صوت ایده سن هم جوارلره
ایشتمك وار واکر سنك آیه سن رقیب دیدکلری سك کوش ایتمك وار عجبا میسر
دکلمیدرکه بو صنعتده مسلم زمانسن وسر آمد دورانسن بر فکر ایدوب نقش بندلك
کوستره سن وبر نسنه تالیف ایده سن که بنم سنك میانمزده علامت اوله وهیچ بر
توقف مصاحبت وتوقان شوق مواصلت امارت اوله نقاش ایدی ای نکار
بر دورنك چادر ایده یم که نقشبند دوزکار صفحه لیل ونهاره انوك مثلی پرکار
برکار کورمه مش اوله **بیت** بیاضی اول صانکه عارضی یار سیاهی اوله کویا دوری اغیار
چون سن بنی اول نشانله کوره سن زاویه خانه دن یکا قدم رنجه بویوره سن
انلرچون بو مواعده یی ایتدی وبو عهد اوزره قول وقراری برکتدی نقاشك
شاکردلرندن بریسی که صنعت نقش وحیله ده استاد ایدی ورای دیواردن ماجرا
علی ما جری ایشتدی **شعر** لب نکشایی اکرت هوش هست کز پس دیوار بسی کوش هست
بر نیجه کوندن صکره چادر تمام اولدی ووعده زبوره انجازه بیسوب مهم سر انجام بولدی

اتفاق نقاش بر مصلحت کتدی و اندن خیلی توقف ایلدی • شاکردن فرصتی غنیمت بیلوب چادر
هر قندن ایسه بولوب آلدی و موضع معهوده واردی • زن چون چادری کوردی • یار
وفاداری صانوب بطره کلدی • میان یار و اغیاری فرق ایده میوب بیکانه‌یی آشنادن
تمیز قیلمدی **بیت** در دار تن بصحبت و برعیش زده‌ام • دیدار شد میسر و بوس و کنار هم
غلام چون لباس الباسیله مقتضی المرام اولدی • و مصلحتی تمام اولوب چادری مقامنه قودی
نقاش قنده ایسه چیقه کلدی • چون آرزوی دیدار دلداردن چشمی چار • و عالم باشنه
طار ایدی • نا چار چاره بولوب ذی • و عادت معهوده اوزره نکاره کوروندی • زنن
کمال تعلقندن استقبال ایدوب تملق آتدی و ایدی ای یار مهربان بوندن خود حالیا
شمدی کیدک • نه عجب تیز میل مواصل ایتدک • چون بیلدی که قضیه ندر کلمه سنه بهانه
ایدوب فی الحال دوندی کیتدی • و چادری آستادن اوروب غلامی رد ایدی • و جانانه ترک ایتدی
اکر اول زن امرنده شتاب ایتمسه لوث مواصلت غلام ایله آلوده اولمزدی • و اول کلجون
میانه رشته مصاحبت انفصام بولمزدی **بیت** چون نهال شتاب بنشانی • بر سیب جز
پریشانی • بو مثلی کتوردم • تا معلوم اوله که امضا قضا • و تنفید احکام ده بلکه مصالح
تمام مصالح خاص و عام ده شتاب نا صوابدر **شعر** قو لتعجیل کاول شیطانا شیدر
تأنی صبر رحمانا شیدر • و هر امرده اهتمام لازم • و تأنی تمام و تجدید حقیقت
بودر که بن سوزیمی بیچاره وهم سیاست سلطاندن دیرم • و بو بابده چندان کندم
ایچون غم ییمزم که اکرچه مرک خواب نامرغوب و آسایش نامطلوبدر • اما اینما تکونوا
یدرککم الموت مضمونی موجبنجه آخر الامر البته مقرردر و اندن خلاص غیر متصوردر
بن دکل جباران جهان که فلکه کلک و سیمرغه سکك دیمزلردی • و امکان مرك
و احتمال موتی بیرامن ضمیرلرینه کتورمزلردی • شکنجه پنجه اجله کرفتار اولوب بلدیکده
دایرۀ فنا و فواید دن هیچ بر احده نجات میسر کلدی • و برج مشیده یه عروج ایله
مغاك هلاکدن خروج متصور دکل **مثنوی** قنی اول بر یوزنده شاه اولانلر
سپهر سلطنتده ماه اولانلر • یاتورلر شمدی بیرلر التنده ابتر • قرا طپراغه اولمشلر
آرا رسلك ذره ذره هر غباری • بولورسن بر دیارك شهریاری • **ساقی** دوران
اللرندن کیم جرعه حیات نوش ایتمدی که عاقبت کل من علیها فان جامندن قانا ایچمدی
شعر وخیاط دوزکاد کیمه خلعت بقا کیورمدی • که آخر قماش فنادن ناکا قبا بیچمدی
کردون دنا آفتاب سلامت کرانشاند • کاخر چوصبح اوّلش اندك بقا نکرد •

و هر امرده اهتمام لازم
و تأنی تمام و تجدید •

برابر

خیاط دور زکار بسالای هیچکس • پیراهنی اندوخت که اندر قبا نکرد • اکر بنم بوده کل بیك
جانم اولا وبلیسم که جمله سن ملکه فدا المکلف اکا بر فایده مترتب اوله • بالکلیه جمله سنی
ترك قلیدم • و آنی سعادت دو جهانی و سلامت جاودانی بلیدم بیت جان سپردن
کر قبول چون تو جانانی بود • کی بجانی باز ماند هر کرا جانی بود • اما ملکه بو امرك
طول و عرضنده نظر فرض عین • بلکه عین فرضدر که کشورینی لشکر ضبط اولنمز •
و خدام کافی و کافله خیال باطل ایله قصد ایلمك اولنمز • و هر وقت که کفایت مهماتك
عهده سندن کلور زیرا خدمتکار بولنمز • و بر چاکر که محل اعتماد اولوب لایق تربیت
و سزاوار عاطفت اوله الله کیومرز شعر سالها باید که تا یك سنك اصلی ز آفتاب • لعل
کردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن • مادر شیر کوردی که ملك کلام دمنه یه
سمع رضا و حسن اصغا ایله استماع ایلدی اکا بو اندیشه دوشدی که ناکاه شیر انوك مزخرفات
تزویرندن متأثر اولوب • و فصاحت لسان و بلاغت بیانی شیری بو قضیه ده تحقیق
فارغ قیله • متوجه اولوب ایتدی ای پسر وای بابا جکرسنك سکوت و سکونکدن
و ظاهر حالدرون بیرونکدن بو مفهوم اولور که دمنه نك اقوالنده صادق و سایرلر
زور و کذب اوزره متفق اولمش مجید رکسن بو قدر عقل متین و بو قدر ذهن دوربین
ایله غث و سمینی فرق اتمزسن • چون کلمات صادقه دن متأثر اولمزسن • هذا یا تابفرینده
میل الله باری شعر نوای بلبلت ای کجا بکو سپسند آید • چو کوش هوش بمرغان هرزه
کو دادی • پس خشم تمام ایله مجلسدن قالقوب مقامنه کتدی • بو کلامك طبع شیرده
تأثیر تمام ایدوب امر ایتدی تا دمنه یی برقتنه قید و بندیله زندانه ایلتدیلر • و
ایرتسی قضات امرنکه اینبغی تفتیش ایدوب کوره لر • چون مجلس آخر اولوب شیرك
دیوانی صاو اولدی • مادر شیر ملکك خلوتنه واروب ایتدی ای فرزند دلبندم •
دایما دمنه نك اوضاع عجیبه سن • و احوال غریبه سن ایشیدردم حالیا جزم ایتدم که
اعجوبه زمان و نادره دوران امیش • کوربرا احیف کاذبه یه بجه آب و
تاب ویروب هر سؤاله صورت صوابده بجه فوری جواب ویرور بو مضیق مخمصه دن
بو دقیق مخلصلردن تفهم اولنور که اکر بو مقامده وسعت اولیدی و کلامه
ملك جانبندن فی الجمله رخصت و فرصت بولیدی • بر حیله ایله کندوسنی بو دریای
شدندن خلاص قیلیدی ای پسر محقق و مقرردر که انوك قتلنده ملکه و مملکه
و کشور و لشکره نفع عظیم واردر • اولی بودر که کلامه فرصت و جوابه رخصت ویرلمیه

وآنوك قتلي بابنده توقف وتردد جائز كورلميه شتر ايديدي اي ملك خواص ملوكك
حالي حقد وحسددن خالي دكلدر على الخصوص انلركه عاقل وخردمند اوله لر وهنرلري
وسيله سيله درجهء عزته يتيشوب كمالاري سببيله شرف قربت بوله لر اهل هنرك حسودي
چوقدر ولي هنره حسد ايدن بوقدر شعر ان القرابين تلقاهم محسدة ولن ترى اللئام الناس
حسادا دمنه نك دخي نهال حالي برك وبار وچمن كمالي ايله سرافرازدر وجناب كاميابه
تقرب وانتسابيله اقراني ميانده ممتازدر ممكندر كه ارباب حسد آتش سعايت ايله خاندو
مان تقربيني كويندوره لر بلكه آب شمشير سياست ايله آتش حرارت غريزيه سين سونديره لر مكه
جهد ايده لر مثنوي حسد اهلينه بودر رسم وعادت كوزدرلر كيمده وار رشد وسعادت
طوترا اولدمده زنك آيينه سيني يقرلر رشك اودينه سينه سيني اولورهر دولتليسينك
حسودي حسد درعنت ودولت اوديدور ديدي مادرشير ايديدي اي پسر بو درجهء ده
حسدكه بونك كناهك ايله آفته باعث اولور بنجه ميسردر شير ايديدي حسد بر آتشدركه
چون مشتعل اوله خشك وتري يقر وبر سيلدركه چون منحدر اوله بناي فكر وصبري يقر
بلكه انوك سببيله كيسي دين ودياننده چيقر وغايت حسد اني اقتضا ايدركه كشي كندويه
نسبت احساندن دخي فخر اولا اوچ نفر حسودك قصه سي چهرهء مقصوددن نقاب
خفايي آچر مادر شير التماس ايديدي كه ملك بو مثلك يوزندن برقع احتجابي كوتوره
وبو قصه نك عروس عرصهء خفادن منصهء ظهوره كتوره حكايت شير ايديدي
روايت ايدرلركه اوچ رفيق بر طريقه كيدرلردي ومرافقت وموافقت ايدوب بيابان
قطع ايدرلردي ناكاه اثناء راهده اوچندن بريسي اول ايكيسنه ايديدي ترك يار ودو
ديار ايتمكوزه سبب نه در ومشقت سفري راحت حضرا وزره ترجيح ايتمكوزه
موجب نه اولردن بريسي ايديدي بنم ترك مسكن وجلاي وطن ايدوب مذاق فوايد
حضردن مشاق شدايد سفري ترجيح ايتدوكمه باعث اولدركه ساكن اولدوغم شهرده
بعض اوضاع كه ظاهر اولورردي اكا حسد ايدردم وصرصر حسد خرمن صبرمي بربلا ايدوب
آتش رشك ايله يانوب كيدردم آخر دردمه بو دواي فكر ايتدم كه بر قاچ كون جلاي وطن
ايدم وباشم الوب بر جانبه كيدم تا اول احوالي مشاهده ايتميم وآشنا وبيكانه دخي
ايشتميم رفيق آخر ايديدي بنكا دخي همان بو دا مخاف دامنكير اولوب وطن مالوف
ومسكن مشغوفمدن جدا قلمشدر رفيق اول ايديدي فمرحبا بالوفاق على احسن الاتفاق
بنكا دخي بو بلا باعث جلا اولوب بني دخي بو دردر دشت بيما وصحرا نوردد المستمد بت

دايره

سخن درست بگویم نمی‌توانم دید • که می‌خورند حریفان و من نظاره کنم • رفیقلر چونکه

بربرینك حالنی تحقیق ایتدیلر • بحکم جنسیت خوش حال اولوب ملاطفت و مصاحبت

ایله کیتدیلر • برکون اتفاق بیابان ره‌گذارده بر بدره زر خالص و تمام عیار

بولدیلر • و بو نعمت و غنیمت ایله شاد و مسرور اولدیلر • و همان اول مکانده نزول

ایتدیلر • و بربریله مشاوره ایدوب ایتدیلر محنت و فاقه‌دن جگریمز خون • و دردمند

فقر ایله حالمز دیگرگون ایکن اتفاق گنج دخی اینزه بو احسانی ارزانی بیوردی •

اولی بودر که بو زری علی السویه بونده قسمت ایده‌وز • و همان بو منزلدن وطن

اصلیمزه کیده‌وز • و آنی نعمت بیلوب سرمایهٔ کار و رزگار ایده‌وز • چونکه قسمت

قصد ایتدیلر عرق حرص هر برینك جسدنده نابض اولوب هیچ بریسی راضی اولمدی که کندودن

غیره اول بدره‌دن بهره اوله • پس متحیر و فرومانده قالدیلر • قصور همتدن بوکه

اقدام ایده‌بلورلر که راه‌ده آنی قویوب کیده‌لر • و وفور حسددن بوکه رضا ویرلر

که علی سبیل التساوی هر برینه قسمت ایده‌لر • برکون بر کیجه بو تردداوزره میان

بیابانده حیران و سرگردان قالوب مهملری فیصل بولمدی • و بو منادن وه‌دن

انلره جوع مفرط و عطش مهلکدن غیری فایده حاصل اولمدی • حکمت الهی مگر

اول نواحینك پادشاهی قصد شکار ایچون صحرایه چیقمشدی • اول مقامه ایردی •

اول اوچ نفر شخصی میان بیابانده کوردی هیئتلرندن شایبهٔ حیرت تفرس

ایدوب کیفیت حاللرن صوردی • انلر دخی صورت واقعه‌یی علی ما هو الواقع عرض

ایدوب ایتدیلر که بز اوچ کمسنه‌یز صفت حسد ایله آراسته و پیرایهٔ رشك و طمع

ایله پیراسته • بو سببدن ترك یار • و جلای دیار اختیار ایدوب خیلی زماندر که

نوطریق دور و دور دشوار • و بیابان مغیلاندار اوزره روز و شب کیده‌رز • حالیا بو مقامه

وصول بولدق و بو حاله مبتلا اولدق ضروری بر حاکمه محتاج ایدوك که علی وجه

الاستحقاق بو زری بزه قسمت ایدیدی • و باب تقسیمده جادهٔ عدل و صراط مستقیم

اوزره کیدیدی • چونکه قدم مبارك پادشاه بو مقامه واصل اولدی • بلدك دعامز

مستجاب اولوب مرادمز حاصل اولدی • شعر • شد بحمد الله میسر انچه ما میخواستیم •

پادشاه ایتدی • چونکه حالکز بو منوال اوزره دردکز بیان ایتدوکز سیزه لازم اولدیکه

صفت رشك و حسدکوز نه مرتبه‌ده دعیان ایده‌سز • تا مرتبهٔ استحقاقکزی

بیلم • و اول نسبت اوزره بو زری سیزه قسمت ایدم • انجق نه بسیکه اوچندن کیچی ایدی

ودیو طمع عشق دماغنده
بایض اولوب واصل

سرگردان و بی سامان..
بود نشسته کشاده رز

ایدی بنده بو صفت بد یعنی رشك وحسد بو مرتبه ده در که هرکز دیلمزم که بر انسانه
بندن بر احسان صادر اوله • یا شفقت ومرحمت ظهور ایده کانا من کان راضی وشاکر
اولم • ایکنجیسی کم درجه حسدك اکنجیسی ایدی ایدی سن بو مدعا اوزره که ادعا ایدرسن
ارباب عرق تندن الیمش سن • دعوای حسد ایدوب ندرسن بن بو بابده بو مشابده ایم که
اصلا راضی دکلم که کورم که برکسی برکسنه یه کندو درمیلکم ایلیه • وبرکمسنه برکمسنه
کندو مالیله خوش حال قیله • اوچنجیسی ارباب حسدك غلات تندن ایدی ایدی
معلوم اولدی که انکی کوزده خی دعوا کوزده ده زورن • وصفت حسددن بغایت بو دعوا
بکالایق وسیزك اوزره کوزده بنم ذاتم بو بابده اول صفتله فایقدر که بو صفتده
بو مرتبه ده یم که غیر بابنده دکل • بنم حقمده دخی بر احدن ذکر صادر اولدوغنه
راضی دکلم • فرضا بر احدنی کرمیله اولدرمدن • ودشمنلرمی کولدرمدن دخی بخشنود
اولورین • بلکه کرم لطفنی اتدکده وآنی اشتدکده اولورکه بر آی حسته ورنجور
اولورین • ملك چون انلرك حالن بلدی • انکشت حیرتن دندان غیرتله ایصردی •
وبو بیانه کارلرك کلماتندن که رقم شقاوت ام یحسدون الناس اندروك الواح
صفات وذاتنده لایح ایدی متعجب قالدی • بر زماندن صکره ایدی ای حرامزاده‌لر
کندو فنواکوزله بو مال سیزه حرام اولدی • وهر بریکوزك کناهنه کوره سزا وجزالرکز
کلدی • پس امر ایدی تا شخص اولنی واریسه الوب سروپا برهنه تشنه وکوسنه
اوله بیابانه صالی ویردیلر • وحسود ثانی فرط حسددن تیغ نفی درحقله باشن جسدندن
آیردیلر • وشخص ثالثی انواع عقابله معاقب قلدقدنصکره آنك دخی مالن
قایردیلر • وشآمت حسدایله اول اوچ کمسنه دامحنه کرفتار اولدیلر **شعر**
آن درد که درمان نپذیرد حسد است • آیین حسد قاعدهء دیو ودد است • کویند
حسد خصم مردم باشد • کوزانکه بنکو در نکری خصم خود است • بو مثلی ایرادن مراد
اولدر که حسدك بو مرتبه سی واردر که حسود غیرك دکل کندونك سودینه دخی
راضی اولمز • بوندن معلوم در که سایرلره نسبت نه مرتبه ده اوله • کما تم بودر که
حال دمنه دخی همان بو منوال اوزرنه اوله • ما دری ایدی بن بو درکاهده بیلورند
بر احده صفت حسد فهم ایتمزم • وهیچ بر یسنك دامن حالی بو خیانت لوثیله آلوده
اولمق کمان ایلمزم • ظنم بودر که انلرك قتلنه جمله نك اجماع واتفاقی اصلاح ملك
ونصیحت ملکدن جهتندندر • والا اولدردن علاج بودر او یه محتاج دکلدی •

حلاف

شر ایدی بو بابده شبهه دن خالی • وقامت استقامتم لباس یقین ایله حالی دکلدر •
اول سببدن دمنه نك سیاستی امرنده شتابدن اجتناب ایدردم که مبادا غیرلرك
منفعتی ایچون کندو مضرتی قصد ایتمش اوله • ورضای خلق ایچون نعوذ بالله غضب حقدن
کوز یومش اوله • چون حقیقت حال هنوز منکشف اولمدی • انوك قتلنی تاخیر اتسك
عذرمزی خلایق قبول اتمزدی • بو بابده شریر امری بنم اسو حسنه یتمزدی • صواب
اولدرکه کمان مجرد ایله هنرمند • واهل کفایتی ضایع اتمیم • وتا جمال الیقین نقاب ظن و
تخمین دن یوز کوسترمیه • هیچ بر امری نفاذه هیچ بر قضای رضایه یتشدرمیم • وشر
ماجراسی کبی صکره طعن وتشنیع سوزن ایشتمیم • وبو کلماتك مضموندن بعضی اکا
شعر کوهری دریای ادراکی لطیف وتاکدر • زاده طبع شریف خاطری دراکدر
تجاوز کوسترمیم مثنوی چو چشم افتدت بر گناه کسی • تامل آنده عقوبت بسی • که سهل
است لعل بدخشان شکست • شکسته نشاید دکرباره بست • شیر بیلمادی
مابیننده کلام بو محله تمام اولوب هر بری کندو مقاملرینه کیتدی اما چون دمنه
قید وبندا ایدلر • وغل وذل ایله زندانه ایلتدیلر • کلیله میانلرنده اولان علاقه اخوت
وشفقت قرابت حقوق صحبت مقتضاسی اوزره دمنه یی کورمکه وخاطر فاترت
صورمغه زندانه کلدی • وهمانکه آنی اول کیجی حالنده کوردی باران سرشك سحاب
دیده سندن بلغدی • دود سیاه آتش کانون درونندن آسمانه آغدی • وکریبان
صبری چاك ایتدی وآواز دردناك ایله نوحیه آغاز ایدوب ایدی بیت
بو یله کورمکدن سنی محروم اولیدم کاشکی • کلمیدم عالمه معدوم اولیدم کاشکی •
دمنه دخی کریان وعزیوان اولوب ایدی شعر مرادوری دوستان عزیز • جکر
خسته دارد دل آزرده نیز • اکرچه که محنت بند ومشقت قید بلای عظیم در
اما درد محنت فراقك حسرت رنج واشتیاقك یانیندا انذالیم دردر بیت فرقت
نار دخلد وار میدر بر کیجه کیم • آتش غمده دل بریانم اولمایه کباب • وار میدر
بر دم که هجر جان کدازندردیله • چهره زردمده خون دیده اولمایه حباب
کلیله ایدی ای برادر بن بدایت حالده حقیقت حاله واقف ایدم • هر باری که سنده
نصیحت ده مبالغه ایدردم اصلا التفات اتمزدك • ورای ضعیف وفکری
نحیف وتدبیر خائف وتامل غرضانیکه اظهار ایدردك • ای دمنه بن بو یله الحجته
سکا دردم انجی ع بو بلالر دیدکومك بیکره بیر یدر دخی • اکر مبادی احوالکده سکا

نصیحتده اهمال ایلدیم نسکله بو حیاتده بیله شریك اولوب حالیا سکله بو کلمه اقدام
ایدهمزدم • ای غافل بلمزمیسن که حکما تمام اجلندن اوکدن اولور دیدکلرینه نکته ندر
اندن مراد حصول مرك و ممات هادم اللذات دکلدر • بلکه بر رنجه کرفتار اولورکه
هرکز حیاتدن حظ اتمز • و چاشنیء مرك و کام آرزوسندن ذوق کتمز دیمکدر • نیته کیم
سن حالیا بو بلایه مبتلاسن لاجرم ممات بو حیاتدن سکا هزار بار اولیدر • بیت
چنین که هست دلت را ز غصه فرسوده • هزار بار ز هستی زیان و آزوده • دمنه
ایتدی ای برادر فی الواقع کلام حقی تبلیغنده تقصیر ایتمدك • و شرط نصیحت و حق
اخوتی اداده نهان بویورمدك • ولیکن شره نفس و غلبهء حرص و تمنای جاه عقلمه
غالب اولوب فکر عواقبه کاره اولمدی • و پرده غفلت و حجاب غرت نظر بصیرتمی
ستر ایدوب زواجر نصیحتك قلبمده اثر قلمدی بن بو امرك وخامت عاقبت و شآمت
خاتمتنه جازم ایکن آکا شروع ایدم • و جمیع خطر و ضرری قبول ایدوب بو طریقه
کیدم • اول بیماره بکزرم که مخالف غذانك ضررینه واقف ایکن اشتهاسی مقتضاسی اوزره
عمل ایدوب کندو مزاجنی بوزه و هلاکنه آرزو ایدر بس بو مقوله کمسنه متابعت هوا
و متابعت استشهاد نابا وانتها الیمه هر نه ادبار که اقبال قبله • و هر نه بلایه که مبتلا
اوله تحمل لازمدر • اکر شکایت اتسه همان کندو دن اتمش اولور شعر من ناله ز
بیگانه ندارم که دلم را • هر غم که رسید است هم از خویش رسیده است • کلیله ایتدی
عاقل اولدرکه هر امرك فاتحه سندن خاتمه سنه نظر ایده • و بر تخمی اکمدین برین
و بر نهالی دیکمدن ثمرین ملاحظه قیله تا اول فعلدن پشیمان • و اول عملدن پریشان
اولمیه که پریشانلق موجب ملالت خاطر احبا • و اول پریشانلق سبب جمعیت دل
اعدادر • دمنه ایتدی ای برادر بی خصم اولمق دون همتلر صفتیدر • و همیشه
راحت و رفاهیت سفلهء بی حوصلهلر حالیدر • صاحب همت اکثر حالی صعب خطرلر [illegible]
و کلی ضررلردن خالی اولمز بیت کسی چو گان هوس برون تواز کوی مراد • بادرن
میدان نهی اول نهی باید گذشت • کلیله ایتدی دولتنی ثبات و جاهنی بقا
اندن بوددر که رد و بلا و رنج و عنایه فی الجمله عقلی اولان کمسنه محراب عبادتخانه حمایتنی
قویوب خدمت آستانه سلطانه باش اکرمی • دنیای غدار و دولت ناپایداره
اعتبار اتمسك حالیا جلاب عذاب • و کرداد عقابه کرفتار اولمزدك • دون حقدو حسید
بدذاتك اکمسك بکوننکولر محنت و ثمرهء نکبت حاصل کوترمزدك • دمنه ایتدی

دکزمی م

راست سویلرسن • بو زهری بوش یره بن لقیسه ندم عاقبت آنی ایچسم کرک • و بو تخم
بلایی زمین حالمدن اکرم ظاهر بودر که ینه آنی ایچسم کرک دُر شعر دهقان
سالخورده چه خوش کفت با پسر کای نور چشم من بجز از کشته ندروی • کیمک که زهر
اکدوکی زهر هلاهل دُر اندن کل انکبین و نیشکر توقع ایتمک تمنای باطل دُر •
اول کیجه صباحه دک تململ و اضطراب ایدوب علی الصبح نقد جانی متقاضی اجله
روان ایتدی ع رفت وچندین ارزو با خاک برد • اما اول زمانده که کلیله و
دمنه میانده بو وجه مباحثه ومحاوره واقع اولدی • سباع دن بریسی زندانده
محبوس اولوب بر کوشه ده یاتوردی جاری اولان ماجرایی تقریر و تحریر ایشتدی •
و وقت فرصتده کرک اوله دیو واقع اولان کلماتی بی خلط و خبط • حفظ و
ضبط ایتدی ع هر سخن وقتی و هر نکته مکانی دارد • چون صباح اولدی شیر زرین جنک
شاه سیاره کان بیشه زمرد رنک آسماندن نمایان اولدی • و دمنه تیره روی
و سیاه نامه شبچه زندان خفاده متواری و پنهان اولدی بیت کوریندی
طره شبدن رخ روز جمالی اولدی آفاقه دل افروز • ینه مجلس مظالم قایم
اولوب قضاة احضار اولندی • و ملک شیر دمنه لجاعی ایدوب باشدی ای جان نادر
ظالملری ابقا و مظلوملری قتل دن تدبر • و بدکردارلره احسان نیکوکارلره اساءته
برابر در شعر و وضع الندی فی موضع السیف بالعلی • مضر کوضع السیف فی موضع
الندا بیت نکویی با بدان کردن چنانست • که بد کردن بجای نیک مردان • هر کیمسه که قادر
اولوب بر فاجری فجوردن زجر • و بر ظالمی ظلمدن منع ایلمیه فسق و ظلمده انلرکله شریک
و عقاب عقبیده انلره مشارک اوله • ومن اعان ظالما سلط الله علیه کلیا و عیدی
آنک حقنده ظهور ایده کله شعر بد مکن و یار بدان هم مشو • ور بد کس خوش دل و خرم مشو
شیر قضاته بویوردی تا دمنه نک قضیه سی فصل اتمده مبادرت تعجیل ایدوب خیانت و
دیانتندن هر کونه ظاهر اولورسه علی التفصیل پایه سریر اعلایه عرض ایده لر •
پس اشراف انام و قضاة حکام و خواص و عوام • اول مجمع حاصل و محفل عامده حاضر
اولوب قاضی القضاة حضار مجلسه متوجه اولوب • بیلدیکیز ملک دمنه نک حالنی
تفتیش و تجسس دن مرادم اولدر که خصوصی تقریر و تفحص ده حد دن زیاده
مبالغه ایدوب • بو مهمک چهره سی غبار شبهه دن معرا اولمینجه هیچ آخره تعرض والیمینه
و انک حقنده امضا اولنان حکمده لازمه ذکر شرط عدالتی مرعی طوتوب جلی

سیاه وبندرم

بیلش

انصافدن جانب اعتسافه میل وانحراف قلمینه پس هر بر کوزه واجبدر که بو بابده بنده
واقف ایسه کوزکم امینی باظهار ایده سز که بونك ضمننده اوچ کلی فایده مندرجدر
اول بو که حقه معین وظهیر اولوب لوا کلمهٔ صدقی اعلای (اعلام) ایتمك هم دین وهم شریعتده
قدر عالی وهم آیین مروتده حرمت ماکلامی واردر. ایکنجی بو که بنا ظلمی یقمق وخانهٔ
هستی یقمق. واهل تلبیس وتزویری پایمال وارباب غدر وخیانتی کوشمال ایتمك
موافق رضای خالق وملایم طباع اشراف خلایقدر. اوچنجی اصحاب جور وجفا
وارباب غدر وفساددن خلاص اولملغك نفعی کاملدر. وفایده سی کافهٔ انامه عام و
شاملدر. چونکه کلام آخر اولدی حاضر اولان جمله وحوش ساکت وخاموش اولوب
هیچ بر جانبدن جواب اکر خطا واکر صواب صادر وظاهر اولمدی. زیرا که دمنه نك
بو فعلنه جازم دکللر ایدی. کمان مجرد ایله بو کلامه اقدام ایده مدیلر که مبادا انلرك
قولیله بر حکم مرتبهٔ امضایه یتیشه. وشاید که خلاف حق بر کلمه اراقهٔ دم معصومه باعث
اوله. چون دمنه بو حالی مشاهده ایتدی باغ ارم کبی کوکلی خرم طوتدی. اما غمکین
لر کبی بو زبونه دهم ایدوب ایتدی ای اکابر دین ودولت. وای مشاهیر ملك وملت
اکر اول اسناد اولنان تهمتدن ساحهٔ ذمتم بری اولمسه سیزلر بو سکوتکزله
کوکلم اوی شاد اولدی. وبو بابده واقع اولان سوال وجوابده خاموش اولمکوز
ایله بو ذوق کوکلم اوینی آباد قیلدی. بنم بی کناه اولدوغم بودر الدر که جمله کوزلك
زبانی بو خصوصده لال الدر. اما بی جرم اکر مقدوری مقداری کندو امرنده سعی
ایلسه معذوردر. بن سیزه یمین تکلیف ایدوب تحلیف ایدرم که سیزدن هر کسنه که
بو تهمتدن جرمی (کلی) برسنیه واقف اوله کتم ایتمیه سویلیه. اما واجبدر که جانب اعتسا
اجتناب ایدوب طرف انصافی رعایت قله. زیرا هر کسنه نك که قولی آخرك قتلی بابنده
نص قاطع مثابه سنده اوله. لازمدر که مبنای شهادتی ظن واهی ووهم باطل
اوزره اولمیوب صدق وافی ویقین کامل اوزره تا اذا رأیت مثل الشمس فاشهد
موجبنجه کامل اولوب ادا ایده. وکی شهادتك جزاسی عاجلده. وآجلده اکا حاصل
وواصل اوله. هر احد که بی ظن وشبهه وکمان مجرد ایله معرض تلفه وموقع هلاکه انه
اول جزاسی بوله واول بلایه مبتلا اوله که اول طبیبه بی علم وعمل اولمشدر. قضات
استفسار ایتدیلر که نیجه اولمشدر اول **حکایت** دمنه ایتدی روایت
ایدرلر که بر طبیب وار ایدی. پیرانه تجربه دن خالی وسرمایهٔ دانش ودرایتدن عاری.

بوجمله ایله بینه خلقه طبابت ایدوب فن طبده بیهده دعوای حذاقت ایدردی • اکرچه
کبیمارخانهٔ عالمده اولدخی طبیب ایدی اما علمدن نیبهره • وعملدن نی نصیب
ایدی • تشخیص امراض ابدانده برمرتبه ده نادان ایدی که صداع ایله نقرسیدن تمییز قلمزدی
وترکیب معاجینده برمرتبه جاهل ایدی که تریاق فاروقی سم هلاهلدن فرق
ایتمزدی • معرفت ادویه ده طبایع عشب ومقادیر عقاقیردن غافل ایدی • و
کمیات اغذیه وکیفیت اشربه دن تمام لا یعقل ایدی **شعر** بدعلاجی که هرکه چهرهٔ او
دید دیکر ندید روی حیات • اول شهرده هر بر شهرده جهالت دکانن اچمشدی •
ومزارع اعمار ناسه طبیب جاهلك شربتن اچمشدی • ناموافق علاجیله عمارت
اعمار خلایق خراب ایدی وقبض ارواح • ونقض اشباحده کویا ملك الموت قایم مقام
ونایب مناب ایدی • باوجود قابض ارواح مثل او طبیب هیچ حاجت نیست کسورا
قبض عزرائیل را • اول شهرده بر طبیب طبیب وار ایدی کمال هنر ایله آراسته • ویمن معالجه
وبرکت دم وقدم ایله پیراسته • دمی دم عیسی کبی جان بخش • وقدمی قدم خضر کبی دلکش
شعر کرخواستی بیك دونفس اقتدوار • زایل شدی زکنبد دوار نیی ثبات •
یمن قدم جنان که باغ ارمدرامدی دادی • زرعشهٔ سفیدرا بنجات نیته که عادت
روزکار ستمکار در که همیشه هنرمندلر بوالدخوازلرحسادندن نی نوا وبی هنرلر
مواید فوایدنی کواندن نامتلا در **بیت** هنرلی خرد ایام ازان شکسته دلم بکجادوم
بتجارت از ین کساد متاع • برجالینوس عصر وبقراط دهرك طالعی نحوست وتراجع
یوزطوتوب کواکب نوربا صرهسی کسوف ضعفه مبتلا اولدی علی سبیل التدریج
اول عزیزك چشم جهان بینی مشاهدهٔ روز روشن وتماشای طوف کلشندن
قالدی تا اول زمانکه چشمهٔ چشمی عین نوردن بوز عیندن دور اولدی کوشهٔ کاشانه
عین انساندن انسان عین کبی مخفی ومستور اولدی چون اول طبیب عام قریب
برمقتضای **بیت** چو بیشه تهی کرددا ز نره شیر • شغال اندر اید به بیشه دلیر •
میدان علم ابدانی مدعیلردن خالی کوردی صنعت طبابتده دعوای حذاقه آغاز
ایدوب آز مدتده اول ولایتده طبیب مسلم وحکیم محترم اولدی ومعالجه سی افواه انام
والسنهٔ خاص وعامده شهرت کاذب ایله اشتهار تمام بولدی **شعر** بری نهفته
رخ دیو در کرشمهٔ حسن • بسوخت عقل زحیرت که این چه بو العجبیست • شهریار
شهرك نکو بر دختری وار ایدی که مطلع ملاحتدن انوك کبی بر آفتاب دخی طلوع

هلاك تن صاحب جسدی وهیچ علیل
درهم وذلیل اول م

اتمش دکلدی • وعطار صبا چین زلف مسکباری کبی بر نافه دخی کورمش اشیتمش
دکلدی **بیت** فرشته خوبی دو حور عشوه • تذرو آرایش طاووس جلوه •
اول سرو آزاده کندونك برادرزاده سنه تام زاد ایدوب آیین شاهانه • و
آذین خسروانه ازره عقد ونکاح و سور وزفاف بیوردوب **بیت** ماهه ایدی
آفتابی مهمان • زهره ایله مشتری قیلدی قران • اول ایکی دختر سعدك مقارننده
صدف رحمده بر کوهر شاهوار منعقد اولوب • اول سرو رفتار وشکر کفتار رحمنده
وضع حملده بر عارضه دشواره کرفتار اولدی • ناچار معالجه ایچون اطبایه مراجعت
ایدوب اول طبیب دانای حرم پادشاهه دعوت ایدیلن وعرض مرضی اکا عرض ایدلن
بوموجب اذا لم یکن المرض فالمعالجة فی المعالجه معالجه دن معالجه التماس ایدیلن
طبیب حاذق مزاج مریضه موافق علاج تدبیر ایدوب انبا ایدی • بو دوایه بر دارو ایله دوا
میسردر که اکا مهر ازدیرلر دیسویله که اندن بر دانه مقداری سحق ایدوب حریر
ایچورورلر • وبرز مشك تبتی وعود قماری ایله خلط ایدوب قاینادوب شربت
ایدیعب ایچورهلر فی الحال مرض مزبور اندن زائل اولوب شفا کلی حاصل اولور •
بو دارو اکرچه که قلیل الوجوددر • اما شربتخانه همایونده بالفعل حاضردر •
نقره خامدن بر ظرف ایچره لقبیه اولنمشدر • واکا زر خالصدن بر قفل اورلمشدر
لیکن بکا ضعف بصر سبیله آنی بولمق میسر دکلدر • اول زمانده طبیب نادان
دخی حاضر ایدی اول دارونك اسمی ورسمی ووصفی وظرفی فقیره معلومدر
واول اخلاطك ترکیب وترتیبنده حیرتك نظیری معدوم بس بو موجب فرمان
شاهی شربتخانیه واروب حقه مزبوره یی صفت مذکوره اوزره تفحص قلدی
چون اول وضع اوزره حقه لر متعدد ایدی دارو ی مذکوری تمیزده عاجز
قالدی وتشخیص ایمدنا اول حقه لردن برین آلدی اتفاق اول مهر ازدید وکی دارو
دکلدی بلکه بر مقدار زهر هلاهل ایدی که شاید متهم اوله دیو اول ظرفده محفوظ
ایدی حقه آچوب ایچنده اولان زهری سایر اخلاطیله خلط ایدوب وصف
مذکور اوزره شربت ایدوب مریض مزبوره ویردی مریض چون اول زهر تلخی
نوش ایتدی جان شیرینندن الویوب تماشای عالمدن کوز یوموب غوغای جهانی
فراموش ایتدی **شعر** کوزین یومدی تماشای جهاندن • فراغت بولدی غوغای زمانه
ملك اول حالی مشاهده ایدیجك سوز فراق آتشی تاثیرندن شعله آهی فلکه

ایشی یتشدوروب بوردی تا بقیهٔ شربتی اول طبیب نادانه اچردیلر • آنوک دخی
خرمن حیاتن کوبوندوروب چراغ زوجنی سوبوندوروب منزل وجودن وادی
عدمه کوندردیلر **شعر** نیکو مثلی است این که گویند کود • بد باد کوی نکردهم باجود
بو مثلی کتوردم تا بیله لر که هر بذر عمل که زمین جهل اوزره زرع اوله • بر مراد ویرمز
بیردر ویتر قضا که کمان کمان مجردن کشاده • بو هدف صوابه ایرمیسر حضار
مجلسدن بریسی ایدی ای دمنه سنک خبث سیرتک خواصه واضح • و لؤم سریرتک
عوامه ظاهردر • و سقامت طبع • و اعوجاج مزاجک شکل و قیافتک برهان باهردر
قاضی القضاة ایدی بو مجملی تفصیل لابد • و بو دعوایه اقامت دلیل لازمدر که
بلا بینه کلام بی فروغدر • و دعوای مجردک اکثری دروغدر • اول کمسه ایدی
علمای فراست شعار • و حکمای حکمت استشعار بویله بویرمشلردر • که هر شخصک که
قامتی قصیر و عین یمینی عین یسریسندن صغیر اوله • کوزلرندن حرکت و اختلاج
دایم و بورنینه انحراف و اعوجاج لازم اوله • و کوزلری یا بجری کیره و آلنی طشره
چیقه • و متصل تقلیب حدقه ایدوب هموارده اشاغه بقه • البته انوک ذات
نا میارکی مجمع فساد و مکر و منبع حیله و غدر اولمق مقرردر • علامت مزبوره
بتمامها بونده موجوددر • و امارات رشد و خیر ناصیهٔ حالنده مفقوددر •
دمنه ایدی احکام الهیده امکان میل و مداهنت ممتنعدر • و اول حضرتک افعالنده
کمان سهو و غفلت و خطا و زلت محالدر **شعر** غلط و سهو بر من و تو روا است •
بر جهان آفرین غلط نبود • بو بیله و کم علامات دلیل حق و برهان صادق اولمق میسر اولسه
وانکله صدقی کذبدن و صوابی خطادن فرق ایدوب حقی باطلدن تمیز ایتمک مقصود
اولسه خلق عالم اظهار حقده شاهد و بینه محتاج اولمزدی • قضاة دخی محاکمه
و مرافعه بو بورسه غوغای خصما ایله باشلرینی اغرتمزلردی • بوندن غیری لازم کلوردی که محجه
ایچ نیکو ثنا و مدحته لایق • و بدکردار قدح و مذمته مستحق اولمیه • زیرا که یا نظر ورده
معلومدر که اول مخلوق که بو علامتلر حین آفرینشده انوک صفحات فطرتنده •
مرقومدر • و بو علامتلری لوازمنجه کندونک تدبیرت نهاد خلقتنده معدومدر •
پس بو حکمیله که کوتوردرسن لازم کلور که اصحاب خیر و حسنات ثواب ایله مجازات •
و ارباب شر و سیئات عقاب ایله مکافات اولمق صفحات احکام شرع و عدالتدن
محو اوله • و بو جنایات که نعوذ بالله بکا تهمت اولنور • بو علامتلر مقتضاسی اولوب

کرد

تمثیل

تو دست

دفع حیز امکانده اولسه انوك سببیله اکا مناقشه وعتاب اولنمق کرك • دکل که مصادره ورجم وعقاب اوله شعر مکن درین جمیم سر زنش خود دوی • جا بچه پرورشم میدمندمی بس سنك فتواکله بو بلادن قوتولدم • بو مقدمات موحشه بو ورطه دن خلاص اولدم • جهالتکه برهان باهر • وحماقتکه دلیل ظاهر بو تمیزدر که بو مجلس افاضل بیننده هر بری مجمع فضایلدر • وبو مجلس امائل مجلسنده که هر بری عقل کامل ودهای شامل ایله میان حق وباطلی سیف صارم کبی قاطع وفاصلدر • دعوای دروغ وکلام بی فروغ • وقولنه حجت • ومدعاینه بینه جرأت ایتمکله غایت جهل ونهایت حمق وعناو تکدن اظهار ایلدك شعر پیر خرد از طرح خود دانی تو • دانست که تا کجاست نادانی تو • چون دمنه کلامنه آب وتاب ویردی کلام خصمی بوشنق اوزره جواب ویردی حضار مجلسك هر بری صموت کالحوت دهانلرینه مهر سکوت اوروب مقابلده برحرف کلامه اقدام ایده مدیلر • قضات اینه دفع مجلس ایدوب امر ایتدیلر تا دمنه قید وبندیله ینه زندانه ایلتدیلر • وماجرای بیقر وقطمیر حضرت شیره تقریر ایتدیلر بیت ایلدوب دمنه زندانه چینه • تو دیلر کلبه احزان ایچینه • چون دمنه زندانه کیردی • کلیله نوك بر دوستی واریدی اکا روزبه دیرلردی • زندانه وکندی کچو کیدرکن اتفاق دمنه نك کوزینه راست کلدی • حضورینه دعوت ایدوب ایتدی ای یار عزیز خیلی زماندر که کلیله دن خبر بار دکلودر • امیدوار ایدك که ایام محنتده احیانا بیزی کوره یدی • وبو بدحال ومنکسر البال کبی پریشان خاطری صوره یدی •
شعر یار محنت دمنده یادکرك • غصه وقتنده غمکسار کرك • سن ایدن بر خبر بلورسن وکلمدوکنه وجهله توجیه ایدوب اهمالنه نه طریقله اعتذار قیلورسن • روزبه چون کلیله آدین اشتدی درون دلدن بر آه جانکاه چکدی • وفواره دیده کریاننده سیل وبا اشکی روان ایدوب ایتدی شعر دل شد از دست دوست بچه جویم • نطق فروبسته حال دل بکه کویم • دمنه روزبه نك طبطاب اضطرابندن پر التهاب اولوب کیفیت حالن وسبب ملال وانفعالن صوردی روزبه ایتدی
شعر جانهای ما بسوخت ز هجران همدمی • مجروح سینه ایم ندارد مرهمی • چون شمع سوخت رشته جانم ز تاب دل • وز سوز سینه می نتوانم زدن دمی • ای دوست اول یار کرامی سر منزل فنادن دار الملك بقایه رحلت ایتدی • وقلوب اخوان ویارانه داغ هجرانی قویوب کیتدی بیت ای همنفسان از آه کز نی یاد بماندم • در دست غم هجر کرفتار بماندم •

دمنه چون کلیله نك وفاتی خبرین اشتدی بیهوش اولوب کندودن کتدی نیجه زمان
مدهوش یاتدقدنصکره عقلی باشنه کلوب بحر کبی جوش وابر کبی خروش ایدوب قطرات
حسرات ومحلجات عبرات کتواتر الذدمن الضرع وتقاقب لویل علی الذرع چهره سینه
روانه ایدوب سوز وسیازیله ونالهٔ جانکدازیله نوحه یه آغاز ایدوب ایدی
قطعه دردا که بیخ گلبن شاهی بریده گشت • ولحسرتا که شاخ طرب بارور نماند •
ای دل فغان برآر که آرام جان برفت • ای دیده خون ببار که نور بصر نماند • دمنه جزع
وزاری وفزع وسوکواری مرتبهٔ افراطه یتشدردی • روزبه پند ونصیحت وتسلیم
وتعزیتیه باشلیوب ایدی ای دمنه معلومك دکلمیدرکه موقع دیوان ازل افراد
آفریده دن هرذاتك منشور حیاتی طغرای اجل ایله مرقوم قلنمشلردر • ونقاش صور
کائنات نقش ثباتی صفحات ممکنات کل شیء هالك الا وجهه کلکیله سلك شهوده چکمشدر •
استاد کارخانهٔ قدم هر احداثك قبای بقاسن طراز عدم ایله مطرز اتمشدر • معمار
معمورهٔ جهان هر موجودك بنیاد وجودن اساس فنا اوزره بنا اورمشدر قطعه
تا فلك معمار این معموره شد بی خارغم • یك گل شادی بباغ شادمانی کس نیافت •
گلستان عمرراد رمرغ زاری روزگار • نوبهار خالی از بلا خزانی کس نیافت •
بو بر سربتدرکه هر تموجه اچمك لازمدر • وبو بویر آن محنتدرکه جمله مزه چکمك واجب بو زخمه
صبر مرهم زعفرانیله مرهم ممتنعدر • وبو درد عضالك داروی تحملدن غیریله دوا
محالدر بیت صبوری مرهم ریست کین درد دل را • بغیر از صبوری دوا کی نباشد
دمنه بو کلماتی فی الجمله منتصح ومتسلی اولوب ایدی ای روزبه بو ماتمه نقددرکه
جزع وفزع ایدرم • وفریاد وفغانی مرتبهٔ افراطه یتشدردم هنوز حق ادای
ولجیده مقصرم که کلیله بنم مشفق یاریم • وناصح برادرم ایدی جمیع حوادثده
اکا پناه ایدردم ومسلمات روزگارده انوك رای وتدبیر ونصیحت دلپذیری
ایله استظهار ایدردم • دل هوشیاری بر خزانه ایدی که هر نقد اسرار که انده و
قونله دست روزگارا کا وصول بولمزدی • وجاسوس زمانه چند انکه انوك بیراسند
دوران قیلهٔ سینه مطلع اولمزدی • دریغ وهزار دریغ که اول یار مهربان
سایهٔ شفقتن بندن زدودر ایتدی • وحیف وهزار حیف که زندانخانهٔ دنیاده
بی رفیق وهمدم وبی انیس ومحرم بنی قویوب کتدی شعر باکه کویم راز دل چون محرم
رازم نماند • چاره سازی چون کنم چون یار دمسازم نماند • من بعد بکا نعمت

نازم

دوا

دیعت

حیاتدن نه لذت وچاشنی زندکانیدن نه حلاوت میسردر • اکر بو هنکامده
افهام عوام انامه که اولئك کالانعام مفهومیدر انلرك بحسب الیدن بعض خیالات
اوهام خطور ایتمك احتمالی اولمسه همان دم کندومی تیغ ملامت ایله اولدور دیردم
وتنهالقدن نجندن • وبنی کسلك دردندن ذوقدن تولوردم • زیرا که بو ورطه محنته
کرفتار اولدم • بر یار صافی نیت صادق عقیدتك شرطه مظاهرت ومرهبه
معاونتی ایله اولمیجه کنار خلاص کورلمك محالدر • وساحل نجاته ایرمك نه احتمال
بیت اینَدم که از کوی امید آواره می باید شدن • چاره چون نازدستم رفت بیچاره
بایدشدن • دونبه ایدی ای دمنه اکر کلیله نك شمع بقاسی باد فنا ایله مرده
و کلبرك حیاتی هوای هاویه مرك ایله پژمرده اولدیسه بحمدالله که سایر یارانك
نهال اختصاصی تازه وسرسبزدر • شعر غم مخور کو زین چمن شاخ کلی پژمرده شد •
روی نسرین تازه است وجعد سنبل تابدار • دمنه ایدی راست سویلرسن بقای
ذات شریفکله هر خللك تدارکی میسر • وجود بی نبود لطیفکله مزدلکولك بلا فیلسی مقرر
من بعد کلیله یکی بنی صادق یارك • ومشفق برادرك بیل • لطف ایله سنده بنی خدمت
اخوته قبول قل • دونبه نشاط تمام • وانبساط تام ایله قدم خدمتا وزره قیام
ایدوب ایدی بنی بو همتله رهین منت ایدوب لوای قدرمی ذروه رفعته یتشدردی
بیلمزم که بو دل وفادارم بو عنایت عذرینك عهده سندن نیجه کلمبیله • وبنم زبان
ثنا کسترم بو نعمت شکر ایله نیجه شکر باد اوله • پس بربریله مصافحه ایدوب خلوص
نیت • وصفای طویت ایله صفقه عهد وصداقتی تجدید • وپیمان ایمان ایله قواعد
عهد اخوتی تاکید وتشیید ایتدیلر • بعده دمنه ایدی فلان موضعده کلیله ایله
بر دفینه مز وار ددر • اکر طلب ایتمکه قدم رنجه بیورسك انی بوله سن امید درکه دنیاده
سعیك مشکور • وعقبیده مثاب ومأجور اوله سن • دونبه نشاط ایله یوردوکی
مکانه واروب دفینه یی بولوب کتوردی دمنه کندو حصه سن افراز ایدوب
کلیله نك نصیبین دونبه یه ویردی • والتماس ایتدوکی هرکاه بادکاه شیره وارد
اوله ده کا هده اسرار واخبار ددن نه هر نه دن خبردار اولورسه آنی آکاه ایده دونبه
دمنه نك مأمولنی قبول مجهودنی مبذول قیلوب • تا دمنه نك وفاتی زمانه دك
شرط معهودی مرعی وعهد مشروطی مقبول طوتدی ع شرط است که شرط را بپایان
ببرند • برکون علی السحر پادشاه کلوب بسرندن مجلس کذشته دن خبر صوردی •

ذك

وقضات

شیر دخی صورت قضیه‌یی اول وجهله که عرصهٔ عرضه‌یه ایستدی مسلوک دیکی حسن تقریر
ایله آیینهٔ ضمیری مادرینه تصویر ایلدی • مادر شیر دمنه‌نک هر سؤالنه صورت صواب
جوابنک وکلماتنک آب وتابنه شیرک انجذابندن حباب وار سیلاب اضطرابه و
شرر مثال آتش التهابه دوشوب ایدی • اکر بو بابده کلام راسته اقدام ایدیم سخن درست
اولدوغی اجلدن بحکم الحق مر کلام • رای ملک آرای ملکه تلخ کلسه کرک • واکر اهمال واغماضه
رخصت ویرم جانب شفقت وحفاوت مادرانه مهمل ونامرعی قلنسه کرک • شیر ایدی
قرع ابواب مناصحتده میل ومحابا • وستر ومدارایه رخصت یوقدر سنک کلام نصیحت
انجامک بی‌شبهه شایبهٔ تهمتدن ومظنهٔ ظنتدن دوردر • وکلام ناصح مشفق درست
اولدوغی اجلدن ذهنمده درشت اولورسه معذوردر • مادر ایتدی حال بو منوال
اوزره اولنجی که ملک کذبی صدقدن • ونفعی ضرردن تمیز قلمیه • دمنه فرصت
بولوب ایتدیکی اول فتنه‌لر پیدا قیله که افهام ثاقبه انوک تدارکندن قاصر • و
رای صایبه انوک تلافیسندن عاجز قاله • شیر ایتدی مادر مهربانمدن دیلرم که بو کون
بونده حاضر اوله • احوال دمنه‌یه عین دقتله ناظر اوله • شاید مهم دمنه انوک
حضورنده فیصل بوله • پس فرمان شیر بو نوک اوزرینه جاری اولدی که رسم
سابق اوزرینه حکام بینه جمع اوله‌لر • ومجمع عامده دمنه‌نک تفتیشی امرینه اهتمام
قیله‌لر • بر موجب فرمان اشراف اعیان • واکابر ارکان دیوان شیرده مجتمع اولوب
قضاة همان فصل دعوی سابقی مکرر قیلوب حضار مجلسدن دمنه حقنده شهادت
طلب ایتدیلر • هیچ کمسه انوک حقنده بر کلمه سویلمدی • وحضوردن بر نکته درمیان
ایلمدی • قاضی القضاة دمنه‌یه متوجه اولوب ایتدی اکرچه که حاضرلرک حالی
سنک استقامتکه دالدر • اما باطنا جمله‌سی جنایتکه متفق المقالدر • بو حال
ایله سکا بو طایفه میاننده زندکانی متصور محالدر • وحالا سنک صلاح حال
ومالکه لایق واوفق بودر که کناهکه اقرار ودر وجرمکه اعتراف ایدوب شرطه
توبه انابت ایله نفسکی ورطهٔ عقوبت آخرتدن خلاص قیله‌سن وسکا ترکدن
احدی الراحتین حاصل اولوب ایکی مرادک برلسنه واصل اوله‌سن • یا بودر که
خلقی شرکدن خلاص قیله‌سن • یا بودر که سن بو زندان محنتدن خلاص بوله‌سن
قطعه زیرکان کویند کاندر مرک نوعی راحتست • وز زبان این سخن بر خلق منت
می نهند • کفته اند آنکس که میرد از دو بیرون نیست آن • یا بدی باشد که خلق از

جهتدن

جور او كمتر جهند • تا كم ازاري نكو خلقي اهل دو زكار • مهر او ورزند واو را در دل خود جا دهند • كرنكو كار ستا زين زندان محنت وا رهد • ور بد انديش است خلق از محنت او وا رهند • بوندن غيري اي دمنه شويله كه كناهكه اعتراف جايز كورد سين ايكي فضيلت عظمي يه دخي فائز اوله سن • اولا عقاب عقبي خوفندن عذاب دنيايه رضا ويروب دار بقا • وسراي صفاي ثناي فنا • وفضاي عنا اوزره ترجيح ايدرسن ثانيا حسن تقرير ولطف تعبيرده بلاغتك وزبان آوركلكده • وسخن كسترلكده براعتك كون كبي ظاهر ايكن • وهم سؤاله بي نظير جوابلرك حاضر • وهر نكته يه دليذير اعتذارلره قدرت تامه ايله جانب اعساف دن جانب انصافه ميل ايدوب طوعا لا كرها كناهكه اعتراف ايتمكله سنك فضل جلالت وشهامتك • وفرط صلابت وصرامتك بين الانام علي مرور الشهور والاعوام • اشتها رتمام بولوب بو دوزكار غدارنا پايدار كردارينك • وذكر جميل يادكار قورديكه سن • اي دمنه ارباب عقد صحيح قتنده بو مكشوف وواضح در • كه بيك نام لعنيله ممات هزار بار بد نام لعنيله حياتدن مرغوب وراجح بيت مرد نكس به نيك نر جامي • بهتر از زند كي بد نامي • دمنه ايتدي سجاده نشينان محراب شريعت كمان كمان ايله قضاي هدف مضابه كشاد ويرمشلردر وان بعض الظن اثم مضمونندن تغافل ايدوب ني حجت ظاهره ونه بينت باهره بر حكمي نفاذه ييتشدرمشلردر فرضا ايدهلم كه سينه مده عرض دويت حقه بحدن مانع اولوب جمله كوزلك قلبنده بنم حقمده سوء ظن واقع اوله بن كندو حالمي بيلورين وعين اليقين ايله برائت ساحت ذمتم معاينه قيلوردين • كسي كندونك بنيان جزم ويقين مبيني وهم وتخمين ايله هدم ايتمك نه قاعدهٔ شرع قويمه موافقدر • ونه ضابطهٔ طبع مستقيمه مطابق باوجود كه سن بنم خيانتمه ظن غالب دعوا ايدركن ني نص قاطع قتلمي روا كوردمز سن • بن صدق واستقامته جزم ويقينم وار ايكن كندم هلاكمه بنجه سعي ايدوب قتلمه بنجه راضي اولورم ولئن سلم كه اولورم نه تاويل ايله معذور اولوب • ولا تلقوا بايديكم الي التهلكة خطابنه نه طريقله جواب ويرم • عين اليقين بيلورم كه هيچ برنسنك بنم ذمتمده اول حقي يوقدر كه بنم ذاتمك انوك اوستنده واردر • پس والله تعالي كه غيريلر حقنده جايز كورميم • ومذهبم روتنده • اكا رخصت بولميم كندو باعيده نيجه روا كورم بيت من اكر خوش دل نمي شايد • دكران ذا چه سان بكار آيد • اي قاضي بو سوزدن

نكته

قادر ايكن

فارغ اولمق اكر نفيسي ايسه بوندن اولى واجبدر • اكر نقضي ايسه قضايه عزيمت سداد •
زيرا كه هر حاكم كه فصل خصومات ده بر كلمه سي نص وسيف صارم مثابه سنده اوله كلام عند
هزل ولغودن اجتناب واجبدر • وخطا وسهودن اعتراض لازم • بو عجيبدر كه حضرت
قاضي شمدي به دك عدالتيله موصوف واستقامتله مشهور ومعروف ايدي غالبا بنم شامت
بخت وتحوست طالعم متقاضي در كه بو واقعه ده جانب احتياطدن تمائل وكندونك
ظن • وساير اركاننك كمالنيله عامل اولوب زيده انصاف واستقامتي علت انحراف و
سقامتيله باطل اولمشدر **شعر** طرب سراي دل هر كس از تو معمور است • چراغ دل
اميد وارمن باشي • كلي چون تو نشكفته در بهار جهان • دوا بود هم خار خارمن باشي

نشكفت

قضاة محكمه داستوري كه قباله فضل كستري وهنر پروريانلرك توقيع احكام ايله
مسجلدر بو مسئله ده بو وجهله فتوي ويررلركه هر نقد شهادت كه سكه يقين ايله
آرايش بولميه • دار الضرب اعتبارده تمام عيار واقع اولميه هر كسه كه معرفتي اولمدوغي
قضيه يه شهادت ايليه اكا او قضيه سنه كه اول باز داره يتشدي • قضاة استفسار
ايتديلر كه نيجه اولمشدر اول **حكايت** دمنه ايتدي روايت ايدرلر كه بومرزبان
وار ايدي شرف ذاتيله معروف وكرم صفاتيله موصوف **شعر** با دانش جان فزا با سخن
دلپذير • باخرد بيكران با هنر بيشمار • بومرزبانك بر خاتوني وار ايدي كه حسن لطافده
آفت جان • ولطف وملاحتده فتنه جهان • لبي آب حيات كبي نوشين دهني شربت
نبات كبي شيرين • ديده سي چشم نركس كبي پر خواب طره سي جعد سنبل كبي پر تاب
شعر يوزي چمن آسايدي عارضي آب • فروزان ايدي كويا ماه ومهتاب
جمال حسن ودلربالغيله كمال زهد وپارسالغي جمع اولمشدي • ورخسار فتنه انكيز
خال عفت وپرهيز ايله آراسته قلمش ايدي **مثنوي** قرار ايتمش دكلدي پايه سينه
كنش دوشمش دكلدي سايه سينه • صويه عرض اتمزدي كندو زيني • كه عكس حسني
كورميه يوزيني • يوزين كوزه دبو چشم ستاره • نجيله ماهه اتمزدي نظاره •
بو مرزبانك بلخي نژاد بر غلامي وار ايدي بغايت ناپاك وزيركي ناحفاظ وسيني
پاك • نه مردم ديده سن اول حرامزاده نظر حرامدن منع ايدردي • ونه آيينه سينه سن اول
بدنهاد زنكار فسق وفساددن پاك طوتردي غلام مزبور بو مرزبان مذبوره حقنده
صيد جوارح طوده نام زاد اولوب بازدارلق منصبنه متعين اولمشدي • بركون
بو غلامك تيز دور نظري اول كبك خرامك حسني شهبازينه ربوده اولوب مرغ دلي

اول مستوره نك عشقي دامنه كرفتار اولدي **بيت** با اين دل غمديده بدام تو در افتاد
بس مرغ همايون كه به تير نظر افتاد • غلامك شهباز قلبي اول هماي آشيان عصمتك
عشقي هواسنده سؤيله پروازه كلدي كه هر باري كه دعوت بفرهشن صالدي كلمدي
وهرچند كه ساعد عفتنه كتورمك ديلدي كتوره مدي • ضروري خلقه مواصلتي
دربندي وباب مصاحبتي فتحه قصدي چاده اولمدي • بازدار هر بار كه افسون
فسانه يي بركار ايدوب اول پري عزيمت تدبير ايله دايره تسخيره دعوت ايتدي مفيد
اولمدي • وهرچند كه اول مرغ همايونك صيدي هواسيله بازحيلتي دروازه كوزدي
اسكاد وصال لكاره محال اولمدي **شعر** بروان دام بر مرغ دكر نه كه عنقا را
بلندست آشيانه • چون بو طمع خام ياس تمام كلدي • ونويد وصالك حالدن نا اميد
اولدي • خبث طينتي وكثافت طبيعتي مقتضاسنجه عرق شري حركته كلوب
قصد ايلدي كه آنك حقنده بر غدري دركار ايدوب فضيحتي باينده كم مكري
برميانه ايده • پس بر صياددن ايكي طوطي الوب زبان بلخي ايله بو الفاظي اوكرتدي
كه من كدا با نوا ايله دربان هم پهلو كوردم • بريسنه دخي بو كلماتي تعليم ايتدي بنده
كوردم غيرتمدن هلاك اولدم • اول ايتدر در سرايدوب اول لايفهمله بو ايكي
كلمه يي از بر ايتدردي • بر كون مرزبان شراب بزمن آراسته ايدوب مجلس عشرتي
اوتورمشدي • بازدار كلوب هديه رسمنده طوطيلري كتوردي • طوطيان شيرين
كفتار شكر افشانلغنه آغاز ايدوب همانا اول ايكي كلمه يي بحكم عادت تكرار ايلديلر
مرزبان زبان بلخي بلمزيدي • اما انلرك لطافت آوازن • وتناسب الفاظيله تلذذ
ايدوب ونغمات دلاويزن • وترنمات عشرت انكيزي ايله مستانس اولوب طوطيلري
حرمنه كتوردي • وخاتوننه سپارش ايتدي كه انلره تيمار ايده • وانلرك تعهد حالنه
مقيد اولوب كوره كوزده • بيچاره خاتون زبان بلخي بلمزيدي • روز وشب انلري
پرورش • واول دوستروي دشمن خويلري نوازشنه مشغول اولدي **شعر**
نفس را پروردم وآخر شدم رسوا ازو • من چه دانستم كه خصم خويش را پرورده ام
القصه مرزبان طوطيلره سؤيله مائل ومهربان اولدي كه بر آن انلرك دلپذير
آوازن وبي نظير الحانن ايشتمسه نه عزم بزم شراب • ونه ميل آرام خواب قيلوردي
وبردم انلرك صورت خوب وهيأت مرغوبلريني تماشا اتمسه • وتكلم دلكش وترنم
فرح بخشلرن ايشتمسه • نه آيينه عشرتده صورت لذت كوروردي • ونه شراب مجلسنده

کیفیت راحت بلوردی . بر زماندن صکره اتفاقا بچیلردن بر طایفه خانهٔ مرزبانه
مهمان اولدیلر . مرزبان دخی مهمانلر ایچون بر مجلس خاص احضار ایدوب طوطیلری دخی
انده احضار ایتدی . انلر دخی ترقرط بصلوه اول ایکی کلمه‌یی که غلام بچیلردن تعلم ایتمشلردی
تکلمه آغاز ایتدیلر . مهمانلر بو الفاظی استماع ایدنجک متحیر اولوب بربرینه بقشدیلر
آخر خجالتلرندن باشلرن اشغه ایدوب اول حالی استغراب ایتدیلر . مرزبان کوردی
یارانک آتش نشاطی سویوندی . و انشراح و انبساط آسیابی آبه دوندی .
انقلاب حال و فرحدن ترحه انتقال باعث نه‌ایدوکن صوردی . مهمانلری هر بارکه
زبان اعتذاری برکار ایدوب حصار انکاری تحصین ایدوب کارکر اولمدی . و مرزبانک
آیینهٔ خاطری غبار تشویش و زنکار دغدغه‌دن جلا بولمدی . آخر انلردن بری که
اظهار حقده جری و واقع حالی تکلمده میل و محابادن بری ایدی ایتدی ای امیر
کبیر ممکن که بو طوطیلرک مفهوم کلامی معلوم ضمیر منیر دکلدر . مرزبان ایتدی بلی .
بیت من ندیدم شبی سلیمان را . چه شناسم زبان مرغان را . بز بونلرک معنای
کلامن بلمزز . اما الفسهٔ دلاویز و دغدغهٔ شورانکیزلرندن تریجی تلذذ ایدرز
سز اکر مضمون کلامن بلورسز . امیدوارز که بزی دخی خبردار ایلیه‌سز . انلر دخی
حق تعبیر ایله طوطیلرک فحوای کلامن مرزبانه تقریر ایتدیلر . مرزبان چون اهل مجلسدن
بو جوابی ایشتدی که بزم سروری تلخ . و بدر حضوری سلخ ایدوب ایتدی ای عزیزلر
معذور دیبورک بو خبر شمدیه دک بزه واصل اولمدی . حالیا چون حقیقت حاله
وقوف حاصل اولدی دخی عذر و بهانه‌یه مجال قالمدی . بزم مابینمزده رسم
دکلدر که اول خانه‌ده که بر عورتدن فعل حرام صادر اوله انده اقامت جایز
اولوب اول مقامده خورد و خواب . و اکل و شراب اولمنه کرک . بو کیفیت و کواسنا
غلام بانزدانه آواز بلند ایله ایتدی ای خواجه بزرکوار بو خبرک حقیقتنه بو بنده
مطلع دکلدر . و اول کافر نعمتلر حقنده طوطیلرک مضمون کلاملری مطابق
للواقعدر . بیت مکر کوز یوزی آیینی دیدبان . کوروب اولدی تیتسی با آیینه قربان
قالوب زلفی کمندنده کرفتار . بولی سروینه اولمشدر هوادار . کوروب سنبل لرین
آشفته اولدی . دماغی دود سودا ایله طولدی . چون اردی عاقبت روز وصاله .
ایرشدردی وصالی اتصاله . مرزبان همانندم طوریتک قتلنه فرمان ایتدی
خاتون دخی اکا رسول کوندروب ایتدی ای قهرمان نکامران شعر کردوا کود ستك

طیاد

سنده

هلاکم

هلاکم کردن اکور سك امانه تیغ فرمانك مضاده نص قاطعدر بهانه • اما بو امرده
تأمل و تأنی واجبدر و تعجیل و شتاب غیر مناسبدر ع شتاب بقتل من کر در دیت
توام • ارباب شرع و ملت و اصحاب علم و حکمت جمیع افعالده عموما و سفك دماده
خصوصا تأنی و تحری واجب کورمشلردر • که اکر قتله استحقاقی اوله فرصت
باقیدر • اکر عیاذا بالله بر سبیل تعجیل بریٔ کناهك قبالهٔ قتلی تعجیل اولنه بعده نه سیف
حیف و تیغ دریغ ذره بنامتده تاثیر قیلور و نه تامل تدارك و سر انکشت تدبیرله
کره ملامت انحلاله پذیر اولور شعر نی تامل مکوش در آزار • تا پشیمان نکردی آخر کار •
مرزبان عورتی اول حوالیه دعوت ایدوب پرده التندن صورت حالی بو منوال
اوزره بیان ایدی که ای شوربخت طوطی جنسی انسان نوعندن دکلدر که انلرك کلامی
غرض آمیز احتمالی اولمق اولمه • انلر آیینه کبی هر نه معاینه ایدرسه آنی حکایت ایدرلر
بازدار دخی انلرك مدعاسنه موافق شهادت ایدی • و اول مقوله کار دکلدر
زبان آور دکله اندن اعتذار میسر اوله ع کناه کر اینست نو از کرد استغفار الحذر •
خاتون ایدی ای امیر لطف ایله بو امری تفتیش و تنقیرده تقصیر روا بیورمیه که
موجب تأسفدر و مورث تلهفدر • اما بعد التحقیق شویله که قتله فی الجمله استحقاقم
اوله نه محل تردددر و نه مقام توقف ع بندن غرضك جانسه جانانه تکلف
مرزبان ایدی بو مهمی تحقیقه نه وجهله میسردر • ایدی بلخیلردن استفسار اولنسون
بو طوطیلر لغت بلخیدن کلمات معهوده دن غیریه قادر اولمیدن شویله که بو ایکی
کلمه دن غیریدن عاجز اولهلر محقق اولور که اول ناحفاظینك مرادی
بندن حاصل اولمیوب غرض فاسدنه واصل اولمدوغی اجلدن انلره بو کلماتی
تلقین اتمشدر • اکر اول لغتده بو کلماتدن غیری کلامه قادر اولهلر بو بیچاره نك
قانی سکا حلال • و شراب زندکانی بکا حرام اولسون • مرزبان چون خاتوندن
بو کلماتی اشتدی حقیقت حالی تفحصده شرط احتیاط مرتبهٔ افراطه یتشدردی •
و مهمات ترك ایدی تا بر هفته انده اقامت ایدیلر • و اول قدر زمانده چندان
که سعی ایدیلر طوطیلر زبانندن بو ایکی کلمه دن غیری بر حرف استماع ایتمدیلر •
چون مقرر اولدی که عورت اول تهمتدن بریا و بازدارك آنوك حقنده
شهادتی محض افترادر • بو بیوردی که بازداری کتوردلر بازدار الندن باز
دلیلنده نیاز تعجیل تمام ایله کلدی • مکر تشریف و انعام احتمالن بیوردی • خاتونه ایتدی

طریقیله

اي كمان كبي اكري بيز طوغري سويله كوردوكمي كه بن محراب رضاي الهي دن يوز دوندردم
وعنان نفسي هواي معاصي ومناهي النه ويردم **بيت** هوا غولينه اويدم يولدن آزدم
وفاسزنامه سيني اكري يازدم • ايدي بلي كند وكوزمله كوردم • چون بو كلامي تمام
ايدي في الحال الندن اولن بازبيز چنكال صحرا يوب منقار خوانخوي ديله چشم جهان
بيني چيقردي • خاتون ايدي اي بي شرم لاجرم كورمدوكني كوردم ديه نك سزاسي
بودركه كوردك • وجزاء سيئة سيئة مثلها **شعر** بركنده به آن چشم كه بد بين باشد
بدبين همه جا درخور نفرين باشد • بعد فرمان مرزبان بونك اوزرينه جاري اولدي
كه بازدار غداري بردار ايدب عبرت عاي جهان ايديلر بومثلي كتوردم تا بيله سن
بلمدوكي بسنه ايله تهمة جرأت • وكورمدوكي بسنيه على العميا شهادت موجب خجالت
دنيا • وفضاحت آخرتدر چون دمنه كلامن على التفصيل بتحميل ايدوب صورت
حالي على ما هو الواقع حضرت شيره اعلام ايديلر ما در شير انده متوقف ايدي •
كيفيت حالده واقف اولنجق ايدي اي بسر بو دكلو اهتمامك ثمره سي همان بو مي اولدي
كه بو ملعون بدكمان اولدي مقرردر كه بعد اليوم انوك حيله ومكري زوال
ملك وهلاك ملكه مقصور اولسه ومن بعد حال شاه وسپاه تباه اولوب شيربه
حقنده كه وزير مخلص ومهربان مشفق ايدي اندن نه ظهور كلديسه ساير اركان
حقنده دخي اول صدور بولسه زيرا كه نفس خسيسي دن فعل خبيث ظهور ايدوب
وطينت بد سرشتدن خوي بد • وحصلت زشت وجوده كلور **بيت** زبوم شوم توقع
مدار يمن هماي • طمع مبند كه كنجشك فعل باز كند • چنين كه نايه مفسد بلند شد
چه عجب • كه دست فتنه بهر جانبي دراز كند • بو كلام ضمن شيرده تاثير تمام ايدوب •
دورو دراز انديشه لره دوشدي • وايدي اي مادر بكا بلدر بو سري نيدن
بلدك وقصه دمنه يي كيمك زبانندن استماع قلدك **شعر** بكا بو قصه نك
سرن عيان ايت • بو واقع اولان احوالي بيان ايت • تا بن دمنه نك قتلنده في الجمله
مغرور اولوب دوست ودشمن ميانده ظلم ايله مذكور وغدر ايله معروف ومشهور
اولميم ايدي اي ملك بر كمسنه كه سكا اعتماد ايدوب سني محرم اسرار اتمش اوله
سن انوك سرن اسرار اميوب اظهار ايلمك مذهب شرع ومروتده حرامدر • ونقد
رازي خزانه دلده امانت قويله صيانت ايتممك خلاف شيمه كريمه كرامدر •
اما بو قدر وار دركه اول كمسنه دن اجازت ديليم اكر جايز كوردسه واقع حالي

خالك پايه انهايلنم ستربوكه رضا ويردي مادر دخي طورردي كيتدي كندو منزلنه كلدي ٭
وبلنكي دعوت ايدوب شاننه لايق تعظيم وتكريمي تقديم اتدكدنصكره ايدي **بيت**
اي سنده چون روز زكا دفتر نو مرد ازماي ٭ وي سنده چون آفتاب صيت نو كشور كشاي ٭
انواع تربيت واصطناع كه ملك سباع كه سنك بابكره بويوردمشدر نه مرتبه ده بيادر ٭
وآثار تمشيت وتقويت سلطاني بيشاني حال ومآلكدن روز نوروز كبي ظاهر وهويدا
بو سببدن بو نعمه مقابله سنده ٭ شكر كذارلق سكا فرض وواجب لادادر تا برموجب
لئن شكرتم لازيدنكم روز بروز آثار عواطف شاهانه سنك حقكده زياده ٭ وابواب
عوارف خسروانه سنك شانكده كشاده اوله ٭ بلنك ايدي اي ملكه اول عواطف ملكانه
ومراحم پادشاهانه كه ملك ذوزكادن بو بنده خاكسار بيمقداره حقنده مبذول بيورلمشدر
وبن بعد دخي بيورسه كرك ٭ انوك وظايف شكريني نجه عبارات ايله ادا ايتمكه ميسردر
وبكده بني مقابله سنده نجه قوت ومكنت ايله سپاس ومنت متصوردر **شعر** اولنجه قلسه
دل فكريني آنوك ٭ قلامز بيكده بر شكريني انوك ٭ اما معلوم جهانداركه شمديه دك بقدر
الامكان هواداركلق پايه سنده بركار وار دوران ٭ وخدمتكارلق هواسنده ذره
مثال جولان ايدردم ٭ الان دخي اميددر ملكك زمانك فرمان عظيم الشانه طاعت
واذعان كمرين عن صميم الجنان برميان ايدم ٭ ماده شيره ايدي **بيت** بنياد نهادي چو مردان
ان وابكرم تمام كردان ٭ وما الانعام الا بالتمام ٭ ملك اول زمانده قصه غصه سن
سنك ايله درميان ايدوب بو سرري سايرلردن پنهان ٭ وسكا اعلاندن امتداد ايدي ٭
سن ذمت همتكه المسئول ايدك ٭ كه شتربه نك خصم غداردن انتقامي بابنده شرايط
شرط واهتمامي يرينه كتوره سن ٭ حاليا حق نعمت وصدق عبوديت مقتضاسي بودركه
اول وعده انجازه يتوره سن وخدمت سره شتاب ايدوب بو بابده هر نه ايستدك
وشتاب اتدك دريستده ز نيكم وكاست خاكپاينه بيتدوره سن ٭ ولا قربدركه
دمنه بر فتنه مكر وفريب ايله كندوسن بند وبلادن خلاص قيله ٭ وملك منشور
حياتنه طغراي آزادي چكوب قتل وسياستدن زوا زكله ٭ بو تقديرجه مقرردركه انك
آتش شري نجه خاندانلرك اوجاغنه صو قويسه كرك ٭ وادني حيلت وبهانه ايله
وجزئي فسون وفسانه ايله نجه خانمانلري بلا وفنايه ويرسه كرك ٭ علي الخصوص اول
كمسنه لري كه بو بابده بر كلام سويلديلر ٭ وانوك هلاكنه سعي واهتمام ايلديلر غمازلق
وغرض پردازلق ايله علي التمام عرصه تيغ انتقام اسه كرك ٭ بلنك ايدي اي ملكه

واصطناع
م

در

سعي

بو مهمی بنم ذمت اهتمامه قویمغه بردکی که شهادتنه اقدام بو جهتدن ایدی که ملکه دمنه نك
غدارلك حقیقت حالندن خبردار دکلیدی اکر اول زمانده بو قضیه یه خوض ایدوب
واقع حالی حضرتنه عرض اتسم چون دمنه نك حقیقت مکر و کیدتنه وقوفی و کیفیت غدر و
خدیعتنه اطلاعی یوغیدی ممکن که عز حضورنده کلام نصیحت انجام غرضه محمول اولوب
موقع قبولده بولمیدی حالیا الحمد لله پادشاه احوال دمنه دن کمراه دن فی الجمله آگاه در و بو
مهمی که فایده سی صلاح حال ملك و ملکه عاید در مهمل قومق بکا میسر دکل خصوصا
چاکره که اکر هزار جان اولسه و ملکك بر ساعت فراغتنه فدا قلسم هنوز ذمتمده اولان
حقوق نعمتك بیکده برینی ادا ایتمش اولمق متصور دکلدر بیت اکر بهر دو جهانش ادا کنم مویی
هنوز در دو جهان شرمسار روی باشم. پس ایوانه مادر شیرک دیوان حضرتنه کلدی و کلیله
و دمنه نك ماجراسنی بتمامه کوش اتمش ایدی مجموع وحوش ده بتقریر دلپذیر ایله تقریر ایدوب
علی رؤس الاشهاد اول شهادتی ادا قلدی. پلنك خبری افواه انامده منتشر و
السنه خاص و عامده مشتهر اولیجق سباع دنی اولدکه محبسده کلیله و دمنه نك
کلماتنی استماع ایدوب انلرك احوالنه و بدنه مطلع اولمشدی پلنك شهادتنه
موافق بندخی شهادت ایدرین دیو ان علایه بر کسنه کوندردی شیر امر ایتدی آنی
دخی احضار ایتدیلر. اول دخی زندانده اولان ماجرایی علی ماجری اکابر و اعیان میاننده
باسرها حضرت شیره علی وجه الشهاده اعلام و انها ایلدی ارباب جرح انلرك شهادتنی
قدح ایدوب ایتدیلر چون کلامك غرض آمیز دکلدر. بو زمانه دك شهادتده تاخیر و
حقده تقصیر ایلدك جواب ویردی که چون بر شاهد ایله حکم ثابت اولمز تعذیب
حیوان بلا فایده یی صواب کورمدم. شیر انلرك جوابنی پسند ایدوب بعد التزکیه و
التعدیل بو شهادتیله دمنه نك سیاستی لازم کلدی قضاة دخی اول حکمی امضا ایدوب
کافه وحوشدن خاص و عام شربه اجون دمنه نك قصاصنه اتفاق ایتدیلر بیت
هر بی خردی که تخم آزار بکاشت. هنکام درو بر عقوبت برداشت. شیر بویوردی که
تا دمنه یی محکم قید و بند ایدوب محافظه سی بابنده شرط احتیاطی حد افراطه یتشدر
و طعام و شرابدن ممنوع اولوب کوشه زندانده آتش جوع و عطش ایله سرطان کبی
بیچاره اولوب واید وکی خیانت جنایتك شامتندن روح جنبشی دوزخ زنداندن
زندان دوزخه روانه اولدی. و مضمون فقطع دابر القوم الذین ظلموا انلرك
شاننده منکشف و عیان اولدی شعر خائنی صنما که برخوردار اولور. یا کسیلور

باشي يابر دادا اولور • بوندن معلوم اولوركه مكارلرك عاقبتي وخيم • وغدارلرك انجامي
ذميم اولور • وآخرلري هلاك وسرانجاملري مغاك خاكدر • مثنوي هركه در راه خلق
دام نهاد عاقبت هم خودش بدام افتاد • شاخ نيكي سعادت آرد بار • كل بخيد كسي كه
كار دخار • چون نميتوان شد جزاي نفع وضرر • نيكويي كن كه نيكويي بهتر • باب سيوم
احباب واصحابك فوايد موافقتي ومنافع معاضدتي بياننده‌در • راي برهمنه ايدي
اي حكيم رباني معلوم اولدي كه اول دوستلرك داستاني كه بر غماز فتنه سازك آتش
غمز وافسادي ايله خانه صداقتلري برباد اولوب عاقبت حاللري عداوته مفضي وبرلي
كناهك قتلي مستقضي اولدي • وحق جل وعلا اول غدار مكارلرك مكافاتن ايدوب جزا
سزاسن بولدي • الآن بر همن روشن روان ضمير دركه بيان بويره سؤال دوستلرك
حالن كه بك دل وبك جهت اولوب نهال مهر ومحبت ولطف ومروتدن برخوردار
اولوب دفع خصم وقمع عدوده هم پشت ويكرو اولوب رضاي ياراني كندو مقتضا
اوزرينه تقديم قيله‌لر • برهمن ايدي قطعه اي خسرو زمانه كه از روي معدلت مسند
فراز كنبد اخضر نهادهٔ • بادا بلق سپهر ترا دام كر ظفر • صد داغ بر جبين مه وخور نهادهٔ
عقلاء كامل الذات وحكماء ستوده صفات بويله مسطردركه بازاركانيات صديق
صادقدن نكر نمايه ويارانه متفقدن بلند پايه سرمايه يوقدر • شعر زانكه در آفاق
زبر ناوبير هيچكس از دوست نداردگريز • هر آينه اول طايفه كه سبيكه الماعملري
دار الضرب اخلاصده وفاداري سكه‌سيله آراسته اوله • ونهال مودتلري روضه
اختصاصده يكجهتلك رشحه‌سيله ايله تربيت بوله • ماده راحت روح وممد فيض
فتوحدر وفوايدي بغايت چوقدر • ومنافعنه نهايت يوقدر • جمله‌سندن بريسي
بودركه ايام دولتده ممد وسواد محنتده مظاهرت اولورلر • شعر كر كند دو كسي به
يار موافق • كاوله بر بيرنك يولنده صادق • ايكي كوزين خطرين بكوزر • ايكي كسي
ايش كوررلكوكون • كما نايله في حق البيرا يديني • عدونك قلبن ايلركنده بيريز
تحكم بر بندنا بر لوردلر • اسننده هر بري عاجز قالورلر • يارانهم پشت ودوستان
يكرو حقنده مسطور اولان امثالك بريسي حكايت زاغ وموش • وكبوتر
وآهودركه دفاتر خواطر اكابرده مثبت ومسطوردر • راي استفسار ايلدي كه نيجه
اولمشدر اول حكايت • برهمن ايدي روايت ايدرلركه نهايت كشميرده بر
مرغزار بي نظير وچشمه سار دلپذير وار ايدي كه الوان ازهار كوناكوني صفحه

دي

صحن سبزه زار کردونی انکله کوستررلردی • وعکس انوار ریاحین بر زاغ طاوس باغنه ویرن
چشمه لری عین حیوان کبی هر جانبده روان ایدی • لاله لر شمع سوزان کبی هر طرف فروزان
ایدی **مثنوی** روان هر چشمه سی چون آب حیوان • چراغ لاله هر جانب فروزان • نسیم صبح
کل چینن ایدوب چاک • صبا نرکس کوزین قلمشدی غمناک • اغاجلر رقصه کیرمش کلر
سبک خیز • شکوفه اوستنه اولمش درم ریز • اول مرغزارده جانوارلر شکاری
بسیار اولدوغی اجلدن صیادلر اکثر اول طرفه کلورکیدرلردی • وصید وحوش
وقید طیور ایچون داملرین انده نصب ایدرلردی • اول باغ حوالیسنده بر زاغ فراغ
بال ایله بر درخت طوبی مثال اوزرینه آشیانه طوتمشدی • واول نهالک صفحات
اوراقنده نکته حب الوطن مطالعه ایتمشدی • بر کون اول درخت اوزرنده چیقوب
اطراف وجوانبنه نظر قیلوردی • ناکاه کوردی که بر صیاد النده بر دانه دام کوه بلنده
توبره پشتنده دانه مشتنده بر سبیل التعجیل ایدوب اول درخته متوجه اولوب کلور
زاغ بوندن زیاده خوف ایتدی • ودور ودراز اندیشه لره دوشوب کندویه ایدی •
قطعه یارب این شخص را چه افتاد دست • که بدین اضطراب می آید • هیچ معلوم نیست که زچه سبب
اینچنین باشتاب می آید • پس زاغ اول قرار اتدوکی شاخده بر سوراخ بولوب کیردی •
وحال صیاد دیده ترصد ایله نکران اولوب طوردی صیاد دخی اول درختک دیبنه
کلوب دامن قوردوب اوستنه دانه اکوب کندو کمینه اولوب بر ساعت کچدکدن بر قاچ
نفر حمامه لر کلوب اول حوالی دامه نزول ایتدیلر • انلرک سردار وسرافرازی مطوقه
نام بر کبوتر باز پرواز ایدی که ذهن پاک • وطبع دراک • وعقل شامل وفهم کامل •
وکیاست تمام • وفراست ما لا کلام ایله بنی نوعندن ممتاز ایدی • بو کبوترلر اکا متابعتله
مباهات ایدرلردی واکا ملازمت ومطاوعت ایله ابتهاج وسرور کوسترلردی
ولیل ونهار انلرک خدمتنده کر سرمایه صلاح • وپیرایه فوز وفلاح ایدی همان لحظه
اول دانه لر زیر دامده اول کبوترلرک دیده طمعنده جلوه ایتدی • چون اشتهالری
قیل قیاردی عنان اختیارلری قبضه اقتدارلرندن کتدی • مطوقه شفقت و
رحمت یوزندن کرم هنرلودن کهرلره لازمدر • زبان نصیحت ایله جانب تانی وفکر
عواقبی تحریک ایدوب ایدی ای یاران یکدل حزم کامل • ورای شامل مقتضاسی
بودر که حرص تمام ایله هر کوردوککز دانه یه اوشمیه سز • تا طمع خام ایله دام بلایه
دوشمیه سز **شعر** زراه حرص بتعجیل سوی دانه مرو • بهوش باش که دامیست زیر هر دانه

جواب

جواب ویردیلر که ای مهتر بزم کار اضطراره یتیشوب قلبمز تمام اضطرابده آتش جوعله
توزده سینه مز کمال التهابده در حوصلمز دانه دن خالیدر ومعده مز دغدغه
اشتهایله مالی ایکن سعود دن نصیحتك استماعنه مجال بجه میسردر وملاحظه عاقبت
پروبال بجه مقصوددر واکابر سلف رحمهم الله بو رسالده در شعر کرسنه کر بلا دلیر
زانکه از عمر خویش کبود مطوقه محقق بلدی که اول کمراهان بادیه حرص کمندینده
نصیحتله طریق صلاحه کتورمك متعسر ودرسن منبع ملامتیله چاه غفلتدن وجهالتدن
خلاص ایلمك متعذردر شعر هرکه در بند کحرص افتاد مشکل از بند غم شود آزاد
القصه دوکلی کبوترلر ترك حزم ایدوب بی اختیار دامه عزمی جزم ایدلر هماندم که
شره تمام ایله دانه اوشدلر کرداب دام شباك بلاسنه دوشدلر مطوقه فریاد
ایدی که بن سیزه دیدمی که تعجیل وشتابك آخری خرابدر وبی تامل وتأنی بر امره
ارتکاب خلاف رای صوابدر شعر طریق عشق پر آشوب وآفتست ای دل بیفتد
آنکه درین راه با شتاب رود پیچون شره مذمومه کوکلو کزه یول ویردوکز
هرچند که کندولره ملامت ایدکلرنه ندامت ایدلر فایده مند اولمدیلر ودام کبی
جملوی ساتر حسیتم اولوب چندانکه راه خلاص کوزتدیلر چاره بولمدیلر بو
اثناده همان صیادینی امانکماندن تیر چیقر کبی کمیندن چیقوب فرح فراوان ایله
دام طرفنه روان اولدی تا صید لرقید ضبطه چکوب غنیمت بکرانایله فرحان و
شادمان منزلی جانبنه روان اوله کبوترلر چون صیادی جلادی بوشتایله کوردیلر
طبطاب واضطرابه آغاز ایدیلر وهربری بربسمل استقلال کندو خلاصی چون پرو بال
اوردلر مطوقه ایتدی عزیزلر هر بریکوز علیحده کندو خلاصکوزه سعی ایدرسز
وبری بریکز حالندن اهمال وغفلت ایدرسز بو مصداق حلامتی دکلدر ع وین
چنین خانه شرط یاران نیست مذهب فتوتده وآیین مروتده صدیق صادق اکا
دیرلر که محبت خلاصی چون کندو خلاصندن اهم بیله وهمدم قدیمنك مهمنی کندو
مهمندن مقدم کوره نته که اول ایکی رفیق بر کشتی روی دریاده کشت ایدوب
کیدرلردی وبر بریله صدیق وداد وکمال اتحاد ایله دعوا ایدرلردی ناکاه
ترتیب بربرده کشتیلری شکست اولوب ایکیسی دخی حباب کبی روی آبه دوشدلر
کنار دریاده بر آشنا وروصفت سباحتی درد سر اعتمدی نیلوفر کبی آنلری سیاه

ع ایه ... سز ... ع
ویچون بی تحقیق طریق بو مضیق
عمیقه کردوکز کبوترلر حیرت
وخجلت مستولی اولوب
ع

همت
اینچنین خانه شرط یاران نیست
ع

آبده کوریجک فی الحال زورق مثال کندوسن دریایه آتدی و اول غریقلری
استخلاص همتنه یلکن آچوب هر قنغی سنه که خلاص دوشن طوغرلتدی فریاد ایدوب
ایتدی **بیت** بو کرداب بلاده قوبی زار • خلاص ایت یا دوشی ای خضر دیدار •
اگر سیزده بو همت بو غیرت که نجات بوله سز • یارانی کندو جیانکزدن ترجیح ایدوب
احباب قدیمی کندو نفسکزدن تقدیم ایدرسز • یاری واجبدر که قوتکزی معاونت •
و موافقتله قوت ایده سز که شاید بو حرکت برکتیله دامی یرندن قالدروب خلاص
اوله سز • کبوترلر فرمان مطوقه یه سمعا وطاعة دیوب علی الجمله بقدر الاستطاعه
قوت ایدوب حمله قلدیلر • اول حیله ایله دامی کوتوروب پروازه کلوب بر جانبه متوجه
اولدیلر • صیاد بو حالی کوریجک فریاد ایدوب پسیلر بخسکوردی وعاقبت درمانده
اولوب • بر کوشه ده تماشا ایدوب کندو کندویه اندیشه ایدوب ایتدی عهد بعید
و آمد مدیددر که بو صورت عجیبه کم عدمدن عرصهٔ وجوده کلمه ینجی بو واقعه
اشتالنذن ایمین دکلم • اولی بودر که انلرک عقبنه دوشوب حاللری نیه منتهی
اولور بیلم • و بو تجربه یی سرمایهٔ کار • و ذخیرهٔ روزکار ایدینوب • وقت
احتیاجده بنای امورمه دستور العمل قیلم **شعر** بروز تجربه بدوز کار بهره
بکیر • که بهر دفع حوادث ترا بکار آید • پس انلرک پینه دوشوب وقت احتیاجده
پروازه کلدی • مطوقه اصحابیله دامی کوتوروب اوج هوایه بال استعجال ایله •
اچوب متصل کیدردی • صیاد حریص شوخ چشم دخی طمع خام ایله • و الم دام ایله •
عقبلرینه دوشوب دیده • تفقد ایله حاللرین ترصد ایدردی • مطوقه کوردیکه
صیاد هنوز انلرک صیدی صددنده در • و قوت طامعه سی اقتضا ایدرکه •
هیچ بر لحظه طورمیه اوتورمیه • تا انلری هر قنده کیدرلرسه بولوب الله کتوره میه
نا یارانه متوجه اولوب ایتدی • بو ستیزه رو بی حفا جوی طمع خام • جهد تمام ایله
بزی صید ایچون کمر قصدی میان جانه سوکیله بند ایتمشدر که • دایرهٔ شفقت و
مرحمتدن هزار مرحله طشره کیتمشدر • تا انوک شخص خبیثندن بعید و چشم •
حریصندن نا پدید اولمیه وز • بزدن نا امید اولمز • صواب بودر که آبادا
طرفینه اوچه وز • و صحرای قوپوب باغلو جانبینه اوچه وز • تا نظری بزدن •
منقطع اولوب قطع امید ایده • و خایب • و خاسر • و منفعل • و منکسر • دونه نیز لنه

نلق

یال و پر آچه ور

کوترلو

كبوترلر مطوقه نك اشارتنه موافق حركته آغاز ایدیلر و كشت دشت و هوای صحرادن
واز كلوب باغات و عمارات طرفنه پرواز ایدیلر • صیاد بیچاره چون انلری كوزدن اولدی
كبوترلر آواره كبی بر زمان حیران و سركردان اولوب • عاقبت حیف و دریغ و حزن بلیغ •
و حسرت و اندوه و خیبت ایله دونوب خانه سنه كلدی • زاغ همچنان كبوترلرك
عقبنجه دوان اولدی • تا اندن كیفیت خلاص معلوم ایده • نتیجه بحكم السعید من اتعظ
بغیره آنی اول نوع واقعه نك دفعنده • و انجیلش غایله نك رفعنده ذخیره قیله •
عاقل آنست كه در تجربه نفع و ضرر • ز حریفان دیكر بهره خود بردارد • هرچه دانست
كزان نفع رسد بستاند • انچه از وی ضرری فهم كند بكذارد • كبوترلر كنی صیاددن
امین و تحقیق ربقه دامدن دقیقه لرن اسحله صدده مطوقه یه مراجعت ایدوب • اول
خردمند راست تدبیر بسیار فكر ایلماول امرك غورنی خوض و تقدیر ایدوب بیوردی •
نه معاونت یار وفادار و نه مظاهرت صدیق حق كذار بو كرداب دشوار ردن •
قصد كنار خیال محال و كار دنا هیجا ر در ع نه همه هیچ این كار بسر نتوان برد • بو مقامه
قریب بر زیرك نام بر موش تیزهوش وار در كه نیمله صدق و صفا دعوی سن ایدن
خواصدن مزید حسن او قایله اختصاص بولمشدر • و چاره ساز و مهم پردازلقده
سایر خلان دوست نوازدن فرط امتیاز ایله ممتاز اولمشدر شعر رفیق مخلص و یار و
وفادار اولمق اولمشدر كاكار • لازمدر كه انك جانبنه شتاب ایده وز • و تراب
بابنه یوز سوره وز • شاید انوك مددكاری ایله بو بند بلادن رهالق ویره • و بو كرداب
مخاطره دن احسن وجه اوزره خلاصه یول كوستره • مطوقه سورلخی تمتنه كلوب •
دست ضراعتیله حلقه را دری تحریك ایلدی • موش تیزهوش آوازندن مطوقه یی
كوش ایدیجك خروش ایدوب بی اختیار طشره كلدی • چون یار قدیمی بسته بند بلا
كوردی • جوی خونابه دیده كریانندن روان ایدی • و دود آه درد آلودی
جكر بریانندن آسمانه ایركوروب ایتدی مثنوی چه حالست این كه می بینم چه حالست
درین حالت شكیبایی محالست • مرا ای یاران چه سان فارغ نشینم • چو یار خویش را
در بند بینم • ای یار وفادار و ای رفیق غمكسار عجب حیله ایله بو درده مبتلا • و نه
وسیله ایله بو بنده كرفتار اولدیكوز • مطوقه جواب ویردی كه چون انواع
خیر و شر • و اصناف نفع و ضرر با احكام قضا و قدر • فرمان واجب الاذعان خالق
القوی و القدر منوط و مربوط در • رشادی و غم • و صحت و المدن هر امره كه كتابت

وفادار

پس اول ویرانه كه موشك خانه سی
انوك حوالیسنده ایدی نزول ایتدیلر

تقدیرندن دیوانخانهٔ ازلده جفّ القلم واقع اولمش اوله لابد درکه عرصهٔ عدمدن
منصهٔ وجوده کله لاجرم اندن احترازه فایده ویرونه وقایده‌یی منع اولونه
شعر چون قضا لوحینه چکلدی قلم بنده یازلدی بنجه مبرعلم کاه اولورکه حوادث
تقدیر سرو آزاد ایکن اوده رزنجیر بنی وبارالی قضای ربانی وتقدیر یزدانی
بو ورطهٔ پرآشوبه دامی کوسترموب دانه‌یی کوزمزده جلوه کر قلدی باوجودکه انلری
تامل وتانی وتبصر وتحمله ارشاد ایدوب تعجیل شتابدن زجر وتهتّک واضطرابدن
حجر ایلدم مفید اولمدی دست تقدیر دیدهٔ عقل وبصیرتمزه میل غفلت ایله چکوب وشرب
رای ودوربینمزه کدر جهالت ایله تیره قیلوب آخرکار جملمزی بند ومحنت ودام بلیّته کرفتار
ایلدی موش ایتدی ای عجب سن مقوله کمسنه بو حس وفراستله وحدس وکیاستله نازل
قضایه متقاومت ویتره تقدیر سپهر تدبیر ایله باشدن صوامیه‌سن مطوقه ایتدی
ای زیرک بو سوزدن فارغ اول بندن کل انلرکه زور وقوت وعقل وبصیرتده وجاه و
دولت وهنر وفضیلتده وبسیار ثروت ومکنت وغناده والحاصل جمیع اسباب
دولت وامور دنیاده هزار بار بیزدن وسنزدن زیاده اوله بیشانی احکام ازلیه
دستبرد اوره مزلر وساعد تقدیری پنجهٔ تدبیر ایله بوره مزلر لاراد لقضائه
ولا معقب لحکمه چون قاضی نافذ الامر قضا قباله ارادتی قلم مشیّت ایله امضا
ایلیه قعر ماده زماهی بحری سمایه ایرکونه وحکم قضای قضا وقدری دیوار عقل
ایله سد ایلمک متعذردر مثنوی ازلده نه کم یزدی دست تقدیر اولنمز تا ابد
بر نقطه تغییر اولاجق نسنه کلور زاد وبی داد کرک کوکلوکی غمکین طوت کرک
دیرلسه برابر ایله جمله عالم اچغدن زیاده بر حرفنی کم نه سوزسینه ایلمکه اولور اول
نه آب دیده ایله محو اولور اول نه یازوسن قیلور کوزلو یاشی تر نه یاد آه ایدر
اوراقی ابتر سؤیله بلکه جریان فرمان قضاده دانای کامل نادان جاهل ایله یکساندر
ومیدان تقریرده کدای حیر السار سلطان جهان ایله همعناندر شعر بر ودور زد
نشاید در احکام قضا کردن نمی زیبد کسی را در قضا چون وچرا کردن زیرک
ایدی ای مطوقه ملول اوله کوکلوکی که خلعت خلقتی که خیاط قدرت مقراض ارادت
ملازمان عتبهٔ عبودیتدن برینک قامتنه راست بچه کرکسه کربیانی زر رشته
دولتله آراسته وکرکسه دامانی طراز محنتله پیراسته اوله نه شبهه محض عنایت
وعین کرامت اولسه کرک غایت ما فی الباب کسنه آنک حقیقتنه واقف اولمیه

واول

وانوڭ همنشینی اولان لطیفهٔ خفیه یه عارف بو نمیمه بو معنیده بو بو مثللر دُر **شعر**

بدرد و صاف ترا کار نیست خوش درکش که هرچه ساقی ما کرد عین الطافست •

هر پادشاه که کندو آسایش طلب ایدوب رعایانی بسته بند بلا قومغی روا کوره •

آن زمانده شرب عشرتی تیره و دیدهٔ دولتی خیره اولمش **بیت** بنا سایه اندر دیار تو

کر آسایش خویش خواهی و بس • موش ایدی پادشاه رعیت بیننده جان نمثابهٔ سنده

بدنده • و دل منزلهسنده دُر درون تنده • پس اَولی بودر که اول انوڭ حالنی تدارک

اولنه زیرا اکر دل اصلاح اونمزه اولمش • فسادِ اعضادن چندان نظر ایده مزز واکر عیاذ

بالله فسادی مایل اولا سلامت اصلا فایده ویرمز • صاحب نبوت کبرا ایله شوکت عیب

وکذبدن معرا و مبرادر • الا ان فی الجسد مضغة اذا صلحت صلح الجسد کله • واذا

فسدت فسدت الجسد کله الا وهو القلب **شعر** چاکرانکم اکر سوز نجد عم • از سرشته سباد

مولی کم • موش ایدی بلی عادت اهل مکرمت و عقیدهٔ ارباب فتوت بودر که بودرسن

بو خصلت حمیده نک و سیرت پسندیده نک فایده سی غایت چوق و ثمره سی چوق فتدن

نهایت یوقدر • جمله دن بری بودر که خلقک سنک حقکده اعتقادی استداد

اندیله بولور • و رعایانک کرم و مروتکه اعتمادی مبرم و مستحکم اولور **شعر** دوستی را

چنین کسی باید • که از و کار بسته بکشاید • پس بزیرک جد تمام و جهد ما لا کلام ایله

اولا بیشه دندانیله بندیارانی قطع ایدوب بعده مطوقه دن دخی بادکرانی دفع

ایلدی • چون موشک کاری تمام اولدی • و مهمی بر انجام بولدی • و مطوقه جمیع کبوترلر

ایله دهن خستک اقلوب ولب تشنه چشمه تریله آب وداع ایلدیلر • و شهر سلامت

رهبریله امین و مطمئن آشیانه لرینه کتدیلر • موش دخی سوراخنه کیردی کتدی •

چون زاغ زیرکک بو حالنی کوردی • و بتدامی بیشه انیابیله کسوب احبابک استخلاص

بابنده حسن اهتمامن مشاهده قلدی عن صمیم القلب انوک محبت و مودتنه رغبت

ایدوب انکله مصادقت و مرافقتی نعمت جسیمه و غنیمت عظیمه مطلوب کندویه ایتدی

بن اول کبوترلره واقع اولان وقایعدن ناظر دکلم • لاجرم بو نحلیق بر ضمیر و صاحب

تدبیر یله که وقت بلاده ظهیر و هنکام محنتده دستکیر اوله مصادقت ناکریزم **مثنوی**

کر قتن بولنور یار رو و فادار • بولنمز دکمه کز دلدار غمخوار • جهاندا ننده کرچه

یار چوقدر • سنک یارک چکنلردر سکا یار • چون کانوند دروننده بو آرزو دیکی

جوشه آغاز ایلدی • آهسته دَر سوراخ موشده کلوب زبان نیازیله آواز ایلدی •

موش ایدی کیم در زاغ ایدی بن کمترم کم نوعدن بر مهم ضروری ایچون خاکپای بوکه
یوز سورمک استرم بو زیرک بر موش تیز هوش ایدی کم دو زکارک کرم و سردن
واتامک نیک و بدن کورمشدی واول موضعده کوزتکاه ایچون سوراخلر آمادیه قیلوب
هر بریسندن آخره راه آچمشدی وهر واقعه نک علاجندن قبل الوقوع اهتمام ایدوب
هر کارک تیمارینی مقتضای مقامه کوره اتمامه یتشدرمشدی چون زاغ ایدوکن بلدی
زلیدی بحضوره اولوب ایدی ای زاغ بری بیزدن بینا المشرقین ایراغ ایکن مقاربته
نه باعث اولدی وسیاه بزده مباینتدن غیری مناسبت یوغیکن مصاحبت ایجاب ایدر
نه سبب حادث اولدی زاغ صورت حالی بدایتدن نهایته دکین حکایت ایدی وکبوترلر
حقنده انک حسن عهد وکمال وفا ارلغنه اطلاع بولیدوب ایدی چون کوردم
که او لبیچاره لر سنک عنایت ومعاونتک وسیله سیله دام محنتدن خلاص اولدیلر ومصادقت
ومرافقتک برکتیله اول ورطه عنادن رها بولدیلر سنک کمال وفا ارلغوکه
نهایت حق کذارلغوکه جازم اولوب وفور همت وخلوص طویت وصفای نیت وصدق
عقیدتیله باب سعادت مآبکه عازم اولدیم تا فرط مخالصت ایله شرط مخالطتی یرینه
کتوردم وسکله همنشین وهمدم اولوب هردم دعوی وداد واتحاددن دم اورم وخاد
مباینت ومخالفتی رهکذار مصاحبت وموافقتدن کوترم شعر یاریم بسوی تو بسی
دل نکرانی حال دل خود با تو بکویم بالتی تو دانی موش ایدی بنی نوعلرسنک جنسک
میاننده مصاحبت بزم ستر نعیمزده منهی ومحظوردر وسن بو ذوروتوری بیله معروف
بن فکرویدر بیله موصوف ایکن مابینمزده احتمال مواصلت دایره عقلدن بغایت دوردر
وموجوددر شعر ایندم بر قصد سکاردیکری کن کان صیدکر دیدی بسکار تو
بناید زاغ ایدی ای موش بو سوزی فراموش ایله که اصحاب همت ارباب حاجته باب
مرحمتی سد ایلمزلر واهل مروت درکاهنه پناه ایدنی خشونت ایله رد ایلمزلر بن
حوادث زماندن بو بارکاهه پناه ایدوب وقایع دوراندن بو ملجایه ارباب رجایه
التجا ایلدم بیت جز آستان توام در جهان پناهی نیست سر مرا بجز این در حواله کاهی
نیست حالا چون حلقه کبی بو سعادت بابنه لازم اولدم ودولت کبی بو حرم کرمک
حرمتنه ملازم اولدم نه اهمال ایدرکه تیغ جفا وهمندن سپر کبی بو نیتدن بوزدوندرم
ونه مجال ایدرکه تیر جور وستم زخمندن کمان کبی بر جانبه دخی مایل اولوب کرز کبی بو
هوادن کیرو دونم بیت کر بشمشیر سیاست میزنی حاکمی ور بتشریف غلامی

بیت
باز از تو سوری جز زبان نجات نمی بینم که بعد المشرقین آید
میان ما دو دریغ بود ای یوری وار صوق درمو ردد وکید ریسه
خبر ایکاندن اولیه بیر امنته دکر شعر کیم استحصال الغایه استیغاف
آتمک همان دریتیدکمی یوردیمک وددریاده آتش کریمک
ونا دینکبوتله عنقا اسکار اتمک در لوافعال اصحاب جنس
مال حالی پیدا ادکه احباب واعدا میاننده رسوا اولور
ارباب عقل واهل فضل قتنده کندی جهلن آشکار ایلمک در

بی نذیری بنده ام موش ایتدی ای زاغ کرم ایله باب حیله یی بنم جانمه آچمه ودام زرقه بنی
صید ایچون دانه فریب صاچمه که سنك بنی نوعکك طبیعتی بلورکن سنکله مصاحبتم غایت عظیم
سینتدر وچون ما بینمزده جنسیت یوقدر تا غراب البین سنك صحبتکدن اجتناب بکا فرض عینددر
بوندن بر لمکه بر مقتضای قول حکیم دروح را صحبت ناجنس عذابیست الیم سنك مصاحبتك بکا دن
سوهان عمر عزیز واره جان نفیسدر غایله مکرکدن بر آن امن واطمینان بکا امکان
دکلدر هرکمسه که بر شخصله صحبت ایلیه که انده امین اولمیه اول واقعه یه مبتلا اوله که الی
کبك دری اولمشدر زاغ ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول موش ایتدی
روایت ایدرلر که بر کبك دری بر کوه دامننده خرامه کلمشدی وآواز قهقهه وصدای غلغله سی
سامعه دهره وکنبد سپهره طنین ولوله ویرمشدی قضای الهی بر باز شکاری اوچرکن واوج
هواده اولجوالیده نچرکن باصره سی کبك خرامه راستکلوب آواز قهقهه سی سامعه سنه
واصل اولور خیال بازه طرح مصاحبتی مرتسم اولوب الحاصل جان ودلدن انکله مناسبته
مایل اولور چون سیلاب محبت باشندن تا شر خاطرنه بو اندیشه دوشر که بو عالمده هر شخصه بر
همدم مناسب وبر محرم مصاحب بالضروری ولجیدر تا ایام دولتده یاری وهنکام نکبتده
غمکساری اولوب حالت صحتده قلبی مصاحبتنده نصفا ووقت مرضنده روحی موانستیله شفا
بوله معنی مزبورده مثل مشهوردر که السنه ناسده زمذکوردرکه هرکه نی یار بود پیوسته
بیمار بود بونکته آزاده بو بیت همین دکه زاده حزیندر جهانده هرکیمك که یاری
یوقدر درخت عشرتینك باری یوقدر بو کبك بر یار خندان وخوش رفتار روسبك
روح وشیرین کفتاردر قلبك نه کلو بر غم اولورسه بوجنسك انیسك صحبتیله تازه وخرم
اولور وسینه ده نقدر الم اولورسه بو نوعك همدمسنك الفتیله منشرح وبی غم اولور
یاری باید چکونه یاری باید یاری که کره نکار من بکشاید هرکه جمال خویشتن بنماید زآیینه
دل غبار غم بزداید پس آهسته جانب کبکه رواز اولدی کبك نا تواز بازی کورجك عذد
کنار بهسنك شکافه پنهان اولدی باز اول سوراخ قربنده نزول ایلدی وزبان نیاز ایله
کیفیت حالی تقریره آغاز ایدوب ایتدی ای کبك سوابق زماننده الی هذا الآن سنك فضا
غافل ایدم وسنك وفور کمالاتك بکا مستور اولدوغی اجلدن شمدیهدك واقع اولان
تقصیراتده معذور اوله لحالة هذه آوازه قهقهه کك واسطه سیله کوکلمه نشاط تازه
وروحمه انبساط بی اندازه حاصل اولوب حرم قربکله صمیم جان ودلدن مایل اولدم
سندن التماس ایدرین که من بعد بندن ترس وهراس ممنوب بنمله استیناس ایده سن ودهشت

یلکدن

وحشتی قویوب کمال اخلاص ایله آستانه حرمه اختصاص ایده سن که برکت مصاحبتله بیگانه لك
یگانه لکه مبدل اولور وشجرهٔ وداد ثمرهٔ مراد ویرور بیت نخلیست محبت که از و میوهٔ
مقصود • هر چند کسی بیش برد بیش برآید • کیك زبان تضرع واعتذاری درکار ایدوب ایتدی
ای قهرمان کامکار لطف ایدوب بو غمکین کوکلی عفوك بشارتیله شاد ایله وبن مسکینه دیدهٔ
مرحمتله نظر ایدوب ارحم الراحمین جانبندن بلادن ایله برکیك آخر دخی سکا اندام فرصتات
باشلك صدقه سی قویمه جانمی آزاد ایله بیت مزو دیدار تو هیهات چه فکریست خطا • مزو
وصل تو عفی الله چه خیالیست محال • هرکاه که آتش وآب بربریله امتزاج ایده بنمله سنك میانکده
مصاحبت اولمق زمانه میسر اولور وهرکیمکه سایه وآفتاب بیننده اقتران وامتزاج اوله سنکله
بنم ما بینمزده مرافقت اول وقت وجود بولور ع زین فکر درکذر که بجایی نمی رسد • باز ایتدی
ای عزیز سنده انصاف ایله که بو مهربانلقده نه غرضم اولا که سنکله تلطف ومدارای مستلزم اولا
نتیجه کالمده کلال وانتقال وارکم سنك امثالك صیدندن عاجز اولمیم منقارمده کسوددن
انکسار وار کرکند وطعمه ملک سکا رندن فرمانده قالور همان بودر که بوندن غیری دکلدر سنکله
مصاحبت سوداسی وموانست ومجالست تمناسی سکا مهر ومحبت باعث اولدی ترنمات عجیبك
وحرکات دلفریبك تماشاسیله بو دلربی غملرده میلینه باحادث اولدی اکرچه که بکا سنکله
مصاحبتدن فواید بسیار حاصلدر سکا بنمله مناسبتدن منافع بیشمار متواصلدر اول بوکه
چون بنیم ابنای جنسیمی کوره لر زیربار حمایتمده پرورش و پردم دامنکده دست تعدی
کوتاه ایدوب پیرامنکه قدم ستمی دراز ایتمیه لر وسکا دیدهٔ حرمتله نظر ایدوب چشم رعایتی
سندن پوشیده طوتمیه لر وسن نیز باك وحرم فراغت خاطر ایله هردم اطراف کوهی طواف واکناف
دشتی کشت ایده سن ثانیا سنی آشیانمه ایلتوب شاهانه یر کوسترم تا جایکاه منیع وآرامکاه
رفیعده ساکن اولوب بنم عکدن نجسیاتله سرافراز واقرانکدن ترفعت دن رجاتله ممتاز اوله سن
ثالثا سنك قبیلکدن نشانکه لایق بر محبوب بصورت مرغوب سیرت موافق جفت بولوب سکا تزویج
ایدم تا دست معاشرتله در آغوش ومحنت غربتی فراموش ایدوب روزکارکی حضور ورفاهیتله
کچوره سن بیت نه از زمانه جفا ونه از سپهر ملال • امید حاصل وجام مراد مالامال • کیك
ایتدی سن امیر مرغانسن عنان اختیار طوتوز سنك قبضهٔ اقتدارکده در بن سنك رعایا وخراج
کذارلرکدن بری یم بن مقوله کمسنك افعالی واقوالی سهو وزلت وخطا وغفلتدن خالی اولمق
احتمالی محالدر واول وقت که بن سنك حسن التفاتکه استظهار ایدوب سنك لطف وعنایتکله
امیدوار اولمیمکن که بندن بر نادره صادر اوله که خاطر عاطره مخالف ومزاج مبارکه ناملایم کله

لاجرم سرپنجهٔ غضب جدا اولدی ساعد عهد سابقی بوزسه کرک و تیغ خشم ایله کردن دفیق موافقتی
اوروسه کرک همان اولی بودر که بیت قلوب بسند قناعت بود باسن * کیوب دنیا کبی عزلت پلاسن
گوشهٔ خلوتده توشهٔ عزلت اختیار ایدوب ملازمت بارگاه حکامدن که متضمن خطرات کلیه در
فرار ایدم بیت تماشای رخ خورشید خود دلی بینم * همان بهتر که چون سایه پس دیوار
بنشینم * باز ایدی ای برادر بیلمزمیسین که دیدهٔ دوست مشاهدهٔ عیبدن نابینادر فی
ذمت که دوستدن نصاده ایله بغایت رعنا و حسنادر بیت زهر تر از دوست چه باید شکر
عیب تر از دوست چه بیند هنر کبک هر باری که زبان اعتذاری برکار و ذکر بهانه سبب
تکرار ایدی باز مقابله ده شافی جوابلر و دلپذیر نصیحتلر و شعرا دلده خطابی قیاسلر ایله
و عهد و پیمان و وعد و ایمان ایله مؤکد و تضرع و التماسلر ایله اول مرغ رمیده یی دام صحبته رام
ایدوب محصل کلام کبکک غش قلبندن مرغ وحشی از علاج و خواه ناخواه حمیردن قبیل
جگرکی سوراخدن اول ساده دلی اخراج ایلدی چون نظرته کلدی ایکی یار بو بر بینکار ایدب
تکرار بنای معاهده یی سوکند بسیار و تاکیدات بیشمار ایله محکم و استوار ایتدیلر پس باز انی
عزت و ناز ایله اکرام و اعزاز ایله اول مقامدن که تو تورب آشیانه سنه کوتوروب اول مسکن خاص
و نشیمن نزهت اساسده کمال اخلاص و اختصاص ایله بر بریله الفت و استیناس ایتدیلر چونکه
حال بر قلج کون بو منوال اوزره کچدی کبکک دری بازدن بو اعتباری کوریجک تکالیف و
تکلیفدن بری کستاخانه اوضاعه جری اولوب تا برجای تکلم و ناهموار ترنم و بی تقریب
خنده لر و بی سبب قهقهه لر ایدر اولدی باز عالی همت اگرچه کبکک بو اوضاعندن اغماض
ایدب آب عفو ایله دیوان جرایمندن خط سهو و خطاسنی محو ایدردی اما شمشیر کینه نیام سینه
سنده جایگیر اولمش و نهال غضب زمین قلبنده رسوخ و استحکام بولمشدی اتفاق بر کون
مزاج بازه ضعف کلی عارض اولوب بر مرتبه یه واردی که طعمه یچون پرواز ایتمدن قالدی
ناچار اول صلح شامه دک بو اولکون اخشامه دک آشیانه سندن قرار اختیار قلدی
چون کیجا اولدی حوصله سی غدادن خالی و آتش جوع کانوندن دونی مالی اولوب نفس سبعی
کر نهاد بازده مرکوز ایدی حرکته آغاز ایتدی کبک چون سینه سنده کینهٔ دیرینه که کم زماندن
جمع اولمشدی باز خشم آلوده ایدوب هرچند که ناصح خرد صورت عهد و پیمانی
منصهٔ نظرنده جلوه کر قلدی گوشهٔ چشم قبول ایله نگاه ایتمدی و کبکک قاندن دوکمکه
و ایله حوصله سن پر ایتمکه بهانه طلب ایتدی کبک بشرهٔ بازده آثار غضب مشاهده قلوب
عین الیقین کندو هلاکته کمر کینه درمیان ایتدوکن بلوب دل پر درد و غم پر دودندن

براه سر نهاده ایدوب ایتدی **بیت** چو عاشق میشدم گفتم که بردم گوهر مقصود • چه دانستم که این
دریا چه موج بیکران دارد • ای دریغ که بدایت حالدن نهایت کاره نظر ایتمدم و ناجنسله
پیوند ایدوب گوهر پندی کار بری که بیورمشلردر **ع** که از مصاحب ناجنس احتراز کنید • گوش
هوشمه پیوند ایتمدم لاجرم کشتی عمرم برگردابه دوشدی که ملاح تدبیرانوک خلاصندن نا
امیددر و رشته حالم بر وجهله منعقد اولمشدر که سرانکشت تاملله اکا انحلال امر بعیددر
بیت نه از رفیق وفا و نه از حیات امید • نه از سپهر بشارت نه از زمانه نوید • بو نوع
کلمات جانگداز ایله نیاز ایدوب اغلردی و نالان و گریان آتش حسرت یاناتنه لاله کبی جگرینی
طاغلردی باز همچنان مخلب آزاری آتش خشمله تاب و منقار خونخواره زهراب ظلمله
آب ویروب سفک خونریکه بهانه ارادی کبک چون بازک بو حالنی مشاهده ایتدی
فرط احتیاطی برینه کتوروب شرط ادبی رعایت ایتدی باز کوردی که انوک قتلنه باعث نسنه
حادث اولمدی و هرچند که قصد ایلدی هلاکنه ایجاب ایدر بهانه بولمدی بی طاقت اولوب
کبکه نه سبب غضب ایتدی و قتلنه بو فسون و فسانه‌یی بهانه ایدوب ایتدی روا میدر که
تاب آفتابدن التهاب و اضطرابده اولوب سن هوای سایه‌ده آرام خوابده اولاسن کبک
ایتدی ای امیر جهانگیر حالیا طلایه شب گلمش و طلیعه روز عالم افروز گتمشدر و اقصای
خاوردن نامنتهای قیروانه جمله جهانی حجاب ظلمت احاطه ایتمشدر اول حضرتک تاب
آفتابدن زحمتده در یا بو حقیرک نه استطاعتم که هوای سایه‌ده استراحتده یاتا ایدی
ای بی ادب مخالف سوز سویلرسن بنمی و بنی تکذیب ایدوب کلامی رد ایلرسن ایلمی جزاءکی
سکا کوسترهیم دیدوکی برا اولدی و منقار خونخواری ایله سینه‌سن چاک ایدوب ییدکی بو
اولدی بو مثلی اول اجلدن کتوردم که تا بیلسن که هر کسنه که خلاف جنسیله مناسبت ایدر
مضرتدن ناامین اولمدوغی شخصله مصاحبت ایلیه قول کبک دریکه دوز عمری شام و شب
اجلی تمام اولوب دانه صحبته میل ایتدوکی سببدن ذکر فتاردام اولم بن دخی همان بو منوال اوزره
سکا بالنوع مخالفم و سکا طعمه اولدوغم اجلدن سندن بالطبع خایفم سنکله میانمزده ابواب
مجالست نه وجهله کشاده و اسباب موانست نه طریقله آماده اوله • زاغ ایتدی ای زیرک
سنده انصافله سویله و کندو عقلکه رجوع ایله تانی ایله نظر ایله که سکا ایذادن بکا نه
فایده حاصل اولور و سنی اکل ایتمدن نه منفعت زایده واصل اولور با وجود که سنک
بقای ذاتک حصولمه آلت اولدوکده بکا بیکنچه فایده میسر و هزار منافع و مقاصد مقرردر •
هیچ روا میدر که بن سندن بونجه منفعت اومرکن سن بندن مضرت احتمالن ویره‌سن بلکه جایز

میدیکه بن سنک طلبکده راه دور و دراز قطع ایدیم سن بندنایا و اعراض ایدوب سن خضر کبی
ملتمسم اجابته مقرون اولمیوب ناصیه امیدمه دست رد اوروب سن بو سیرت خوب و سریرت
محبوبله سکالایقمیدر که بنم حق غربتمی ضایع قلوب بو غریبی آستانه مراد بخشکدن نا امید
و بی نصیب قیله سن بیت تیمار غریبان سبب ذکر جمیلست جو نست که این قاعده در
شهر شما نیست یا بو اخلاق حمیده و اوصاف پسندیده مقتضاسی بومیدر که حبیب دعامی
فوایح اجابتکله معطر و مشام رجامی رایحه روح پرورکله ملاطفتکله معطر قلمیه سن ع از تو
غریب نبود رسم غریب پروری موش ایدیدی ای زاغ بر ایکی خصمک بر برینه معاداتی یا عارضیدر
یا ذاتیدر عداوت که عارضی اوله اکا زوال احتمالی وارد بر حیله ایله انوک ارتفاعنه
مجال میسردر اما شویله که عداوت اصلی و خصومت جبلی اوله علی الخصوص که عداوت قدیمه
خصومت حادثه دخی منضم اولوب سوابق مخاصمته لواحق منازعت اقتران بوله هیچ بر وجهله
انوک ارتفاعی دایره امکانه داخل اولمز و زوالی علی کل حال محال اولوب خصمینک
ایکیسی دخی معدوم اولمینجه انوک عدمی وجود بولمز و زوالی علی کل حال محالدر ع تا سر نرود
خیال از سر نرود عداوت ذاتیه دخی ایکی نوعدر بریسی بودر که اثر خصومت و ضرر عداوت
خصمیندن بریسنه منحصر اولمیه بلکه کاه بو اندن منتظر اولا کاه اول بوندن متأثر بیله
کسی که میانلرنده نه محابا ملاقات جمله محالاتدندر اما شویله دکلدر که نصرت همواره
بر جانبنه مقرر اولوب هزیمت هر کون بر طرفه مقصود اوله بلکه بعضا وقاتده شیر ژیان
ظفر و بعضی زمانده پیل دمان فیروز اولور بو نوع عداوت اول مرتبه مؤکد دکلدر که
انوک زخمی مرهم پذیر اولمیه اول سببدن که نسیم نصرت هر قنغی جهته که تنسم ایده هر ایسه
اول طرفه تسلی قلوب و تشفی صدور حاصل اوله ایکنجی بودر که همیشه مضرت بر جانبه
واقع و منفعت طرف آخره راجع اوله موش ایله کربه و کوسفند ایله کرک کبی بر طرف مظفر
و منصوردر و زحمت هزیمت طرف آخره مقصوردر بو نوع عداوت مرتفع اولمق مستبعددر
بو بر عقده در که بتغیر الزمان ولا یتغیر نه کردش زمانله انحلال بولور و نه اختلاف
زمانله زوال پذیر اولور پس بر خصمله که قصد جاننده فرمانی روان اوله باوجود که جانب
آخردن نه ماضیده بر سابقه واقع اولوب نه مستقبلده بر لاحقه محتمل اولوب مصاحبت
و مصادقت نه طریقله ممکن اوله اوله بینده بعد المشرقین وار ایکن ملاقات و موالات
نه کیفیتله وقوع بولور رباعی آن لحظه که روز و شب بهم پیوندند یا رشته مهر و سایه هم
بندند من با تو نشینم و درحالت نیز ارباب خرد تمام بر من خندند زاغ ایدیدی ای

زیرك بحمد الله که بنم سنکله عداوتم اصلي و مباینتم منافرت و مخالفت جبلي دکلدر اما ابناي
جنسمك سنکله بالعرض عداوتي تدارکنه بنم آیینه قلبم خلاف ذبابك و آکینه خاطرم اشعه
مهر و محبتکله تابناکدر هر آینه چون قاعده من القلب الی القلب درونمده محقق و مقرردر
امیدوارم که اول حضرتك دلنده غلي بنم صدق عقیدت و خلوص طویتمه شهادت قیله ع
تو مپندار که دلبر ز دلت آگه نیست • موش ایدي اي زاغ سرحد مبالغه دن طشره کیدرسن بکا
مصادقت و مصاحبت تکلیف ایدرسن فرضا که بن کندو نفسمه جبر ایدم سن دخي بو مدعا
اوزره صبر ایدرسن ممکن که ادني بهانه ایله شیشه عهدي سنك غدرله کسر ایدوب همان عادت
اصلي و عداوت ذاتیه معاودت قیله سن ماء راکد کبي که مدت مدید بر یرده طوریسه اکرچه که
بعض عوارضي متغیر اولور اما مقتضاي ذاتي اولان صفاتي باقي قالور مثلا آتش اوزره
صو دوکسه لر سونیدر و شعله نار کبي که سورت تصرفي و شدت شرردي فوق ربولسه خار و
خاشاك یتشسه کویندرر دشمنك مصادقته اعتقاد و مرافقتنك نتایجنه اعتماد
جایز دکلدر و اعدانك مخالصتي و بلنك بتر جنکالك مخالطتي آزمایش هر بارکه اظهار
صداقته مبالغه قلسه لر کانا و رقلمه موکل **بیت** امید دوستي از تو و دشمنان کهن چنان
بود که طلب کرد ز گل از گلخن • هر کسنه که عهد دشمنه اعتقاد و پیماننه اعتماد ایلیه
و افسون و افسانه سن کوش رضا ایله اصغا و سمع قبول ایله استماع قلمه اول واقعه دشوارده
کرفتار اوله که اول شتر سوار اولمشدر زاغ استفسار ایدي که نجه اولمشدر اول •
حکایت موش ایدي بر شتر سوار اثناي سفرده بر موضعه یتشدي که کاروانیلر
انده نزول ایتمشلر ایدي و نته که دیمشلر ع قونوب کوچدکي منزلده قومشي کاروان آتش •
کاروانانده آتش یاقوب قویوب کتمشلردي ناکه رخت اقامتي کوریجك کاربا نصبا آمد شد
آغاز قلدي و مروحه باد صبا اول آتشي بتر ایدوب انده منطایر اولان شرارلر اطراف بیابان
اولان خار و خاشاکه یتشوب اول نواحیده اولان درختانه بالکلیه طوتشوب اول
صحرانك هر کوشه سندن بر لاله بدیدار اولدي میان بیابانده مکر بر مار عظیم واقع جسیم مقیم
ایدي آتش اطراف دایره سني هاله وش شعله جوار کبي احاطه ایدجك عاجز و فرومانده قالوب
هیچ بر جانبه یول بولمدي و هر طرفه که نکاه ایدي راه رها کورمدي آز قالدي که تاب
آتش ماهي کبي تابه ده قاورلوب صرصر باد بوارلنه خرمن حیاتي ساورله چون اول شتر
سواري کوردي تضرع و زاریه آغاز ایدوب ایدي **بیت** چه شود کر بکرم مرحمتي فرمایي
کره از کار فرو بسته ما بکشایي • سوار غایت مشفق و رحیم و مهربان و کریم ایدي چون مارك

استغاثه

استغاثه سن اشتدی وحرارت آتشدن زمانکی اضطرابن ونهایت الغایه‌ده زمونکی پیچ وتابن
مشاهده ایتدیکده کندویه ایتدی اگرچه که مار زیانکار ودشمن بدکرداردر امّا چون
قیومانده وعاجزدر اکا مرحمت ایتمك مذهب مروتده جایزدر اولی بودر که قلاوب ایله بو
کرداب محنتدن آنی طشره چکم وبو تخم خیری که مثمر سعادت دنیا ومنتج کرامت آخرتدر دیوان
حسناتم زمیننده اکم • پس یانده اولان توبره‌یی الده اوّلی نیزه‌نك اوجنه بغلیوب مارك
طرفنه اوزاتدی مار توبره‌یی حصار حصین واستواری کوردیکندن اختیار کندوسن ایچنه
آتدی سوارك نیت خیر ایله اول مظهر شری شر ضرر نادن خلاص ایتدی بعده توبره‌دن
چیقوب بعض مؤثر کلمات ایله نصیحته آغاز ایدوب ایتدی ای مار بیلورسن بنجه ورطهء
دشواردن خلاص اولدك وبنجه کرداب بلادن نجات بولدك واجبدر که بو نعمت
شکرانه‌سی بر کوشه اختیار ایدوب من بعد مقام آزار وقصد اضراره اولمیه‌سن که
موذی دنیاده بدنام وآخرتده دشمن کامدر ورحمت حقدن دور ومرحمت خلقدن محروم
ومهجوردر بیت بترس از خدا ومیازار کس • ره رستکاری همینست وبس • مار ایتدی ای
سوار بو سوزدن فارغ اول که بن تا سنك بزم عیشکی زخم نیشم ایله تلخ ایتمیم بو مقامدن کتمیم
سوار ایتدی ای مار بو نه کفتار ناهنجار اولور دیدی بن سکا شفقت ورحمت بابنده قصور ایتمدم
وسنی میان آتشده قویوب نار ونوره ایمدم بن اولمسم سیل فنا بنای بنیه‌کی یقردی وشعلهء
آتش خانمان حیاتکی یقردی احسان اداسنده ایذا سزا میدر که کرم جزاسنده الم روامی بیت
از جانب من طرح وفاداری بود • از پیش تو آیین جفاکاری بود • مار ایتدی بیلیسن انسانلر
تصور ایتدیکی محلده واقع اولمدی ولطف واحسانکی دریغ بیورمدك لیکن مستحقنه
وصول بولمدی سن بیلورسن که بن مظهر شر ومنبع زهر ومنشاء ضررم جمیع جانورلر بنم
شررمدن اوشنور خصوصا نوع بشر ضرر زهرمدن قاچار قاشنور چون سن بنم کبی مظهر
شر الوجودی خیر محض قضاسنده قویوب تنکنای عدمه کوندرمدك وبنکلین منشاء فسادك
آتش افسادینی سیل دما ایله سوندروب کار بار وجودمی نابود ایلیوب کوندرمدك
هر آینه انك مکافاتنده انواع آفات ومخافاته حاضر ومنتظر اولمق کرك شریرلره
خیر ایلمك وخیرلره شر ایتمکه برابردر • بلکه بدکردارلره احسان نیکوکارلره اسائتدن
بتردر بیت چنانکه در روش شرع وعقل ممنوعست • بدی بنسبت پاکان ونیکوان کردن •
بجای دژصفتان که مردم آزارند • بهیچ وجه نکویی نمیتوان کردن • بر دخی بوکه قلنا اهبطوا
بعضکم لبعض عدو نص صریحی موجبنجه سزکله بنم میانمزده عداوت قدیمی قایمدر • دود

وعاقبت اندیشلك مقتضاسی اوزره دشمن مقتول وخصم مخذول اولمق لازمیدر وبحکم
اقتلوا الاسودین بزی قتل بحسب العقل والنقل سز طایفه‌یه فرض عین ایدی چون بو بابده فرمان
شرعه ومقتضای عقل وطبعه مخالف فعل ارتکاب ایدوب رحم یرینه زخم نوش محلنده
نیش ادزانی کوردك البته سکا زهر دهانندن چاشنی طاتدیرمك کرك ویرندانندن
تجرع ایتدیرمك کرك تا استماع قیلنلر بر فعل مکروه سکا اتباعدن امتناع قیله‌لر وسایرلره دخی
تجربه اولوب سندن عبرت ونصیحت الهلر سوار ایتدی ای قهرمان ستمکار بو نه افسانه‌در که
سویلرسن وبو نه بهانه‌در که ایلرسن انصاف ایله احسان مقابله‌سنده اسائت نجه ملتده
روا کورمشلردر کرم مکافاتنده خیانتی قنغی شریعته رخصت ویرمشلردر جزاسنده
شری هیچ بر عاقل روا کورمز ونفع جزاسنده ضرری کافر قاضیسی دخی بویورمز بیت بنا
اولالی بو دیر پر آفات • بینه احسانه احسان ایتدم مکافات • مار ایتدی ای سوار سن بو کارده
انکار ایدرسن کر بو عادت انساندر سزك مذهبکزده نیك وبد برابر اساءت واحسان
یکساندر بیت کوردم احسان ایدرك عصیان عجیبدر • عجبدر عادت انسان عجیبدر • هر دم مرهم
یرینه نیش اوردرسز وبونش محلنه نیش روا کوردرسز بن بو دعوایه سزك فتواکز ایله عامل
اولوردم وبو معامله‌ده سزدن نه کیمله آلدمسه ینه انکله ویرودم ع یکلحظه بجوانبه
کز فروشی همه سال • هرچند که سوار زبان محاوره‌ده برکار ایدی سوار مساعد ساعد ماره
طارلکوب ایدی ای سوار چاره کار دهان بو ایکی امرك بریسن اختیار ایدرز اولا دخی
سکا می اوره‌یز ویا شرکدنمی ابتدا ایله‌یز القصه سوار هر بار که حصار انکارده تحصن
ایتدی مفید اولمیوب آخر کار بو عهد اوزره قرار ایتدیلر که مار سوز ایله که شهود دعواسینی
عدول ایله اثبات ایلیه سوار اسکات ایده واول زخمنه جان ودلدن خریدار اوله وکندو
هلاکنی عن صمیم القلب اختیار قیله پس مار اطرافه نکاه ایتدی کوردیکه بر کاومیش بیابانده
کوردنود ومیان صحراده رعی وچرا ایدر ایدی ای سوار کل بو مشکلی بر سلیم دلدن استفسار
ایده‌لم پس مار وشتر سوار اتفاقیله کاومیش قتنه کلدیلر مار دهان زهر بار وهلاهل
نثارین اچوب ایدی ای کاومیش دوزکار دکه بو بیابان جهانده کشت وکذار ایدرسن
جزای احسان ندر بجه بلورسن ایدی ای آدمیلر مذهبنجه صوررسك مکافات احسان
اساءتدر وپاداش انعام جنایتدر بو دعوانك صدقنه دلالتده بو کفایت ایتمزمی که بن نیجه
مدتدر که بونلردن برینه خدمت ایدوب هر سال صحرای وجوده غزال چینی کبی بر کوساله کتوردی
خانه خداوندی شیر وروغن ایدردم واونك وجه معاشی وجهه انتعاشی بنم ذمتمده

اولوب بنم حق خدمتمی بله و شکر نعمتی قلدیردم چون پیر اولدم نتاج بچه دن قالدم بنم
تعهد حالمی ترک ایدوب حقوق ماضیه می اونتدی و بنی بر صحرایه صالیویروب تک و تنها
قودی کتدی چون بو علف زارده بر مقدار اوتلیوب بیکار و کامکار کزردم بدنمده فی
الجمله سمن و سمیز ظاهر اولدی بر کون صاحبم بو جانبدن کذر ایدوب دیده دقتله بنم حسن
حالمه و یالمه نظر ایلدی چون بنم ضخامت تنم و انداممی کوردی تعجب ایدوب بشاشت
تمامله دونوب مقامنه کتدی یارنداسی بر قصاب کتوروب بنی اکا بیع ایلدی بو کون
سلاخ خانه یه ایلتوب بنی ذبح ایتمک مقرردر انسان طایفه سنده احسانک مکافاتی
بودر دکر بیان ایتدم ع حال من اینست یاران با که کوییم حال خود ۰ مار ایدی اشدوب حکایت
حال مکافاتی اشتدک و مذهب آدمیانده احسان مقابله سنده اساءت لازم ایدوکن
استماع ایتدک همان بی توقف زخمه آماده اولوب عهده وفا و شرط معهودی ادا ایتمک
کرکسن سوار ایتدی بزم شریعتمزده شاهد واحد ایله حکم ثابت اولمز و شهادت حد نصابه
وارمایجه قضا مضا بولمز مار دینه آفاقه نظر ایلدی اتفاق کوزی بر درخته راست
کلدی ایتدی کل بو درختدن دخی کیفیت حالی صوره لم بو بابده اول دخی ندکوره لم
پس معیتله اول اغاج دبنه واردیلر مار اندن دخی صوردی کم مکافات احسان ندر ایتدی
مذهب انسانده جزای احسان اساءتدر و مشرب آدمیانده پاداش منفعت مضرتدر بو
بهانه کم بن بو بیابانده بر درخت سایه دارم ولیل و نهار بر ایاغ اوزرنه طوروب
آینده و رونده یه خدمتکارم بنی آدمدن نه زمانده و درمانده که بو بیابانده تاب آفتابدن
کرجکری یریاولکلو رسایه دوشمده بر ساعت آسوده اولوب راحت اولور چون شدائد
راهدن فراغت و تکاپوی هوادن افاقت بولور کوزلرین آچوب زیر و بالامه نظر ایدر ۰
بونک هم شاخندن بر دکلو چوب دسته و بو قدر تیر صابی وار در نده بو مقدار تخته
واندن بو قدر عدد قابی چقر سویله کم یانده بیر بولنه یا کسر فی الحال چقوب شاخلرم
بر قاچن کسر بونک بیله کم بونلر بندن نصفا بولودلر جفا قلودلر و با وجود که بندن راحت
کوردلر زحمت ویردولر بیت من در اندیشه که چون بسر او سایه کنم ۰ او درآن غم که حسان
بر کند از بنیادم ۰ مار ایتدی ای سوار شاهدلرمز بر طرف اولدی شمدنصکره دخی نه بهانه
اولور البته شرط معهودی ادا ایتمک کرکدر و زخم نیشمه رضا ویرمک کرک سوار تعلل
ایدوب ایتدی تعدیل شهود لازم ایدی اولمدی و بو بابده تزکیه واجب ایدی بولمدی
ناحق قانیده دوکمک عدالتکه لایق دکلدر دخی بینت قضا رضای حقته موافق دکل

باوجودكه معلومكدر كه جان عزيز وميوهٔ زندكانی زهی لذيذدر قلبی تعلق ديلدن قطع
ايلمك صعب كاردر وخلعت حياتی بدندن خلع ايلمك امر دشواردر • اما من بعد شرطم بونك
اوزرنه اولسون كه اكر بو قضيه يه بر كواه دخی بولنه بی مضايقه قضايه رضا ويرم وشرط
معهودی تقديم ايدوب بو بلايه كندومی تسليم ايدم بو اثناده اتفاق بر روباه اول نواحيده
كذر كن بو مناظره كوروب مشكللرينكی ديوب ياب ياب ياتلرنه واروب بونلرك
مباحثه سنه قولاق اوروب تفصيل حاله واقف اولوب بطوردی چون مار آنی كوردی سواره
ايتدی كل ايمدی قضيه يی بو روباهدن صوره لم بو بابده اول دخی نه دير نه جواب ويرور
كوره لم سوار هنوز تفصيل حالی اعلام وجواب وسؤالی تمام ايتمدن روباه بر انتباه آواز
بلند ايله ايتدی ای مرد بيلمزميسن كه مكافات نيك بد وجزای احسان اسائتدر اما سن مار
حقنده نه احسان ايتدك اوله كه مستحق پاداش اسائت اولهسن سوار چون حقيقت حالی
حكايت ايتدی روباه ايتدی سن مرد عاقله بكزرسن نيچون بيهوده سوز سويلرسن وحق صحيحی
ستر ايدوب كذبی صحيح كندوكه نسبت ايلرسن ع زعاقل كی روا باشد سخنهای خطا كفتن
مار ايتدی بلی سوار راست سويلر اسه اول توبره كه بنی ورطهٔ آتشدن خلاص ايتدی روباه
تعجب صورتن كوستروب ايتدی بو كلامه باور نجه مقصوددر كه بو قدر جسامت وهيكل و
ضخامت بيكر ايله ذات اكبره بكزر ديراژدرسن وتوبره يه اكا نسبت دايرهٔ عين النوردن
اصغردر صغه بيلمك نجه ممكن وميسردر مار ايتدی بو مجملی مشاهده ايله بيان سهلدر
وبو دعوايی برهان عيان ايله اثبات آساندر والحاصل اكر اعتماد ايتمزسك اسه خراسده بزد
روباه ايتدی اكر بو قضيه يی علم اليقين بيلم وبو صورتی رای عين ايله مشاهده قيلم اميددر
دركه بو عقده يی لطف حيله ايله حل • وبو خصومتی اكمل وجه اوزره فصل ايدم پس تحقيق دعوا
وتصديق مدعی ايچون سوار توبره نك اغزن آچدی ويردی مار كلام روباهه مغرور اولوب
توبره نك ايچنه كردی روباه چون آنی كوردی آهسته سواره ديدی ای جوان چون
هميشه دشمنك زندانده كوردك وخصمك خطر چاهنده بولدك فرصتی غنيمت بيل ومجال
ويرمه امرفی تدارك قيل بيت دشمنه كر فرصت آلورده همان • تيدی كودير نفسنی ويرمه امان
پس سوار توبره نك اغزينی محكم طوتوب سنك خارايه سوقليا اوردی كه مارك زهر نيشی
چاك اولوب كشته سی زهر هلاهل اولدی وبنی آدم انك شر وشرر وضرر زهرندن قورتلوب
روی عالم انك خبث خبثندن پاكيزه وپاك اولدی ع اينچنين بد ذندكانی كشته به •
بو حكايتك فايده سی بودركه • خردمنده لازمدركه طريق خزم وحزم نامرعی قوميه وخصم فتنه

یان

فتنه انگیزلک رأی قوی آمیننه مغرور اولمیه وهیچ وجهله انلرک عهدینه اعتماد و قولنه اعتقاد
قلمیه تا انلرک دام بلاسنده دریمانده قالمیه **بیت** اولکه قول خصمله مغرور اولور شمع عقلی
تیره وشنی نور اولور • دوست اولمق دشمن اول وقتن بلور • کم قوالق بوزلرندن دور اولور •
دماغ ایتدی بو کلام لآلی انتظامی که عین حکمت و محض نصیحتدر قول سامعه ایله ایشتدم
و بو جواهر زواهر مآثری که معدن عقل وکان خردده مستخرجدر گوش هوشه آتدم
تا سنک کرم ذات ومکارم صفاتکه لایق بودر که بو بابده دخی موافقتی فتح باب ایدوب
دریچه مخالفتی سد ایده سن و بنم کلامیمه باور قلوب احکام وهمیه یی براهین عقلیه ایله
رد ایده سن و حکمانک بو پندنی که بیورمشلردر لئیملر مصاحبتندن فرار ایدوب
کریملر مجالستن اختیار ایتمک گرک گوش هوشکه بند ایده سن که کریم بر ساعت مصاحبتده
انواع شفقت وملاطفت بیورور و دعونت وخشونتدن احتراز ایدوب یگانه لکه
مبدل قلورلر اما لئیم حق صحبت وقدیمدن اغماض ایدوب ادنی بهانه ایله یوز بللق دوستدن
اعراض ایلر بو اجلدندر که آزاده لرک صداقتی بتر وعداوتی دیر واقع اولور گوزن
ذرینکی که کیج شکسته اولور وهیچ وجهله صلاح بولمز **بیت** بیلنلر باغ حکمتدن بو مثللر
بو معنیده بغایت خوش دیمشلر **بیت** دوستی باید از ان گونه جست • کان ابد الدهر بماند
درست • خانه کاساسش بود از خشت خام • پست شود از دوسه باران تمام • ای زیرک
بندخی اولقبیله دکم که دیانتمه اعتقاد قلنه وصداقتمه اعتماد قلنه (اولنه) باوجود که بر صدیق
صادقه محتاجم و بر رفیق موافقه کم طوشه بن آجم یوزم جاده بو جانبه التجا ایدوب هیچ
بر طریقله بو یولدن دونمزم و بو دعاده بو نحریه توجه ایدوب هیچ وجهله بو قبله دن
یوز دوندرمزم واصلا طعام طاتمزم تا بنی نعمت ملاقات شریفکله مشرف قلمیه سن
وقطعا آرام اتمزم تا گوش جانمی دُر مقالات لطیفکله مقرّب ومشنّف قلمیه سن **بیت**
دامن چو تو نگاری زکف آسان ندهم • که بجو تو یا به بسیار بدست آمده • موش ایتدی سنک
موالات مراعاتکه خریدارم وصدیق صادق ویار موافق مرافقه احتیاجده بندخی سن قدر واردم
موالاتکده بو قدر گیریشم ومجالستکده بو دکلو رغبتم اول اجلدندر که اگر بنم حقمده
مکر و غدر فکر ایده سن عقل قتنده عذرم واضح اوله وتا دیمیه سن که بر سست عنانده دوست
بولدم وبر هرزه گوی نرم خلقت وضعیف حقیقت شخصله آشنا اولدم والا اول کارمدن
سنک دعوای صداقتکده صدقکی بلمشدم وسنک صحبتکه جان ودلله مایل اولمشدم **بیت**
چو ندیدن دل بیق مهر دوست جست • اندر ان دل دوستی میدانکه هست • هیچ عاشق خود

نظم

٤

خود نباشد وصل چو کرنه معشوقش بود جویای او پس طشره کلوب سوراخی قپوسنده طوردی
زاغ صوردی که نیچون ایلرو کلوب بن مشتاق اولدیغم موانستدن ابا ایدوب شرف مجالستکله مشرف
قلمزسن مکر خاطر شریفنده خلجان خوف مشاهده ایدوب خفقان بیم معاینه ایدرسن
موش ایتدی هرگاه که برکمسنه کندو نفسنی صدیق صادق بولنه فداقلق وقت مضایقه‌ده
نقد جانلرینی‌دن نثار عزیز اچون دینی واجب لاداییدی انلک کبی صدیق محب صادق و برادر
موافق دیمک لایقدر و مراتب صداقتده انلک مرتبه‌سی عالی و درجه‌سی فایقدر واکرمهمات
امور دنیویه‌ده مساعده ملاطفت بیوروب مال و منالله مواسات قلنه انلک دوستلغی متوسط
الحاللردن اولور معقوله کمسنه‌نک منتهاسی مصادقی حد اعتدالده دیمشلردر که اول کمسنه که
دوستینه مراعات وقت مصلحت حال اچون جاه و مالله مواسات ایله شول صیاده بکزرکه
کندو سودی اچون دانه صحر پرورش طیور مقصودی دکلدر چون بو اصل صداقت غرض آمیزدر
ممکندر که عاقبتی عداوت انگیز اوله **بیت** هر نفسی کان غرض آمیز شد • دوستی و دشمنی انگیز شد •
اما شول کمسنه که جام محبتی شویله نوش ایلیه که کندو بولندوه وارلغی فراموش ایلیه اکسیر
اکبر و کیمیای سعادت و کبریت احمردن مرتبه اولیدر و میدان محبتده جانندن قلمق
پیدادر که مال اداتمکدن نهزار بار اعلیدر الجود بالنفس اقصی غایة الجود **بیت** هست جوانمرد
درم صد هزار • لیک چو با جان فتد انجاست کار • پوشیده دکلدر که سنک شرط موالاتکی
قبولدن و بابنه ملاقاتکه دخولدن بونک برله که بکا خطر جانی واردر زمین دلمده بنای صداقت
بو درجه‌ده استواردر که طریق یارده بذل نفس و فدای جان بکا آسانلق کاردر **ع**
کو رسد کار بجان از سر جان برخیزم • اکر سکا فی الجمله سوء ظن اولیدی مصاحبتکه مایل اولمزدم
و گوشه کاشانه‌ده اوتوروب کنج آشیانه‌دن قدم بیرون قلمزدم • قلبم سنک مصادقتکه
تمام واثقدر و جسم سنک مصاحبتکه تمام عاشقدر و طلب صحبتمده صدق نیتک و خلوص
طویتک شایبه شبهه‌دن بریدر بو جمله ایله بنم جانبمده اولان خلوص و خصوصیتکده بر ید
ای زاغ اکرچه سنکله بنم میانمزده بنیاد عهد و پیمان پایدار و بنیان امن و امان استواردر
اما سنک بنی کبی نیچه بعضی یارانک وار که بنمله انلرک بیننده بعض خصومت دایم و شطرنج
عداوت قایمدر محتملدر که انلرک برسی بنی کوره‌جک بکا قصد ایده و نیشتر تیر چنک
خون فشانله رک شریانمدن نقصد ایده • زاغ ایتدی بنمله یارانم میاننده شرطمز واردر
که هر برسی بنم دوستمله دوست دشمنمله دشمن اوله‌لر موش ایتدی بلی هر کمسنه دوست دشمنله
یار و دشمن دوستله هوادار اوله اجتناب مرمه سندن مردود و اعدا اعدادندن معدود **بیت**

روي دل از دو طايفه بر داشتن نكوست از دوستان دشمن واز دشمنان دوست بو اجلدندر كه
ارباب حكمت احبابي اوچ قسم ايتمشلردر دوست خالص ودوست دوستي دشمن دشمني دخي
اوچ تقسيم ايتمشلردر دشمن ظاهر دشمن دوست دوست دشمن بو بابده بيور مشلردر
بيت از دشمن خود چنان نترسم كز دشمن يار ويار دشمن ❊ زاغ ايتدي اي زيرك مضمون كلام
معلوم اولدي شويله بيل كه بنمله سنك ميانكرده اركان مودت بو مرتبه ده موكد وبنيان
محبت بو مثابه ده مشيد اولمشدر كه من بعد بكا اول كمسنه لر يار اولديلر كه في الحقيقه سكا
يار اوله وبنمله مصادقه اول كمسنه لر ايدر اولديلر سنك رضاكي طلبكار اوله هر كمسه كه
سكا عدو اوله اكا عداوت بكا لازمدر اگرچه بكا خويش وتبار اوله وهر كمسه كه سكا
محب اوله اكا محبت واجبدر اگرچه كه بكا اغيار اوله بيت بر رخ هر كس كه نيست داغ غلاميت يار
گو بدر من بود دشمن واغيار ماست ❊ خلوص محبتكده صدق نيتم ❊ وخصوص مودتكده عقد
عزيمتم اول مثابه ده در كه اگر چشم وزبان كه ديده بان قلعهٔ جان وترجمان بيان جاندر
سكا خاين ومخالف ومباين كوردم بر اشارتله انكيسن دخي سلك وجوددن كرداب عدمه
كوندرم بيت عضوي ز تو گر دوست شود با دشمن ❊ دشمن دو شمر تيغ دو كش زخم دو زن ❊
موش بو كلمات استماعندن ذوق دل اولوب ايلرو كلدي وزاغك حالني وخاطرني صوردي
والحاصل اول ايكي يار بربرندن كنار ايدوب مشاهدهٔ جمالله خوشحال اولدلر وليل و
نهار زبان اشتياقي بركار ايدوب مصاحبته اشتغال قلديلر ع ميان بند بدعشرت ترا كرپان
دركنار آمد ❊ چون موش بر موجب اكرموا الضيف فكم وظايف ضيافتي تقديم ومراسم تكريم وتعظيمي
تبجيل تكميل وتتميم ايدي يندعاي برادر اگر رخصت اقامتي مسكن اصليدن كوتر ب اهل و
عيالك بو منزله كتوره سن طوق منتك تا قيامت كردنمه بندايدوب غبار اندوهي آيينهٔ
دلدن كوتره سن زيرا بو بقعه كه بو مسكينك مسكني ومأواي خوشتر وموضع دلكش وموقع
فرح بخشدر زاغ ايتدي بو مأوانك آب وهواسي وفسحت ووسعت رقعه سي باينده سوز
يوقدر ليكن شارع عامه قريب واقع اولوب تردد كاروان شيد مسافراندن حصول امر ابنوم
محتملدر ووصول آسيب ومكروه متوقعدر اما فلان جايكاه كه تعرض ابناء السبيلدن وامن
دوردر بر مرغزاردر كه غايت صفاده بحور حور كبي پرنوردر ولطافت هواده باغ ارم كبي
مقام حضور بيت لب جويي سراسر سبزه تر ❊ صبا بويي شكوفيله معطر ❊ كنار باغ وراغي
سنبل وكل ❊ ميان سبزه زاري بر قرنفل ❊ طعمه ولقمه اول نواحيده وافردر ❊ ودست آشوب
وفتنه اول حواليدن قاصر بو جمله دن غيري بنم احبابمدن بر كشف انده توطن ايدوب ❊

سزا وار اولور كه

اول مقامه شرف ویرمشدد اکر رغبت بیورد سک اتفاقلیا اول منزل بهشت آیینه وارهلم
وبقیة العمر اول مرغزارده کامران وکامکار دوزکار کچورهلوم موش ایدی بیت تا دامن
کفن نکشم زیر پای خاک • باور مکن که دست ز دامن بدارمت • ای انیس دل ناشادم وجلیس
حجرهٔ فؤادم شرف مجاورتکدن غیری امیدم سعادت مصاحبتکدن غیری مرادم یوقدر •
سن آفتاب کبی هر قنده کم کیده سن بن سایه کبی یانکجه یوزاو ذره یوردوردم وآستین فشان
که هر جانبه خرام ایده سن بن دامن کبی اردنجه باش اوزره سوردیوردم تاکریبان جامهٔ حیاتم
چنک هادم اللذات ایله چاک • وچشم جهان بینم صرصر مرک ومماتله پرخاک اولمیه •
دست ارادتم دامن محبتکدن آیرلمیه • ودیدهٔ دلم مشاهدهٔ شاهد سیل ومحبتکدن ایرلمیه
بو بقعه ده که حالیا ساکنم وطن اصلی ومسقط راسم دکلدر بلکه تصاریف روزکار بو مقامه
بنی بی اختیار کتوردشدر بیم سرکذشتم اوزون ندر وعجایب وغرایب حد وعدددن افزوندر
انشا الله اول زمانکه قرارکاه مقرر اولوب خاطر عاطر شدت مسافرت وزحمت مهاجرتدن
آسایش بوله تصدیع جایز اولورسه هور ذره ذره وبحردن قطره روایت اولنه چون بیانلر
کلام بو مقامده تمام اولدی زاغ فی الحال دم موشه یاپشوب بال عزیمتله پروازه کلدی •
ومقصد معهوده متوجه اولوب بجه زمان کتدکدنصکره منزل مقصوده ایردی •
سنک پشته مکراول مرغزار میانده اولان چشمه نک حوالیسنده کشت ایدرکن چون
اراقدن صورت زشت زاغ ظلمت سرشتی احساس ایدی ترس وهراس اکا غالب اولوب •
فی الحال صویه طالدی زاغ موشی هوادن آهسته اندوروب سنک پشته آواز ایلدی سنک
پشت فقرآبدن صدای آشنایی ایشدوب شرایط استقبال قرطودی ودیدار یار کرامی ایله
شاد • و زندان هجراندن آزاد اولوب ایدی بیت بخت برکشته من باسر همان آمد •
وقت شادیست کنون کان کل خندان آمد • پس بربریله کورشدیلر واوپوشدیلر وقوچشدیلر
خاطرلر رنجور شدیلر کشف استفسار ایدی که بو آنه دک نه حالده وزمانیه دک نه
اشتغالده ایدک زاغ سرکذشتی کبوترلر بنده کرفتار اولدوغن تا اندن نجات بولنجه
وموش ایله مصاحبت ومصادقت قرار قلدوغن تا مسکن مالوفه واصل اولنجه تقریر و
قطمیر تقریر ایدوب کلک تعبیر ایله صمن کشفه تحریر وتصویر ایلدی کشف چون بر سبیل
اجمال تفصیل حالی معلوم ایدی بشره سنده بشاشت وهشاشت نه انداز حاصل
اولوب ایدی ای موش خاطر نی آرام ع خوش آمدی علیک السلام والاکرام بزم مجمعرک
سعادتیدر که سزلک رخکوزی بو جانبه چکدی وطالعمز قویتدر بو الطاف نه نهایتک

بخه زمان خامه ایله تقریر اولنمق میسردر بو التفات بیحد و عنایتك محمد بکی بخشخامهٔ زبان ایله
تحریر اولنمق متصوردر تاب آفتاب حوادثدن سزك سایهٔ عنایتکزه پناه ایلیوب دوز وصالی
امانی و آمالی حصول دولت وصالکوزده اکلیوب دورز بیت این عنایات ازلی بود که
ره برسیدیم • وین هدایت ابدی کشت که دوست دیدم • چون شدایدسفردن آسایش
بولدیلر و اول مسکن مأمنده عنبار چشم دوزکاردن سالم و مصاحبت یار و موافق دیاد
غانم اولوب دوز وشب تماشای جمال و شکر وصاله مواظب و مداوم اولدیلر زاغ موشه
متوجه اولوب ایدی ای زیرك اکر مصلحت کورورسك و وعدهٔ کریمه انجازه بیسندرب
سرکذشتکی سنك بشت حضورنده حکایت ایله تاما بیکرده قواعد موانست استحکام بولم
و اول نوادرك استماعیله اهل مجلسه تمام استراحت ماالاکلام حاصل اوله بیت بکشا لب
زان دهان شیرین • کام دل ما براز شکر کن • موش سمعا وطاعة دیوب بو سواله جواب کشته
خطاب ایدوب ایدی ای برادر بنم منشا مولودم دیار هنددن بر شهردر • که اکا ماروت
دیرلر بن اول شهرده بر زاهدك زاویه سنده وطن طوتمشدم و کوشهٔ صومعه سنده کندیم
ایچون بر آشیانه دوزوب دستارادتله اول آستانیه التجا ایتمشدم بنی نوع عمدن بخه لر
بنم درکاهمه ملازمت ایدرلردی و هرکاه خدمت ایچون بارکاه همته کلوب کیدرلردی
مرید معتقدلوندن بر مرید صالح هر صباح زاهد ایچون بر سفره طعام احضار ایدردی
زاهد انوك برمقدارین وظیفهٔ چاشته صرف ایدوب باقیسن شام ایچون ادخار ایلردی
بن دیدهٔ ترصد ایله کوزدردم • زاهد حجره دن چقدوغی کبی کندومی سفره یه ایلتوب
مرادم اولدوغی قدر اچنده اولن طعامدن یردم باقیسن تمام سایر یارانمه انعام و احسان
ایدردم • زاهد هرچند که حیله ایله بنی صید اتمکه قصد ایلدی کارکر اولمدی • و دام مکر ایله
قیدوبندا اتمکه فکر ایدی فایده اولمدی • اتفاق بر کیجه زاویهٔ زاهده بر مهمان عزیز کلوب
منزلنی مشرف قلدی چون مراسم سلام و لوازم انعام و اطعام و اکرام تمام اولدی مایدهٔ
پر فایدهٔ کلام چکلوب سماط محاوره و سفرهٔ مباهره میانه کلدی زاهد اثنای کلامده
انوك مولد و مقصدین صوردی • و سبب ارتکاب سفر و موجب اجتناب حضور حضری
استفسار بیوردی مهمان بر مرد ایدی جهان آزمای بر فرد ایدی عالم پیمای بیت سفر
کرده در بحر و بر سالها • شده مطلع بر بسی حالها • زاهده جوابده کاه اختصار و ایجاز
و کاه اطناب اطنابی درار ایدوب غرایب اخبار و عجایب امصاردن هر نسنه که انك
دیدهٔ شهودنده ارتسام بولمشدی بعبیر دلپذیر ایله تقریر ایدردی • زاهد اثنای مکالمه

كاه كاه الدين بر برنه اورردي يعني بو صدا ايله اول كوته آستين جوزه سفره اولدزد سلوردي
قودرتردي مهمان بو صورتدن كه بي حرمتلك علامتي ايدي زيرى منفعل وبحركتدن كه دايره
ادبدن بغايت دور ايدي آتش خشمي مشتعل اولوب ايدي اي زاهد صفت استهزا وسمت
سخريه‌دن احتراز ايله كه غايت لازمدر وجاده جددن جانب منزله ميل كه كافه خلقه عموما قادات باب
تاج وخرقه خصوصا زنانك نا ملايمدر **نظم** با استهزا وسخريت مكن ميل كه آنها لايق آزادگان
نيست • كسي كو هزل ايازي ساخت پيشه • از وي بوي دوري اندر جهان نيست • زاهد ايدي حاشا
كه هركز خار هزل بنم دامن حالمه آويخته وغبار استهزا هواي صفاي دلمه غلمه آميخته
اولا بو حركت كه بندن مشاهده ايدرسن كشود سفره لشكر فاره دن حمايت ايچوندر كيم بنم نعمته
مستولي اولوب خوان خانه مه دست تعرض دراز ايمشلردر انلرك طغيانندن نه سفره ده
خرده نان قودیلر ونه خانه ده دانه دن نشان بولنور مهمان ايدي كه انلرك جمله سي
اقدام وحمله ده بر برنه نظيرميدر ويا بعضي بعضندن جري ودليرميدر زاهد ايدي
اي مهمان انلرك بريسي پهلوان بلكه جمله سي سلطان قهرمان قاتل ممنوع استه ده دور • بو سفره يه
كيروب ايچنده نه نسنه وار ايسه قاپر • وكوز كوره يوروليشي ايدوب نان ونعمتدن بولدوغن
چالرچار بر مهمان ايدي البته انك ساير لردن جرئته بر حكمت واقدامه تقدمنه
بر علت لازمدر بونك مصداقي همان اول حكايه‌در كه اول شخص اول عودنه ايدي كه
كنجد مقشر ايله غير مقشر مثلا بمثل صاتمغه البته بر سبب كرك زاهد ايدي اكر زحمت
اولمز ايسه بيوركه نه كيفيتله اولمشدر اول **حكايت** مهمان ايدي بو كلدوكم
زاهده شبانكاه قلاوزكوين بر آشنانك خانه سنه نزول ايدم طعام شام سوب وظيفه
ضيافت تمام اولدقدنصكره بيچون جامه خواب دوشدلر واديب ياتدم هنوز خوابه وارمدن
مرد آشنا عيالي قاتنه كتدي • واهليله مكالمه يه آغاز ايدي بنم انلرك ميانده حجاب
بر بوريا ايدي بو سببدن انلرك مفاوضه لرن ايشدردم • ومابينلرنده جاري اولان
كفتكويك جمله سن كوش ايدردم • مرد خاتونه ايدي نيتم بودركه يارين بوا ويه نك
اولولرين دعوت ايدوب بو مهمان عزيز حضورنده كه عالم غيبدن بزه برهديه در جميع
ايدوب بنم حالمه لايق • وانلرك شانه موافق ضيافت يراغن كوردم عورت ايدي هي نه عجب
سويلرسن سنك او لقدر مالك يوقدركه مؤنت عيالكه كفايت ايده بو منصب وجاده
بو محنت ودوسكاهله خاطرك كه ضيافت عام خيالنه كتوردسن وديلدك ما غكدم الطعام وانعام
سوداي خاميني پشوردسن هيهات هيهات **ع** سوداي خامي پخته فكر محالي كرده • كوزلك آچ

سندن صکره زن و فرزندی کبی غیره محتاج اتمه • و بو کونی که جمعه قادرسن فردا ایچون
ذخیره مهیا قیلمدن کمره وار ایتدیکی ای عورت بیت نداشت چشم بصیرت که کرد کرد و نخورد
ببرد کوی سعادت که خرج کرد و بداد • اکر توفیق معین و سعادت قرین اولوب بونیت
قوتدن فعله کلورسه • نه محل ندامت و نه مقام ملامتدر که فی الحقیقه ذخیره آخرتدر
و جمع مالک مآلی و نتیجه و ادخاری دخی بودر • و لحاصل کارک انجامی ضلالدر سنده کرک اول کرک
طمع کارک حسب حالی اکا دالدر زن سؤال ایدی که بغه اولمشدر اول حکایت مرد
ایتدی روایت ایدرلر که بر صیاد وار ایدی هنرمند و صنعت اصطیادده استادی مانند
آهوی بیم دام و اکنا مدن چقمزدی نخچیر و هم سمندن صحرایه بقمزدی بیت دیده وری پر هنری
تیزهوش • حیله کری سخت ولی سخت کوش • اتفاقا بر کون بر کوه دامننده قوردی و تیر و کمان
کندو کمینکاهده اوتوردی • ناکاه بر صید اول قیده بند • و بر شکار اول دامه کرفتار
اولدی صیاد تیر پرتاب کبی کمیندن چقوب شتاب تمامله دامه متوجه اولنجق آهو هول
جاندن قوت ایدی • و دامی قوپاروب صحرا جانبنه طوتدی کتدی صیاد صاحب تدبیر
بونی کوریجک بی تراخی و تأخیر دستنده اولن کمانک شستنده اولن تیری نخچیر جانبنه
آتدی • اتفاق پیکان تیر نخچیر بیچاره نک پاینه راست کلدی صیاد یتشوب فی الحال ایشنی
تمام ایتدی • و پشته آلوب سرور موفور و حبور نا محصور ایله یولنه کیتدی • ناکاه اثنای
راهده بر کراز کمراهه طوش کلدی صیادک اکا دخی دیکی طمع و شرهی قایندی • و جنکنده
اولان خدنک الماس رنکی اکا حواله ایدوب • تقدیر الهی پیکان تیر شریان شکافی خنزیرک
کافی نافذه اویدی خنزیر دخی اول تیر زهر اب دادهدن تیغ دندان تابداده ایله
شکم صیادی چاک ایدوب • ایکیسی دخی طرفة العینده آلوده خاک و خون اولوب • یرلو
یرنده هلاک اولدیلر بو واقعه اثناسنده بر کرک کرسنه اول موضعه یتشوب کوردی
که اوج کشته بجه کشته هر بری کرک صحرا بر بیوک پشته کرک بو صورتدن که هنوز آیینه
خیالنده ارتسام بولمشدی حظ تمام ایدی • و کثرت نعمت و وفور غنیمتله مستظهر اولوب
کندو کندویه ایتدی بیت که بسی روزکار می باید • کاینچنین نعمتی بدست آید • بو نعمتلرک
حقن بلمزسم کافر نعمتلر دفترنده مرقوم اولورم و اسراف و اتلاف ایدرسم غفلت جهالتله
موسوم اولورم هنکام تأمل و اعتبارده • و زمان تصرف و ادخارده حالا صلاح حال و مآله
انسب بودرکه بلوکدن زه آدنوی کمانه قناعت ایچوروب • زه کمان تصیلا ایله نچم و نوکچ
لیه نخچی محنت ایام و ایام محنت ایچون نیرکنجده دفن ایدوب • روز بروز یتوآد زوی

هدف مراده یتشدم که حکما بو رمسئلهٔ **بیت** مخور جمله ترسم که دیرا سیتی • به پرانه سو بد بود
نیستی بخور چیزی از مال چیزی بنه • ز نیهر کسان نرچیزی بنه • پس کرك غایت حرصدن
ذه کمالی نهایتنه الوب دندان شره ایله جیننکه آغاز ایلدی یتشدنداننذ نکیش کمان قرللو
بر کوشه سی قوت ضربله کوکلك قلبنه طوقونب اول دد بی حزد اول ددد دن طودوغی یرده
مرده اولدی **ع** اونیز یشدوان همه ناخورده بماند • بومثلك محصلی بودر که جمع مال حریص
ودنیا نك آرزوینه مطیع اولوب ذخیره و تمعك عاقبتی وخیم و خاتمه سی عذاب الیم در **بیت**
آنچه داری بخور امروز و غم دهر مخور • چون نفر دا برسی رذق تو فردا برسد • زهی شوربخت
وشوریده رخت اول طایفه که اول حالده فکر مآل ایلمکزخیال محالیله جمع مال
ایدیلر و عاقبت کار حسرت و ندامت بیشمار ایله قودلر کیتدلر **بیت** تاکی ای خواجه جمیع
مال کنی • کو برگ از تو باز خواهد ماند • گنج قارون نکر بدست آدی • همچنان حرص وآز
خواهد ماند • بو میفروز آتشی که از و • بو سوز و گداز خواهد ماند چون مرزبان بو کلمات
حکمت بنیانی استماع ایلدی و ملهم سعادتدن مژدهٔ الرزق علی الله کوش هوشنه یتدی
شوهرینه ایتدی ای عزیز اطفال ایچون کیلار ده بر مقدار برنج و کنجد ادخار المشدم
حالا ظاهر اولدی که جمع ادخار نامبارك و مشوم و ارباب احتکار میامن تفویض و توکلدن
محروم و ناصیهٔ حالی رقم شآمت و همت شقا و نله مرقوم و موسوم ایمش صباح تمام اوند
کمسنه یه کفایت ایدر طعام مهیا ایده یم کیمی دیلرسك دعوت ایله و مهمان یا بنده حق
ضیافتی رعایت ایله الحاصل زن صمیم دلدن مردك نصیحتنه قایل اولوب چین سحر که کم
سهم شعاع مخروطی جانب افق مشرقیله مایل اولوب و آب چشمهٔ آفتابله آیینهٔ دیده
لردن غبار خواب زایل اولدی **بیت** سحرگاه چون چشمهٔ آفتاب • فرو شست از
دیدها کرد خواب • زن کنجدی مقشر ایدوب یودی و قورودسن دیو آفتابه قودی و کندی
کارینه مشغول اولدی و شوهرینه تاکید و تهدید ایلدی که کنجدك تمام ترلکی کیدوب خشك
اولنجه او سستن حاضر اوله و تا مور و طیور پای تاراج و دست تعرض دراز ایمیه دیده
حفظ و حراستله ناظر اوله اتفاق شوهرك کشور چشمنه لشکر خواب غلبه ایدوب
بو اثناده بر کلب نجس خسیس کلوب آب دهانی و لعاب زبانیله اول کنجدی تلویث و
تنجیس ایلدی زن چون بو حالی کوردی اندن طعام اتخاذ اتمکدن احتراز ایدوب
کوتوروب بازاره کوتوردی بن داخی بازارده بر مهم ضرورده وار ایدیکه کاکیتدم و
انونك عقبنه دوشوب کیتدم کوردم که اول کنجد فروش دکاننه کلوب انی کنجد غیر

معشوقه ایله بازار ایدوب و مقابله ده بر ال اوتوروب فی الحال ایلوکه ای ذن بو معامله ده
البته بر نکته وار در بو میانه ده بر حیله مقرر در که معشوقی عین معشوق ایله صباغ
بیع ایدرسن بو مثل مضمونی موجبنجه بنم دخی خاطرمه بو خطور ایدر که اول موش
حجره نك بو قدر مقدرت و جراتنه البته بر علت و حکمت واجبدر اما رای غالب بودر که
خانه سنده بر مقدار دینار وار در که استظهار ایدوب بو مرتبه جرات و شجاعت
اظهار ایدر که اکر بو حال خالی خزانه فلوسدن خالی اولسه شاخسار کردارنده بو لطافت
و طراوت پدیدار اولمزدی نته کیم دیمشلردر بازار دنیاده اول کسنه که نیی زردر
اولمغه بکزر که نی بالی و پر دردر **بیت** بی زر منشین کار مند دار درز • پیش همه اعتبار
زردار در زر کوید که اعتبار از زر بهتر • مثنوی که اعتبار زردار در زر • ای برادر
بو مقرر در که اول موشك بو زردر قوتنه باعث همان بیل و بیتر کتوروب سوراخنی زیرو زبر
ایده لم و سرانجام کارینه وارور کوره لم زاهد چون مهمانك بو اقدام و ابرامنی کوردی
فی الحال امرینه امتثال ایدوب بیل و بیتر کتوردی • بن اولدم سوراخ آخرده بو ماجرای علی
ماجری استماع ایدردم واقعا آشیانمده زر سرخ تمام عیار هزار عدد دینار وار دی
هر زمان انوك اوزرنده غلطان و تماشای دلکشاسیله شاد و خندان ایدم قلبیمه
جاندن اکا متعلق جانمزدن دلدن اکا متشوق و متعشق ایدی نظاره سیله چشممه
نور سرور حاصل اولوردی ملاحظه سیله کوکلمه سرور دنا محصور واصل اولوردی
همان مهمان و میزبان زمینی قازوب پایان آشیانه ایردیلر و خلاف معهود
اول دینار معدودی انده موجود بولوب کوردیلر **نظم** درستی چند خندان رخ چو خور (شید)
درخشان نصفا چون جام جمشید • وجیهی سنکی صاحب عیاری • نکاری سرخ روی
سکه داری • کهی بکرفته خوبان سر دست • دمی سیمین بر نوا بوده پابست • فرح بخش
درونهای نهادی پریشان • کلید قفل مشکلهای دوران • مهمان زاهده
ایتدی اول موشك مایه جرات و پیرایه قوتی بو ایدی زیرا که زر مدد روح و مایه
فتوحدر کوره سن که من بعد کوشه حجره یی قویوب جانب سفره یه کلمسه کرك • و زر
آجی سندن نان دکل جاندن بیزار اولوب غارت نعمته قطعا جرات ایلمسه کرك
چون بو کلامی اشتدم • فی الحال کند و ذاتمده آثار ذل و خسارت و ضعف و
انکسار و علائم افلاس و افتقار مشاهده ایدوب ضروری اول سوراخدن انتقال
ایدم • همان اول زمانده که بو بلیه • ناکهانی بو بیچاره یه واصل و بو قضای آسمانی

بنم اعتبارم

بو حقیرک منزلنه نازل اولدیغی کوردم که موشلر میاننده رغبتم انحطاط پذیر اولدی
تعظیم سابق واکرام معهودمده تفاوت فاحش پدیدار اولدی ویارانک چراغ مهر و
شفقتی باد اعراضله منطفی اولدی آیینهٔ انقیاد ومتابعت چشمهٔ خورشید کبی
صافی ایکن غبار غدر ونکار انکارله افکار اولدی بیت در دل کس مهر ووفائی نماند
بلغ مرا مهر کیاهی نماند • مایهٔ صد برک ونوا بود زر • زر بشد وبرک ونوائی نماند •
اول موشلر که قدیم الزماندن بنم ریزهٔ خوان نانم وخوشه چین خرمن احسانم ایدی • بونی
کسب کاربنه طعام ولقمهٔ سفرهٔ انعامم ایله دوزکار چوردرلردی همان توقع نعمت
وطمع دعوت باتیدیلر مقید اولمشلردی چونکه مقصودلری بندن حاصل ووظیفه لری
بندن واصل اولمدی خدمت وملازمتدن آیاغ چکوب تنها قودیلر کتدیلر •
ومدحت ومحمدتدن وارکلوب مساوی وغیبتمه آغاز ایتدیلر نظم کوردی من کو فلک
آمد به پیش • چند حسان ندیدم در چشم خویش • کانهمه بودند بپهلوی من • ریزه خور من چو سک
کوی من • مثل مشهوردر که البته السنهٔ ناسده مذکوردر که من قل دیناره قل مقداره
محقق بلدم که بانادر روزکارده بی زر دراده ایرمامش و بوستان خیالنده بتن نهال آرزو
مقصود ثمر بیتورمامش کلمات اکابردندر که هر کیمک برادری اولمیه هر یره که واره غریب
اولا وخویش وقریب یاننده مفلس وبیدولت اولا دوستلردن حرمت ومحبت بولمیه •
بلکه بی دست اولنلرک فایده ویرمیه وکیمک که فرزندی اولمیه صفحهٔ روزکارده
ذکری باقی قالمیه • هر کیمسه که حقیقتده دوستی اولمیه زیرا که هر کیمسه که قاضی الحاجات ایکن
محتاج اوله ارباب احتیاجدن اولجماعت که انک مجلسنده عقد ثریا کبی مجتمع اولوب
سلک ملازمتده انتظام بولمشلر رشتهٔ جمعیتلری انفصام بولوب آن واحدده بنات
النعش وار تار ومار اولورلر بو اجلدندر که سفله ودونلرک صداقتی اغراض نفسانیه
ومنافع دنیویه مقصوره مبنیدر بیت دم ذوق وصفاده یار اولورلر • چو محنت
وقت اوله بیزار اولورلر بیت تلخ طاعی که هست می پوشند • هیچ زنبور بر تو پیچو شند
با ذوقی کرد مضراب شود • کیسه چون کاسهٔ رباب شود • ترک صحبت کنند دلداری •
دوستی خود نبود پنداری • راست کویم سکان بازارند • کاستخوان از تو دوستر دارند •
اخبارده کلمشدر که بعض ارباب دولتدن استفسار ایتدیلر که نه مقدار دوستک وار
ایدی اولمقدار دوستم وار ایدوکی معلوم دکل زیرا که شمدی حالم خوش ومالم چوقدر ثروت
قدرتمده نهایت یوق یارانه صحبتم رایج فردکه دولتم مقصد ارباب حوایج هر احد بنی مکرم ومحترم

کورود و بحا محبت و مودت لافن اوروداکر عیاذا بالله دیده اقبالم خاك ادبار ایله طولسه دوست
دشمندن اول زمان ممتاز اولور دوست حقیقی زمان نکبتده معلوم اولور یاراغیاددن
وقت محنتده امتیاز بولور بیت صفا وقتنده چوق بولورکیشی یار ولی یار اولدر که اوله وفادار
صحایف لطایف حکایاتده مسطوردر که افاضل روزکارك بری سندن استفسار ایتدیلر که خلق
فقرانك صحبتندن نفرت ایتدکلرینه علت ندر و اغنیانك خدمتنه رغبت ایتدکلرینه حکمت ندر
جواب ویردیلر که مال محبوب القلوبدر و بازار دنیاده زر متاع مرغوبدر کمده که مال احتمالی
ویرهلر جان و دلدن اکا مایل اولوب مراسم تعظیم و تکریمنده شرط مبالغه یی تقدیم ایدرلر
چونکه کفدستی چنار کبی درهم و دینار دن خالی کوره لر دامن صحبتندن الچکوب پیرامن خدمتنه
قدم باصمزلر و اکا دیده حقارتله نظر ایدوب کوزلرینه کوسترمزلر کرکلکلرینه اصمزلر بیت
چونکل بچمن دامن بر زد نبود بلبل بهزار صوت و دستانش ستود وانکه بباد رفت و بر
کیش نماند کس نام وی از زبان بلبل نشنود اتفاق بو اثناده موشلردن بر آشنا کیم
آستانه ملازمتی بباشر صلاح شادمانی و بمله بر آن صحبتی سرمایه سعادت جاودانی
بلوردی بیوسته شرط مهر و وفا و فرط صدق و صفایی بو بیتك فحواسیله بیان و ادا
ایلردی بیت چنان در عشق یکتا دو بمرکه کر تیغ آیدم بر سر بوقت امتحان باشم چو شمع
استاده پا برجا بیکانه وار اوکمدن کچوب بنمله آشنالق ایلمدی و بنم جانبمه التفات
ایتیوب بکا بر کلمه سویلمدی بن اکا متوجه اولوب ایتدم ای استاد صنعت جور و بیداد بیت
میروی التفات مینکنی سر و هر کز چنین نرفت آزاد ندبا دقضا آسندی که کردبلای سی
هوای دلارایی یارانی مکدر ایتدی و اول دعوای محبت و دواعی مهر و شفقتلر که بنم حقمده
سندن ظهور ایتدی نیجه اولدی نره کتدی موش ایتدی نه عجب ابله ایمشسن کمسنه کمسنه
بیهوده ملازمت ایتدیکی نه سبب تعب چکوبنی فایده خدمته کلورکیدیکی اولدم که
دینار و درمك وار ایدی ونعم کرمك بسیار ایدی جمله متاع خدمتکار عزیز ایدی و
دوکلیم لیل و نهارده کهکده کمربسته خدمتکار ایدی اول زمان نعمت دولتله سر ایدك
شمدی آج اولدك و ملجا ارباب احتیاج ایکن حالا فلس احمره محتاج اولدك حکما رحمهم الله
بیورمشلردر که مرد محتاج نته که لذت دنیادن بی بهره در محتملدر که درجات آخرتدن
دخی بی نصیب اوله کاد الفقر یکون کفرا سببی دخی بودر که شاید که کندونك قوتی
و عیالنك نفقه سی بایننده مضطرب اولوب طریق اکتسابده بر فعل نامشروع اتمکه دخی
ارتکاب ایده و آنوك تبعه سی موجب ملال و بال و نکال آخرت اولوب دنیاده غل ذلته

طاق ابروسنی درهم و عتاب آمیز کلمالله و درهم ایدوبم

مقيد اولدوغي كبي عقباده زندان شقاوتده مؤبد ومخلد قاله • چونكه فقر درويشه دنياونده دن
من الدنيا والآخرة وذلك هو الخسران المبين • پس بو مقوله كمسنه نك كه ادبار اقبال واقبالاندن
ادبار دايلر ودولت دنيادن محروم وسعادت آخرتدن بي بهره مند اولجغيده معلوم اولمية
مصاحبتندن دور اولوب مجالستندن نفور قلنمه • ارباب عقل وحزم حضورنده معذور
بن ايدم نچون شويله ديرسن بلمزميسين كه فقير پادشاهدر الفقر فخري تاجي آنوك فرق
كرامتنه راستدر • الغنا داء والفقر شفاء دواجي انك قامت شامتنه نيكم وكاستدر
الجوهر فقري وسوي الفقر عرض • والفقر شفاء وسوي الفقر مرض • زينت فقردن نچون اغماض
ايدوب صحبت فقرادن نه سبيله اعراض ايدرسن فوش جواب ويردي هيهات هيهات
اول فقر كه ستوده اوليا وپسنديده انبيادر • افلاس وافتقار كه انه نسبتي واردر •
واول فقر اندن عبارتدر كه سالك ايدوب ماسوايي بالكليه فراموش ايليه تا ساقي بلادن
كوثردن وحدت جرعه سن نوش ايليه لا يصل الى الكل الا من انقطع عن الكل فقرك
مظهري درويش بو فقرك صاحبي كدادر • كدا اكه درويشلك ميانى بين السماء والارض در
درويش اولدركه تارك دنيا اوله • وكدا اولدركه دنيا آني ترك ايليه • ارباب فقه حقيقي
بو رمزه مشلردر كه الفقر كنز من كنوز الله • زلال سرچشمهٔ توحيد دركه چهرهٔ نفس مقدسي
غبار تعلقدن تطهير وتنظيف ايدر • وخلعت خزانهٔ تفريد وتجريد دركه كنجور قدرت
قامت روح مطهري انكله تكريم وتشريف ايدر اكسير فقر كيمياي كن فيكوندر • وسر فقر
دايرهٔ تقرير وتعبيردن بيروندر بيت ولي قدمه فقير سر با خننست سرهمه غبار سبير
دلخننست چون بلخته شد سر دبر داخته سير • نيه دسر كار ديكري سلخننست اما فقير
افلاس كه احتياج الى الناسدن عبارتدر جمله بلالرك راسي وجميع قضالرك رئيسيدر
وموجب عداوت خلايق ومستوجب انكار نعمت خالق در ودافع حجاب حيا وهادم
بناي مروت ووفا وجامع شر وآفت وقاطع حبل حميت ومستلزم ذل ومسكنت
منبع هوان ومذلتدر • وهر كمسه كه علت احتياجله خسته ودام افلاسله پابسته اولا
البته روي غيرتدن نقاب حيايي رفع ايدوب صفحهٔ حالندن الحياء من الايمان نقشي
منمحي ومضمحل قلور • وذنكا بيني منفض اولوب مهمان راحت ساحت سينه سندن رخت
اقامتي كوتروب لشكر غم مملكت نهادنه مستولي اوله • وشمع حضوري نيه نور دروت
طرفتده نصد مرحله دور اولوب مقدمات تدبير نافع وراي صايب انوك بابنده
انتج نتايج منافعدن خاسر وخايب واقع اوله • وخلقك انوك حسن ظني منعكس وبنيه

اعتقاد

اعتقاد واعتمادی منعدم اولور دیانت واماننله موسوم ومعلوم ایکن جنایت وخیانت
متهم اولمز وناکاه برکسنه دن بر ظلم وکناه صادر اولسه جرم اکا نسبت اولنور بر عزم اکا
حکم اولنمز وبالجمله هر خصلت که توانکرلره سبب مدح ومحمدت اولور مفلسلره موجب قدح ومذمت
اولور مثلا اکر فقیر شجاعت اتسه تهوره حمل ایدرلر واکر سخاوت ایلسه مسرف دیرلر
اکر حلیم اولسه عاجز وناتوان دیرلر اکر وقار اولسه کسلان وکران جان دیرلر اکر بلاغت اظهار
اتسه مکثار وهذار اولور واکر صمت وسکوت اختیار ایلسه صورت بیجان ونقش و
دیوار اولور اکر کوشه خولده منزوی اولسه سفیه وجنونه نسبت اولنور اکر خندان و
کشاده رو اولورسه هزل وجنونله متهم اولنور اکر طعام ولباسده فی الجمله تکلف کوسترسه
کاو تن پرور واکر لقمه وخرقه ده قناعت قلسه حرلا عزدر اکر بر مقامده اقامت اتسه خام ونا
اکر مسافرت ومهاجرت قلسه سرکشته بخت برکشته در اکر تجرد اختیار اتسه تارک سنت
اولور اکر تاهل وتزوج ایلسه بد نفس وبنده شهوت اولور والحاصل مرد محتاج ابنای
زمان قتنده مردود وبی حرمت اولور اکر بو حال ایله انده شایبه طمع دخی توهم اولنه
قلوبنده اکا عداوت پیدا اولور جمیع احباسی اکا انکار ایدرلر وجمله اصحابی اندن بیزار
اولور مصاحبتندن عار ایدرلر که حرص وطمع مورث ذلتدر وفراغت وقناعت باعث
عزتدر که من طمع ذل ومن قنع شبع ع خواری زطمع خیزد وعزت زقناعت جون اول
موسندن بو فصل پر اصلی کوش ایتدم ایتدم راست سویلرسن اشیدردم که دیرلردی دردی
درماند ومحنت هجران وفرقت یاراندن وغربت وطاندن زحمت فاقه ایله یکساندر بلکه بونلر
اندن دخی آساندر حالیا معاینه نظر قلدم که بر کلام متین حکمتدن نمستخ اولمش وبو معنی
ارباب درایت واصحاب تجربتدن ظهوره کلمش که نظم زاحتیاج تیره جهان بلایی نیست
هیچ چه تهی دست را نوایی نیست کسی که کشت دلش مبتلای رنج وطمع بکو بمیر که این
درد را دوایی نیست مضرتی حرز رُت وکـ [illegible] قلتده بو کفایت ایدر که کیشی یه کندو اقران
امثالندن سؤال ایتمک لازم کلور بلکه ازاله عرض احتیاج وابتذال واجب اولور انسانه
بو نوع حیا تله حمات یکساندر که دهان زمارده برمق بعمق وشیر کوسنه دن لقمه قاپمق
وبلنک خشم آلوده هم کاسه ونهنک زهرآلوده هم کوسه اولمق آدمی دن سؤال وادای
عرض احتیاج وابتذالدن آساندر بو اجلدندر که بو رمسلردر زلت بواله ذلت
سؤال مذکر وحلاوت عمل مرارت عزلمدن بدل اولمز بو ایکی بیت که بعضی اکابرک انوار
خاطر وقادندندر بلا مع وبو کلمات حکمت نکالی اوج عبارتله جامعدر که نظم چنار

پخته در

جيركه اصل منافعست ومنال . بنو زاد و جهاد ذكر با آخر حال . بما تلخي ترك و عمل بخجلت عزل
كنه بشرم وملامت عطا بذل سؤال . پس اول موشله مناظره دن فارغ اولوب بنه درسوراخه
كلدم كوردم كه اول دينارلري مهمان و زاهد واحدا بعد واحد حصيدلر و بو بساط بسط ايدوب
اوزرنده ياتدلر . و بر زمان انلرك شعله تابانز و شعشعه لمعاتنه حيران اولدلر و قالدلر
بعده مناصفه طريقيله قسمت ايدوب هر بري حصه لريني آلدلر كوكلمده ايدم . القسام في النار
چون زاهد حصه سن دركيسه ايدوب بالينى التنه توردي قلبمده حفاص حرص و آز وسوسه
آغاز ايدي كه اكر بو دينارلردن بر مقدار الومه كيره . بر كره دخي نسيم فتوح و شميم قوت روح
مشام دل مجروحمه ايره . و احباب و اصحاب بنه خدمتمه شتاب ايدوب مجلس آراسته . و صحبت
پيراسته اولا . بو فكري مقرر ايدوب اول قدر صبر ايتدم كه ياتدلر خوابه واردلر . بنده دخي همان
دامن عزيمي بر ميان ايدوب آهسته آهسته بالين زاهد جانبنه روان اولدم . مكر مهمان مكار
كار ديده و ديده بركار اول محلده بيدار اولوب بنم احوالمي تجسسده چشمي چار ايمش ناكاه
اياغمه بر چماق اوردي كه رنجندن طاقتم طاق اولدي . بر زمان بيهوش اولدم . انده ياتدم .
بعده عقلم باشمه كلوب پاي كشان افتان و خيزان سوراخمه كتدم . انده اول قدر توقف ايتدم كه
اول زخمك زحمتي في الجمله ساكن اولدي . خاطرمه اول خاطره خطور ايتدي . في الحال سوراخدن
چقوب بنه اول جانبه متوجه اولدم مهمان بو نوبت النه بر چوب طوتدي باشمه بر دسته
چوب اوردي كه بر زمان سراسيمه اولدم . و جان هولندن كندومي سوراخ طرفنه آتدم . انده
بيچه زمان بيخود و لا يعقل ياتدم . بعده زمان عقلم باشمه كلدي كندومي تدارك ايتدم .
چون اول تلخ زخملردن چاشني طاتمشدم . جانم احسندن حلاوت مالي و مرارت فقر و
ابتذالي اولوب ندم و ايتدم . بيت . جرانا الدكسي از تنك دستي . كه ملك بيقياس است تندرستي
و عين اليقين كوردم و علم اليقين بلدم كه جمله بلالرك مبدائي . و دوكلي جفالرك
منشائي حرص و طمع ايمش . تا مرغ دانه طمع قلمدي حلقه حلقه دامه كرفتار بولمدي
و تا آدمي قباء عباء حرصي اكنه آلمدي لباس عزتي پلاس ذلته مبدل اولمدي . عزيزلرك
آيينه چهره زينتين تيره ايدن زنك طمعدر . و اكابرك مقدارين و عزتين معيار
اعتبارده سبك قلن سنك طمعدر . مثنوي . اي برادر طمع مكن كه طمع . آدمي را ذليل
سازد و خوار . دو سخن بشنو ار رهي خواهي . كه شوي از حيات برخوردار . پاي در دامن
قناعت كش . طمع از مال مردمان بردار . عجبدر اول كيمسه لرك حالي كه كثرت مالدن فراغ
بال و رفاه حال خيال ايدرلر . بوندن غافل لردر كه وحدت و آسايش قلتده در .

وجمع دنیاده دولت وعزت کمال ایدنلر بونی بلمزلر که عزت وحرمت قناعتده در **بیت**
عزت آن یافت که برکند دل از مهر جهان راحت آن دید که وز دست طمع باز کشید بس بو
حادثه دن بنم حالم بو مرتبه یه واردی که نهال طمعی زمین دلمدن بالکلیه قلع ایدوب
لباس شرهی قامت طبعمدن قطع ایدوب قضای خدایه رضا ویروب توشهٔ قناعتله کوشهٔ
فراغتده منزوی اولدم و فرمان روزکاره کیدیمی تسلیم ایتدم و زبان فکرت و لسان عبرتله
کندی کندمه ایتدم دنیای غدار و دور زکار ناپایدار بو وقایع نوایبک ممتنع کندی
خصایص خسایس و معایب نقایصن اظهار ایدر غایتی بو که دیدهٔ عبرت که غفلتله
محجوب و مستوردر آنک برابرنده و بیتعیونیدن ندوردر ولا بنجه دولت واردر که
کتابه سنده آنک نشانهٔ حیله و مکری یازلماش اوله و یا بنجه قصر عزت واردر که بیخ و
بنیادی تیر قصد و غدر ایله قازلماش اوله بنجه نازنینه خلعت عزت کیوردی که
عاقبت دست تعدی ایله خلع ایتدی و بنجه زمین دلمده نهال دولت دیکدی که آخر
بنجه شکنجه ایله قلع ایتدی کیمه خوان نعمت انعام ایتدی که جام انتقامله خون ایچردی
کیمه خانهٔ دولت بنیاد ایتدی که خراب آباد محنتدن ذکاه ار رخنه آچدی **بیت**
وادی بر خاطر که چرخش اندهٔ باری ولیه قانی بر دل که حوادثدن غباری اولمیه **بیت**
زن تحفظت دنیای دون که هرکز از شوهری برنخورد که بر پای بخت او پا ننهاد
که از دست او تیغ بر سر نخورد بو کنج سپنج اکا دکرمی که انکچون بو قدر رنجکلر ویا زمین
دلده تخم غم بوردنا بودین و غصه زیان و سودین اکه لو **بیت** دنی آن قدر ندارد که برو
رشک برند یا وجود و عدمش راغم بیهوده خورند بو افکاردن صکره سودای
دنیادن فؤاد و خانهٔ زاهددن کنار ایدوب حمامه لر لحنده بنام مطوقه نام بر کبوتر
دوستم واریدی که انوک مهر و محبتی وسیله سیله بنمله زاغ میانمنده مصاحبت و
مصادقت حاصل اولدی زاغ دخی بکا حضرتکک لطف و مروتن حکایت ایدوب
نسیم شمایلک انوک بوستانن مفاوضه سندن مشام سامعمه واصل اولدی بنمک
محاسن ذات و مکارم صفاتک ذکری بر موجبا لاذن تعشق قبل العین احیانا بزی
قولعدن عاشق ایلیوب مقتضی ارادت و متقاضی صداقتا اولوب انوک مرافقت
و موافقتیله بحمدالله که شرف خدمتکزله مشرف اولدق امیددر که شرف مصاحبتکزله
مستعد اولوب شرطه مسابقتکزله ورطهٔ کربت و غربت ذلت عزلتدن نجات
بولوب سایهٔ دولتکزده فراغ بال و فارغ حال ایله آسایش بوله و زکم حشب وحدت

سپنج

صعب کار • وبلاي جلا امر دشوار در جهانده مجالستا خوانکبي راحت روح روان هجران
نیه یاران کبي مورث غموم واحزان برلسنه دخي وارمیدر بیت وصلت دوست راحت دلدر
فرقت دوست زهر قاتلدر • الشکرلله که نخل دولت خار دل آزار نکبتدن اوتورتلوب شب
تیره روي محنت صبح دوشن راي راحته مبدل اولدي بیت روز هجران وشب فرقت یار
آخر شد • زدم این فال وکذشت اختر وکار آخر شد • صبح امید که شد معتکف پرده غیب
کوبرون آي که کار شب تار آخر شد • اشته بنم سرکذشتم بودر که با لتمام خاکپاي شریفکره
اعلام ایتدم وحالیا سنک جوارکه التجا ایدوب شرف مصاحبتله حسن قبول رجا ایدرم
بیت از تو دیدم که مرا از مدد صیقل لطف • زنک اندوه ز آینه دل بزداید • سنک
بشت چون بو فصولنی قصودیا سماع ایتدي بسط ملاطفت وطرح ملایمته آغاز ایدوب
ایتدي بیت بخانه که حسن مهمان فرود آید • هماي سدره در آن آشیان فرود آید •
بخه سعادتدر که سنک شرف مجاورتکله برابر اولام • وبخه دولتدر که سنک بحبت ومحاورت
مقابله قلام • نه که سن بنم امداد وودادمده استمداد ایدوب بنمله مناسبت ومصاحبته
امیدوارسن • بن دخي سنک مرافقت وموافقتکله استظهار ایدوب عزم القلب
مخالطت ومصادقتکه منت دارم • وچراغ روحم شعله حیاتله افروخته اولدقچه پروانه
وار شمع جمالک عشقنه کرفتارم بیت چون ذره بخورشید رخت مهر بیستم • کر تیغ
زني از تو نخواهیم بریدن • بو فضل پراصله که تقریر بیوردک انواع تجارب ومواعظ
عجایبي متضمندر • بو تجارب حکمتله عاقله مناسب بودر که حطام دنیادن کفاف قلیل
ایله اکتفا ایدوب اول مقدار نقدتله که غیره عرض احتیاجدن مغني اوله قناعت ایلیه
هرکمسه که کوشه وتوشه دن قدر کفایتله قانع اولمیوب زیاده طمع قله وتایره
انصافدن محجوب بادیه حرص وشره ده سرکردان اوله اول کربه مریض کبي پایمال نوایب
دوران اولوب عبرت نماي جهان وجهانیان اوله • موش استفسار ایتدي که نیجه
اولمشدر اول حکایت کشف ایدي دوایت ایدرلر که برشخصک برکربه سي وار ایدي
هرکون طعمه ولقمه دن اول مقدار وظیفه که اونک آتش جوعن تسکین ایدیه کا مقرر
قلمشدي • اما غایت حرصدن که اول خام طمعک نهادنده غالب ایدي وظیفه
مقررة سنه قناعت اتمیوب زیاده یه طالب ایدي بیت عزیز منددر درویش و
قناعت زن • که خواري از طمع وعزت از قناعت زاد • اتفاق برکون خانه حوالیسنده
کچرکن کبوترلرک صداي دلاویز ونغمات طرب انکیزي کربه نک عرق اشتهاسن حرکته •

كوروبني اختيار كندوسنا اول برجه پرتاب ايتدي • اول منزلك نگهباني واول برجك
پاسباني كه اول ميدانده فاتنك فارسي بلكه بو انفوادي ايدي في الحال كمند حيله ايله •
آني طوتوب كل وجودندن كلشن حياتندن كلخن هلاكه سوردي • واندن سابقا كه كبوترلرك
مغزس ولحم ترندن دماغ اشتهاسي معطر ايده باشلمش تنندن تويلرين يولوب وجنين خاشاكه
پرايدوب كبوترخانه قپوسنده بردار ايتدي • اتفاقا صاحبي اول موضعده عبور ايدركن
كربه نك اول حالن كوردي ايتدي • اي شوخ چشم حريص اكر اول مقدار لقمه ايله سكا يوزز
مره واصل اولوردي • قناعت ايدوب پوستك بدنكدن يولنمزلردي وكاهلري ادب
سني عبرت نماي دوران ايتمزلردي نظم قناعت كن اي نفس با اندكي • كه از حرص خواري
رسد بيشكي • نداند قابوس نعمت پرست • كه كنج قناعت بكنج اندرست • كند مردرا
نفس اماره خوار • اكر هوشمندي عزيزش مدار • ددو دام مرغ هوا را تمام • بيندا خت
جز حرص خوردن مدام • پلنكي كه كردن كشد از وحوش • بدام افتد از حرص خوردن چو
موش بو مثلك فايده سي اولدركه سن ولقه دقوتله كه انكله سد رمق حاصل اولور
سوراخله كه شدايد كرما وسرمادن اكا پناه اوله قناعت قلنوب مال ضايع ايچون غم
واندوه هنكامنك اوليه سن بيت غم مخور جان من از فوت سود مال ومنال • شادمي باش كه
اين مرده نيز زدست بود • شويله بيل كه آدمك شرفي هنر وكالله در • مال وجماله دكلدر
كيمك كه كردن حالي كوهر هنر ايله آراسته اوله فقير اندك بضاعت اولماغله ميان خلقده
شاني حقير اولمز • شير كبي كه باوجود كه زنجير ايله مقيددر شوكت مهابتنه نقصان كلمز •
وانوك كه چهره حالي زيور هنر وكمالدن خالي اوله • نقد درمالدار اولور عقلا قتنده
ذليل وبي مقدار اولور • سك كبي كه هر چند زر وزيور ايله وجل اطلس وطوق مجوهر ايله
پيراسته اوله ارباب اعتبار قتنده مهان وخوار اولور نظم انكه بي زند ان جهالت
كم است • هست كدا اكر چه زرش صد خم است • مرد كه از علم توانكر بود • در نظرش پر
زر وكوهر بود • بوندن غيري كه كدا كربت وغربت ساحه دلكدن نكد وهجرت وطن
ومفارقت مسكن اعتبار ايتمه كه عاقلك هر يرده هنر وفضلي ايله فرزانه در جاهلي
مستقرا اسنده علت جهليله غريب وبيكانه در ع صاحب هنر هيچ مكاني غريب نيست
وجمع مال ايتدم ايدي معرض تفرقه يه دوشدي ديو ملول اولمه • كه دنيانك مال و
منالي حيز زوالده در واقبال وادباري هر حالده انقلاب وانتقالده در حكما
بيوررشلردر كه التي نسنه ده ثبات • وبقا توقع ايتمك جايز دكلدر • اول

سایهٔ ابرکه برلحظه ده زایل اولور • اکنجی محبت ارباب عرض که آدنی بهانه ایله شعله
برق کبی ناچیز ومضمحل اولور • اوچنجی عشق زنانکه جزئی نسنه ایله سکون بولور
دوردنجی سرمایهٔ جمالکه نه قدر کمال بولورسه آخر کار دکاندن نکن اولور • بشنجی ستایش
دروغکه آنک فروغی اولمز • التنجی مال دنیاکه برعروس بی وفا وبرجوکموش کندم
نمادر ونه متاع درکه عاقبت فرسوده دست فنادر بیت بزیب وزینت ومال ومنال
دنیی دون • مباش غره که باکس وفا نخواهد کرد • مرد خردمنده لایق بودرکه نه کثرت
مال الله شاد وفرحناک اوله • ونه قلت مال الله غمکین واندوهناک اولم همت عالی قتنده
حاصل کاینات چوبر برک کاهه دکمز • پس عاقل اولن طلب حصولنده خرمن عمر عزیزی
بادهوایه ویرمز • وبوفکر بوده ونابوده ندن خندان غم وغصه یمز انلرکه لکیلا تاسوا
علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتیکم سرنی عین الیقینله کوردیلر سمند همتلرین میدانده
قناعته سوردیلر • ومتاع حیاتلرن ثمن قطع علایق ونقد ترک خلایقه صاتدیلر •
صاودیلر نه وجود درهم ودینارد ونه متاع دنیای مستعار ایله افتخار واستظهار
اتدیلر • ونه عدمیله تاسف وملامت وتلهف وشامت اظهار اتدیلر نظم نه خوش
عاقلدر شول کیشی باری • که حال دهره قلمز اعتباری • کوروب بوچرخ کردونک انقلاب
زمانک اقتضاد اضطرابی • نه اقبالندن اولور تند وسرکش • نه ادبارندن اولور رنجانه
حقیقتده ماله اول کمسه مالک اولورکه مآل حالن فکرایدوب مالن خیرات وحسناته
صرف ایلیه • ومتاع دنیانک اول کمسه قیمتن بیلورکه سلوک راه آخرت ایچون زاد وذخیره
مهیا قیله وکردار نیک واعمال پسندیده برمالدرکه اکا زوال محالدر وحوادث
روزکاردن وتصاریف لیل ونهار اکا دست تصرف دراز اتمکه ممتنعدر • فایده حطام
دنیا سفر آخرت ایچون نه زاددر وسلوک معاده تحصیل اسباب استعداددرکه ناکاه
بحکم فاخذناهم بغتة بیک اجل کلوب امان ویرمز • واسترداد ودیعت روح ایچون
بر آن زمان ویرمز بیت بازکن از خواب ناز آن نرکس رعنا که عمر میرود چون ندود
کل تا چشم برهم میزنی • ای زیرک اکرچه بنم پند ونصیحتم نیلی بیانی نفع وخیری سوزدن
ونفعی ضرردن تمیزده ممتازسن • اما دلرم که وظایف حق اخوت • وشرایط صحبتی ادا
ایدوب مبنی اوصاف حمیده واخلاق پسندیده یه تحریک اتمکله کوش هوشکی تعریک
ایلیم تا دامن حالک لوث تعلقدن پاک • وآیینهٔ خاطرک غش تشویشدن مصفی
وتابناک اوله • بلمش اول که من بعد بنم صادق یاردم وموافق برادرم سن سنک حقکده

آتش

میسر

میسّر اولن مواسات ومصوّر اولن مصافات وموالاتنیّ قصور ظهور بولسه کرك
واکرچه فرض محالدرکه سنك جانبکدن نقدرکه آثار اعراض وانقباض معاینه اولنسه
بنم طرفمدن شواهد اخلاص واختصاصدن غیری نسنه مشاهده اولنسه کرك بیت
کرچه کرترکم کنی ترك تو نتوان کرفت • ورچه دلم بشکنی عهد تو نتوان شکست • چون
کشف کلامن تمام ایتدی زاغ موش یابنده آنك بو ملاطفتندن قلبنه راحت تازه
ونشاط بی اندازه حاصل اولوب ایتدی ای یار دعمرك مزید اولسون ذکر بدن بهجت و
سرور مزیّ مزید ایتدك • ومکارم ذاتکده بر شمّه اظهار ایدوب محاسن صفاتکدن بر ذره
آشکاره قلدك ع اینهمه آثار جهان افروز تست • اصدق اصدقا واخلص احبا اولدر که
هرکاه که هواخواهلردن کا حمایتنه پناه ایده لر انلره عین عنایتله نکاه مسئولارینی
قبولدن محروم ایتمیه ولقلقه وحاجتلرینی دوا به جانمنت بیله که هر کیمسه که دوستندن
بو مرادن دریغ ایلیه واجبدرکه اول دوستاندن مفارقته سعی بلیغ ایلیه که اول
دوستلغه لایق دکلدر • وکفتاری کردارنه موافق دکل اخبارده کلمشدرکه بر عزیز
اصحابندن بریسی بر کون زیارتنه کلوب دق باب ایتدی • اول عزیز آنی کیم ایدوکن بلوب
آیا اونك ناکاه کلمسنه نه باعث اولدی وبیکاه بو حرکتی ایجاب ایدرنه حادثه اولدی •
دورودراز اندیشه لره دوشدی اجزا لامر بر کیسه زر • وبر تیغ بر کهر • وبر جاریه خانه
پرور بیلسنه الوب قپویی آچدی • ودوستیله مصافحه ایدوب اوپدی وقوجدی بعده
ایتدی سنك بو بی وقت کلمکوکه اوچ حکمت فکر ایتدم • بریسی بو که احتمال ویردم که سکا
بر حال اولوب ماله محتاج اولهسن • ایکنجی بو که شاید بر عدوك اوله سکا قصد ایده سن آنك
دفعنه مدد قله سن • اوچنجی بو که محتملدرکه تنهالقدن بعض مهماتك معطل قالا آنك
اتمامیچون خادم مصلحت کذار التماس ایده سن • اکا بنا بو اوچ امره مناسب اسباب مهیا
ایتدم • اکر مراد مال ایسه اشته کیسه • واکر مدد کرکسه اشته شمشیر ایداد واکر خادم ایسه
اشته جاریه خدمتکار ع بهرچه امرکنی نافذست فرمانت • اول دوستی اکا منتلر ایدوب
عذرلر دیلدی • وبو حسن معامله یه بنیاد اعتقاد واعتمادی محکم • وقواعد تعلق و
اعتقادی مبرم ومستحکم اولدی مثنوی چوکار دل تو از حق بر آمد چنان کن • که یاری ترا
از تو یاری بر آید • نظر بر مرادات یاران همان به • که بی زحمت انتظاری بر آید • بر کویه
کرداب محنته دوشسه بینه ارباب کرم اکا دستکیر اولورلر نتکیم بر سل خلایه دوشسه
بینه بنی نوعی معاونتیله خلاص بولور • بس دیلدریا مثاله موشك تعهد حالندن •

شایبه ملال بولوب رمیمك كرك و ناموس و مروته ناظر اولوب انلرك زحمتن خاطر عاطره
كتورمیمك كرك كه عاقل اولدركه كسب شرف ایچون راحت و فراغتی بر طرف ایده • و دوز
نام نیك و ذكر جمیل یادكار قویه كیده **بیت** جهان چو كشت بكام تو نام نیك اندوز
كه غیر نام نكو نیست حاصلی ز جهان • هر غنی كه خوان نعمتده اهل فقر و ارباب حاجتك
شوكتی اولمیه توانكرلرك اعدادندن محسوب دكلدر • اول كسنه كه حالت حیاتنده ید
و دشمن كام اوله نامی جریدهٔ احیاده مكتوب دكلدر **بیت** سعدیا مرد نكو نام نمیرد
هركز • مرده آنست كه نامش بنكوئی نبرند • زاغ بو فسانه تكلم و بو ترانه ترنم ایدركن
ناكاه كوردیلر بر آهو تیر پرتاب كبی سرعت و شتاب ایله كلور عقبنجه صیاد اولمق
احتمالی ویروب • فی الحال كشف صویه یاتدی زاغ بر درخته چقدی موش دخی بر سوراخه
كیردی آهو كناره كلوب ترسان و هراسان طوردی • زاغ هر جانبه نظر صالدی •
كلوركیدركوزیمدی سنك پشته آواز ایتدی • تا صودن طشره كلدی موش دخی
حاضر اولدی سنك پشت كوردی كه آهو حیران طورودكمز • واول صویه متصل بقر
اما ایچمز • ایتدی ای آهو اكر تشنه ایسك ایچ • خوف ایلمه هیچ • آهو دخی قریب كلیجك
كوردیكه آشنالردر • استقبال ایدوب مرحبا ایتدی • و استفسار حال ایدوب ایتدی
نظم ای یار كرامی انكه آمده • بیكانه مباش كاشنا آمده **بیت** سندن ایرو
دوشلی چوق دمدر • حسرتكله كوزلرم پر نمدر • آهو ایتدی ای برادر خیلی زماندركه
بو بیابانده كزردم و ابنای جنسمدن ایرلوب تك و بوی تنها بو صحراده رعی و چرا
ایدردم • شمدیه دك نه بنم دام صیاددن خاطرمده كرد و ارایدی • و نه وهم سهم تیر
اندازدن درونمده درد وار ایدی حالیا كوردم كه بر پیر پا ترزو بر كمان و تیر ایله بكا
كمین المش كویاكه بنی صید ایچون باش سز بر اته یمین المش • ناكاه انك شست حیله
سیله پابسته اولورم دیو قچوب بو جانبه كلدم • سنك پشت ایتدی خوف اتمه كه هر كز صیاد
لرك دیده ادمی بو حوالی كورممشدر • و بوندن كیمه كه تیر اندازلرك تیر قصدی
دخی بو نواحیه ایرمه مشدر • شویله كه بزم مجمعمزه رغبت قلمش سایر یاران مسلكنده
منسلك اوله سن و بزم خانده مصاحبتمزده اوچ شخص ایسك چهاردم اولوب شرف
موانستمزدن اختصاص بوله سز • اكابر بو بیت سویلمشلردر كه هر چند كه اصحاب و احباب
زیاده اوله ابواب ذوق و سرور كشاده و اسباب عیش و حضور آماده اوله **بیت**
هر جا بنی كه مهر و وفا بیشتر بود • جمعیت حضور و صفا بیشتر بود • دیمشلردر كه

كادر

دیمك

دوستك سكني بربلمك ودشمنك قليلن كثير عدّ ايلمك كرك بيت دوستي راهزاركس شايد
دشمني رايكي بود بسيار • موش دخي محلّه مناسب حكايت ايلدي زاغنه مقتضاي مقامه
ملايم برداستان سويلدي • آهو كوردي كه ياران لطيف طبع پاكيزه مشرب مصاحبلردر •
دل وجاندن مصاحبتلرينه راغب وصميم جاندن شرف مجالستلرينه طالب اولدي و ايدي
ع بايار موافق آشنايي خوشتر • پس اول مرغزارده بر كنارده مقام اختيار قلدي •
ياران وصيت ونصيحت ايتدلركه زنهار بو نواحيده كه بزم حوزهٔ حمايتمزده در قدم برون
اتمه وبو سرچشمه حواليسندن كه حصار امن وامانندر طشره كتمه • آهو شرط مزبوره
قايل وموجب وصيتله عامل اولوب دايما بينلرنده مجلس مصاحبت قايم اولوردي •
وبو موضع دلكش ومجمع فرح بخشنده هر وقت جمعيت ايلرلردي ومداعبه وملاعبه ايله
حكايت وسركذشت سويلرلردي • بر كون اتفاق زاغ وموش وكشف مقام معهوده كلدلر
آهو كلمدي • بخه زمان انتظاردن صكره اول كناره بار اديلر بولمديلر • وشانه جست و
جويله اطراف مرغزاري كيسوي نكار كبي طرادلر بر خبر بلمديلر • بو حالت انلره موجب
ملالت وانفعال اولدي • و فرقت يار غمكسار اندن ديدهٔ اشكبار لري خون اب حسرت ايله
مالامال اولدي • زاغدن التماس ايتدلركه بر زمان پروازه كلوب ديدهٔ تجسس ايله جوانب
صحرايه ناظر اوله • واحوال غايبدن خبر بلوب بنه مقام معهوده حاضر اوله بيت
صيا زمنزل جانان كذر دريغ مدار • وزو بعاشق مسكين خبر دريغ مدار • زاغ پر وبال
استعمال ايله پروازه آغاز ايدوب • اوج هوادن اطراف صحرايه نظر ايتدي آهوي مسكيني
بر فضاده بسته بند قضا كوروب • يارانه خبر ايتدي • سنك پشت موشه ايتدي
بو واقعه ده نك دفعي سنك همت ومعاونتكه وابسته وبو غايله نك اميدنده سندن
عزيزدن رشتهٔ اميد كسسته دردر ع بشتاب كه وقت كار اندك ذرست •
موش زاغ رهبرلغيله كيتدي وآهوي دام مبتلا كوروب ايتدي اي يار عزيز بو قدر عقل و
ذكا ايله بو زندان بلايه نه سبب ايله كردك • وبو كياست وفراستله دام حيله يه بخه اوغردك
بويورك • جواب ويردي كه تقدير الهيه تدبيري مفيد اولور • وقضاء ربانيه
ذهن وذكا نه چاره قيلور بيابان تقديردن نه منزل تدبيره يول اوزوندر • وفضاي
قضاي قضا تا سرحد رضا صحراي املدن افزوندر بيت ما از برون در شده مغرور
صد فريب • تا خود درون پرده چه تقدير ميكنند • موش ايتدي راست سويلرسن كه
ديمشلردر بيت سوق ايده چونكه راستي تقدير • آني عوق ايده بيلمز تدبير • پس آهونك

بند کسمکه مشغول اولدی • بو اثناده سنك پشته‌نی یتیشدی آهونك بو حاللرندن ملال
انفعال اظهار ایتدی • آهو ایتدی ای یار غمکسار سنك بو مقامه کلدوکك بنم واقعه‌مدن دشوار
درکه اکر صیاد ناکهان کله • و موش بنم بندلرومی کسمش اوله بن ایاغم قوتیله یاش قورترم اولور
زاغ ضعیف پر و بال ایله خلاص بولور موش دخی بر سوراخده کندوی پنهان قلور • اما سنك نه اقامت
ایدوبن انوکله مقاومه طاقتك وار و نه بال و پر آچوب اوچمغه و نه بر طرفه قچمغه قدرتك
وار بو تکلفدن نه فائده • بو قفا اسبابی دی بو شتابدن تأنی صوب صوابه اقرب • سنك پشت
ایدی ای رفیق شفیق تأنی و توقفه بجه طریق میسردر که بر عمر که فرقت احبابیله کچه اندن
نه لذت • و بر حیات که حسرت اصحابیله نهایت بوله اندن نه راحت متصوردر • بیت • بکا
سنسز نه جان کرك نه جهان • سنده صحبت اولورمی اولمسه جان • بن بو حرکتدن نه معذوردم
که سنك شوق دیدارك بنی بی اختیار بو منزله کتوردی • و آرزوی جمالك ساحت سینه‌دن
رخت صبر و سکون کوتردی بو قدر مفارقتله که لازم کلدی و بودکلو مساعدتله که ضرورت
اقتضا قلدی بنای صبر جانب انهدامه مایل اولوب رفیق بو آستانه ذوی الاحترامده
سالك اولدی • بیت • علم الله که مرا از تو شکیبایی نیست • طاقت دوری و فراق و شب
تنهایی نیست • ای برادر مضطرب اولمه که معاونت یارانله عنقریب بو عقده کشایش
بولدی و فراغت تمام ایله مقام معهود جانبنه خرام میسر اولور • اما علی کل حال لوازم شکر
کذاری لازم و مواجب سپاس داری واجب • علی الخصوص که جسمکه زخم و جانکه زیان ایرمدی
و چشم نازنینك هنوز دیدار صیاد جلادی کورمدی • بو اثناده اتفاق صیاد ظاهر
اولدی مکر دامی کسمکدن فارغ اولمشدی • آهو هول جاندن بر جانبه صحرادی یوجدی
زاغ طیران ایتدی موش کندوسن بر سوراخده پنهان ایتدی کشف بیچاره همان مکانینده
قالدی صیاد کلوب دامی کسلمش بولدی انکشت حیرتی دندان تعجبله ایروب متحیر و متفکر
اولدی که بنی آدمدن بو بندی کیم کسمش اوله • و آهویه بو هوادارلق ایتمك مددکار عقیله
وجوده کلدی دیوب • بو اثناده چپ و راست نکاه ایتدی • ناکاه نظری سنك پشته
راست کلوب ایتدی اکرچه بو متاع حقیر و دام کسسته‌نك الی تلافی و تدارك اولنمز •
باوجود که بو حقیر بو معصیت تهمتده معصوم‌مدر • اما بغا ایتمك کرك تهی دستدن دونب
کتمکه صیادلر مذهبنده نامبارك و شوم‌مدر • ضرور دیانی توبره‌سنه آتدی • و پشته
الوب ماواسنه کتدی • صیاد کیدیجك یاران حاضر اولوب کشفی غایب بولدیلر که
یار هوادار بند صیاده کرفتار اولمش ناله صفیری فلك اثیره و فریاد آتش تأثیری

موش

پرواز ایدبر

کوز

کره‌ز مهریه یتوروب ماتم و نوحه ایتدیلر و کریان و غریوان دل حزینی ناله و انین ایله ایتدیلر
بیت روزی که چشم ما ز جمالت جدا بود ● چندانکه چشم کار کند اشک ما بود ● بغه دردو
محنتدر که حسرت دیدار دلدار ایله برابر اوله ● و بغه آتش مصیبتدر که حرقت فرقت یار وفا
اوله مقابله قیله اولکمسه که بر یار دیدار بندن دور و بر یار کلعذار وصالندن محروم و
مهجور اوله ● بیلور که تشنکان بادیهٔ فراقک پای حیرتی کلده در و تنها نشینان زاویهٔ
اشتیاقک دردحسرتی دلده در بیت ترا که درد نباشد ز حال ما چه تفاوت ● تو قدر آب
چه دانی که بر کناره آبی ● یارانک هر بریسی بو حاله موافق بر داستان روایت ایلدیلر و مقتضای
مقامه لایق بر شورانگیز و دردآمیز مثل و حکایت سویلدیلر جمله‌سنک مضمون کلامی و فحوا
مرامی بو معنایه متضمن ایدی که بیت دل لذت دنی لیعیش بنجانان لذتنی ● بلی عزیزان
نیست عمر نازنین را عزتی ● آخر الامر آهو زاغه ایدی ای برادر اگرچه بزم کلماتمز غایتده
بلاغتده و اداء حکایتمز نهایت فصاحتده در اما سنک پیشنه انده نه فایده عاید در
و نزول نازله دن صکره ناله و زاری و کریه و سوکواری دردسردن غیری نه لی مفید اولور
شرط حسن عهد و حقیقتنه اوفق و رعایت حقوق اخوت و صداقته الیق بودر که اوچومز دخی
بر ایده وز و کشفی ایچون متضمن خلاص و متکفل نجات اولور تدبیر ایده وز اکا بو بر مثلدر
اوچ طایفه‌نک حالی اوچ وقتده معلوم اولور اهل شجاعتک اقدامی هنکام مقابله‌ده
و ارباب امانتک دیانتی اوقات معامله‌ده و احبابک عهد و حقیقتی زمان محنت و آوان
نکبتده بیت مرا یاد باید در ایام غم ● بشادی نباشد مرا یاد کم ● موش ایدی ای آهو بنم بوکا
خاطره بر چاره خطور ایدر که سن بالاستعجال اوجه سن بر جانبدن صیادک اوکنه چیقه سن
و کندوکی ضعیف و خسته و مجروح شکسته صورتنده کوستره سن زاغ دخی سنک ارقه‌کده
کاه قونه و کاه کوزکه قصد ایدر کبی باشک اوستنه دونه لا محاله چون چشم صیاد سکا راست
کله سنک بو حالکی کوره و زاغک بو معامله‌کی بو منوال اوزره مشاهده قیله صیده قصد ایدوب
دام و راحتی و توبره و سنک پیشنی براغه سنی طوتمغه مشغول اوله هر کاه که سکا یاقین کله لنکان
لنکان او کنجه یوریه سن اما بر مرتبه‌ده که رشته طمعی سندن منقطع اولمیه که سنی طوتمه‌دن
نا امید اولوب قویوب کیتمیه بو اسلوب اوزره بر ساعت اردنجه تکاپویه مشغول قیل زنهار
حرکات و سکناتکده طریق اعتداله مرعی طوتوب بالکلیه قچوب کیت و نه طوروب کندوکی
تسلیم ایت شاید که بو حیله ایله سنک پیشنی خلاص ایدوب قچورم و زحمت محنت و بلادن
بامن صفایه قچورم ● یاران بوک رایه آفرین اوقودیلر و آهو و زاغ وضع معهود اوزره

صیاده کوندردلر صیاد خام طمع چون آهوی کوردی که افتان و خیزان کیدر و زاغ انوك
اوستنده پرواز ایدوب چشمنه قصد ایدر کبی آهو طوتمغی مقرر ایلدی و توبره پشتندن
قویوب عقبنه دوشدی کندی موش فی الحال کلوب توبره نك بندنی کسوب سنك پشتی
خلاص ایلدی بعد زمان صیاد آهو جست و جویدن و عقبنجه تك و پویدن عاجز اولوب
اندن یاس ایدوب توبره سنه کلدی سنك پشتی بولمدی و توبره یی کسلمش کوروب هر باری که
اطرافی اراردی نام و نشان بولمیدی حیرت اکا غلبه ایلدی و زبان عبرتله کندو کندویه
ایدردی حالات عجیبه مشاهده ایتدم که هیچ احد اکا یاور قلمز و احوال غریبه معاینه قلدم
که بو قدر حکمتی بلمزم اول آهو بندن نکسمکه نیجه کندویی بیمار صورتنده کوسترمك و زاغ
انوك اوستنه چقمق توبره کسوب سنك پشت قاچمق بر حرکاتك محلی و بو مسئله نك تاویلی
نه اوله دیرکن خوف و خشیت و وحشت و دهشت اکا غالب اولوب ایدی غالبا بو مقام پریلر
جایکاهی و غولر خوابکاهیدر لازم اولدیکه بو موضعدن کیدم و من بعد بو صحرانك و
خوشندن نر شته طمعی قطع ایدیم پس صیاد آواره دام کسیخته و توبره صد پاره یی کوتروب
قاچدی و نذرلر ایدوب انذرلر اچدی که اکر صحتله اولیاندن نکفار سلامتله بیتسه بر
دخی بقیة العمر اول صحرانك خیالن بر امن خاطرینه کتورمیه و سایر صیادلره دخی
شفقت و نصیحت ایدوب اول اطرافی طواف و اول دشتی کشتدن منع ایلیه ع
کا ینجا همیشه بلا بدست دام راه • چون صیاد کیتدی یاران ینه بر یره کلدیلر و فارغ و
امین و مسرور و مطمئن مسکنلرینه رجوع قلدیلر بوندن صکره نه دست آفت انلرك دامن
روزکارلرینه یتشدی و نه ناخن مخافت رخساره حاللرینی خراش ایلدی و عین وفاق
وحسن اتفاقلریله عقد معاشرتلری انتظام و اتساق بولدی و برکت معاونت
و مرافقت ایله عقد مصاحبت و مصادقتلری مبرم و مستحکم اولدی مثنوی رشته
را تنهاست او زال ... بکسلد • چون دو تا شد عاجز آید از کسستن زال زر • کل که
تنها بویی آخر خشك کردد اندر دماغ • در شکوفه تنها جوزی هم خشك کردد اندر جکر • زیر دو
تنها هیچ قوت نایداندر جان و دل • قوت جانرا و دلرا کلسکر به کلسکر • بو اول دوستانك
داستانیدر که زمان دولت و نکبتده فرط محبت و مودتدن دم اوردیلر و وقت راحت و
محنتده قدم صدق و اخلاص اوزره طوردیلر چون ناتمام نزول بلا زلده پای مصادقتلری
متزلزل و هنگام حلول بلا ایده حالت صفا الصتلری متحول اولمدی لاجرم میامن
معاضدت و مظاهرتلریله بودکلو ورطات هایله دن نجات بولدیلر عقبات آفتلرینه

دراز ظهورلرنده قویوب بر معاشرتده مسرور وموفور ایله ساکن ومستند رفاهیتده حضور
نامحصور ایله متمکن اولدیلر عاقل کامل وهوشمند فاضله لازمدر که بو حکایات عجیبه یه
زیور عقل صایب وفکر ثاقبله تأملی ذمتنه فرض وواجب بیله که حیوانات ضعیفه نک بینلرنده
مرافقت وموافقتدن بو قدر ثمرات ستوده ونتایج پسندیده حاصل اولیجق اکر طایفهٔ
عقلا که خلاصهٔ عالمیان ونقاوهٔ آدمیاندر خانهٔ مصاحبتلرین بو طرز اوزره آباد
ایدوب اساس مصادقتلرن بو طرح اوزره بنیاد ایده لر پیدادر که انلرک فوایدی مشام
خاص وعامه نجه واصل اوله وآثار منافعی صفحات کردارلرنده نجه لایح اولوب
سایهٔ یمن برکاتی روزکار صغار وکباره نجه حاصل اولا **نظم** هر که حق صحبت یاران
نشناخت • عمر جز اندر ره ایشان نباخت • یار چو در کار نباشد غمست • کار که نی یار براید
کمست • صحبت انکس که بصدق وصفاست • دامن او کیر که اهل وفاست • میل کسی کن که وفا
دار تست • ناز بران کن که طلبکار تست • میل کسی کن که وفا کند • جان هدف تیر بلا
کند • مهر چنان دست که جانی بود • دوستی جان زکرانی بود **باب چهارم**
اعدانک اظهار تعلق وتملقنه اعتماد اتمیوب هر زمانده کمین ومکر وکینندن ایمن
اولمق جایز دکل ایدوکن بیاننده در • رای دابشلیم برهمنه ایدی ای حکیم سحرخو وفاق
نه ثمره ویرور ومقدمهٔ اتفاق نه نتیجه منتج اولور بلدم • واول دوستلرک داستانن که
صداقتلرنده صادق وموافقتلرنده موافق اوله لر کوش اذعانله التماس قلدم وعین
ایقانله کوردم وبرهان عیانایله مطلع اولدم **شعر** کیمک کیم یاری وار انده غم اولمز •
انوک کیم یاری یوقدر خرم اولمز • حالیا پیر روشن ضمیردن متوقعدر که عبارت دلپذیر
ایله تقریر وتعبیر بیوره • اول دشمنک مثلن که لابد سنه اعتماد ودعوای اخلاص و
اظهار اختصاصنه اعتقاد جایز اولمیه که وصیت چهارمده بیورلمش ایدی که عاقل
حازم کمال تنبه وتیقظ اوزره اولوب لازمدر که علی کل حال بدسکالدن نصدا
احتمالن ویرمیه که هیچ وجهله دشمندن صداقت کلمز • دشمن نه قدر ملاطفت کوسترسه
دوست اولمز **بیت** زدشمن دوستی جستن چنانست • که یکجا جمع کردن آب وآتش
بیدپای ایتدی بلی مرد خردمند هوشیار ترهات دشمنه التفات ایمیوب متاع تزویر
وشعبده سندن خریدار اولمز که دشمن حیله کار کندونک صلاح حالی ایچون کمال
محبت ومودت اظهار ایدوب ظاهرینی خلاف باطنله آراسته قلور ودقایق ذوق و
لطایف حیله یی پیش نهاد ایدوب انوک ضمننده کلی فکرلر وعظیم مکرلر تعبیه ایلر •

پس عاقل حازمه لازمدرکه هر باری که دشمنه زیاده تملق وتعلق کوره سوء اعتقادی اکا
دخی زیاده اوله • وخصم هرچند که دعوای ملایمتده قدم اوده طریق مخالفتده دخی ثابت
قدم طوره زیرا که اکرخصم رخنه حیله سن سد وغایله خدعه سن سنه اکاده دایماً بوبابده
غفلتده واکوره دشمن بدسکالله مترصد احوالدر ناکاه کمین ایدوب تیر قصدی هدف مراده
یتشدوره **بیت** مکر دشمنده نصیحتن اولمه امین • غدر ایدوب ناکه سکا ایلر کمین •
هرکسنه که وقت فرصتده تدارکی ترک ایده ونادم اوله • اما حسرت وندامت فایده
ویرمیه وهرچند که لیت ولعل ایده تعلل ایده سودمند اولمیه • واکا اول بلا یتشه که
زاغدن بومه یتشدی رای استفسار ایتدی که نجه اولمشدر اول **حكايت**
برهمن ایتدی روایت ایدرلر که ولایت چینده بر کوه پرشکوه وار ایدی که غایت رفعت پرشعاع
بصری کمان کمرینه چقنجه چوق زحمت چکردی • ودیده بان وهم کوشه بام رفعتنه نردبان
خیالله چقردی **بیت** کسی ندیده فرازش مکر بچشم ضمیر • کسی نرفته نشیبش مکر بپای کمان • اول
کوه بلندده بر درخت سدره مانند بیتشدی که اصلی تحت الثراده ثابت وفرعی فوق سمایه
یتشدی **مثنوی** سر افراز اولمشیدی شو یله شاخی • که کچمیشیدی بو فیروزه کاخی •
لباس خضر وش خضرا همیشه • یامش دهر الندن زخم تیشه • نه اورمش ایغنه بالته دوران
نه دوکمش برک وشاخی بیر دهقان • اول درختک کاخ شاخنده غیر متناهی آشیانه
زاغ وار ایدی • واول زاغلرک پیروز نام بر ملکی وار ایدی که جمله سی انوک فرماننه
رام ایدیلر • بر کیجه شاه بومان که اکا شب آهنک دیرلردی اول عداوت قدیمی سببیله که
زاغلر بوملر میاننده قائم ایدی لشکر جرار وسپاه خونخوار ایله زاغلره شبیخون ایدوب
لشکر وکشورن خواب خانه وآشیانه لرین خراب ویباب ایتدی **بیت** ببازوی مردی
برآورده دست • سر دشمنان کرده چون خاک پست • اول شب تاریک تارده صد هزار
زاغ سیه کردار آتش بوار ونار کارزارده بریان اولدی فحواسی فاقتلوهم حیث
وجدتموهم مصدوقه حاللری اولوب چشم دوران بر بهار کبی انلرک حاللرینه
کریان اولدی • بوم مردم روم کبی مظفر ومنصور ومرفه ومسرور اول برزمدن رجوع
قلدی • چون باز بلند پرواز صبح بال وپر آچوب وغراب سیه روی شب آشیانه غروبه
اوچوب خیل نجوم لشکر بوم کبی زاویه خفاده متواری اولدی **بیت** تیغ کشید
اختر عالم فروز • لشکر شب کشت هزیمت زروز • پیروز جمیع لشکرن جمع قلدی •
وحکایت هجوم سپاه بومی درمیان ایدوب ایتدی بونلرک شبیخون کوردوکزمی •

وجرأت وشجاعتلرن مشاهده قلدوكوزمى آشيانه لروكوزده كشته لرشته پشته دُر • بچه كز دخي خسته وبال شكسته ونيم كشته در • بوندن دخي دشوار بودركه بو بدكردار لرك كندولرك قوت وجرأتلرينه اعتمادلري قوي اولوب بوطايفه ايله جنكه جنك او رمغه نه قدرتلري اولدوغن معلوم قلدبلر • وبزم مسكن ومأوامزه واقف وخانه آشيانه مزه مطلع اولديلر ظاهر بودركه چون بوكروه پيكروقبيح منظر لر بو قدر نصرت وظفر بولديلر • جرأت واقداملري زياده اولوب دخي دليراولدلر سويله كه توقف ايموب بركره دخي اقدام اوزرنه كله لر وبو دفعه وارقوتلرن بازويه كتوروب دست برد عظيم كوستره لر بروجهله كه بياران زحمت هزيمته اولكي شربتدن ناچوره لر مكنكه بو نوبت دخي وضع سابق اوزره بيشيخون زايده لر بزم لشكرومزده نه بريسن زنده قوميوب تيغ هلاكدن كچوره لر • امرده مشاوره ده مبالغه لازمدر وبوغايله نك دفعنده تدبير مناسب نه ايسه فكر ايلمك واجبدر

نظم هنوز اول حمله انددشمنت • دكربارش آغاز مكرو فنست • كه اين سيل ازاره نبندد كسى خرابي مدينه آيد از دي بسى • ده فتنه امروز محكم بكير • كه فردا نباشد تدارك پذير • چون پيروز كلامن تمام ايدي بيش نفر زاغ ميان لشكردن ملك حضورينه كلوب مراسم دعا ولوازم ثنايي ادا اتدلر مكر بوطايفه ميانده فضيلت راي ومزيت عقل ايله موصوف ومعروف ودرايت فهم ومتانت فكر ايله مشهور ومذكور ايديلر هر بر امره كه اشارت بيورسه لر اسرار رموز نجاح انده واضح ايدي وهر بر رايي كه استصواب اتسه لر آثار خير وصلاح انده لائح ايدي مثنوى براي روشن وفكر صواب بردندي • زروي آينه روزكار زنك خلل • بعقل كامل وتدبير راست كردندي • هزار مشكل دوران به نيم ساعت حل • زاغلر جميع امورلرنده انلرك تدبيرينه اعتماد ايدرلردي • ودفع نوايبده انلرك راي اصابت پذيرينه استظهار ايدرلردي • ملك دخي انلرك فكر ميمنت طوتوب ابواب مشكلات مهمات ملكي انلرك كليد انديشه صواب انديشيله فتح ايلردي • چون بيروزانلري كوردي هر برين عواطف ملكانه ايله نوازش قيلوب شانلرينه لايق خلعت وانعام واحسان بيوردي • وايدي بوكون زمان امتحان ذهن وعقل واوان تجربه فهم وفضلدر هر كوهري كه درج ضمير كزده مخزوندر قلمش بر رشته بيانه چكوب طبق عرضه قويمق كركسز زاغلر دخي باب ثنايي فتح ايدوب ايديلر شعر شها اول همیشه پناه جهان ثناخوانك اولسون زمين وزمان • راى عالي بويابده هر نه بيوردسه صوب صوابه اقرب اولدر • وعالم غيبده ضمير منيره هر نه لائح اولورسه اولي واسب اولدر بزبنده لر بو عقل

اكلادز

واعتضاد كوستردر

وهر نقدكه دار الضرب قلبكزده تمام عيار بولمش سكه زبانه استعمال ظهوره عايد نقود بازار سخن كتوروب

قاصرلر . فكر ايده وز ذكر ايدناولى مرآت خاطر پادشاهيده هويدا اولميه وبو چاكرلركلك
تدبير ايله صفحهٔ ضميرده نقش پذير ايده لوكز ايدنا على لوح دانش شاهنشاهيده ارتسام بولميه
اما بحكم المأمور معذور مضموننى موجبنجه امر نه بورده مقدار وسع ومقدور عرض ايده‌لو
اولنمق لازمدر . اكرچه كه خاطر شاهيده مشكلات واردات الهيدر مكنون ضمير قاصر ومخزون
باطن وظاهر نه عارف وعالم ع انچه ميكويم نزد راى عالى روشنست . ملك برسينه
خطاب ايدوب ايدى سن بوبابده نه ديرسن . وبو عقده‌نك حلنده نه فكر ايدرسن .
ايدى اى ملك اول وزير مسيموله لرك بزدن سابق سيتو تدبيره زنجير تسخيرا ورمشلردر
وقايعك حدوثنده بو مكر وحيله يى معقول كورمشلردر كه چون بر كمسنه دشمن قويله
مقاومتدن عاجز اوله هر آينه لازمدركه . وطن مالوف ومسكن مشعوفن خلا قوله بلكه
مال ومنال واهل وعيالك تركن اوره كه مقابله‌ده نيچه خطر ومخافت ومقاتله‌ده
نيچه ضرر وآفت واردر . خصوصا كه خصمندن بردفعه كوشمال بولمش . وغنيمت يرينه
هزيمت كورمش اوله هر كمسنه كه تهور تماملة حربه حربى نيام انتقامدن چقروب بر
دشمنله كه شربت ضربندن بر كره چاشنى طاتمش اوله . وشراب حربندن بر دفعه خمار چكمش اوله
دخى محاربه داعيه‌سن قلمغى اشتباه كذركاه سيلده ياتمش بلكه دريانك يتيله كندوسن
آتمش كبيدر . كسى كندونك قوت وزورنه ايناغوب . وبنجه بازوسنه طيانغوب ميدان
رزمده طوپوقجرندن دوردر . كه تيغ خنجر له هر طرفدن كسمك وريح ظفر ايكى جانبندن
اسمك ميسردر بيت حذركن زبيكار كمتر كسى . كه از قطره سيلاب ديدم بسى . ملك
چون آنك كلامن استماع ايتدى اندن اعراض ايدوب زاغ آخره ايدى بو خصوصده سن
نه ديرسن . وبو امرده نه تدبير ايدرسن ايدى راى وزير سابقك تدبيرمه موافق كلدكى
بلكه اولو فكر اهل عقله لايق دكل زيراكه حمله اولى وصولت نخوستله بوقدر ذلت . وحقارت
قبول ايتمك غيرتسزلك علامتى وحميتسزلك امارتيدر ع نشايد بشر مردانرا بهر
زجار رفتن بيت اشتماردى جوان وكوريدى پير . كه بوم شوم آله زاغدن ير . بلكه صواب
صوابه بوارقيبدركه حربه حربه طيانوب بطوره وزوسوك شوكتى وچنكال جدالى خونريز ايده
بوم شومله جنك جنك اوره وز نظم اكر بونيارم بتيغ از نيام . بمردى زما بونياردند
نام . بجوز رنك تار هنوزى كينم . كه بيش از بومار زبونى كينم . اكر يار باشد جهان
آفرين . به تيغ از عدو باز خواهم كين . دست عسرتله نجدده مملكتى اول شهريار كامكار
در آغوش ايدر كه آب شمشير آبدارله نام خصم بدكردارى صفحهٔ روزكاردن دريوه .

ولبم مراد ایله ساغر صفایی اول تاجدار نامدار نوش ایدر که سفال عنایی دشمن بدسکالی
سنک بو اراده حالا مصلحت وقت بودر که قراول نصب ایدوب اطرافه دیدبان کوندره‌سن
وجنک وجداله اسباب رزمله حاضر وحرب وقتاله دیده عبرتله ناظر اولوب اکر دشمن
بدسکال بدکمان کمان کبی بر جانبه اکیلورسه تیر کبی راست واره‌سن ونیزه کبی طوغری طوره‌سن
میدان کارزارده پایدار اولوب مردانه‌لک کوستره‌سن که اهل جهانه داستان رستم دستان
وسام سوار ونریمانی اونوده‌سن. تا چهره عروس ناموس غبار عاردن پاک وعرصه
جنک نام ونکنک ایچون آمیخته خون وخاک اوله. ع بنام نکو کر بمیرم رواست. ملوک
نامدار اولدر که هنکام کارزارده عواقب کاره اول قدر اعتبار قیلمیه. ودر جنک وقت
نام ونکده مال وجان چندان نکران اولمیه. نظم از سر کذشته پای بمیدان نهد بسی
کوی مراد در خم چوکان آرزو. خواهی که بخت روی نماید بکام دل. باید شدن بعزم که
باخصم روبرو. ملک دیدی توجیه بنه دخی توجیه ایدوب ایدی بو سؤالده سنک
جوابک وبو مهمده سنک تدبیر باصوابک ندر دیو آخر ایدی ای ملک کامیاب بو بابده
رای حقیر استصواب اتدوکی بودر که صاحب وقوف ایلچیلر کوندره‌سن ودشمنک تفحص
حال وتجسس ما فی البالنده مبالغه ایدوب مصلحته میللری وار میدر کوره‌سن
اکر بردن باج وخراجله راضی اولورسه وملاطفه‌یی حسن قبولله تلقی قلورسه بیندی بحکم
الصلح خیر قواعد کارزار وزحمت شبیخونلردن امین اولوب کندو دیارمزده آسایش
وارام ایده‌سن. مثنوی اولنجه صلح میسر عدو ایله عاقل. ره وفاقی ترک ایدر می هرکز جنک
عدوی کلبله اولسه محال صلح محال. اول سؤالنه اولور جواب شافی سنک. ملوکک رای
راست وتدابیر درست تدبیری بودر که چون دشمنک شوکتی ظاهر ایسه وقدرت قاهره‌سن
کوره وممالکه عنادی استیلاسی منتشر اولوب رعیت معرض هلاکه وورطه تلفه دوشمک
احتمالی ویره حیله نفس کوستروب کعبیتن خصمی رفق ولطفله مالش قله ومال ومنالی
سپر ملک کشور ووقایه رعیت ولشکر ایدوب شش در بلادن حسن تدبیرله رها بوله
زیرا کرمیان انبساط تحیر وتکبرده اولودوب نفس ضمیر عیانه کلمسکن داودیمکسن
میدان ستیز وعنادده طوروب دشمن غالبه بحرکة المذبوح حمله ایدوبن خاودیمکت
صوب صوابدن منحرف وهمت استقامتدن دوردر ومقتضای عقله مخالف بر رایه
تجربه‌دن بعید ومهجوردر. ع زمانه با تو نسازد تو با زمانه بساز. ملک زاغ آخره
متوجه اولوب ایدی ای وزیر بو بابده سن نه تدبیر ایدرسن وبو بیابانده نعشاه

راهه کیدرسن

ایتدی ای ملك وداع وطن وترك دیار ورنج غربت وبلای جلا ایلدن هزار بار اولی
اندن که شیشهٔ ناموس قدیمی سنك مذلته اوره وزوال دشمنه کرتن تضرع وتذللی
اوله تواضع کوستره‌وز شعر هیچ اولورمی باز جره اوله تیهویه مطیع • کیم کوردیدر شیر
شرزه اوله آهوینه شکار • فرضا که بز تقبل باج وخراج التزام کوستره‌وز • بونلر بزم
مغلوبیتمزه جازم اولسه کرك • وبزی قلع واستیصال ذمتلرنه لازم قلسه‌لر کرك •
ارباب تجربه دمشلردر که • دشمنله مدارا ایله ولقدر مراعات ایتمك کرکدر که • حاجت
اندن روا اوله • بو بابده ولقدر فسحت المدمك کرك که مرتبهٔ افراطه یتشه که سنی ذلیل و
حقیر ودشمنکی جری ودلیر ایده • انلر بزدن جزیه یله قناعت ایتمك کرك که مرتبهٔ
افراطه یتشه که سنی ذلیل وحقیر جنك تکلفده • پس بزم دردمزه درمان ونه دوا همان
صبر وتوقفدر • شویله که ضرورت اقتضا ایده • محاربه دخی جایزدر زیرا که زحمت جنکه
جنك غیرت نام وننکدن اهوندر بیت مرده بودن به بر سنك اندر • به که زنده بزیر
سنك اندر • ملك بشنجی وزیره که کارشناس دیرلردی ایتدی سنك فکر کشورکشا ایله
تمام اعتمادم • ورای عالم آرا ایله قوی اعتقادم واردر بیت در مضیق عقدها چرخ
دین وملك را • همچو رای صایبت مشکل‌کشای کس ندید • جز بتدبیر همایونت مراد
کس نیافت • جز بیمن همت فرهمای کس ندید • سن بو امرده نه فکر اوزره قرار ایدوب
جنك وصلح وجلای وطندن قنغیسن اختیار ایدرسن • کارشناس ایتدی ای ملك
مقطوع ومجزومدر که بوم طایفه سیله مقابله سومدر اولمیه بودرکه تا ضرورت اقتضا
ایتمیه انلرله محاربه‌دن ابا ایده‌وز زیرا که انلرك جنکده زوری • انلر بزم ایله جنکده دلیر
هم قوتلری بزدن افزون هم عددلری بزدن کثیردر • کیشی نه قدر که قوی اوله خصمنی
ضعیف عد ایتمك کرك که موجب غروردر • ومغرور همیشه مغاك هلاکه قریب
وساحهٔ نجاتدن دوردر • اکرچه بونلرك حیله وخدعه‌لری چوقدر اما حالا حرکت
غسیتی اعدا ایتمك احتمالی یوقدر • اول اجلدن که اول قوم صاحب حزمدر وحازم
علی کل حال • دشمنك حیله ومکرنه جازمدر وکمین غدرندن امین دکلدر زیرا که
میانلرده مسافه قریب اولسه محتملدر که فرصت کوزده اکر بعید ایسه جایزدر که الغار
ایدوب مقابله قلسه ممکن که ایتمسن اول مصالحه قلسه شاید که سینه سنده غدر تخمن اکمش
اوله بو برهان موجبنجه حالا انلرك جانبندن جنك عقده توقفده‌در فرضا که انلر
قبلرنده داعیهٔ حرب متمکن اوله بزه انلرله محاربه جایز دکلدر که ارباب عقل وتمیز •

ممکن اولدیغی جنکدن پرهیز التمسلودر زیراکه نقد حیاتک سرمایه‌سی بازار کارزارده
بر متاعدرکه چارسوی روزکارده مثلی بولنمز و شراب شمشیر آبدار بر شربت ناخوشکوار
درکه بدلنه ایچلمک واقع اولمز بیت اکر پیل زوری اکر شیر جنک • بنزدیک من صلح بهتر که
جنک • ملک ایدی انلرله مقابله و مقاتله جایز اولمایجق بو غایله‌نک دفعنده نه
معامله روا کوردیسن • ایتدی بو امرک غورنده تفکر وافی و اصل و فصلنده تأمل
کافی واجبدرکه ملوکه فکر ثاقب و رأی صایب و تدبیر راست و تأمل درست ایله اول
مقاصد و مطالب میسر اولورکه خزاین بسیار و لشکر جرار بیشمار ایله تحصیل اولنمز •
بیت بشمشیر یکی تا صد توان کشت • برای لشکری یکتن بیشت • بو مقصده شاه راه
اصل رای روشن پادشاه در مشاوره وزیر صاحب تدبیرانک زیاده توزینده و ثمره
فوایدنک تکثیرنه و توفیرنه باعثدر • نجاح کبی که مدد مواد اتحاددن حاصل اولور
و لهذا هر صاحب دولتکه مقبول القول و امانت کذار ناصحلرک رأی اصابت شعاره
عامل اولمیه آز زمانده ساعد بخت سوار مساعده سعادتدن مهجور اوله • و هر
طالب سعادتکه میامن عقل برکت ادراکندن بهره‌مند اولمیوب استماع اقوال ارباب
عقلی حسب حالی و شعار روزکاری قله • اقبال اکا قرین و ارباب دایره دولتدن
اوله الحاله هذه بحمد الله که ملک کمال عقلله آراسته و پیرایه حسن تدبیر ایله پیراسته بیت
ای دین‌پناه عقل تو ملک هنروری • وی پرتوی ز رای تو خورشید خاوری • تدبیر صائب
تو باندیشه صواب • تمهید داده قاعده دادکستری • فکر هرچه وقع بود ببینش رای تو
خرمهره را چه قدر بنزدیک جوهری • اما ملک بنی بو مهمده مشاورت ایله معزز
قلدی و بو امرک اتمامنده بن بنده‌نک لطف تدبیر و حسن اهتمامنه اعتماد بیوردی
دلرم که بو بابده خاطر فاتره و ضمیر قاصره لایح اولانی بعضی دیوان عالیده و بعضی
حجره خالیده سمع شریفه ییشدره‌م • بن بنده‌نه که جنکی تجویز ایتمم تواضع و
تذللی دخی روا کورمزم و بحکم النار ولا العار بر ملوکک تحملی • واجه عرض احتیاج
و تحمل خراج که بزم اسلاف و آبامزدن اندن ابا التمسلودر بو یوزدن بیورمزم بیت خصم را کردن
نهم نی اعتبار آورد • مردن اولیه کردن نی اعتباری زیستن • مرد بلند همت طوطی نام
و بقای ذکر جمیل ایچون ناستر • و الا نعوذ بالله عمر کثیر ذلتله کچه عمر نوح علیه السلام دخی
اولورسه عمر قصیردن و جوهله وجهدرکه • بعض همات اول اصل حیاتدن هزار بار راجح
که النار ولا العار و المنیة ولا الدنیه دیمشلردر که • ملوکک عجز اظهاری غیر جایزدرکه

لوبله

نظم

اولوب

اظهار عجز کار عجایبدر هر کسنه که دشمنه تواضع قلوب زبونلق کوستره • اکا ابواب بلا کشاده
تا ذی و تضرری دخی زیاده اوله بیت همت بلند دار در زبونی مکن که چرخ • هرجا زبونتر
بروجره تر شود • باقی فصول خلوت کرکدر که رای ملک آرای ملکده وقوع قلنه که الحکمة
عروس تزیدا لبیت حالیا • حضار مجلسدن برسی ایدی ای کارشناس فایدهٔ مشاوره اولدر که
عقلا جمع اولوب مقتضای عقللری اوزره نقد کلامی نقل مجلس ایدهلر کرشاید بیرینک تیر
تدبیری هدف صوابه راست کله • اکا بر بیورمشلردر که ثمرهٔ مشاورهٔ عقولک بعد
المحاوره بر امر اوزره اجتماعیدر و عقلانک آرای متخالفه‌دن بر رای اوزره اتفاق و
اجتماعیدر هر مهمه که جماعت عقلا جمع اولوب شروع قله • انک مداخل و مخارجی احسن
وجهله ملحوظ اولوب عاقبتی فوز و نجاحه • و خاتمه‌سی خیر و صلاحه موصول اوله
نیکم حکیم ایدر بیت مکن تکیه بر کنج و تیغ و سپاه • ز فوز ایکان رای و تدبیر خواه •
شود رای نیکو ترا دستکیر • بجایی که ضایع بود تیغ و تیر • پس کلامی خلوته حواله ایتمه‌ده
نه مصلحت وار اوله • کارشناس ایدی هر مستشار مؤتمن دکلدر • و اسرار ملکی و مهمات
عرفی و معاملات رسمی کبی دکلدر که هر دانا و نادانله میانه ایتمک جایز اوله • ارباب
دانش بیورمشلردر که اسرار ملوک فاش اولمغه باعث یا وزیرلرک تهاوندن تقصیری
ویا رسول و جاسوسلرک تزویر و تشهیرندن محتمل دکلدر که بو محلده بر جاسوس بولنوب
کوش تجسسله بزم اتو المزه حاضر و دیدهٔ ترصد ایله بزم احوالمزه ناظر اوله و کوردوکنی
اشتدوکنی فی الحال خصم بدسکاله ابلاغ و ایصال قله • اندن دخی ساحهٔ حال و عرصهٔ
ما للرمز خاشاک مکردن تجاروب فکرله پاک ایدوب رخنهٔ فتنه‌سنک حیله ایله •
سد ایده‌لر • و تیر تدبیرمز نشانهٔ آرزویه ایرمدین بنه بزه رد ایده‌لر • فرضا که مجلسده
جانب دشمندن جاسوس اولمیه • شاید که حضار مجلسدن برینک برابر انیس اولوب
بو مشاوره‌ده واقع اولان اسراری استفسار ایدوب بو اراده جاری اولن ارادن خبر
دار اوله و آز زمانده اسرار ملک روزکار افواه و السنه‌ده انتشار و اشتهار بوله
دوست و دشمن میاننده شایع اولوب اظهار اسرارک ضرر و فسادی مزاج ملکه ساری اوله
بو اجلدندر که اسرار اسرارده مبالغه‌یی حددن کچورمشلردر شعر نخه زیبا دمش او مرد
هشیار • که کسه سر صادق نسر ایتمه اظهار • کتمان اسرارده سائر ناسدن ملوکک احتیاجی
اوفزدر زیرا که تدبیر ملکه هر ناکس واقف اولیجق ملکه اختلال کلی طاری اولمق
احتمالی اکثر بلکه مقرردر بیت اکر جز بود دانکه رای تو چیست • بران رای و دانش

ساید

باید کربیت چوغ اولمشدر که تلج وافر بلکه کاسه سر • افشای سر سببیله بوغ اولمشدر
بیت غنچه سن کشف سر سردن چه بردی • غنچه سرداری افسردن چه بردی • نته کم شاه کشمیرون زیرنی
ما فی الضمیرنی اظهار ایتدوکی سببدن آذ وقتده اوج دولتدن حضیض ذلته هبوط • و
نزول بلکه ستاره عمری افق فنا و فوات غروب واقول ایتدی پیروز استفسار ایتدی که نچه
اولمشدر اول حکایت کارشناس ایتدی شهر کشمیرده بر پادشاه وار ایدی که لگام تسخیری
کام توسن خنک فلکه اورمشدی • و پنجه تدبیرله ساعد روزکاری بورمشدی نیم
شمشیر آتش تاثیر آب تصویرندن بادک نه زهره سی وار ایدی که سمت راستدن انحراف
ایدیدی • و وهم سنان جان ستان برق نشان فشانندن آیک نه قدرتی وار ایدی که •
روی خاکده اکری کیدیدی مثنوی جهان را خلعت امن اینچنان داد • که خلق از ننک عریانی
شد آزاد • ز عدلش جان مظلومان سحرگاه • فرامش کرده تیر انداز آه • بو پادشاه فلک
دستگاهک حریم حرمت • و پرده عشرتنده بر محبوبه سی وار ایدی که زلف عنبرینکی دعوی
طولده شب یلدایه اطاله ایدردی • و روی تابانی مهر لمعانی مه چارده تشبیه طوغ
یه طوغدم دیردی زاهد قایم اللیل انک جمال باکمالن عالم مثالده کورسه کندودن
کیدیدی و صوفی سحرخیز انک صورت بی مثالن مرآت خیالده مشاهده ایتسه صبح پاک
دامن کبی کریبان خرقه پرهیزی چاک ایدیدی نظم در منظوم اسیر دندانی • جانه
زندان ایدی زنخدانی • زلف پرچینی رشک مشک ختا • خال مشکینی حبة السودا •
ملکک اول نگاره اول قدر تعلق و تعشقی وار ایدی که مشاهده جمالن حاصل حیات قلبی
و تماشای زلف و خالن سرمایه عمر و زندکانی بلوردی هر زمان جاذبه عشق جانانه
کوهر جان ملکی سلک ملکه چکردی • و دانه خال دلارام زمین دلنده مهر و محبت تخمن
اکردی طره طراری نقد شکیب و صبری جیب دلندن دیبردی • و غمزه عیاری دلده
محتال کبی خانه درونندن متاع صبر و سکونی چارچار بردی بیت من نه باختیار خود
میروم از قفای او • کیسوی چون کمند او میبردم کشان کشان • اول شوخ فتنه انکیزی
چون مرغ دل شاهی مقید دام زلف دلاویز کوردی کمان ابروسنی بناکوشنه دک چکوب
خدنک غمزه سی هدف سینه شاهه پیوسته و ساعت بساعت شیرین عشوه لوله و رنکین
کرشمه لوله پای دلنه بند اوردی طوردی بیت رسم عاشق کشی و شیوه شهر آشوبی • جامه
بود که بر قامت او دوخته اند • استغنای حسن مقتضاسی او ذره مجرد عشق شاهه قناعت
ایمیوب اطراف و جوانب و اقارب و اجانبدن بولدوغی زنجیر تسخیره چکمک دیلردی •

دلردي ور زلفي كمنديني كردن شوريده كان بيابان هوسه بندايدوب عشق نهالن تشنكان
زلال وصالك دلي باغنده دكمك دلردي • آخر كار محرمان بارگاه پادشاهدن برسرو
رفتار شكر گفتار جوان طناز كه خط سبزي خضر كبي لب آب حياتده پرورش بولمش •
وسبزه خطي چمن جنان كبي كنار جويبار كوثرده اولمش بيت كرد لعل دلفشاننده يازلمش
سبز خط • خال دنا اول خط حواليسي زين اتمش نقط • عشقبازلغه آغاز اتدي جوان
دخي غلبات عشقه وجذبات شوقه دوشوب وسوز وكداز ايله مهر ومحبت آتشنه طوتو
بو مرتبه يه وارمشدي جريده حالنده دفتر صبردن برد رقم وصحيفه جمالندن برورق قا
بيت هر كه با عشق آشنا شد رحمت جان برنتافت • درد بر درد محبت بار درمان
برنتافت • متصل عاشق ومعشوق ميانده چشم وابرو ايله سؤال وجواب وغمزه واشارتله
خطاب وعتاب اولوردي • بر كون پادشاه جشن عشرت قوروب جانان دخي ماه كبي مقا
اوتوروب جوانده پاي خدمت اوزره طوروب • مشتري كبي برقاوردي القصه ابواب
معاشرت هر جهتدن كشاده واسباب مواصلت هر نوعدن آماده ايدي • وپادشاه جمال
دلاراي جانانه ديده دل وجان ايله نكاه ايدوب صفحه رخسارنده رقم في احسن تقويم مطالعه
ايلردي • نكار آنك بو نظاره سندن غافل • وجام مدام عشق جوانله مست ولا يعقل •
ايكن ناكاه جوانه نكاه ايدوب لب شيريننده تبسم ايله دامن دو نكاري پر شهد و
شكر ايتدي ع بر زنك خنده ودامان عيشم پر شكر كردان • جوان دخي مقابله ده كوشه
چشم جادوسندن بر كوشمه ايله عالمه هزار شور وشر براقدي بيت نركس نازنده
اونيم ناز • نيچه از غمزه دكر نيم ناز • پادشاه بو حالدن آكاه اولوب آتش غيرت
كوكلنده مشتعل اولدي • وميانلرنده علاقه ومعاشقه وار ايدوكن بيلوب دردوك
دلدن منفعل ومضطرب اولدي • وصحبت دلارامدن بالكليه الچكوب سوداي عشقندن
فراغت ايتدي لسان حال ايله ايدي قطعه واز كلدم اي صنم ساكه هوادار اولمدن • كل
يوزكچون هر سحر بلبل كبي زار اولمدن • بن الچكدم غم سوداي زلفكدن سنك • چونكه سن
الچكمدك اغيار ايله يار اولمدن • پس كنديله فكر ايدوب ايتدي بو بابده شتاب مذهب
خردده صواب وصوابدن بعيددر • وبو ايكي شوريده نك سياستنده استعجال دور بينلك
وعاقبت انديشلكه مخالف ع صبر بهتر مرد را از هرچه هست • پس طريق لطفي قويوب
مضيق عنفه كيتمدي • وصحبتي همان اول منوال اوزره كه طرح اولنمشدي حفظ ايدوب
تغير وضع ايتمدي • اكرچه اول شب تا درده نشئه قهوه خوشكوار دن تا صباح بيدار

دلدار ایله چهره سی کل کبی اولمشدی بیت پادشاه عاشق وسرمست وزنان دلبری •
چون تواند دید اورا ملتفت با دیگری • القصه چون بناشیر صبح ظاهر اولدی و جمشید
خورشید علم سفید نصرت وتأیید قبهٔ فیروزه دن فلکه یوروردی خسرو وسیاد
سایبان طلایی ایوان صفهٔ شهر مینا فامه دن کوتروب بیت عروس آفتاب خوب دلدار
بو نیلی پرده دن اولدی بدیدار • پادشاه نیک بخت تخت حکومت اوزره کلوب صلای
صدای عدل و دادله دادخواهلری بند ستم وقید بنددن آزاد ایلدی شعر شه که
عدلیله آشنا اوله اول • سایهٔ رحمت خدا اوله اول • چون فصل خصومات ناسدن ودفع
غوغای عام وخاصدن خلاص اولنجق • اول وزیرکه مدار امور مملکت ومستشار احوال
سلطنت ایدی خلوت ایدوب جلاد خشم مبالغه قلدی که حال شبانه یی وزیر صاحب
تدبیر ایله میانه کتوره • وانک مشورتیله اول تشنگان زیبایان عشقه شربت سیاست ایچوره
فرمان فرمای عقل ایدی زینهار سرینی اکا اظهار ایتمه • وهر نه حکمی که رایک اقتضا ایده
امضایه یتور عاقبت جانب خشم وغضب غالب اولوب وزیره ما فی الضمیرن اظهار واول
بابده اونک مشاوره سیله استظهار ایدی • وزیر دخی بو تدبیری انلرک هدف تدمیرنه
طوغرلدی • بو فکر رای پادشاهه موافق کلوب اول ایکی شخصک بنیاد حیاتنک هدمنه تصمیم
عزم ایدی ومقرر اولدی که هر برسینی شربت زهرآلودله ساحل وجوددن گرداب عدمه صله لر •
بر حیله وزیر شاهدن غیری کمسنه آگاه اولمیه امرلرن تمام • وماه عمرلرن مبتلای شراد
حمام قله لر • تا پردهٔ فضاحت دریده ورشتهٔ نام وناموس بریده اولمیه بیت کارهای
اینچنین آن به که پنهانی بود • آشکارا کر کنی آخر پشیمانی بود • چون مشاوره امری تمام
اولدی وزیر پادشاهی وداع ایدوب اوته کلدی دختری زیاده ملول ومنفعل بولدی •
کیفیت حالدن سؤال ایدیجک سؤیله معلوم قلدی که قیزی حرم پادشاهه وارمش بانوی
سرای جانبندن انواع اهانتلر کورمش • واقران وامثال میاننده بویله خوار اولمدن انواع
اکا خجلت وعار مستطرق اولمش • وزیر چون بو خبری اشتدی بر غیرته جوش ایدوب
شرط احتیاطی فراموش ایدی • ودخترینک خاطرن مراعات ایچون ایدی ای جکر کوشم
بیحضور اولمه اول سؤ دنجک عنقریب چراغ عمری مرده وکل حیاتی پژمرده اولوب
نام ونشانی صفحهٔ جهاندن فانیدن سترده اولسه کرک • دختر بو امری تحقیق وبو خبری
تصدیق ایچون کیفیت حالدن سؤالده حد اعتدالدن تجاوز ایدیجک • وزیر اول کلمه
سلطان میاننده جاری اولان ماجرادن برشمه بیان ایدوب بو سری اخفای عظیم مبالغه

قلدی •

دختر چون بشارتی اشتدی بشاشت تمامله پدر حضوردن قیام ایدوب کندو مقامنه خرام
ایلدی. اتفاق بو اثناده خدام حرم پادشاهدن بریسی وضع سابقه اعتذاره کلدی
چون مقدمات عذرنی تمام ایلدی دختر وزیر ایتدی معلوم صغیر وکبیردر که بو مقوله
جرایمدن اعتذار عذر دکلدر بلکه تقریردر اما علم دکلدر که عنقریب انوك ماه عمری
تمام اولسه کرك واندوکی فعلك جزاسن بولسه کرك ع نزدیك شد که دود دشمن از نظر شود
خادم حرم دختر وزیردن بو خبری اشتدی بهجت وبشاشت اظهار ایدوب ایتدی بو نه حال
فتح فزا ونه مژده نزهت زادر که ع سامعه کردی جان ودل چونکه انی استماع ایلدی
آیا بو خبر خیریه وقت حیز وجوده کلسه که اول ممتنع شرك ضررندن امین اولهوز
وبو واقعه نه زمانده وقوع بوله که اول بیرحمك پنجه شکنجه سندن نجات بولهوز
دختر ایتدی اکر اخفاده رازه قدرتك وتحمل بار اسراره طاقتك وار ایسه سکا حقیقت
حال حکایت وقصه قضیه مذکورنی فصوص روایت ایلیم خادم دخی بند سوکند ایله
رشته عهدی پیوند ایدوب ایمان غلاظ وشداد ایله موکد قلدی دختر وزیر دخی
الضمیرین موتوریله حمیردن نقل چکر کبی چکدی وعلی الفور پادشاه سرایه واروب علی التمام
کیفیت حالی اعلام ایلدی خاتون حقیقت حاله واقف اولیجق همان اول ساعت جوانی
خلوته دعوت ایدوب بو سری اکا اظهار ایدوب ناکاه پادشاه غافل وشراب خوابیله
لایعقل ایکن سفینه حیاتنی غرقاب هلاکه آتدیلر سرنی وزیره اظهار ایتمکله سردن
آیرلدی ومنصب کامرانیدن بلکه مسند زندکانیدن قفس عنا ومجلس فوات وفنایه
کرفتار اولدی بو مثلك فایده سی بودر که اکرچه ملوکه وزرا ایله طریق مشاوره یه سلوك
لابددر وانلرك رای عالی آراسندن فایده مند اولمغه لازمدر اما اسرارلرنه
اغیار مطلع اولمه مق دخی واجبدر زیرا که هرکاه که پادشاه باوجودکه فر یزدانی
وتأیید ربانی ایله ممتاز وهمت بلند وعزیمت ارجمند ایله سایرلردن سرافرازدر
کندو سرنی ستر ایدوب سایرلرکه پایه ورتبده ناقص ورایده قاصرلردر انلر قطعیه
بخون قادرلودر بیت چون تو نتوانی که راز خویش را پنهان کنی پس چرا رنجی که
آن را دیکری افشا کند کارشناس چون بو حکایت بر لطافتی بو فصاحت وبلاغتله
روایت قلدی فیروز رهمتایی الماس عبارت غرا ایله دلدیر حضار مجلسدن بریسی دخی
زبان اعتراضی دراز ایدوب ایتدی سنك کلامکدن لازم کلور که خلق عالم ارتباط
مشاوره دن دوره لر واسبعرادلرن میدان رای ورویتلری اوزره سوده لر حال

تمهید

بوكه

بوکه ترك مشاوره مقتضای حکمته ندر و مذهب شرع و عقلده سهنی محظوردر •
بیت بنای کار خود ابر مشاوره نهیف • نه حق شرع کذاری نه داد عقل دمی کافهٔ انام عموما
و سلاطین عظام خصوصا سوانح امورده و مصالح جمهورده ترك مشاوره ده نه وجهله
معذور لورلردکه پیغمبرکه ناموس اکبردر حکم وشاورهم فی الامر • خدام عتبهٔ نبوتیله
مستوریله مأموردر بیت شد پیمبر بمشورت مأمور • تو چرا زین طریق باشی دور • کارشناس
ایدی صد صفقهٔ رسالت سدنه سدهٔ نبوت مشورتله مأمور اولدوغنه باعث
اولدکلدرکه انلر رخندرای عیرلرك حسن تدبیری سدود ریای خاطر فیاضنه سایر
انهار افکاری مددایلیه • زیراکه ضمیر منیر صاحب ایالت ولایت رسالت علیه من التحیات
اکملها که مطلع انوار ان هو الا وحی یوحی در • بر آیینهٔ جهان نمادرکه صور حقایق اشیا
انده ظاهر و هویدادر • بلکه باعث تبیین منافع مشاوره و تعیین فواید محاوره در •
تا عالمیان بو خصلت پسندیده ایله متحلی اولوب ثمراتندن بهره مند اولالر • و نور چراغ
دروغ عقله تزاید پذیر اولدوغی کبی عقول قاصره لرز عنولك مدد تدبیری ایله تنویر
ایدوب خود رایلك و خود پسندلك ظلماتندن قورتره لر • اول بنم کلام مدن بو لازم
کلمدی که ترك مشاوره البته واجب اوله • بلکه مقدمات مزبوره مقتضاسی بودرکه هر
فکرکه بوته مشاوره ده خالص بوله • و هر امرکه محك آراده تمام عیار کله خزانهٔ دلده
مکتوم • و ختام سر و اخفا ایله مختوم قلنه که کتمان اسرار فواید بسیاری متضمندر جمله دن
بری بوکه تجربه ایله معلوم اولمشدرکه • کتمانندهٔ اهتمام اولنان حصوله وصولی قریب اولور
تا اتمام اولنه که استعینوا علی حوائجکم بالکتمان بومعنانك اثباتنده برهان واضح
البیاندر • بردخی بوکه اگر تدبیر موافق تقدیر اولمیوب مافی الضمیر قوتدن فعله کلمیه باری
باعث شماتت اعدا و مورث خجالت احبا اولمیه • بیت انکه وصل تو میسر نشود چندان
نیست • که رقیبان نزسر طعن زبان بکشایند • فیروز ایدی ای وزیر ناصح سنك تدبیر
امورده اصابتك و تعمیر تغورده حسن کفایتك ضمیر منیرمده واضح در • و بو اراده مجمع
اولان وزرا و امرانك جمله سنك اراسندن سنك رایك ناجح و راجحدر • بنده ده
نصیحت یوزندن واداء حقوق نعمت جهتندن خاطرکه سانح و لایح اولنی اظهار ایلمك
واجبدرکه اظهارنده تقصیر قاصرلره مناسبدر • کاسناس خدمت ایتدی وزیر ان
مدحتله ایتدی شعر ای آفتاب رایك مهر منیر عالم • ای بدر قدر شانك ماه فلکك اعظم
هر خدمتکارده واجبدرکه مخدومی برابر ذره عالم اوله • اول پایه اونك دایندهٔ وجنه

صوابنه اندیشه شبهه ایتمكی زمستنه لازم بلكه اكر انوك عزمی خطایه مقترن بوله رفق و لطفله
انوك فسادن روشن و بیتینی قله • تا اول رای وجه تدبیرنك تباشیر استقامت لایح اوله
اصلاحنه تعرضدن اعراض قلمیه • هر مشیر كه اداء حقوق ولی نعمتده تقصیر ایدوب حق
مشاورده مرعی طوتمیه • و شرایط امانت و لوازم استقامتی كما هو حقه رعایت ایتمیه •
آنی صدیق صادق خیال ایتمك كرك • بلكه آنی دشمن موافق عد ایدوب انكله مشاوره طریقنه
كیتمك كرك • هر كاه كه پادشاه كندو اسرارینی اسرارنده مصر اوله • و بر وزیر كافی مشیر امینی
و معتمد بوله و نیكوكارلره احسان و لطفی شهریارلق شریعتنده واجب بله و بدكردارلره
تادیب و عنفی جهاندارلق طریقنده لازم اكلیه • غالب بودر كه ملكی پایدار و دولتی
قرار اوله و عنایت ربانی انكا معین و ناصر و دست قضای آسمانی دامن دولتندن
كوتاه و قاصر اوله بیت تا توانی بدین و داد كرای • تا بود ملك ازین دو پایه بپای • عالم
آسوده كن بنعمت وجود • تا خوش باشی و خدا خشنود • فیروز استفسار ایتدی كه ملوك
اسرارینی كملردن اسرار • و كیملردن اظهار ایتمك كرك • كارشناس ایتدی اسرار ملوكك
مراتبی متفاوتدر بعضی بار اولور كه پادشاه دخی آكا محرم اولمز یعنی محافظه ده
اول شابه ده مبالغه واجبدر كه غیرلر دكل كویا كندو دخی آكا محرم دكلدر بعضیكا
بو معنیده بو ر مثللودر مثنوی آنچه ناكفتنیست در دل خویش • دار پنهان بران
مثابه كه دل • اكرش مدتی زمان طلبد • نتواند كه سازدش حاصل بیت كر كیدر بیر اوله
سرداره سردار • اكی اولسه ایدرلر سری اظهار • حكیم ایدر كه ایكی لبدر دا اول • كه بو قدر
دره اندن كچكه یول • بعضی دخی واردر كه ایكی كمسنه نسبت رتبت محرمیت میسردر
بعضی دخی اوچ شخصه بلكه دخی زیاده یه رخصت واردر اما اول سر كه بونلر حقنده
خاطر فاتره خطجان ایدر • ایكی شخصدن غیره قابلیت میسر دكلدر بیت اكیدن كه تجاوز
ایده بو سر • دوستبند دیللره ورد اوله آخر • فیروز چون بو كلامی ایشتدی خلوتخانه
سنه متوجه اولوب • وزیر كارشناسی دعوت ایتدی • و آغاز كلام ایدوب ایتدی •
اول بزمله بونلر میاننده نه حادث اولدی كه بو دكلو بغضه و عداوته باعث اولدی •
كارشناس ایتدی قدیما لا یا مده بزم طایفه مزدن بونلر حقنده بعض كلام صادر اولمش
اول سببدن ابواب عداوتی فتح ایدوب • الی هذا الآن كینه دیرینه ساحه سینه لرنده
تا بو ماده نزاع و جدال میانمزده قایمدر • ملك استفسار ایتدی كه نه كیفیتله واقع اولمشدر
اول حكایت كارشناس ایتدی روایت ایدرلر كه سلیمان نبی ذكره علیه السلام

وبساط خصوصیتی طرح

انواع طیور مختلفة الطباع اولی اجنحة مثنی و ثلاث و رباع اتفاق و اجتماع ایدوب
ایدلر که بزه امیر مقتدا و بر کبیر پیشوا لازمدر که سوانح اموردە اکا اقتدا و مصالح
جمهورده اکا التجا ایدەوز و بر خصم ظاهر اولسه اکا استظهار ایدوب دفعنه دو ریشه
و ریشه وز و بازار زور و کارزارده آنی پشت و پناه ایدوب الشه و زور دسته وز پس هر نوع
امارت قرعه سن طیوردن بر جنسک نامنه آتدی آخر آنک بطلانه حجت و برهانه
اقامت ایدی تا نوبت بومه یتدی بر طایفه نک رایی بو که مقرر اولدی که آنی میر ایده لر
و عمارت خراب آبادی اما دتی انکله تعمیر ایده لر بو تدبیری ردّ و قبولده چوق کفت و کوی
اولدی و بو امرده قیل و قال سرحد اعتدالدن تجاوز ایدوب میانلرنده آتش جدال
و شعله نزاع اشتعال و ارتفاع بولدی آخر کار قضیه بونک اوزرینه قرار بولدی
که بر کمسنه لی که بو مجمعه داخل اولمیه و طرف حقدن جانب باطله مایل اولمیه حکم ایده لر
هر نه حکم ایدرسه قایل اوله لر و قضاسنی کلک رضا ایله امضا ایدوب اول حاکم عادلک
فرمانیله عامل اوله لر بو اثناده اتفاق اراقدن بر زاغ پیدا اولدی ایدلر اشته بو سادەدل
دل بو مجلسه داخل دکلدر و نهال حالی جانب تقضیه مایل دکلدر بو نکله بو امری
مشاوره معقولدر بو بابده انک تدبیری ارباب خرد قتنده مقبولدر باوجود بو دحی
هم جنسمزدر تا اصناف طیور تمام امرمز بو زده متفق الکلام اولمیه اجماع حاصل اولمز
و بنی اجماع مادة نزاع اندفاع و رشته خصومت انقطاع بولمز بونلر بو مفاوضه ده
ایکن زاغ کلدی صورت حالی بو صفحه ضمیرنه کلک تقریر ایله تحریر ایدوب بو بابده
الدن تدبیر صواب التماس ایدلر زاغ تامل مستوفیدن صکره ایدی بو فکر زیادی فاسد
و بو بازار بغایت کاسددر بوم شومک منصب امارته نه لیاقتی واردر و اول دیو
دیدار اهرمن کردارک رتبه ایالته نه دن سزاواردر بیت ای مکس عرصه سیمرغ نه جولانکه
تست عرض خود میبری و زحمت ما میداری باز تیز تاز بلند پرواز که نسر طایر انوک
زخم چنگالندن احتراز ایدوب آشیانه آسماندن پنهان در قعر زمینه می کچدی
طاووس زیبا هیات رعنا صورت که صحبت بوستان انوک زیب جمال و زینت پر و
بالندن عبرت باغ جناندن نشیمن فنایه می کچدی همای همایون فال که سایه پر و
بالی فرق سای سلاطین کامکاره تاج افتخاردر اوج آسمانه می عروج ایدی عقاب
پرشکوه که عقبات کوه صدمات بال قبال و چنگ تعجاحندن بر صدا دعنقا کبی
آشیانه عدمه می کتدی فضا که جمهور طیور نامداری باشرها منقرض اولسه ضعیف

حال وسكنتة بالكلى قالسه معقول بودركه بو طايفه پادشاه سزلغى قبول ايدوب
خارستان بعث بوم • ونثار مطاوعت مرغ خيشومى ناصيه حاللرنه مرقوم قلميه لركه
باوجود كه منظرى كريه ومخبرى قبيح وطبعى سقيم وفكرى غير صحيحدر • وفكرى
بونك بولمه درونى خشم وغضبله مشحوندر • وصفت تكبر وعتيرى حددن بيروندر
بو جمله عيوبله حمايت روز جهانافروزدن كه وجعلنا النهار معاشا • حكمينجه خوب
سرمايه بازار معيشتدر محجوب قالمشدر • ونور آفتاب عالمتابدن كه وجعلناها
سراجا وهاجا • پروانه سيله چراغ انجمن جهان وشمع شبستان سكان كون ومكاندر
محروم ومهجور قالمشدر • جمله دن بودشواردر كه حدت وخفت طبعنه غالبدر و
وطيش عقلنى سالبدر • بو انديشه ناصوابدن زوار كلوك وبناى امور كوزى
اساس حكمت اوزره قلوك • مهماتكوزى قانون عقله تطبيق ايلمك بو قضيه يى راى
صايبله تحقيق ايلمك نادان مرغنه الحاله وفارغ البال اوله سز • وطيع وطوع حساد
وشماتت اعدادن رها بوله سز • اولا اسرع واجبا ولازم بودركه براميني تعيين ايده سز
كه عقل وكياستى بى نظير وفكر وفراستى اصابت پذير اوله • تا هر مهم كه عرصه وجوده
كله وهر صورت كه منصه ظهورده جلوه قله ذهن ثاقبله كا خوض ايدوب راى
صايبله انده كفايت كوستره • اولر كوش كبى كه ماه جابيندن سوزلر ديو لطف حيله
ايله بو غايله يى كندو قبيله سندن دفع ايليه جمهور طيور استفسار ايتدلركه بخبه
اولمشدر اول **حكايت** زاغ ايتدى روايت ايدرلركه جزاير زيربادده فيللر
ولايتنده بر ييل اتفاق باران اولميوب مادر سحاب مدار بوستان رحمتدن كام تشنه
لبان اطفال مهد خاكه اداددار ايلمدى • حرارت هواى كرمدن چشمه لر يخندللر چشمى كبى
نى نم اولدى والتهاب شعله آفتابدن خوشه فلفل وكلبن قرنفل طره سنبل كبى
برپيچ وخم اولدى • غيونك كوزلرى صوغلوب انهارك لبلرى ياريلوب وكوزلرك
ديللرى طوتلوب ابكم اولدى **بيت** صوسوزلقدن قوردى سوله عالم • كه كوزدن
عينى برده قالمدى لرز • فيللر آتش عطشدن ياقلوب ملكلرينه نالش ايتدلر ملكلرى
امر ايلدى • تا تجسس آب ايچون هر جانبه شتاب ايده لر • وبو بابده شرايط تفحصى يرينه
كتوروب سراب كبى اطراف بيابانى طواف ايده لر • فيللر بر موجب فرمان زده عطشه
درمانا يو اول بيابانى بيابانى پايلنى دوران ايدوب ناكاه بر چشمه يه راست
كلوب كه لسان تازيده اكا عين القمر ديرلر • وزبان فارسيده چشمه ماه ديرلردى •

چاهی غایت ذرفعه آتی ذبحی شکوه ایدی ملك پیلان عامهٔ خدم وکافهٔ حشمله اول
چشمه جانبنه روان اولدیلر مکر اول چشمه حوالیسنده و حوشنده نهایت خرکوش
سندن بوطن ایدوب خواب غفلتده بیهوش یاتورلردی لاجرم خرکوشلر پیللرك جوش وخروش
سراسیمه ومدهوش اولوب اکثرینك سرلری پیللرك پای ثقیلیله شویله کوشمال
بولدی که من بعد منزل حیاتده اقامت مجالی اولمدی وشویله پایمال اولدیلر که بر دخی
صحرای وجوده رجوع احتمالی قالمدی بیت آهسته رانکه بجانب میدانکه میشود سرها
بزیر سم سمند تو پایمال • القصه پیللرك برحمله سیله اکثری کشته وبعضیسی خسته و پا
شکسته و بقیه سی سراسیمه وسرکشته اولدیلر ع که زید اکر بدبنیان دوسه باد خواهی •
آمد یاردیسی پیللرك بهیب دم وضرب قدمندن جان قورتارنلر اقان وخیزان ملکلری
قتنه واروب نفیر وفریاد آتش تأثیری فلك اثیره یتشدروب اول خلقت زشت
وظلمت سرشتلرك تغلب وتعدیسندن تظلم ایدوب ایتدیلر • ظل الله فی الارضین اول
پادشاه عدل آیینه دیمك اولور که مظلوملره پناه اولوب • ظالملری تباه ایدوب افتاده
دستکیر اوله وجلوس تخت وسریر اولیپر بزرکوارده لایق وسزادر که بیکسلره کس •
وداد خواهلره فریادرس وبیچاره لره ظهیر اوله بیت از آن آمدی بر سر این سریر •
که افتادکانرا شوی دستکیر • سنده اکر بزه شاه ایسك دادمزی بوظالملردن الوق •
کرکسن وبزه پشت وپناه ایسك انلرك ظلم وبیدادینی وستمزدن ارمق کرکسن برهجومله
اکثرمزی هلاك ایتدیلر • اکر جمله دخی ایدرلرسه بوبری خسته شکسته • وسرکشته و
نیم کشته که انلرك خدمت یاوخرطوملر اردرسیالرندن رها بولمشلردر • پایمال اولوب
آغشته خون وخاك اولمق مقرردر بیت یکبار رخ نمودی ودل رفت وعقل و
هوش • زین بار جان هرکه متاعی دکر نماند • ملك ایتدی بوامری حزوی فرض ایتمه مك
کرك واندن سرسری خوض ایتمك کرك صواب اولدر که بزم چشممزده اهل فراست • وصاحب
کیاست و معتمدلرکم وارسه عز حضورمزده حاضر اوله لر وبوبابده مشاوره اولنوب
بوخصوصده اجماع واتفاقله ناظر اوله لر که نه مشورت ارباب حزم برامره قصد
وبومهمه عزم معتبرلر قتنده نامقبول وعاقللر رأینده خلاف معقولدر بیت
هر کرا دانش است بسیاری • نکند بی مشاورت کاری • بونلرك میاننده مکر بر خرکوش
تیز هوش واریدی که اکا بهروز دیرلردی جمله سی انوك نور عقل وکمال فهمنه •
معتقدلر وعین رای وحسن تدبیرینه معتمدلر ایدی چون بومهمك اتمامنده ملکك

بو قدر اهتمامن کوردی اقدام اوزره قیام ایدی • وایلرو کلوب جواهر مدح وثنای سلک
امادهٔ انتظام ویروب عبارت فصیحله فتح کلام ایدوب ایدی **نظم** شاها غم رعیت
بیچاره میخوردی • اینست رسم قاعدهٔ دادکستری • ازحال بیکسان نظر ولطف وامداد • کز
تاج وتخت دولت اقبال برخوردی • اکر مصلحت بوددرسه بن بنده سنی بیلورم رسالته •
کوندرسون • و برامین نصیبا ایدوب بکا همراه اتسون تا بنم فعلی وقولمی کورسون واشتسون • امید
درکه ملوکک یمن همتیله بو غایله یی اوستمزدن دفع ایدوب • وحسن رای وتدبیر بو ستمکارلرک
ظلام ظلمنی برحیله ایله دفع ایدهیم • ملک ایتدی بنم صدق ولما [illegible] ودین ودیا [illegible] وعقل و
دهاینکده شایبهٔ شک وتهمه یتشمهیوبقدر • کسنک کفتار وکردارنجکرات ومراتیله تجربه
المشم وصدق ولما [illegible] الکوردمش اشتمشم • ورای صواب نمای وفکر مشکل کشایکله
غنچه غنچه اشتمشم **بیت** [illegible] کادونو بس کاذموم یارها • بر محک امتحان نقد توسنی
غش یافتم [illegible] کتیه [illegible] ایدوب اول نسنه که مصلحت وقت ومقتضای مقام
ایمامنده اهتمام کرکدر سن بودرسن که پادشاهک رسولی آنک ترجمانی بلکه کویا زبانیدر
اول اجلدندر [illegible] درکه هر پادشاهک عنوان نامهٔ کرداری ومضمون مکنون اسراری
رسولک کفتار ورفتارندن معلوم اولمق میسردر • زیراکه اکر اندن بر هنر وفضیلت
ظاهر اولسه • وافعالی پسندیده واقوالی ستوده صدور بولسه پادشاهک حسن انتباه
وکمال عرفانسلکنه استدلال قلورلر • شویله که اندن خطا وخبط وسهو وغلط جهتندن
بر نابجا بر صادر اوله پادشاهه سبب سوء ظن وباعث دخل وطعن اولوب بدسکاللره •
عیب ومذمت مجال بوله لر علماء حکمت انتساب بوبابده بیحد وبیحساب تاکیدات
ایدوب بیورمشلردر که اول کمسنه که بو بابه رسول کوندرله لازمدرکه اول قومک عاقلی
واقوالنده حمله نک فصیحی وافعالده جمیعسنک کاملی اوله ملوک سالفه اکثر رسالته حکماء فضیلت
پروری اختیار ایدرلردی • بلکه بعض ملوک عقل وفضللرینه زیاده اعتماد ایتمکین طریق رسالته
بالذات کندولر کیدرلردی • بوبابده اولا قریع ایدن وخلعت خلافتی اکندن خلع ایدوب
رسالته بنفسه کیدن حکیم خافقین اسکندر ذو القرنین ایدی که ایتدی **بیت** مرزبانی
که سیرا نزا سکارند • پیام خود بپای خود کذارند • بعض افاضل فضایل مخایل ارسال
رسول حقنده بیورمشدر که قایل **مثنوی** فرستاده باید که دانا بود • بکفتن دلیر و
توانا بود • زهرچه که پرسند کوید جواب • بنوعی که باشد طریق صواب • سخنهای خویش
اشکارا کند • بدانسان زمجلس تقاضا کند • بسا کس که ازیک حدیث درشت • بهم زد جهانی

وخلقی بکسست • یکی دیکر از کفته دلپسند • میان دو صد طرح یاری فکند • بهروز ایدی
ای ملك اکرچه بنم نصاب معرفت رسالتده نه فی الجمله نصیبم واردر • اما اکر پادشاه جهان پناه
اهتمام بیوروب درج حکمتدن بر نیچه جواهر فاخره سلك اعلام وافهامده انتظام بیوروب
بنده آنی آویزه ٔ کوش جان • وقلاده ٔ کردن اذعان • وپیرایه ٔ تاج افتخار وسرمایه ٔ بازار
استظهار ایدنوب جمیع احوال واطوار وافعال وکردارمده دستور العمل قلم • واول قانون و
قاعده یه اقتداری ذمتمه فرض عین وواجب الادا دینیلم • ملك ایدی ای بهروز اهم
آداب رسالت واتم اسباب سفارت اولدر که تیغ زبان شمشیر آبدار کبی تند وتیز وبران اولمه
اما بو جمله ایله بینه لمعه ٔ رفق وملاطفتدن خالی اولمیوب جواهر لطف وملایمت صفحات
حالنده لایح ونمایان اوله هر کلام که مطلعی حرق وعنف ابهام قله ولجیدر که مقطعی
لطف ورفق اوزرنه اتمام اولنه • وهر مقالك که فاتحه سی تسکین نایره ٔ غیرت ایچون
کلمات هیبت آمیز ایله افتتاح قلنه لازمدر که خاتمه سی افاده ٔ انس والفت ایچون کلمات
دلاویز ومحبت انکیز ایله اختتام اولنه بیت لطایف سخن از سینه تخم کین برد • زبان نرم
ز ابروی خشم چین برد • حاصل کلام لازمدر که کلام رسول قاعده ٔ عنف ولطف وخشم
وحلم وقهر ومهر وعناد وانقیاد اوزره مبنی اوله • وبسط وقبض وابرام ونقض ووعد و
وعید وبیم وامید واخذ وعطا واضحاك وابکا وترغیب وترهیب وترمیم وتخریب
معنیلرندن مشعر ومبنی اوله • جهاندارلق ناموسی وشهریارلق شکوهی مرعی قلنه هم اعدا (نك)
دخی ما فی الضمیری وحاصل مآل تدبیر وتزویری استعلام اولنه • اما سنك کبی مشیر عاقل
وحکیم کامله که عقل موشکافله هر مشکلك دقایق وحقایقنه واصلدر باب رسالتده
وصیت ایتمك همان تحصیل حاصلدر • فارسل حکیما ولا توصه مثنوی بولورسن بو مصلحت
خیر ایله انجام • اولور بخته سنك رایکله بو خام • رسالت خدمتینه سن یاررسن •
که سوزده دقت ایتسك قل یاررسن • خوش اکلرسن کلامك هر محلی • بلورسن مقتضا (سن)
هر مقامك • اکر سن بو ایشه اقدام اداسن • یقینم وار کانی اتمام ایده سن • پس بهروز
شرایط خدمتی یرینه کتوروب بارکاه ملکی وداع ایدی وتا اول زمانه دك توقف
ایدی که غراب شب لباس عباسی کیوب پرده ٔ ظلامی طاق سپهر مینا فام اوکنه چکدی •
وبعد زمان خوانسالار قدرت طبق سیمینی ماهی مزعفر نوردن قرص پر نور ایدوب •
اوستنه غبار مشك اذفر ودیزه ٔ عود وعنبر اکدی بیت چون نافه کشاد کیسوی
شام • مه جلوه کنان بر آمد از بام • اول هنکامده که مرکز تدویر ماه دایره ٔ نصف

النهاده مسامت اولوب شعاع زر اصفر بساط بسيط اغبر منتشر اولدي و دوي عبرا
ناويه فقرانك شمع جميع جهان آراسيله حسن بها و نور وضيا بولدي **بيت** خانه درويش
شمعي ز مهتاب نيست • بهره ز نيز او دو • اقرصو • اسرايل كبي كندي وطرفة العينده فلك
جزيره سنه يتوب اول سركشلرك منزلنه وقدوم ايدي • اما بو عزمده قدم حزم اوزره •
طوروب خاطره بو معني خطور ايدي كه بو ستمكارلردن بكا بيم خان وخطر زيان واردر كه
اكرچه انلر جانبندن قصد معلوم دكلدر • اما شرط حزم متين مقتضاي عقل دوربين
اولدر كه بو جبارلرله احتلاط اولنميوب انلرله ملاقاتدن احتياط اولنه • اول سبيدن كيم
بونلر غايت كبر و نخوت ونهايت خيلا و عظمتلرندن فقرا و ضعفا جانبندن ز بردو ا
يمزلر • اكر صدهزار ادر زمانده وزار انلرك زير پاي تغلبندن خاكسار اولسه بر دهكذار
چهره جبر وتلونه غبار دوندرمزلر **بيت** تر از حال پريشان وعجز ملجه تفاوت •
اكر چراغ بميرد صباچه غم دارد • صواب بودر كه ممكن اولدقجه انلرله ارادن جيا ايدم •
اكر تيز تزوير كماندليدم انلرك قلب صلبندن تا ثرايدرسه فبها والا باري اول بدلقا
لقالرك پنجه قهرندن رها بولوب سلامت يقه سن طوتمز كيدم • پس بو موضع منيفه
جهدي وملك بيلانه مسافه دور ودرازدن آوازايدوب يا سيدي اي شاه كردنكشان
اكاه اولكه بن رسول نور الهم • يعني سفير حضرت ماه آسمان پناهم آبحيه زوال
يوق • ومرد ان كلامي وخشونت بيامي جهتندن مناقشه وسؤال يوقدر • وما على الرسول
الا البلاغ • كلام رسول هرچند كه درشت وبي محابا اوله سمع قبولله اصغا اولنجيدر كه
پيغام ملوكدر • زيادة ونقصانه تصرف نامناسبدر سن بيلورسن كه ماه جهان پيما با زادن شب
ونايب شهريار روز عالم افروزدر كاه فلك اشتباهندن بيلان قوي هيكلك پشه
قدر مقداري • وسيمرغ كوه پيكرك مكس دكلو اعتباري يوقدر هر كمسه كه امرينه مخالفت
ايدر حكمنه مطاوعت ايلر • وپيغامني كوش هوشله اشتميوب فرمان واجب الاذعان
موجبنجه ايش ايميه كندو اليله اياغنه بلتسه او رسن اولور • وبيدلايه بو يون ويروب
تيرقضايه كوكس كروب تيغ عنايته قرشو طورسن اولور ملك بيلاندن بو كلام مهيبدن ترسان
وهراسان وبر پشه كبي لرزان اولوب استفسار ايلدي كه مضمون رسالت وموجب فرمان
ندر بهرور ايدي ماه جهان افروز بويردي كه هر كمسه كه كندونك قوت وقدرتنه
سطوت وصولتنه اعتماد قلوب خشم وتهورينه وكبر وتجبرنه مغرور اوله و زير دستاندن عاجز
دوشوب مورآفات وخلل كا زنبور عسل كبي بلتسه **بيت** تخم تكبر مفشان نسينه را •

وضعفا برابا دست ظلم وستمدن مغلوب
ومقهور اوله عاقبت وخامت
بلا ومغاكت غايه

جای منه دردل خود کینه را چند نهی بر فرس جور زین تیز مران کین بنماید چنین تا کهمت
ای آب زیر بکذرده ناوك چرخ زیر بکذرده سن بو زور و غرور له کندوکی افضل بهایم
ظن ایدوب قوت و شوکتکی که صدد زوالده معرض انتقالده در دایم و قایم خیال
ایدرسن غلیان دیك طغیانك و بو را ز غبار عصیانك شمدی بر مرتبه یه واردی که بیم
چشمه سار رمه قصد ایدر اولدك ولشکر اهرمن دیدار دکی اول پر یلر جلوه کاهنه آلود
کیدر اولدك وصورت زشت ظلمت سرشتکر ایله اول آبی مکدر وخاك جسم ناپاککر ایله
اول مشربنی ملوث ایتدوکز آیا سن بلمزمی سین که اکر عقبات تیز پر اول چشمه بالاسندن
بجسه صاعقه عبرت پر و بالن یاقمق مقرردر واکر عین التودم غزار سپهرده دیده
تصرفله اکا بقسه سماك رامح سنان سطوتله کوزن چقرمق محقق نظم دیو کا بجا
رسید سر بنهاد مرغ کا بجا پرید پر بنهاد نزود جز بید رقه بیرون از هوا و زمین
او کرد و ن بن کمال شفقتمدن سکا بو تنبیهی واجب کوردم وحامل اعبادرسالتی حضور
کونده یب سویلیه بیوردم که اکر مقام اطاعتده قایم اولوب اولدوکك جرایمه نادم
اوله سن وشمدیه دکن واقع اولان قبایح افعال ومعایب احوالکه اعتراف ایدوب مضیق
خلافدن طریق توبه وانابه کله سن جناب عزت مآبمدن خلعت عفو وکرامت محفله
اختصاص بوله سن واکر خیشوم میشومك استشمام فوایح رضا بجه دن محروم اولوب کلازم
خوام انتظامی عند وصول الحصول آویزه کوش قبول المیه سن آکاه اول که فی الحال تیر شهاب
و کان هلال و سپر هاله و بجوم رجوم وسماك رامح ومواکب کواکبله بر لشکر عظیم جمع
ایدوب بر شبیخون ایدرینکه اول لشتهاونی جوی جونکله جیحون ایدرین اکر بو قضیه ده
تردد ک وارایسه بر آن توقف ایلیوب کله سن که بن چشمه ده حاضرم وحیر وشردن
سنك جانبکدن بر خبره منتظرم تا عین یقینله جمال جهان آرامی کوره سن وکندوکی
نه خبرده خارج ایدوکك بلوب رختا قامتی اول چشمه جوالیسندن کوتوره سن ملك
پیلان بو خبری زیاده استغراب ایدوب رسالله چشمه جانبنده روانه اولدی همان که
کلدی چشمه یه باقوب صورت ماهی آینه آبده کما هی مشاهده قلدی بهروز ایدی کل
ای ملك بو چشمه دن ابدست آل وانابت عبادته مشغول اولوب باشد که ماه مقام توجه
کلوب توبه وانابتکی سمع قبولله اصغا قله همان دم پیل خرطوم طولن او زاتدی آسیب نفسی
آبه یتشوب آب تعرب کبی اضطراب ایدیجك خیال ایتدی که ماه اغضاب ایتدی
رسول ماهه آواز بلند لحظات ایدوب ایدی ای رسول بکوز که ما جهانتابی نوحه کیندن

حصول الوصول

کم

اغضاب ایلدی که هجوم خرطومندن جنبش ایدوب اضطراب ایلدی بهروز ایدی بلی بوتبه
واناینک مسارعت ایتمک کرک • تا نایرهٔ غضبی ساکن اوله • وحرکت واضطرابی کیدوب
قرار کاهنده متمکن اوله • فیل فرمان نمامه اطاعت ایدوب اندوکی کناهه استعفا دو
انابت ایتدی وعهد ایدوب شرط ایلدی که من بعد اول مقامه حرم ایلمیه • ولشکرین
اول چشمه حوالیسندن نه دورینجه آرام ایلمیه • بهروز فی الحال بو خبر مسرت اثری ملکلرنه
ایصال ایدوب خرکوشلری امن الحال وفارغ البال قلدی • وبو لطف حیله وحسن تدبیر ایله
اول بلای سیاهی انلردن دفع ورفع اولدی • بو مثلی اول اجلدن کتوردم که سزک میانکزده
بر پیر روشن ضمیر ومشیر صاحب تدبیردن لابددر که اتمام مهماتده انوک حسن اهتمامنه
مراجعت اولنه • ودفع اعدا وقهر خصماده انوک رای مشکل کشاسیله اکتفا قلنه • اکر بو بابده
سزک اختیار مصلحت کذار امین مستشار کوزاولیدی هیچ دواکورمیدی که طغرای
شاهی بوم شوم نامنه مرقوم اولیدی • وسزی آنوک شامتندن • وسلطنت عزانه وحکومت
تخت سلیمانه علیه السلام عدل لیاقتندن آکاه قلیدی که باوجود بوقدر خصال نامحموده
ایله موصوفدر مکر وکیدیله مایوس ومالوف • وغدر وخدیعتله مشهور ومعروفدر •
پادشاه اولنجه حیله وغدر وخدعه ومکر کبی عیب متصور دکلدر نظم هر که بیکانه شد
زمهر ووفا • در دلش بوی آشنایی نیست • سینه را کر نیست کشت زغدر • اندرو هیچ
روشنایی نیست • بیوفایی مکن که مردم را • هیچ عیبی چو بیوفایی نیست • سلاطین جهان
سایهٔ رحماندر • انلرک که آفتاب عدالتی افق ظهوردن طلوع ایتمیجک عرصهٔ عالم
منور اولمزدی • دمهاد امن دامانده اسایش عالمیان • وآرامش آدمیان انلرک
ظلال نصفت واحسانلرندن غیریده ممکن ومیسر اولمز • بلکه بحکم وبالحکم قامت السموات
خیمهٔ آسمان ستون عدل سلطاندن غیریله قرار بولمز بیت عقل اینه مهندسی نبودی
این کنبد آبکون نبودی • چون انتظام عالم سکان خطهٔ زمین سلاطین وملوک
زمان مقید ومربوطدر • واحکام حکام میان دل وجان آدمیانده نافذدر • وفرمان
سلطان قضای نازل کبی بخاری نفوس عالمیانده سایر وساریدر • لاجرم پادشاه
روزکارا اولنی ولجیدر که وفادار وعدالت شعار اولوب مظلوملره • وبلادن دسن
وظالملره جفاکار اوله آیینهٔ سینه سن زنکار کینهدن مصفی • ولوح خاطرن لوحهٔ
مهر لطفیله مجلی قله • شول رعایاکه بر حاکم مکار وغدار وبر ظالم قهار خونخوارک
کمند فرماننه کرفتار اولمشلر • اکا اول بلا یتشه که کوبه دوزدار زدن اول کبک

یتوه

بتیهویه یتشدی طیور باسرها صوردلر کوکرنه وجهله اولمشدر اول **حکایت** زاغ ایدی
برکوه دامننده بر درخت اوزره آشیانه طوتمشدم • جوارمده بر کبک خوش رفتار وار ایدی •
و بجوار حکمیله میانمزده بنای مهر و محبت استوار ایدی • بکا متصل انوک دیداریله •
صفا و سرور حاصل اولوب صدای کفتاری و تماشای رفتاریله حضور موفور و حبور نامحصور
واصل اولوردی ناکاه غیبت ایدوب ناپدید اولدی • و مدت غیبتی مدید اولوب •
ینه عودت احتمالی بعید اولدی • الحاصل تمادی زمان غیبتنده کمان ایتدم که اول •
بیچاره مرغزار فنادن کوهسار بقایه کیتدی • مدت متمادیدن صکره کوردم که بر تیهو
کلوب انوک مسکننده قرار ایتدی • چون بن معاودت کبکدن ناپدیددن قطع امید
ایتمشدم • اغماض ایتدم و تیهو ایله مجادله یی روا کورمیوب ایتدم **بیت** چنین است
رسم سپنجی سرای • یکی چون رود دیکر آید بجای • بو حال اوزره نچه مدت زمان کچدی
و فلک دولابی نچه کره دوره سن تمام ایتدی • بر کون کوردم که کبک دری چیقه
کلدی • چون خانه سنده بیکانه کوردی خصومته آغاز ایدوب تیهویه ایتدی یا هو
سن بنم آشیانمده نیلرسن • کندو ویرانک باشکه میقلدی بکا نچون ظلم ایلرسن • تیز
خانمی بکا روانه ایله • اکر دلرسک مانع دکلوز سنده بو حوالیده آشیانه ایله • تیهو
جواب ویردی که حالا خانه بنم تصرفمده در ذی الیدینم • اکر حقک وار ایسه بینه
اقامت ایدوب اثبات ایله • کبک ایتدی سنک یدک ید غصب و تغلب در بنم یدم سندن
سابقدر • پس بو خانه سندن اولیسه بکا اولیقدر • القصه قضیه لری نزاع کلیه مؤدی
اولدی • هرچند که بن طریق مصالحه یه ارشاد ایتدم مفید اولمیوب آخر کار بونک اوزره
قرار ایتدیلر که بر حاکم عادله مرافعه قلهلر • تا ایکی جانبک دخی کلامنی کوش تامیله
استماع قله و بی میل و محابا مقتضای شرع شریف اوزره قضا بیوروب منازعه
انقطاع بوله • کبک ایتدی بو نواحیده بر کربه زاهد روزه دار و عابد کم آزار
واردر که هر روز تا شام صایم و هر شب تا سحر قایم اولور زماندن که نوبت جمشید
زرین سپر خورشید والسماء بنیناها دیوانی پیشکاهنده چالنه تا اول آوانه
دک که بساط مشکین والارض فرشناها دیوانی میداننده صالنه نفس نفیسنده توبه
ریاضتده آتش عطش و جوع له تاب ویرور و اول ساعتدن که مواکب کواکب
و سپاه نجوم ثواقب مضمار سپهر و آسماندن جولان ایده تا اول وقت که چهره صبح
عالم آرای مطلع افقدن فروزان اولوب آثار طلیعه آفتاب جهانتاب ساکنان

لری

ودوران

خطه زمینه نمایان اوله شمع وار دقتم عبادتله ذره قرار قلوب وسوز عشق و شعله
شوقله یانوب یا قلوب سبزه نادر خسارتر یاران اسکله آب ویرود **مثنوی**
اولوب محفوظ جان آسایشندن • النیوب جهان آلایشندن • اوروب اکی جهانه
بشت و پاییه • کدرمش خاطرندن ماسوایه • اول صایم الدهرك مدد عیش ومادهٔ
افطاری کیاهه مقصور ایدوب سفك دم وهتك حرمت ذمم ساحه باب دیانت
ماکندن دور ایدی • علم شریعت اهلنك کاملی وعلوم عقلیه وفنون نقلیه باسرها بالفعل
علم سنت وحدیثده ابو هریره نك رضی الله تعالی عنه تلمیذی ایدی • ویا بکر اسنده مصر
ولایتنك عزیزی ایدی • محکمه دهرده انك گبی عادل بر قاضی دخی میسر اولمدی • ویلاد
ما وراء النهرده انک گبی بر والی دخی متصور اولمدی • صواب بودر که بو پایه
احکام اجتماعیده ایدی • وقضیه فیصل بولمامغچون انك جناب شریعت مآبنه گیدن
کسانك قضاسنه ایکسی دخی رضا ویروب بعد التراضی خانه قاضی جانبنه
روانه اولدیلر • بیدخی انلر ایله گیتدم • تا گوریم روزه داری کم نوا درویش کاردن
اولسه گرك گوردم وبین الخصمین محاکمه ده عدل وانصافنی معاینه ومشاهده قلم
همان کم صایم الدهرک چشمی انلره راست گلدیگی باغ اوزره گلوب محرابه متوجه
اولدی • ورفع یدو تکبیره ایلیوب وظایف نمازو نیازه قیام ایدی • ودوردو ردان
صلاته شروع ایدوب تعدیل ارکان وخضوع خشوعده تمام اهتمام ایدی **نظم**
کلید در دوزخست آن نماز • که در چشم مردم گذاری دراز • چو در خفیه بد باشی و
خاکسار • چه سود آب ناموس بر روی کار • کبك مثلوچون آنی گوردیلر بو حال اوزره
تعجب ایدوب بر زمان توقف گوستردیلر • ودورکار لسان حال الدهر با ذکر و مصراعی
ع غره شوکه گریه زاهد نماز کرده • تکرار ایلدی استماعندن امتناع قلدی
چو نمازدن فارغ اولدی درد مندانه ثنا ومتواضعانه دعا ایدوب التماس
قلدیلر که سیما نلرنده حکم اولوب قضیه لرن گوره خصومتلری کما عدل اوزره
فصل ایدوب پایانه یتشدوره بحمه زمان اول جانبدن گاه اقدام وگاه احجام •
وبونلر طرفندن الحاح وابرامده اهتمام تمام اولندقدنصکره بودی که کیفیت واقعه
علی ما هو الواقع وصورت قضیه لری علی التفصیل تصویر ایده لر کبك حقیقت دعوا
وصورت مدعاسن عرضه یتشدوردك گریه ایستدیگی جوان بیرلک زمانی
یتشمش وقوای باطنی مختل اولوب حواس ظاهری گیتمشدر • ومشعله دار سپهر غدادن

سرد آثار ضعف خزانی بنم فوجم نثار اولمشدر دست برد خزان روزکار جفاکارنک نهال
بوستان میانم زبون اولمشدر وشب شبابک سراسر قوت وتابانی صبح شیبه کمستجمع
جمیع عیبدر مبدل اولمشدر شعر آه کیم ایام جوانی کچوب موسم آمال وآوانی
کچوب داعیه کم اولدی ندامت فزون ضعف عرق ذی بدن اولدی زبون نه
قدر زحمت ایسه دخی تریککلوز وصوت بلند ایله تکلم ایدوب مادهٔ نزاعکوزی
عبارت واضحه برله تحریر وتعبیر قلوکوز تا بندخی مدعاکوزی کوش هوش ایله استماع ایدوب
جوابنی لحاظه قلم وحقیقت حاله اطلاع ایدوب مقتضای عدل اوزره قضیه کوزی
فصله قادر اولم اماچون بو بایده بنم جناب دیانت مآبمه التجا ایتدکز لازمدر که
فصل خصومتکزده سابق سری دوستانه نصیحتله نوازش بیورم وبر موعظتله که مصلحت
دین ودنیا کوزه متضمن اوله تذکیر وتنبیهه تبلیغ ایلیم اکر بنم کلام نصیحت انجامی کوش
اذعان ایله اصغا ایدوب حسن قبولله تلقی بیوره سز انوک ثمراتی دنیاده وعقباده
سزه واصل اولوب عاجلا وآجلا فوایدینی کوره سز اکر سمع قبولله اصغا ایتمیوب
موجب مضمونیله عملدن استناع ایده سز بن باری مذهب دینده ودیانتده معذور اولوب
همت قصور وتقصیردن دور اولورم بیت من آنچه شرط نصیحت بود بجای آرم اکر قبول
کنی ور نکنی هم تو میدانی صواب بودر که بربریکوز طلب حقده طریق انصافدن انحراف ایتمیوب
مال دنیا ایچون که معرض فنا وصدد زوالده در مفتون اولمیه وطریق باطلده حاصل
اولان حطام دنیایی فانیله نفسکزی ثواب باقی ونعیم مقیمدن محروم ومغبون قلمیه سز
کبک ایدی حاکم عادل اکر خلقک همتی طلب حقده استقامته مایل اولیدی
وصغار وکبار صفت دیانت وصیانتی کندویه شعار ودثار قلیدی تنفیذ احکام
وتصدیع حکامه احتیاج اولمزدی ورسم مرافعه ومدافعه وتکلیف وتحلیف صفحهٔ
عالمدن محو اولوب وشبات حقوق واقامت شهوده کمسه محتاج اولمزدی چون خصماء دنیاده
برینک بصر بصیرتی رمد غرضله سبلادن صورت حقی عین انصافله معاینه ایده لاجرم بر
کمسنه نک نظر اعتبارنه که دیدهٔ خاطری کحل الجواهر صدقله پرنور وغبار غرض
پیرامن دلبغلتندن دور اوله اقتضادلری ضرو دیدر تا جمال صوابدن نقاب خفایی
کوتوروب مشاهدهٔ شاهد صورت حقی منصهٔ دیدهٔ دللرنده جلوه کر قله قضات بابنده
بو معنی یی بعض ثقات حکایت ایتمشدر ابیات فارسیله اثبات اتمشدر که بر دوزه
دار اسقنسار ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت کبک دردی اول دزد عزدی

زبان فارسيدن تركيه وترجمه سلكنه نظم ايدوب ايتدي **نظم** قاضي اولمش دور
افلوبر عزيز • كوروب آني ديدي بر اهل تميز • بونه وقت كريه و فرياددر • وقت
شادي ومباركباددر • ديدي نچون اغلماسونبر كشي • جمله ماجراي حكم اولماشي
خصملر خود قضيه عالمدر • انده كم مظلوم كم ظالمدر • جاهليكن قاضي حكمي هر
زمان • اولور عالملر ميانده روان • ديدي كرچه خصملر دانادر • كوزلري
علتله نابينادر • جاهليكن سن چو يوقدر علتك • شمع جمعي سن قضات ملتك
چون غرض اوله هر مستور اولور • ظلمت علتله دل بر نور اولور • اول اكي اعمي
غرضلر كوردر • عين اعمي بو رحمتدن دوردر • چو نداركدن ددعلت دور اوله •
رؤيت حقله كوزك پر نور اوله • سن كه رشوت المدك بيننده سن • چون طمع ايدك اسير
بنده سن • قاضي رشوتدن ناديدك احتراز • حقه باطلدن ويرسه امتياز • بحمد الله كه ذكا
غرضدن ذيل علكي پتره قيلمامشدر • وشعاع شعله رشوتله ديده ديانتك خيره
اولمامشدر • علم شريعته نعمان زمان وعدل واستقامتده شريح دوران سن •
وزهد و ديانتده عصا مشرب • وصلاح وعبادتده بسطامي مذهبسن بويرها نله
مبرهن ومحقق وبينه ايله مبين ومصدقدر كه امضاي قضا واظهار حقده سعي
دريغ بيورميوب • وحكم واجب الاتباع شرعيدن امتناع ايدني عقاب عقابه كرفتار
قلمق محققدر • هركه كردن كشد از حكم تو سر بر دارش • كريه ايتدي بلجي راست سويلرسن
اما سينوه دخي واجبدر كه نهال غرضي زمين دلكردن قطع ايده سز و محقق بيله سز كه •
صاحب حق حقيقتده غالب مطلقدر اكرچه ظاهرا ادعاسي ثبوت بولميوب مرادي
حاصل اولمسه • وطالب باطل عسب المعني مغلوبا ولمق محققدر هرچند كه صورتا كردن
تقويتي ذيو ردقبولدن عاطل اولمز كه ان الباطل كان زهوقا **مثنوي** كوامروز برمن دواني
سمند • بفرد احساني بكسلد بندكمند • بصورت تغلب كتي بكذري • يعني نكه كن كه كس ابتري •
بنم سينوه بنصيحتم بود كه كوردا نيكي زخيره آخرت طلوب دنياي غدار وعمر ناپايدار
كه تا بستان نزهت كلستانكي سريع الزوالدر • بقا احتمالي ويرميه سز • وخاص وعام
اهل عالمي وقريب وبعيد بني آدمي نفس عزيزكز كبي بلوب كندوحقكزده جايز
كورمدوككزي انلرك بابنده روا كورميه سز **ع** بركسي بپسند آنچه از خويش آيد ناپسند
كويند دوزه داد بو غنط او زره زبان وعظ ونصيحتي بركار ايدوب غايت رقتدن
برزمان نهان اولدي وبرآز آغلدي وعقد نفاثات فسون وفسانه ايله كوكلوين آولدي

سلطانك قاضيلري كوره

ودلدين

مطلب صو فیکره

دراز

ایل

ودیلرین باغلدی تا اول الکی سلده دل انوك مجالستی ایله موانست ایدوب مصاحبتنه مایل
اولدلو وایمن ومطمئن نیه توقف وتکلف قنه کلدلو کوبه روزه دارجونا والکی
سکانی دام حیله یده کرفتار ایدوب اکی بکاد کبی کنارنه چکدی همان تی اختیار الکی یین بر
حمله ایله طوتوب صوم صدساله سن انلوك شربت خون آیدازو نعمت کوشت خوشکواری ایله
افطار اندی مقدمات روزه ونماز وصلاح پرهیز واحتراز نفس خبیثی وطبع خسیسی
مقتضاسی اوزره بونتیجه منتج اولدی **نظم** ای بجه آدمی وار اهل نماز ۰ صورتا صوفی طیلسانی
ظاهرا طاعته موافقدر ۰ لیك باطننده کی منافقدر ۰ فرقی اوسنده تاجی قبه قدر ۰
بتمز ایمان دلنده حبه قدر ۰ طیلسانی لسان کذب ودروغ ۰ یوقدر و ننده ذره دکلو
فروغ ۰ النه عاصیلق عصا اولمش بوینی اوزره ریا ردا اولمش خلق اجنده صلاحجی آد
فرصت الدیرسه چوق فسادالق بومثلی کوردم تامعلوم اوله که غدار بدسیرته اعتماد
وآنوك رفق وتمریر ایله صدق وضمیرنه اعتماد جایز دکلدر یوم شوم غدر پیشه مکر
اندیشه نك حالی همان بو منوال اوزره در انك معایب ومثالبندن بیکده بیری سلك
تعبیر ورشته تقریره منتظم اولدی ع عمانه نسبت قطره در کردونه نسبت ذره در
بیت کرهزار قرن کلم وصف بسکی ۰ ازصدهزار کفته نیاید مکر یکی مباداکه سن بو امر
خطیری انوك ذمت دنی همتنه حواله ایدوب سریر سلطنتده آنی امیر ایده سن زیرا هر
کاه که افسر شاهی انك تارك نامبارکنه میسر اوله سنه سپهر ستیزه کار سنك
ادبارله آنی سنکسار اتسه کرکدر ۰ وهر زمان که پای تخت سلیمان انوك قدم شومیله
هم اوله فلك اثیر غایت تأثرندن آنك فرقنه آتش بوار نثار اتسه کرکدر چون انك
طینتی ناپاك وجوهری ناقابلدر سنده آنی تربیتدن زحمت بیهوده دن غیری نه فایده
حاصلدر **شعر** کوهر پاك کرکدرکه اوله قابل فیض ۰ یوقسه هر سنك وخزف لعل
بدخشان اولمز ۰ طوودزاغ دنبو کلمات مزبوری استماع ایدیجك بالکلیه اول فکردن
نفور ایدوب اتفاقله حکم سابقی فسخ وعقد بیعتی نسخ ایلدیلر ۰ اول خاکسار تبه دوزکار
نهانی اعتبار دورا دیوار ادبارده متحیر قالدی ۰ واقرانی میاننده بویله خوار اولدغندن
نار عارده یانوب یاقلدی ۰ وزاغه زبان ملامتی دراز ایدوب ایدی ای سیاه روی ۰
بی شرم وای جفاجوی بی آزرم ۰ حجاب وحیالی یوزکدن کوتوروب بکا بوحقارتی روا کوردك
وبنی قدح ومذمتده سعی بلیغك ظهوره کتوروب ۰ سنکه شامت وخیانت ودنائت

ن ازدم

وخساستیله نامه اوردك دنیا لمزده بروحشت غبارزن توپاردك ۰ که صدهزار دقیق نده

اونك دفعی متیسر اولمسه كرك ع دود دل و بر وود صورت جفای تو از دل ● آیا بنم جانبمدن
نه سابقه اقتضا ایتدی كه بو قدر مهر و محبت منزلت دوا كوردك ● و یا نه ملاحقه مقتضاسیدر
كه بو دكلو لطف و مكرمت سزا بیوردك ● شویله بیل كه بر درختی قطع اتسه لر انك بیخندن
بر شاخ چیقوب قرار اصلیه یه یتیشه اولور ● و لیكن شجرهٔ محبت اره جفا ایله كسلسه مطلقا
اونك اصلندن نهال و قابتسه اولمز ● و جراحت صمصام مرهم و دارو ایله التجا بولسه
اما جراحت كلام هیچ مرهم ایله التیام بولمز **شعر** جراحات السنان لها التیام ● و لا یلتام
ما جرح اللسان **بیت** جراحتی كه ز تیغ زبان بود او را ● بهیچ مرهم راحت نكو نخواهد شد ● میانه
تو داز كز زبان زدی زخمش ● بغیر صحبت سنك و سبو نخواهد شد ● پیكان تیر حسن تدبیر ایله
سپر سینه دن چیقمق ممكندر ● اما خدنك كلام كه كمان زباندن كشاد بولمش اخراجی اولنمق مستعذر
ع تیری كه او زند بر دلم پیكان نمی آید برون ● درخت مضرت نه قدر شاخ اولورسه بر حیله
ایله قلع اولنمق متصور در كل مثلا آتش كه اكرچه سوزنده در شرر ضرری شعله ایله قابل
زوالدر لیكن شعلهٔ حقدی جمیع میاه بحار و سیول انهار ایله اطفا محالدر ● و زهر هلاهل
اكرچه سم قاتلدر مضرتی تریاك ایله بدندن زواله قابلدر ● ولی زهر كینه بر تریاك ایله سینه دن
مندفع اولمق مستعذدر ● من بعد بنم بو عمله سنك جنسك میاننده بر درخت عداوت
بیتمشدر كه بیخی و عرق ثرایه و شاخی پنجهٔ ثریایه یتمشدر **بیت** نهال كینه كه در سینه ها نشانده
شده ● معینست و مقرر كه بچه خواهد داد ● درخت حقد بدان كونه میوه بار آورد ● كه طعم
آن بمذاق تو هیچكه مرسلا بوم شوم زاغی تعذیر و تعزرده فضل مرتوقی كلك تعبیر ایله صفحهٔ
تقریره تحریر ایلدی ● و آزرده حال و شكسته بال ملول و محزون و نادم و كندی توزاع
ایدوكی وضعه ندامت و كندو نفسنی ملامت ایدوب ایدی عجب جاهلانه وضع ●
و عامیانه حركت ایتدم ● و كندو قوم و قبیلم ایچون اعدای ستیزه روی و خصمای جنگ جوی
پیدا قلدم بنم طیور منصحت نه مصلحتم وار ایدی ● بو طایفه نه مهترلر وار ایدی ● كه انلك
كستردی تواته بندن بهتر و بو سخن كذارلقه بندن سزاوار ایدی ● مقطوع و مجزوم در كه
معایب بوم شوم نعیتر و قطعی اندن مكشوف و معلومدر ● بو امرك آغاز و انجامن بندن
لطیف بلمشلردر ● و بو مهمك مدخل و مخرجن بندن دقیق تصور قلمشلردر ● لیكن مقتضای
عقل كامل اودر كه ملاحظهٔ حال ● و مآل ده جانب تأنی ده تأمله مایل اولوب من همت
مضمونیله عامل اولمشلردر ● آلت زبان تیغ بران سكلنده آویزه اولدوغنه حكمت
اولدر كه انك بازیله عمل اولنمیه كه تیغ بازلق هنگامه بازلر لا یقدر ● و تیغ زبانی نیام

بجا

کامدن بلا ضروره اخراج ایتمک سبب اولور کوردن بردار لعقدن شعر دلا چند زدن
اقتدی شمع باشی . دلا چند بنفشه وییدی باش شعر چون زبان سیتوه سخن و
چه عجب جان بنیم اکر لوز زد تیغ را چون بقصد جان کردن . راست بر صورت زبان کردن
نه کم کوردن دلاور زبان تیغی میدان کارزارده استعمال ایتمک کرک . مردان زبان
آور دخی تیغ زبانی هنکام کارزارده اعمال ایتمک کرکدر ع هر سخن وقتی و هر نکته مکانی
مشکل بودر که بو کلمات مواجهه ده واقع اولدی . ولیس الخبر کالمعاینه لا جرم سینه سنده
حقد و کینه زیاده جای کیر اولدی که تیغ تقریر دوبرو اولیحق زیاده تأثیر قیلور .
دیمشلردر که عاقل هر چند که زود و توسنه اعتماد قلمه لایق بودر که افتتاح باب خصومته
و اقتداح زناد عداوته بادی اولمیه و حدت و شوکتنه اتکا ایدوب سلسله مخالفت
تحریکینه اوکورمیه . که هر کمسه که فرضا انواع نوشدارو و اصناف تریاقه علاجه قادر
اوله معقول دکلدر که اول امیدله تجرع سم قاتل و زهر هلاهله اقدام و جرأت قله
صادر اوله بیت هرچند که تریاق بدستست تراه زنهار که تو زهر هلاهل نخوری .
محققلر بونک اوزرینه متفقلردر که عاقلک فعلنک اثری قولی اوزره راجح و کرداری
مزینی کفتاری اوزره واضح اولمق کرک تا عواقب اموری قرین رشد و صلاح و خواتیم احوالی
مقرون فوز و نجاح اوله اول کمسه نک قولی فعلنه غالب اولوب کمال همتی و کردنی
تقریرن حسن ادا ولطف تعبیر ایله تحسینه و چهره عبارتن حلیه فصاحت و زیور بلاغتله
تزیینه مصروف قله . آز زمانده قولی عملی حسرت و ندامته مفضی و کفتاری کرداری
حیرت و ملامته مقتضی اوله . بن اول راجح قولم . و قام فعلم که بو امرک فاتحه سندن
خاتمه سنه نظر ایتمدم . و بو طریقه تأنی و تأمل دقیقه سنه کمیتدم . اکر بنم فرق شانم افرادن
مزین اوله خزانه بیکرانه خرددن بهره مند اولیدی و لابد بو خصوصده عقلا ایله مشاوره
ایلردم . بعده تکلمه آغاز ایدوب بو فصل کلام پاکیزه و نی عیب که شایسته شک و دیده ن
منزه اوله بو تدقیقده قلمه ایدوب سویلردم بیت سخن را سخن ناسنجیده کفتم .
در نا سفتنی بود این که سفتم . چونکه اشارت ناصحان عاقل و مشاورت عاقلان کامل
بو امره بدیهه شروع قلدم بو کلمات بیهوده وحشت آمیز خصومت انکیزی دن پشیمان اولدم
عجب دکلدر که اسرار ادرموسندن محجوب اولوب بدخوی و سیزه روی مجالس کونلکه منسوب
امثالده کلمشدر که المکثار مهذار . یعنی بسیار کوی بیهوده کوی اولور . با وجود که ظاهر
افراد انسان سایر انواع حیواندن لسان ایله ممتاز و بیانیله سرافرازدر . ارباب عقل و خرد

دارد

اولورکه

اولدم

کلام بری مرا ایله سکوت دندانی وزبان بسته لری درجا ایله بیهوده کوی لردن اعلی عد
اتسلردر **نظم** بهایم خوشند کویا بشر • زبان بسته بهتر که کویا بشر چو مردم سخن کفت
باید بهوش • وکرنه شدن چون بهایم خموش **شعر** کیشی خوشند در دلن کندوده طوتمق
یوموب اغزینی بلدوکی اونوتمق • اولورسه غنچه کبی یوز دهانی • کرک سوسن کبی ایکم
زبانی • القصه بو مدتده نیز زمان طبطاب واضطراب ایدی کندویه بو نوع
خطابلر ایله عتاب ایدرک اوچدی کیتدی • ای ملک بو ملوک بزم میانمزده واقع اولان
مقدمات معادات بودرکه سلک تقریرده منتظم • وکلک تعبیر ایله صفحه منیره مرتسم
اولدی ملک ایدی ای کاردشناس کلام عزت انجامکی تمام اشتدم • وانوک ضمننده
مندرج اولان فواید فرایدی آویزه کوش هوش ایدم • عقلا ایله مصاحبت وحکما ایله مشاورت
علامت حصول سعادت ابدی وامارت وصول دولت • وعزت سرمدیدر دیرلر ایدی
علم الیقین بلدم • وعین الیقین مشاهده قلدم **بیت** صحبت اخیاردر ماننده مشک
کیم نسیمندن ایر جانه اثر • فعلی انلرک دلیل معرفت • سوزلریدر رهبر فضل وهنر
بعده که خانه دل وجان بو کلام روشن بیانک که شمع جمع آرای خلوت نشینان
صوامع قدس اولمغه اردر زاینده • بر تو انوار ایله منور اولدی • بزم لشکرمزک تدارکنده
که پروانه وار سوخته آتش بوار اولدقلرنه فکر اولنمدی ورفع عار • وطلب ثار و
ستر رمز اسرار ایچون نه تدبیر قلندی **بیت** تدبیر تو انجا که مهم بردارد • صد کار
بسته را ما ساحل سازد • کاردشناس زبان تشکر وسپاس ایله ایدی **شعر** شها اقبال
دولت بندک اولسون • همیشه دشمنک افکنده اولسون • اول رایلرکه وزرای دیوان
آرای عرصه عرصه انها ایدلر جنک وصلح وفرار وقرار قبول باج والتزام خراجدن بنم
یانمده هیچ بری مقبول • وبنم رایمده هیچ بری معقول دکلدر • امیدوارم که اول
تدابیرک تدبیری بابنده بر حیله تدبیر ایلیم که بزه بو شدتدن فتح تمام • واول مکار و
ستمکارلردن اخذ انتقام میسر اوله کر چوق کمسنه لر حیل حیله تمسک ایله مرادلرنه
واصل اولمشلردر • واول امور عظامه که مکابره ایله اتمامی میسر اولمیه مکر وفریله
چاره بولمشلردر • ملک استفسار ایدی که نجه اولمشدر اول **حکایت** کاردشناس
ایدی روایت ایدرلرکه ولایت کرکانده بر زاهد قربان ایچون بر قیون الوب بوینه
رسن طقوب صومعه سنه کیدرکن یولده طرارلردن بر بچه عیار اول کوسفندی کوروب
قوت سبعی که نهادلرنده مرکوز ایدی حرکته کلوب زاهدک پینه دوشدلر چون قادر

اولمدیلرکه جنك چنکلی و پلنك مثال پنجه قهریله اول شكاری چاره و ناچار الندن آلدیلر
لاجرم روباه وار تملق و تبصبص اظهار ایدوب فکر ایتدیلر که زاهده خواب خرکوش
ویره لر. پس بو بابده هر بری داستان حیله دن بر فصل و کتاب خدعه دن بر قاعده
و بر اصل اختیار ایدوب قصد ایتدیلر که زاهد ساده خاطر صافی قلبك توسن عقلنی
تازیانه مکر ایله رام و رز و قحه لرن دانه زرقله کندویه حرام ایده لر. بو نیتله هر بری
واحدا بعد واحد زاهدك یولنه کلوب بریسی ایتدی ای شیخ بو سکی نیلرسن. بری دخی ایتدی
ای زاهد پاك دامن صقن خرقکی ملوث ایلمیه سن. اوچنجی ایتدی بو کلبی نیدرسن.
بکزرکه سجاده کیدرسن. بری دخی ایتدی ای استاد بو کلب معلمی قنده بولدك. بریسی
ایتدی ای صیاد بو تازی یی قنده بولدك. و کمند زالدك بری دخی ایتدی بکزرکه
بو کلبله بو شیخ بو شهرك پاسبانیدر. بریسی ایتدی بو سکك شکاری ایچون غالبا
بو شخص پادشاهك سکبانیدر. القصه عیارلرك جمله سی بو کلمه ده متفق اولوب
هر طرفدن هر بری بر حرف اوروب زاهد بیچاره طعنه طاشنه نشانه ایلدیلر. و بو نمط
اوزره هر بری بر افسون اوقیوب بو نسق اوزره بر افسانه سویلدیلر **بیت** چشمش بعشوه
ره زده لب خوانده افسون دکر. دل برند از عاشقان هر یك بنا نوعی دکر. صوفی
صافی ضمیر چون بو جمع کثیرك بو کلمه ده اتفاقن مشاهده ایتدی خاطرندن اولـ
کوسفندك سك اولماسنده شك ظاهر اولوب کندو کندویه ایتدی مبادا که بونی صاتیجی
کمسنه سحار اولوب سحرله کوزومی بغلیوب بو بندلهسکی بجا کوسفند صورتنده کوسترمش
اوله. اولی بودرکه بوندن واز کلم و بایعك بنیه نقدانده و کم ثمنی کرو آلوب بودیدی
و غایت بلاهتندن الندن اولن کوسفندی صالیویردی. و بایعك طلبی ایچون یوله
کیردی. طرارلر چون زاهدك کیتدوکنی کوردیلر توردیلر کیجی قیونی کوتوردیلر. بو مثلی اول
اجلدن کتوردیلر که بیزده حیله یه تمسك واجبدر. تا دشمنه غالب اولاوز کیم مکره تشبث
ایتمك کرکدر که مطلوبمزه ظفر بولاوز **نظم** چون بقوت حریف خصم نه حیله و مکر را
ز دست مده. که بحیلت کمان قوت را میتوانی که بحیله فی زه. فیروز ایتدی سن بو سؤاله
نه جواب فکر ایدوب بو بابده نه صواب کوردسن عرض ایله کوره لم. اکر معیار عقلده تمام
عیار واقع اولورسه بنای کارمزه دستور العمل قلالم. کارشناس ایتدی چون بر نفسك
هلاکی که جمع کثیرك بقاسنه متضمن اوله بحسب العقل جایز کورمشلردر. و نفع عامه ایچون
ضرر خاصه ارباب شرع و نقل فتوی ویرمشلردر. بونی صواب کوردلرکه بن بنده

وظايف حقوق نعمت نيى نهايت ملكي اديدم و نفسني اصلاح مصالح ملك و ملك ايچون
فدا ايدم پس ملك كركدن كر ديوان عاليده جميع اركان و اعيان و جمله حشم و خدم ميانن
بجا خشم ايدوب نيوره تابنم پر و بالي يوله لر و زخشم زده و خون آلوده بودرخت
التنده كه بزم كاه خلوم ايدى انك شاخلري اوستنده دربرغه لر ملك تمام لشكر ايله بو
مقامدن كيده لر و فلان موضعه واروب انده توقف ايده تا بن دام حيله يي انلرك
كمندنه قوروب و حسن فكر و لطف مكر ايله پنجه قهرلرندن قورتلوب كلم و صلاح
وقت هر نه ايسه عرصه عرضه قلم ملك انك رأيته آفرين ايدي و همان دم طاق ابروسن
درهم و كلمات خشنله و دهم ايدوب قهرآلود خلوتدن طشره كلدي تمام خشم و
خدم منتظر ايدي كه شاه و وزيرك مشاوره لرندن نه ثمره حاصل اوله و مخفي محاوره لرندن
نه نتيجه ظهوره كله چون ملكي بر غضب و خشم آلود كوردلر جمله سي باشلرن اشقه
ايدوب طوردلر ملك بيوردي تا كارشناسك پر و بالن يولدلر و سرو تنن خون آلود
قلوب اول درختدن آشغه آتدلر و ملك جميع لشكر ايله اول مقام مقرردن موضع
معهوده يه عزيمت ايتدلر چون بو امرك اتمامي بو مرتبه يه ايردي غراب غروب مهر آشيانه
افق سپهردن پروازه كلدي و كواكب ثوابت و سياره هواي فضاي آسماننده شب
پره كبي طيرانه آغاز قلدي نظم چو دردي دوز روشن كار و باري سمن زار اولدي
چرخك سبزه زاري كوروب آثار ليل اولمش هويدا فلك قلدي هزاران شمع پيدا
ديك طغياني بيه شاه بومك چون كانون ندما عنده غليان ايدوب خواص اركان و
اعيانه ايدي چون بزه زاغلرك كشورنه اطلاع ميسر اولدي و ابر تيغ قهرمزدن
لشكرلرينك اكثريني باد نيستي يه ويروب خانه و آشيانه لري زير و زبر خاك
برابر اولدي مقرردر كه اكر بو دفعه دخي كره اولكي كبي لشكر ظفر رهبر ايله شبيخون
ايدوب كرو قبايده ور ز منصور و مظفر اولوب بقية السيفك بالتمام تيغ انتقام ايله
دور حياتن تمام ايدوب خستكان علت هزيمت ياران كدشته نوش ايتدوكي شربتدن
ايچوره ور ز و دشمن مخذول و مقهور اولوب بز شاد و مسرور كوشه كاشانه لرمزده حضور و
چور ايله دوزكار كچوره ور ز بس از مرگ عدو خوش ميتوان زيست چون شاه شام
تاج ظلامي بر سر و دواج بنفشه فامي در بر ايدوب لشكر بيشمار اختر ايله كشور ربع مسكوني
مسخر قلدي و امير سپاه زنكبار دخل رومي تبار ستاره الفار ايچون عباسي علملر قالدردي
بيت چو خورشيد تابنده شد نا پديد شب تيره بر چرخ لشكر كشيد ملك بومان

بومانك

دیوان ایدوب تمام خیل و حشمنه قصه قصد شبیخوننی در میان ایتدی جمله‌سی بو عزیمت اوزره
یکجهت اولوب آز زمان بو لشکرنی میل و امان ونی حد و بیکران زاغلرك مکاننی
جانبنه سیل گبی روان اولدلر مثنوی کرده رزم جوی فتنه انگیز • هم بر کینه وینی باك و
خونریز • بکین خواهی میان ایشان بسته • دل چو زحنگ زاد رجنگ بسته • چون لشکر بوم
مرز و بومه قدم ایتدلر زاغلردن اثر بولمدلر و حاللرندن خبر بلمدیلر لاجرم مضطرب
اول اطرافی طواف ایلدیلر • کارشناس زیر درختده انلرك احوالنی گوروب اقوالن دیکلدی
و زار زار اغلیوب حزین اینکلردی تا که بر بوم انی آواز ایشتدی ملکه خبر ویردی
ملك بوج بوملکه مقرب درگاه محرم اسرار شاه ایدیلر انلرك یاتدوغی یره گلوب
آنی اول حالده گوردی سن کیمسن دیو صوردی • کارشناس کندو حسبین نسبین بلدردی
و منصب و وزارت و رتبه صدارتن بیان قلدی ملك ایتدی بلیسنی بلوردم خیلی زماندرکه
احوالك ایشدردم ایمدی بزه خبر ویرکه زاغلر قنده گتدیلر • و بو گتمکلرندن نه حیله
قصد ایتدیلر جواب ویردی که ای ملك بنم حالم انلرك محرم سری دگلدر که ذلیل بو تنمده
و پر و بالم تهمتدن برائتمه دلالت کفایت ایتمزمی • ملك ایتدی سن زاغلرك امام السر
وزیری و جمله‌دن بیرنده مستشار و مشیری ایکن نه خیانت سببیله بو جزایی سکا سزا
گوردیلر و نه گناه ایتدك که پر و بالك یولوب تنوکه بو قدر زخم اوردلر کارشناس ایتدی
مخدومم بنم حقمده بدگمان اولوب حسودلر قدح و دقیقه مجال بولدیلر و بگا بو عقوبتی
روا گوروب بو نیجه زماندن برو خدمات مبرورم و ساعی مشکورم بالکلیه ضایع و هبا
منثور اولدی بیت نی مرد بود و منت هر خدمتی که کردم • یا رب مبادا کس را مخدوم نی
عنایت • ملك ایتدی نه سبب حادث اولدی که سوء ظنه باعث اولدی کارشناس ایتدی
سز شبیخونا ایتدکدن صکره فیروز وزیرلرن جمع ایدوب بر بر تدبیرلرن سویلتدی
جمله‌سی ملکی جنگ و مقابله‌یه تحریك ایدوب آتش شقاقی تیز ایتمکه اتفاق ایتدلر
چون نوبت بگا ایتدی ملك بویوردی که سن بو نار عاری نیجه آب تدبیرله سوندرمك
فکر ایلدك • و خان و مان خصم غداری نیجه آتش تدبیرله سویندرمك تدارکن ایلدك
بنده ایتدم ای ملك بزه لشکر بومله مقاومت نیجه میسردر که انلرك قدرت و توانکری
بزم صیت و سطوتمزدن افزوندر • و هنگام جنگده جرأت و اقداملری و مرکز معرکه‌ده
قطب آسا قیاملری دایره تعبیر و تقریردن بیروندر • علی الخصوص که توسن دولت ملك
بومانك رام اقتداری و عنان اختیارنده ذلیل و زبوندر صاحب دولت قاهره •

قلدك

ایله مجادله لایقی اودرکه ملامت سفاهتده خداوندبخت روزافزونله ستیزه مقامنده
طورمق نشانهٔ شقاوتدر بیت ستیزندکی با خداوندبخت • ستیزنده را سر برد چون درخت
صلاح بودرکه رسول کونده‌ره‌وز سویله‌که بادشاهله جنککی بن ایده‌لم بن خانمانمزی عود
کبی تفرقه‌اوزنده اولدوب دودکبی زوایای جهانده پریشان اوله‌وز • اکر کوش وفاقدن
پنبهٔ شقاقی اخراج وغش دماغلرندن دیو خلافی ازعاج ایدوب جانب صلحه میل
ایده‌لر ابقای تاج وتخت ایچون خراجدن هر نه تکلیف ایدرلرسه بی توقف قبول
ایدوب جانمزه منت بله‌وز بیت چو سر بایدت سر متاب از خراج • وکرنه نه سر ماند ونه
نه تاج ملك چون بنم کلامی استدی بحکم الحق مرة کام آرزوسنه خوش کلوب ایتدی
بونه سوزدرکه سویلرسن • ونه نیه ادیاندر جواب درکه ایلرسن بوم دیدوکك نه سوزمدرکه
آنك قدوم هجومی ایله بنی تخویف ایلرسن • وبنم لشکریمی انوك حشمی مقابله‌سنده کونه
کوستروب تحقیق ایلرسن مثنوی اکر دشمن از تیغ داند ستیز • مراهم زبان سنان هست تیز
چو من این سخن را بکام آورم • دل دشمنانرا بدام آورم . بر دفعه دخی نصیحت دهان آچدم
وهوادارلق حق کذارلق یوزندن بند وموعظت جواهرین خاك بابنه صاچدم • و
ایتدم ای ملك چاره صوابی قویوب جانب خطایه کتمه • وهوای نفسه اویوب بی تأنی
وتأمل بو امره شروع ایتمه همیشه تملق وتواضعی نفسکه پیشه قل ونزد وقوتکه مغرور
اولمه • عدودن اندیشه قل • توسن نه کرکام عنان لطفله رام اولور • وصید سرکش
ملایمت وملاطفتله کرفتار قید دام اولور بیت آسایش دو کیتی تفسیر این دو حرفست
بادوستان تلطف بادشمنان مدارا • بو حالك مثالی خارجده اولدر که باد سخت وتند
درکه کیاه ضعیف لطفی وملایمتی سببیله صدمت صرصر قهرندن سلامت بولور • ودرخت
وعنفی خشونتی اجلندن اصلندن برکنده اولور بیت مکن ستیزه که چرخ از ستیزه
کاری جوش • ده ستیزه بنند دستیزه کارانرا • ارکان واعیاندن بنم اقرانم اولنلر
فرصت بولوب بنی جنایتله متهم قلوب متفق الکلمه ایدیلر که سن بو ملوطرفنه
میل ایدرسن • وکندی جنسکه ولی نعمتك جانبن قویوب سویلرسن • وعده طرفندن
سویلرسن ملك ارباب حسدك قولیله ناصیحه بند ونصیحته دست رد اوردی • وبکا
خشم ایدوب بو عذابله کتکود رسن عتاب بوردی اما سویلیه فهم ایلدم که ضمیرلرنده
سزکله جنك عظیم ایتمك مضمردر وخیاللرنده سزکله جدال وقتالده بلکه بالکلیه اصلکوزی
استیصاله قصد ایلمك مقرردر • شاه بوم چون کارشناسك مضمون کلامن معلوم

اندی

وزیر

وزیرلرینک بریسندن سؤال ایلدی که سن بو زاغلرک کیفیت حالن وحقیقت معالینی
بجه اکلرسن • ایدی انلرک امرنده بر آن توقف اتمیوب همان قیدن قورتلمک کرک •
وبو دیو درونک سر پر ریونکه بارخانه نیرنک وفسوندر تیغ آب شکل وآتش فعلله
تنندن نایره وت هیکل غش وجثه نحس وکالبد بدینی عرصه خاکدن زمغاک هلاکه
کوندرمک وبو غنیمت فرصت قلنکه اندن زیاده غنیمت میسر دکلدر راحت عظمی ومنفعت
کبری ووسیله حصول امانی سرمایه سرور وشادمانی بلمک کرک • بو حاکسار چنده
وبو اخکونیم نیرده ضمننده بر شرر مشاهده ایدرم که اکر مشتعل اولورسه هزار آب تدبیرله
انک اطفاسی میسر دکلدر • شعر • اری خلل الرماد وهیض نار • ولوشک ان یکون له
ضرام • ع • نعوذ بالله ازین آتش وشرار دود • هر کیمکه غنیمت الینه غالب بودرکه اول قدرت
بردخی الینه کیرمیه • وبعده ندامت وملامت فایده المیه • هر کیمکه عدوسن ضعیف وتنها
بوله اولی بودرکه انوک تدارکن قلوب اندن خلاص اوله اردنجه اوله • زیرا که خصم
اول ورطه دن رها بولیجق محملدرکه قوت بولوب تیغ کینله کمیننده اولوب انتقام
اله • نظم • دشمن چو بجست از تو ازو جهی • وز بند تو چون دست تو ازوی نرهی • خواهی که
امان باشدت از آفت او • در دست تو چون فتد امانش ندهی • زینهار ملک انک کفتار
ناهنجارینه التفات واعتبار ایدمسون • وافسون نجانکدا زین سمع قبولله ایشتمیوب
موجبله ایش المه سونکه نصایح حکما کلمشدرکه دوست نا مجربه اعتماد المیه لر بوقاند
قالدی که قولدشمن مکار کینه جویه اعتماد ایده سن • بیت • درین زمانه که بر دوست
اعتبار نیست • چکونه غره توان شد بکفته دشمن • کاردشناس چون بو کلماتی اشتدی
دردندن نالش ایلدی وایدی • شعر • بکا تیرینی بو جانمدکی ریش • اوردن سندخی
دلیش اوسته ریش • بو کلام ملک بومانک قلبنده تاثیر تمام ایدوب اول وزیردن
اعراض ایلدی وبرنه دخی التفات ایدوب ایدی بو خصوصده سن نه دیرسن وبو بابده
نه تدبیر صواب کوردرسن ایدی بن انوک هلاکنی جایز کوردمزم که صاحب مروت خصمنی
ضعیف وبی طاقت کوریجک مرهم مرحمتله انوک دردینه دوا وجراحتنه شفا ویرمک
ومکارم اوصافی انک حقنده اظهار ایدوب مراسم اوصافی انوک بابنده مبذول
بیوریمق کرک مشهوردر که یقینی قومق وامان دلینه قیمیوق کرک وبا نعمال واقتاده لره
دستگیر اولمق کرک • بیت • ره نیک مردان آزاده کیر • چو استادی دست افتاده کیر
بعض امور اولور که کسی کندو دشمننه دخی مشفق ومهربان اولور • نتکیم خوف درد د

اخکو

اولزن بازرکانی شوهرینه مهربان علمشدر ملك استغنا ایدی که
بجه اولمشدر اول حکایت وزیر ایدی بر بازرکان واریدی که غایت مالدار ایدی
اما بدسیرت و زشت صورتلکی هزار مالی قدر بجه واریدی بوجمله دن بیره و کران جان
و بخیل نامهربان ایدی بیت چو دیو دو رخ از عفریت روی • چو زاغ گلخن ازبهوده
گوی • ازین سنکین دلی بولادجانی • چو هجران دلکداز جانستانی • بومرد زشت
طلعتك بر زیبا صورت پاکیزه سیرت عورتی واریدی که بدر منیر بو لمعهٔ رخسار
خورشید نظیری الیه شب تیره روز روشن قلورزدی • و چراغ جهانتاب آفتاب که
قندیل طاق نه رواق ایدی بدر شعلهٔ شمع روی بکا راسی باینده محو اولوردی • زمان
زمان اول جان جهانك شرح جمالنده بو بیتله متکلم ایدی بیت ماه طلعتا نگارا
زهره جبینا • حسنك طالعنه یوز تحسین • هزار دستان خیال بوستان حسن جمالنده
بو صورتله مترنم ایدی که شعر نظیرك کورمشدر کمسنه اصلا • نه یارتمش تعالی الله
تعالی • بازرکان هزار جان و دل ایله انك وصلنه مشتاق و طالب • و اول صد هزار
منزل انوك مجاورتندن متنفر و هارب اولوب انك افسانه سیله شیفته و افسونیله
زیفته اولوردی • دایما جور و جفا ده ایدی و همواره نفرت و اباده اما شوهرینه هردم
انوك جفاسی وفای جدیده باعث اولوردی • و هر لحظه انوك قهرندن مهربانه
حادث اولوردی ع مهر فزون نمیشود تا توبکین نمیشوی • نه بی تفرقهٔ خاطر
دست آرزو ایله شب زلفنه واصل اوله بلوردی • و نه بی خار خارهٔ محنت کلستان
رخندن بوسه آله بلوردی بیت من بندهٔ آن روی کر دیدن نکذارند • دیوانهٔ
زلفی که کشیدن نکذارند • اتفاقا بر کیجه انوك اوتاغی کردی اول زمانده مکر
بازرکان خوابه وارمیشدی • زن بیدار ایدی دزدك حرکتن احساس ایدیجك
خوف و هراس اکا غالب اولوب عزت و نازی فراموش ایتدی • و ناچار شوهرینه کنار ایدوب
خوله و ناخواه دراغوش ایتدی بازرکان اویندی • دوست بیداری کنارنده کوردی
کمال سرورندن جوش و خروش ایدوب بو بیتی ایتدی بیت مکر بیدار شد بخت کران روی
در خوابم • بنو دامید دیدن بیش من بیداری آید • آیا بو نه شفقتدر که پردهٔ عیبدن
بنم حقمده ظهور ایتدی • یا بو بنده نه خدمتله بو دولته لایق و بو سعادته سزاوار اولدم
ع مهری که بود ت از کجا پیدا شده • چون اطرافه نظر ایتدی دزدی میان خانهده
کوردی ایدی • ای مرد مبارك قدم میمون فال مال و منالمزدن انك سودی کبی

حلال اولسون هیچ تکلف چکمیه استدوکك قدر آل خوف المه کیم نوکت قدر تکلف بو جفاکش
نی وفا بکا مشفق ومهربان اولدی بو مثللك فایدهسی اولدر کیم بعضی مقام اولور که کیشی
انتقام قصد ایدوکی کسنیه دخی لطف و احسانی ارزانی کورور حالا بو زاغك
دخی حالی همان بو سؤال اوزره در ع رحم کن چون زحال وی دیدی که جای رحمتست
ملك ایچینی وزیره صوردی که سنك رایك بو امرده نیه منجر اولمشدر ایتدی
اولدر بودر که ملك انی لباس حیاتدن خلع ایتمیه بلکه خلعت امانیله مخصوص قلوب
آثار تربیت و عاطفتی انوك بابنده اظهار ایلیه تا اول دخی انوك مکافاتندن
خدمات پسندیده دریغ طوتمیه بلکه اندن کلدکجه زمان زمان لطف ومناصحت ایرکاده
ایلیه بر دخی بو که عقلا حمیت اعدانی پریشان ایتمکه سعی ایدرلر و اختلاف کلام
اعدا موجب ایتلاف دل و انتظام حال اولیادر نته که دزد و دیو میانندهکی اختلاف
سبب جمعیت خاطر زاهد اولدی ملك استفسار ایدی که نه کیفیتله واقع اولمشدر
حکایت و ذو ایتدی روایت ایدرلر که بر زاهد پاك طینت و عابد پاکیزه سیرت بغداد
نواحیسنده بر موضعده صومعه طوتدی واوقات صبح وشامده عبادت طاعت جناب
ملك علام جل وعلا اشتغال ایدی چون تعلقات حطام دنیادن فارغ ایدی انچک
وصفی چهره روزکارده وکعبتین سیاه وسفید لیل ونهارده غدر بیوفالق
نقشن معاینه الستدی بلوردی که نقش مسرتنی نیش مضرت اولمز و نقد کنجنی
درد رنج محصل اولمز بیت یك کل بخار دربن باغ نیست که لاله او آتش نی
داغ نیست تیغ زند بر تو وکوی خورست زرد کند روی تو کویی زراست فراغت
زاویه سنده قناعت کریبانینه باش چکمشدی و نهال توکلی زمین درونندهدکش
وتخم تحملی مزرعه دلده اکمشدی بیت ما طرح قناعت ورضا افکندیم وز
دوست بهر چه میرسد خورسندیم القصه مریدصاتقلرندن بری درویشك
فقر وفاقهسندن تشویشنه مطلع اولوب مدد معاشیچون بر کاومیش فربه که
کام آرزو شیر شکر آمیزیله چرب وشیرین اولوردی بر سبیل نذر زاهدك صومعه
سنه ایلتدی اتفاق بر دزد بو حالی مشاهده ایدی وقوت طامعهسی هیجان ایدوب
صومعهء زاهده متوجه اولدی ناکاه بر دیو کمراه آدم صورتنه کیروب انکله همراه
اولدی دزد صوردی که سن کیمسن و نه طرفدن کلوب نه جانبه کیدهسن جواب
ویردی که بن بر غول بوسکالله متشکل و بو صورتله متمثل اولدم غرضم علت بودر که

مشتدی

چکمشدی

بو ممالك خلايقى بو شيخك ارشادى وهدايتى ايله طريق توبه وانابته مالك اولمشلردر
اول سببدن بنم مزاج واغوا وضلالم فاسد وبازار وافسادم ووسوسهم كاسد اولمشدر
دلرم كه فرصت بولوب آنى هلاك ايدم وكلزار جهانى خار وجود زاهد بارددن پاك ايدم
بنم حالم بودركه اشدهسن حاليا خبر وير كه سن نه كيشيسن ونه طرفه كيدرسن وبو حركتدن نه بركت
مراد ايدرسن دزد ايتدى بن مرد عيار پيشهام وشب وروز بو انديشهدهام كه خلقك
مالنى تاراج ايدم زاهدك بوزرك بر قوى كاوميشى وار ايمش حاليا قصدم بودركه دزدان
دستلك صنعتنده سحر سامرى كوستروب كاو زر بوزرك اول كوساله آسيتينك صومعهسندن
حيله ايله اخراج ايدم ديو ايتدى مرحبا بالوفاق على احسن الاتفاق ع اى جان جهان تو يار
مايى بحمد الله كه رشتهٔ اتحاد ما بينمزده مبرم ورابطهٔ جنسيت كه علت ضمدر ميانمزده
محكمدر دعوى اتحادده بو قوى شاهددركه هر برمزك مقصودى واحد ومقصدى معبد
بس موافقت ايله كيردلر وشبانكاه صومعهٔ زاهده ايردلر زاهد وظايف عبادتدن فارغ
اولمشدى وسجادهسى اوزره كريبان مراقبهيه باش چكوب دزد خواب غفلتده ما عند
بولمشدى دزدك خاطرينه خطور ايتدى كه چون غول آنى قتله مشغول اوله محتملدركه
فرياد ايدوب جوارنده اولن خلايق بيدار اولهلر وبو تقديرجه كاوه داود يمك ميسر اولميه
ديو دخى بو فكره دوشدى كه دزد كاوى الچق البته قابونى اچسه كرك شايد كه ضرير
بابدن زاهد خوابدن اويانوب عزايمه مشغول اوله بو فرض اوزره اكا ظفر بولمق متصور
اولمز بس غول دزده ايتدى كرم ايله بر زمان توقف ايله كه بن زاهدى قتل ايدم صكره
سن كاوى الوب كيدهسن دزد ايتدى كرم ايله بر آن آرام ايله تا بن كاوى آلم كيدم
بعده سن انوك امرن تمام ايدهسن بو خلاف انلرك ميانندة قايم اولدى عاقبت
مقاولهلرى مجادلهيه نهايت بولدى دزد زيادة مضطرب اولوب اعلى صوتله زاهده
ايتدى آكاه اول كه بو ديو سنى هلاك ايتمك استر ديو دخى نايرهٔ حميتى ملتهب اولوب فرياد
ايتدى كه بيدار اول كه بو دزد كاوى الوب كتمك استر زاهد انلرك آشوب عربدهلرندن
اويانوب خروش ايتدى اطرافنده اولن احباب واصحاب متنبه اولوب صومعهٔ زاهده
شتاب ايتدلر دزد وديو هر برى بر طرفه مجوب كيتديلر وزاهدك نفسى ومالى اول ايكى ظالمك
خلافى وجدالى سببيله صحيح وسالم قالدى بيت چو در لشكر دشمن افتد خلاف چرا تيغ بايد
كشيد از غلاف چون وزير ثالث بو كلامى تمام ايتدى اولكى وزير ايكنجى وزيرك
تدبيرندن بر غضب اولوب ايتدى سويله فهم اولنور دكه بو زاغك مكر وفسونيله مفتون

بو معاملهده

بو معامله‌ده عنق فاحشله مغبون اولدوکز زیرا دزدیده خواب غفلتده‌ن بیدار و شراب
جهالتده‌ن هشیار اولوک وکوش هوشکوزی پرده پنداردن خالی قلک و بو امرک عواقبنده
دخی زمین تأملده فکر صایبی وَ لجب بلک که عاقللر مکر اعدادن تحفظ بابنده طریق احتیاطدن
خروجی صواب کورمزلر و انلرک کفتاری دروغ و کلام بی فروغلریله طریق مستقیمدن انحراف
کوسترمزلر و عاقللر بو معنیه التفات ایمیوب جزئی تملق و ملایمتلرندن کلی تعلق و ملاطفه
تلقی قلوب و عداوت موروث و خصومت قدیمه‌یی فراموش ایدوب صلح و آشتی ایله
کوکلوین خوش ایدرلر بلمزلرکه دشمن هزار نقش و محبت کوستره هنوز سنک عداوت
لوح دلندن محو اولمز و چندانکه باران ملاطفت یاغدرسه هنوز هوای صفا غمام کدورتدن
محو اولمز **بیت** زلف هندوی تو کفتم که دکر ره نزند سالها رفت و بدان رسم و سانست
که بود بو مجددکه طوار بصره سزک بصر کوزده طرفه بغداد کودلوز و خرمهره اعتبار
سزک نظر کوزنده کوهر شاهوار کلور سزک بصر حالکوز همان اول دزد و دکر حالنه بکزرکه
کفتاردن بد کردار قرینه اولدی ملک استفسار ایدیکه نجه اولمشدر اول
حکایت وزیر ایتدی روایت ایدرلرکه شهر سرانیدیب بر دزد دکر وار ایدیکه بلاد هندده
منقبه زمان ایدی و بر زنی وار ایدیکه ملاحتده زلیخای دوران بر آهو چشم ایدیکه بر
عشوه ایله هزار شیر شرزه شکار قلوردی و بر شیوه ایله دوباه عقل حیله کاره خواب
خرکوش ویروردی **مثنوی** نکاری تورش کان قوی ابرو مه عقرب دوایب سنبل مو بت جوزا
کمر جوزا رسیده ایام اسد چشم و حمل دم حوت اندام دزد دکر اکا شیفته اولوب بر زمان
انسز اولمازدی و بر ساعت آنی کورمسه راحت و آرام بولمزدی زن اکرچه ظرف دیکی
اشکله مصاحبت ایدردی اما معینه باشی اغیار ایله خوش ایدی بزم عشرتده جام محبتی نوش
ایلردی انلرک جوارنده بر جوان وار ایدیکه قد بالاسی کویا بر سرو ایدیکه چمن باغ جنانده
بتمش ایدی و خط سبزی بر سبزه ایدیکه کنار چشمه حیوانه احاطه ایلمشدی **بیت**
رخی چنانکه زخور رسیده و ماه نوانکرد خطی چنانکه زمشک سیاه نوان کرد اول زنک
مرغ دلی بو جوانک محبتی دامنه طوتلدی جوانک دخی کوکلی شکاردی زنک عشقی کمندنه
کرفتار اولدی آخر الامر وسایط میانه‌دن کیدوب مراسله مواصله‌یه و معاینه‌یه مبدل
اولدی و مقدمات کلام و پیام عیش مدام و عشرت صبح و شامه سرانجام بولدی
حسودلردن بر طایفه که ایکی یارک مواصلتی رشکی انلرک قامتلری بوکلدی یاقلوردی
و ایکی رقیب میانه‌ده شمع صحبت افروخته اولسه انلرک دللری فتیلی شعله آتش حسد ایله

ایله یانوب یاقلوردی **بیت** هر که زحسد بنزدم ز منصبی و مالی • الا برانکه دارد با دلبری وصالی •
اول حاله مطلع اولوب تجاری کیفیت حالدن خبردار ایتدی • بیچاره تاجرك اول قدر غیرت و حمیتی
یوغیدی که بر طریق معقول ایله انك تدارکنه مشغول اولیدی **شعر** بر اشتر اولوب نه غیرت
اولمق • چو غیرت اولمیه یك عورت اولمق • پس عورتنه ایتدی سفر زادنی مهیا قیل که دوستلردن
بعضنی زیارت ایتمکه کتمکم کرك • اگرچه مقصد سفرم بعید و مسافه مسافرتم مدید دکلدر • اما بر ایکی
کون انده توقف اتمکم کرك بلمزم که سنك نار فراقکه نجه صبر ایده بلم • و یا نار اشتیاقکه نه طریقله
تحمل قلدر اولم **بیت** ای بی تو کام مرا از رخ تو مهجوری • خود باشد که بکام از تو کزیند دوری •
زن دخی تکلف ایله عشق و تحزن اظهار ایتدی • و هزار زحمت و خونابه ایله کوزلرندن بر ایکی
قطره یاش اقتدی • فی الحال توشه اظهار ایدوب شوهرنا وبدی و متوجه وداع ایتدی •
چون تجار کتدی عورتنه زبان فصیحی برکار ایدوب ایتدی ای نگار زنهار که قاپویی اچوق
قیوب محکم بند ایده سن • و اسبابی محافظه ایدوب بنم بندمی کوش هوشکه پیوند ایده سن **بیت**
کنجکه شهر مثیله مهر اوده سن • حق کوزتمکده ادکی طوره سن • زن شوهرك بندنی قبول ایدوب سوکند
ایله موکد قلدی • و همان لحظه که ار کتدی جانانه خبر ایتدی **ع** بیا بباغ که گلها شکفت و خار نماند
جوان وعده قلدی که چون تجه دن بر قاچ ساعت کچه طلوع صبح صلا سترقب ادوب حلقه کبی
در خانه دلداره حاضر اوله • زن اول وعده ایله شاد اولوب کباب و شراب حاضر ایدوب
عشرت اسبابن مهیا قلدی **بیت** زهی سعادت طالع اگر شبی ناگاه • بکلبه من بی خانمان
فرود آید • درود کور کیدب اخشامه دك بر یرده توقف ایدوب بیگاه مخفی زاهدك
خانه سنه کلدی • اتفاقا اول لیدی که مهر ایله ماه بر برجده قران اتمشدی • و اول ایکی یار
علی رغم الاغیار بر برینك دیدار ایله خوشحال اولمشدی • گاه جوان ماه جبین بر نکته
رنکین و خنده شیرین ایله نازنینك خرمن صبرنه آتش اورردی • و گاه اول شوخ
طناز عشوه ناز • و کرشمه دلنواز ایله جانانك متاع روح روانن غارت قلوردی **نظم**
دوبت نازنین عقل فریب • پای تا سر همه لطافت و زیب • این برخ شمع جمع مستان بود
وان بلب نقل بی بوستان بود • بیچاره اول قدر توقف ایتدی که انلر جام خوابه میل ایتدیلر •
آهسته آهسته بونلرك یاننده بر کوشه ده سکدی یاتدی • تا باقی مصاحبتلرن دخی
مشاهده قله • و حقیقت حالی کندو کوزیله کوروب انلرك حقنده دیدکلری واقعمیدر بله
بو اثناده ناکاه زنك کوزی انلرك یوزنه راست کلدی • و اربنك کیمه سی بو حالی
عقیق اچون بهانه ایمش بلدی • فی الحال بر مکر ایله آتش فکر ایله قاینیدوب معشوقنه •

سزله ایدی جهله بیندن صودکه بینی زیدی سودسن یوقسه شوهرنکی جوان دفع صوتیله ایدی
ای سرو چمن ملاحت قاشک کبی طوغری سویله که جانه ودلدن بکامی زیدی مایلسن یاحلا
زنا ایدی بو سؤاله سبب ندر بو محاله تعیینی طلب نه جواب نم جاندن سؤال اولی تکرار
وزبان للحاجی برکار ایدی زنا ایدی سوزک طوغروسی بودرکه عورتلر اکثریا سهو وغفلت
یا لهو و شهوت جهتندن بو مقوله حرکت ایدرلر ونا محرملرله همدم اولوب بیکانه لرله
مصاحبت ایلرلر اما چون حاجت نفسلری روا اوله وسورت شهوتلری انکسار بوله بیکانه لری
حکمن ویروب نظر اعتباردن دور ایدرلر و مجالستندن اعراض ایدوب مصاحبتندن سنده
نفور ایدرلر بیت ترک یاری کنند دلداری دوستی جز بود پنداری اما شوهر فرمثابه
دوربین ده وقان منزله سنده در جکرده بلکه جان درجه سنده درنده و روح مرتبه
سنده دربدنده ع از جان بود کزیروا ایشان کردنیست نهال عمر جوانیدن برخوردار
اولمسون اول عورت که شوهرنی کندو نفس نفیسندن عزیز کورمیه و زلفی کبی قدی لام
و شراب زندکانی حرام اولسون اول زنه که حلالنی جان شیرینندن لذیذ بلمیه و سرمایه
حیاتنی رفاع حالی و فراغ بالی و انتظام امور و معار و مآلی ایچون دیلمیه بیت
وفا مبادا امیدم اگر بغیر تو دوست حرام باد حیاتم اگر برای تو نیست چون زن دو دکر بو فسون
فسانه اشتدی کوکلنده رافت و آثار رحمت ظهور ایدی و عرق شفقت و محبتی حرکته
کلوب کندو یما ایدی آز قلمشدی که بو عورت حقنده بندن بو مضرت صادر اولوب
خدای پرور دکار حضورنده شرمسار و کنهکار اولیدم بو دردمند حقنده نه عجب
سوء ظن ایتمشم بو مسکین خود بکا عاشق زار ایمش و بنم محبتمدن نشئه وذبیقرار
ایمش انک بو قدر تعلقی و تعشقی وار ایکن دن محبتنه لایق بودرکه انک خطاسنی
یوزینه اورمیم و بو مقوله نادره لودن که انکدن صادر اولدی اغماض ایدوب و اعراض
کوسترمیم که هیچ آدمزاده سهو زلتدن عصمت و بو بنده یه بندن سهو تدن اندن خلاصه طا
میسر دکلدر ع کسی کجاست که او دامنی پالوده است حالا اصلاح بودرکه شراب عشلردن
انلری تلخ ایتمیم و آب رولرن دوست و دشمن اوکنده خاک فضیحته دوکمیم ظاهر بودرکه
بو عورت بو نوع حرکتی سهو ولهو جهتندن اتمشدر قصد عمد ایله ایتمشدر فرضا که
ایله اوله اولی بودرکه حمل المؤمن علی الصلاح موجبنجه آنی صلاحه حمل ایدوب نظری آنک
هنرینه حصر ایدم و دیده مه انک عیبندن کف ایدوب قبایح زیل اغماضنه ستر ایدم بیت
کر هنری داری و هفتاد عیب دوست نه بیند بجز آن یک هنر پس همان اول کوشه ده

کلدی

مناسبت ولجنبیلوله

قت

خاموش اولوب اوتوردي تا اول وقته دك كه انلر عيشندن فارغ اولديلر و رايت شب
نكونسار و علم اتروزنملامس انجم سيار اولدي شعر آچلدي طرهٔ شبدن رخ روز صجلدي
نور صبح عالم افروز مرد بيكانه طوردي خانه سنه بوردي و زن مكاره جامهٔ خوابده كندوسن
اويوره اوردي دروغ كرا هسته آهسته يرندن طوروب رفق و لطفله كلوب عورتي
ياننه اوتوردي و آستين لطفله رنك ملال غبار چهره سندن كوتوردي نرم نرم الني اعضاسنه
سوردي تا زن بر عيب كوزن آچوب شوهرني بستر اوستنده كوردي في الحال يرندن طوردي
كلوب ايلدي بيت دميد صبح سعادت كه يار زيار آمد • هزار شكر كه آن يار غمكسار آمد •
پس صوردي كه سعادت و سلامتله نچون كلدكوز • ايديكا اول وقت كه اول بيكانه ايله •
آشنالق جامني نوش و ساعد آرزو يله ميان شاهد وصالي در آغوش ايدردكوز •
اما چون بلدم كه سكا البته بر ضرورت حاصل اولمشدر كه • بو مقوله فعله باعث اولمشدر
شرايط لطف و مروتي رعايت ايدوب حضوركوزه مانع اولمدم • على الخصوص كه بو واسطه
ايله بكا نه مرتبه ده مهر و محبتك وار ايدوكن بلدم • و بكا كمال ميل و تعلقكه مطلع اولدم
و جزم ايلدم كه حياتكي بنم مواصلتم ايچون استرمشسن • و نور باصرهٔ بني بنم جمالم مشاهده سي
ايچون ديلرمشسن • و سندن بو نوع حركتك صدورنه علت البته يا سهو غفلت و يا توقان
شهوت ايمش بندن ايا و نفرت و غيره مهر و محبت دكل ايمش پس بكا بقدر الطاقه •
سنك خاطركي رعايت ايتمك واجبدر • و دايرهٔ عرضكي صيانت ايدوب • ممكن اولديغجه هماي
حرمتكي رعايت ايتمشدر • قلبكي قوي طوت خوف و هراسه كوزك ويرمه و وحشت و دهشتدن
بر عار اول و بني عفو ايدوب معذور بيورك كه سنك يانكده • غرض قولته اعتماد ايدوب •
من سمع تخيل مفهومي موجبنجه سكا سوء ظن اعتقاد ايتمشدم • بحمد الله و المنة كه بنم ظنمه
موافق • و خلقك مساويسنه مطابق چقمدك ع سهو بود آنچه ما كمان برديم • زن زنجي
زبان سحر انكيزله كلمات مكر انكيزي درميان ايدوب • جانبندن خشم و خشونت
و عنف و رعونت نايل اولوب موجب وحشتي بالكليه فراموش • و دست مصافحه و مصالحه
ايله دوش ملاطفت و موافقتي در آغوش ايتديلر • نجار زبان اعتذار ايله بو معني تكرار
بيت زن خدا جرم تو ناچيز بكو من ز تو راضي شدم او نيز بكو نظم چو بلدك اصلني
بو داستانك • صقين اولمه امين مكر زنانك • كه مكري محكم و كيدي متيندر • بولردر
اولر حقه يقيندر • بو مثلي ايراددن مراد اولدر كه سز دخي اول نجار كبي اول زن بدكردارك
كفتارنه فريفته اولدي • بو نابكار مكار حيله كارك دام تزويرنه كرفتار اولميه سز و انك

ايلدي

ندق و شعبده بیله شرط احتیاطی الدن قومیه بر **بیت** بقول خصم بد اندیش غره مشو ازنشد
کسی که کرد چنین عاقبت پشیمان شد • بعضی دشمن اولور که خصمک حالنه مطلع اولمغه وسیله‌دن
اکا ظفر بولمیوب ضروری زرق و تزویر مقدماتنی ترتیب ایدر • و خیرخواه‌لق یوزندن
نصیحت آمیز کلمات ایدوب اول حیله ایله کندوسن اکا تقریب ایدر • تا آخر کار واقف احوال
و مطلع اسرار اولوب بصیرت کامله ایله مترصد فرصت اولور طورور • وقتنده هر زخم که اورور
صاعقه آتشبار کبی خرمن وجود خصمک کوکن کوکه صاورور • و خدنک مکری تیر قضا کبی
خبط و خطادن هدف مراد نشانه مقصودده راست اورور • زاغ ایدی ای ستمکار دل آزاد
بو حرب زبانلو نه یه مفید اولور • و بو قدر سخن رانلق نه مصلحته یارار یعنی بکا اولان
ظلمک و بنم حقمده واقع اولان جورک حیله و مکر ایله نه مناسبتی وار • هیچ بر عاقل
غیره راحت ایچون کندو یه جراحت روا کورمی • و آخره نوش عیش ایچون کندو یه نیش
نیش اورر می • بنم حالمی حیله یه نسبت ایتمک غایت عنا و تعنتدن ناشیدر که کون کبی روشن
و معایندر • که بو عقوبت بکا ملک زاغاندن مخالفتم ایچون ایرشدی • وزیر ایدی ای بد فعال
سنک مکرو آلکک حسب حالک دلالت واضحه ایله دالدر • و خدعه و احتیالک رشته سنی
دله غنا التباییده بلمک محالدر • نتکه هر زاغ مخترع طوع و رغبتله اولمشدر • و هر
زحمته بر رحمت و هر جراحته بر راحت ملاحظه اولنمشدر • محصل کلام کام خاطره اولان
لذت انتقام بو عقوبت شراب بدکواردن مذاق امیده کم سازکار قلنمشدر • نیجه کمسنه‌لر
هلاک اعدا ایچون کندو نفسن فدا قلمشلردر • و مخدوملری باینده شکر نعمتی ادا
و حق گذارلق و هوادارلق نامن حربک روزگارده املا ایتمک سوداسیله کندولرین
کندولرن ورطه عنا و کرداب فنایه ایلتمشلردر • نته کم اول بوزینه اعدادن اخذ
انتقام ایچون نفسنی فدا ایلمکله حق صحبت یارانی ادا ایتمشدر • ملک بوم صوردی که
نیجه اولمشدر • اول **حکایت** وزیر ایدی روایت ایدرلر که میمونلردن بر جماعت
کثیره بر جزیره‌ده که میوه سی بسیار و آبی خوشگوار و هواسی مزاجلرنه سازکار ایدی •
وطن و ماوای طوتمشلردی • برکون اول قومک اکابرندن بر جماعت بر درخت سایه سنده
اوتورمشلردی و هر طرفدن چوکان زبانله سوز طوپن اورمشلردی • بر زمان پسته کبی
لب خندانله فندق و فستق لوزله پسته قند تحفه ویرلردی • بر ساعت انکور بوندن
و حلاوت انجیری نظیر درخت حکایت ایدرلردی • ناگاه بر خرس بر پشت اول نواحی گشت
ایدرکن انلرک اننه راست کلدی • و انلرک بر جمعیتنده پریشان مضطرب و کانون

دروندن آتش رشك وحسد ملتهب اولوب كندو كندويه ايديكي وامیدركه بوميمونلر
بومواضع نزده • وفرانع خرمده كه غيرت بوستان ارمدر و تازه ميوه لويه لر اولوردن لر
وحريرنظير چمنلو ونسترن وياسمن وسنبل اوزره يانه لر طوره لر بن دل شكسته خاطر
خسته ايله آج ومحتاج دوزكار كچوردم • وهر زمان كاسه دوراندن شوربای مجاعت
وشورابه رياضت ايچم هزار زوروزار ايله بر جيفه الومه كيرسه عيد اكبر قلم وبخت يسار
باستخوانا لومه كيرسه نعمت وغنيمت بلم **بيت** ديتيا ندر بهار وصل او شكفته سچون كل
چرامز دنغران هجرنيي برك ونوا باشم • بس انلرك مجمعنه متوجه اولوب قصد ايلديكه جمعيت
لرن پريشان قله • وبنياد حضورلرن برباد ايدوب اول مقام جنت نشاني تحلیه قلبله
اللونندن اله بوزينه لر شورو شغبي حددن كچورد لو • وبر لحظه ده بيحد وبي عدد بوزينه
جمع اولوب جنك اتدلر آخرالامر بنجه جنك وحرب وسنكله خرص خرسي مجروح وملك
ايدوب • ميداندن مردانه ارمدين برك وباد عشرتي پژمرده اولدي • وزاويه خاطري برتو شمع
حضور ايله منور اولمدن چراغ قوت وزوري مرده اولدي **بيت** نارسيده بلبم جرعه از
ساغر عيش • ميزند دست جفا جام مرادم برسنك • القصه خرس ستمكار هزار زورو
زار ايله ميمونلر ميانندن چقوب كوهسارده دوشدي • وفرياد وخروش ايدوب باشنه كندو
جنسندن بي حد وبي حساب اوشدي • فرياد لر ايدوب چون اني اول حالده كوردیلر
كيفيت حرب وكميت ضربدن صوردیلر خرس فقير صورت ماجرايي تقرير وقطميرتقرير ايلدك
وايدي بوندن ارتق كم ناموسسزلق • وغيرتسوزلق اولورميكه خرس قوي هيكله
بوزينه ضعيف پيكردن بوعار وشنار لاحق اولمه • هركز قديم الايامدن آباء واجدادمز
بونا ملقي كورمش واشتمش دكلردر • وبيزم نسلمز بواصل خجالت وحقارتي قبول ايتمه
مسلوددر • شويله كه دفع عار واخذ ثاردن بزدن مساهله جايز اولمه تا قيامته دك
بوبدنامليق صحيفه روزكارده باقي وپايدار قاله • صلاح بودركه همدستان اولوب
برشبيخون ايله دونحيايلرن نيره وغبار كار زار ايله ديده اميدلرن خيره قله وز •
نظم كراز كردش چرخ باشد امان • بخواهم كس خود از بدكمان • چنان سربكوبم بشاك
درستيز • كه ماند زما نام تا رستخيز • خرسلرك عرق غيرتلري مضطرب وآتش •
حميتلري ملتهب اولوب • دهان لاق وكراني آچيدلر وآغزلرندن كف جدال وجلادت
صاچيدلر **بيت** مخالف چوموررست ومار اژدها • بجا كورد از سحه مارها • زمارايت
جنك افراشتن • زدشمن سروتاج بكذاشتن • بونك اوزرنه مقرر اتدلركه همان اولكيجه

براستخوانه الم ایرسه

اسباب اشتعال فتاله اشتغال ایدوب نار کادزاد و شعله کیر و دار ایله بوزینه لرك خانمانلرینه
آتش بوار اوروب و خانه حیاتلرین یقوب و خرمن وجودلرین یاقوب کولین کوکه صاوروب
چون شیر زرین چنگال مهر بیشه سپهردن فی عین حامیة چشمه سارینه باتدی و ذئب اکبر و
اصغر حوالی قطب شمالده حرکته آغاز ایتدی بیت چو خورشید تابنده بنمود پشت هوا شد سیاه و
زمین شد درشت بالکلیه اول کوهسارك خرسلری نیحه حدود نیحستان جزیره جوانب بوزینه لر
جزیره سنه شتاب ایتدیلر ملکشاه بوزینه ارکان و اعیاندن بر جمع کثیر ایله سجاده کیدوب
اول کیجه میان بیابانده قالمشدی و سایر خدم و حشم هجوم دشمندن غافل هر بری کندو مقام و
منزلنده آرام قلمشدی ناکاه بر سپاه بیجه پناه بر بلای سیاه بوزینه لرك کشورینه و لشکرینه
قدم هجوم ایتدیلر بیت سپاهی چو موج دو ملخ تاختند به تیغ جهان دجهان ساختند بوزینه
لرك اکثری هدف تیر دمار و علف شمشیر بوار اولوب روی زمینی وداع ایتدیلر و بقیة السیف
مجروح و افکار هزار زور و زار ایله اول ورطه خونخواردن کناره یتدیلر خرسلر حوت
اول بیشه بهشت نشانی انواع نعمتله مالی و اول جزیره آبادانی اعدا و مدعیدن خالی کوردیلر
همان اول مقامده پای اقامتی دامن سکونه چکدیلر و اول خرس جفا دیده ستم کشیده یی
کندولره پادشاه ایتدیلر و هر نعمتی که بوزینه لر بر روزگار ایله جمع ایتمشلردی ید غضب ایله
نهب غارته آغاز ایتدیلر ع الله الله که تلف کرد دا ندوخته بود چون تباشیر صبح عیاذ
اولوب چهره جهان رخساره خوبان کبی تابان اولدی و جمشید خورشید خلیفه زمان
سلطان محمد خان صاحب قران کبی سریر زرین اوزره جلوس ایدوب روی زمینه فرمانی
روان اولدی بیت چو کوب لشکرینه سلطان خاور جهانی سر بسر ایتدی مسخر ملك بوزینکان
بو حالدن غافل شکار ایدکن جزیره جانبینه مایل اولوب اثنای راهده هزیمتلردن بر جماعت
کرمیان کرداب بلادن نیم جان کناره نمایان ایتمشلردی قرشو کلدیلر و خروش و فریاد
آتش تابنی کوش فلکه ایتره یتوردیلر ملك کیفیت حالدن سؤال ایدوب صورت وقعه
مطلع اولیجق کانون زردرونده دیك غیرتی قینیوب و انکشت حیرتی دندان حسرتله
چینیوب ایتدی دریغ اول ممالك محروسه که دست تصرفمزدن چقدی و حیفا اول
جایر معموره یه که اعدا و بیکانه لر الینه دوشدی وا ویلا که بخت برکشته خاك ادباری
بزم فرقمزه نثار ایتدی وا مصیبتا که دنیای غدار بزدن کنار ایدوب دولت ناپایدار صد
مرحله بزدن فرار ایتدی نظم بوستان دهر را برك و نوایی کس ندید چهره اقبال را رنگ و
وفایی کس ندید بو فریب آباد کیتی اعتمادا ز عقل نیست زانکه و برفته بر تخت ما بی کس ندید

ایدوب دست تسلطی وتغلبی دراز صح

للدی

سایر سپاه که ملازم رکاب پادشاه ایدیلر اضطرابه آغاز ایدلر هر بری مال ومنال واهل وعیا-
ایچون نوحه وناریه باشلدیلر • انلرک میاننده میمون نام بر بوزینه واریدی که عقل وخرد ایله
بین الاقران مشار الیه بالبنان ایدی • وفضل وهنرله سایرلردن امتیازی مستغنی عن البیان
بو سبیله انلرک میاننده حرمت ونامی وار ایدی • وشاه وسپاه انوک میامن آرای وافکاریله
استظهار ایدرلر ایدی **مثنوی** ازین روشن دلی صاحب ضمیری • بتدبیر درست اقلیم گیری • زحل
شاگرد او تکیه دانی • عطارد چاکرش در خامه رانی • میمون چون ملکی محزون وسایر حشمی
سرنگون گوردی • زبان فصاحتله نصیحته آغاز ایدوب ایتدی **شعر** بریک نازل اولسه ائمه
جزع • کانده وار ایکی ثمر اشت بیدن • اولا دوستلر اولور غمگین • ثانیا شاد اولور دشمن •
نزول نوایب وحصول مصایبده نجزع وفزع بنده یی ثوابدن محروم ایدر • وقلت صبر
وخفت عقل وسفاهت نایله مشهور وموسوم ایدر بو مقوله وقایع که احیانا واقع اولور •
تلافی وتدارکنده ایکی نسنه گرک مانع اولور • برسی عروه وثقی اصطباره تمسکدر که شجره
صبر شمر ثمره حاجاتدر • بحکم الصبر مفتاح الفرج تحمل کلید ابواب حصول نجات ووصول
درجاتدر **بیت** کلید درگنج مقصود صبرست • در بسته را انکه بکشود صبرست • آنزا آینه
سینه دردمندان • نجارستم انکه از دود صبرست • بری دخی رای راست وتدبیر درست وفکر نافذ
ورای صایب که چون برق رای صاحب ذهن ثاقب شب واقعه ده لامع اولسه ظلام ظلمی هوای حوادث
مظلومان ستمدیده دن رفع ایدر • وفارس میدان فراست برساعت تفکر ایله هزار رساله حیله
ومکری کندودن دفع ایدر **بیت** توان بهم تدبیر نیک ورای صواب • جراحت دل صدپاره را
دوا کردن • ملک بو زینکان مضمون کلامی میمونله تسلی اولوب صوردی که بو کاره چاره ندر
میمون خلوت طلب ایتدی وایتدی ای ملک نام ادبم اهل وفرزندم وخویش وپیوندم بو کرکس
ستمکارک الندن کشته وشیشه عار وناموسم بو بد کردارلوک سنگ ظلمی ایله شکسته
اولدی مقرردر که بکا انلرک حسرتیله عمردن لذت یوق بو فضاحتله حیاتدن راحت
متصور دکلدر **بیت** پیروی تو زنده میتوان بود ولی • آن زندکی از هزار مردن ترست
چون عاقبت کار درخت زندکانی غرقاب بوار دوستمک مقرردر اولی بودرکه بر سبیل
تعجیل کندمی بو فضای فنادن • وبو تنکنای دنیادن سرای بقا وفضای راحت فزای عقبایه
یتشدوردم وحق نعمت ملکی ادا • ونفسیمی انوک یولنه فدا ایدوب یاران کرکس ودوستان
ندیمک انتقامن اولسیملردن الم • ملک ایتدی ای میمون شربت اخذ انتقام کلام حیاتک
شیرین وخوشدر شراب قهر واستیلا بزم زندکانیده صفا بخشدر سن حالک ایله بو •

قو

بيت

تو عالم خراب اولمش اولسه خواه معمور روسن هلاك اولمق بنی آدم محزون اولمش یا مسرور
زچمن چون شدی تو در پرده • خواه گل تازه خواه پژمرده • میمون ایدی چای ملك بر دام نكبته بن
گرفتار اولدم كه هزار كره حیاتی حیات اوزره ترجیح و فنایی بقا اوزره اختیار اتسم عجب
دكلدر كه بو دیده تماشای زن و فرزنددن حاصلدر • انلر خود نقاب ترابله مستور اولو
و سرور سینه مشاهدهٔ عیال و خویش و پیوند ایله متواصلدر • انلر دخی خرمن وجودی صرصر
هلاكه هبا منثور اولمشدر • بازار دنیایی نه ماالده سرمایهٔ فراغ بال و رفاه حال مال منالدر
معلومدر كه هب موروث و مكتسب دست خون خصم بد سگال و پایمال دشمن بد فعالدر • حالا اولرم
كه ملكك وظایف حقوق خدمتن ادا قلم • و سایر اصحاب و احبابك دخی جراحتلرینه مرهم
راحت دوا قلم • و نقد جانی نثار ایتمكله اخذ ثار ایدوب • و رفع عار ایدم • و ابنای جنسمك لباس
ناموس صابون غیرتله بر حقارت لوثندن یویوب آردم • و بو وسیله ایله بو دوزگارده یا
نام نیك • و ذكر جمیل یادگار قویوب كیدم • بیت بنام نكو گر بمیرم رواست • كزین جمله مقصود نام
نكوست • ملك گرگدر كه بنده یه بو عزیمتده رخصت بیوروب دل بیمارك تسلی ایده • و چون اجلیله صحبت ادن
آماده ایده بنم وفادارلغمی اونتمیوب بر دعا برله یاد ایده • بیت چو زین میانه مراد آورید دست
امید • ز عهد صحبت ما در میانه یاد آرید • ملك ایدی سویله كوره لم كه بو مشكل یعنی تا امل
تاملله حل ایدك • و بو چیزی یعنی بیجن تدبیر ایله حل ایدك • میمون ایدی بر فكر ایتدم كه اگر
شرف قبول ارزانی بیورلورسه امیدم كه ملك دولتنده دشمن شومی بر نیه هلاك كده معدوم
ایدم • و جزمم بودر كه بو تدبیر ایله اعدایی خاكساری شعله سمومیله موم كبی اریدوب صوم ایدم
ملك نحب بودر كه فرمان ایده سن تا جلاد دل خیره دست ببی مثله ایدوب • دست و پایمی شكسته
ایده • و بو بیشه كنارنده بر گوشه ده براغه لر كیده لر • و ملك كندو ملازملریله منهزم
اولانلردن كندویه ملازم اولنلر فلان موضعه متوجه اولالر و ایكی گون ایكی گیجه كه نصكره •
اوچنجی گون صباح گلهلر و كندی منزللرنده فراغت و حضورله اقامت قلهلر بو دشمندن
اثر بولهلر و نه من بعد انلرك جنسندن متضرر اوله لر • ملك همان رای میمون موجبیله
فرمان ایدوب بیوردی كه تا انك گوشلرین گوشه دندانله قوپردلر • و اطرافی خرد ایدوب
بی حد و بی كران زخملر اوردلر • و نالان و عریان اول بیشه كنارنده عدویه قریب بر گوشه ده
براقدلر • و شاه و سپاه اول جانبدن بر جانبه كه حصینه پناه ایدوب منتظر فرصت اولوب
طوردلر • بیچاره میمون اول گیجه زخم نیش و درنج ریشدن بر جمله نالش ایدردی كه
دیدهٔ سنك سخت دل آنك اضطرابن گوردكده رقت ایدوب آب اولوردی • و گوش كوه

المشلوده

یدارده

صداي درد آمیزن استسدر فرهاد کبي فریاد قلوردي ملك خراسان کبي ملي الصباح
اول اطرافي طوق ایدرکن ناکاه اول جانکاهي اشتدي و آوازي جهتنه متوجه اولوب میموني
اول حال اوزرنه مشاهده قلدي بونك برله کم غلیظ القلب ایدي اکا دقت ایلدي و باوجود
کم سخت دل ایدي کوکلنده ملایمت و ملاطفت ظاهر اولدي و انوك تفتیش حالي و تفحص ما في
البالي خصوصنه اشتغال ایدوب بو اجمالك تفصیلني استفسار قلدي میمون دخي فراستله
بلدي کم بو قومك ملکي در دعا و ثنایه آغاز ایدي و سار دمار ملوکده لایق اولان مراسم تکریم و
تعظیمي تقدیم اندکدنصکره ایدي بیت زخشم و دل بدن خاکیم در آتش و آبست •
بچشم من و بدل رحم کن کم کار خرابست • اي ملك بر حضرت شاه بوزینکانك وزیري ایدم اتفاق
انکله سکا اده کیدوب شب شبخونده بو معرکه‌ده حاضر کلدم یارنده بیجي هر میلکو کلوب ملکك
بو دیاره قدومندن خبر ویرجك امیر بوزینکانك بنم تدبیرمه زیاده اعتمادي اولدوغي
سببدن بو کاده بندن بر چاره التماس ایدي بندخي خیر خواهلق جهتندن آني خدمت ملکه
دلالت ایدوب ایدم صواب بودر دکم اطاعتي در میان ایدوب ملازمت باب ملکه شتاب
ایده وز و نجات زماندن انوك سایه دولتنه التجا ایدوب نوایب دوراندن انوك
درکاه فلك دستکاهنه پناه ایده وز مثنوي درپناه همت صاحب دلان • راه جوید هر که هست
از علفلاون • کر بود در کلشن براي کل بري • سوي بستان بکذري سنبل چري • ملك بنم کلامدن
آشفته اولوب حاشا بو پیشه‌ده مستولي اولن جماعت ایچون ناسزا کلمات ایلدي و دهانني
ني اماني آچوب زبانندن زهرلر صاچوب انواع ترهات سویلدي چون انوك حقوق نعمتي
قلبمده راسخ و محافظه شکوه شوکتي زمین دلده شامخ ایدي انوك بکا شتمنه و بناي عرض
هدمنه مقید اولمیوب بر دفعه مشغول اولدم عاقبت نفسنه خشم و غضب غالب اولوب
بیوردي تا بکا بو سیاست اندلر و ایدي بو بدکرداري کم پادشاهه دشمن و سپاه اعدانك
هوادار ایدن و ازك اول جزیره‌یه قریب بر موضعده براغك تا اولدخي کورسونکه انلر جانبینه
نه وجهله حمایت ایدرلر و بو خیرخواه لقالرك حقوقني نه خدمتله رعایت ایدرلر پس بکا بو
عقوبتي اندلر و بو کوشه‌ده زار و عزیوان قودیلر کیتدیلر سوابق حقوق مذمته لواحق
حقوق و محنتله مکافات اندلر بو کلماتي ایلدي و بو دردله اغلدي کم ملك خراسانك
رقیتله جکري طاغلدي و غایت دني و شفقتدن قطرات اشك کرم دیده‌مني شرمندت
قطره قطره طملدي بیت کر بنالي سنك را دل خون شود • در بکریم دیده جیحون شود •
ملك ایدي حالا دیو کم بوزینه‌لر قنده کتدیلر جواب ویردي کم بر بیابان وار که •

نالهٔ

اکا مرد آزمای دیرلر اکا پناه اتدلر قصدلری بودر که اندن لشکر جمیع ایدوب ناکاه بر سپاه
جرار و لشکر خونخوار ایله سیزه بیشخون ایده لر ملک خرسان بو سوزدن بلکلدی و ایتدی ای میمون
صلاح حال ندر مبادا که علی الغفله بزه فرصت بولوب بر آفت یتشدره لر میمون ایتدی
ملک بو فکردن خاطرن جمیع اتمک کرک و باب رای و تدبیری دست تامل و تاملیله
فتح اتمه مک کرک بالله که اکر بنم ایاغم اولسه باشم یولکزده فدا ایدردم و فی الجمله
اقدامم اولسه ایاغ اوزره دکل باشم اوزره کیدردم و سیزینچون منت و سپاس اولناحق
شناسلک اوستنه الیق بحقلوندن کلوردم و قبل حلول الاجل دشمندن انتقامم
حاصل قلوردم ملک ایتدی مقرردر که انلرک مقابله سنک و توقف قیامک واردر اکر
قادر اوله سن که انلری بزه کوستره سن داغ منتک تا قیامته دک بو جماعتک جبین حالنه
اوره سن و سول خصمدن که سنی بو بلایه آزرده قلمشدر انتقامک الوب مراد که ایره سن
و سکا بو جرلی سزا کورنلری سند نیش تر کوره سن میمون ایتدی بلی اما بنم میسردر که بو
حالله حرکت اتمک متعسر و بو دست و پایله یورویوب کتمک متعذردر ملک ایتدی بوکا
چاره بسی وسی اندن الممک غایتده هیندر پس آوازه ایتدی تا امراسیله و مقربلرندن که
جمیع اولوب کیفیت حالی بالتمام انلره اعتماد ایتدی و ایتدی حاضر اولک که بو کیجه خصمه
بیشخون اتمک کرک و دشت و هامونلری میمونلرک خونیله جیحون ایتسک کرک جمله سی
بو کلمه اوزره اتفاق ایدوب کمر جدال و قتالی میانلرینه نطاق اتدلر و میمونی بر خرسک
ارقاسنه یوکلدوب و اوکلرینجه رهبر اولوب خصمه مقاتله نیتنه کتدیلر تا بر زمان بضکره
بیابان مرد آزمایه یتدیلر اول بر بیه بر بیه ایدی بر تابسز و بر بلایه ایدی که آب سحاب
سمایه اول هاویه نک هواسندن احتناق و ماه جهان پیمایه اول بیابانک حرارتندن
احتراق عارض اولوردی و هم عالم کرده اول مضایقه دن کذر میسر و نسیم هامون بوده
اول طریقه ظفر منصور دکلدی بیت ایچی طوبطولو دن خار مغیلان یولی اوزره قوروق
سندن انک غیلان اول یرده سموم اسردی که اثری هر کیمه ایرشسه کباب اولوردی و نفو
تاب آفتاب انده بر درجه ده ایدی که بر ذره سی دریای محیطه یتشسه سراب اولوردی
و خامتندن نهنک بر جانور اول صحراده قرار اتمزدی و حرارتندن اول سوزه زار مردم
خوارده بر دانه کباب زدی نظم بیابانی وسیع بر مخافت بهر کامی در وصد کونه آفت
هوایش آتش و آبش هوا بود زمینش سنک و سنک آهن ربا بود میمون ایتدی طوبیم
بتعجیله یوریه لوکر تا صبح سفید فام روی جهاندن پرده ظلامی رفع اتمدن سرا پرده

جمعیتن فضای دنیادن کوتوره‌لر واندن نسابوتکه شاه دردی شعار علم زنکاری اوزره
قلدی اول بخت برکشته‌لرك رایت بختنی نکونسار ایده‌لم • پس خرس لجوج حرص تمام وشغف
مالا کلام ایله کیدوب اول بیابانه قدم بصدیلر ایاقلریله باشدن چیقوب دام انتقام
وشباك هلاکه دوشدلر • برزماندن صکره آفتاب ظهور ایتدی بوزینه‌لردن آثار کورندی
وبرخبر بلمدی • میمون تعجیل تمام ایله متصل کیدردی وافسون وافسانه‌لر ایله انلری فریفته
ایدردی • تا اول زمانکه آفتاب ارتفاع بولدی • وحرارت شعاعندن اول بقاعك
اطراف واکنافی کوره آهنکر واشیانه سمندر کبی برشعله وکفك اولدی مثنوی ز گرما آنچنان
میشد نفس گرم • که لب از تاب آن چون شمع میسوخت • زبس گرم بنداری که تقدیر • بدنیا
دوزخی دیگر برافروخت • تاب آفتاب درکار اولوب بادسموم دخی تسنمه آغاز ایدوب
مسافه بعیده‌دن آتش نیزه دوزخ کبی پیدا اولدی • ملك خرسان میمونه متوجه اولوب
ایدی بلدك که بو بیابانمش که حرارتندن دیللر برتاب و وخامتندن جکرلرینه
آب اولور • اما بونه نسنه‌در که شعله نار کبی شوررز وصاعقه آتشبار کبی شراره
ریز کلور • میمون ایتدی ای ستمکار دل آزار بو کوردوکك بیابانك اجلدر • واو اکلنه
سك مرکدر و رهزن کاردانامیلدر • معذور بیوزرك که اکر سنك جانکز اولسه بیکدنبری
قورتلمیه وحالاکه سموم ایرشه جمله کوزن خاکستر اولوب بوزینه‌لرك خانمانلرینه
اوردوغکز آتش بیدادلر خرمن وجودکز بربلجه اوله • انلر بو سوزده ایکن نفت سموم ایرشوب
میمون وشاه وسپاهك کلیسن کل ایدوب اول بیابانك حدده انلردن براحد خلاص
میسر اولمدی • اوچنجی کون که وقت معهود ویوم موعود ایدی ملك بوزینکان کافه خدم
وعامه حشمله اول جزیره‌یه کلوب بلادی اغیاردن عاری ودیاری اول غدارلردن
خالی بولدی بیت بگذشت شام نکبت وصبح وظفر رسید • کم شد خزان رنج و بهار طرب
رسید • بومثلی کتوردم تا معلوم اوله که ارباب کینه اخذ انتقام مال وجاهه قالمزلر
ومرکب رضای احبابه چون وزن وحساب ایتمزلر بر قضیه کارشناسی بومقوله حیله‌کرلرك
اولمق کلورز • وقضیهٔ مزبوره‌نك مصداق ومامصدقن خیال ایلرز • وبوندن سابقا زاغلرك
احوالن اشتمشدم واندازه فراست وکیاست ومقدار حیله وخدعه‌لرن آزمایش
ایتمشدم • چون نکارشناسی بووضع اوزره کوردم عین الیقین بلدم که انلرك رای وروی
صوابه مقرون ایمش وعقل ودرایتلری مظنون اولادن هر مرتبه‌دن افزون ایمش بیت
می‌شنودم که جان نجاتانی • چون بدیدم هزار چندانی • صواب بودر که اول برده فرصت

تیلو

بولمدن بو فرصتی غنیمت بیلورز شیمدی انتقاملرینه قصد ایتمدن بر تیغ خونآشام ایله آنک
قتلنه قصد ایدهوز. ملک بو ماذن بو فصلی استماع ایتدی. بو وزیرندن دخی وزیر بوده
دژهم ایدوب ایتدی. بو نغمه‌نزی سخت زوللق و بی تحملق و کورمز که بو فقیرک بزه هواداد
اولدوغی سببدن نه مظهر انواع ایذا و آزار اولدی. بزم انوک مقام عقوبت و هلاکنده اولهوز
و محنت زده‌یه بینه بار محنت و زحمت رسیده‌یه بینه بار مشقت روا کوروهوز. مکر بو بیتک
مضمونی سکا معلوم دکلدر که دیمشلردر. بیت خاطر محنت زدکان شاد کن. و ز دم محنت
زدکی یاد کن. بیت محنت و غم دملرنی یاد قیل. اهل بلا خاطرینی شاد قیل. پس ملک بو دیدی
اول زاغی اکرام و احترام ایله کوتوروب خدمتنه کتوردیلر. و زیرا ایتدی ای ملک چون
بنم کلامیمه التفات کوسترمدک. و بنم نصیحتم جهتنه که عین حکمت و محض مصلحت ایدی
رد و قبولی دوندردک. باری انوکله دشمنلرکبی زندکانی ایله و هیچ بر ساعت انوک
مکر و خدعه‌سندن ایمن اولمه که بو شبهه سنک درکاهکه پناه ایتدکدن انک غرضی بو ملوک
فساد کاری و کسادی بازاری و زاغلرک فراغ بالی و صلاح حال و مآلندن غیری نسنه
دکلدر. ملک بو نصیحتک استماعندن امتناع ایدوب اول وزیرینی نظیر صاحب تدبیرک
رای اصابت پذیرینه التفات و اعتبار ایلمدی. زاغ انوک خدمتنده اقدام و اهتمام
اوزره کلوب رسوم خدمت و آدابه ملازمتده هیچ دقیقه مهمل و نا مرعی قومیدی
و خواص و ندمای ملکک هر برینه بر نوع خدمتله کندویه متعلق و مرتبط قلدی. لاجرم
کوندن کونه رتبت و حرمتی مرتفع اولدی. و شاه و سپاهک قلوبنه دخول ایدوب عروقنه
تمام یول بولدی تا بر مرتبه‌یه واردی که محل اعتماد و محرم اسرار اولدی. چون بو اخلاص
روز افزونه صدق و استقامتی حددن بیرون کوردی مشار الیه مملکت و مدار علیه سلطنت
سلطان اولدی. سوانح امورده انکله مشاوره ایدردی. مصالح جمهورده انوک تدبیریله
مباشرت ایلردی. برکون محفل عام و مجمع خاص و عامده ایتدی. چون ملک زاغلر بنی
سبب آزرده قلدی و بکا بی جریمه عقوبت روا کوردی سینه‌مده انلرک کینه‌سندن بر طرف
و کینه‌سن سهام انتقامه هدف قلمینجه و شربت عذب تشفی صدر حاصل قلوب کامیاب
اخذ انتقامده دست برد تمام کوسترمینجه قرار و آرام بولمزم و کلاهجهانده توجهله حرام
قلم. بن بو امرک حصولنده چوق تأمل و نیجه زمان تفکر ایدوب توغل ایتدم. آخر الامر
عین الیقین بلدم و ذهن دوربینله کوردم که تا بن زاغ صورتنده اولوب سیاه دولتک
میاننده جمیع بو مراد حاصل اولمق و کشتی غرض ساحل حصوله واصل اولمق ممتنعدر.

قانه

اما بن علمادن استماع ایتمیدي که چون بر مظلوم ستمدیده بر ستمکار غداردن جفا ایده وبر
ظالم جفاکاردن بر فقیر دردمند محنت کوره قدنی کمان ایدوب تیر دعایی جانب آسمانه
روان قلسه ونار انکسار له یانسه وشعلهٔ اضطرار ایله یاقلسه بیت چکوب همت کمانن صانی
دعا اوقن روان ایتسه نشانه اول حالتده هر تیر دعا که شست اخلاصدن کشاد بولور بر
مقتضای امن یجیب المضطر اذا دعاه جناب حقدن جل وعلا قرین هدف اجابت بولور
بیت حق قبول ایلیه ندرسن انک مستجاب ایلیه دعاسن انوک رای ملک آرای صواب کوردیسه
بو دردسوز تابنجه خرمن بدنمه آتش اورسونلر شاید اول لحظه که حرارت آتش جسمیمه واصل
اولوب قبول دعا مرتبه سی حاصل اوله جناب عزتدن عزت سمایه تضرع ایدوب دیلیم که بو
زاغ صوتنی بندن نجه ایدوب معدوم ایده وسیزک حیاتکز خلعتی ارزانی بیوروب بنی بوم
ایده تابو وسیله ایله اول ستمکاره مکافاته اقتدار بوله وانتقامی انلردن آلوب
تسلی دل وتشفی صدور حاصل قله بو مجمعده اول وزیر کارشناسک قتلی بابنده مبالغه
اتمشدی حاضر ایدی ایتدی بیت کرچه نرکس نسبتی شوخ وچو لاله تیره دل بس دورویه دو
زبان همچون کل وسوسن مباش ملک وزیره ایتدی بو سوزه نه دیرسن وبو سؤاله نه جواب
ویررسن وزیر ایتدی بوده خی فن شعبده دن بر رنک ورنکدن دقله آمیخته وبر تیو نکدر
بیت سراپای جمله ریوست ورنک وز افسونها وزیرکان کشته دنک اکر انوک
شخص خسیس وجثهٔ خبیثنی یاقوب کل قله لر وخاکسترن چشمهٔ حیوان وانهار جنانله یوب
کل قله لر طینت شوم وسیرت مذمومی قرار اصلیدن متغیر اولمق محالدر وخبث نیت ولوث
عقیدتی سیول انهار ومیاه بحار ایله طاهر اولمق وهم محض خیالدر نظم اکر بیضهٔ زاغ
ظلمت سرشت نهی زیر طاوس باغ بهشت بهنکام آن بیضه پروردنش زانجیر جنت دهی
ارزنش دهی آبش از چشمهٔ سلسبیل بران بیضه کردم دمد جبرئیل شود عاقبت بیضهٔ
زاغ زاغ کشد رنج بیهوده طاوس باغ شکل بوم دکل اکر بفرض محال انک ذات
خبیثنه همان صورت طاري اولسه ما فی المثل بدذ خسیسی سیمرغ لباسن کیوب اول بلای
سیاه هدهد نعاري اولسه هنوز صمیم دلدن بنی نوعنه مایل اولوب عداوت اصلی صداقت
عارضی یه مایل اولسه کرک اول موش کبی که با وجود کر صورت انسانیه ده متمثل ایدی
ینه کند واصلنه میل ایدوب آفتاب نورپاش وسحاب فیض بخشله وباد راحت باد وکوه پروقا
موانست قلمدنی ملک استفسار ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت وزیر ایتدی روایت
ایدرلر که بر زاهد مستجاب الدعوه بر جویبار کنارنده تقاعد اختیار اتمشدی وآب

دله

قناعتله دست تعلقات دنیادن الن یومش ایدی • اتفاقا بر کون بر زغن پرواز ایدرکن
اول مقام مقابله سنده یتشدوکی محل بر سوراخدن بر موش بچه سن شکار ایتمشدی • حکمت
الهی مقتضاسنجه تخلص اولوب زاهدک اوکنه دوشدی • زاهد آنی کوریجک رقت و
شفقتی غالب اولوب آلدی خرقه سنه صاردی • و بو نیتله که خانه سنه آلدکیده مریدلرندن
برینه سفارش قلدی تا آنی فرزندی کبی تربیت ایده • ناکاه خاطرینه بو خطور ایتدی که بو بر
زیانکار جانوردر نقرقنغی خانه ده اولسه • اهل خانه بوندن متضرر اولمق مقرردر •
پس دعا ایتدی که ایزد تعالی آنی بر دختر ایده • تیر دعای زاهد هدف اجابته یتشوب
مشاطه تقدیر آنی بر اخر صورتده تصویر ایتدی • سرو قامت زیبا هیئات دوشنه دوکی
آشفته مویی بر وجهله که انوار آفتاب رخساری خرمن ماهه آتش غیرت براغوردی •
و دود دوشنک مشکباری دل شب سیاهه داغ آسمانه آغزدی • قطعه خلق اولالدن جهان
انجمن جمال • کلمدی کلمیسر اکا مثال • خلق اولالدن نکارخانه خاک • کلمدی نقش صورت
پاک • زاهد نکاه ایتدی بر صورت کوردی که لطف محض آفریده و بر طفل کوردی که محض
لطف پرورده آنی مریدلرندن برینه سفارش ایتدی که فرزندلری کبی پرورش ایده •
مرید اشارت پیری جاننه منت بلوب تعهد حالده دختر ده سعی بلیغ دریغ ایتمیوب • آز
زمانده دختر حد بلوغه یتدی • زاهد ایتدی ای جان عزیز بلکه جاندن لذیذ شمشاد قدک
دراز و سرو قامتک سرافراز بستانلر حدیقه‌ء اناره • و ساعد و بازوک شاخ چناره •
دوندی من بعد سنک کوهر پاکک بر شوهر ایله سلک ازدواجه منخرط اولمق لازمدر بن بو
امری سنک رضاکه تفویض ایتدم • سن بو بابده نه دیرسن • و افراد آدمیدن و پریدن ملکه ذوات
علویه‌دن و کائنات سفلیه‌دن کیمی اختیار ایدرسن • مثنوی نه بیرده که اولا بر سرو آزاد •
قدوکه بنده در ای شاخ شمشاد • قمو آزاده‌لر عشقوکه بنده • بویک اوکنده طوبی سرفکنده •
دختر ایتدی بن بر شوهر دلرم که قدرت قاهره‌سی و قوت ظاهره‌سی اوله • و علو عظمتده درجه
بلند و مرتبه ارجمند ایله اختصاص بوله • زاهد ایتدی بو اوصاف ایله موصوف کیمیابدر • اما
غالبا مرادک آفتابدر • دختر ایتدی بلی واقعا اول شوایب نقصدن عاری و زیر فلکده
اولنلره زمانی جاریدر • اول بنم زوجم اولمغه سزاوار و بنی عقد ایلمسکه دیوادر •
نظم دکر دوز چون خسرو خاوری • بر آمد طاق نیلوفری • زمانه در دو شیشی باز کرد •
جهان بازیچه دیکر آغاز کرد • علی الصبح که بو زمان خالق الاصباح آفتاب عالمتاب
تتق افقدن طلوع ایتدی • زاهد صورت حالی انکله در میان ایدوب ایتدی ای نیر

بو دختر سعد اختر نهایت خوب صورت محبوب سیرت ملك منظر پری پیکر دلبردر **نظم**
مه تابنده برج شرفدر صفاده دانه سندر صدفدر قرار ایرمش دکلدر پایه سینه
کنش دوشمش دکلدر سایه سینه بحکم من تزوج فقد احصن نصف دینه اغوای هوای
نفس کرا هدن حصار استوار نکاحه پناه ایتمك دلر اما بندن شوهر توانا و زوج عظیم
الشان عنا الیه بو سیدن آنی خدمتکه مناسب کوروب دلوم که عقد نکاحکه مرتبط
وعقد ازدواجکه منخرط اوله آفتاب چون قضیه‌یی استماع ایتدی خجلتندن کاه
صراردی کاه قزاردی آخر بو وجهله جواب ویردی که زاهد سکا بندن توانا جزو یره‌دن
اول ابردر که کوشه سایبان رفعتی خرکاه آسمانه برابردر و ذیل ظلیله چهره انوار
مستور ایدر واهل عالمی تماشای دیدارمدن محجوب ایدر **بیت** آفتابی بدین شریفی را
ذره ابرنا بدید کند زاهد بو امره متوجه اولوب فصل سابق الذکری تقریر ایتدی
ابر حیاسندن غرق عرق اولوب ایتدی اکرچه نی اختیاره باعث قوت وغالبیت ایسه
بادبندن بو معنیه الیقدر که هر جهتدن بکا غالب مطلقدر عنانم انوك الندهدر
هر جانبه که دلسه چکوکیدر واختیارم قبضه تصرفنده در هر نه طرفه استسه زنجیر
تسخیر ایله ایلتدر زاهد بو نکته مسلم طوتوب جانب باده متوجه اولدی وجمال دختر له
قصه شوهری تفصیل سابق اوزره باده یاد ایلدی باد بو خبردن متغیر اولوب
بنم نه قدر قدرت وقوتم اوله دیرسن قوت علی الاطلاق کوهه ثابتدر که پای تمکینی
راسخ ووقار سکونی اولو رسیدر مرکزنده استوار وبرقرار طورمشدر بنم قدرتم
انده اولقدر تأثیر ایدر که کوش اصم صدای صور وصفحه صخره صماده ضرب پای مور
بیت بادکو ابرا بخشاند چون بکوهی رسد فرو ماند زاهد چون بو حالتك دفترندن
وجمال با کمال دخترن کوهه تعریف وتوصیف ایتدی کوه صدای بلند ایله ایتدی ای زاهد
خرقه پوش قدرت قوت موش بندن زیاده در که اطرافمی سکا قیله قازدوب دوندوره
درلو درلو خانه لر و آشیانه لر دوزمشدر انوك نیش دلریشندن غلبه وجسمم انوك
زخم نیر حمیدندن فکره دونمشدر دختر کوهدن چون بو کلامی اشتدی عرق
خجلتدن حرکته کلوب ایتدی صدقت وبالحق نطقت راست سویلرسن که موش اکا
غالب مطلقدر وبنم ازدواج وامتزاجم انکله اولی والیقدر زاهد دخی قبول
ایدوب صورت حالی بر موشه عرض ایتدی موش حسب جنسیت که علت ضمدر
ودختر خلقت اصلیه سببیله که اکا سنخمدر قلبنده میل تام وشغف تمام بولوب

ایتدی بن دخی مدت تمامده که بو دلارامه آرزومندم که اینس دوزکارم و جلیس غمکسارم
اوله اما زوجین ما بیننده کفارت لازم اولدوغی اجلدن بنم خصمم و اجیددکه بنم
جنسمدن اوله دختر ایتدی بو امر آساندر زاهد دعا قلسون که بن موش اولم و سینی
دست عشرتله در اغوش قلم زاهد کوردی که جانبیندن رغبت کامل و هر بری آخره
جان ویرلدن مایلدر ال قالدوروب دعا ایتدی و باری تعالیدن اناک موش اولماسنی
استدعا ایتدی فی الحال دعای زاهد عز اجابته مقرون اولوب کل یرجع الی اصله حکمی
ظهوره کلوب دختردن خلعت صورت انسانی منخلع اولوب موش صورت اصلیه سی ایدی
جلوه قلدی و زاهد آنی موشه ویروب فارغ اولدی بیت جان هر چیز را با اصل
خود باشد رجوع ماجو از خاکیم آخر خاک می باید شدن بو مثلدن معلوم اولور که مقتضاسی
طینت و آزرم جبلت هر چند که بعض عوارض سببیله اوکلی حالدن تحول ایتمک میسردر
اما عاقبة العاقبه همان حالت اصلیه یه معاودت محقق و مقرردر که حکیم نخندان
طوسی یعنی امیر الشعرا فردوسی رحمه الله بو معنی یی سلک نظمه چکوب بو عبارات
رنکین و استعارات شیرینیله ایتدی نظم درختی که تلخست ویرا سرشت کرش بر
نشانی بباغ بهشت ور از جوی خلدش بهنکام آب بر بیخ انکبین ریزی و شهد ناب
سر انجام کوهر بکار آورد همان میوه تلخ بار آورد ملک بوم طالع نحس و بخت شومی
مقتضاسی اوزره بو نصایحی استماعدن امتناع ایتدی و وزیرک کلام اصابت انجامنی
حسد حمل ایدوب جانب عواقب اموره نظر ایتمدی زاغ انلر ده هر کون بر حکایت دلپذیر
و هر کیجه بر افسانه بی نظیر تقریر ایدردی و کلک تعبیر ایله صفحه ضمیرلرنه نکات
غریبه و حکایات عجیبه تحریر ایدردی و تصویر ایدردی تا بو وسیله ایله محرم خاص
اولدی و محرمیت اسرار ایله اختصاص بولدی و بر کون فرصت بولوب خفیه ملک
زاغان قتنه کلدی و ملک آنی سلامتدن کوردیکی نشاط بال و لسان حال ایله تو منوال
اوزره مقابله آغاز ایتدی بیت ای دوستان بکام دل اکنون توان رسید کارم
جان و راحت روح روان رسید پس هر وزصوردی که اول مهمی نجه ایتدک کار
شناس ایتدی ای ملک لطف حیله ایله مقصده کیردم و مطلوبه واصل اولوب
مقصوده ایردم همان آماده اولک که تیغ انتقامی نیامدن چکمجک زمان ودشمنی
دوستلره دریغه کوردجک اواندر ملک ایتدی کیفیت حالی مجملا تقریر و صورت
مهمدن بر شمه تصویر ایله تا حقیقت واقعه یه فی الجمله واقف اولوب اسباب جدال

ادا المتشدد

قتالدن

مناسب حال نه ایسه مهیا قلنه کارشناس ایتدی ای ملك فلان كوهده بر غار واردركه •
لیل و نهار بوملر انده قرار ایدرلر و اول نواحیده هیزم خشكدن غیری متناهیدر بونی فكر ایتدم
ملك بیوره تا وقت ظهرده كه انوار آفتاب خاوریدن اول تیره دللرك بصیرتلری كبی
باصره لری خیره اولوب اول غار تاریك و تارده متواری اوله لر هر زاغ چنكال و
منقاریله هیزم مذكوردن مقدورلری مقداری كوتره و غار مزبوره یه كتوره بنده دخی
وارم اول نواحیده اولان شبانلردن بر پاره آتش كتوروب اول مجتمع اولان هیزملره دم
و ملك فرمان ایده تا زاغلر پرلرین تحریك ایدوب آتش مشتعل اوله لاجرم هر بوم كه
اول غارده در جمله پروانه وار سوخته شعله بوار اوله جمیع بوم بچه قالانلر دودِ
آتشبارله بوغله ملك بو تدبیره غایت كلوب فی الحال تهیئهٔ اسباب حط و ترحاله
اشتغال قلدیلر و ترتیب مزبوره اولدركه اوزره بو مهمی اتمامه یتوروب تمام بوملری
بو تدبیرله هلاك و معدوم اولدیلر و زاغلر فتوح موفور و غنایم نامحصوریله شاد و
مسرور و مظفر و منصور مناولرینه رجوع ایتدیلر و نعرهٔ شادیی عیوقه یتوروب دهان
تهنیت و زبان شكر بحمد الله ایتدیلر بیت آخر مراد ملك دو اكر دو زكار اقبال دا
بو عدو فاكر ددو زكار شاه و سپاه كارشناسك مساعی حمیده و خدمات پسندیده
سندن سپاسدار اولوب انك اكرامی بابنده مبالغه ده حددن كچوردیلر و انوك مدح و
ثناسنده غلو مرتبهٔ افراطه یتوردیلر اول دخی ملكه خیر دعا ایدوب سایر اركان و
اعیانك دخی حالنه سزا ستایش و ثنا ایتدیلر بو اثناده ملك ایتدی اعدایی مخذول و
مقهور و احبابی مسرور و منصور قلمده سنك حسن رایك و تدبیر عالم آرایك
عجب نتیجه ویردی كارشناس ایتدی بو ظفر كه میسر اولدی ملكك فر دولتی
و پادشاهك بخت سعادت منقبتی مقدماتی نتیجه سیدر بن بو ظفرك اثرین همان
اول كون معاینه قلدم كه مدابیرلری قلع و تدبیره قصد تدمیر ایتدیلر و بنم ملك
موروث و ولایت قدیمزی نیجه تغلبیله تسخیره اتفاق ایدوب آلیه ایتدیلر بیت
آن تیره دو كه كرد بملك تو چشم سرخ • هم زرد روی كشت جهان شد بروسیاه •
ملك بر دفعه دخی صوردی كه بوملر مصاحبتی عذابنه نیجه صبر ایده بلدك اول شوم ملولر
ما بینكزده كمال دوباینت وار ایكن نفسكی انلر ایله الفت و موانسته نیجه جرأت ایده بلدك •
مستقیم دركه اخیار اشرار ایله موانست ایتمك غایت متعسردر و ابرار فجار ایله مجاورت
و مجالستدن بالطبع مستنفر اولمشلردر كه مار زهرناكله مخالطت صد بار دیاربدكوردر ایله

مصاحبتدن اولیدر بیت اکر در رنجی هجران زخم غم توان مردن ازان بهتر که با بیگانه
شهد و شکر خوردن کارشناس ایدی ملك بو دود عی کبیدر واقعا مصاحبت دیو و دد
مجالست همنشین بددن هزار بار اولیدر ونفسه ناجنسله اسنده نه مکروه نسنه یوقدر
ع دیدار یار نامناسب جهنمست اما عاقل کامل اولدر که محذوری رضا نفسی مقتضاسی اوزره
تقدیم ایدوب ولی نعمتنك اداء حقوق نعمتی بابنده هر محنت که لازم کله صفای خاطر ایله
تقبل ونشاط افزا ایله تلقی وتحمل قله صاحب همت مقام محنتده کندوسن کرداب اضطراب
وورطه حیوة الموة زیرا که هر امرکه عواقبی فتح ونصرت وفرصته مقرون اوله هر چند که
مبادیسنده درد ومحنت ورنج وزحمته متضمن اوله چندان اثر واولقدر ضرری اولمز که
هیچ بر کنج بی رنج الده کیرمز وبر کمسنه نك الی بر آزار خار کل مراده ایرمز بیت مکن ز غصه شکایت
که در طریق طلب براحتی نرسید آنکه زحمتی نکشید قطعه دیلرسك کاچه وصل یار وکلزار
کورکدر که چکه سن زحمت خار کورك بر یل تحمل عندلیبه که بر قلج کونا یره وصل حبیبه ملك
ایدی بو ملوك کیاست ودانشلرندنجه فراستا ندك که کارشناس ایدی انلرك میانه
اهل تدبیر کورمدم اول وزیردن غیری که بنم قتلمه اشارت قلمدی وانلرك دانی ضعیف
وسخیف عد ایدوب نصایحن سمع قبول له اصغا اتمدلر وبو قدر ادراك ایده مدیلر که بن انلرك
میاننده غریب ایدم وقوم قتنده رفعت درجه وشرف منزلتم وار ایدی وعقل وفکر له
معروف وموصوف ورأی وتدبیر ایله مذکور ومشهور ایدم مبادا انلرك بابنده مکر
تخمن اکیدم وغدره فرصت بولوب انلری دام انتقامه چکیدم نه کندو عقللری ایله
بو قدر تمیزه قادر اولدلر ونه ناصحلرك کلامنی وزن وحسابه آلدلر ونه اسرار
سلطنتی که اسرار واجب ایدی بندن مخفی طوتدلر لاجرم کرفتار دام بوار اولوب بزه
اتدکلری جور وظلمك مکافاتن بولدلر دمشلردر که اخفاء اسرارده احتیاط واجبدر
خاصه دوست خایندن ودشمن خایفدن مثنوی دوستی کز تو نا امید بود محرم خود
مساز د ز همه حال با عدو نیز کر تو ترسانست نیست اظهار سر خویش محال ملك ایتدی
بن سویله کمان ایدرم که موجب هلاك بومانك دعای سحرکاه مظلوماندر زیرا ایتمشلردر اولکه
بیت اول جراحت که سحرکه آه مظلوم ایلیه صانمه که مرهم کز آنی بیر مسموم ایلیه هر پادشاه که
ابواب جور وبیدادی فتح وبساط ظلم دستی بسط ایلی عنقریب اساس دولتی منهدم و
اسباب سلطنتی منعدم اوله که ثبات سلطنت کفر له ممکن وظلمله ممتنع الملك یبقی
مع الکفر ولا یبقی مع الظلم بیت ملك سلطان کرچه کافر اولسه اولور پایدار لیك جور و

یت

ظلمله اولمز ممالك برقرار

قطعه رها کن ستم را بیگیار کی • که کم عمر دارد ستمکارکی • شهنشاه چون رای راید کند • یقین
دان که بد رحق خود کند • دیمشلردر که هر کیمسه که درت نسنیه مرتکب اولمق لازمدر که درت نسنیه
مترقب اوله • هر کیمسه که ظالم اوله عنقریب هلاکنه جازم اولمق گرك • زیرا سالفه ده مزبور
و کتب سالفه ده مذکوردر • و هر کیم که صحبت نساء حریص اوله • اول فضیحتی بیلمك گرك • اول کیمسه
اکل و طعامده شره تمامی اوله • بر مرض هایله منتظر اولمق • هر پادشاه که وزرای زیرکیك رای
و بی خردانه اعتماد ایده • ملکدن قطع امید ایتمك گرك • زیرا آثار سالفه ده مذکوردر و
کتب فلاسفه ده مسطوردر که التی کیمسه یه التی نسنه دن قطع لازمدر • واندن حصول لذت
مأیوس اولمق واجبدر • اول پادشاه ستمکار ثبات سلطنتدن • ایکنجی متکبر و متهور ستایش
و مدحتدن • اوچنجی بدخلق کثرت احبادن • دوردنجی کستاخ بی ادب مرتبه عظمتدن •
بشنجی بخیل دنی مروت احسان و انسانیتدن • التنجی حریص خسیس خیانت و دیانتدن
زیرا که حرص حریصی حرامه اقدام ایدر • و هر یرده که حرص دارخیمه اقامت قوره امانت و دیانت
اول منزلدن رخت اقامتی کوتورر • چون ملك بوماننك دخی زاغلرك استیصال و
استیلاسی بابنده حرص و شرهی حددن بیرون نایدی لاجرم دایره امن و اماندن زیاده
هوا نوحرماننده حیران و سرکردان اولدی • و غیریلر ایچون حفر ایلدوکی چاهه آخر
کندو دوشوب من حفر بئرا لاخیه وقع فیه نکته سی اننك حقنده عیان اولدی شعر
قردشینه قویی قازدسه کیشی • قویی یه دوشمك اولور انوك اشی نظم مپندیش بد رحق مردم
بدی • که آری بلا بر سر خویشتن • نه بینی که ریخ فراوان کشید • که چاهی کند بهر من جاه کن
بآخر چرا بپایان برد • وی اندرتك چاه افتد نه من • ملك ایدی بو خدمتك کما ینبغی حقن
کم ادا قیلوز • و بو نعمتك عهده سی شکرندن کم کلورز کم بر طایفه خاینه که صحبتلرندن تاباو
نفرت لازمه ذات و مقتضای طبیعتدر طوعا و رغبتله خدمتی تقبل ایتدك و مخدومك
حق نعمتن ادا • و لحیا بولنه جانو باشکی فدا ایدوب اعدانك بار محنت و بلا و بار
مشقت و عناسنه تحمل ایتدك کرنعوذ بالله اول وزیر ناصحك کلامنی سمع رضا ایله
اصغا ایده لردی جسمکز عذاب الیم • و جانکز خطر عظیم مقرر ایدی • کارشناس ایدی
ای ملك اگرچه صورتده آدمی بسیاردر اما معنیده آدم دیمکه اولا لایق و سزاوار درکه
چون عنان رضاسن بو امرك تنفیذ و امضاسی جانبینه معطوف قله • اولاجان عزیزندن
ال یوبه و ترك سری تاج افسر ایدنوب میدانه مردانه قدم قویه بیت از سر گذشته اند
بمیدان نهاده پا • صاحب دلان که گوی ارادت ربوده اند • شویله که صلاح حال و مقصدی

چه را

مقام كندودن دونك امرنه امتثال وخدمتنه قيام اولوب توقف ايتميوب في الحال تحصيلنه اشتغال
واتمامنه اهتمام قلدي تا عروس مرادي على احسن الوجوه تنك حصول وصولدن جلوه يه كلدي
نته كه اول امارك كندونك صلاح كاره نظر ايتوب حيله يه سلوك اختيار ايدوب ناچار خدمت
عوكم رضا كوستردي ملك استفسار ايتدي كه بحث اولنشدر اول **حكايت** وزير ايتدي
روايت ايدرلر كه برمار كبير سندن نحيف ونزار اولوب ضعف قوت وقوت ضعفدن
شكاردن قالدي وكسب قوت لا يموت ايچون حوت كبي تفكر وتحيّر بحرينه طالدي چونكه
قوت زندكاني محال وضعف خرفدن انبساط وبي مجال ايدي ايام كذشته تلهف
وتاسف طريقيله كندو ايتدي اي دريغ اول ايام جواني واحيف اول كامرانلق زماني
بيت آه كيم بنياد عيش وعشرتم اولدي خراب • كندي طاقت قالمدي برذره اندا ايمده تاب
حالا نوقع مراجعت ايام شباب واميد عمارت بنيهٔ خراب وطمع معاودت قواي نفسانى
وآرزوي مساعدت اعضاي جسماني همان آبدن آتش وآتشدن تسكين حرارت عطش تمنا
ايتمك در بونك بر له كاشكي بيرلكم مدتي دخي مديد وعهد عيب شيبكده نهايتي بعيد اولیدي
نظم رفتدور ان جواني نوبت پيري رسيد • اي دريغا صحبت ياران وايام شباب
وقت پيري هم غنيمتدان كه از عمر عزيز • هر دمي كان بكذرد ديكر نه بيني جز بخواب • مادامكه
كوردي كه تدارك احوال ماضي محالدر • تدبير حال استقبال كه مهم ضرور يدر اشتغال
ايلدي وايتدي اكرچه بو دوزكارده خرمن شبابي صاوردم • اما بحمد الله كه تجربه حاصل
كوتوردم وبو عمرده بر ذره بر تخم وتدبير رشته سن اله كتوردم • حالا اساس كاري كم
آزادلق اوزره بنا ايدوب هر منزلت كه بوزكوستره نعمت ودولت بلمك كرك • وهر زاد
منتك انونك شروعنه رغبت ايتمك كرك تا اول امر كه بقيهٔ عمرده موجب قوام معيشت
اولمغه قابل اوله • پس بر چشمه كنارنه واردي كه غوكلر انده بي حد وبيشمار ايدي • وملك
كامكار واميرنامدارلري واريدي غوكلر بو كثرت ووفرتي كوريجك مارك كوكلي صو
كبي ايلدوه آقدي آخر كار بونلردن بعضينك شكارنه صابتدي • ومأتم زده لر كبي سينه
چاك وسيبت ديده لر كبي اندوه ناك وغمناك خاك راه اوزره كندوسن براقدي
اتفاق بر غوك بوني بو حالده كوردي بر وقته كلوب حالن صوردي • وايتدي اي مار
سني بغايت ملول وبي غم خوار كوردوم زمو جيندر ماراايتدي غمخوارلغه بندن سزاوار
وعالمده كم واركه مادهٔ حياتم بنم شكار غوكه منحصر ايدي حاليا بر واقعه يه اوغرادم كه
انلرك صيدي بكا حلال ايكن حرام اولدي غوك بو منوال اوزره اولمغه ايجون خولك بغه

اولمیم بنم ادرم تمام اولدی بونی دیدی و بر زاریله اغلدی که تمام غوکلرک آتش دل قتله
درونن داغلدی پس اول غوک واروب ملکه خبر ویروب ایدی ای ملک غوکان
بو صورت عجبدن نه زاید تعجب ایدوب استفسار حال ایچون مار قتنه کلوب ایدی ای
مار نه سببله بو دام بلائیه کرفتار اولدک مار ایدی **بیت** من این آه جکرسوز از دل
پیمان شکن دارم چه ای دیکری نالم که درد از خویشتن دارم • ای ملک حرص شوم بنی
بو دام محنته کرفتار ایتدی • و بو شره مذموم بنی کرداب بلاء • و ورطه عنایه آتدی
تفصیلی بو که اتفاق بر کیجه بر غوکی صیده قصد ایتدم • بیچاره بندن قچوب کندوسن بر
زاهدک خانه سنه آتدی • بن دخی طمع بلاحسندن عقبنه دوشوب زاهدک خانه سنه
کیردم • قضای الهی خانه تاریک ایدی بسر زاهد خابده • ایکن اباغنک باش برماغنی غوک
صانوب • غایت شرهدن محکم طوتوب ایصردم • هماندم بسرک اثر زهردن چهره سی زرد اولوب
درد زخم دندانمدن طوردوغی یرده سرنا اولدی • زاهد قضیه دن خبردار اولوب سوز فراق
دلبندندن بکا قصد ایتدی • بن صحرایه طوغرو طوتوب قاچدم • و سرعت استعجالدن بر وبال آچدم
زاهد عقبمه دوشوب هر چند که بکا ییتمکه قصد ایتدی ییتمدی آخر دعا ایدوب ایتدی • یا اول
قادر پروردکاردن دلرم که سنی خوار و بی اعتبار ایلیه • و مرکب ملک غوکان ایدوب صید
غوکی الک ایرمیه • تا ملک سکا صدقه رسمنده ویرمیه • حالیا ضرورت اقتضا ایدوب
و قضای رب العباده رضا ویروب کلدم • تا ملک بکا سوار اوله • و اقرانی میانده بو شرف
و اعتبار ایله امتیاز و اشتهار بوله **ع** کردن نهاده ایم جفای زمانه را • بو تقریر
ملک غوکانک قلبنده تمام تاثیر ایدوب • بو باده کندویه زیاده شرف و افتخار ایدوب •
ابنای جنسی اوزرینه انکله رفعت و تفوق اظهار ایدردی • چون حال بو منوال اوزره
بر زمان نجدی مار ایدی • ملکک عمری دراز و نهال دولتی سرافراز اولسون • مقرردر که
بدنم انحلاله محتاجدر • وطعمه و لقمه یه محتاج مقتضای مزاجدر • معلوم شریفدر که •
مرکب روح کثرت رکوبدن ننی مجالدر • و بی غدا بو خدمتی ادا محالدر • ملک ایتدی بلی
راست سویلرسن بز مرکبسز اولمق متعسر • و مرکبمزی قوتسز قوت متعذردر • پس هر کون
انکچون ایکی غوکی وظیفه تعیین ایتدی که طعام چاشت و شامی انکله انتظام بوله •
تا بو وظیفه ایله روزکار کچوردی • چون زاول مسکنده منفعت بیشمار روا ایدی •
عار ایتموب عاقبت کامراد اولدی **مثنوی** دستی که کزیدنش تو انک آید • در وقت
ضرورت بوسه دادن شاید • هر کار که عارست و ملال افزاید • در حالت احتیاج بد نماید

بوتیلی

بو مثلی اول اجلدن کوردم که هرچند که بن زمینی دلدن صبر و تحمل ایتدم . و بو طریقده مذلت
و مشقت بارن چکدم چون انوك ضمننده هلاك دشمن مقرر و صلاح دولت مقصور ایدی .
طبعمه چندان کراهت یتشمیوب زیاده متألم اولمدم . بو دخی محقق و مقرردر که دشمن بدسکالك
استیصالنده سعادات و مخاصمنده مدارات و ملایمت کارکردر . نته که آتش سخت
اکر بر درخت جرمندن نارسیده روی خاکده بولدوغی دکلو یقر اما بو لطافت و لغونتله هر
درختی مرضا که اصلی ثرایه و فرعی سمایه یتیشه مرتفع واقع اولمغه بیخ و بنیادندن یقر بیت
تلطف کن که در کاری که صعبست . بنرمی مدعا را میتوان ساخت . بو سببدن دیمشلردر
که منفعت رای و تدبیر فایده شجاعتدن کثیردر کرالرأی قبل شجاعة الشجعان . زیرا که
مرد مبارز هرچند که شجاع و بهادر اوله . میدان مقابلهده عسکر یا طوقوز یا یکرمی
یا اوتوز و یا اللی و یا یوز شخصله مقابلهیه قادردر . و بوندن زیاده مبالغه ایدوکی
ظاهردر . اما مرد صاحب تدبیر فکر اصابت پذیر ایله نجه اقلیم و ملك عظیم ضبط و
تسخیر ایلر . و بر رای اصابت نما ایله نجه لشکرنی کرانی پریشان و نجه کشور آبادانی ویران
و خاك ایله یکسان ایلر مثنوی بیك تدبیر نیکو سیتوان کرد . که نتوان باسپاه بیکران کرد .
بشمشیری توان جانی ربودن . بفکری شاید اقلیمی کشودن . ملك ایدی اعدایه نه عجب
ظفر بولدك و فکر ثاقب و رای صایبله بو فتح عظیمه مظهر اولدك . وزیر ایدی بو امری
اتمام مطلقا بنم رای اصابت انجامم و لطف تدبیر اهتمامم ملکك فر دولت و یمن سعادتی
بو کارده مددکاردر . و دیمشلردر که چون بر جماعت بر امرك تحصیلنه عزم ایدوب بر
مهمك طلبنه جزم ایدهلر حصول مقصوده اول کمسنه فائز اولور که فضیلت مروتله سایرلرندن
امتیاز بوله و اکر جملهسی صفت مروتده برابر اولهلر اول کمسنهنك مرادی حاصل اوله که
خلوص طویت و صدق عزیمتده مزیتی اوله اکر بو خصلتده دخی متساوی اولهلر مطلق
اول کمسنه واصل اوله که یار و مددکاری بسیار اوله بو بابده دخی تفاوتلری اولمسه
هر کیمه که اقبال و دولت مساعد و طالع و بخت معاون و معاضد اوله دست وصاله
شاهد مقصودی اول دراغوش ایلیه بیت مدد بخت کر اینست مرجان خوردرا . که اکی
روی سوی بحر کنی بر کوهر . ملك ایدی ای کارشناس اکر بو ملوزی اولقدر حسابه المسهلر
و بوزم اخذ انتقامنه تقدیم ایتمزدی بلمسهلر عجبدر کلدکه بزی غایت قلیل کوروب
ضعیف و ذلیل عدا ایلمشلردر . کارشناس ایدی دورت نسنهنك قلیلنی کثیر عد
ایلمك کرك آتش که محرق و مضردر و مرض ده قلیلی کثیره برابردر . ایکنجی دین که

وقت مضايقه ده داين تقاضا اتسه بر درهم بيك ديناره برابردر. اوچنجي مرضكه هرچندكه
انحراف مزاج ضعيف اوله علاجه احتياج قويدر. دوردنجي دشمنكه نقدر خوار وبيمقدار
اولسه دانكه مكر ايله خصمي دام انتقامه چكمكه قادردر. نته كه اول كنجشك ضعيف پيكر
مار قوي هيكلدن حيله ايله انتقامن آلوب مرادنه ايرشدي. ملك ايتدي نيجه روايت
اولنمشدر اول حكايت وزير ايتدي امثالده كلمشدركه ايكي كنجشك برخانه سقفنده
آشيانه طوتمشلر ايدي. واوقاتلرين فراغتله كچوروب آب ودانه ايله قناعت ايتمشلر ايدي.
بر زماندنصكره قدرت ربانيه انلره بر نازنين بچه ارزاني بيوروب مادر وپدر بر
بر كيدرلر ايدي. وفرزندلرينه تحصيل قوت ايچون قوت طلب ايدرلر ايدي. بركون مكر
كنجشك نر بر طرفه كتمش ايدي كلدكده كوردكه مادري اضطراب تماميله اطراف آشيانده رقص
ايدرور. ونغمه صفيري عالمي طوتمش وزاري آتش تاثيري فلكه ايرمش ايدي. اي روح
روانم بو نه حركتدركه ايليورسن. وبو نه ترانه دركه سويليورسن وبونك سببي نه دركه كندن
چالركندوك اويترسن جواب ويردي بيت ميخلد درسينه ام خاري كه مي بادم سرشك
دردل سوزان عشقي دارم كه آهي ميكشم. نيجه نالش ايتميم كه بودم غايب اولدمي كوردوم
برمار مهيب وبر افعي با هيبت كلوب بچه لريمي قصد ايتدي هرنه قدركه تضرع وزاري ايتدم
بيت اكرچه غالبي از دشمن ضعيف بترس. كه تير آه سحر بر نشانه مي آيد. كاركر اولميوب
ايدي سنك هواي آهنك بنم آيينه دل سياهمده اثر ايتمك ميسر دكلدر بن ايتدم بلي
اما بوندن خوف ايتمزميسن كه بو فرزندلرك پدر ومادري انتقام مكرين كمر بر ميان
ايدوب قادر اولدر وغمز قدر سنك هلاككه سعي ايدهلر. مار قهقهه ايتدي وايتدي بيت
حريفي كه او شيرز لياني كند. زمثل توبي عاجزي كي كند. چون بن بو لطف وعنفله انوك
منعنه قادر اولمدم. وهرچندكه فرياد ايتدم فريادرس بولمدم بيت فريادرسي كردم و
فريادرسي نيست. كويا كه درين كنبد فيروزه كسي نيست. اول ظالم خونخوار جميع بچه لريني
يدي وآشيانه ده نه ايدي او يدي. كنجشك نر بو جگر مصيبت آوري استماع ايديجك
خرمن وجودنه صاعقه دوشدي. وفرزندلرك سوز فراقيله ياندي طوتشدي.
بو اثناده صاحب خانه اشتغال چراغه مشغول ايدي. روغنله آلوده فتيله يي قويوب
طورركن كنجشك نر بر حمله ايله اول فتيله يي قابدي كوتوردي آشيانه سنه براقدي صاحب
خانه مبادا كه آتش فتيله سقفه يتشه وضرر كلي لازم كله ديو بالايه چقدي
واطفاء آتش ايچون آشيانه نك بالاسندن كلنك ايله يقدي. مار اوكندن تشرين ناري

انتهوه

وسنك

واوستندن آواز کلنک آهن منقاری احساس ایدیجک جانب بامده واقع اولان سوراخدن
باش طشره چقردیغی محل سرینی مغزی که بر مشکل عقده ایدی ضرب کلنکله حل اولدی بو مثلک
فایده‌سی بودر که مار کند ودشمنی خار طوتوب اعتبار ایتمدوکی سببدن عاقبت سنک
انتقاملر سرینی خرد خرد اولدی وآشیانه‌دن رخت وجودی کوتوروب زهرهلاهله
مرده اولدی بیت دشمن اکرچه خرد بود در طریق حزم · او دا بزرک دان وغم کار خویش
خود
ملک ایدی بو مهمی حسن وجه اوزره اتمام · وخصم بداندیشدن اسهل طریقله انتقام
سنک برکت رای اصابت انجام ومیامن بلیغ حسن اهتمامک ثمره‌سیدر هر امرده که سنک
تدبیرکی دستور العمل قلم · نتیجه‌سی فوز وفلاح اولوب هر املده که سنک حسن کفایت
ویمن اهتمامکه اعتماد ایدم عاقبتی فتح ونجاح اولمشدر · هر پادشاه عاقلکه زمام
انامی بر وزیر کافی وبر ناصح کاملک کف کفایتنه تفویض ایلیه هرکز دست نوایب انک
دامن اقبالنه ارمیه · وپای حوادث انک ساحه سعادتینه باصمیه وکرمیه وبتاشیر
تدابیر اصابت پذیر بلحوز رشید دولتی همیشه افق سعادتدن طالع دایما فتح وظفر
جبین حال ومآلنده ساطع اوله نته که سنک حسن رایکدن · ویمن تدبیر عالم آرایکدن
بکا اوقاتی اولمشدر بیت بهرچه روی کنم یا بهرچه رای کنم · مراست دست قوی چون تو
دوست یار منی · یالکز بو هنر کفایت ایتمزمی که مدت مدید دیار اعداده محبوس و
خلاف حبسله نیچه زمان مایوس اولوب سندن نه بر بادره صادر اولدی که سبب تعب
وموجب تغیر اوله ونه بر فعل حادث اولدی که سوء ظنه باعث اولوب انلری سندن تنفیر
قله کاردشناس ایدی ای ملک ع آن نیز بدولت همایون تو بود · جمیع حالاتده محاسن
اخلاق ومکارم عادات ملکدن غیری اقتدا ایتمه ده صفات حمیده شاهی خصال
حمیده شاهی وخصال پسندیده شاهنشاهیدن اقتباس ایتمه سنه · بنای کار اساس امده
وجمیع امورمه معیار ومقیاس ایتدم · بحمد الله که ملکده عزم جزم وفکر حزم وشکوه شوکت
وهیبت شجاعت مجتمع اولوب دقایق مهمات وحقایق مبهمات مشکاة خاطر خطیرده
ومرآت ضمیر منیرده ملتبس دکلدر · وموضع تانی وشتاب وموقع نوازش وعتاب
ذهن صواب مآب جناب کامیابنه مشتبه دکلدر · هر دوز مصالح فردا وامروزی
رای عالم افروز نالیه تدارک ایدوب وفور کیاستدن هر امرک فاتحه‌سندن خاتمی
فراست ایلر · وهر که کردن جانی علیه تیقظ وانتباهدن خالی اولمیوب جانب حزم و
احتیاطی رعایت وناموس وعرض سلطنتی حمایت ایلرکه هر کس که بو خیلین پادشاهله مقام

خصومتده مرك وهلاك هزار كمند لكند و جانينه چكمش اولور و نهال وجودن بوستان
عدمده ديكوب تخم حياتن كشت فناده اكمش اولور نظم خصم ترا زمانه بتعجيل ميكند
از عرصهٔ وجود سوي حيز عدم • با چون تويي هرانكه دم دشمني زند مشكل اكر امان دهد
مرك نيم دم • ملك ايدي سنك مدت غيبتكده نه طعام و شرابدن حلاوت بولدم ونه
آرام وخوابدن راحت مشاهده قلدم • حالا بحمد الله تعالى كه بيت آفتاب دولت اولدي
اوج عزتدن بعيد • و زير ايدي هر آينه كيمكه بر دشمن غدار و خصم قهارك دام مكرينه
كرفتار اولدقده خلاص اولينجه ظلمتي نوردن و روز ودوشني شب ديجوردن فرق ايتموب
آتشي آبدن وهوايي ترابدن تميز ايلمز • حكما بو دمثلركه تا بيمارده كمال صحت ميسر اولميه
طعام و شرابدن لذت بولمز • وحمال تا بار كرانيني ظهرندن انداز ميه راحت قلمز
وعاشق تا دولت وصال معشوقه ايرميه قرار قلمز • ومسافر تا هر منزلنده منزوي
اولميه حضور وآسايش كورمز • وخايف تا دشمن مستوليدن ايمن اولميه بر لحظه حضور
تنفس ايتمز بيت چون ز دشمن كسي فراغت يافت • جانب خوشدلي عنان برتافت •
ملك ايدي نرم دزمده وعزم حزمده انك بلاشاهنك سيرت وسريرتني نجه كوردك
وزير ايدي فراست وكياستده غايت پسند و معجب و متكبر تن پرست كوردم نه انديشه
صوابدن نصيبي وار ونه راي راست ونه فكر خطا وصواب بيلدوكن كلمز • تمام اتباع و
اشياعي دخي بو صفتده اوزرهدر • الا اول وزير كه بني قتل ايلمك بابنده مبالغه قلدي
وقبول ايتمدي • ملك ايدي انك عقل و دانشه دليل و معرفت راي ورويتنه
سبيل ندر • اول ايدي قتل اوزرنه قرار ايدي و بو راي اوزره ثابت واصرار ايدر الحق
اول تدبير صايب ايدي • و ملك انك تأمله ولجاج ايدي برد دخي بوكه خير تقول لذم •
واقع اولمدي عني بلوركن مخدومنه خير و نصيحت سعي بليغ دريغ ايتمدي • و باب
مناصحتده علي الخصوص ملوكه لايق و لا اداي رعايتده مناصحت ملوك نظم كلامده
طريق مدارا ايله سلوك ده • وجانب خشونت و عنفدن جانب ملايمت ومداهنه
مايل اولمقدر • و مخدوم منك تبجيل وتعظيمي بابنده شرايط رعايتي تقديم ايدوب
هنكام لجاج وابرام حجراتده اقدام ايتمه مكدر • اكر انلوك قولنده يا فعلنده زلل
وخلل مشاهده قلسه تصريح ايتميوب تعريضات وحكايات • و امثال ذكريله
تنبيه ايتمكدر شويله كه • البته تصريحه احتياج واقع اوله طرز كلامي مقتضاي
مقام اوزره طرح ايدوب عبارات شيرين و استعارات رنكين ايله ادا ايلمكدر •

بيت • كوكب اقبال خصم اولدي
سعادتندن
م

صوفي

مذکور وزیرمن بو زاغ حسب حالی ایدی و کوزدن افعالی و اقوالی علیه خصال مذکوره ایله
حالی ایدی بر کون کوردم کم جواد کلامه میداندن اقدامه بو مرتبه ده عنان ویردی کم نکته
ایدی جهانداذلق بو منزله دقیع و بو مرتبه منیع در که پای آرزو وجد وجهد ایله اول
پایه یه واصل اولمق متصور دکلدر چون علی سبیل الاتفاق بو صورت وجوده کلوب
بو شغله استحقاق میسر اوله اول قدرینی بلوب ضبط قواعد وحفظ مراسمنده مبالغه
قلوب آیین عدل وطریق انصافی که معظم شرایط سلطنتدر کما ینبغی رعایت ایتمک
ولجدید نظم ای آنکه عملک یکرفی دسترسی دولت طلبی کم طلب آزار کسی صد تیغ
سیاست آن خرابی نکند کاذره محنتی برارد نفسی صواب بود که ملک کامیاب
معظمات امور چشم حقارتله منظور قلمیه سوانح مصالح جمهورده بصر بصیرتی پرده
غفلتله مستور ایلمیه که ثبات سلطنت و بقای مملکت بو دردت نسنه نک وجودینه منوط
و مربوطدر بری حزم کاملدر که چهرهٔ حال و مال آیینهٔ استقبالده انکله معاینه اولنور
و بری عزم شاملدر که حصول امهات مهماته وصول انکله ممکن و میسر اولور بری دخی
رای صایبدر که حقی باطلدن و صوابی خطادن فرق ایده و بری دخی شمشیر تیزدر که
بو جهانسوز کبی کشتی عمر مخالفی سیلاب آتشه غرق ایدر بیت در باغ ملک سیر
نکردد نهال عمر کو آب خود نیاشد شی از چشمه سار تیغ بو کلماتدن بر کلمه قالمدی
که اما شاه و سپاهدن بر فرد انوک سوزنه التفات ایلمدی و نصیحتنی سمع قبوله
براحد دیکلمدی تا جمله سی زیر و زبر اولوب خانه و آشیانه لرینی خاک ایله برابر
نه اتلندر انوک عقل و کیاستندن فایده متداولدی و نه کندونک فکر و کفایتی
کارکر اولوب شرطه تدبیر ایله اول ورطه دن خلاص بولدی بو صورتده سر
لارای لمن لا یطاع کون کبی ظاهر و هویدا اولدی مثنوی چه سازد بای انکس عماند
صواب که از گفته وی کنند اجتناب چنین کفت دانا که تدبیر راست قبول کسی
کو نیفتد خطاست بو بابده مرقوم اولان امثال و افسانه دن معلوم اولور که
دشمنک مصاید مکر و مکاید غدرندن احتراز و احتیاط واجبدر خصم هر چند
تواضع و تضرع کوسترسه اعتقاد و اعتماد ایتمه مک کرکدر کلازمدر که بو زاغ غبی
پر و بال بو عجز حال ایله بو قدر دشمن انبوه و کروه بر سکوهی بر حیله ایله پایمال ایتدی
بونک سببی بو ملوکک رکاکت رای و سماجت فهم و وفرت حمق و قلت حزمیدر
و الا اولانی حزم ایلوکه فکر عواقبدن غنی فی الجمله بهره مند اوله لردی اول زاغ

هر کیم مرادینه ایرمزدی وچهرهٔ عروس ظفری دشمنه کورمزدی خردمند واجد دکه بویایده
دیدهٔ عبرتله نظر ایدوب بو جواهر نصایحی آویزهٔ کوش هوش ایده • وچندانکه عدودن
مهر ومحبت لافی وصدق ومحبت کزافی ایشده جایز دکلدر که انوک سکنت وذودینه مغرور
اولوب انوک مقتضاسی اوزره ایش ایده **بیت** دشمن اکر لاف محبت زند • صاحب عقلش نشمارد
بدوست • ما رها نشت بسیرت که هست • کرچه بصورت بدر آید ز پوست • بو حکایتدن بو دخی
معلوم اولور که بازار دنیاده کسب یار خالص • وهوادار مخلصدن انفع معامله وسودمند
تجارت میسر دکلمش که کار شناسک امداد وعنایتیله زاغلر کرداب آفت ومخافتدن ساحل
امن وسلامته یتشدیلر • اکر توفیق رفیق اولوب برکمسنه کندونک صدیق صادق ویار
موافقی عزیز طوتسه • واعدای بدرایک کمین کیدندن ایمین اولمیوب همیشه احترازدن
اندیشه اوزره اولوب حزم واحتیاطی کندویه پیشه اتسه عاقبت دنیاده دست آرزوده
میوهٔ مرادینه ایره • ودیدهٔ عشرتله چهرهٔ عروس مطلوبی کناردنده کوره **بیت** با یار نکو خواه
بعشرت بنشین • وز دشمن بد دامن صحبت درچین

باب پنجم

چهرهٔ مطلوب اهمال وغفلت سببیله وراء پردهٔ تعویقده مستور ومحجوب قالدوغن بیان ایدر •
رای دابشلیم ایدی کلام حکیمدن معلوم اولدیکه اول کمسنه لرک داستانی کم مکر دشمندن
حذر ایدوب انوک قولنه اعتقاد • ومسکنتنه اعتماد ایمیوب کندولرینی خصمک مضیق
زرق ومکریندن • وآسیب کید وغدرندن حسن تدبیر ولطف حیله ایله خلاص ایدیلر •
حالا برهمن بزرکواردن ملتمسدر که بیان بیوره اول طایفه نک مثلن که برامرک
کسبنه سعی بلیغ ایدوب مطلوبه واصل اولدقدنصکره غفلت سببیله آنی ضایع قیله
برهمن همان حقهٔ دهانی اجوب وجواهر مدح وثنایی خاکپای رایه صاچوب باشلدی
نظم ای مبارک پی شهنشاهی که حاصل میکند • اختران در آسمان از طلعت تو نیک
اختری • بورث دولت شود چون سایهٔ فر همای • برهمان بوجی که تو ظل همایون کستری
من چکویم در کمال حضرتت • آفرین باد آفرین کر هرچه کوید برتری • خاطر عاطر شهنشاه
هوردرفیض نا متناهید • مخفی اولمیه که برامرک کسبی هر نه کدر صعب اولورسه بعد الحصول
آنی محافظه ایتمکدن آساندر • زیراکه نیجه امور واولورکه اتفاق طالع ومساعدت سعادت
وامداد بختله نی آفت کدو زحمت جد وجهد محصل اولور اما نی مرتبه وتدابیر اصابت
پذیر مضبوط ومسخر قلمق مقصود اولمز • هر کمسه که پیرایهٔ حزم واحتیاطدن عاطل
اولسه ومیدان رای اصابت ومضمار فکر عاقبتده راجل اولسه حاصل سعیی هبا

موبّد

نز

کبریا

همیه

منثور

قلميه
پشت چه

منثور اوله عنقریب منزل اولمنه نازل اوله هربار یکه کندویه ملامت ایلیسه فایده
وکف دستنك حیف وندامتدن تقریری یسنه قالمیه نته کم اول سنك کبی رنج کشیده
جد وجهد بوزینه کبی برصافی قلب وصادق دوستانه کیردی اما غایت عناد ونهایت
حماقتدن قدرت بلمیوب الدن چقردی بعده اکرچاره میسر اولمدی و زخم چمن وحرقت
حرقتی مرهم ندامتله التیام بولمدی رای استفسار ایدی که نجه اولمشدر اول
حکایت برهمن ایدی اخبارده کلمشدر که جزایر بحر اخضرده برجزیره ده که روی زمینده
نظیری یوغیدی انده بوزینه لر غایت چوغیدی بر پادشاهلری واریدی که نامی کاردان
ایدی ومهابت کامل وسیاست شاملیله روی زمین وزمانه امن وامان ایدی
مسامع جهانیان صیت وصدای احسانیله طولمش ایدی وسکان دیار دیار طوطی وار
شکر شکر مواهب کرانیله رطب اللسان اولمش ایدی بیت ستمدیدگان عدل راسود ازو
خدا راضی وخلق خشنود ازو مدت مدیدی سرور وحضورده کامران کامکار دور زکار
بچوب آخر حکم وای نعیم لا یکدره الدهر ربیع شبابی خریف خرفه مبدل اولوب آثار
ضعف وفتور اعضا واجزاسنده ظهور ایلدی کوزنده نور وکوکلنده سرور قالمدی
کندی درخت قوتی که مثمر ثمره استغنا ایدی تف سموم وضعف خرفله قورومغه
یوز طوتدی چراغ طربی تندباد تغیرله منطفی اولدی وبساط نشاطی هجوم هموم غمومله
منطوی اولدی نظم الدن چقدی چون نقد جوانی ایاغن آلدی ضعف وناتوانی
خزان وقتی درر هنکام پیری اولوم وقتی صوکنده زمهریری خجسته دور زکار ستمکار
وسنوم چرخ ناپایدار غدار بویله در که هرکلشن شباب کلخن شیبه مبدل اولوب هرشرب
دولت حسن خاشاك نکبتله مکدر اولا وتحت خزانله حلت بهاری کیم کوردی وکیم
نظم وینه خار آزار غنچه مرادی کیم دیردی ونیجه جرعه جفا ساغر صفای کیم سوردی
چرخ کردون که دون پرور در پنجه سی سرفتنه سرور در ای پنجه اهل جاهی چاه ایتر
ای پنجه شاهی بنده کبی صتر پنجه زیبا غزالدن آل ایلر کرك خواجه زاده یا امال ایلر بو
پیره زال شوهرکش که دنیا نام ونه بیندهٔ خواص وعوام در جوانان ابنای زمانه که
فی الحقیقه اطفال بازیچهٔ لعبتخانهٔ جهاندر کندوسن نوعروس لباسنده عرض
ایدوب زینت ناپایدار وزیور رنگی اعتبارله دل نظاری مفتون وبند مکر وکمند
تزویله کردنکشان دور زکاری رحمة الله البالی زبون ایلر بیت بازیچه ایست طفل فریب
این متاع دهر که عقل مردمان که بدو سبتلا شدند بونك برله که آرایش ظاهرن بلی

غرور شیفتهکان میدان غفلت قیلمشدر • نمایش باطنده مایهٔ حرص با نار شره و شهوت
قلمشدر • عقد عقد ازدواجنه کیم منخرط اولدی که کام دل اندن بر مراد اولدی و قید و
بند حبالهٔ وصاله کیم مرتبط اولدی که • میدان دنیاده مراد آتنه بنوب مراداتنه وصول
بولدی بیت جمله ایسته عروس جهان ولی خوش باش • که این مخدره در عقد کس نمی آید •
الطفال سمیه وما هذه الحیوة الدنیا الا لعب ولهو انوک حسن ظاهر و صورت دلفریبنه •
ناظر اولوب خبث باطن ونقض عهد و دنائت طبع وحشت سیرتندن غافللر قطعه
راستچون ارقم است دولت دهر • بزم رنکین و از درون پر زهر • در غرور دش توانکر و
درویش • شاد بیچون نهال کج اندیش • و مرد حزد بر وکه دیدهٔ بلی الدنیا قنطرة
فاعبروها ولا تعمروها • کحل الجواهر ایله سنوردر • انوک مزخرفات باطلهٔ مایل
اولمز • وجاه جاهنه دوستی کنج بر نج و مالی مالنه کوکل و یرمز • وچون بازار
دنیانک فسادنه و متاعنک آخرنده کسادنه مطلع اولور • دولت فاینده ذالکره •
و مزرعهٔ دنیاده سعادت جاودانی تخم اکر بیت بیخی نشاذکر دولت باقیست بکد
کین باغ عمرکاه بهارست کاه خزان • القصه کاردانک ازضعف قوتی و حسبر
تزلزل بنیاد بنیتی چار سوی جهان والسنهٔ جهانیانده اشتهار دولت انتشار بولوب
حشمت شاهی و هیبت شاهنشاهیه • اندن نقصان فاحش کلدی وسکوه و شوکت
وصولت سلطنته قصور تمام متطرق اولدی بیت دولت اکر دولت جمشیدست
موی سفید آیهٔ نومیدیست • بو اثناده اوریای ملکده بر نهال نیمه کیا اثار دولت
ناصیه سنده پیدا • وعلامات سعادت حرکات و سکناتنده ظاهر و هویدا ایدی •
نشو و نما بولدی • چون ارکان دولت انوک شهریارلق رتبتنه استحقاقی وجهانداری
منصبنه استعدادن کوردیلر • و تشیید بنیان سیاستده استقلالن و تمهید اسباب
ریاستده استبدادن مشاهده قلدیلر • نما برده اکاسل و محبت ستوردا اولوب عقلوب
سلسلهٔ طاعت و ربط او عتبهٔ انقیاد قیلوب • کماة لشکر و حماة کشور و انجاد اجناد
و بنده و آزاد لسان حال ایله بلکه زبان مقال ایله انشاد ایدوب ایتدیلر مثنوی چون باد
صبا بر کلستان نو زد • جمید زد رخت جوان را سزد • بهاران کر باد آورد بید مشک •
بریزند درخت کهن • برک خشک • نوجوان بر نهال نیمه مثالدر که کنار جویبار آبده نشو و نما
بولمشدر • و بر هلالدر که برج شرف سعادتنده بدر تمام اولمشدر • قامت خلقی خلعت
خلافته ارزانیدر • فرق دولتی سزاوار تاج سلطانیدر • مختصر سعادتی شایستهٔ خاتم

جهانبانیدن اولدخی لطایف الحیل بولحیل استمالت اعیان دولت وذیل ملاطفت ارکان
ملک وملته تشبث ایدوب هر برینک حالنه لایق صلت وخلعت ارزانی کوروب شانینه
مناسب مناصب وعده بیوردی وخواص وعام بالتمام اقدام اقدام اوزره کلوب اول
بیرفرتوتی ایالت وولایتدن اخراج وازعاج ایدوب زمام احکام سلطنتی بی زحمت کلفت
اول جوانک قبضهٔ اقتدار واختیارینه تفویض قلدیلر بیت مالیدا زین نشاط سر عجز بر
بگذشت ازین نوید سر تاج از آسمان بیچارهٔ کاردان چون لباس سلطنتدن عاری اولدی
اول عارهٔ تحمل ایدهمیوب ناچار جلای وطن وترک دیار اختیار ایتدی وساحل دریاده
برجزیره ده که اشجار وانهاری بسیار وثمار وازهاری بیشمار ایدی قرار طوتدی همیشه
اول بیشه ده کوشهٔ توشه ایله کچنوردی وخشک وترمیوه لرله خرسند اولوب وکندوکندو
سنی ویروب ایدردی ع هرکه قانع شد بخشک وتر شه بحر وبرست بو منوال اوزره اول
بیشه ده پیشهٔ قناعتی پیش نهاد ایدوب توشهٔ ریاضتله منزل طاعت وعبادتده سالک
اولدی عمر دوزوشب عز وسلطنتک کچن اوقاتک تلافیسنه مشغول اولوب توبه وانابتله
راه آخرت توشه سن دوزدی وبنای خانه تعلقات دنیای تیشهٔ عبادت وعبودیتله
بوزدی متصل شب شبابدن آیینه سنده واقع اولان زنکاری صیقل انوار صبح شیبله
محو ایدردی وما فاته تأسف وما مضایه تلهف ایدوب حال استقبال تنبیله چون
بو بیتک مضمونیله تنصح ایدوب دردی بیت صبح پیری بدمد آخر دمی هشیار شو خوب
نیکو نیست در وقت سحر بیدار شو برکون لب دریاده بر انجیر اغاجی اوزره که هرکوز انونک
انجیرینی یدی اتفاق بو دانه انجیرک لذتندن خلاص اولوب آبه دوشدی کوش بوزینه یه لم
آوازن بر مقتضای اعجمی طودینه بغایت خوش کلوب طبیعتنده اندن التذاذ وحظ
سرور واهتزاز حاصل اولدی پس هر باری که بر انجیر یدی بر انجیر دریایه القا ایدردی
وبو نعم ونعمله تنعم وتلذذ ایلوردی مکر بسنک بشت دریانک برجانبندن سیاحت
رسمنده اول جزیره یه کلوب بو درختک التنده ساکن اولمشدی بو نیتله که بر نیچه
کون انده اقامت ایده چون نشدا ایدسا فر بدن آسوده اوله یینه مقام معهوده مراجعت
القصه اول محلده سنک پشت اول درخت التنده میانه آبده ایدی صوبه دوشن انجیر
نعمت غنیمت بیلوب رغبت تماملا اکل ایدردی بو رسمله بوزینه آنی ضیافت ایدن تصور
ایدوب بو شفقت ومروتی انوک حقنده واجب اکلر خیال ایلردی آخر خاطرنه بو معنی
خطور ایتدیکه بو شخصک سابقه بنم معرفت حقنده یوق کلو لطف ومروت دوا کوردیکت

زمین

ایده

مقرردر کیم ایا نمرده روابط محبت مؤکد و مقدمات مصاحبت ممهد اولیجق ظهور لطف و
احسانی دخی زیاده اولسه‌ردر فواید دنیویه‌دن قطع نظر بو مقوله کمسنه ایله مصاحبت که
طینتی مکارم اخلاق و محاسن اوصاف سرشته و آیات مروت و فتوت صفحات احوالنده
نوشته‌در مقتنیات روزگاردندر هر آینه آنک صیقل صحبتیله زنگار ملال آیینه
دلدن محو ایتمک مناسبدر و نور آفتاب مؤانستیله هوای درونی غمام غمومدن صحو
ایلمک واجبدر نته‌کیم بو رمزی مشلردر **بیت** دل که آیینهٔ شاهیست غباری دارد
از خدا میطلبد صحبت روشن رایی پس عزم صحبت بوزینه جزم ایدوب نیلوفر کبی صودن
باش چیقروب صدای ترنمله آواز ایلدی و رسم تهنیت معهودی ادا ایدوب قصد مصاحبته
باعث اولان خاطریسی عرصه آغاز ایلدی بوزینه انوک کلامندن اهتزاز تمام حاصل
اولوب جان و دلدن انوک صحبتینه مایل اولدی و ایکی توفیر اصحاب و تکثیر احبابه رغبت
و اختلاط یاران و ارتباط دوستانه میل و محبت خصال ستوده و صفات پسندیده‌دندر
و هر کمسنه‌نک که بر رفیق شفیقی و انیس صدیقی واردر ایکی جهانده دخی سرافراز و کا
مکاردر **نظم** مرد را دوستان صاحبدل زیور دین و زینت دنیاست نعمت هر اگرچه
بسیارست نعمتی بهتر از رفیق کجاست سنک پشتا ایدی بکا سنک محبتک هواسی و
مصیبتنک سوداسی دوشمشدر اما بلمزم که بو دولته بنده قابلیت وارمیدر بوزینه
ایدی ارباب حکمت باب مصلحتده برمیزان وضع ایلمشلردر و بو رمزی مشلردر که
اگرچه هیچ کمسنه‌یه بی صدیق اولمق لایق دکلدر اما هر کمسنه دخی صداقته موافق دکلدر
مصادقت ایدیجک اوچ طایفه ایله ایتمک گرک اول ارباب علم و عمل که انلرک مصاحبتیله
سعادت دنیا و آخرت میسر اولور هم القوم لا یشقی جلیسهم ایکنجی اصحاب مکارم اخلاقدر
که دوستک خطاسنی دامن اغماض ایله ستر ایدوب باب نصیحتده سعی بلیغ دریغ ایلمزلر
اوچنجی اول طایفه‌یه که مصاحبتندن احتراز ایتمک گرک ارباب فسق و فجوردر که
انلرک مبلغ همتی منهیات نفسه مقصوردر انلره میل و محبت عذاب الیمدر معاشرت
بلای عظیمدر سایرلره سندن کلام فتنه نقل ایدوب سایردن سکا اخبار وحشت
آمیز القا ایدرلر و دروغ بی فروغ صورت کوستروب حقی صحیحی باطل صریح اکلدرلر
اوچنجی اصحاب حمق و بلاهتدر که نه جر منفعته اقواللرینه اعتقاد جایزدر و نه دفع
مضرته ملاحظه قلدقلری نافع اولور **قطعه** از دوستی کسی حسان نفع بری کو خیر
زشر نفع ز ضر نشناسد **ع** دشمن دانا به از نادان دوست دیدکلرنده نکته بوا و لسنه

اولورکه چون دشمن حلیهٔ دانشله آراسته اوله فکر عواقبی کندویه شعار ایدوب فرصت بولنجه
نیشنی اورمز پس انوک حرکات وسکناتندن آثار انتقام مشاهده ایدوب اثناء ذهن قصدنی
تریاک تدارکله دفع ایتمک میسردر اما دوست که دولت معرفتدن نصیبه اوله هرچندکه
قصد خیر ودفع شرده وجلب نفع وسلب ضررده جد وجهد ایده مفید اولمیوب غالب
بودرکه اول کمسنه انوک تدبیر خایب ورای صایبی سببیله مضیق خطره ورطهٔ ضررده
کرفتار اوله نته کم اول بوزینه نادانک دوستلغندن قریب اولدیکه شاه کشمیرک سفینهٔ
دریای خون هلاکه غرق وکار وبار وجودی شعلهٔ خنجر آبداریله غرق اوله واکر اول
دزدکه انوک دشمن داناسی ایدی فریاده ایرشمسه اول بلانک تدارک دفعی امکان پذیر اولمز
سنک بشت صوردیکه نجه اولمشدر اول **حکایات** کاردانان ایدیدی روایت ایدرلرکه
ولایت کشمیرده بر رای جهان آرای وشاه کشورکشای وار ایدی که خزانه سنک حملنه
جبال شامخه طاقت کتورمزدی ولشکرینک عددنه ارقام حساب واوهام حسنا ایرهمزدی
رایات سطوت سلطنتی ذروهٔ افلاکه یتشدی وآیات نصفت ومعدلتی صحیفهٔ ادوار
لیل ونهاره ثبت اولمشدی **بیت** زمانه تابع حکم دولتی سلاطین خاکبوس آستانی
اودون داد ودین دیمسنه بنیاد جهانی عدلله اولمشدی بنیاد بو رایک بر بوزینه سی
وار ایدی که مواضع آفاتده ومواقع مخافاتده اکا اعتماد ایدوب انوک تربیتی بابنده عواطف
خسروانه دن بر دقیقه نامرعی قومزدی بوزینه دخی غایت صدق واخلاصدن ندایه محرم مستل
اختصاص اولوب هر کیجه خنجر براق قطره سیماب کبی الندن شمع شاهک باشی اوجنده ایاغ
اوزره طوروب ستاره کبی صباحه دک کوز یومزدی وتادیبه ظهور نیر اعظم ایله
غافلون خوابگاه غرور وبستر کسالتدن باش قالدرمیه خدمت حراستدن فراغت قلمزدی
اتفاق دزد غافل شهرباندن اول ولایته کلمشدی بر کیجه کوکلنه بر سکارله کیتورمک
داعیه سی دوشوب تبدیل صورت ایدوب عیارلر لباسیله محلات شهری کشت ایدرکن بر دزد
غافل وجاهل بو سودا ایله شهری کزرکن مجالست ومناسبتیله بر برینه راست کلدیلر دزد
غریب صورتی طریقیله صوردیکه نه دیرسن قنغی شهرک قنغی محله سنه کیده لم وکیمک خانه سنه
نقب اوروب کیمک خزانه سنی نهب ایده لم دزد نادان جواب ویردیکه رئیس شهرک اصطبلنده
بر قوبه دلالرک کوش واردرکه اکا تمام تعلقم ندن محافظه سی بابنده اهتمام ایدوب النی وایاغنی
آهنین زنجیرلرله قید وبند ایدوب حفظ وحراستی ایچون بهرام وکیوان نام ایکی غلام که
بهرام آسمان کیوان پاسبانی کوزنه کوسترمزلر نگهبان قومشدر صلاح بودرکه واروب

ذی

اطراف

اولدی نازکوشنی الدوز • وچارسو باشنده برشیشه کردکانی واردی زکاده نقب اوروب لطیف
شیشه لر وصافی قاروره لر چیقروب برخرواراندن اولخره یوکلدوب کیده قوز وآنی
سرمایه کار وذخیره روزکار ایده • ودزدانک بوکلامندن زیاده تعجب ایدوب دیلدی که بو
بو مجملک تفصیلنی تفحص الیه • بو اثناده ناکاه قرشودن براهرمن دیدار برعسس بدیدار اولوب
دزد اکا ولطف حیله ایله کندوسنی بر دیوار آردینه پناه ایدوب • عیارانه پنجه عسسده کی
قفسه کرفتار اولدی • عسس صوردی که نه کشی سن قنده کیدرسن وبو وقت بونده نه
ایدرسن دیدک جواب ویردی که بن بر دزدم • رئیس شهرک دنازکوشنی اوغورلمغه عزم ایدوب
قصد ایتمدی که فلان شیشه کرک دکانی آچوب • برخروار شیشه یوکلدوب ایوینه آلوب
کیدم • وآنی سرمایه روزکار وراس المال بازار استظهار ایدم • عسس مرد ظریف ایدی • استهزا
طریقیله ایدی احسنت دزد بویله کرکدر که بر دنازکوشک که بو دکلو پاسبانی اوله •
جانی کرداب بلاسنه آته وشیشه بو متاعدر که دستنه بر پوله دکمز • بازار جهانده نقد جانی
بو مقوله متاعه صاتدع • بز زخریده جانرا ازان قدر بشنیده انی • بو مخاطره لره ارتکاب
خزانه رای ایچون اولسه باری عقلا قاتنده معذور اولسک اولوردی ع کرکسی بر
کشد بار نکاری باری • بونی دیدی والنی محکم باغلیوب زندانه التدی دزد عاقل
دزد غافلک فعلندن عبرت الوب متنبه ومتنصح اولدی • وکلمات عسسدن تجربه
حاصل قلوب کندو کندویه ایدی • بو عسس بنم دشمن دانا • ولبود زدینم دوست نادانم ایمش
که بنی ادراککلکیله بنی ورطه هلاکه آته یا زدی • اکر بو دشمن دانا اولمسه بنم امرم تمام
اولوردی وبرخرابه ایچون عمرم آخر اولوب شیشه وجودم • سنک بوادله صنوردی حالا عسس
دیدوکی کبی • بوخزانه ایچون عمرم آخر اولوب شیشه وجودم رای نقبه قصد ایتملک صوب
صوابه اقربدر که • شاید که غرض اصلی ومقصود کلی یه دست رس میسر اوله • پس آهسته راه کی
قصری الته واروب بنیاد قصری قازمغه ودزد سوداسیله سنکی پولاد دلره ازمکه آغاز ایدی
بیت اوروبن تیشه سنکه نه مدارا حتی موم اولوردی سنک خارا • هنوز عیار شب رو
آفتاب دیوار دایره افقه نقب اورماسدی • که نقب دزد تمامه یتشدی واول مقامدن
که خوابگاه رای ایدی بلش طشره چیقردی • رایی کوردی که تخت اوزره خوابه وارمش
واصناف ظرایف حوالی مسند شاهینه دوکلمش وانواع جواهر زواهر حواشی بساط شاه
اوزره صاچلمش • شمع کافوری مست بالک یوزلو محبوبلر عذاری کبی قزرمش کل کل •

اولمش و پروانه سوخته عاشق آشفته کوکلی کبی نامرادلق شعله سیله یانمش یاقلمش کل اولمش

بیت پروانه و من کرچه در سوختنیم اما · من جان و جگر سوزم او بال و پری سوزد ·

اطرافه نظر ایتدی کوردی که بر بوزینه شاهك بالینی اوزرنه طورمش و بر خنجر آبدار الندە
طوتوب بر تیغ آبدار اوموزنه اورمش دیدهٔ احتیاطله چپ و راسته نظر ایدر · بو حالی
کوریجك متحیر و متعجب اولدی و ایتدی بو سبکبارلك که اعلای درجهٔ دفعی چراغ پایهٔ
دریای انبساطی بساط شهریاره نه لیاقتله ایرمشدر و بو تیغ آبدار که قرار ملك و ملت
اکا وابستهدر بونی قوارك النه نه وجهله کیرمشدر دزد بو تفکر مغموسیله حیران و متحیر
کرداب سرکردان ایکن ناکاه کوردی که بر بچه موریچه سقف ایواندن سینهٔ شاهه که آیینهٔ
جهان آرا ایدی دوشدی و خارشهای ناتراشلرندن سینهٔ نازك شاهی خدش و خراش
ایرشدی · شاه ایدریای خوابه مستغرق ایکن دغدغه های موریچه دن ازالت سینه سنه ال اوردی
بوزینه بو حالی کوریجك اطراف شاهی تجسس ایدوب کوردی که بر قلج موریچه شاهك سینه سی
اوزره کزرلر دل بوزینه ده آتش غضب مشتعل اولوب ایتدی بغلین پاسبان دوارکن
کبی تار چشمی انجم سیاره کبی دوری خوابیده ایشتدن کوردن موریچه سیه زلکاك نه حدیدرکه
بنم مخدومم اویویه دخی اول کستاخ قدم شومن انك آیینه سینه سی اوزره قویه پس عرق
حمیت جاهلیتی حرکته کلوب شمشیرندن قصد ایتدی که الندە اولان خنجر آبدار ایله شاهك سینه سی
اوزره تا بو واسطه ایله موریچه لرك خرمن جمعیتن صاوروب باد فنایه ویره دزد فریاد ایتدی
که ای ناجوانمرد نی باك الك چك که جهانی هلاك و جان جهانی آغشتهٔ خون و خاك ایتدك
دیدی فی الحال شمشیری اویوب بوزینه الینی محکم طوتدی شاهك نعرهٔ دزدله شراب خواب باشندن
کیدوب حالی بو منوال اوزره کوریجك صوردی که سن کیمسین دزد ایتدی بن سنك دشمن
دانکم بونده طلب مال ایچون کلدم ایدی اکر بر لحظه دخی سنی محافظه ده اهمال ایدیدم سنك بو
مهربان ناداننك شبستانکی قانکله مالامال ایدردی · شاه کیفیت واقعه یه واقف اولوب
سجدهٔ شکر ایتدی و ایتدی بلی چون عنایت ربانی مدد اوله دزد پاسبان و دشمن مهربان
اولور · پس دزدی نوازش ایدوب شرف تقرب ارزانی بیوردی و بوزینه یی زنجیره چکوب
اصطبله کوندردی · دزد کسب دولتك کمرین میاننده بند ایدوب خزینه امیدیله بر
پادشاهك قصرینك دیوارنه نقب اوروب خلوتنه کیردی خلعت دانش برنده و تاج
معرفت سرنده اولدوغی اجلدن ذروهٔ دولته ایردی و بوزینه که محرم اسرار شهریار
و خزینه دار رای جهاندار ایدی چون خار جهالتله چهرهٔ عقلی خراش اولوب پردهٔ

غفلتله بصر بصیرتی مستور ایدی حرف محرمیت صفحهٔ حالندن تراش اولوب دایرهٔ حزم وحرمت
وتقرّبندن دور اولدی خصم داناکه آفت جاندر یکدر اول دوستدن که ناداندر
بو مثلدن بو فایده حاصل اولدیکه مرد عاقل ابواب محبّت ومودّت ارباب دانش ومعرفته
آچمق کرکدر وصحبت دوست جاهلدن فرسخ بفرسخ قاچمق کرکدر دمشلردرکه بیت
عقلمند دشمندن بتردر عقلسز دوستدن دشمنه اردر سنکچون بو حکایایی
کفوایدینی غایه مشتمل ایدی استماع ایدی وایتدی ای دریای دانش وفضیلت کوش هوش
کوهرشاهوار حکمتی کوشواره قلدك حالیا دلرم که دوستلرك اقامتی اقسامنی اعلام ایدوب
کلام جواهر انتظامکی کردن وساعد سامعه طوق زیان قلمسز کاردانا ایتدی حکایت
حکمت شعار بومشلردرکه عالمده دعوای صداقتده نادم اولدان آدم اوچ قسمدر بعضی
غدا اشابه سنده درکه انلوسزن ندکانی میسر اولمز وشمع جمالری نور ونوری اولمسه
خانهٔ صحبت منوّر اولمز بیت چراغ خانهٔ دل روی یارست دل ازمهر چنان روی بکار است
برطایفه دخی دوا مشابه سنده درکه احیانا اکا احتیاج واقع اولور بعضی آخر دخی مرهم
منزله سنده درکه ضرردن غیری اندن نفع متصوّر اولمز بونلر مرائی لودر منافقلردرکه
ظاهرده سکا صدیق صادق بکزرلر اما باطنده مخالفلر منافقلردر بیت پیش تو ازنود
موافق ترند وزپست ازسایه منافق ترند کرم ولیك ازجکر افسرده ترند زنده ولی
ازدل خود مرده ترند پس خردمنده لازمدرکه بو طایفه دوستدر ویا دشمن جوییدر
مصاحبتندن اجتناب ایدهلر واحباب خالص واصحاب مخلص جانبنه خدمت وشتاب
ایدهلر ع زدشمن بکسل ودر دوست آویز سنك بشت ایدی فرط صداقتك شرطله
وجود بولور وکمال خلوص بخله ولور ونه طریقله معلوم اولور بو زینته ایدی اول کمسنه
لرکه بو آلتی خصلتله آراسته اولورلر اولك مصادقتنده شایبهٔ قصور ومخالصتنده رایحهٔ
فتور اولمیه اول بودرکه دوستك برعیبنه مطلع اولسه اظهارینی جایز کورمیه ایکنجی
اکر هنرندن کورسه برنی اون کوره اوچنجی دوسته احسان اتسه مقابله سنده امتنان
اسمتیه دوردنجی دوستدن احسان کورسه اکا نسیانك واکورمیه بشنجی دوستدن خطا
وذلت مشاهده اتسه ذیل عفو وصفحله ستر ایلیه التنجی اکرچه منه اعتراف ایدوب
اعتذار ایلیه شرف حسن قبول ارزانی کوستره هرکسه که اوصاف مزبوره ایله موسوم اولمیه
مطلق صداقته لیاقتدن محروم وبو مقوله کمسنه ایله صداقتك عاقبتی ندامت مقتضی و
ملامت مقتضی اولمغله چون بونوع احباب فی زماننا کم یابدر لاجرم ارباب تجارب

دستلر درکه صدیق صادق عنقا کبی لا مکان ورفیق موافق کیمیا کبی نا امکاندر بیت
همان عنقادر در عالم رفیق صادق • جهانده کیمیادر یار صادق • چونکه اردانک کلامی بو مقامه
تمام اولدی سنک بشتا ایدیکی کلام بو درکه بن دعوای محبتده صافی دم • وطریق صداقتده
ثابت قدم یارلک آدابنده بر دقیقه ده اهمال دوستلق شرایطنده بر نکته یه اخلال
احتمالی یوقدر اکر بنی کمند مصاحبتکه بند الملکه قبول ایده سن • طوق منتک تا قیامت کردنکه
بوندایده سن شان کریمکدن بعید • وکرم عمیمکدن بعید دکلدر • بوزینه یه تملق ایدوب

بدیع

بلا ایدوخندنا شعفه ایوب کشف دخی دریاده نظره چیقوب • بر برینکنا دو روابط محبتی
محکم وقواعد مودتی استوار ایتدیلر • هم کربت غربت ساحه دل بوزینه دن دور سنک بشت انک
محبتیله مستظهر اولوب مسرور اولدی • هرکون انلرک میاننده طراوت نهال ودادو اتحاد
زیاده اولوردی • وکلشن مخالصت ومصاحبت رونق لطافت بولوردی بیکانه لک مرتبه
یکانه لکه یتدیکه بوزینه نک خاطرندن هوای ملک وسلطنتی بالکلیه کیتدی • وسنک
بشت فرزند وزوخانه ومسکنی تمام اونتدی بیت یار باما است چه حاجت که
زیادت طلبیم • دولت صحبت آن مونس جان مارا بس • پس خیلی زمان بونکا وزینه کچدی
ومدت غیبت سنک بشت متمادی اولدی • جفتی انوک فراقندن تمام مضطرب اولدی •
وکانون درونندنا آتش اشتیاقی زیاده ملتهب اولدی • وهجران نجانکداز شعله حسرتله خرمن
صبرن یاقدی • وسیل سرشک فواره دیده سندن دامن دریایه سیل بهار ومیاه انهار کبی اقدی •
بیت هجر داغیست که کر در جکر کوه نهند • سنک بر سینه زنان آمد وفریاد کنان • آخر
حکایت فراق وشکایت اشتیاقی ابنای جنسندن بریسیله دریان ایدوب ایدی نظم فرقت
یار وآرزوی روی او در دل نماند • همچو سروم باز شوق قامتش در کل نماند • انجاکش مشکل
خود خواستم آسان کنم • رفت وقصه ما همچنان مشکل نماند • بلرمسن کا اول غریق دریای
غربت سفینه سن نجه کرداب غمزایه صالدی • واول سالک مسالک مهاجرتک باره دل
آوارهسی نجه خلاب اخلالده دوشدی قالدی • بولیدی اکر طلوع صبح وصال لیله ظلمت شام فراق
مرتفع وهواکشای جمالیله شعله آتش اشتیاقی منطفی اولیدی بیت چه سود کاز کل رعنا
بجز یاد آید • مکر این جان زتن رفته بتن باز آید • چون اول غمکساری اندن بو انقباض و
انکساری مشاهده قلدی ایدی اکر بنم کستاخلغمی معذور طوتوب بنی تعقیب ایتمزسک
وبنم کلامی غرضه حمل ایتمیوب بنی تکذیب ایلمزسک سنی انوک حالندن خبردار ایتسدوکم

نهان

کبی سببی مکث وتوقف عزضوردکده تقریر ایدیه یزدن کشف ایدیدی ای یار مهربان ومحرم اسرار

سنك مزاج كلامك شايبهٔ مرض غرضدن نه معرادر • وبنام حقيقت انجامك عيب و ريب
وصمت تهمتدن نه مبرادر • هر باري كه سنك نقد قلبكي محك امتحانه اوردم معيارده
اعيار خالص و تمام عيار بولدم • مقرردر كه هر سوز كه سندن نصادر اوله تيركبي راستدر
خلعت صدق قامت كلامكه نه بكم و كاستدر • محرمي ايدي اشتدم كه سنك سوهر كله
بر بوديننه ميانده اتفاق نطاق مودت و وفاق مستحكم اولوب دل و جانين انوك مهر و
محبتنه وقف و عنان اختيارندن انوك ميل و مودتنه صرف ايلمش غنيمت صحبتين هيچ بر نعمته
مقابل ايتمزمش • ولذت ملاقات و استماع مقالاتن عالمه و يرمزمش سنك فراقك
آتشي انك وصالي آبيله تسكين ايدرمش • سنك خيالكدن انك جمالن نعم البدل
عدايلرمش • مادر كه بو جنوغم بر وردي اشتدي بخار سوداي غيرت دماغنه چقوب
زبان زجر تلمايتدي **بيت** خونكشته اند ددست دلبر دلدار يار ديكرانه • مار كنار ازآ
اشك پر اودر كنار ديكران • اي روزكار جفاكار دنه كناه ايتدم كه خرمن جمعيتمي يقدك
واي چرخ ستمكار نه جرم ايلدم كه سيل هموم و غموم ايله بنياد خانهٔ خصوصيمي يقدك • يار
مهربانمي كه انيس خاطر پريشانم ايدي جليس اغيار ايتدك و حريف ظريفمي كه بساط عشرت
اوزره نقش مرادمي انك ديداري نشاطيله كوررديم اغيار ايله يار ايتدك اول بيوفا
كويا كه لوح محبتدن مهر و وفا حرفن اوقوماسشدر • واول بيكانه وش صنكه آشنالق
بستر ننده بمله بر بالينه باش قوماسشدر **بيت** كمسه نك يارب نكاري نيچه و فاسي
اولمسون • بي وفالر خيلنك هيچ مبتلاسي اولمسون • آشنايدي اولدي اولدي لوله
آشنا • كمسه اول بيكانه وش لر آشناسي اولمسون • همدمي ايدي بعد نزول النوازل
جزع بيهوده دن نه حاصل اولا اولي بودر كه مرارت چاشني حنظل فراقه و بر زمان
صبر ايده بين • پس مطالعهٔ داستان مكر و دستانه كه آيت ان كيدكن عظيم آنلرك ايتدن
مشغول اولدلر چندانكه مسمار فكرله بو كارك عورنه كيردلر قعرني ادراك ايلمدي هلدي
بوزينه دن اولي اول زخمه مرهم بوليمديلر • واول يارهيه انوك قندندن غيري چاره
قادر اوليمديلر • پس بو بابده صندوق حيله يه آچدلر • ومتاع فكرلوين دوكدلر صاحب حال
آخر الامر رايلري بونك اوزرنه منجر اولدي كه مادره تمارض ايدوب دوسكلوه دو شدي
يانمي وسنك بسته بر كمسنه كوندرديلر • وار دوب جميله سنك حالندن خبر و يردي
ايدي **قطعه** يا نور صاحب فراش اولدي حلالك • حرام اولسون سنك وارسه ملالك
وجودن قلمش آلام و اسقام • بلمنز بو ليسر حالي سر انجام • الندن نسنه كلمز آه قالمش

صاعقه لو نقله

اسنی اول حسته ینك الله دقالمش سنك بشته وجه سنك حسته لوحضرتدن استماع ایدلجك
بوزینه دن استیذان ایتدی که اونده فاره خسته سن کوتوب اهل وفرزندلریله عهد ملاقاتی
تجدید ایله بوزینه ایدی ای یاد غمکسار الدنه کلور واراما اومرم که عنقریب للحال
سنه تشریف وصال ارزانی بیوره سن وبن غریبی بو بیشه کوشه سنده تنها وبیکس قومیه سن
بنی خود اندوه فراق برلحظه تنها قومز و درد هجر از بر زمان حضورمدن ایرلمز و
کوزم کبی یاشی بر یولداشدر که بردم نظرمدن ایرلمز **بیت** دیدك بکا اولمیه کوزم کبی
یولداش کم بیله طوردور بیله یاتور بیله دوکر یاش سنك بیله ایدی ای رفیق مهربان
وای راحت روح روان بو مهاجرت بکا نه اختیار واقع اولدی و بو مسافرت بکا ضروری
لازم کلدی و الا طوع و رغبتله هرکز سنك صحبتکی قویوب کیدمیدم و طیب خاطرله بر دم
حضرتکدن غیبت اختیار ایدرمیدم **بیت** نه دیار دوم جوری ضروری میشود ورنه
نخواهد هیچ موجودی که جان از تن جدا باشد پس کام وناکام بوزینه یی وداع ایدوب
مقامی جانبنه متوجه اولدی **بیت** دیوب بو سوزلری بدرود قلدی بوزنده قلو
یاشن دوردقلدی و چون وطن مألوفه مقدم کشفله زیب وشرف بولدی اقربا واحبا
مجمع اولوب صدای خیر مقدم و مرحبای عیوقه یتوردیلر و مسافری تعظیم وتکریم ایله
خانه سنه کتوردیلر سنك بشتاغر وکیردی عودتن کوردی که صاحب فراش اولمش
و تب عارضه دن کل باغ عارضی صولمش **بیت** تاب تب کلرخلری رنکینی نسرین ایلمش
حسته لوتسمین تنن ضعفله زردینا ایلمش سنبللری برك نسرینا وزره صاچلمش کلزار
رخساریده ارغواندن بدل زعفران آچلمش **بیت** اول سهی قد لالهٔ خد باغ ارم ده
تازه روی ناله دن صانکه نال اولمش مویه دن کویا که موی هرچند که تحف تحیت
عرض ایلیوب حالندن خاطرندن سؤال ایتدی مقابله ده مریضدن برجواب صادر
اولمدی هر باری که طرح تلطف وفتح کلامه اقدام ایلدی شرف اعتبار و التفات بولمدی
و تضرع ونیاز معرض قبولده واقع اولمدی و نه مقدمات تخلق وتملق نتیجه مراده ویردی
بیت ای دل از کوتیش برسرمایه درد دنیا ز کین متاع کاسد آنجا رونق بازاری نیافت
پس اول هدسنه که مریضی تمارضه تربص امتسدی و کما هو ادالغندن باشی اوجنده
اوتوروب مکسور البال مغموم مشغول ایدی ای خواهر مهربان **بیت** ای صاحبی بیمار دل
یانن بکلمکدن دل شکسته ای کوزنك اوجی یوزینی کورمکدن ناتوانه بیمار غوت
بنمله براغز سوز سویلمز ومافی الضمیرین بر پریشان خاطره اظهار ایلمز اولکدیکی

درد دوری زآه سرد اندي و ایتدي **بیت** دردسم علاج ممکن بعد از بن طبیب • دردسیت
درد عشق که درمان پذیر نیست • بر بیمار که نوید علاجدن نا امید • و برخسته که احتمال
صحت اندن صد مرحله بعیدا وله • بر آن تفسته یه نه رخصت بوله و نه قوت و سامانله بر
کلمه یه قادر اوله • سنك پشت چون بو کلمات درد آمیزي اشتدي شوز و گداز آغاز ایدب •
رقت قلبیله ایتدي آیا بونه دارودر که بو دیارده بولنمیه • و نجه دوا در که جد و جهدیله
پیدا قلنمیه • بو دردك درماني نه در بکا خبر ویر که طلبنده بحر و بري ایاغم آلتنه آلم •
و بو مرضك علاجي نه نسنه در بو دکه قریب و بعیده دیمیم وارم • و آشنا و بیگانه سؤلیم
سودم هر قنده ایسه بولم • اکر ماهي کبي قعر دریاده طالمق لازم کلور ایسه طالم • و اکر
ماه کبي اوج سمایه چقمق واجب اولور ایسه سردن قدم قلوب نقد جان و دلي که خلاصه
آب و کلدر بونك تحصیلي یولنه فدا قلم **قطعه** تنده جانم کبي پاره طپکه • دلدن آني
فدا قلم قبکه • کرایدم جان و باشي ساکه دریغ • جانمه زخم بیر و باشمه تیغ • یاد
بیماز جواب ویردي که کتب اطبانده مصرح و منصوصدر که بو بر دردر که طایفه
نسایه مخصوصدر • و بو مرضدر که انلرك ارحامنده حادث اولور بو که علاج دلیدر
مستحضر در بو دار عضالدر که بو دارودن غیري لر دوا امحا لدر سنك پشت ایدي • بو
دارو قنده بولنور و نه حیله ایله الده کیرور و نجه تحصیل اولنور • همدم بیمار که فن
مکرده ماهر و فنون سحرده ثاني سامري ساحر ایدي جواب ویردي که بزده بللودر که
بو دارو اله کیرمك دشواردر • و بو دارونك عنقا کبي عالمده اسمي واردر رسمي بودوا
طلبي ایچون دعوت ایتمك بلکه یار و وفادار و کبي آخر و قنده کوره سن • و آخرت
حق خلال ایدوب وداع ایده سن حسرت قیامته قالماسون دیو طلب ایدوکي بیچاره
من بعد بنه حلالکه مصاحبت مجالي وار در • و نه دنیاده بر دخي صحت و عافیت
احتمالي واردر **بیت** بي خون شوي درخورد درد خود نمي بینم • بجز درد انچي درد
روزکار خود نمي بینم • سنك پشت بو درد آمیز و جانکداز کلماتدن کرباز صبري چاك
ایلیوب کریه یه آغاز اتدي • و هر باري که بو بابده دریاي تفکره طالدي بوزینه
قلندن غیري چاره دن عاجز قالدي • ضرور دي بنیاد حقوقي تیشه عقوقله
هدم ایدوب صدیق صادق و رفیق موافق موسیني قتله عزم اتدي • خردا جمندهر
چند کز بان پند و نصیحتله ایتدي اي ناجوانمرد بنیاد سوابق وداد و اتحادي کر سکله
بو زینه میاننده مشیّد اولمشدي • بر زنا فشرده ایچون که نقش و فاصفي چالندن

بینه

تك

سترده دُ دست غدرله یقمق ومروت بابنی نسد ایدوب بی وفالق بناسنی پایمعهد د بیت
حیف باشد که از برای زنی • پاره سازی بعذر پیرهنی • نفس لوامه‌سی وسوسه ملامته
آغاز ایدوب ایدی که جلیله وفادارک جانبنی که انتظام حال وقوام عیش اکا منوطدر
وحفظ نسل وبقای نوع اکا موقوفدر نامرعی قمق وبربیگانه نک حق حرمتک محبتنی که سکله
آنوک میاننده نه علاقهٔ جنسیت ونه رابطهٔ قرابت واردر • محافظه قلمق بو هدایتی
قویوب مضیق ضلالته صابمعهد د بیت حقوق صحبت دیرین وعهد یار قدیم • هزار بار
به از خون دوستان نوست • آخر الامر جانب زنده غالب اولوب کشف ناخلفک فکری
بونک اوزرینه مقرر اولدیکه تیغ غدرله کوردن وفانی اوره • وباد مکرله خرمن خلوص
صفانی صاوره • بیچاره بلمدی که سمت مکر وصفت غدر نقش شقاوتدر که بدکردارلو
پیشانی حالنده عیان اولور • ونقض عهد ومکث عهد داغ دناءتدر که خاکسارلرك
لوح جبیننده نمایان اولور • هر کمسه که صفت غدر وخیانتله موصوف اوله هیچ صاحب
دل انوک صحبتنه مایل اولمز • واول کمسه که نقض عهد وبی وفالق سمتیله موسوم اوله
اهل حقیقت قتنده شرف اعتبار ودرجهٔ قبول بولمز بیت صنه پیمانه کبی کاسه سر •
صیه پیمانی صادقسک اکر • بلکه انکله مناسبت ومصاحبتی شانلرنه نقص شین وانکله
مرافقت ومصادقتدن احترازی ذمتلرنه فرض عین قیلورلر بیت پیر پیمانه کش مز که
روانش خوش باد • کفت پرهیز کن از صحبت پیمان شکنان • سنک پشت اکرچه که بوزینه نك
قتلنه عزم ایدی اما تا آنی مسکنه کتوردیکنجه بو مراده واصل اولمیاجغنه جزم ایدی •
پس بو عزیمتله بوزینه جانبنه کندی بوزینه نک آنک دیدارینه اشتیاقی حددن تجاوز
ایتمشدی وکربت غربت ووحشت وحدتدن کار جانینه یتمشدی اول حالده که نظری
آنک جمالنه راست کلدی غایت وجددن نغمات نشاط انکیز ایله بو ترانه‌یه آغاز ایدی
که بیت هزار شکر خدارا که چو تو دلداری • نمود روی بمن از بعد مدتی باری • و
کشفنک حالنی وخاطرنی صوروب اولاد واحفادنک احوالن استکشاف ایتدی کشف
ایدی ای یار ایشیوه دل وبو شوخ خاطرنی غلنسنک درد مفارقتک دروون وبیرونمه
شویله مستولی اولمشدی که انلرک وصالندن ومشاهدهٔ جمالندن انشراح
حاصل اولیدی یا اهل وعیالک الفتیله بو خاطر محنت زده طرب وبهجت بولیدی •
هر ساعت که سنک تنهالکگدن وحشتکی واتباع واشیاعکدن انقطاعی اتفاق
افتراقکه تحمل قلیدم صیتم بکا اسفنغص اولوب مشرب عشرت وصفوت حسرتم مکدر اولور

واندوکم فعله ندامتده • ونفسمه دایم ملامتده ایدم کرای بی مروت روا میدرکه سن بونده
صحن کلستانده مسند عیش اوزره اوتوروب حظوظ نفسانیه دن بهره استر ایکن •
و یار وفادارک خارستان غربتده خار و خارایی بالین و بستر ایلیه **بیت** روا باشد
اینجا چو کل نو شکفته • رفیق ترا خار در پای رفته • پس اول عزیمته کلدم که کرم ایلیوب نه قدر
زحمت ایسه کلبهٔ احزانمه قدم رنجه بیوره سن • و دعوته اجابت که سنت سنیه دندر
ذمت همتکه واجب بلوب دار و دیار می دیدار مبارککله مشرف قله سن • تا احبا
انسا بر سنک بکا مبلغ محبتکی بله لر • و احباب و اصحابم مقدم همایونککله قدم سیاهتنی
فرق فرقدانی بر قویه لر • هم دل سنک دیدکله شاد اوله هم منزل سنک جمالکله زینت و بها بوله
بیت کوشهٔ کاشانه بر لحظه احسان ایلکل • کلبهٔ احزانمی تازه کلستان ایله کل •
مقرردر که سنک شرف قدومکله بنم آفتاب قدرم ارتفاع بولور اما سنک ماه جاهکه
نقصان کلمز **بیت** چه کم شود ز نوای مه که بر منت کذر افکند • که تا بروز نراز دولت
آفتاب درافکند • واکابر و اصاغر دم قدومکله نواخت ایمکله شان شریفکه شین
و عار لاحق و متطرق اولمز **مثنوی** کنش کم نور اعظم بر تو یدر • دمادم منزلی درویش
اویدر • جهان محتاجکن کون بر تو ینه • وانور عار ایلمز درویش اوینه • و دخی لوازم که
سنک تعظیم و تکریمک بابنده شرط مبالغه یی تقدیم ایدوب مایدهٔ ضیافتکی نعم و نفایس بیله
و ندما و ظرفادن بر جماعتله آراسته قیلم بو وسیله ایله شایدکه حقوق مکارمکدن
بعضنی ادا ایده بلم • بو زینه ایدی بو تکلفاتدن فارغ اول که چون عقد محبت و داد
انتظام بوله • و عهد مودت و اتحاد استحکام پذیر اوله • تکالیف خدمت و تکلف
مراسم ضیافت نه که رسم و عادتدر مشقت زایده و مؤنت بی فایده در در مثللردرکه •
شر الاخوان من تکلف له **ع** تکلف کر نباشد خوش توان زیست • و بنم سکا مهر و محبتمه
که زیاده نعمت و غنیمت عد ایدرسن اولدکلو منت ایلمه که سنک مصاحبت و مصافقتکله
بنم افتخار و ابتهاجم سنک موانست و مجالستکله بنم افتقار و احتیاجم دخی زیاده
درکه بن وطن و مسکن و تخت و بخت و سلطنت • و مملکت و خدم و حشمدن جدا
دوشوب کرداب غربت و عذاب وحشته مبتلا اولمشدم • ایزد تبارک و تعالی
سنک میامن مصاحبتکله بنی مشرف قلسه بو محنت غربتده سنک موهبت محبتک ارزانی
بیورمسه بنی چنکال آزار روزکاردن کرانه بلوردی • و زندان محنت هجراندن •
کم خلاص قلوردی **بیت** درین وحشت سرای محنت آباد • بدیدار تو خوش باشیم و دلشاد

بو مقدمات موجبنجه سنك بنم بابمده لطفكه نهايت يوقدر و بنم سنك اوزركده حقدن
ايسه سنك بنم اوستمده حقك چوقدر • بو تقديرجه سن بو كلفت و مؤنته محتاج دكلسن
على الخصوص كه باب محبتده حسن مسرت و خصوص سرور تهنيه اسباب عشرتدن
مقدمدر و تقديم فايده معنوى ترتيب مادهٔ صوريدن اولى و اهمدر بيت بی تكلف
دوست مى بايد كه باشد زانكه دوست • در ميانه هم تكلف كر نباشد كو مباش • سنك
پيشت ايدي اى رفيق همدم و اى صديق محرم سنى دعوتدن غرض و غايت همان رعايت
و لوازم ضيافت و عزت تكلفات نعمت و شهرت دكلدر بلكه مراد جدالق بياندن
كيدوب شرف مواصلت دائمى ميسر اولمقدر بيت نمى خواهم كه يكدم بى تو باشم • بو زينه
ايدي • در راه عشق مرحلهٔ قرب و بعد نيست • احباب بيننده فضا كه بعد المشرقين
اولسه چون برى برينه صحت و سلامتلرى خبرى دائما واصل اولا و هر برينك خيال
جماليله جانبينه راحت روح حاصل اولا دورى صورى معنوى واقع اولمز و هر
برينك ديدهٔ خيالي بر برينك وصالي و جمال بديع المثالي مشاهده سنده فارغ و خالي
قالمز بيت قرب روحاني اكر هست ميان من و دوست • چه تفاوت كند ار بعد مكاني
باشد • بو بابده بو رباعي بعض اكابرلرك زادهٔ طبيعتيدر كه بيت كر نعمت نداريم وصالت
در دست • در ديده ميمنست خيالت پيوست • در ظاهر اكر وصال جسمانى نيست • غم نيست
چو اتصال روحانى هست • كشف بر دفعه دخى تودد تضرعى بر تاب و تير نيازي جانب
هدف مراده بر تاب ايدي • عاقبت دم كرمى دل سنكينى بو زينه نك موم كبى نرم ايدي
سنك بشه ايدي اى باديه بيديا بو قدر ابرامه نه لازم كه طلب رضاى احبا مذهب
مودتده و آيين فتوتده فرض و واجبلردندر • دوستك دعوتنه اجابت و لجيدر •
و اشارتنه اطاعت مناسبدر ع از دوست بيك اشارت از ما بسر دويدن • و ليكن
بكا بو آيدن عبور متعذر و سفينهٔ سينه ايله بو دريادن جزيره يه عبور غايت
متعسردر • كشف ايدي غم يمه كه بن سنى بشم كشتى سيله بو دريادن كچوردوم و بر ساعتده
اول جزيره يه كه منبع امن و راحت و معدن نعمت و غنيمتدر ايلتوردوم • و بالجمله اول ديارى
اولقدر مدح و ترويج ايدي كه بو زينه نك قلبي بالضروره اكا منهيج ايدي • و ناكام
توسنلكى قويوب كام قبولله مقتضاسنه رام اولوب زمام اختياردن النه ويردي • و سنك
بشت آيني في الحال بشته آلوب جزيره جانبينه متوجه اولوب سينه سن آبه ويردي •
چون ميان دريايه يتشدي كشفك خاطري كرداب تشويشه دوشدي و كنديو له انديشه

اندیشه ایتدی که بو عملك عاقبتی ندامت و ملامته مفضیدر • و بو املك آخری فضاحت
و قباحته مقتضیدر • بو مقدمات عندده که ترتیب ایدرسن بدنام لقدن عنبری ینه متحیر
اولور بیت هرکز گلزار وفا رو بنافت • خار جفا سینه‌سنه اوراسکافت • نسای ناقصات
العقل ایچون عقل تام و ادراك تامله موسوم اولن یا او قادار دمه که تا دره دوز کاردن
کم مکری در میان و حذنك عندی ددکا نامك همتا اختیار دکل بلکه صنعت اترادر
بیت نه اولور عورتك عقلی سوزینه • آر اولدر اولمیه عورت سوزینه • و طلب
رضای رحماندن امتناع و هوای اغوای شیطانه اتباع سبب نقصانك خسارت
بلکه موجب هلاك بواردر ع مکر ممکن که نکو محضر انچنین نکنند • پس کشف بو سؤال
اوزره میانه آیده کندو کندویله خطاب و عتاب و سؤال و جوابه مشغول اولوب
حرکات و سکناتندن آثار تردد و تحیر ظاهر اولدی • بوزینه نك قلبنه تولك بو حالتندن
شبهه کلوب صوردی که • موجب تفکر ندر که تحیرله کیدرسن بو چشمه‌یم باد زحمتمه
تحمل دشوار کلوب اول اجلدنمی تردددر • و تامل ایدرسن سنك پشت ایتدی بو سوزی
ندن سویلرسن • و بو شبهه نه دلیل ایله تأویل ایلرسن • بوزینه جواب ویردیکه حرکات و
سکناتك نفسکله واقع اولان مناظره و محاوره‌یه • دلیل ظاهر و تغیر افعال و احوالك
بو اندوکك عزیمتده تحیر و تردد که برهان باهردر • اما اکر کیفیت حالدن بنی آگاه
ایدوب شرف اعلامه ارزانی بیوره‌سن شاید که بنم مشاورتمه معاونتیله ورطه حیرتدن
خلاص اولوب ساحل سلامته وصول بوله‌سن • سنك پشت ایتدی راست بیوردسن اما باعث
تفکر و تحیر بو تمیزیدر که مقدم همایونك کلبه احزانمه اول وصولی • و بو دولتك بو کمینه‌یه
ابتدای حصولیدر ع این همه اول کا تا جهان افروزست • جماعتمه معلومکدر که خسته و
شکسته‌درو لابد مهمات خانه قصور و خللدن خالی اولمسه کرك • پس مراد اوزره وظایف
دعوت و مراسم خدمت ضیافت مؤدی اولمیوب لاجرم بو حالت موجب فضاحت و خجالت
اولسه کرك ع و کوکناه بخشند شرمساری هست • بوزینه ایدی چون سنك بنم حقمده
صدق عقیدتك کون کبی عیان و صفای نیت و خلوص طویتك مستغنی عن البیاندر اکر
تکلفه باینده توقف بیوررسك • و رسوم عادات عامه‌دن که باب ضیافتده آنی رعایت
ایده کلمشلردر و ازکلسنك کمال و داد و اتحاد اولی و الیق ایدی • و عام اخلاص و
اختصاصه اجری و اوفقدر بیت بیگانه‌را برسم تکلف کنند دوست • آنجا که دوستیست تکلف
چه حاجتست • کشف چون بوزینه‌دن بو کلماتی اشتدی عزیمت ایدوب بر مقدار دخی

دندد

کندی

ینه تردد تجربه طالوب همان فکر اولی تجدید ومقدمات ندامت وسلامتی تمهید ایدوب
کندو کندویه ایدی بر طایفه بی مکث عهد ونقض پیمانه حریص ایدرلر عین الیقین بلورم کم
انلر دایره حسن عهددن دوردر واول آشنادوغی بیگانه خویلودن امید مهر ووفا
طمع صدق وصفا روش خرددن بغایت مهجوردر شعر بولوردنا قصات العقل والدین
طنی صدق وصفا ایچی طلوکین بولورده بو قدر صدق وصداقت وفا اومق بولوردن
کی حماقت پس انلرک اغواسیله واول نادانلرک فتواسیله بی وفالق ونامرادلق جانبنه
میل ایتمکله اصحاب صدق وامانت رخصت ویردلرمی وارباب دین ودیانت بونه جایز
کوردلرمی سنک بشت بو تفکر اثناسنده تحیرندن نیه توقف ایتدی بو دینه نک سوء
ظنی غالب اولوب وبر زمان تفکر تجربه طالوب کندو کندویه ایدی چون بر شخصک
قلبنه دوستدن وهم وشبهه خلجان ایده حصن حصین تدبیره تحصن ایدوب ملاحظه
حال ومآل ده طریق رفق ومداراته سلوک ایتمک کرک اولکانه یقینه مبدل اولورسه جانب
حزم واحتیاطی رعایت ایده تاکه زبان تشنیع وعیب ونقصان لازم کلمز بیت کر کوپاره سه اول
ایمن اولورسن دکلسه حیله سندن قورتلورسن پس کشفه آوازه ایدی وایتدی سبب نه در
که هر زمان شهسوار خیالک میدان فکرتده آت صلر وغواص وهمک دمبدم دریای تردد
وحیرتده طالر کشفه ایتدی ای برادر معذور دبورلرکه اهلمک ناتوانلغی واولادمک اول
سببدن پریشانلغی وبی سامانلغی بنی تحیر ومتفکر قلمشدر بو زینه ایتدی بلورم که سنک
بو ضجرتکه کر حادث اولمشدر جماعتک بحضورلغی باعث اولمشدر الحق راست دیشلردر
ع خسته اولمق خوشدر بیماره تیمار ایتمدن ع تندرستش انکور رنج بیماری کیسیدر حالیا لطف
ایدوب بنا اعلام ایله که بو مرضک علاجی نیه موقوفدر ودواسی ارباب حکمت قتنده
نه اسمله مشهور ومعروفدر چون بر درد ایچون بر دوا معین وهر رنج ایچون قانون حکمته
بر شفا مبیندر اطبای مسیحادم مبارک قدمه مراجعت قلدلر مزاج علیله موافق
نه علاج بیوردلرسه تحصیله سعی ایدوب هر قنده ایسه رایه لم بو کلام سنک بشت ایدی
اطباق لندن اکا علاج بر دارویه محتاج ایمش که اول اله کیرمز وجه هکوم واکسیر اعظم کبی
کمسنه اندن نشان ویرمز بو دینه ایدی بجه ادویه اوله که عطارلر طبله سندن بولنمیه
ونه اصل عقاقیر اوله که عشابلر خریطه سنده اله کیرمیه عجبا انده بکا اسمنی رسمنی اعلام
ایتسک اولمزمی شاید که قنده بولندوغنی بلم وتحصیلنه جهیلیه ظفر بولم کشفه
ساده دلک کال بلاهتندن ناتیدی بی کربان تفکره دوشوب دندل بوزینه درحوندن راست

بوسوزکه کوش بوزینه ایرشدی میان آبده آتش اضطرابه دوشدی زنبور بلا باشنه مود و
ملخ کبی اوشدی کلاه فلک باشنه طار کلدی • دوز دوشن کوزنه تار اولدی اما قوت عقله
کندوسن جمع ایدوب کوکلنه ایدی ای نفس کوردکمی شآمت حرص سنی نجه ورطهٔ سهمناکه
آتدی وعلت غفلت سنی نه اصل خطر عظیمه کرفتار ایتدی • اما نجا ایتمک کرک که دام زرق
خصمه اولاین کرفتار اولمدم • وکلام اهل نفاقی کوش قبول له همان بن استماع قلمدم صاحب
غرضلرک شست فریبندن تیر آفت همان بنم سینمه یتشمدی • وبدانديشلرک نیش خار تسو
همان بنم قلبمی ریش ایتمدی ان هذا لبس اول قادوده کثرت ع بسیا کز آتش ان غصة سوختند
حالیا حیله ومکردن غیری دستکیر میسر دکلدر و تزویر و تلبیسدن غیری تدبیر مقصود
دکلدر • اکر عیاذا بالله غفلتله سنک بشتلر جزیره سنه دوشیدم رشتهٔ کارم بر وجهله
منعقد اولیدی که انامل فکر و تأمل انک حلنده عاجز قلیدی اکر انلره کندومی تسلیم
ایتمیوب بجسم بر کوشه ده محبوس قالوب اجلقدن اولیدم • واکر اقدام ایدوب بو جانبه
کچمک دلسم ضرورت سفینهٔ سینه می دریایه صلوب غرقاب هلاکده اولیدم • چونکه
بن کندوبیشیه عاقبت آبادمی قویوب بی اندیشه عاقبت زمام اختیارمی برنا جنسک الینه
ویروب انوک جزیره سنی تماشا سن ایدیدم • صد بار بونک کبی بلایه ارزانی وهزاران
هزار بوندن زیاده عنایه سزاوارم بیت من دیوانه که زلف تو رها میکردم • هیچ لایقترم
از حلقهٔ زنجیر نبود • پس سنک پیشهٔ ایدیکی اول مسطورهٔ صالحه مرضنده نه وجه علاجی
معلوم اولدی هیچ غم چکمه وزمین خاطرکه دغدغه تخمنی اکمه که بزم عورتلرمزده بو نوع
عارضه چوق واقع اولور • وبزم قلبلرمزی چیقرورز قاننده نیچه دوروب واندن
یدودوردن فی الحال اول مرض انلردن زایل اولور • وبزه اندن اصلا وضرر متعتب
اولمز که سفینهٔ قلبمزی چکوب چیقرمق • واسته دوکمز وقتده یرینه قومق بزه غایت
آساندر • بزم طایفه حیوانک خلافنجه قلبک وجودیله عدمی یکساندر چونکه دل
زنده اولمق میسردر • بوندن نه نقصان ومضایقه وارکه بو بزم قاتمزده غایت محقردر
علمای کبار وفضلای حکمت شعار بو رمشلودرکه دورت طایفه دن دورت نسنه
طلب ایدیه لر دریغ ایتمک جایز دکلدر • اول پادشاهلوک صلاح نفسلو بجون بر نسنه
طلب ایدلر دریغ ایتمهمک کرک • ایکنجی فقرا که ابتغاء خیرات وادخار حسنات ایچون
حق الله دن نسنه دیلیه لر بذل ایتمک کرک • اوچنجی شاکردان قابل که کسب فضایله
استعداد کامل حاصل قلمش اولالر وانولک طلبنده اقدام اهتمام اوزره کلوب سعی

لیخ

بنود

تسیر

تشهير قلنه‌لر انلره دخى همونن اولوب باب تعليم وتفهيمك شرط سابقه تقديم ايتمك كرك در رنجى
احباب صداقت انتسابك هر نسنه كم سبب فراغ خاطرلري اوله اكا دست دسترس ميسر اولميجق
دريغ ايتميوب اول بابده مضايقه يه مجال ويرمك كرك بيت چيست نقد جان كه نتوانكرد
بر جانان نثار دل چه باشد كه زبهر دلبري نتوان فكند اكر بو جانبه توجه ايتمدنلر اعلام
ايديلك قلبمي بله آلوب كلوردم كه بنم قتمده سنك چفتكه صحت كامل حاصل اولوب
بكا دخى بو خدمت سببيله سنك جانبكدن نعمت عظيم واصل اولوردى بن خود قلبمدن
اولدقلرى بحضوردم كه اندن ورا اولمق آرزوسندن غيرى نسنه خاطرمه خطور ايتمز
زيرا كه اطراف وجوانبنى غم واندوه ايله طوتيلودر بكا صحت قلبدن ضعف نسنه كلمز دلرم كه
من بعد رشته تعلقى اندن قطع ايدم كه شايد بو وسيله ايله انديشه هجراندن اهل وعيالدن
تأسف حرمان ملك ومالدن خلاص بوله‌لر واولدردسندي دخى عموم جكر سوزن
وهموم جانكدازدن قورتولوب مثاب اوله‌لر بيت يارب اين يك قطره خون كو رانهى
خوانند دل تاكى ازبيداد مه رويان ستم خواهد كشيد سنك بشنيدي قلبك قتنده
دركم بلمالوب كتوردمدك خواب ويردى كه انده قودم كلدم بو زينه لرك رسم قديمي در
كه چون بر دوستي زيارته كيدرلر ودليلريه لركه اولكونى حسن شادمانيله آخر ايده‌لر
بر جهله دست غم دامن صحبتلرينه ايرميه فديده الم ميرامن عشرتلريني كوزميه قلب لريني
آلنوب كتمزلركه اول مجمع رنج ومحنتدر ومنبع درد ومشقتدر هر حالده بر خيال
آيينه عيشي معبر وهردم برالمله مشرب حضوري منغص ومكدر ايدر اضطراب وانقلاب
سببندن قلبه ملقب اولمشدر ومنشأ خواطر اولدوغى اجلدن خاطر ناميله اشتهار
بولمشدر برلحظه بر رشته اوزره قراري يوقدر وبرساعت عدم اضطرابه
اختياري يوقدر بيت هردم بهواي دلربايي دكرست هرلحظه زروي فكر جاي
دكرست چون بن سنك زيادت حرمت نيتنه احترام عزمي ميانجانه بندا ايتدم سنك
وسكا متعلق اولانن عزيزلرك شرف ديدار ايله مشرف اولدقده نشاط كامله وفراغت
شامله حاصل اولسون ديو قلبمي انده قودم كلدم حاليا عقل صحيح فتنه تيغ صريحدر
كه اول مسعودنك مرضي مزاجيني بيلم ومداوايه احتياجيني ايشدم دخى قادر ايكن اندندن در
دريغ ايدم چون سن بو بابده مودت ومحبتنده بنم صفاي نيت وخلوص طويتم ندرته سنه
بيلورسن جايزدر كه معذور دتوتورسن اما محقق ومقرردر كه سكا اقربا واحبابك
سويله ظن ايتمه لركرك كه سكله بنم ما بينمده بو قدر سوابق لولحق وارايكن دبنيدن

و داد و اتحاد میانمزده استوار ایکن بو محقرده مضایقه کوسترم و بر لسنه نك وجهی
بکا نسبت زاید اوله • وسکاو متعلقاتکه اندن نفع کلی عاید اوله • دخی سندن دریغ ایدم
پس مشرب مروتده و مذهب فتوتده مناسب بلکه فرض و واجب بودر که ینه مقام معهوده
رجوع ایده وز و قلبمی کمانده قویوب کتمیشدم بیلمزجه آکوب انلره تحفه ایلده وز • هم
مقدست وارلیه وهم باب علاجده تقصیر و تهاون روا کورلمیه • سنك پشت چون
بوزینه دن بو کلامی اشتدی نشاط تمام و انبساط ما لا کلام ایله دونوب بیشه یه
کتدی • وحصول مراده وصول تام اعتقاد ایدوب • شتابله بوزینه کنار آبه یتشدردی
بوزینه کرداب بلادن خلاص ولجهء بحر ایوبدن بر درخته وسنجه چقدی • و وظایف
شکر کردکار و سپاس پروردکاره قیام ایدوب بو شاخسار اوزره قیام ایدی • سنك
پشت بر زمان انتظاردن صکره آواز ایدی که • ای یار عزیز قنده سن که زمان فرصت
زوالده • و وقت رحلت صدد انقضا و انتقالده در بیت رحمی فرما که کار از حد
کذشت • دوریها کانتظار از حد کذشت • بوزینه کشفك بو کلامنه طنز کنان
وخنده زنان ایدی بیت یار دیدار که بخه بنمودی • بر خلاف وفای ان بودی • بن
مدت عمری شهر یارلقده • و هر یار دوزکارك سرد و کرمینی و دشت نرمینی کوردم
هر چند که زمانه احسانی بندن استرداد ایدی • و سپهر بندن یوز دوندردی •
ویردوکنی ینه آلدی • وبنی منکوبلر زمره سنده ومغلوکلر جمله سندن قیلدی • اول مرتبه ده
دکولم که فواید تجربه دن محروم اولوب خیر وشری و نفع وضرری بلمیم • و موضع وفایه
محل نفاقدن تشخیص وتمییز قلمیم • بو سوادن فارغ اول بر دخی جوانمردلر مقامنده
اوتورمه و حسن دعواسن آیدوب • من بعد وفا ومروت لافن اورمه بیت مبر نام
وفا در بزم خوبان • که بوی از وفاداری ندارد • هنر و معرفت دعوی سن ایدنك
وکرم و مروت لافن اورنك عیاری وقت آزمایشده معلوم اولور و نقد محك
امتحانه امتیاز بولور بیت خوش بود کر محك تجربه آید بمیان • تا سیه روی شود
هر که در وغش باشد • سنك پشت ایدی که بو نه سوء ظن در که بنم حقمده ایلمه سن •
و نه تهمت در که بکا نسبت ایدرسن • حاشا که سنك خلاف رضاك بنم ضمیرمه
کلمش اوله • ویا سنك بابکده قصد وغدر فکر مکر پیرامن خاطرمده دوران ایتمش
اوله • اکر بنی صد هزار بار سنك سار السه لر خاك آستانکدن یوز چویرمك یوقدر
واکر تیغ اغماض اعراضله سینه می صد چاك ایتسك خیال وصالك دامنینی صالی •

وزیدیم

ویرمك بو قدر **شعر** بگا سنسز جان گرك نه جهان • سنده صحت اوکوره اولمسه جان • کوزومه
نور سن کوکلومه سرور کوزومی ایمسون خدا بی نور • بوزینه ایدی ای نادان بنی اول شیر نظیری
صانورسن که روباه اکا ایتدی اول خراب دیلی وکوشی بو عیدی سنك پشت ایتدی یخه اولمشدر
حکایت بوزینه ایتدی امثالده کلمشدر که بو شیر بیخ جربه مبتلا اولدی تا وجود علت
لازمی بتجربه بدن دکه التعلب اولوب جلدی دباغت اولنمشدر دیر وشکلی بوزی بوروشمش
جادوقریه دونمش ایدی • آخر خارشی اتمامدن بیچاره یه خارخار تمام عارض اولوب قوتی
کوندن کونه ساقط اولدی • وبر کمسه حرکتدن محروم اولوب نشاط شکاردن قالدی اول
درکاهده بر روباه واریدی • اولکه هر بسیه فریسه سی کاسه لیسی ایدی • ودریوزه لقمه و
قراضه طعمه سی زنده سی • وبقیه طعامی وعطیه انعامی پرورده سی ایدی چون شیر شکاردن
قالدی روباهك حالی خراب اولوب تابه اضطرابه دوشدی • برکون ضیق عیش وغده
جوعدن شیره زبان ملامتی دراز ایدوب ایتدی ای ملك سباع سنك مرضك عارضه سی
بو بیشه وحوشی جانندن بیزار اولمشدر • وضعف حالك واثر ملالك تمام خدامه بلك
خواص وعوامه سرایت اولمشدر **بیت** برجان تو صد هزار جان بسته لرند • ودیم حضرت جهان
میلرزند • بیچون بو وادی عضالك معالجه سنده اهمال ایدرسن • وبو درد دلخراشك
مداواسنه التفات ایلمزسن ایشتمدکمی دیمشلردر • اذلم تك المرض فالمعالجة فی المعالجة
شیره بو کلمات تأثیر ایدوب ناله انین وآواز حزین برله ایتدی **بیت** مراخاریست دردلکه
بسوزن برنمی آید • دلم خون کشت واین خار از دل برون نمی آید • ای روباه مدت متمادیدر که
بن بو غصه دن قان اغلرین وعلت جربدن بنلورز که نه تیجکه دن ضعفدن بدنیم ناله
دونذی موسم بوتیم شاله دوندی • بلمزم بو مرضه نه علاج دوا میسردر • وبو درده نه دارو ایله
شفا میسردر • مجلسمه حاضر اولان اطبادن بری که فننده ماهر ایدی ایدی بو علت کرم
کوش ودل خرذن غیریله علاج میسر دکلدر • اما بو مرضك زمان حدوثندن الی هذا الآن
بو فکرده یم که بو مطلوب قناع امتناعدن نه وجهله یوز کوستره • وبو مراد نه حیله وتدبیر
ایله اله کیره • روباه ایتدی اکر تمامی ملك شرف قصد ودبولورسه بن کمترین بندکاندر که کام
کرم قصدی میان جانه جکوب قدم جد وجهدی طریق حسبت وجوییه قویلم • امید بودر که یمن
اقبال سلطانی وفر دولت خسروانی ایله اله کتورم • وشاهد مقصودی عنقریب ملکك دوزکار
کنارنده کورم • شیر ایتدی ای روباه سن بو بابده نه دیرسن • وبو مدعایی نه وجهیله
اثبات ایدرسن • روباه ایتدی ای ملك خاطرمه بو خطور ایدرکه ملك بو بیشه دن خروج

مقصوددر

مناسب دکلدر زیرا انک اندامنده موی که صورت وجاهتک آبرویدر دوکلمشدر •
وجمال صورت وشکوه وهیبتی فی الجمله نقصان پذیر اولمشدر • بو حالت اوزره سیر وشکار
ایتمك وکندوسنی آشنا وبیکانه یه اظهار ایتمك حشمت شاهی وهیبت پادشاهیه نقصان
تمام موجبیدر • پس بونی صلاح کوردم که مطلوبی کندو اباغیله بو بیشه یه کتورم تا ملك سباع
آنی کندو الیله طوتوب کوکلی مرادنجه اندن تناول ایده • شیر ایتدی بو نجه میسردر جواب
ویردی که بو بیشه یه قریب بر چشمه غریب واردر که غزارت مایه آثار غیننه بحر عمانی
ولطافت وصفاده خجیل المرتبه لا الحیوانی **بیت** در صفا چون زنخ نکار نیست • در لطافت
چو جان شیرین نیست • هر کاه زهر کون اول چشمه یه کلوب بر بوکرك یار کش حریفی واردر که
اول چشمه حوالیسنده کاه اوتلر کاه یاتور وکاه اویور • مرجودر که آنی بر حیله ایله بو بیشه یه
کتورم • اما ملك نذر ایلسون که چون دل وکوش بیه یا فی سیله سایر وحوشك خاطرن
خوش ایلیه • شیر دخی باباهك ملتمسی اجابت مقرون قلوب شرطنی بو دی نذر وعهد ایتدی
ومواثیق پیمان ایمان غلاظ وشداد ایله مؤکد ومسند قلدی • روباه دخی نعمت مستوفی
امیدیله سرچشمه جانبنه متوجه اولدی • چون خری ایراقدن کوردی مراسم تحیتی یرینه کتوروب
تملق وتبصبصه آغاز ایتدی • وملاطفت ایله مصاحبت ایدوب یاننه دوشوب قنده
کیدرسه بیله کیدردی **بیت** بشیرین زبانی ولطف خوشی توانی که پیلی بموبی کشی • پس صوردی
که هی یار سن نیچون بویله رنجور وزار وبی حضور ونزار کورورسن • خر ایتدی بو کادر که
متصل ایش اشلدر وآغر یوکلر یوکلدر • بر حیله ایله یینه تیمارمده اهمال ایلر غم علفدن
تلف اولملی اولدم اول دانه جوالمز وخرمن عسرم بلا فنایه وارملی اولدی • اول برکاه
دکلو اعتبار قلمز **نظم** بعمر خویش تیماری ندیدم • زکاه وجو همین نامی شنیدم • خورم
هر روز خون دل زیران بار • همیشه خاک می لیسم زدیوار • مکر غیبم اکر زار ونزارم •
که غیر از خاک وخون خوردم ندارم • روباه ایتدی ای سلیم دل بحمد الله که الك ایاغك
وار قوت رفتار واقتدار قرارده قصورك یوق پس نه سبب ایله بو محنتی اختیار ایدوب
ضعیف ونزار بو دائم بلایه کرفتار اولورسن • خر جواب ویردی که نیم یار کشیلکله
اشتهارم وار هر قنده که وارسم بکا بار مشقت چکمك دوکار در • بو مثللو سولمشلردر •
مشهود علك کلی که خری دوکونه دعوت ایتمشلرمش **شعر** بنی تعظیما ایچون دیمکوز بو •
یه اودون حاجتی اولمشدر • خر دخی صو • با وجود که تنها بن بو بلایه مبتلا دکلم • بلکه
ابنای جنسم بو رنجه کرفتاردر • وزیر بار بلاده انین ناله وزاردر **بیت** هر کس

بعد ازین خویش کرفتار محنتیست کس دانداده اند برات مسلمی • بو بابده چون زمان نقد افکاری
عیار اعتبارده اوردم • آخر کار بونک اوزرینه قرار قلدم که چون خمخانهٔ دنیاده هر مقامده
جام محنت ایچمک مقرردر • وجامهٔ محنت کیمک محقق عمر اولدقجه بو خانه‌ده ساکن اولوب
کاذب حد ستند نکیمیم • وچون نهال عمردن برخوردار اولمق محالدر بار دستکیر اولو غاری
باردن چکمیم بیت کشتی سنکین کرک مانند کهسار • کر کمزیل کبی اولمق سبکبار • دوباه مکار
ایدی ای عیار بیت بکوروب محنتله عمر چاغن • نه بکلرسن طوروب آخر بو چاغن • بنجون
اعمالیه سن میل علفذاد • چکوب غم یوکنی خروار هر بار • بلمزمیسن • ان ارض الله واسعة •
عرصهٔ زمینک زیاده وسعتی وار منشور سیروا فی الارض محنت زده کان دور نکارایجون
سرمایهٔ کاردر نظم سفر کن خوجای تو ناخوش بود • کزین جای رفتن بدان نیک نیست •
وکرنیک باشد ترا جایگاه • خدای جهانرا جهان تنک نیست • خدا ایدیجون هر شخصه هر
قنده ایسه رزق مقسومدر • واندن زیاده بر حبه واصل اولمز پس حرص باعثندن شداید
سفره ارتکابدن عذاب وتعبدن غیری نسنه حاصل اولمز مثنوی کلورنه کاولدی
مقدر فراخی وتنکی • کورکسه کو کلکی کیک طوت کرکسه در دلهطار • کیشیه چونکه مقدردر
نصیبی ازک • نه اکسلور دونه ارتر ایدرسه سعی هزار • دوباه ایدی بو کلام محل تاملدر
و بو صفت صدرنشینان مرتبهٔ قناعت وتوکلدر هر کیسه یه بو سرمایه میسر دکلدر •
سنت حضرت باری جل ذکره بونک اوزرینه جاریدر که عالم اسبابده هر نفسه بر وسیله فتح
الباب میسر اوله ومسبب الاسباب هر شخصی کسب واکتساب سببیله مرزوق قله ع بکسب کوش که
الکاسب حبیب الله • اکرچه بر نسنه یه مرغزارده ایلمتسنی که زمینی جوهرلر کلبه سی کبی انوار الوان
ازهارله مزین ومنور اوله وهواسی عطر فروشلر طبله سی کبی نسیم عنبر وشمیم مشک اذفرله
مطیب ومعطر اوله قطعه هواسی خوش وفضاسی خوب ودلکش • چمنزاری شکوفه‌له
منقش غباری تو تیای چشم آهو • کیاهی نسترن رنکی سمن بو • بوندن سابق ابنای جنسلر
برسنه دخی بو نصیحتی استماع وا الحاح وابرامله اول مقام بهشت آیینه ایصال ایتدیلر الآن
اول عرصهٔ فراغتده حضور تمامله آرام وخرام ایدرز • واول ریاض امن وسلامتده صحت و
عافیتله کیجه و کوندز او تلیوب او یخوی کندویه حرام ایلدی القصه روباه مکار دم مکری
پرکار دوار زکار افسانه وافسونی اول دکلو تکرار ایلدی که نان تزویری تنور تدبیرده پشورد
وخرخام طمعک دیک حرصی کانون دروننده قیندی طاشدی عاقبت زمام اختیاری
روباه حیله کارک قضبهٔ اقتدارینه تسلیم ایلدی وایدی ای دلیل سبیل هدایت سنک

سنك اشارتكه كه محض شفقتدر و فرط عنايتدن ناشيدر اطاعت عين سعادتدر و فرمان
واجب الاذعانكه جانله مطيع و منقادم و من بعد سكا صديق صادق اولورم و رفيق
خالص الاعتقادم بيت بو نصيحت بر يار صادق اكلرم هر نه فرمان ايلسك فرمان برم روباه
بر تزوير آتي بو تدبير له شيره قتنه كتوردي شير دخي كوريجك اشتهاسندن اغزي صولندي
و صفراسي بولندي و غايت شغف و شرهندن صبره مجالي اولميوب استعجال الله كا قصد
جون كمال ضعف و هزالدن نداتندن جنكال قلول و كلالدن خالي دكلدي زخم بر جسمي
اندام خرده كاركر اولميوب خر بيچاره بادل صد پاره پنجه شيردن خلاص اولوب قاچدي
كندي روباه شيرك بو مرتبه ضعفني كوريجك تعجب ايتدي بحالله بينه استعجال ايتدوكنه
بيحضور اولوب زبان ملامتله ايدي آيا تعذيب حيواندن فايده‌دن نه حاصل اولور
و بو مهمده مجال فرصت باقي ايكن استعجال بيهوده نه فايده وير و حزم و احتياط شرطي
بو ايدي كه بر مقدار كندوكي ضبط ايدوب وقار و ثبات بوني اقتضا ايدردي كه عنان
تمكيني الدن قومييدك تا آخر كار پشيمان اولميدك ع از پشيماني حسود آخر جو كار
از دست رفت بو كلمات شير دردنه زيلده تاثير ايتدي اما كندو يله فكر ايتديكه اكر بو
اورده اهمال ايدم ديو تردد و تحيره منسوب اولورم و اكر قوت ضعف و ضعف قوتنه
حواله قلم التزام عجز و اعتراف ضعف لازم كلور و اعداي دولت و مدعيان مملكت كيفيت
حالمه مطلع اولورلر لاجرم صواب بودركه روباهك بو سؤالنه عنف و خشونتله جواب ورم
حضوريمده بو نوع كلمات ايدن آني زجر ايدوب من بعد بو مقوله جرأتدن آني هجر ايدم بس ايتدي اي
روباه كمراه بو نه كستاخلق نه حد كه در بلزمي سنك كه ملوكدن هر نه صادر اولورسه رعيت
آكا وقوف طلب ايتمك طورندن تعديدر و آنك سرّ و سرني صوده كيمك انلوك نه حديدر
شعر كيمكه حدن بلور ايردسترقه رحم الله امرأ عرف قدره بيت تو سر برخط فرمان نه چه كاري
اين و آن نداري قيمتي بضاعت راجه نسبت با جهان نداري هرچند كه ملوكه وقوف احوالي
ملوكه متحمل اولمزلر و اسرار واجب الاستتار سلاطين رعايا و سلاطين حوصله سنه صغمز لا يحمل
عطاياهم الا مطاياهم ع نه تواني بيچاره درا حوصله باز نيست بو سؤالدن فارغ اول
و خزينه كتورمكه بر حيله ايله تا بو وسيله ايله سنك خلوص قلب و صفاي باطنك بكا
ظاهر اوله و تربيت شاهانه و عنايت خسروانه ايله مخصوص اولوب اقران و امثالك
ميانندده آفتاب قدرك درجه ارتفاع بوله روباه ينه زمام حيله و توبره تزويري
ينه الله الوب خر قتنه كلدي و تملق عامله رسم تحيت و سلامي يرينه كتوردي غمزاندن

آتي

اعراض ایدی و انقباض صورتن کوستروب ایدی **بیت** حیفست رنج بدن زد رحی چون تو یاری •
کز داه بیوفایی جز قصد جان نداری • ای مکار حیله کار اولبنی عده لطف و وفایله نوازش
ایدک بعده بر تیر سکاری پنجه سنه سفارش ایدک **بیت** مخلب آزاری بولم یوتر یا زدی یوسم •
بر مسلمانه بونی کافر ده ایتمز دوستم • دوباره ایدی ای سلک خاطر سنه توهم ایدک • وخیالکه
نه کلدی که مجرد بو طلسمی کوروب بو کنج بی رنجی قویوب کیدک هنوز شوکت خاری مشاهده ایتمدن
تماشای کلزاردن کناره کیدک • اول کوردوک جسم بر طلسمدر که فلاسفه اسلافه بو مقامده
بعینه ایدوب دواب و انعامک انتظام حالی ایچون رسم ایتمشلردر • زیرا که بو مرغزار ذکر الوان
ازهارله مشحون و انواع و اشجاری حد و شماردن بیرون • وافر و نددر بو طلسم اولمسیدی
عالمده نه کلو جانور وار ایسه بوراده کلورلردی • و بو بیشه ده ساکن اولان وحوشه مضایقه
ویررلردی • حالیا بو بیشه که آب روان نعمت فراوانله مالیدر بو طلسم سببیله انواع سباع
وحیوانات مختلف الطباعدن خالیدر • اتفاق بونلردن بعضی که احیانا سنجلین بو مقامه
کلوب اول شکل مهیب و هیکل عجیبی که کورده لر اول مرغزار حوالیسنده تحرکلرن بو بیشه اهالیسی
فراغت و رفاهیتله دوزکارد کچوروب بیرلرلر • و هر بیرنزدن زیاده انسانیت و احسان
قصد ایدوکمز بو طلسمک سرنی اعلان • و بو سیمانک حقیقتی که همان بو نمایشدر بیاندن ایدم
تلمیذی ترس و هراس و نفی منت و سپاس بو وسیله ایله الدال علی الخیر کفاعله ثوابینی اندازه
حاصل اولور **نظم** کفت دو به آن طلسم سحر بود • که ترا دچشم و سر شیری نمود • ورنه از تو من
بن مسکین ترم • که شب و روز اندر اینجا می چرم • کر زان کوینده طلسمی ساختی • هر شکم خواری
بدینجا تاختی • بن اول وقت فکر ایتمدیمی که سکا تنبیه ایدیدم که اکر سیره شبیه بر شیخ
کوره سن زینهار دوهم ایتمیه سن کوکلکه شبهه کتورمیه سن • فاما شرف ملاقاتکه کمال
شفقت و شغفمدن حالیا چون اول صورتی معینک کبهنی بلدک • حقیقت حالنه مطلع
اولدک لازمدر که من بعد بو مقوله وهمی خیالکه کتورمیه • و وسوسه شیطان واهمیه که
فان الوهم شیطان رجیم • خاطرکه یول ویرمیه سن • القصه بو اصل دمدمه لوله کوش
دراز کوشی تعریک و بو نوعه تخیل و تسویل ایله اول صافی دلی بنه بیشه جانبنه تحریک
ایدی • تا بر کره دخی آنک افسانه سنه فریفته اولوب • زمام طمع خامی آنی شیر کنارنه
چکدی دوباره ایلرو واروب شیره خرک قدومی حضرنه کتوردوب ایدی **بیت** سوزکل ای ملک
آخر که جسمک ایچره جان کلدی • ور ای جان عالمکه حیات جاودان کلدی • اما زنهار
ای ملک مکانندن بر غیوبت دایره تمکین و وقاردن چیقسون فرزانولک حوالیسنه

رد

خاطرمده وار ایمش م

كلبجك كرن خاسر كبي بتور ايدوب استعجال الله اكا حمله اتمسون تحمل اليسون تا اول وقت كه توني
حركت ايدوب كماله ايره • وفرصت آدني زحمت وجزوي كلفتله ال ويره مصلحتن كوره سن •
مرادكه ايره سن • ملك وحوش جواهر نصايح روباهك هوادارلق جهتندن ناشي ايدي آويزه
كوش هوش ايدوب طلسم بيجان كبي كوشه بيشه ده ايلغ اوزره طوردي • روباه خره ايدي
بر عكل تا بو طلسمك حقيقتن تحقيق ايده سن • وبله سن كه اندن احتمال حركت وتصور مضرت
محال خرد دخي جرأت ايدوب اقدام قدوميله اطراف شيري طواف ايدوب اندن هيچ حركت
احساس اتمدي آهسته آهسته انكله الفت واستيناس ايلدي • وبالكليه انوك مهابتندن
مزاحمتلرندن ايمين اولوب فراغت خاطر ايله اوتلمغه باشلدي • خر مسكين مدت مديد جوع البقره
مبتلا ايكن حاليا خوان دعوت • ومائده نعمتني زحمتده دست رس بولنجق شول مرتبه اكله
مشغول اولديكه تمام طويدي • جون تمتلي اولدي علف زار كنارنده طلسمه قريب برده اويودي •
شرح حالت غفلتده اكا فرصت بولوب في الحال صيچرايوب شكمن يرتدي • پس روباهه ايدي
سن بوني كوزت بن چشمه ساره واروب غسل ايده يم بعده دل وكوش خري كه دواي
علت كردن اكل ايده يم كه اطبا انوك استعمالنده اغتسال شرط ايلمشلردر • روباه سمعا
وطاعة ديدي • وهمان كه شير كيتدي خرك دل وكوشني كه الطف اعضاسيدر تمام طوتدي
يدي • شير لوازم اغتسالدن فارغ اولوب استعمال ايچون كليجك دوادن بر عين واثر
كورمدي روباهه ايتدي • بو ايكي عضو كه بنم دردمه علاج واصلاح مزاجمه محتاج
ايدي نجه اولدي نه يه كيتدي • روباه ايتدي ملكك عمري چوق اولسون بو خرك دل و
كوشي يوغيدي • بودلي ايله كه اكر دلي اولسه محل فكردر بنم مكرم ايله فريفته اولمزدي
واكر كوشي اولسه كه مقام سمعدر صولت ملكي مشاهده ايتدكدن صكره بنم افسانه ودمدمه
استماع قلمزدي وحقي باطلدن تمييز ايدوب دم فتنه انكيزمله بو دام بلايه كندويي ايله
كرفتار اولمزدي • بو مثلي اول اجلدن كتوردم كه فرصت اولدي روباه كبي زيرك وتيز هوش
اوله سن بن دخي دراز كوش كبي دلسز وكوشسز دكلم تا سنك دقايق مكركه بيلميوب دروغني
فكركا اعتقاد ايدوب شرايط حزم واحتياطي رعايت قلميم • بحمد الله كه عين يقينله حقيقت
حالي كوردم ومسمّا فكركله غور ما في الضمير كه ايردم • وچوق زحمت چكدم تا شرطيه
تدبير ايله كشتي وجودم كرداب هلاكدن كنار سلامته يتشدي • وجانم اغزمه
كلمشكن سعادت مساعدت ايدوب ينه معاودت ايدي بيت قل اين خسته بشمشير تو
تقدير نبود • ورنه هيچ از دل اين رحم تو تقصير نبود • من بعد بنده زطمع تو كل وتوقع

مصاحبت

مصاحبت ایتمه وخیال مراجعت که احتمال محالدر خاطره کتورمه علی التحقیق بیل وعین یقینله معلوم

قیل که **نظم** ماه اولورسک آسمانه بقیم • سرو اولورسک بوستانه بقیم • برکل اولسک بوستان

دهرده • کورنا جیله کلستانه بقیم • سنک پشتا یدیکی بلی راست سویلرسن بنم بو بابده انکارم

مرتبه اقرارده در • و اتفاقلک بندی برجهله منکسر ومتزلزل اولمشدر که هیچ بر مرهم اعتذار

التیام بولمق یوقدر • ونقش عنادی ورسم بدکرداری صفحهٔ حالده شویله منقش ومرتسم

اولمشدر که هیچ بر آب استغفار واستعفا ایله یوینمق یوق الدنه کلور • بلوربجرعهٔ

شراب ناخوشکوار فراقلکی مصمم قلمشسن • وبنی شمشیر زهرآبدار اشتیاقلکی مقرر

ایمشسن **قطعه** لایق اربا شدم هم درخور نشست • تا چرا یاری چو تو دادم زدست • همچو من

هرکز سکست خودکر کرد • آنچه من کردم بدست خود که کرد • کرسود جاوید جانم عذرخواه

هم نیارد خواست عذر این کناه • بو نوحهٔ جانکدازی ایتدی • وخجلت زده وشرمسار دون

کندی • وباقی عمرینی محنت مفارقتده مجرب • هرکاه که بو سرکذشتی تذکر ایدر دیدی کندو

کناهنه اعتراف ایدوب زبان اضافله دیردی **نظم** که ای بد طالع وای بد ستاره •

الکلاسن سکا الدک نه چاره • هواغو لینماویدک بولدن آزدک • وفا سرنامه سینی

اکثری یازدک **بیت** بو من جفا زبخت من آمد وکرنه یار • حاشا که رسم لطف وطریق کرم

نداشت • بو دراول طایفه نک داستانی که بر دولته ایره • ویا برصید بوصادق الله کیره

بعده غایت غفلت ونهایت غباوتدن ضایع ایده • پنجاه ندامت جاویده دوشه •

وهر باری که باشی طاشه وطاشی باشنه اوره مفید اولمیه • درسک حیله ایله بیک کره

سعی ایدوب اول ورطه دن نجات بولمیه • عاقل جازم اولانه لازم ولابددر که اکثر اوقاتده

بو حکایاتی یاد ایدوب بو اشاراتی بنای کارنه پیش نهاد ایلیه • وهر مطلوب که النه کیره

کوکسته حطام دنیویدن اولسون • وکر کسبه یا زاد معنویدن آنی عزیز ومعتبر طوته زیرا

اولنسنه که الدن کیده تمنایله ینه اله کیرمز • وفواتنه تاسف وتلهف فایده ویرمز •

نظم مطلوب چون بدست بودم مغتنم شمار • وانرا ز کف مده که پشیمانی آورد بسیار کسو که

کنج زر آسان دهد بباد • وانکه زر نج بیدرمی غصه ها خورد • از دفته باز نیاید بهیچ حال

چند انکه او فغان کند وجامها درد **باب** ششم آفت تعجیل ومضرت

شتابی بیان ایدر • حکیم ربانی چون بو داستانی تمام ایتدی رای عالم کیر برهمن روشن ضمیره

تشریف خطاب ارزانی بیوروب ایتدی **مثنوی** که ای بلبل باغ معانی • دلک اسرار

غیبک ترجمانی • قدک سرو ریاض قدس حکمت • سوزکدن ذوق قدسی اکه عبرت • معلوم

دیله

اولدیکه

اول طايفه نك داستاني كه مطلوبي سهولتله حاصل اولدقدنصكره محافظه سنده اهمال
ايدوب كي سببدن ضايع قلوب بعده كرداب ندامت وغرقاب ملامتده دوشوب هر باري كه ضبط و
اضطراب ايله مقيد اولميه واول ورطه دن شرطه تدبير ايله ساحل نجاته وصول بولميه
حاليجناب فضايل اكتسابدن ملتمس ومستدعادركه بيان بيوره وايكنجي طايفه نك داستاني
كه امضاي عزيمتده تعجيل ايدوب فوايد تأمل وتحملدن غافل وكوردن حالي فوايد تأني و
تفكردن عاطل اوله واونك عاقبت كاري نيه منتهي اولوب خاتمت كردارينه نهايت
بوله وتخم شتابي مزرعه دلده ايكجك بچه بر دنهال استعجال ثمين افعالده بيتجك نه
ثمر ويرور برهمن بندكوار جواهر زواهر دعا وثنايي طبق دهانه قويوب راي كامكارك
خاكپاينه نثار ايدي وايدي بيت شها بختك كوني تابنده اولسون سعادت
دركهكده بنده اولسون بركسه كه بناي كاري صبر وثبات اوزره اولميه واساس
مهمي مسمار سكون ووقار ايله استوار قلميه عواقب احوالي ندامته منتهي وخواتيم اعمالي
ملامته مقتضي اوله افضل خصال حميده كه قدرت يزداني خلعت انساني انكله
آراسته قلوب عالميانه اوزره انك بركسيله رتبت تكريم ارزاني بيورمشدر صفت
ثبات وقرار وفضيلت علم ووقاردر بيت برده بازي خزانه خردست هر كرا حلم نيست
ديو ودداست حلم بعنك مايه اخلاقدر ديكلرنه نكته بوددركه حلمي قلب ايليسك ملح اولور
يعني قرضا بركسنه كه تحصيل اجناس فضايل ايله بني نوعندن ممتاز اولسه وتقديم
اصناف فضايل ايله بني نوعندن ممتاز اولسه اقراني ميانده كوي مسابقت دبوده قلسه
چون خشونت طبع وغلظت قلب وتندلك مزاجله موسوم اوله ساير هنرلري معدوم حكمنده
اولوب شول طعام بي نمك كبي كه مقبول طباع اولمدن محروم اوله وخواطر انونك خفت
مزاج وركاكت رأيندن متنفر اولوب طباع انونك خشونت طبعي سببيله مصاحبتندن
ابا وامتناع قله باوجود كه حضرت سيد كائنات وسند مخلوقات عليه افضل الصلوات
واكمل التحيات كه مستجمع كمالات ايدي خطاب مستطاب رب الارباب اكا بومنوال اوزره
وارد اولدي كه ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك يعني اي جامع فضايل و
فواضل اكر سن غليظ طبع ودرشتخوي وسخت دل اولسك هر آينه مواكب كواكب اصحابك كه بنجوم
كمالا اسر اسنكده ثريا كبي مجتمعلردر بنات النعش وار پراكنده وتار ومار اولورلردي
وصاحب بر خلقت وبدر ارباب دين وملت نبي مكرم حضرت ابراهيم على نبينا وعليه السلام
سلام قولا من رب رحيم قرآن تدبير وفرقان لازم التكريم والتقديمنده بوصفتله ستايش

بیورلمشدر که ان ابراهیم لاواه حلیم والحاصل فضیلت حلم صفت مطبوع ومرغوبدر وحلیم
دل مقبول طباع عدد ومحبوب قلوبدر بیت ستون خرد بردباری بود سبك سر همیشه بخواری بود
تعجیل وشتاب ارباب خرد قتنده مردوددر حکیم کامل قتنده وساوس شیطاندن محسوب
ومعدوددر نته کم بیورلمشدر التانی من الرحمن والتعجیل من الشیطان بو کلامك جواهر
معانیسنه سلك نظمده بو وجهله انتظام ویرمشلردر که بیت تو تعجیلی کاول شیطاندن
اشیدن تانی صبر رحماندن اشیدن بیت مکر شیطانست تعجیل وشتاب لطف
رحمانست صبر واجتناب با تانی گشت موجود از خدا تا بشش روز این زمین چرخها
ورنه قادر بود کو از کاف ونون صد زمین ودیگدم آوردی برون این تانی ازپی
تعلیمست صبر کن در کار دیر آی ودرست هر کمسه که تمشیت امورنده زمام اختیاری
قبضهٔ تعجیله ویره لاجرم آخر کاری ندامت وخاتمهٔ امری ملامته ایره بیت هر که بی فکرو
تامل عملی گیرد پیش آخر الامر از آن کرده پشیمان گردد صحایف اخبارده ولطایف اسمارده
بو بابه مناسب حکایات بسیار وامثال وروایات بیشمار واردر امّا بو جمله دن
اولا زاهدك داستانیدر که بی تامل وتانی عنان توسن نفس دست هوایه ویردی وخون
تحصلا آلوده اولوب راسوی بیچارهنك قاننه گیردی سیاقه الیق وسباقه اوفقدر
رای استفسار ایلدیکه نجه اولمشدر اول حکایت برهمن ایدی روایت ایدرلرکه
بر زاهد مدت مدید تجرددن نصکره قصد ایتدیکه النکاح سنتی وظیفه سنه قیام ایدوب
تناکحوا وتناسلوا فرمان جهان مطاعنه امتثال واتباع ایلیه پس بو خاطرینی ایکی زهاد
زمانه دن بر بیسیله مشاوره ایدوب شرط استجازه واستخاره یی تقدیم ایتدی زاهد
ایتدی غایت صواب فکر ایتمشسن که تزوج سبب صلاح معیشت وموجب نظام امور
دنیا وآخرتدر وبقای نوعه وکه دوام ذکره کافی متفرعدر وانکا منتسب نظم مرد راه هر کز
نکیرد چهرهٔ دولت فروغ تا بروی زن نیفروزد چراغ خانومان عمر دیگی بتجرد
مگذران دیگر که هست عشرت آباد تاهل روضهٔ امن وامان اما جهد ایله که بر رفیق
شفیق اله گتوره سن وناموافق مصاحبدن اجتناب واحتراز قله سن زاهد صوردی
که نه مقوله زنله ازدواج ایدیوب نه صفتلو زوج ایله امتزاج ایتمك گرکدر ایتدی
گرکدر که ودود وولود وصالحه میسر اوله یعنی شوهرینه زیاده محبت قله وچوق ولد گتوره
واهل عفت اولوب ساحهٔ ذمتی تهمت وخیانتدن بریا اوله وهر کمسه که زن عفیفه وصالحه میسر
اوله خانه سی شب تیره کبی تاریك ایسه دوز روشن کبی منور اوله بیت صلاح دینی ودینست

صحبت زن نیك • زهی سعادت مردی که زن چنین دارد • همنشین نکو کام دل تواند برد
کسی که طالع فرخنده همنشین دارد • زاهد ایدی نیجه زنك صحبتندن اجتناب ایتمك کرك
جواب ویردی که حکما بیورمشلردر که بش نفر زندن احتراز ایتمك کرك وحذر واجبدر
حنانه ومنانه وانانه وکیة القفا وخضراء الدمن • حنانه اول عورتدر که زوج آخرندن
اولادی اولوب بحکم اولادنا اکبادنا غایت مهر وشفقت وکمال حسن ومرحمتدن بو زوجك
مالنی متصل انلره صرف ایلیه • منانه اول عورتدر که مال وجاهی اولوب قدرت دستگاهی
ایله ارینه منت ایلیه • انانه بر عورتدر که مال وجاه اولوب بو شوهردن سابق اندن فائق
بر کندو مزاجنه موافق زوجی اوله ذوق وصحبتی کام آلدن وسندن کیتمیوب متصل بو شوهرندن
انین شکایت اوله • کیة القفا شول زنکه غیر عفیفه در شوهر محلده که غایب اوله حاضرلر
انك قفاسنه طعن داغی اورهلر • خضراء الدمن زن جمیله درکه قبیله غیر اصلیه دن بو
مقوله زنی سبزه مزابلیه تشبیه ایلمشلردر • بو مقوله ازواج ایله ازدواج وامتزاجدن
احتراز ایتمك کرك دیدیلر دلدار بدکردار زهر ار مار مصاحب حمار روح سباع جاندن
سکا ادرندن شوار در **قطعه** زن بد در سرای مرد نکو • هم درین عالمست دوزخ او
زینهار از قرین بد زنهار • وقنا ربنا عذاب النار • زاهد بینه استفسار ایتدی که نه
زن اختیار ایتمك کرك • جواب ویردی که زن جوان نورسیده کرك عجایزلر مصاحبتی
قطعا جایز دکلدر که طراوت عارضیسی کیدر • وانلرکله مجامعت ضعف ونحافت
کتوردر **نظم** اولرزنك که قد اوله چوکان • نفسی راست صنکه ستر اولور • جانفزادر
نگار تازه ولی زهر قاتل اولور چو پیر اولور • دمشلردر که عورت اون یاشندن
یکرمیه وارنجه موضع لطف وامید ومحل مهر جدیددر • یکرمیدن اوتوزه وارنجه
آرام دل وجان • وراحت روح روان در • اوتوزدن قرقه وارنجه صاحب همت بلند و
خداوند مال وفرزنددر • قرقدن اللیه وارنجه حافظ نام وناموس وصاحب ذوق و
سالوسدر • اما اللیدن تجاوز ایتسه بلای سیاه وآفت مال وجاه • وسوهان عمردر •
ارده جان لذیذ اولور عمارت خراب وزراعت بی آب • مار زیر گنج • باد در دو رنجدر
بیت زن چو ز پنجه قدم آن سو نهد • مرد همان به که بسی چهل نهد **بیت** اوده سن چون
زن پنجاهه بیجه آتی کوزمك اولور اده شکیبی • زاهد بینه استفسار ایتدی که حسن وجمال
باینده نه دیرسن • جواب ویردی که بو طایفه ده سرمایه رغبت لطف وخلق وستر وعفتدر
اکر سعادت مساعد اولوب حسن وخلقی دخی اکا ملحق اولور ایسه نور علی نور اولور **بیت**

روی

روی خوبست وکمال هنر و دامن پاک • لاجرم همت پاکان دو عالم با اوست • زن خوب صورت
که بد سیرت اولا بلا عجا ندر عذاب جاودان در • زنانک خصلتی هرچند که زشت طلعت اوله
یار مهربان و رونق خانمان در مثنوی نکو زشت اولورسه همدم نیک • اولور خلقی خوش ایله
دیده روشن رفیق ناموافقدن حذر قیل • جمالندن اولور خانه گلشن • بو بابده بو ابیات
بی نظیری که بر بزرگوارک تیلیج افکارندن ضمیر ایدیمک کرک نظم زن خوب فرمان
بر پارسا • کند مرد درویش را پادشا • همه روز اگر غم خوری غم مدار • چو شب غمگسارت
بود در کنار • اگر پارسا باشد و خوش سخن • نظر در نکویی و زشتی مکن • زن زشت خوی
که زیبا بود • بلا در درون دلش جا بود • مبین دلفریبش چو حور بهشت • کز اندرونی دیگر چو
دیو ست زشت • بزندان قاضی گرفتار به • که در خانه دیدن ابرو گره • تهی پای رفتن به
از کفش تنگ • بلای سفر به که در خانه جنگ • در خرمی بر سرای ببند • که بانگ زنان از وی
بر آید بلند • زنان محرمان چشم زن کور باد • چو بیرون شد از خانه در گور باد • القصه زاهد
تفحص بی پایان و تجسس فراوان دنصکره مدت بخت بلند • و مساعد همت ارجمند ایله
بر قبیله اصیله و بنیره ایله دن بر زن حسنا • و بر محبوبه مستثنا نصیب اولدی که عکس
انوار رخساری دیده طلیعه صبح جنینی • و سوادکه زلف عنبر خامی طره غالیه رنك شامی
بی قلوردی • دیده سپهر مینا آفتابدن غیرنده نظیرن کورمشدر • و نقش بند
خیال عالم مثالدن غیرنده مثلن مشاهده اتمه مشدر • قطعه نظیر چشم آهو کورمش
بو زینه آینه نور او دمشلنجی • قرارمش دکلدی پایه سینه • کنشدو شمش دکلی سایه سینه
با وجود لطافت صورت نظافت سیرتله آراسته ایدی • و کلش حسن و خلقی کلبن لطفه خلقله
پیراسته زاهد همیشه بو نعمت عظمانک • وظایف طاعت شکرن ادا ایدردی • و یار جوری
طلعتله بنای عشرتی بقای نوعه مبتنی قلوبند دوزوشب فرزند دلبند طلب ایدردی •
که هیچ عاقل قاعده تاهلی شهوت مجرده مبتنی قلمز • و طلب ولد صالحدن غیری ایچونکه
والدینه اتصال ایمادن دعاده صدقه جاریه حکمنده در بو شغله ارتکاب اتمز • بیت
غرض زمحنت زن و زجفا کشیدن مرد • همین تفرج فرزند نازنین باشد • چون بو منوال
او زره خیلی زمان کچدی زاهد آیینه روزکاردن چهره مرادنی کورمدی • و نهال آرزوده
ثمره مقصودنه ایرمدی آخر نا امید اولوب روی ضراعتی خاک نیازه سوردی • و تیر
دعایه نامرادلق کماننده کشش • ویردی چون نکار و بار وجودی بو یولده خاک و مشرب
عیشی شوب ریب ریادن پاك ایمشدی بحکم امن یجیب المضطر اذا دعاه تیر دعاسی

انجق

نشانه اجابت راست كلدي **بيت** مستجاب اولدي دعوا آنوڭ • ظاهر اولدي كرامتي آنوڭ **بيت**
هر كرا دل پاك باشد ز اختلال • آن دعايش ميرود با ذو الجلال • بادي زاهد نوميد اولمسكن
نويد عنايت باري ايشدوب زن زاهدڭ حملي ظاهر اولدي • پسر نامراد بو وصفدن برمرتبه
مسرور اولديكه بو آن فكر فرزندن خاطرندن ذكر ايتمز ديدي • وادائي اورادندن صكره ذكر اولادندن
غيري نسنه زبانه كلمز دي • چون بنجه زمان بو ماليخوليا ميدانده جولان و بو تمنا ديكي
كانوندما عنده غليان ايدي • عاقبت خامه فكرت وابو يه خيال ايله صفحه بالدن نقش
ايدوكي صورت مثاله كتوردي • خاتوننه ايدي اي انيس روزكار • واي جليس غمكسار عنقريب
سنڭ صدف حملڭدن ساحل ظهوره بر گوهر شاهوار كلسه كرك • و خلوتخانه غيبدن
صحراي شهادته بر پسر زيبا منظر خرام قلسه كرك • بن اكا علم خوب ولقب مرغوب تعيين ايدوب بعده
انوڭ تربيت و تمشيتي بابنده بذل طاقت و جهدنده نهايت ايتسم كرك • و احكام شريعتي
تمام تفهيم و تعليم ايدوب انكله تهذيب و تاديب جهتنده شرايط سعي و اجتهادي تقديم
ايليسم كرك • تا اولدخي ناصيه ناشنده مرقوم اولن آيات رشد و هدايت و آثار مجد و
سعادت مقتضاسنجه اوزره آداب طريقت و احكام شريعتله متحلي اولوب آن زمانده بعون
الله الملك المختار بر عالم عالي مقدار و بر زاهد كرامت اشتهار اولسه كرك • پس آنوڭ
حبال نكاحنه بر اودمه شريفدن بر كريمه‌يي كتوردوب انلردن اولاد و احفاد ظهوره كلوب
بو وسيله ايله نسلمز عالم فانيده باقي • بو واسطه ايله ذكرمز صحيفه روزكارده پايدار
قالسه كرك **نظم** قالور نامي جهانده اول كشينڭ • كه بر فرزند قاله يادكاري •
بنجه كسنو نصدف نامي قولقدن • اونبد و دردي در شاهواري • خاتون ايدي اي
رفيق شفيق واي شيخ صاحب طريق بو نوع كلمات سجاده نشينلره لايق دگل و بو كونه زهاد
تسبيح گذارلره موافق دگلدر • اولا رجما بالغيب وجود فرزنده جزم ايدوك احتمال
وار كه بندن ظهور فرزند محال اوله • فرضا كه ممكن اوله ممكن در كه انثي اوله بلكه محتمل دركه
خنثي اوله • تسليم ايدلم كه فرزند پسر اوله • شايد كه معمر اولمق غير ميسر اوله • بو تقديرجه
دخي معلوم دگلدر كه عاقبتنه نهايت بولسن • اول ندر از خيال پرست بيهوده مرتكب
تمنايه سوار اولوب ميدان آرزوده تك و پوي ايدرسن • و بو صحرا نه منتهانڭ
نهايتنه ارم درسن هيهات هيهات **نظم** به آرزو هوس ره نميتوان پيمود • بلاف و عربده
كاري نميتوان برداخت • هزار كس بتمناي خام سوخته شد • كه روزكار ديگي را بكام
دل نواخت • بو ماليخوليانڭ مالي اول پارسانڭ حسب حالنده كه خيال محال الله روبي

ود

و دلشاد م

ومويه

ومونى شهد وروغنده مالامال التذ اهدا استغفا ایدیکه بحه رواتی اولنمشدر اول.
حکایت خاتون ایدیکی امثالده کلمشدرکه برمرد پارسا بر بازرکان جوارنده وطن طوتمشدی
وتاب حوادث دوزکاردن انک سایه سنه التجا ایتمشدی بازرکان دایما شهد وروغن آلوب
صاتردی وبو معامله ایله جلب وشیرین فایده لر حاصل ایدردی چون مرد پارسا خلایقدن علاقه
قطع ایدوب طاعت ایدوب وعبادت خالقه میل ایلمشدی وحبحب الهی مزرعه دل غلتنده
اکمشدی بازرکان عن صمیم الفواد اکا اعتقاد ایتمشدی وجمله خرجنی وحوایجنی ذمت همتنه
المشدی واقعا نعمت بسیار وفایده مایده ثروت بیشمار بودرکه درویشلرك دلریشنی فاقه
خلاص ایده لر ومال ومنالی حطام دنیای سریع الزوالی جهاندن فایده ذخیره باقیه قیه لر
کیده لر بیت توانکرا دل درویش بنوا نخراش که مخزن زر وکنج ودرم نخواهد ماند خواجه
صاحب نعمت فرصتی غنیمت بلوب هر کون اول بضاعتدن که انک بیع وشراسنه مشغول
ایدی برمقداردن عابدنه کوندردی اولدخی بعضیسن حوایجنه صرف ایدوب باقیسن ذخیره
قلوردی مرور زمانله بوندن بر سبو طولدی وپارسا بوبضاعتدن سود سوداسن ایدراولدی
برکون سبویه نظر قلوب اندیشه بحرنه طالوب بطوردکن خاطرنه بو خاطره خطور ایتدی که آیا بو
سبوده نه قدر من عسل وروغن جمع اولمش اوله آخر آنی تقدیر وتخمین ایله اوزمن تعیین ایتدی
ایدی اولی بودرکه بوذخیره اون دیناره صاتوب بهاسنه اون کوسفند الورظاهر بودرکه
بونلرك هر برسی آلتی آیده طوغرسه کرك وهر بری ایکیشر ولد کتوردسه کرك وبیلده قرق
اللی عدد اولور واون ییلده بونك نتایجه سندن رمه لر پیدا اولسه کرك بعضیسنی صاتوب
استظهار دکلی حاصل قلم وبراولوخانه ندن بردختر نازنین المراولدخی طوقوز آیده بندن
بر پسر ملك منظر وجوده کتوره بر زماندن صکره بن اکا علم وادب اوکردم اما چون ضعف
طفولیتی قوت شبابه مبدل اوله اول سرو باغ امانی چمن جوانیده قدو قامت چکه ممکن که بنم
زمانمدن بحاوز ایدوب سرکشلکه آغاز ایده بو تقدیرجه آنی تادیب ایتمك لازمدر وبو
المدة اولان عصا ایله آنی تادیب بلیغ ایلیم دیدی وعصا قالدردی وبر خیال ایله شول مستغرق
ایدی که پسر کردنکش نه حضورنده تصویر ایدوب عصا اول سبویه محکم اوردی مکر اول
سبو بالای طاقده طوردی وکندو اتفاق زیر طاقده اکا متوجه اولوب اوتوردی چون عصا
جاق سبونك وسطنه راست کلدی فی الحال شکسته اولوب یاغ وبال ایله عابدك سر وصقالی
ملامال اولدی بو تمنای محالله پارسانك یوزی ترش وحیالات باطله لری نحس ونحس اولدی
بومثلی کتوردم که تا بیله سن که هر نقد فکری که بوتیه قلبده خالص اولمیه قالب کتورمك کرك.

واكر ومكر ولعل عسى ايله تمناى محاله وجود ويرمك كرك اكري مكر وتزويج ايلسك انلودن متولد
اولن سركاشكي اولسه كرك • بيت • اكر ابا مكر د مسا زكردند • از ايشان بچه آمد كاشكي نام • مرد
عاقل كركدركه اساس امورني خيال محاله مبتني قلميه واوهام خامه كه وسوسهٔ شيطان ولهاندر
نامدر قلمنه يول ويرميه • نظم • سالها انديشها بختم كرزد ودرسپهر • كار ما آخر چنين با آنچنان
خواهد شدن • عاقبت معلوم شد كينها خيالى بيش نيست • يا در ان اقليم حكم ما روا نخواهد شدن
عابد بو نصيحتي كوش جان ايله استماع ايدوب خواب پندار وغرور دن بيدار اولدي ومن بعد
بو اصلي فصولني اصولي بلغيقدن فراغت قلدي • اما چون مدت حمل آخر اولدي • وزندان رحمدن
ابوي كناهك زمان حبسي نهايت بولدي • بر مولود خوب صورت محبوب طلعت وجوده كلدي
كه انوار رشد ونجابت مطالع جبهه سندن طالع ايدي • واثار زهد وكرامت اساريرجبهه سندن
لامع • بيت • بچه فرزند كوياد انه در • بهاهر موينه پيمانه در • زاهدك صبح اميدي مطلع
مراددن تبسمه كلدي وعندليب دلي كلشن شادمانيده ترنمه آغاز قلدي • بيت • از محيط
فضل زيبا كوهري آمد پديد • بر سپهر شرع روشن اختري آمد پديد • پارسا جال فرزند ايله
خوشحال اولوب اندوكي نذرلره وفا ايتدي وشب وروز ملازمت عهدنه تعهد ايدوب
سايه امورنه خط نسيان چكدي • وتمام همتي اوغلنك تمنيت وتقويت ولمستيت وبو بيشه به مصروف
بيت • چندان چو صبا بر تو كمارم دم همت • كرغنچه چو كل خرم وخندان بدر آيي • اتفاقا بركون
زن پارسا حمامه كتدي پسرني پدرنه سفارش ايدوب تعهدي بابنده مبالغه ايتدي • پدر دخي
خود اندن غيري مصلحتي يوغيدي • چون بو حال اوزره بر زمان كچدي • پادشاه جانبندن
حاجب كلوب عابدي دركاهه دعوت ايتدي • عابد فرمان حاجبه اطاعتي واجب بلوب
ضروري پسري تنها قويوب كتدي • بو ايلرك بر اسولري واريدي كه اولرنده اكا اينانوب
قورلر كيدرلردي وهر بريه كتسه لر او ول اوده قالجق انلر فارغ البال اولوب حضور ايدرلر
اولدخي اوده يولدي • حشراتي يالمار يوداره چيقار يردي • ودفع موذياته نفع تمامي
واريدي • عابد چون بو امره امتثال ايتدي آني پسر ايله قودي كتدي • عابدك كتدوكي كبي
بر مار زهربار اژدر كردار سوراخ ديواردن چقوب كهواره يه متوجه اولدي • راسو
چون كوردي كه اول ذره پوش نيزه قامت • واول تيز رفتار كمان هيات پر الف تصوير كم
وقت سكونده نون شكلنده • متشكل اولور پر سپهر تدوير كه هنكام حركتده تير وكمان صورتنده
متمثل اولور • نظم • كهي چو قوس شود كرد وكه چو تير دوان • كهى نموده ز تن حلقها كمند آسا •
نرا برليك دوا بر اندر وشود پنهان • نه بحر ليك در و موج بيكران پيدا • كهواره يه قصد ايدب

دي

نشتر

نشترنا آب زهرناك پسر خفته بستوده هلاك اتمك استر. راسو في الحال بركهواره دن چيقوب
حلقني محكم طوتدي. ذو دو دنار يله بر اغوب حلقنه اجله كرفتار ايدي. انوك بركتي عراصيله
پسر ورطهٔ هلاكدن نجات بولدي. بوحالك عقبنجه پادرسا كلوب راسوي خون آلوده كوردي.
بيچاره راسو عابدك قارشوسنه واردي. عابد انوك حالندن اوغلي هلاك ايتمك خيالندن سيلاب
غضب بناي صبرني يقدي. ودود خشم دوزنه دماغنه چقدي ظلمت دندان خفت تهتك
خانهٔ عقلني يتره وغبار ديك حدت وتهور بصر بصيرتني خيره قلوب تفحص كار وتجسس
احوال ايلمدين عصاسني قالدوروب راسو بيچاره نك باشنه شويله اوردي كه اول دم دد سندنك
دفتر عمرني دوردي وخرمن عمرن حياتني باد فنا و فوات ايله صاوردي. بعده اوه كيردي پسر مهد سلامتده
بولوب بر مار عظيم و بر افعي جسيم پاينده كشته وخون خاك آغشته كوردي. و حيرت باشنه
آغدي و باغ دماغنه تكرك حسرت ياغدي كريه كنان و ناله زنان ايدي ع كه دل خويش پس
ازين حال محالي عجبست. دريغا كه بو حادثهٔ دلسوزك آتشي آب اعتذار ايله تسكين بولمز. و بو
واقعهٔ جانكدازك خدنكي سپر استغفار ايله مندفع اولمز. بو نه ناشايسته حركت ايدي كه
بندن نصادر اولدي و بونجه تشنيع قبحت ايدي كه بنم المدن ظهوره كلدي بيت كرخون خورم
زخجلت اين غصه درخورست. درجان زدهم زناخوشي اين عمل دوست. كاشكي هركز بو فرزند
عدمدن وجوده كلميوب بكا آنكله انس و الفت ميسر اولمايدي تا انك سببيله ناحق يره قان
دوكلوب بو معقوله شنيع حركت بندن وجوده كلميدي. بو يا ايده كه كندو همخانمي سبب خدنك
هلاكه نشانه و پاسبان سرايمي و نكهبان فرزندلريمي بي بهانه وادي عدمه روانه قلدم
خالقمه نه جواب ويره بلم و خلايقه نه وجه صواب ايله اعتذاره قادر اوله بلم. من بعد بنم
كردنم طوق ملامتدن خلاص بولمق يوقدر و رقم فضاحت صحيفهٔ احوالمدن مضمحل اولمق
احتمالي يوقدر بيت نام نشانه شد در محنت و ملامت. اي كاشكي نبودي هم نام من
سلامت. وهم زاهد بو فكر ايله پيچ و تابده بو الم ايله اضطرابده ايدي كه ناكاه خاتون
كلوب كيفيت حالي مشاهده ايتدي. زاهده زبان ملامتي دراز ايدوب تعيير و سرزنشه
آغاز ايتدي ع تراهر كز ندانستم بدين نامهرباني. خدايه غيب جل عن الشبهة و الكذب
حالت شيئ عالم غيبدن سكا بر فرزند دلبند ارزاني بيوردي و نعمت مقابله سنده وظايف
شكر كذاري بوميدر كه سندن صادر اولدي. و موهبت ربانيه جكر كوشه زخم دل كزاي
ماردن نجات ارزاني قلدي. بو عطيه مكافاتنده مراسم سپاسداري بو يلمي كركدي كه سندن
ظهوره كلدي. زاهد فرياد ايلدي كه اي انيس لا يعقل لطف حيله ايله بو قصه دن فراغت قيل

ع کاه از سؤال ملولیم واز جواب خجل • بنده بلدم که وظایف شکر الهی ومعرفت قدر نعمت نامتناهیدن
غفلت ایتدم • ومنبع قهر اصطباردن ذکر شاه زاده سالکان مسالك وما صبرك الا بالله دن طشره
کتدم • حالا بو باینده تعجیل وشتاب سببیله نه صیولر جبین سنده مسطوردر ونه شکولر صحیفه سنده
مرقوم سنك بو حالده ملامتك همان یاره اوزره یاره آچمقدر وتازه جراحته دیزه نمك
صاچمقدر بیت ملامت ضد باده عاشق بدان ماند • که باشد زخم شمشیری بدو زندش بسوزن
زنایدی طوغرو سویلرسن واقعا بعد وقوع الواقعه ندامت مفید اولوردم هم ملامتله
اول جراحته بخیه التیام بولوردی ع علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد • دریغ سود ندارد چو
رفت کار از دست • بونکده کم سندن تصادر اولدی بو تجربه ظاهر اولدی که تعجیل وشتابك
آخری خراب وخفت وطیش موش مضارینی حساب ایدر وتهور واستعجال هر حالده مذموم •
ومرد مستعجل حصول مراد ووصول مرامدن محروم قالدر بیت هر اشده تانی کرکدر کم شتاب •
بخیمانان ایدر آخر خراب • اما مامولم اولدر که بوده امه همین سن کرفتار اولوب بو بلایه همان
سن مبتلا اولمدك که سندن سابق بو مقوله چوق وقایع واقع اولمشدر وکعبتین لیل ونهار
نهاردده هزار کره بو نقش حیاته کلمشدر جمله دن بری اشتمدکمی که اول پادشاه النده اولان
بازی کناه هلاك ایتمشدر وبخه زمان آتش حسرت وندامتله یانوب سرکذشتینی ارباب
اعتباره یادکار قومشدر وکمتشدر زاهد استفسار ایتدی که نجه اولمشدر راوی حکایت
زنایدی روایت ایدرلرکه زمان قدیمده برپادشاه شکار دوست وار ایدی که متصل مرغ
دلی قصد صیده مائل ایدی وکار شکاره مشتغل ایدی بو پادشاهك بر بازی وار ایدی
که بر پرواز ایله سیمرغی قله کوه قافدن اندرردی وبر بیم چنکالدو وهم منقارندن نسر طایر
عقاب چرخك قنادی یا لسه صغنوردی بیت هواده اول چو بال وپر آچردی • عقاب چرخ
وهندن نجردی • پادشاه اول بازی حددن زیاده سوردی • وآنی متصل کندو الیله
تربیت ایدردی • برکون اتفاق اول بازی تیز پرواز ایله بر مرغزارده شکاره مشغول ایکن
ناکاه میان شکارکاهدن بر غزال مشکین بال پیدا اولوب • شاه بشر شکار کمال
شغفتدن زنی اختیار آهونك عقبنه دوشدی وسمند پادپیماسنه بر جهله عنان ویردی
که بالصباطرفة العین عالمی طی ایدرکن اثر ذکور مز اولدی • وبیك شمال کمال سرعت واستعجال الله
غبار مرکب باد رفتارنه ایرمز اولدی بیت راه نا اندازه بردن رفته • بی نوان بروکم
چون رفته • کیدنك ملازمان درکاه بر یرده قالدلر • وخدم وحشم پادشاهدن آیرلدلر
بعد زمانی آهو دخی ناپدید اولدی وپادشاه آنوك شکارندن نا امید اولدی بو اثناده

بودلم

قوش کتمشدر

آتش عطش کانون معده سنده زبانه چکوب حرارت حرکتدن دوننده بر وینه سرایت قلدی
ضرورى طلب آب ایچون هر طرفه شتاب ایدوب مرکبن جانب دشته وغایه سوردکیده رك
بر کوه دامننه ارردی کوردی که بالای کوهدن آب زلال تقاطر ایدر و ترکشنده اولان جامی
میزاب آبه طوتوب اول آب که بخیللرک کفی کبی نم نم نفع ایدردی قطره قطره جمع اولوب جام طولدی
نوش ایده جك محلده الندن اولان باز قنادیله جامی اوروب ایچنده اولان تمام دوکلدی
شاه بو حرکتدن پریشان خاطر اولدی بر دفعه دخی هزار توقفله و تکلفله جامی پر ایدوب
تجرع ایده جك زمانده باز همان اول حرکتی اعادیه آغاز ایدوب جامی دوکدی
مصراع نزدیك لب آرند و چشیدن نگذارند • شاه شدت عطشدن مضطرب و بازك
• بو حرکتندن آتش غضبی ملتهب اولوب اول بازی بلند پرواز نساز وجودن یره چالدی
• و جام جسمی سنك حنظله پاره پاره قلدی • بو حاله مقارن برکابدار یتشدی بازی
کشته و شاهی تشنه بولدی • فی الحال مطهره یی چقاردوب و جامی پر ایدوب شاهه
صونوبردی شاه بیوردی کیم بنم کوکلم بو کوهدن تقاطر ایدن صویه مایلدر اما قطره قطره
جامده مجتمع اولمغه توقف خیلی دکلدر تکلفندر کورکدر که سن بو پشته یه چیقوب کوده سن
شاید که بو آبك منبعی بولوب جامی اندن طولدوره سن • رکابدار سمعاً وطاعة دیوب پشته یه
چیقوب • بر چشمه کوردی که سنك دللرچشمی کبی بر قطره آبی هزار خونابه ایله دوکر
ایلن • ویراثدرها اول چشمه کنارنده اولمش • و تاب آفتابدن اندن تأثیر ایدوب • مستعفن و
متنفخ اولمش رطوبت زهرآمیزی اول آبه مختلط اولوب اول کوه دامننده مترشح اولمش
رکابداره دهشت غلبه ایدوب • سراسیمه کوهدن ناشغه ایدی و صورت حالی عرضه عرضه یتشدردی
مطهره ده اولان آب سردن جامی پر ایدوب شاهه صونوویردی • شاه اکرچه اول
جامی ایچوب نوش جان ایدی • اما جام چشمندن جوی خونابه روان ایدی بیت اکرچه
شاه اول جامی چکردی • ولیکن بر یوم دی بیك دوکردی • رکابدار سبب کریه دن سؤال
ایدیجك پادشاه دل پردردندن بر آه جانکاه ایدوب ایدی بیت مرا غمیست که اعلان
نمیتوانم کرد • حکایتیست که پنهان نمیتوانم کرد • پس قصه حکایت جام بازی بالتمام تقریر ایتدی
وایدی ای رکابدار بو اصلی نادر تیزباری که وقت پروازده عقاب چرخه آشیانه آسمانی
طقوز طولاندردی • بیهوده یره تلف ایتدم و کمال غلوم • و بو عجلینی مرغ همایون که مرغ دولت
عزیز و جان شیرینمدن لذیذ ایدی • کرفتار دام هلاك ایتدم و کمال تلهف و تأسف ایلرم رکابدار
ایدی ای شاه بو باز سندن بر عظیم بلا دفع ایدوب • و جمیع اهل ولایه منت نه نهایت اثبات

امتشدر •

اولی بو ایدی کم شاه آنوک هلاکی باینده تعجیل روا کورمیبدی و آتش خشمی آب حلمیله اطفا و عنان
نفسی دست تأنیله ارخا ایدوب مقتضای فحوای کلام نصیحت انجام حکما دن ذکر بیوردیلور در
بیت توسن خود تند مستانه بختان • کش نتوان باز کشید ن عنان • تجاوز بیورمیبیک شاه
جواب ویردی کم بنده بو حرکتدن پشیمانم اما نه فایده کم پشیمانلق فایده ویرمز و ریش
ندامت بو جراحتدکم مرهم ملامتله التیام بولمز • حیاتم اولدیجه بو داغ حسرت سینمده اولکسه
کرک و خراش ناخن ملامت چهره حالمدن زایل اولمسه کرک ع چونکم خود کرده ام خود کرده
را تدبیر چیست • بو مثلی کتوردم تا معلوم اولا کم بو صورتک امثالی چوق واقع اولوب نچه
کمسنه لر شامت تعجیل و شتابله کرداب ندامته دوشمشلردر و تأمل و تأنیدن اجتناب
ایله غرقاب بحر ملامت اولمشلردر بیت مردم بی سنک بخود کم بود • سنک کران کوه مردم بود
برف سبکبار نیاید بسی هر نفسی از جا نرود چون خسی • هر که بتعجیل بر آورد دست • سنک جفا پایه
قدرش شکست • زاهد ایدی ای مونس اوقاتم و پیرایه ایام حیاتم • بو حکایتله بکا تسلی ویردک
و بو جراحت دل پردرد مه مرهم راحت اوردک بلدم کم بو جنایتده امثالم غایت چوق و سرکذشتم
نهایت یوقدر نته کم انلرک حکایاتی جریده ایامده مسطور اولمشدر بنم سرکذشتم دخی
مثل سایر کبی السنه ایامده مذکور و مشهور اولسه کرک • و هر کمسنه مبادی افعالده عواقب
حال و مآلندن غفلت قله • و منافع و قار و فواید بردبار مدن نصیب قالمیه • بو حکایتدن
متنبه اولوب بو سرکذشتلردن عبرت السه کرک • بو دباغ کمسنه نک داستانی کمنی
تدبیر و تفکیر بر عزیمتی امضایه یتوره • و نیجه تأمل و تحمل بر حلمی درجه نفاذه کتوره عاقل
جازمه لازمدر کم تجربه بنیاد امورینه بیش بها ایده لر و آیینه رأیینه اشارت حکما و
نصیحت عقلا ایله صیقل اوره جمیع اوقاتده جانب تأمل و تأنیه مایل اولوب جانب
تعجیل و خفتدن اجتناب قله تا و فور اقبال و دولتانک ساحه سعادتنه متواتر اوله
و در شحات خیر و کرامت جانب فضل شهامتنه علی التوالی متقاطر اوله نظم زمام دل بکف
صبر ده کرامت باید • کم کوی عیش بچوکان جهد بر بایی • متاز توسن غفلت بعرصه تعجیل • کم آخر
افکندت بروزمین بر سوایی شتاب • در خطر بیا فکند کم کوصد بار • بو دست و بای
نی زان خطر برون نایی • مکن شتاب و ز آیین علم روی متاب • کم غیر صبر و سکون نیست
رسم دانایی باب هفتم حزم و تدبیر و حیله و تزویر له بلای اعدادن خلاص
اولمغی بیان ایدر • دابشلیم ایتدی معلوم اولدی اول طایفه نک داستانی کم بی تفکر
و تأنی کندولرن غرقاب دریای ندامت و حیرته اتوب قله تدبیر و تأمل و عدم صبر

وسببیله دام ملامته غرامت اولدیلر حالیا مضمون وصیت هفتم تفصیل ایدوب بیان بیوره
اول کمسنه نك داستانیکه اتفاق دام دشمنه گرفتار اوله وهر طرفدن هاله وار اضداد لسباید
وهر جانبدن دایره کردار اعدای بیشمار احاطه قلوب کندو سوزشکجه بنجه بوارده وعقاب
عقابیدن هلاك ودماردن مشاهده قلدقلری غایله نك دفعنده بولنی صواب کوره که انلوك
بعضیله باب وفاق وسدادایی فتح ایدوب شقاق ومعاداتی سداده بلکه میانده عهد و
پیمانی نطاق ایماندن قرا وانله شدایده چونانك مدد معاونتیله بیندیلردن خلاص اوله
اندوکی عهد وپیمانك عهده سندن نچه کلدیلر وعقده شرط وایمانی نچه سر انکشت حیله ایله
حل قلدیلر برهمن ایدیرنه که احبا بیننده علاقه محبت دایم دکلدر اعدا میاننده دخی
شطرنج عداوت قایم دکلدر زیرا که عارض تغیری تیز قابل اولور وصفحه سینه دن
ادنی بهانه ایله زایل اولور بو سببدندر که بعضی کمسنه لر میاننده محبت وعداوت
کدر دکلدر بلکه مرور زمانله کالعدم اولور نجه وبعض اهل جهان ایو بهاری حکمنده در
همانا ع بر زمان باغ وسیه دیکر بر زمان بیت باهر که دم بدوستی داشت کمان چون نیك
بدبدر دشمنی بود عیان • بر دوستی ودشمنی اهل زمانه • دیدیم که نیست اعتباری چندان •
دیمشلردر که مهر وکین اهل زمانك تقرب سلطانی وجمال خوبان وعهد صبیان ووفای
زنان وسخاوت مستان حکمنده در زیرا که هیچ بریسنك وجودینه اعتماد وبقاسنه
اعتقاد جایز دکلدر بیت خوشست عهد محبت بدوستان بستن • ولی چو نیك نکه آن
عهد را وفایی نیست • بعضا صداقت اولور که درجه ودادده مرتبه اتحاده وارشکن و
اساس اخلاص واختصاص مرور زمانله اوج آسمانه ایرشکن ناکاه اثر چشم زخم آفتی
محض محبتده زمین عداوته منقلب قلوب لطافت حالی وطراوت نهالی تنسم سموم هجرانله
منتفی اولور عداوت قدیمی وخصومت موروثی دخی اکا قیاس ادنی ملاطفتله صداقته مستحیل
اولوب آتش نزاع وشقاق هبوب نسیم وفا قله منطفی اولور بو سببدندر که عقلا اعدا
شرایط مداراتی بالکلیه نامرعی قومزلر وکلیا انلرك مصادقتندن رشته طمعلرین قطع
ایدوب انلرله موافقتدن کوز یومزلر وهم دخی دوستلرك دعوای محبتنده اعتمادی جایز
کورمزلر وانلرك وفاسنه مستظهر ومستوثق اولوب عهدلرینه اعتقاد اوزره بنای
امورلرینه بنیاد اورمزلر کلمات تامات احبب حبیبك حبا ما عسی ان یکون بغیضك یوما
ما شرب بنوت کبرادن مترشح اولمشدر همان بو معنی وبو نکته یه مفصح در نظم
دوستی آنچنان نمی باید • کمبکیرد بدان نمیان نمولی • دشمنی هم بدانصفت خوش نیست •

یله

که زیاری نباشدش بوئی • هر دو جانب نگاه باید داشت • هر که را هست معتدل خوئی •
چون بو حالده عیان اولدی که اهل زمانک اظهار صداقت و عداوتنه چندان اعتبار
یوقدر • دانای عاقبت بین دشمنله مصالحت و مخالصتده که جلب منفعتی یا دفع مضرتی
متضمن اوله ابا ایتمیوب مصلحت حاله ایسه کار اشتغال ایده • و اول نسنه که انکله کار
تمام و مهمی انوکله سرانجام بوله • مقتضای مصلحت وقتا وزره و حصول آماله فی استعجال
تامانک دوربینلکی و صلاح اندیشلکی میانینه فتح الباب • دولت میسر اوله • و صبح
سعادت افق کرمندن طلوع قله • بو صورتک مثلی داستان موش و کربه در دیدی • رای استفسار
الدی که نیجه اولمشدر اول **حکایت** • برهمن ایدی بیشه بر دغده بر درخت وار ایدی
که دغدغهٔ بیخ و طوبادن دلالت و کثرت فروع و اصالت اصولنده سدرة المنتهی دن
سرافراز ایدی **نظم** کرامت کولکه سن صالمش زمینه • ایرن راحت اولوردی سایهٔ بیننه •
جهانک کورمامش مقدار ذره • نه زخم تیشه و نه رنج اره • تحت درختده بر موش
تیزهوش حریص نهاد محتال طبع سریع الادراک که بر تاملله هزار عقدهٔ مشکلی حل ایدردی
و باب فنون و فنون تلبیسده ابلیس لعینه سبق ویروب دله محتاله یه درس ویردی
نظم منونکر ایدی غایت موش بدکیش • اکا صنعت فنون و مکر ایدی ایش • انوک بلدوکنی
بلمزدی ابلیس • او دکلو ایدمزدی دله تلبیس • بر آشیانه دوزتمیشدی • اتفاق اول
حوالیده بر کربهٔ بیابانی دخی وطن طوتمشدی • و کاشانه اتمشدی صیادلر اول ارایه
چوق کلور کیدرلردی • و اول نواحیده دام قوروب وحوش و طیور اصطیاد ایدرلردی •
بر کون بر صیاد کلوب بو درختک بودنینه دام ترتیب ایدوب • زیر دامه بر مقدار کوشت
تعبیه ایتدی • کربهٔ حریص بو بازیدن غافل بیچاره بوی کوشت کشانه کشان جانب
دامه کیدوب چاشنی مراد هنوز کام آرزوسنه یتمدین حلقهٔ دامه کرفتار اولدی •
مثنوی حرصست که جمله را بدام اندازد • و اندر طلب مال حرام اندازد • حرصست که جمله خلق
را زاسایش باز آرد • و در رنج مدام اندازد • بو اثناده موش دخی طعمه طلبنه سوراخدن
چیقوب دیدهٔ احتیاطله هر طرفه بقوب چپ و راست و زیر و بالایه نگاه ایدرکن کوزی
کربه یه راست کلدی • باوجود که خانه دیده سی انوک مشاهده سی ظلمتیله تاریک اولدی
و حیات و زندکانیدن امید رشته سی تاریک اولدی • عقلی آلدرمیوب دقتله نظر
اولنسه بلاء کوردی صیاد جانور دلله دعا و خصمی قید و بندده کوردوکنه
وظایف شکری ادا ایلدی • بر جانبه دخی نگاه ایلدی کوردی که بر راسو کمینکاهدن

اوتورمش وتیر نظرینی اونک جانبنه راست ایدوب کمان قصدی اونک صیدینه قورمش
بو اثناده کوردی که بر زاغ دخی بالای درختدن بنی شاخ بصرینه آتی سکارنه طوغری نیمش
هوش موشه وحشت ودهشت غلبه ایدی وقلبنه خوف وخشیت مستولی اولوب ایتدی
بیت آه ازین طالع سرکشته که هر دو زمرا ره بجای بنماید که بلا بیشتر است • اکر ایلرو کیدرسم
کربه دن نیجه خلاص اولورم • اکر رجوع ایدرسم راسودن نیجه نجات بولورین اکر مقامده
قرار ایلرسم زاغدن نه طریقله قورتلورین • بو اوراده بو بلالره نیجه باشقه یندوب غنا
وبنیاد بلای نیجه بتین تدبیر ایله یقین قصه بر غصه می کمه دیه یین • دردمه دوا
کمدن اومه یین بیت ندارم محرمی کو را صلاح حال خود کویم • نه غمخواری کزو حال دل
افکار خود پرسم • حالا ابواب بلا کشاده در واسباب عنا آماده راه کریز بسته در
ومراج تدبیر خسته اما شرط حزم بودر که بو جمله ایله ینه قلبی قوی طوتوب دیدهٔ عقللری هکذا
خلاصی کوزدم • الذین نه کلور که ساقی دهر که وصاف مهر روزکاردر • قهر جام مرادکه
نوش دارو تعبیه ایدر که نیش زهر بیت غمکین مشو که ساقی قدرت زجام دهر • کرصاف
لطف میدهد وکاه درد قهر • میدان مراد اتده سمند همتله اوکسنه جولان ایدرکه نه خلعت
کیمک ایله لب نشاط خنداندر ونه جرعهٔ محنت الحکله دیدهٔ اندوه ایله کریاندر اولا •
بیت ز رنج وراحت کیتی مرنجان دل مشو خرم • که آیین جهان کاهی چنان کاهی چنین باشد •
حالیا بکا ورطه دن نباد عقله کوزدن غیری کزیر یوقدر • وفتح باب تدبیرده بکا
استادخرددن مشفق دستکیر یوق صاحب رای صایب علی کل حال کوکلنه دهشت
وانفعال الله یول ویرمز وبو طریقله سیر امن خاطرینه شایبهٔ خوف وخشیت کتورمز کلمات
حکمت نکات حکمادن کلمشدر که دلخردمند بر دریا ماننددر اولمق کرک که اونک طولو
عرضنه غایت وعوز وقعرینه نهایت اولمیوب • اسرار خفیه دن هر بر دوش سه نابدید اوله
وهرچند که سیلاب بلیه اطرافندن دخول ایلیه • اثر کدورت انده ظاهر اولمیه زیرا جهره
عقلک حجاب دهشتله مستور وآیینهٔ خاطر غبار خشیتله ساحه صفادن دور اوله • حی
تدابیر صایبه دن محروم اولور • وفواید تجربه دن مهجور قالور نظم مرد ثابت قدم
آنست که ازجا نرود • کرچه سرکشته بود کرد زمین همچو فلک • مثل سیمرغ که طوفان بنرد از
نه جو کنجشک که افتد بدم باد تنک • هر کسنه نک کرددونه اندیشه کوناکون یول بوله
وسوسه بولک ومکوله قلبی مشحون ومشغول اوله • عقد تامل وتدبیری فاسد وبازار دوی
وتفکری کاسد اولوب هر بار دیکه آیینهٔ ضمیرینه نظر ایتسه زنکار وساوس ایله تیره اولکده

بنای

جاش

الجلد

چهرهٔ مطلوبی انده مشاهده ایده مز • وهرچند که دفتر تدبیرینه مطالعه قلسه بصر بصیرتی
رمد خیالات فاسده ایله خیره اولدوغی سببدن رقم مقصودی انده معاینه قله مز
بو معنیده بعضی اکابر بیورمشلردر رباعی باستواری اندیشه کوشید وتدبیر کرد دد
و وسواس صد خلل نماید • ثبات رای غاید جمال کار درست درآب صورت تو آنچنان نه
بنماید • للحالة هذه بوندن انسب وصوابه بوندن اقرب تدبیر یوقدر که کربه ایله
مصالحه بابنی قرع ایدم ودست خلاصله شیخ تخلصی ما بیننده‌ن قلیج ایدم زیرا که بوغایه
بنمله هم مراجدر وبو دردک علاجنه بنم معاونتمه محتاجدر • نته که بکا آنک مظاهرتیله
بو آفتدن خلاص میسردر • اکا دخی بنم معاونتمله بو ورطه‌دن نجات مقرردر • شویله که
کربه بنم کلامنی کوش هوشله استماع قله • وعین یقینله نظر ایدوب صدق کفایتمه اعتقاد
ایلیه • وآنی نفاق وحیله حمل ایمیوب آفت مکر وتزویردن وشآمت زرق وتلبیسدن
معرا ومبرا ایله اکیمزه دخی برکت صدق ویمن وفا قله نجات میسر اولوب سایر دشمنلر
رشتهٔ طمعلرین قطع ایدوب خایب وخاسر اوله‌لر ع دوست چون با ما ست دشمن
کو چی کاری نشین پس موش بو اندیشه‌دن صکره کربه قاتنه کلوب صورتی که حالندن
کربه آواز حزینله ایتدی بیت دردستیم خبر میدهد از سوز درون • دهن خشک
لب تشنه وچشم ترما • کورمزمیسن که کردنم بسته بند بلادر • وبدنم سوخته آتش دردر
عنادر موش ایتدی بیت نکته دارم نهانی با دهان تو ولی • وقت تنکست نمی یابم
مجال فرصتی • کربه تملق تمام ایله ایتدی لطف ایله خاطرکه لایح اولنی بی تکلف دریغ
بیورمه • واونک اظهارنده تردد وتوقف روا کورمه • موش ایتدی ای کربه بلمش اول که
صدق بنم شعار حالم وسرمایهٔ مقالمدر که کلامم دروغک تلویندن فروغی اولمز • و
کذا بلورم که صدیقلر ثوابن بولمز بیت هرنه سوزده که اوله بوی دروغ • کورمز اهل
بصیرت انده فروغ • شمدی‌یه دک بن سنک عدوک شلر اولوردم • وسنی خراب کورسم
آباد اولوب سنی بنده اشتسم قید غمدن آزاد اولوردم • تمام همتم بو که مصروف ایدی
که بر بلای عظیمه مبتلا اولوب بر عذاب الیمه کرفتار اوله‌یدک • ولیکن بوکون بلیه‌ده
سنکله شریک وسکا قصد ایدن کمسه‌ده مشارک اولدم • خلاصم بابنده بر فکر ایلدم که
سنک خلاصک اکا دخی موقوفدر • پس بو وسیله مهربان اولوب دعوای مهر ومحبتکده دم
اورورم • وحلقه باب مودتنی تحریک ایدوب صفای صداقتده ثابت قدم طورردم
بیت این دوستی است مشتمل بر غرضی • اما غرضی که نفع باشد نه مرض • وبو زکیاست

وشمول فراستکه پوشیده دکلدرکه بو بابده کلام واقع حالدر • مکر و خیانت احتمالی بو خصوصده
محالدر حقیقتده دعوای صدق و مودت عامه ایکی شاهدم واردر • بری راسوکه عقبمده کیمسنه
اولو رمشدر بری زاغ که بالای درختده مترصد اولوب ایکیسی دخی بنم عزم قصدمه طورمشلردر
هرکاه سنک سایه دولتکه پناه ایدم آنلرک امیدی بندن منقطع اولوب • بو بلا سنک برکت
صحبتکله اوزرمدن مندفع اولوردی اگر بکا امان ویررسک • وعهد و یمینله قلبمی مطمئن و
خاطرمی امین قلورسک کنف حمایتکه التجا ایدم کیم • هم سنک بندلرک کسلوب نجات بولسون
وهم سنک سببکله بن دخی بو بلادن قورتلوب • بو وسیله ایله مأجور و مثاب اوله سن ع هم مرا
زین نوع سودا سود باشد هم ترا • کربه بو کلمات بوحالاتی استماع ایدیجک تامل بحرینه طالدی
وبر زمان لجه اندیشه یه مستغرق اولدی • قالدی و بیلدی که بو دریایه توت فکرله
سباحت و بو صحرایه قدم تدبیر ایله سیاحت ایلیه • و موشک قلب خالصنه بوته اختیارده
تاب ویره و محک اعتبارده تمام عیار واقع کوره • موش کوردی که وقت بغایت تنک اولدی
وکربه بو سودادن سراسیمه و دنک اولدیغنه زبان نصیحتی برکار و پیمان کذشته یی تکرار
ایدوب ایتدی که ای کربه بنم کلاممی کوش جان ایله ایشت • وخلوص پاک وصدق مقالمه اعتماد و
اعتقادات بنم ملاطفمی قبول ایله مخالفت ایلمه • و استماع نصیحتمه مسارعت قیل تأخیر و
تراخی روا کورمه • که هیچ عاقل بومقوله امرده تردد و توقفه یول ویرمز • و بو اصل مهمده
تعوق و تأنی جایز کورمز ع غافل مشو زکار که فرصت غنیمتست • نته کیم سنک معاونتکله
شباک هلاکدن خلاص اولورم • سن دخی بنم معاونتمله بیداد صیاددن آزاد اولورسن
هر بریمز که نجاتی آخرک حیاتنه منوطدر و خلاصی آخرک وجودنه موقوف و مربوط • سنکله بنم
مثلم همان کشتی و کشتیبان مثلیدرکه کشتی سعی کشتیبان ایله ساحل نجاته واصل اولور و
کشتیبانک دخی مقصودی پشت کشتی ایله حاصل اولور • کوندن ظاهردرکه بنم حسب حالم
وصدق مقالم بعد زمان معلوم خاطر اولسه کرک • اما خوف ایدرین که فرصت فوت اولوب
تدارکه قدرت اولمیه ع ترسم که عمر امان ندهد تا دمی دکر • ضمیر منیرکه واضح و ظاهردرکه بنم
قلم قولم اوزره غالب و کردارم کفتارم اوزره راجحدر • بن عقد عهد ایدوب شرط وفای
ذمته آلوب جانبکه التجا ایدرین بیت فرما اشارتی که دو چشم امیدوار • بر کوشهای آن
خم ابرو نهاده ایم • کربه مکر موشدن بو کلماتی ایشدیجک جانب حالینی خالص و صفا
وکللکوندن مهر و وفا ایله آراسته کوروب • ایتدی سنک فحوای کلامکدن بوی وفا استشمام اولنور
وعهد و میثاقکدن هوای صفا استنشاق اولنور • بن بو بابده جانکه خریدارم و فرمانکه

مطيع و فرمان بردارم من بعد الصلح خير فرمانجها نمطاعه عن صميم القلب اتباع ادهم • و بو
رباعينك مضموني كه **رباعي** تا صلح توان كرد درجنك مزن • تا نام توان جست درجنك مزن
با خلق جهان ده مدارا بكشا • بيش آي در سبوي جنك بر سنك مزن • كوش هوش ايله استماع ادهم
اميدوارم كه بو مصالحه نك بركتيله ايكي جانبه مخلص ميسر اولوب بو موهبتك مكافاتي ذمتمزه
واجب الكليه و ذو بو نعمتك شكر و منتنه ابد الآباد التزام كوسترەوز حاليا بنده سنجليين
عهد و ميثاق و عهد اتفاقي كوردوزد له طوق وميان جانه نطاق ايدوب رجا ايدرم كه بو وعده
وفايه و بو نذري ايفايه ييشدرم • همانه نه تكليف بيوردكم بو بابده يكانه ايلمك كرك
والجيدز و سكلنه نه نوع معامله ايتمك لايق و مناسبدر • موش ايدي چون سنك حضورككه
وارم لازمدركه شرط قيام و تعظيم و تكريم تمام تقديم ايده سن • تا دشمنلر آني عين يقينله
مشاهده ايدەلر و ميانمزده اولان لوازم اخلاص و اختصاص جازم اولوب غايب و حاسد
دونه لركيده لر بنده خي فراغ خاطر ايله كوردنكدنصكره رسنلري قوپاردن قيدي كيدرم كربه
بو قولي قبول ايدوب بو شرايطه التزام كوستردي • موش دخي قدم اقدامله ايلرو كلوب
سلام ويردي مراسم قيام و شرط اكرام و احترامي برنه كتوردوب حالن خاطرين صوردي • و انواع
ملايمت و ملاطفت و اصناف مخالصت و مخالطت كوستردي • چون زاغ و راسو حالي
بو منوال اوزره مشاهده قلدلر رشته اميدلرين قطع ايدلر و شكار موشي فراموش
ايدوب دوندلر • اما اولرنه كتديلر • چون موش حمايت كربه ايله بو ايكي بلاي عظيمدن خلاص وكندي
كربه نك بندلرن كسمكه آغاز ايدوب بو اثناده بو انديشه يه دوشدي كه كندونك عاقبت
حالنه نهايت بولە و بو بلادن كندو دخي نجه خلاص اوله بس بو سببدن حسن حالنك
علامتي ملاحظ اولوب كربه فراستله بيلدي كه موش فكر دور و درازه دوشدي وهم ايدي
كه بندلرن كسمدن فراغت ايده و ملتفت اولميوب دام بلاده پاي بسته قويه كيده • پس
خطاب عتاب آميز كه احتياسانده در رسم تقديمه آغاز ايدوب ايدي اي عزيز آيينه
خاطرك زنكار ملالدن نه تيره و دندان خارا شكافك كندكلالدن نه ترخيره اولدي
سنك عقد عهد و لطف و مروتكه اعتمادم بويله دكلدي • چون حاجتكه ظفر بولدك • و
مرادكه واصل اولدك وفاي عهدكده تكاسل و انجاز وعدكده تغافل ايلرسن بيلورم
كه وفا بر دارو دركه دار الشفاي دنياده بولنمز • و حسن عهد بر كوهردركه كان جهان
و خزانه زمانه ده اله كيرمز • وفا عنقا كبي همان بر اسم بي مسمادر • و حقيقت كيميا كبي دنياده
ناپيدادر • **بيت** وفا مجوي زكس ور سخن نمي شنوي • بهرزه طالب سيمرغ و كيميا مي باش

موش ایدی حاشا که بن چهرهٔ حالی ناخن غدر لحراش ایدیم و نقطهٔ نامی بنك نامهٔ جریدهٔ سندن
تراش ایدیم • بن بلمزمیم که وفا کمند کردن ارادتدر و بو رشته راه سعادتدر • و بر کیمیادر که خاك
تیره یی زر ایدر و بر توتیادر که دیدهٔ حیرتی صاحب نظر ایلر • مشام هر خیشوم که استشمام
بوی وفادن محروم اوله استنشاق روایح ریاحین محاسن اوصافدن دوردر • و آیینهٔ مهر
ضمیر که ارتسام صورت صفادن زنك پذیر اوله انعکاس انوار مکارم اخلاقدن بعید و
مهجوردر رباعی وفا بوینجه ویرمزلر اول باغ • انکچون اولدی یری طاغ ایچی داغ •
وفا بولنمه چون سرو اولدی قایم • صفا ایله طورور سرسبز دایم • گربه ایدی چون
بلورسن که وفا مشاطهٔ عروس کمال و خال رخسارهٔ مشاهد حسن و جمالدر کرکدر که
سن دخی عذار کردارکه و رخسارهٔ عهد و اقرارکه بر کلکونه ایله آرایش ویره سن که
هر کلزارکه انده نهال وفا بتمیه شاخسارنده بلبل صفا نوا المیه • و هر رخسارکه خال
وفا ایله آرایش بولمیه صاحب نظرلرك پرتو التفاتلرینه مظهر اولمیه • بو اجلدندر که
دیمشلردر بیت انرا که طریق کرم و رسم وفا نیست • کو چون بهشتست که شایستهٔ ما نیست
هر کسك جمال حالی پیرایهٔ خال وفادن خالی اوله اکا اول بلا ایریشه که اول زن
دهقانه یتشدی • موش ایدی که نیجه روایت اولنمشدر اول حکایت گربه ایدی
امثالده کلمشدر که اعمال فارسده بر قریه ده بر دهقان واریدی اهل فراست و صاحب
کیاست که خمخانهٔ صفادن نیجه ساغر صفا سورمش و کشاکش روزکاردن هزار کره جود و
جفا کورمش طاس کاس زماندن و زمینده نیجه تلخ و شیرین طاتمش و کاد و باد متاع جهانی
هزار کره المش صاتمش بیت جهان پیموده بسیار دانی • ظریف و زیرك و شیرین زبانی
بو دهقانك بر خاتونی واریدی که روی دلاویزی شمع شبستان جان • و لعل شکر ریزی
نقل بی بستان رندان ایدی • نقش آمیزلکده نوبهار کبی پر نکار رنك و عشوه فروشلکده
روزکار کبی پر ریو و نیرنك ایدی نظم سرای حسنه فرق عنبرین فام • بیاض سینه فرش
نقرهٔ خام • شب وصلت کبی زلفی دلفروز • رخ فرخنده فالی روز نوروز • بیر دهقان
اکرچه زیور هنرله آراسته ایدی اما روزکاری فقر و فاقه ایله کچوردردی • و افوض
امری الی الله • مزرعه سنده توکل تخمن اکردی پیشهٔ چرخ غدار و عادت سپهر ستمکار
خود بودر که اهل هنرمند کاملری اسفل سافلینه نازل قله • و بی هنر و نا اهللری اعلی
علیینه واصل اوله شعر کج وانرا دهند خرمنها • برك کاهی بر آستان ندهند • مکسانرا
دهند شکر و شهد • هما یا بجز استخوان ندهند • بیر دهقان صنعت دهقنتده کمال

مهارتله موصوفدي چون بو عملك اسبابنه وسعيه • وآلاتنه قدرتي يوغدي دست عيشي
تنك وپاي عشرتي لنك اولوب عمرني قلت وضجرتله كچوردي • بركون زنك كال عجزندن
تسلطي دراز ايدوب دهقانه ملامته آغاز ايدوب كاي پير نابالغ نچه يه دك كوشه كاشانه ده
فارغ اوتوردسن وكسب وكاردن ايميوب عمروكي فقر وفاقه • واحتياج ومضايقه ايله كچوردرسن
آخر حركت موجب بركتدر ايدوكن بلمزميسين • نچه مدتدر كه نيكار كورزسن • ابناي جنسكدن عار
ايتمزميسين • اكرچه ديوانخانهٔ ازلده • الرزق على الله • براتي هر آفريده نك اسميله موسومدر •
اما عنوانده • الكاسب حبيب الله • طغراسي دخي مرقومدر • پس ظاهر اسباب رزق سعي واكتسابدر •
اكرچه في الحقيقه رزاق مسبب الاسبابدر بيت سبب رزق تست كسب بلي • رازق تو مسبب سبب است
صواب بودر كه سن طريق كسبه سالك اوله سن • تا ساير ناس كبي سن دخي اسباب نعمته مالك
اوله سن • دهقان ايدي اي عمر عزيز ديدكك عين صدق • ومحض صواب وموافق قياس
واجماع ومقتضاي سنت وكتابدر • اما روزكار ايديكم بوده ده بن استادكار دوبوديارك
دهاقيني بكا خدمتكار ايدي • حاليا ضياع ضايع اولوب اسباب زراعت المدن كيتدي •
مزدور اولمقدن غيري چاره قالمدي مزدور دلوسه مكاري اولمق عادي نارنه دربه
العار ولا النار مضموني موجبنجه من بعد بو طريقه قدم قويه مزيم بيت ديزه سفرهٔ خود باز
نيارم خوردن • بار از بار كش خود نتوانم برداشت • اكر البته كسب وكار ايچون بر حرفت
اختيار ايتمك لازم ايسه • واجب دركه بو دياردن رخت اقامتي بر جانبه دخي كوتره وز كه
دار غربتده شماتت اعدادن سلامت ميسردر • كلامدي جلاي وطن ايدوب بر دياره دخي
كيده لر • وانده هر نه صنعت رايج وار ايسه اختيار ايده لر • زنك فقر وفاقه دن طاقتي طاق
اولمشدي • كربت غربت وبلاي جلايه رضا ويروب ار وعورت اتفاقله اول دياردن
دخي كوتوروب بغداد جانبنه رحلت ايتدلر • اثناي مسافرتده بركون شدائد راهدن نيه
طاقت اولوب بر درخت سايه سنده ياتدلر • دفع ملال ورفع كلال ايچون مقتضاي حاله
مناسب قيل وقاله اشتغال ايتديلر • كيدرك الكلام يجر الكلام فحواسي اوزره مقالاري
بو مقامه يتشدي كه دهقان ايدي اي يار كرامي محنت غربت اختيار ايدوب عنان عزمي
بو دياره توجيه ايتدك كه انده بزي بر فرد بلمز • بز دخي بر احدانده بلمزز كه محتملدر اول
ولايتك خلقي متسلط وجبار يا اهل حيله ومكار اوله لر • مشاطهٔ صنع ذو الجلال
جل عن الاشباه والامثال چهرهٔ جمال بالكمالكي احسن تقويم حليه سيله آراسته قلمشدر بيت
غالبا بو هر آديده فلك • كورمدي ساكه بكزر انس وملك • مبادا كه افسون وفسانه ايله

ده

تعلل

وبهانه

وبهانه ايله سكا طمع ايده لر سن دخي عز و رجواني • واسيد كامراني ايله انلره مايل اولوب بو بير
بيچاره نك صحبتندن ناعراض ايده سن و بيرلكده وقتنده بو فقيري حرقت فرقت و كربت غربتده
قويوب كيده سن • اكر عياذا بالله حالت بو منوال اوزره اولدقدن بعد بكا احتمال حيات معقول
محالاتدن اولور **بيت** زمرلب بيم نه دارم و لطاف زان ترسم • كه من ليم و تو جان ديكران باشي
زنجون بو كلماتي استماع اتدي كمال انفعال اظهار ايدوب ايتدي • بو نه كلام شورانكيز اولور كه
سويلرسن و نه خيال وحشت آميز اولور كه تخيل ايدرسن **نظم** تن و جان و كوكل قربانك اولسون
قولم بيصد و قصلچك بوزغانك اولسون • اسيرك اولدين تا جان ويرنجه • بو جسم ناتوان
كورنجه كوبنجه • اكر بنم چهره حالمده خيانت خالندن برخال اولميدي وطن مالوفمدن انتقال
و مسكن مشعوفدن ارتحال ايدرميدم • واركه سنك مهد موانستوكه قدم باصدوغم اوكجي
كيجه ده اتدوكم عهدي لحده يتشدورم **بيت** بقيامت برم آن عهد كه بستم با تو • تا نكويي
دراز دوز و قيامت نبود • حاليا دخي تجديد عهد ايدرم و رشته پيماني بونكله اوزرنه
عقد ايدرم كه تا طاووس روح روضه بدنده جلوه قلدقجه طوطي زبان شكر شكر كدن غيري
ايله شيرين كام ايتيم • و تا هماي زندكاني آشيانه كامل تنده آسوده اولدقجه مرغ دلي دام
محبتكدن غيريه رام ايتميم • اكر سلوك سبيل آخرتده سندن مقدم راولورسه خود بنها شرطي
پاياننه يتشدرمش اولورم • واكر بو مدت دخي اجل مهلت و عمر مساعدت كوسترسه بو عهدده اوزره
پايدار و بو پيمانده بر قرارم سويله ملاحظه اولنسه **بيت** دو سه روزي اكر از مرك امان
خواهد بود • عهد من با تو همانست و همان خواهد بود • بير كهن سال بو كلماتك استماعيله
خوش حال اولدي زن دخي وجه مزبور اوزره پيمان و عهدني ايمان غلاظ و شدادله
موكد و موبد قلدي **شعر** اولوركه ابا و لاتك ايشي سوكند • جو بر سوز سويليه انجلبر آند
چراغ كذبي جون روشن قله زن • ويرور كوزي ياشندن انكه روغن • بير فراغ دل و صفاي
ضمير ايله باشني زانوي زن دلجو اوزره قويوب خوابه واردي • بو حالده مقارن اول مقامه
برجوان كلدي • التنده اسب تازي دستنده مرغ بازي باشنده تاج كيا دوشنده لباس
خسروانه زن نظر اتدي نه كوردي **بيت** بركوكل صيد ايدجي جان كوردي • بغجه جان
بركوزل جوان كوردي • اكر مردم ديده شب تيره ده رخسارن كوريدي نستنواقو شرقدن
صبح صادق طالع اولدي صانيدي • واكر ديده مردم زير طره شب رنكندن عارض زيباسن
تماشا ايديدي آفتاب جهانتاب وراي حجاب سحابدن لامع اولدي ديبيدي **بيت** بركل سيرا
كلبرك رخساري آنوك • سنبل بر تاب ايدي زلف سيه كاري انوك • نقاش قدرت بو كار يد

بكي

ابدا علاء عنبر تردن سطح عذارینه دایره چکمشدی و دهقان فطرت باغ جمال و بوستان حسن وکمالنه
تخم لطافت و بذر مهر خط ختا کمشدی **نظم** چوکان زلف بر مه تابان کشیده • مه را چو کوی در خم
چوکان کشیده • آن خط سبز فام که خضرست نام او • خوش بر کنار چشمهٔ حیوان کشیده • آورد از شعر
سیه سایبان حسن • بر روی آفتاب درخشان کشیده • زنکی چون تیر نظری اول جوانک هدف
جمالنه راست کلدی • سلطان عشق لشکر شور و شوق ایله کشور دروننه دخی اونی دن صالدی عقل که
شحنهٔ شهر و بدندر اول منزلدن رخت قامتی کوتوروب بیابان حیرت و حسرتده سرکردان
اولدی قالدی • وزبان حال ایله بو بیتی انشا ایدوب انشاده آغاز ایتدی **بیت** سواره آمدی و
صید خود کردی دل و تن هم • عنان صبر بکسستی لجام نفس توسن هم • اول جانبدن دخی جوان
نظر ایدوب بر نازنین نکارین کوردی که مشاطهٔ صنع یزدانی چهرهٔ دلرباسنه کلکونه ملاحت
تاب ویرمش • و باغبان قدرت الصمدانی کلبرک رخسار زیباسنه شبنم لطافتله آب ویرمش
خورشید رخشانک رشک عارض سیمینندن چهرهسی الوان اولمش و مشک ختانک غیرت
زلف مشکینندن جکری خون اولمش **نظم** قامتی سرو سرافراز اولمش میوهسی شیوه برک نار
اولمش • دهن تنکی حقهٔ مرجان • لعل نابی مفرح دل و جان • زلف ثعبان آیت موسی • لب جان بخشی
غیرت عیسی انوک دخی کردن جانی اسیر زنجیر محبت و پای دل بستهٔ بند ادادت اولدی •
بیت لشکر کشید عشق و دل و ترک جان کرفت • صبر کو بزپای سر اند جهان کرفت • جوان سوال
ایکو اول دیارک شهریاری و غلیدی عزم شکار ایله صحرایه چیقوب اتفاق خدم و حشمدن
دور دوشمیشدی • چون تیر نظری اول غزال شیر افکن شهر آشوبه راست کلدی کمان
ابروسندن بر سینهسنه جوان بر پیکان دلدوز اوردی که جانی آجیسندن لذت
کاردن کادی اونتدی • قصد صید ایدرکن نخجیر وار دام عشقه کرفتار اولدی **شعر** کوردی
چو ز قامت خیالن انوک • دکدی جانده بلا نهالن انوک • عشق غوغاسی کلدی کیتدی فراغ •
اوردی خال خیالی جاننه داغ • صوردی که ای رشک پری وای جان بتان آدی سن کیم سن
و بونده نیلوسن و سبب نه در که بو غوللده مواانست ایلرسن **مثنوی** بکا ای کم نه برجک ماهی سن سن
نه کوندن بر توالدک ای مه نو • که صالدک بر جسنه ای مه نو • اکر انسانسک انسانله اول
پری ایسک ندر یانکده غوغول • زندل بر غم برودندن براه بردرد ایدوب ایدی کای
دولت بیدار بخت خفته حالمدن نه صوررسن نا قصهٔ دل شکستهٔ احوالمدن استفسار ایدرسن
بیت سری دارم که سامانی ندارد • بدل دردی که درمانی ندارد • ایلنس دو زکادم بو پیر
کهن سال دردل بیقرارم مونسی اندوه و ملالدر لباسم بو بلاسدر که کوررسن بال و بالمدر •

بو یله بو

بو حالاوزده دیکه مشاهده بیورورسن عمرمی دایم محنت و بلا ایله کچوردم وجانمه مدام ساقی
دهر الندن شراب قهر ایچوردم جواز ایتدی ای مراد دل عندیب واي اینیس خاطر محنت رسیده ع
حیف باشد چو تو شهبازاسیر قفسی رواامید دکه سن بو حسن عجب و شکل غریب وچهره دلفریبله بو
پیر فرتوتك اسیر زنجیر تسخیری اوله سن وعینن عظیم در که سن بو زیب و بها ایله باذار
روزکارده بی قدرو بها و بنی برك و نوا قاله سن کل سنی شبستانه الیوب سریر عزته
کچوره یم و مملکتك ملکه سی ایده یم رایت قدوکی ذروه رفعته یتشدوره یم نظم
هر انچه از عمر بیشین رفت کو رو کنون نه دو از نوست و دو زی از نو بیا تا از در دولت
درایم چو دولت خوش دراید خوش درآیم تو دل خوش باش تا من جان فروشم توساقی
باش تا من می نیوشم زن چون نوید وصالی کوش ایتدی و پیمان پیمانی بشنك عذر له صنوب
عقد اتدوکی ایمانی بالکلیه اونوتدی جواز نی کندویه مایل کوردی ای ایتدی ای جاز و
جهان فرصت غنیمتدر ننوتوقف ایدرسن کل کیده لم بیربیدار اولنجه مسافه دور و دراز
قطع ایده لم زن آهسته زکی پیرك باشی دیزندن اندوروب یره قودی جست و چالاك
عفت جوانه سوار اولوب دست اعتماد یله میان جوانی در اغوش ایتدی و آتش محبتله شویله
طوتشدی و عنان تسهو تلشو یله یاپشدی که دعوای عصمت و عفتی فراموش ایتدی
بو اثناده دهقان بیدار اولوب کوردی که بر جواز سوار اولمش و جانانانوك پای وصالینه
خلخال و ساعد صحبتنه سوار اولمش آتش غیرتی زبانه چکدی و دود حمیت باشنه
باشنه چکدی و بحر کبی جوش و سیل کبی خروش ایدوب ایتدی بیت یار من مهر دوستانك
بردنا مهر دیرینه ازمیان برداشت آخر ای بی وفا نه عجب نقش و رنك اتدك و ای دلفریب
نه غریب دیو و نیرنك اتدك ای بی حقیقت قنی عهد و پیمانك و ای بی مروت قنی عقد
ایمانك قنی حقوق صحبت قنی وفا و حقیقت قنی دعوای عفت قنی مقصام کترت عهد
زن ایتدی ای بیرنابالغ بو سوزدن فارغ اول که خوبلرده وفا اولمز بونلردن حسن
همان سهیل ثریا ایله جمع ایمك و آتش سوزان ایله نهال کل دیكمك کبیدر شعر ایها الناکح
للثریا سهیلا عمرك الله کیف یلتقیان هی شامیة اذا ما استقلت وسهیل اذا ما
استقل یمانی سن مکر ایشتمدك اوله کم دیمشلردر بیت کفتم ز مهر ورزان رسم وفا
بیاموز کفتا زماه رویان این کار کمتر آید شعر اکرچه چوقدر دینده تسویلش ولکن
اولمیه بوندن بتر ایش که اوده بغری عاشق طاغه طاغی اوله معشوقنك اندن فراغی
الونك اولدر دیله یانه سینه اونك نوددوقیمه آیینه سینه بر ایتدی ای پیری دایره

اوموق

انصافدن

طره‌سی چقدق وجفاکارلق بابنی دل آزارلق کلیدی ایله آچدک • قودوقچه پیمان شکنلک مکافاتنه
کرفتار اوله‌سن • وبکا آخر وقتده سز کوردک • فلک جزاسنده عنقریب بوله‌سن بیت صقن
آه ندای نکار صاقن • کینه جودر بو روزکار صاقن • زنانوک جانبنه التفات ایتمیوب جوانه
ایدی بر طور درسن کیدلم • تا جفای یادینه فراقدن قورتلوب سرمنزل صفایه ایرلم • ملکزاده
سمند تیزرفتار هامون نورد دریاکذارده که شمال تندر • واکا همراه اولمزدی • و وهم تیزکرد
کردنزاره ایرمزدی و اثرن کوره مزدی بیت فلک وار اولسه چون میدانده دایر هلالندن
اولور سیاره ظاهر ایاغندن اتلسه نعل پاره • اولوردی کوش چرخه کوشواره • کرد عالم
ایچنه بر دمده چون برق • الکی منزلدی اکر غربله شرق • عنان ویروب اول بیابان بی پایانده
آب کبی روان و باد کبی دوان اولوب آن واحده دیده دهقاندن غایب وناپیدا اولدیلر
بیچاره بادل صدپاره چون بو حالی مشاهده ایتدی باوجود که کربت غربت و شدائد راه
مسافرتدن نه طاقت اولمشدی حرقت فرقت همراه صبر وتحمل ایده میوب افتان وخیزان
عقبلرنده دوشدی کیدی ع دردمندان راه می پرسند وازپی میروند • کیدرکن کندو
کندویه ایدی بونلر طایفه سنده خود وفا اولمز و بنای عهدلرنده بقا ومشرب قلبلرنده
صفا اولمز شعر دع ذکرهن فما لهن وفا • ریح الصبا وعهودهن سوا • بن بونلرک قولنه
اعتماد ایدوب وطن مالوف ودیار معهودمی ترک ایلدم • حالیا بو حال ایله رجوع ایتمک میسر
درونمده بو طاقت ومجال اولمدی ایدلرندن بیتمک • وبنا علی غایة النهایه عقبلرینجه کتمک متصور
اما بنم عاقبتکارم نجه اولسه وخاتمت حالمزه نهایت بولسه کرک بیت میرود کرد جهان
در پی دل بی سر و پا • حکم کار مرا پا و سری پیدا نیست • اما چون بونلر بر زمان کیتدیلر خیلی مسافه
قطع ایتدیلر کیدرلرکن بر چشمه ساره و بر سایه سپید واره یتدیلر • چون اسبچه الله حرکتدن
محبت ومحبوبیه اثر ملال وقوت حرکته فتور وکلال طاری اولدیغی ایتدیلر اولی بودرکه بو مقامده
بر ساعت آسایش وآرام ایده‌وز • وشهسوار میدان آسمان چنبر دایره نصف النهاردن کذار
ایدیجک بز دخی بو مقامدن قیام ایدوب ماه کبی منزل معهوده خرام ایده‌وز • آتلرندن اسبلک
پیاده اولوب سایه درخته کلدیلر بر زمان لب آبده اوتوروب کتاب عشقه تر تنفضل و
باب اچیقوب محاوره ومشاعره یه آغاز قیلدیلر جوان روی رنکین نکاری و زلف مشکین
دلداری مشاهده ایدوب حوالی رخسار کلرنکنده حلقه طره غالیه باری معاینه ایلدکده
ایتدی بیت زلف مشکین حلقه‌ات بر روی کلکون بسته‌اند • می ندانم روز وشب را یک
چون بسته‌اند جانان دخی بر زمان اول سرو نازک سرافرازلکن و اول شوخ طنازک

دیکر

دلنواز

دلنوازلکن تماشا ایلدي ونخل قامت زیباسنه که رشك طوبی وغیرت سدرة المنتهی ایدي
نظر ایدوب بو بیتی انشا ایلدي بیت نخل بالای ترا با دبچه موزون بسته اند صدهزاران
نازکی بریکدکر چون بسته اند اثنای مصاحبتده زن دهقانه تقاضای طبیعت مقتضاسنجه
تجدید طهارت لازم کلدی حرمت وادب رعایت ایدوب اول موضعدن خیلی مسافه ایلد.
خلوت کوزدوب بر بیشه قربنده بر چشمه کوردی هنوز کنار چشمه یه وارمدن بر شیر
غران که شیر آسمان انوك هیبتندن لرزان وکاو سپهر نهیب مهابتندن کریزان ایدي
شعر همی آمد خروشان وستیزان مر برجرخ ازسهمش کریزان بر نیش تلخ ازنهر آب باده
بتیغ ناب اوخون ناب باده التهاب آتش جوع ذاطراف دشت دغانی کسست ایدکو چشم
برخشمی اول شوخ چشمه داستکلوب فی الحال قلاب چنکال الله قاپوب اول بیشه یه
ایلدي جوان چون صفیر شیری اشتدي ونکاری کناره چکدوکن تماشا ایلدي بیم جاندن
همان اول آن کندوسن آت ارقاسنه براغوب راه بیابانه طوتدی کیتدي ع بلا را دیدو دو
از یار برتافت القصه جوان هول جاندن نهان اول آن کندوسن آت ارقاسنه براغوب
راه بیابانی طوتدي کیتدي ادن بقیه یوب قاچدي جانانی چنکال شیر غرانه کرفتار
قدعجبا نده نه اکدیسه بچدی ع هرکسی آن درود عاقبت کار که کشت بیر دهقان انکن
عقبنجه افتان وخیزان وحیران وکریان کیدوب کندی اول چشمه کنارنه کلوب آنلردن اثر
ونشان کورمیوب فریاد وفغان ایدوب ایدي بیت درد اکه یار رفت ودلم رادوا نکرد
صد وعده پیش یاد ویکی راه وفا نکرد بر زمانه ایام وصل وهنکام اتصال خیال محال
نالش ایدي و قطرات حسرات ومخاجات عبراتي باغ رخساره وسمن عذارنه روان ایدوب ایدی
بیت قانی اول کونلرکه وصل یار دلم مسرور ردم اول جمال حسننه بن وصلنه مغرور ایدم
بیت چند ازوي که مارا در سرابستان وصل چون کل و بلبل مجال خنده وکفتار بود دریغ
که انوار لمعات مواصلت ظلمات ایام مفارقه مبدل اولدي وحیف که بهار حضور وراحت
دبور محنتله خزان وبرك وباد دولت نکبت انکبته دیزان اولدي قطعه دیروز چنان وصال
کرینه بسیار ونالهٔ بیشمار دن صکره نظر ایلدي کوردیکه تا ریقدن بمنك اثری بیشه جانبنه
کیتدي بی محابا اول اثري ایزلیوب ودیده احتیاطله جوانبی کوزلیوب کتدی اول
موضعه یتدي که شیر اونك شکمن چاك ایتمشدی ولحساسندن بعضني بیوب باقیسن انده قو
کمشدی بیر فرتوت اول حالی مشاهده ایدجك سراسیمه ومبهوت اولدي بلدی که اول
بیوفا جنایت خیانتك عقده عقابنه کرفتار اولمش وایدوکی غدر ونقض عهدك جزا

اولکت

جانان افروزی امروز چنین فراق عالم سوزی
افسوس که بر دفتر عمر ایام آنرا
روزی ننویسد این را روزی
صح

پاداشی بولمش بر زمان دیده عبرتله انوک حالنه بقدی حیران اولدی وانوک محنتنه کندونک
غربتنه هزار ناله و آهله کریان اولدی **بیت** ز لب ناله اش بر ثریا رسید • زمرکان سرشکش
بدریا رسید • بو مثللک فایده سی اولدرکه هر کسه که چهره عهد و وفایی ناخن غدر و جفا ایله
خراش ایده کذلك کاتب دهر انوک رقم وجودنی قلم تراش قهر ایله دفتر دو زکاردن تراش
بیت بیوفایی هرکجا رخت افکند • عاقبت انجا ویران کند • معلوم ایدی بنده بلوردم که
نقض میثاق و ترع باب نفاق خلاف محاسن اوصاف و نقیض مکارم اخلاقدر سنك
منافع محبت و فواید صحبتك بکا واصل اولوب بو ایکی یلده اوستمدن سنك واسطکله مندفع
اولدی و اعدانك بندن رشته طمعی سنك یمن همت و برکت عنایتکله منقطع اولدی
بس مروته لایق بو دکه بو مکرمتك مکافاتنی ذمت همتمه واجب بلم و سنك بندلرکی
کسمه ده اکی دیشم قالنجه چالشوب خلاصك با بنده ایدوکم عهدك عهده سندن نکلم
اما خاطرومه بو خطرناك خاطر مخطور ایدی که قسا و تندن نعمانن تمالك و تماسك
المدن کیدی • تا آیینه دل اول غبار دن صفا • و مرآت خاطر اول زنکاردن جلا بولمیه
ممکن دکلدر که سنك عقده کارك تمام کشایش بوله • کربه ایدی شویله فهم ولنور که بنم
جانبمدن خاطرکده خرشه اولوب نقض عهد اندیشه سن ایده حال بوکه بن بنده عهد و
پیمانی میان جانه عقد ایدوب ایمان غلاظ و شداد ایله مؤکد اتمشدر من بعد غدر و نفاق
و نقض عهد شقاق احتمال ویرمه و سوابق وحشتی مطلقا خاطره کتورمه که قانون
مخالصه جدید و آیین مخاصمه قدیمی نسخ اتمشدر سندن نه قابلیق و حق کذارلق
متوقع و مطلوب ایکن مکارلق و حیله کارلق زمره سندن معدود و محسوب اولمه و حب
مناقب و آیینه محاسنکی زنك نیرنك و زنك غدرله موسوم و معیوب قلمه **بیت** چیف
دار آیینه دل که صفا از همه به • مسکن عهد که آیین وفا از همه به • عاقل کامل و هوشمند
صافی دل که بر کمسنه دن شمه تعطف • و کرشمه تلطف کوره بنای اخلاص و قواعد
اختصاصی ذروه سمایه یتوردوب نهال صدق و صفادن میوه لطف و وفا بتوردر اکر
اکر ضمیرندن بو دغدغه ظاهر اولسه و خاطره بر شبهه خطور قلسه فی الحال کاتب صفحه
حیالندن محو ایدوب من بعد انی بر امن عرصه خاطره کتورمز علی الخصوص که ما بینلرنده
عقده عهد و میثاق مبرم اولوب ایمان غلاظ و شداد ایله محکم اولمش اوله معلوم کدر که
بیوفالرك خاتمتی مشوم و عاقبتی مذموم در • و ارباب غدر سعادت دنیا و عقبادن
محروم در • ایمان کاذبه بنیان عمری ویران ایدر خلف وعده و نقض پیمان بنیاد عمر

زندکانیی خاکه یکسان ایدر. الیمین الکاذبة تدع الدیار بلاقع **نظم** چون درخست آدمی و
بیخ عهد. بیخ را تیمار می باید بجهد. عهد فاسد بیخ پوسیده بود. وز ثمار لطف ببریده بود.
نقض میثاق و عهود از احمقیست حفظ سوگند و وفا کار تقیست امیدوارم که وفادارلق
حقنی فراموش ایتمیوب مقدمات آزادی قویه سن و عقد ایلدوکك عهدی نقض ایتمیوب
نقش غش دغلی صفحه دلدن یویه سن موش ایدی **بیت** هرکس که در وفای تو سوگند شکند
جان و دلش بزخم حادث فگار باد. حاشا که من بعهده وفا وسنی بند بلادن رها ایتیم فاما
خاطرمه خلجان ایدن خاطره سکا بیان ایتمسم. بنی گرداب تفکره. و لجه تحیره براقدی.
کربه ایدی مکنون خاطر و مضمون ما فی الضمیرکی بکا اعلام ایله تا بن دخی دیده تدبیر ایله
اکا نظر ایدوب سنك پایه عقل و ادراککی بلم. و اندازه اندیشه و دانشکی معلوم قلم
موش ایدی ای کربه اهل تجربه بیورمشلردر که دوستلکی نوع در. بری اولدر که صدیق
کامل و رغبت شامل ایله بی شایبه غرض و بی توقع عوض جانب موالات و مصافاته
مایل اوله لر. ایکنجی انلردر که یا مطالع منافع و یا دفع مضاد و رفع مضار ایچون
بو طریقی اختیار قیله لر. اول کی طایفه که ابواب صداقت صفای نیت و خلوص عقیدت ایله
فتح ایتمشلردر. هرحالده انلاره اعتماد مجالی واردر. و هر زمان انلرك جانبندن امن و
امان محتملدر. و انلرك حقنده ممکن اولان انبساط و نوازش دوش و دانشدن منحرف
مثنوی دوست بود غمخور دل خسته سان. ورنه رها کن سخن ناکسان. زهر ترا دوست چه داند
عیب ترا دوست چه خواند هنر. اما انلرك صفت صداقتی سپر دفع مضرت ایده لر یا وسیله
جذب منافع و واسطه جلب مطالع قیله لر حالیا برمنوال اوزره قرار ایتمز که بساط
مباسطه ده انبساطی در دار ایده لر. و گاه سایر موافقت ده روش بوزوب مخالف
پرده ده آغاز ایده لر **بیت** که دوستی کنند چو ز شیر و شکر. که دشمنی سخت تر از تیر و تبر
مرد دانا بو مقوله اصدقانك بعضی حاجاتنده مساعده ده قصور ایتمز و بالکلیه زمام
اختیارن انلرك قبضه اقتدارنه تسلیم ایلمز. بلکه اتمام مهماتنده اعدا لطیفه یه
تمسك ایدوب تحصیل مرامنده تدریجله سرانجام ویرور. و انلرك ضمننده کندو جانبنی
دخی ملاحظه ایدوب شرط احتیاطی کما ینبغی محافظه قلور که جمیع امورده احتیاط
مناسبدر. بلکه صیانت نفس علی کل حال واجبدر که هرکسکه بو مقوله احبا ایله مصاحبتی
طریقی بو روشه سلوك ایده. السنه ناسده حقیقت مروتله مذکور اولور. و میان عام و خاص
زینت رای و رویتله معروف و مشهور اولور. بنده فکرم بودر که همان بو منهجه اوزره سالك

کلدر
شکر
اولم

چون سنك استخلاصكى ذمت عهدیمه آلدم لاجرم انجاز وعد وایفاء عهد لازمدر اما صیانت
ذات ومحافظت نفسم بابنده دخی ممكن اولن احتیاط واجبدر زیرا كه بنم سندن خوف وخشیتم
زیاده در اول طایفه دنكه سنك حریم حرمكه اختصاصله انلرك دام كامندن خلاص اولدم
وسنك بكا بغض وعداوتك انلردن ناشیدر انلردنكه سكله قبول عهدیمه انلرك دفع
درودی ایچوندر ذمتمه لازم قلدم سنك جانبكدن دخی بنم باعمده واقع اولان ملایمت و
ملاطفت مقرردركه مصلحت وقت وضرورت دفع مضرت ایچوندر حالا بكا فرصتدركه خصمك
مكر واحتیالندن حذر ایدوب سمع قبولله اقوال ومقالنی كوش ایتیم ومآل حاله نظر ایدوب
جانب حزم واحتیاطی فراموش ایتیم كه بیورمشلردر **نظم** در استحكام كار خویش میكوش
مكن قانون حكمت را فراموش كسی كو كار بر بنیاد سازد بنای عقل را آباد سازد كربه بیدی
ای موش سن بغایت زیرك وباهوش ایمش سن بن سنك مبلغ ادراكك نه مرتبه ایدوكن بیلمزدم
ومقدار دانش وبینشكی فهم ایمزدم چون بنی بو كلمات حكمت نكاتكدن بهره مند ایدوب
جواهر پندكی كوش هوشمه بند وپیوند ایدك ونور لطف وكرمكدن زدور دكلدركه اعلام بیوره سن
كه بنی بندن نوره قورتارمق وهم سن سلامتله قورتلمق نیجه میسردر وبو قفل مشكلك فتحی نیجه
كلید اندیشه ایله ممكن ومتصوردر موش تبسم ایدی واتدی **بیت** اولمدن عنبریه هیچ چاره واكر
اوكلمز ذنیده نه یاره واردر ای كربه صنعت جوبی الننده در بو بابده فكر صواب بودركه
جمیع بندلروی تیغ تامیله كسم اما شول عقده كه اصل البابدر كندو جانم ایچون حفظ ایدم
وفرصت كوزدم تا سك بكا قصددن اهم برمهم حادث اولوب سنی صیددن عاجز اوله سن
وكا اشتغال ایله مجالك اولمیه كه بنیجه چكالكله بكا دسترس بوله سن اول عقده یی دخی
حل ایدم بندن نو بند كزندن خلاص اولوب ایكیمزك دخی مرادی احسن وجه اوزره
میسر ومحصل اوله كربه بیلدیكه موش بغایت دانا وعاقلدر وصنعتنده استاد كاملدر
فسون وفسانه ایله عقلن الدرن وعلت وبهانه ایله بولندن ایلمز ضروری بو حكمی
امضا ایدوب بو قضایه رضا ویردی وموش دامك بندلرینی بر بر كسوب اول
عقده كه جمله سنك عهده سنده ایدی حالی اوزرنه قودی واول كیجه تمام خواب و
آرام ایتمیوب كتاب حكمتدن نیجه فصل وباب اوقودی اول زمانكه طاوس زرین
بال سپهر ریاض سپهرده جلوه واهتزازه كلدی وشهباز آشیانه طارم چارم شهر نور كستر
هوای فضای افقده پروازه كلدی **بیت** صبحدم اوردی سمند چرخه زرین بركنش
نوردن چكدی لوابی اژدها پیكر كنش ضیای خام طمع امید سكاد ایله اراقدن نیدیار اوكلدی

موش ایدی اشته اول وقت کلدیکه اول عقد اندوکز عهدک عهدن سندن کلم قا ولضامن
اولدوغم وعده یه بتمامه وفا قلم چون کوبه صیادی کوردی جان سپرهبندن الیویوب
هلا که منتظر اولدیغی طوردی صیاد کلنجک موش عقده باقی یی دخی حل ایدوب کربه هول
جانندن موشی فراموش قلدی و بای کشان ناچوب براغاج باشنه چقدی موش دخی اول
تسونیسیدن خلاص اولوب سوراخنه کردی و خلاص بولدی صیاد کلدی دامک رشته لرن
کسته و عقده لرین بریده بولدی نفسنه دهشت و حیرت مستولی اولدی چندانکه اطرافنی
تجسس و تفحص ایلدی نسیبندن نام ونشان بولامیوب دام کسسته و خاطر شکسته ایله
خایب و خاسر دوندی کتدی بر زماندن صکره موش سوراخدن باش طشره چقردی
کربه ایراقدن کوروب باقی و آرمغه خوف ایلدی و خدمتنه ملازمتده قصوری زبان
معذرتله عرض ایدوب ایتدی بیت چون حصول دولت وصلک محال اولدی بکا
کوزلرچی برله ایراقدن مرحبا اولسون سکا کربه دخی آوازه انکه ایله نالش ایدوب ایتدی
بیت یا رب اول دشمن بحسنلو یاره نیدم نیلدم سود کمدن عتبی اول دلداره نیدم نیلدم
بنجون بندن اعراض و مصاحبتمدن احتراز ایدرسن مکر بلمزمسن اوکه بر صدیق صادق و
رفیق تحصیل ایدک و نوایب زمانه ایچون بر حصار امن و امان و اولادک احفادک ایچون
بر حصن شداد بنیان بنیاد ایلدک بری کل تا اندوکک الطاف و ملاطفتنک مکافاتنی
اضعاف مضاعفه بندن کوره سن و دیلدوکک درخت مروت سایه سنده تاب آفتاب
حوادثدن مصون اولوب نهال آرزوده میوهٔ مراد اتکایره سن سن بنجون بندن نفرت
ایدرسن کربن بو جریده ایدم که اندکک الطافک وظایف عذرنی نیجه زبان عجزیله ادا
وا اول انعام و احسانک شکرنی نه طریقله سیزین کام اولم بیت هم تازه رو بودم هم خجل
هم شادمانم هم تنکدل کز عهده بیرون آمدن نتوانم این انعام را موش همان پای احتیاط
بساط انبساطده متحاشی کزوب و برکار دعا دسلحت مصاحبت کربه دن کناره جنب
نقطه کرداد دایرهٔ وحدت و زاویهٔ عزلتده قرار ایلدی و بو شکل مثلی که بو رمسلوددن
هذا زمان العقوق و لا زمان الحقوق کلک فکر و ابنویه خیالله صحیفه حسب حالنه یازدوب
آواز حزین ایله ایدی بیت رو زکاریست که از غایت بیداد درد نیست ممکن که کسی راسر و
سامان باشد چشم نیکی زکه داریم بعهدی که درو کو کسی بد نکند غایت احسان باشد
چون بو زمان زمان وحدت و اوقات خلوت و فراغتدر خاطرمه بو خطور ایدرکه من بعد
ابنای زمانله مصاحبت هواسن ایتمیم و کاینامن کان اخوان خلاندن بر فردله مجالست پروسن

قلم

پیراهن ضمیرینه کتورمیم • که همدم آرزو کندم همدمی خویش • کربه ایتدی ای موش لطف ایله بکا هجران
سوزن سویلیه و دیدارکی بندن دریغ ایدوب • دوستلق حقنی و آشنالق حرمتنی ضایع ایلیه •
هر کمسه که الفت جهد بله بر صدقلو صادق اله کتوره • قدرن بلمیوب آسانلقله الدن یتوره دوستلق
نتایجندن محروم اوله سایر احباب دخی اندن نا امید اولوب انوک مصاحبتندن اعراض و
اجتناب قله بیت بدکسی دانکه دوست بکذارد • بهتر آنکو که رفت و بکذارد • سویله بیلکه
سکا بنم ذمتمده منت جانی و بجاورانیدن • و بکا سنک برکت و صحبتکله صحبت زندکانی
رایکانیدن • و میانمزده اولان عقد عهد مودت تعرض انحلالدن مصون و ما بینمزده اولان
رشتهٔ محبت و مودت تطرق انقطاعدن مأموندر بیت توان شنیدن نسیم وفا و عهد
قدیم • زهر کلی که دمد تا قیامت از کل ما • مادام که ساقی عمر باقیدر سنک الکدن نوش
ایدوکم جام کرمی فراموش ایتمسم کرک • و ایدوککم مروتک مکافاتنده بذل مجهود ایدوب •
دایرهٔ مهر و محبتکدن طشره کتمسم کرک بیت شکر کرمت که همچو کل تو بر پوست • هوس نیم و
بصد زبان خواهم کفت • هر چند که کربه باب ابرامده کلامی سرحد اطنابه یتوردی
و ایمان غلاظ و شداد ایدوب دیلدم که هر کاه که عداوت عارضی اوله جانبیندن ملال
و ملالتمله زوال پذیر اولمق میسردر • اول ماده ده که عداوتک ذاتی مصاحبت فنون
جنون و سفاهتدن محسوبدر و معدود دکلدر • اما چون عداوت ذاتی اوله هر چند که
ظاهر ابنیاد صداقت و مقدمات مودت مشید و ممهد اوله اکا اعتماد ایتمامک کرک
و محافظهٔ مالده بر دقیقه نا مرعی قومامق کرک • زیرا که انوک مضرتی چوقدر و مفاسدینه
نهایت یوقدر بس همان اولی بودر که چون میانمزده مناسبت اضداددر و نسبت تضاد
بینمزده مصاحبت سوداسن باد که کتورمیه سن بن خود صمیم جاندن سنک صحبتکدن کریزانم
هر کمسه که خلاف جنسیله مصاحبت سوداسن ایده اکا اول بلا یتیشه که اول غوکه یتشدی •
کربه استفسار ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت موش ایتدی روایت ایدرلر که بر موش
بر چشمه کنارنده وطن طوتمشدی • اول چشمه ده بر غوک اولوردی کاه کاه کسب هوا ایچون
آبدن چیقوب چشمه کنارینه کلوردی بر کون کنار آبده • و لب چشمه ده نغمهٔ دلخروشله جانک
بر درد دلرین دریده قلوردی • و کندوسنی بلبل هزاردستان صانوب آواز نازکلریله کلوزاله
بندندن دل قوشلرینی رمیده قلوردی بیت اکرچه زشت سر اغاز و بد مخارج ایدی • ولی
اصول دایرهٔ سینه‌دن خارج ایدی • اول زمانده موش کوشهٔ کاشانه سنده زمزمه‌سنه مشغول
ایدی داستان چون آوازنی شورانکیز غوکی استماع ایتدی متحیر اولوب بی اختیار تماشای خواننده

آهنکنه

وقابله ایدیب

آهنکنه طشره چقدی وسماع نغماتنه مشغول اولوب اصول طوتب الن النه اوردی باش
اوینادوب قویروغن دبردوب طوردی صوفیلر کبی رقصه کیردی غوکه موشک بو حرکتی
زیاده خوش کلدی وتحسین آفرین اوقیوب موشله آشنالق هوسی دیک دماغنه چوش ایتدی
ایدی اکرچه زواجر مصاحبت ناجنسدن مانع وحایل ایدی اما هوای طبیعتی موشه مایل
القصه بربریله الش والفت ایدوب همواره ذوق وصحبت ایدرلردی وبربرنه عجب حکایتلر
ودلکش روایتلر ایدرلردی نظم نرد دل باهم کرمی باختند ورز وساوس سینه پی
پرداختند غوک نزد هوش دلستان آمدی پیچنان قصد اش یاد آمدی موش برکون
غوکه ایتدی ای یار مهربان بر وقت اولورکه سکا کشف راز نهان ایتمک دیلرم وخاطر
پریشانمی صحبت شریفکله شادمان ایتمک آرزو ایلرم کاه اولورکه نفسم انفاسکلاوی ییکی
استماع ایتمک دیلر وقت اولورکه کوکلم نغمات طرب انکیزکله رقص وسماع ایتمک دیلر سن
اول محلده معمر آبده استراحت وخوابده بولنور سن اول محلده بیت سن بکا کلمک بعید و بن سکا
وارمق محال کیم هما امزیره قونمز کبوتر کعبه‌یه بیت آنجا که تویی آمدن من مشکل وینجا که منم همزاد
مسکن بردل هرچند که فریاد ایدرم صدا آبدن اشترسن وهربارکه نعره اوردم غوکلر
غوغاسندن استماع اتمزسن پس برحیله فکر ایتمک کرک که چون بن چشمه کنارنه کلم واقف
اولاسن وبن آواز آوازه اله دوکدن بنی بیلوب طشره کله سن غوک ایتدی راست بیوردسن بن همیشه
بو اندیشه ده یم که یارب یار دودمسازم کنار چشمه‌یه کلیجک بن قعر آبده اکا نه جواب ویرم
واولیم ایچون چکدوکی الم انتظارک اعتذاری عهده سندن نه طریقله کلم کاه اولورکه
بن سنک سوراخک قپوسنه واروردم سن بیابانده بولنوب مدت مدید منتظر اولورن
خیلی زماندرکه خاطر فاترده خلجان ایدرکه سکا بو معنیدن بر شمه درمیان ایدیدم سن خود
کرامت ایدوب صفای باطنله مکنون ضمیری بلدک وبو معنی احسن وجه او زره بیان قلدک
حالا بو خصوصک تدبیری دخی سکا مخصوصدر وبو مشکلک حل رایی اصابت پذیرکه
متوقفدر ع ذهن لطیف تو همه فکر نکو کند موش ایتدی بو امرک سررشته تدبیری
سرانکشت قدرتم زده در صواب بوددکه بر رشته دراز پیدا ایدوب بر طرفن بنم پایمه بند
وبرجانبن سنک پایکه پیوند ایدوب چون بولب آبه کلم سررشته تحریک ایدم بنم قدوممدن
متنبه اولوب قدم رنجه قلاسن اکرکاه کاه سندخی مقدم شریفکله درزاویه مزه
تشریف بیوره سن رشته تحریکله بنی آکاه ایده سن طرفیندن چون عقد عهده بو رشته اوزره
انتظام وعقد صحبته بو رشته ایله استحکام ویردیلر همواره بو شرطی رعایت قلورلردی

ره

وهر بري آخرلشحالندن بو طريقله جنبردار اولورلوردي بركون موش لب آبه كلدي تا غوكي طلب
ايدوب اساس صحبت بنياد ايدوب خانهٔ عشرتي آباد ايده لر ناكاه بر زاغ سياه قضا
ناكاه كبي فضاي هواده اوجركن چشم طمعله كنار چشمه ده موشي كوردي قضاي آسماني
كبي في الحال اينوب قصاب وار بيچارهٔ قناره منقارينه اوردي و پرواز كلدي
اول رشته ايله كه بر طرفي پاي غوكه بسته و بر جانبي پاي موشه بند اولمشدي غوك درون
آبدن نظره كلوب هواده معلق و سربكون اولدي خلايق زاغ و غوكي بو حال اوزره كو
و بونقش بوالعجبي تماشا ايديجك زبان طعن و طنزي دراز ايديلر و تعجب طريقله ايدرلر
عجب حالدر كه زاغ بر خلاف عادت بر غوكي شكار ايتمش هركز غوك شكار اولمامشدر
ولكن شآمت مصاحبت موشدن بو بلايه مبتلا اولمشدر هزار ازهزار بو مقوله بلالره
سزاواردر اولكمسه كه خلاف جنسله مصاحبت اختيار قيله بيت اي فغان از يار ناجنس اي
فغان همنشين نيك جوييد اي مهان بو مثل موجبنجه واجبدر كه صاحب راي صايب ناجنسله
مصاحبت قيلميه تا غوك كبي فضاي هواده و رشتهٔ بلايه آويخته اولميه حالا بكا بو داعيه
دوشمشدر كه من بعد بني نوعم صحبتندن مجانبت ايدم بو قنده قالدي كه خلاف
جنسله مصاحبت ايدم نظم تو عزلت جوي و دور از انجمن باش رفيق خويشتن هم خويشتن باش
زعزلت شاه مرغان گشت سيمرغ يكي مرغست و خواندنش بسيمرغ كريه ايدي چون لذت
صحبتدن نفرت ايدردك تا بدايهٔ حالده دانهٔ تملق و دام تلطف و تخلق ايله بني صيد
ايدوب بند ايدردك و چون عاقبت مزرعهٔ حالكده تخم مخالفت اكوردك اول زميندن لدع
بخوديهال مخالفت دروردك مثنوي ساقي بوقا سر سبو بكشاد چون نشستم بدم جام ز كف
بنهادي چون نديدي هر خواستي داد آخر اول نجه صافيم جرا ميدادي موش جواب ويروب
ديديكم اول زمانده سكا احتياجم واريدي كه اعداي جان شكارك پنجه سندن خلاص
دشوار ايدي عاقل اكر بر دامه كرفتار اولسه كه انده نجات دشمنك حسن اهتمامنه وابسته
اولسه ضروريدر اونك مداراتنه و موالاتنه تشبث ايدوب اظهار آثار مودته ارتكاب ايدر
چون مقصودنه فايز اولوب مراداتنه ظفر بولور اندن تضرر و تصبر الكله مصاحبتندن
تنفر ايدوب مجالستندن اجتناب ايدر اما بو نفرت عداوت و انكاردن بو وحشت
استكشاف و استكبار جهتندن دكلدر كه نته كم بچهٔ شير اچون مادرلري آرد بجه كيدرلر
چون شيردن سير اولورلر سابقه وحشت موانستندن فراغت ايده لر براحد بلور كه
اونك باعثي مقتضي عداوت دكلدر بزم ده چون ميانمزده باب سعادت معاودت

ومظاهرت مسدود اولدي ترك مصاحبت ومواصلت صوب صوابه قريب كورينور بيت
هر كه از وفايده مي رسد ديدن او راحت جان ودلست • وانكه ازاو فايده نتوان كرفت
صحبت آن بپرهيز وعاجلست • بري دخي بوكه ايكيمزك دخي طينت خلقتي آب معاودتله سرشته
اولوب آوازۀ عداوت آذان واسماعه وصول بولمشدر • ونفوس وطباعده مذكور
اولمشدر اول مصادقه كه مصلحت وقتي باعث اولمشدر • براي قضاي حاجت اولمشدر
چندان اعتماد قلنمق كركدر • وآني نزاكت ووزن حسابه الممق كركدر • چون بابنده رشته
غرض منقطع اوله موافقت ومخالفته منقلب اولوب صداقت عداوت اصليه يه رجوع قله
مثلا آب كبي كه مادام كه تاب آتشه قريب اوله كرم اولور • چون آتشدن بعيد اولا همان
برودت اصليه يه معاودت قلور كه هر كسه يه معلومدر كه موشك كربه دن تفنال دشمني
بو قدر سنك بكا بو قدر آشنا قلوك باعث دكلدر الا بو كه بنم اتمه ديش بيلورسن • وقاله
آتش بورسن بنم خوان حرامي سنگ مادر كه دن حلال اكلرسن هيچ توجيه وتاويله ميسر دكلدر
كه بن سنك كذافكه فريفته اولم وسنك دعواي مهر ومحبتكه اعتقاد • وبنياد عهد وپيمانكه
اعتماد قلم بيت كربه را با موش كي بود دست مهر ما دري • كربه ايدي بو سوزلري عهدو
جد ايله مي سويلرسن يا في نفس الامر هزل ومطايبه مي ايلرسن موش جواب ويردي كه ع دجان
بازي چه جاي بازي باشد • بو كلام حليۀ صدقله محلي وشايبۀ هزلدن معرا دكلدر اي
عينله معاين وبرهان يقينله مبرهندر • وبيندر كه بنجلين ناتواني لا زمدر كه سنك كبي توانا
صحبتندن نصدن مرحله كريزان اوله • وضعيف مزاجه واجبدر كه اول عارضه دن هيچ مرهم
وداروايله علاج پذير اولميه نقيدرا لامكان احتراز قله بيت مرا ز كهر كه با مهر ستيزد •
جنان افتد كه هر كز بر نخيزد • حالا مصلحت وقتي بودر كه بن سندن احتياط اوزره اولم
سن صياددن من بعد بنمله سنك ميانكده صفاي عقيدت معتبردر ومخالفت معنويه ومناسبت
ومصادقت روحاني ميسر بيت چون ميان من وتو قربت جاني باشد • چه تفاوت كند ار بعد
مكاني باشد • حقيقت حال بودر كه سنكله بنم ميانمده اميد وصال واحتمال اتصال
طيف خيال وتصور محالدر • كربه بو نويد وصالدن محروم اولنجه بر زمان فرياد ايدوب نوما ولدي
وآتش فراقله درون سينه سن داغلدي • وآه سرد چكوب وناله بر درد ايدوب دلكرم وآواز
بزمله توجيه آغاز ايدوب ايتدي نظم زهم بريدن ياران تيغ ناكامي چو هست عادت
دوران مراچه تاوانست • ببين مفارقت جان زتن چكونه بود • بجان اوست كه هجر از هزار
چندانست • مفاوضه يي بو مقامده تمام ايدوب بربرنه وداع ايتدلر • وهر بري ملول ومحزون

دوتوب کلبهٔ اخزانلرینه کندلر مرد خردمند بو حکایه‌دن فایده اولدر که عدو ایله وقت
حاجتده فرصت صلحی فوت ایتمیه چون غرض حاصل اوله جانب احتیاطی رعایتدن غافل اولمیه
سبحان الله بر موش بی هوش بو عجز حال و ضعف بال ایله چون گرداب آفات و دریای مخافه
دوشدی و اعدای غالب و خصمای سخت چنگال و تیر مخالب مور زنبور کبی باشنه اوشدی
و دقایق حیله‌یه تمسک ایدوب انلردن برسین دانه موافقله مصادقه چکدی و عهد و
پیمان ایله حصار امن و امانه تحصن ایدوب وقایهٔ مهر و محبت تیرباران بلا و محنته سپر ایلدی
و قادر اولدوغی قدر عقد ایتدوکی عهدک عهده‌سندن کلوب آرام حزم احتیاطی ترک
کوردی اکر ارباب عقل و کیاست و اصحاب فهم و فراست بو امثال عجیبه و تجارب غریبه‌یی
بنیاد کارلرینه پیش نهاد ایدوب تقدیم مهماتده بو حکایات و اشاراته اعتناد و اعتماد
ایتسه‌لر لاجرم فواتح حالات و خواتم احواللری فواید مصادقه مقرون اولوب جمیع آمالی و
آماللری احسن وجوه اوزره حاصل اوله و سعادت عاجل و کرامت آجل روزگار فرخنده
آثارلرینه واصل و متواصل اوله **نظم** هر آن کسی که کند سروی اهل خرد بهیچ وجه ملالی
بحالی او نرسد به آب تجربه چون گرد فتنه بنشاند غبار نقص بروی کمال او نرسد بنای
رفعت اگر بر اساس حزم نهد خلل برتبهٔ جاه و جلال او نرسد

باب هشتم

ارباب قصددن احتراز ایدوب انلرک قولنه اعتقاد و تملقنه اعتماد جایز دکلدوکن بیان ایدر
رای جهان آرای برهمن فرخنده رایه ایتدی که ای حکیم ربانی **بیت** زبانک بلبل باغ معانی
دلک اسرار غیبک ترجمانی سمت عیبدن معرا بر تقریر ایله و سمت ریبدن تبرا بر تعبیر ایله
بیان ایتدک اول کمسه‌نک داستانن که اعدای غالب و خصمای قاهر هر طرفدن آنی احاطه
قلوب هیچ بر جانبدن گریزه و فراره یول بولمسه و هیچ ممردن طریق خلاص متصور اولمیه و لکن حیله
انلردن برسیله مدارا قصد ایدوب قاعده عهد و صلحی ممهد ایدوب انک حصن امانینه
تحصن ایلیوب سایرلرک کمین کینندن امین اوله و اول واقعه‌ده عدو ایله عقد ایتدوکی
عهدک عهده‌سندن کلوب ضمننده کندو نفسن صیانتندن دخی شرط احتیاطی یرینه
کتوروب میامن رای صایب و برکت حزم و فکر عواقبله گرداب آفاتدن ساحل فوز و
نجاته وصول بوله حالیا مامولدر که بیان بیوره‌سن اول کمسه‌نک داستانی که نهال
کینه زمین دلنده شاخدار و عداوت زمینهٔ درون سینه‌سنده پایدار اولمش اصحاب و
احبابک انکله مصاحبتندن احتراز و اجتناب ایتمکی واجبدر و یا انکله انبساط و
اختلاط ایتمکی مناسب اکر بو مقوله کمسه ذیل استمالت و ملایمته تمسک ایتسه کالاتفاق

راه

ایتمکی

اتمکی کرك ویا مطلقا انوك دعوا صدد دوستانه اعتقاد واعتمادی مبنی بو صحبتندن احتراز

واحتیاطمی اتمك کرك برهمن ایتدی ع ای مه برج سعادت ای شه صاحب قران بیت ای

چو وهم از افتتاح آزمایش دوربین • وی چو عقل از ابتدای آفرینش کاردان • هر نفس که

فیض روح قدسیله مؤید اوله وهر شخص که بنای عقل مدد اعلا ایله مشید اوله لاجرم جمیع امورنده

رعایت رسم حزم واحتیاطی واجب بیله • ومواضع خیر وشری ومواقع نفع وضرری بربرندن

تمییز قله • واکا پوشیده اولمیه که دوست آزرده • وصدیق رنجیده دن احتراز فرض وواجبدر

وانك مکاید مکر کینه پوشندن وعوایل غدر گندم غای جو فروشندن اجتناب

مقتضای رای صایبدر که تعزیت ومکدر عقیدتی عین عقلله معاینه اولنه وخدشه

خاطر ودغدغه ضمیری بصر بصیرتله مشاهده قلنه نظم چو آزرده شد خصم ایمن مباش

خراشیده زاهست قصد تراش • که اول درآید بلطف وخوشی • در آخر بسی محنت ازوی

هرکسه که اهل کینه دن علامت عداوت مشاهده قلالر مدد که اکا توبت قربت

روا کورمیه • وانوك ملایمت وملاطفته فریفته اولمیه • ومبادی احوالده جانب

احتیاطی وطرف تحفظی وعواقب امورنده شرایط انتباهی وتیقظی مهمل ونامرعی قومیه

شویله که اندن نا مورمند کوره نك خلافی ظهور قله • تیر آفة سینه سن هدف وشمشیر

محنته کندوسن علف اتمش اوله بیت ایمنی از خصم محنتهای بسیار آورد • تخم غفلت

هرکه کارد ریخ دل بار آورد • بو بابده واقع اولان امثال وحکایاتدن که دفتر خواطر

اولی الالبابده مرقوم ومرسومدر حکایت ابن مدین وقبره مزید لطافت ومزیت

ظرافتله موصوف ومرسومدر شاه تبوردی بخه اولمشدر اول حکایت

برهمن ایتدی روایت ایدرلر که ممالك یمنده بر ملك وار ایدی ابن مدین دیمکله مشهور

وهمت عالی ورای روشن ایله افواه والسنه ده معروف ومذکور ایدی قصر رفیع القدر

سلطنتی سعی معمار شوکتله سمك سمایه یتمش وبنای وسیع الفضا معدلتی مدد همندسی

حشمتله ذروه افلاکه ایرمش بیت ملك کوکبه شاه جمشید تخت • فلك مرتبه شاه خورشید

وبر مرغله که اکا قبره دیرلردی انس تمام والفته لاکلام ایمشدی اول بر مرغ شیرین گفتار

شکر گفتار ایدی که حسن کامل وحدت شامل ونطوق دلکشا وصوت مطبوع وادا یدی

هموارده ملك صوت وصفت وسیرته مرتبط وامثال رنکین وحکایات شیرینله منشرح

ومنبسط ایدی نظم سخنهای زیبای رنکین خوشست • حکایات شیرین بسی دلکش

است کسی را کز اینها بود بهره مند • کنندش بزرگان وشاهان پسند • قضای الهی بو قبره

کشتی

بخت

صوت و

کوشهٔ قصر شاهیده بیضه کتوروب بر مدت تفکره برجه چیقردی ملك اکا کمال
تعلقندن بوردی تا آنی سرای حرمه الیدوب خدام حرم سرایه فرمان ایتدی تا انوك
تعهد حالنه بابنده اهتمام و خدمت تربیتنده سعی تمام ایدلر اتفاق همان اول کون
پادشاهك بر فرزند دلبندی متولد اولدی که انوار نجابت ناصیه سنده تابان
و آثار سعادت صفحات حالنده نمایان اولدی بیت یوزی مرآت انوار الهی
جبیننده فروزان فر شاهی نظم مهی برج سپهر کمال طالع شد • که کس ندید چنان
ماه در هزاران سال • خجسته طالع و روشن دل و مبارك پی • فرشته طلعت و نیك
اختر و همایون فال • ازان نهال شرف تازه کشت کلشن ملك • چنانکه تازه شود
برك کل ز باد شمال • نه قدر که بچه قبره نشو و نما بولدی شهزاده نك دخی نهال
قدی بالا و بلند اولوردی و میانلرنده کمال الفت و تمام موانست واقع اولوب
ملك زاده دایم انوکله طوروردی و هردم انکله اوینار دی و اوتوردی قبره هر کون
فلك رفعت طاغلرده و فردوس مانند باغلره کیدوب و الایرمدوکی و آدمی زاد
کورمدوکی میوه لردن بولوب ایکی دانه کتوروب برین شهزاده یه ویروب و برین
کندو بچه سنه یدوروردی کوردکلری مدخی آنی رغبتله یرلوردی و انداملرینه نما
تاثیر تمام ایلردی شویله که روز بروز نشو و نما وقدو بالالرنده تفاوت فاحش
ظهور ایدردی بیت کشتند سر بلند به نشو و نمای خویش • چون سبزه که از اثر فصل نو بهار
قبره نك دخی اول خدمت واسطه سیله ساعت بساعت جاه و رفعتی ارتردی
و قرب و منزلت ازدیاد بولوردی بو حال اوزره بچه زمان کچدی دوزکار دفتر
سفید و سیاه لیل و نهاری بچه کره دوردی آچدی برکون قبره عادت معهودی
اوزره خدمته کتدی بچه سی شهزاده نك الن یرتدی • که میخورد و لطیفه می بنداد
شهزاده انوك بو حرکتندن زیاده منفعل و آتش خشمی بغایت مشتعل اولوب تنك
مزاج و حدت طبیعت آنی غرقاب طیش خفت ایتدی تا چشم لطف و مروتی خاشاك
عنف و درشتله اوتدوب حق الفت قدیم و عهد صحبت کریمی نسیا منسیا اوتوتدی
و آیاغندن الوب یره شویله چالدی که مادرینك حسرتی قیامته قالدی بیت دریغا
که شاخ کل نو شکفته • فرو ریخت از تندباد خزانی چون قبره کلدی بچه سنی کشته
و خاشاك و خونله آغشته کوردی بر نعره اوردی که مرغ دوحه قفسندن نا و چوره
یازدی و نسر طایری آشیانه آسماندن کوچوره یازدی بو واقعه جکرسوزك هولندن

الحكت

قلبنده فرغ اكبر مشاهده قلدي كانوني دروني سوز فراق پر كاله جكوله بر اخكر معاشنه
وصيغر نفيري منزل ماه وپتره ايروب ونالهٔ آتش تاثيري ذروهٔ فلك اثيره يتوردي
شعر دگر كسي دوگردي گوز بيشيني كهي گوكسني دوكردي كه بيشيني دوتوني آهنك
گوكه آغزدي باشي ياغمور كبي يبره ياغدي جزع وزاري وفزع وسوگواري دنصكره
خطاب عتاب آميزله كندو كندويه ايدي بو درياي مصيبته بنه سن سني آتدك ومتاع
فراغتي غوغاي محنته بنه سن آلدك صتدك بيت سن اتدك كندو كلزارك يرن خار
يريدركا اوله سن بلبل كبي زار سكا بو مناسب بو ايدي كه بر آوج خس وخارله بر گوشه
ديوارده آشيانه ايديدك حرم سراي سلطانله سنك نه كارك وار ايدي كندو بچك
تربيتنه مشغول اوليدك شهزاده نك اتاسي كبي سن اولمق نه مصلحتكه ير اردي اگر بر گوشه
ونوشه ايله قناعت ايديدك حاليا بو قضيه دن غصه چكمزدك و بو بلايه مبتلا اولموب
زمين دلكده غم تخمن اكمزدك اكابر حكما بيورمشلردر كه زهي خاسر اول كمسنه كه جبارلرله
معاشر اوله زهي خايب اول شخص كه ستمكارلرله بو طايفه نك زمام عهد واقراري
سخت ومزاج قول وقراري قوي ضعيفدر هميشه رخساره مروتي ناخن جفا ايله خراش
ايدرلر وحرف فتوتي صحيفه حقيقتدن كذلك غدرله تراش ايدرلر نه اخلاص و
مناصحتك انلر قتنده حرمتي وار ونه سابقه خدمت وحقوق مصاحبتك قدر وقيمتي وار
بيت براي خدمت انكس كه نشناسد حق خدمت مكن اوقات خود ضايع كه ننه فرزست و
نه منت عفو جرايم كه مشرب ارباب مكارم ومذهب استقامده حرام بلورلر وغدر وعذراني
ونقض وپيماني كه سمت اهل كفرانده آيين كرم وبخشده مباح بلكه فوز وفلاح اكلرلر
آخر بو طايفه ملازمتدن كه سوابق حقوقي لواحق حقوقه مبدل قلهلر نه فايده حاصل
اوله وبو گروه روز وشب خدمتندن كه مواقع شكر انده كفران ومواضع وآفرينده
نفريني ذمتلرينه لازم بلدلرنه منفعتلي واصل اوله بيت حيفست كه در زمرهٔ مردان
بريش نام آنرا كه حق صحبت ياران نشناسد بونلر بر طايفه در كه كندولوجا بنيدك
بر ذنب كبيري صغير وبر عيب عظيمي حقير تصور ايدرلر وساير طرفدن بر امر يسيري عظيم وبر
سهو قليلي كثير عد ايدرلر بيت عيب خود را بهنر باز نمايند كه هرزي هست ترا
عيب عظيمش خوانند چون بنم حكم كوشه بو جفايي وبخه حقوق واريكن بو بلايي روا گوردلر
واجب اول ايدي كه وقت مكافات وفرصت مجازات مرصد اولونميم اجمنم طومتيم
اونوتميم تا قرة العينمك انتقامني اول ظالم غدار وستمكار خوانخواردن كه كندونك

همدم و همرازدن کم تیغ بیدادله هلاك ایتدی آلوب آیینهٔ سینه دن غبار کینه یی کتوریم
بیت بیکسونم مهرو آزدم را بجوش آورد کینه کوم را پس بر کوز فرصت بولوب بی محابا
ملك زاده نك بوینینه چوزادی و منقار خونخوارله اول قرة العین سلطنتك کوزینی
چقردی بعده اوچوب قصر شاهك کنکرهٔ کردون اشتباهی اوزره قوندی شاهده
بو جزو واصل اولیجاق شهزاده ایچون بر زمان کریان و غریوان اولوب آخر قصد ایتدی که
دانه فریبله اول مرغ زیرکی دام انتقامه کتوره و قفس بلاده حبس ایدوب لازم الادا
قصاص و سیاستی سرحد اعدامه سوره پس قبره نك مقابله سنه کلوب زبان مکر و فریبله
نیازه آغاز ایدوب ایتدی ای مونس روزکار غمکسار اشغه این شهد شکر وا ولجق اولدی
و قصاص و مکافات طریقیله هر کیشی ایتدوکن بولدی ع کر زدست زلف مشکینت خطایی
رفت رفت حالیا کرم ایله شرف صحبتمزی تلخ و غروهٔ عزتمزی سلخ ایتمه چراغ عیش حضورمزی
مرده و بوك سرو دمزی پژمرده قلمه قبره ایتدی ای ملك اکرچه بو بوردوغك مقتضای
رای صایب و پادشاهك کمال عدل و انصافنه لایق و مناسبدر و فرمان اولی الامره
متابعت جملهمزه فرض و واجبدر اما عهد بعید و مدت مدیددر که قلبمده بو فکری
مقرر و خاطرمه بو اندیشه یی مصمم قلمشدم که عمرم اولدقجه درکاه فلك اشتباه
شاهدن غیریه پناه بلمیم و اول کعبهٔ آمال و قبلهٔ اقبالدن غیری یره جهته استقبال قلمیم
و کامم بو ایدی که انك حمای حمایتنده حمامهٔ حرم کبی فارغ البال اولیدم و سعیم بو ایدی
که عرفات خدمتنده واقف اولوب مروه مروتیله مرتبهٔ صفا بولیدم حالیا چونکه جکر
کوشهٔ حرم سلطنتنده دم قوبانکی حلال کوردوکز من بعد بکا بو بیتك طوافی محال
اولوب بو مقامده خام حرام اندن حرام اولمشدر بو جمله ایله ینه جان شیرینه عوض
میسر اولجغن بلیدم لبیك دنا نا احرام حرمیمی میان جانه بند ایدوب ولیکن بیت مرغی کز
رمیده کرد از دام من بعد بدانه کی شود رام بوندن غیری که لا یلدغ المؤمن من جحر
مرتین حدیثی موجبنجه مرد خردمنده واجبدر که مجربی تکرار تجربه ایتمیه و بر افعیدن ایکی
دفعه زخم یمیه بیت نشنوده این مثل را کار باب عقل کفتند من جرب المجرب حلت
الندامه و دخی ضمیر منیر ملکه روشندر که مجرم بر حالده امین اولمق جایز دکلدر که
اکر عقاب عاجلده مهلت اولورسه عذاب آجلده مسامحت جایز میسر دکلدر فرضا که
مساعدت بختله رفع الوقت میسر اوله البته عاقبت یا کندی یا اولادی شربت محنت
و شدایده عقوبتدن نچاشنی طاتمق مقرردر زیرا که طینت طبیعت آب مکافاتله سرشته

اولمشدر ومجاز روزكار خاصيت مجازاتله پرورش بولمشدر بيت چو بد كردي مشو
ايمن ز آفات كه واجب شد طبيعت را مكافات نه كه پسر ملك بنم نوزديده بو عذري
دوا كوردي بن عفني اختيار بلكه بطريق الاضطرار انولك چشم جهان بيننه بو آفت ايردي
مهكمينده كه بر كمسنه ستمكارلق ساغرندن بر جرعه نوش ايده كه خمار بلايه مبتلا اولميه
يا زمين حال و بوستان اعمالنده بيداد نهالن دكه اندن ثمر عقوبت انكال حاصل قلميه بيت
ابلهي دانه حنظل كاشت طمع نيشكر نبايد داشت پادشاه عاقل مكر اول حراميلرله دانا
دل حكايتن اشتمه مشدد اندكلري فعلك جزا ومكافاتن بولدقلري سمع شريفنه يتشمه
ملك استغنا دانديكه نجه اولمشدر اول حكايت فقيره ايدي روايت ايدرلر
كه شهر رقه ده فقرا فرقه سندن بر درويش صاحب خرقه وار ايدي كه آداب ستوده ايله آراسته
وعادت پسنديده ايله پيراسته محاسن اوصاف ايله موصوف ومكارم اخلاق ايله مشهور
ومعروف ايدي معارف وفضايلده دانا وكامل اولدوغي جهتدن اكا دانادل ديرلردي
واول شهرك اهاليسي اكا جان ودلدن محبت ايدرلردي بيت اكر كمال و معرفت شد حاصل
هم مرهم جان باشد وهم مونس دل اتفاق بر وقت زيارت بيت الحرامه نيت ايدوب احرام عزيمتي
ميان جانه بنداندي وني همدم و رفيق باديه طرفني طوتدي كتدي بيت در بيابان چو ز بعر
كعبه خواهي زد قدم سرزنشها كر كند خار مغيلان غم مخور يولده اتفاق بر قاچ خوني حراميلر
انده مال احتمالن ويروب آني قتله قصد ايدلر دانادل بونلرك قتلنه مطلع اولجق ايدي
بن مال دنيادن نا اول نصابه قادر دكلم كه توشه راه ججه كفايت ايده اكر غرضكز بر مقدار
نسنه ايله حاصل اولورسه تكلف دكلدر زيرا وارسه آلك تك بني صالي ويرك تا طريق
توكل وتجريد ايله بو راهي قطع ايدوب مقصد مقصوده واصل اولم و ديده انتظار كشيده
خاك آستانه حرم محترمي كه كحل الجواهر اهل يقيندر توتيا قلم بيت روم بكوي وي
و سر بر آفكنم ستان عبار خاك درش توتياي ديده كنم حراميلر بي رحم آني زنده قومقدن خوف
ايدوب اتفاقله تدبير ايدلر وشمشير كينله ساقي كبي تبسم ايدلر بيچاره متحير اولوب هر جانبه
نظر ايلدي مدد ومعاونلردن اول وادي وحشت وصحراي باهول و دهشتده حيوانات
مشغفندن بر فرد نظرنه راست كلمدي مكر كلنك جنسندن بر قاچ چوق درياي جوش كبي
اوج هواده پرواز ايدرلردي دانادل آواز جانكدازلرنا ايشدوب فغان ايلدي كه اي مرغان
همايون بو هامونده بو ستمكارلرك پنجه قهر و دست هلاكلرندن بونم حضرت عالم الاسراردن
غيري يد ياد بر احد بنم حالمدن خبردار دكلدر شاه مرغانك يعني سليمان عليه السلام ملكين

مشذد

خاتمنده اولن اسم اعظم حقیچون و خلیل الرحمان ابراهیم علیه السلام جلیل الاحسانك معمور
ایدوکی حرم معظم حرمتیچون بنم حقمی بو ستمکارلردن قومیوب بنم قانمی طلب ایلیه‌سز و تا بنم انتقا
بو خونخوارلردن المایجه آشیانه‌نه جیقماندنکمیه‌سز حرامیلر اونك بو کلامن استماع ایدجك
استهزا و جهیله کولشدلر و ایدلر صورمق عیب اولمسون نامك ندر دیدی دانادل
ایدلر بو اسم مسمایه مطابق دکل و بو عنوان بو شانه موافق دکلدر سن نجه دانادل اوله سن
که طیور جنسنی قابل الخطاب ایدوکندن غافلسن بزه علم الیقین حاصل اولدیکه سن تمام
درجه‌ده جاهلسن و کمال مرتبه‌ده لا یعقلسن کیمسه که زبون عقلله محلی اولمیه قتلندن
چندان کناه اولمیوب قتلی جنداندن و باله کرهیه دانادل ایدی شعر سوف ترا اذا انجلی
الغبار هل فرس تحتك ام حمار بن آفاتك فائده. بو نکته اشعار ایدرم و مخافات
مجازاتدن بر شمه اظهار ایلدم و لیکن او طایفه که صفات صم بکم عمی فهم لا یرجعون
انلرك لازمه ذاتیدر بو معنی بیلمزلر و بو رموزی اکلمزلر بیت اکر کوش دارد خداوند هوش
از انسان سخنها خوش آید بکوش اولقدر که دانادل بو مقوله نصیحت مشعر سوزلر سویلدی
مفید اولمیوب کوش هوشلری استماع کلام حقدن امتناع ایلدی و باصره بصیرتلری
مشاهده جلوات جمال حقیقتدن نابینا اولدی عاقبت بر فقیری قتل ایتدلر قلیل و کثیر
نسی وار ایسه آلدلر کتدلر چون انلرك قتلی خبری اهل شهره یتشدی ملول و محزون اولوب
اونك قوتی ایچون ماتملر ایتدلر و جهد ایدوب انك قاتللرنی بولمغه قصد ایلدلر عاقبت
عهد بعید و مدت مدیددن صکره یوم عیدده اول شهرك اکثری مصلاده جمع اولوب
دانادلك قاتللری دخی اول مجمعده حاضر اولوب بر کوشه‌ده اوتورمشلردی بو اثناده
بر قلج فوج عظیم اوج هواده بو حرامیلرك باشی اوزرنده پرواز ایدوب سوزیله موثر
آوازه آغاز ایتدلر که خلق انلرك صفیر شور انکیز و فغان درد آمیزندن نماز و نیازدن
و اوراد و اذکارلرندن واز ایتدلر حرامیلردن بریسی بو حاله تعجب ایدوب تبسم ایتدی و استهزا
طریقیله کندو همراهنه ایتدی مکر دانادلك قانن طلب ایدرلر قضای الهی مکر انلرك جوارنده
اولن شهر قومندن بریسی بو سوزی اشتدی همان اول ساعت صورت حالی حاکمه اعلام ایتدی
فی الحال شحنه و عسس و جمیع ناس غلو ایتدلر مجال ویرمیوب حرامیلرك جمله‌سن طوتدلر
هنوز شور آب عقابدن چاشنی طاتمدین و شراب خواب باشلرینه چیقوب ایقلرن طوتمدن
واقع حالی بر بر بیلمغه باشلدلر و او خونلقك مکافاتی انلره یتشوب قصاص علیه
اختصاص بولدلر نظم که کرد همه عالم کمان ظلم بزه که تیر لعنت جاوید را نشانه شدن

کدر

کدر زمانه بی اعتبار طرح ستم خیالیست که خود عبرت زمانه نشد ۰ بو مثلی انکچون کتوردم
که تا ملکه معلوم اوله که شهزاده نک زخمی باینده بنم جراحتم بتقاضای مکافات سببیله و اقتضای
مجازات حسبیله در ۰ والا مرغ ضعیف حال شکسته بالک نه قوت و مجالی اوله که بو فعالک
امثالی اندن ظهوره کله ۰ چونکه بندن بو جریمه صادر اولدی ۰ حالیا فرمان سلطان عقل بونک
اوزرینه جاریدر که سنک کلامک فی بیا بجامکه سمع قبول ایله من بعد اعتماد ایدوب سنک فرمانکه
ایش ایتمیم اولی بودر که خدمت شاهدن حذر قلم ۰ ملک ایدی ای قبره مضمون کلامک
صدق و صوابه مقروندر حقیقه بیانک جواهر حکمت و فواید معرفت ایله مملو و مشحوندر ۰
واقعا البادی اظلم مفهومی موجبنجه گناه بنم اغلومک ایدی که اول مفهوم زنی بالک بچه سنی بقصد
جریمه سنک بچه کی هلاک ایدی ۰ سنده خی طریق مکافات شاذ کر ایکه سزا اولان جزا ایتدک
اونک ضمننده ۰ بو احسانی دخی کرامت بودرک که اونک قتلنه قصد المیوب ۰ کریمه سنک
بر بیس نقص ایله کله اکتفا ایتدک ۰ حالیا نه سکا کراهیت موجهدر ۰ نه بکا آزار باقی ۰ بلکه ۰
بو بابده بر سکا منت ایدهدر ۰ و صحبت میسر اولورسه ۰ ان شاء الله الدن کلدکجه خدمت ایدهدر
لطف ایله بنم قولمه اعتماد ۰ و صدق عهد و امانتمه اعتقاد ایدوب بیهوده مفارقت و مهاجرت
اختیار ایلمه ۰ و سوز ایله بل که بنم مذهبمده اخذ انتقام ارذل رذائلدر ۰ و عفو غفران افضل
فضائلدر ۰ بلکه بنم مدعام بودر که اسائت مقابله سنده احسان کندومه واجب بلم ۰ و مضرت
کوردوکم کمسنه یه منفعتی ذمتمه فرض بلم مسوی ما عادت خود بهانه جویی نکنیم ۰ جز عادت
خویشتن نکویی نکنیم ۰ آنها که بجای ما بدیها کردند ۰ کر دست دهد بجز نکویی نکنیم ۰ قبره ایتدی
ای ملک من بعد میانمزده خیال وصل احتمالی محالدر ۰ که ارباب صحبت متوحش احترازدن و
اجتنابده مبالغه لی سرحد اطنابه یتشدرمشلردر ۰ و فوائد بندکان اکا مسطوردر که ۰
مردم آزرده یه هرچند که استمالت و ملایمتده افراط اولنه ۰ و وعده لطف و عنایتده
مبالغه قلنه کما ینبغی دخی متزاید اولوب تنفر و توحش دخی مشتد اولور ۰ بو تقدیرجه
اندن تحرز و تجنب زیاده واجب اولور مسوی عزیز من چو از روی کسی زار ۰ تو رنجایش
مکن تا متوانی ۰ که هرچند از تو خدمت بیش بیند ۰ مر او را بیش گردد بدگمانی ۰ ملک
ایتدی ای قبره بو سوزدن فارغ اول که سن بنم صلبی فرزندم کبی بلکه اندن دخی لذیذسن
و سکله اولان انس و الفت زن و فرزند و خویش و پیوند مدتی بر بسنه اولمامشدر ۰
هیچ کمسه کندو اقرباسنه بر امر بسنه صابوذمی ۰ و احباسی میاننده مقام انتقام و خصومتده
اولور می ۰ قبره ایتدی حکما اقربا بابنده بر تمثیل بورمشلر ۰ هر برینک حالنی بر منوال اوزره

تفصیل بو رسالەدە درج اولنمادی ویرادرلر رفیق موافق مرتبه سنده اولوب صادق مشابه سنده
دلر وخال وعم آشنالر درجه سنده وزن مصاحب قبلندن ودختر خصم قسمندندر
وسایر اقربا بیگانه لر حکمنده در اما پسری بقای ذکر ایچون استرلر وکندو نفسلرینه آنی
برابر طوترلر وسایرلری آنی بربلمزلر وغیری لری عزت وحرمت بابنده اکا شریك قیلمزلر
پس بو مقدمات موجبنجه هر کز سنك فرزندك مشابه سنده اولمق میسر ومتصور اولمز
دکلدر بو تقدیرجه سن بنی فرزندك مشابه سنده عد ایده سن وقت نزول آفت و
هنکام هجوم محنتده بنم طرفمدن اغماض ایتمك مقرردر هرچند که برکمسنه بر کیمسنه یه محبت ایده
وآنك مرادی کندو مرادی اوزره ایثار ایلکه نقد جانی آنك یولنه نثار ایتمك
دعوا ایلیه ع جان چه چیزست که بهر تو فدا نتوان کرد اول زمان که بر بلا نازل اوله
وحال بر مرتبه یه واره که کار جانه وکارد استخوانه واصل اوله بی شبهه کندوسنی مضیق
محنتدن ساحه سلامته یتشدرب اول دوستی نشانه تیر بلا وقایه تیغ عنا ایتسه
کرك بیت مردی باید که از بلا نکریزد وز بهر کسی از سر جان برخیزد ملك مکر پیر زند
ومهستی حکایتی ایشتمه مشدر انلرك ماجراسی سمع شریفنه یتشمه مشدر شاه
استفسار ایلدی که نجه اولمشدر اول حکایت قیزه ایتدی روایت ایدرلر که بر
زال کهن سال فرسوده حال مهستی نام براختر فرخنده جمالی وار ایدی که ماه تمام
پرتو لمعه جبینندن زدرنای برشك وعنبر تر فرق مهر سپهر مینا فام ازلرینی انوار رخسار
رنکینندن عرق حیا وخجلته مستغرق ایدی نظم شیرین سخنی که هوش میبرد دو نوك
زشکر فروش میبرد نازی وهزار فتنه در دهر چشمی وهزار کشته در شهر چشم زخم
روزکار ناکاه اول سرو قد کلعذارك مزاجنه کار ایدوب نهال حالی سموم اعتلاله مایل
اولدی وکلزار عذارنده رنك ملاحت ورونق لطافت کیدوب عارض رنکینی تف
اضطرابدن بی آب وسنبل پرچینی تاب آتش تابدن بی تاب اولدی بیت چو زلف
مشکسای عنبرینی تکسر بولدی جسم نازنینی پیره زن دخترك متصل بیران بسترن
طواف ایدردی ودوی نیاز ی آسمانه طوتوب چشم کریانندن زیالردوکوب درکاه
ای چاره ساز شعر فدا اولسون سکا بو جان زمادر عالمده سکله بولورز لذت جانی
سن اولمیجق بن ندرن جان وجهانی تك سن صاغ اول جانم سکا قربان اولسون بزدن دل
جاوره بن تك سکا درمان اولسون ع بن ملامت اوله بن تك سن سلامت اول یوری
سحرکاه افغان ونالهٔ جانکدازله ایدردی خدایا بو جوان نازنینی که هنوز شیرزنکی

لذیذ وجانندن

اوله مشقدر مجوس زندان کوریله وبو حیاتدن سیر اولمش فرتوتی آلتک آنی دار دنیادن
دو دامنه **شعر** بنم عمرم نه قالدیسه اکاوین آنک دردینی آلیندن بکاوین اگرچه مویه
دونده بری بنی غم تنندن ایلمه بر مو آنوکم القصه پیره زن غایت شفقتندن
ونهال حقاوتمادرانه موجبنجه روز وشب گریه وزاری ایله وظایف دعالی ادا ایدوب
جان لذیذ [illegible] ن فرزندی بولنه فدا ایدردی قضای الهی بیره زنک برگاو سیاهی
واریدی صحرادن گلوب مطبخه گیروب بوی آشله باشن هر نیه صوقوب بلچنده کره هنر که بولندی
یلادی قضای وطراتدکده نصکره باش چقرموق دیلدی چقاله میوب مضطرب اولدی
هر نه باشنده مطبخده نچقوب کندوسن بو کوشه ده زاویه کوشه یه اوردی بیره زن
کیفیت حالدن غافل ایدی چون هنگام شامده ورای پرده ظلامدن بر صدای مهیب
اشتدی بر شکل غریب وشخص عجیب مشاهده ایتدی قوت واهمه سی دردکار اولوب
بونی عزرائیلدر مهستی نک روحنی قبض ایتمک ایچون گلدی خیال ایدوب بوتوهمله
فریاد وفغان ایتدی وتضرع کنان ایدی ای ملک الموت وای رسول حضرت عزت
بیت ترحم قیل که خسته بن دگولن مهستی درشکسته بن دگولن اسندر داخی بو بیر
کهن سال مهستی خسته درجان انوک آلی بو مثلدن معلوم اولدی که هر شخص کندو
نفسندن عزیز نسنه اولمز ای ملک سن دخی انصاف ایله که بو نفس کندو قرة العینک
چشم جهان بینی زخم نیره دحمله خراب ایدنله بر آن تصدق وصفا ایله مصاحبت روا گورمی
یا برشخص کندو جگر گوشه سین آتش بیدادله کباب ونور دیده سن بنیاد حیاتن سیلاب
هلاکله یباب ایدنله بر ساعت مجالسته طاقت گتوردرمی چون بر فرزند دلبندنک که نور
دیده بیم وسرور سینه پر غم ایدی حالنی فکر ایدم وانوک یال وبالنی وهنر وکمالنی ذکر ایدم
سیلاب حسرت جوش وخروش ایدوب بنای صبر وسکونیمی یقرو وآتش فرقت زبانه
چکوب خانه درونیم ویمی یقر **نظم** الا ای جهان منم که محیط غمش مرا پایان
مدید نیست چه پایان کنارهم کفتم بصبر ساحل دریا شود پدید اکنون شکست
کشتی صبر وقرارهم بو جمله ایله سنده کندو جانمده امین وجانانمدن دخی مطمئن
دگلم اسباب وحشت نفرت ده بودگلو کثرت ووفرت واریکن سنک تواضع و
تملقکده واظهار محبت وتعلقکده فریفته اولمق طور عقلدن دور وزندن دور وش عقلدن
بغایت بعید ومهجور لاجرم ناچار یا لیت بینی وبینک بعد المشرقین آیتن تکرار
ایدوب سلحه صحبتکدن نکناد فسایه دولتکدن فرار ایدرن **بیت** وصلی که

دردمند ملال باشد • هجران به از آن وصال باشد • سندن دکل بلکه من بعد جمیع علایقدن تجرد
وجمله خلایقدن تنفر اختیار ایدرین که سنك بار صحبتکدن ناولعقدیفا ایده کار •
اندم که داحل دولتم انگله گران بار اولوب • بار بار آخری تحمله اقتدارم قالمدی ع ترسم که
خود ضعیفت دین بار دبرتابد • ملك ایدی بو فعله باری سن اولسك که بحکم البادی اظلم
تحرز و تجنب مناسب بلکه لازم و واجب ایدی لکن سن باعث اولمدك بلکه مقتضای قصاص
اوذره برایش ایلمدك قهرمان معدلت دخی بویله بیورد وحاکم انصافده اول جنایت
مقابله سنده بو مقوله عقوبت روا کوردی • پس موجب نفرت وسبب وحشت ندر
آخر فکر ایله که فرزندمدن هنوز نام ونشان یوغکن انیسی وقانی ومونس ایام حیاتك
ایدم چون پسرم قضای عدمدن سرای وجوده کلدی حقارت پدرانی اقتضا ایدی
که انوك دیدار یله انس والفت طوتوب موانسته آنی سکا شریك ایدم • وسنك وآنك
مصاحبتکزله مغتنم اولوب حضور موفور وسرور نا محصوره روزکار کچوردم •
حالیا چشم زخم زماندن امان بوردیده مك باصره سنه زیان ونقصان یتشدکده
انوك دیدار یله اندوکم ذوق وصفا خلل پذیر اولدی • اما سنك مصاحبتك لذتی
ومجالستك عداوتی وصدای دلکشك حظی وآواز فرح بخشك ذوقی باقیدر شویله
ایله که بردخی بالکلیه منتفی اوله و بکا بقیه عمرمده • معتکف بیت الاحزان اولمق لازم کله
ای قبره سکله بنم مثلم ناستاد مطربله • اول پادشاه شنیدر قبره استفسار ایدی
که نجه اولمشدر اول **حکایت** ملك ایدی بر پادشاهك بر مطربی وار ایدی
خوش آواز وشیرین دلنواز الحان دلفریبی پای عقل رکیبدن وعنان تملکی دست صبردن
شکیبدن چیقاردی **نظم** الینه السه عود وبربط وچنك • طوتردی اول هواده
زهره آهنك کر آهنك ایلسه نای عراقه • اوداوردردی صفاهانه عراقه • سرآغاز
ایلسك بوسلکدن • ندا قوپردی هر بغری دلکدن • پادشاه اکا بغایت متعلق ایدی سماع کوی
نغمه رود دلاویزی واستماع زخمه عود نشاط انکیزنه زیاده مشتاق ایدی **بیت**
نوای مطربی بشنو که صوت روح افزایش • بزیر دبم چو ناهید اوردد در چرخ کیوانرا
بو مطرب شاهك بر قابل غلامن تربیت ایدردی • وسازنده لکده ونوازنده لکده
مشفقانه تعلیمله ایلردی • تا آن زمانده صنعت موسیقارده استادندن استاد
کار اولدی ع قابل شاکرد اولن استاد اولور استاددن • بو غلامك آهنك سازلغی
ونغمه پردازلغی و~~نغمه~~ بر مقامه یتشدی که آوازه قول غزلی عراق وحجازی طوتدی

وصیت صوت وصداسی ونفس وعلی مسامع مجامع عرب وعجمه یتیدی نظم چنان استه
سراغاز دلاویز • اوردردی عیش عشرت آتش تیز • ستو ساعت کم ایدردی نغمه عوده
فلکده زهره باشلردی سروده • شاه غلامك هنرندن آکاه اولوب انوك تربیت وتقویتنه
التفات بیوردی تا بو مرتبه یه واردی که ندیم خاص ومطرب صاحب اختصاص اولدی •
شاه همواره نغمات فصیحه لحن داود ونفس مسیحدن نجزه بردرك وصوت عود وصدای
سرود ایله قلوب عشاقی عود کبی هوا اودنه اوردردی • وکاهی که آهنك بزم عشرت
ومیل عیش وصحبت ایدردی عرق حسد بك مطربده تار عود کبی مضطرب اولوردی •
وتار عاره تحمل ایتمیوب آخر کار آنی قتله مرتکب اولدی بو خبر سمع پادشاهه یتشوب •
مطربك احضارنه فرمان اتدی • چون مطرب مقام سیاسته کلدی پادشاه هیبتله
اکا نگاه ایدوب خطاب عتاب آمیز ایله ایتدی کای بی ادب بلمزمیدك که بن طرب دوستم
طینتم آب عشرتله سرشته • وخلقتم نشاط وسرورله آغشته در • بنم نشاطم ایکی قسم ایدی •
بری صحبتم سنك سازنده لکدن حاصل ایدی • وبری دخی خلوتده غلامك نوازنده
لکندن واصل ایدی • چون سن نه سبب ظاهر نشاط وسرورمك نصفنی باطل ایلدك •
لازم اولدی که بو دم سکا دخی اول شربتدن که غلامه ایچوردك چاشنی ویره لر •
وتار کردنکی تیغ هلاکله چلوب عود وجودکی فنا اودنده اوره لر مطربك سمعنه قول
شاهدن بو سرود سرور کلوب ایتدی شاها بن خود برکناه ایتدکمده شاهك نصف نشاطنی
تباه ایتدم اما بنم حقمده پادشاهك فرمانی نفاذ بولورسه کندونك تمام نشاطنی ضایع
ایتمش اولور • پادشاهه مطربك بو کلامی خوش کلدی ونوازش بیوروب قتلندن
آزاد قلدی • بو مثلی ایرادن مراد اولدر که بنم طرب وسرورم دخی بوزی فرزندم سهیله
هبا منثورا اولدی • سندن جدا ساز فراق وعراقه آهنك ایده سن قتیدر که پشت امیدم
قدی نی کبی راست ایکن قامت چنك خمیده ودایره سیم غرف کبی بزم ایکن روی
عود کبی خراشیده اوله • عاقبت خود اوراق صحبت یاران تندباد دمغانق هجران
ضروریله پریشان اولمق مقرردر • باری الآن هجراندن اوکورمه ونعمت صحبتی غنیمت
بلوب دامن حقیقتی الدن کیدرمه بیت خوش مکن سکانکی یاری چو میدانی که چرخ
آشنایانرا زیکدیکر جدا می میکند • تبره ایدی حقه تنهاخانه دلده مدفون
وکینه سینه خانه سنده مخفی ومخزون ایدی • چون اکا کمسنه مطلع اولمق ممتنعدر •
بر قیل وقال وترجمان زبانه اعتماد جایز دکلدر که کاه اولور که زبان غمزه ده •

مكنونات اولنمزلك مضمونن عبارتله راستله ادا قلمز • وبيان مخزونات خاطر عيانها دخی
شرط امانتی یرینه کتورمز اما قلوب بحکم القلوب تتشاهد بری برینه شاهد وگواه راستدر
بيت حديث سر دل دل وا اندوبس • زبان ولب دلان محرم نباشد • و پادشاهه معلوم ورشند در که
شول نسنه یی که زبان ادا ایدر قلبی اکا موافق دکلدر • ضمیر پنهان اولنك بیاننده لسان
صادق دکل ع صدجان فدای آنکه دلش با زبان یکیست • ای ملك بن سنك صولت وسطوتکی
خوف بلوردم وهیبت سیاستکدن دخی تمام باخبرم بيت از کوه کاه زخم گران ترکنی رکاب
وز باد وقت حمله سبکتر کنی عنان • هیچ بر آن خطر هیبتکدن امین اولمسم کرك • وبر نفس
خطر سطوتکدن آرام المسم کرك بن اول قبیله دن دکلم که طبیبه ایدی • داد چشم
سکا دوا آستمکدن ناهموار اولورمدن واصلاح محسن ظاهری علاج دا باطنی سکا نسبت
مقدمدر • ملك استفسار ایلدی که نجه اولمشدر اول حکایت قیره ایدی
بر مریض ضعیف بر طبیب ظریفه کلوب درد شکمدن نالش ایلدی وصعوبت المدن یانوب
یاقلدی • درد نه طلب ایدوب ایلدی ع ای طبیب آخر علاجی کن که کار از دست رفت
طبیب اول طریقله که ارباب حکمت قانوننده معروفدر • اسباب علاماتی تقدیم ایدرلر تا تشخیص
مرضدن نصکره علاج کامله که سبب شفای عاجل اوله مباشرت قله لر بر سبیل استفسار
اندن سؤال ایلدی که بوکون غذادن نه یدك • مریض سلك دل جواب ویردی که قورودمش
قاورلمش یانمش کوینمش نان پاره یدم واول غذا ایله که رقت وانکسته دوتمسدی
معده مده قلدم • طبیب خادمنه ایدی که دارداد الشفادن کحل دوشنای کتور دبو خسته نك
کوزینه چکه لوتا باصره سنه جلا ویره • ونور بصیرتن زیاده قله مریض چون طبیبدن بوکلامی
اشتدی فریاد ایدوب ایدی بيت آخر چه محل هزل وبازیست • وقت اجلت وجان کداست
ای طبیب هزل ولطیفه می سویلرسن که بن درد شکمدن شکایت ایدرین سن درد چشم
علاجن ایلرسن • ای حکیم بزرکوار دارو دیده ایله درد شکمك نه مناسبتی وار • طبیب
ایدی دلرم که سنك چشمك دوشن اوله • سیاه وسفیدی تمیز ایده سن • تا بر دفعه
دخی بو مقوله غذا یمیه سن ابا وپرهیز ایده سن بس علاج چشمه احتیاجك مداوای
شکمدن زیاده در • بو مثلی ایراددن مراد اولدر که اول قبیله دن دکلم که خامی پخته دن
وسوخته ساخته دن فرق ایتمیم بيت بحمد الله که در دانش چنانم • که خر از شتر جدا کردن
توانم • ملك ایدی که دوستلر بیننده بو مقوله وقایع چوق واقع اولور هیچ اولور می
که دعوای مخاصمت بالکلیه نسیان آدمیاندن مرتفع واحبابما بیننده ابواب منازعت مسدود •

زیبت

اولور

اولوب اسباب مخالفت مطلقا ممتنع اوله اما هر کمسنه نور عقل ایله آراسته و زیور فکر ایله
پیراسته اوله حسب المقدور اطفاء نایرهٔ غضبه دوریشوب قادر اولدوغی مقدار آتش
خشمی تسکین ایلیه و بلوه که تجرع شربت معفو بدء اکرچه غایت مرارتده اوله اما چاشنی حلاوت
مروت منده جدد و تحمل بار مشقت حلم و برده باری هر باری که زهر آمیزدر تریاق عجب
ومسرت ایله مخلوط و ممتزج بدر نظم عضه مخور زانکه شقاوت دردست خشم فرو خوردکر
حلاوت دردست شعشعهٔ برق دنیا آذر دنست قاعدهٔ بحر فرو خوردنست سینه در
نشود پر غبار کرچه که بادآ نکند شرسنکسار قبره ایدی من تهاون بالشر وقع بالشر
مثلی موجبنجه هر کیم که کار دشواری آسان ملاحظه قله کار آسان اکا دشوار اوله بو کار دشواری
دشواری آسان ملاحظه ایتمامک کرک و بوام سعیک تخفیف و تهاونه مجال ویرممک
کرک بن نقد عمری چرخ شعبده بازک مهره بازلغی نظارهسنده تلف ایدم و نفایس
اوقاتم دهرک عجایب و غرایبی تماشاسنه صرف ایلدم لا جرم ذخایر تجربه دن استظهار
واثر تحصیل ایتمشم و بضاعت کیاست و سرمایهٔ فراست ایله سود تمام الدکتورمشم و حین
یقینله کوردم که شعلهٔ احتیار سلطانی و شرارهٔ اقتدار قهرمانی خانهٔ عهد و پیمانی
یقر و تندباد نخوت کامرانی و کامکاری و صرصر سطوت سلطنت جباری بنیاد آدمی
و بنای وفایی اساسندن یقر اول معامله که شیر هیبت سلاطینده انتقامی زمین
کینه اوروزمتلو روباه یازیدن نه فایده عاید اولور همان اولی بودرکه کندو
خواب خرکوش ویرمیوب احتیاط ایدم و چشم پلنکدن زهر آسا اولمش آهو کبی راه بیابانی
طوتم کیدم که خصم ضعیفه هیچ بر وجهله دشمن قوی ایله مقاومته مجال میسر اولمز نته که
اول پادشاه کندو دشمنی ایچون بو بابده مثل ایراد ایلمشدر ملک بویوردی که نه وجهله
اولمشدر اول **حکایت** قتره ایدی که دیار ترکستانده بر پادشاه عظیم
الشان واردی که همای همت بی همتاسی سایهٔ صلاح جناح فوز و نجاحی مفارق عالمیانه
بسط ایتمشدی و عنقای لوای دولت و اقبالی بالای آشیانهٔ طاوس ریاض آسمانه تمشدی
عدالت کاملی اتمام مهام انام مده اهتمام تمام ارزانی بیورمشدی و بذل شاملی کافهٔ خاص و
عامی بل کرد و ابّ و انعامی خوان احسان و طعام انعامنه طویورمشدی **بیت** زمینی عدل
معمور ایلمشدی جهانی بذل مسرور ایلمشدی اتفاق وزیرلرندن برینک ضمیری
خیانته زنک پذیر اولوب سدهٔ سپهر اشتباهدن یوز دوندروب ولوندوقلرش
واخلاط اوباشدن جمع کثیر ایله کبریا نطغیاندن باش چکوب مقام مجابه و مقاتله

بو شاه چون بیلدی که اول گمراهک روی لطافتی قبله انقیاددن منحرف اولمشدر و دیو
طغیان و شیطان عصیان آشیانه دماغنده یول بولمشدر شورای خامدن سر پر انتقام
سرورلک دعواسن ایدر و کدورات دیرینه دن سینه پر کینه ایله مهترلک تمناسن ایلر مقتضای
حال اوزره بر نامه یازوب رسولله ارسال ایلدی مضمون نامه نصایح مشفقانه و مواعظ
ملوکانه ایله مشحون ایدی خصم مغرور غایت نخوت و غروردن نامه مزبوری نظر التفاتدن
منظور قلدی و شراب عصیان و عیار طغیان و کفران ایله مست و حیران اولنلری کمند دعوتله
کندو جانبنه چکوب ولی نعمتنک بندیله متنضح اولدی **بیت** بر اکنینی چند را جمع کرد
که نادر و چو بید دو زبرد • القصه چون پادشاه کوردی که نوش داروی ملاطفتله اول
مزاج کشفی که منهج اعتدالدن بالکلیه منحرف ایدی صلاحه کلمک احتمالی محالدر بو وجهله
پیغام ارسال ایلدی که سکا بر همان شیشه و سنکه بکزر کرکسه شیشه یی سنکه اور
کرکسه سنکی شیشه یه ایکی حالده دخی شیشه شکست اولمق مقرردر و سنکدن آسیب
ضرر یتشمه مک مقرردر • بو مثلک ایرادندن مراد اولدر که ضمیر منیر آیینه نظر شاهه هویدا
اولسون که بو بیدینه شکسته بال دخی قبول ماثر و انفعالده همان شیشه مثالیدر خصم
سلطانله که سنک کبی پایدار و خصم سکندر مجال مقابله محالدر **بیت** به پیکان
آهنین دل نشوی دلا مقابل • که تو آبکینه داری و نه حریف سندان • ملک اکرچه که
مرتبه انتقامدن ملاطفت مقامنه تنزل ایدوب دلرکه سکنجبین معذرتله صفرای
وحشتی تسکین ایلیه اما مذهب خردده ارباب غدرک عذرنی قبول ایتمک منهی و محظوردر
زیراکه دیده اهل انتقام دوست طریق لطف و مروتدن کور و سینه پر کینه صحرای
حقد دیرینه دایره عفو و مغفرتدن دوردر **نظم** ز دوستان سخندان شنیده ام
پندی که بر ملایمت دشمن اعتماد مکن • چو اعتقاد مضرت بخصم پیدا شد • مشو فریفته
و فسخ اعتقاد مکن • ملک ایدی کمان موهومله که ان بعض الظن اثم مضمونیله موسومدر
اساس مفارقتی هدم ایدوب سد مخالفت بنا قلمقدر و مظنه و همی سببیله رفیق
سوز فراق و آتش اشتیاقه مبتلا قلمق اصحاب مروته لایق دکلدر • و سوابق حقوقی
شایبه انحرافله عقوقه مبدل قلوب سررشته عهد و پیمان و عقد ایمانی جزوی
خدشه ایله الدن چیقرمق طریق ارباب فتوته موافق دکلدر **بیت** وفا و عهد تواین بود
من ندانستم • وفا و مهر تو کین بود من ندانستم • سک فقیر که جمیع جانورلردن حقیر
بخات ذات و خساست صفاتله شهیردر کوردکه صفت وفا ایله نیجه موصوفدر معرفت

محققدر

حقوق خدمتله بخته معروف ومشهوردر سنك چهرهٔ حالك خال وفادن بچون خالیدر
وقامت كردارك خلعت حقیقتدن نه عاریدر مهر و وفا كتابندن بر حرف اوقومدیغی
وبستر صداقتده بمله بالین محبته باش قومدیغی ع وفا و عهد نكو باشد اربیاموزی ● فقره
ایدی چون سندن امید مهر و وفا و صدق و صفا رجا اولنوردی ● اول سبزك جانبكدن ادكار
محبت زیر و زبر و بنیاد عهد حقیقت خاكه برابر اولمق كرك ایدی بعدما كه مجرم سزا و جزاسن
بولدی ممكن میدركه موجبات وحشتی فراموش قیله سز ● وفرصت مكافاتده اخذ انتقامدن
خالی اوله سز ● چون حالیا ذوروق بلدیغی اله كتورمكه قدرتكز یوقدر دلرسزكه بنی دانهٔ
مكر و حیله ایله دام انتقامه چكه سز اما بیت عنقا شكار كس نشود دام بازچین ● كاینجا
همیشه باد بدستست دام را ● حكمای فضایل مناقب سنیهٔ سلاطینده متمكن اولان كینه دن
احترازی واجب كورمشلردر كه انلر نخوت سلطنت سببیله اخذ انتقام بابنده زیاده قصد و
اهتمام ایدرلر چونكه فرصت بوله لر نه توجیه و تأویله رخصت ویررلر ونه احتجاجه و اعتذاره
مهلت رواكورررلر بودمشلردر كه كینه اخكر افسرده یه بكزر اگرچه حالیا اثری ظاهر اولمز اما
آتش غضبندن بر شراره یله سویله مشتعل اولوركه آب حلمله انطفا بولمز نسیم خشم
خروش ایدیجك بنیاد جهانیانی یقر ● وشعلهٔ خشمندن امین اولمق میسر دكلدر ع چون شعله
زند خشم تو خشك بسوزد ● ملك ایدی عجب حالندر كه سن بو بابده عنف و خشونت
طرفنه كیتدك لطف و مروت جانبن برطرف ایتدك چونكه ممكن دكلدر كه مبادی وحشت میان من
الفته مبدل اوله ● و كدورت مخاصمتدن صكره صفای مخالصت ظهوره كله ● فقره ایدی
بركمسنه قادر اولسه كه مراعات جوانبده لطف و طلب رضاء احبابده سعی و اهتمام كوستره
وصول خیر و دفع ضررده معاونت ومظاهرت ذمتنه واجب كوره ● ممكندركه اوكه وحشت
میانلرندن دفع اولوب هم سینهٔ كینه جویه صفای كلی حاصل اوله ● وهم دل خایفه
نسیم امن وامان واصل اوله ● اما بن تحقیق دكلم كه بو بابده عارضهٔ كینه نی زایل ایدر
بر نسنه فكر ایده بلم وطبعمی طریق الفت وملایمته مایل ایدر بچاره خاطره كتوره بلم
كه سینه دركاهه پناه التسم متصل هراس وخوفده اولوب هر لحظه مرك وهلاكه منتظر اولمق
مقرر و محققدر ● پس بوم لحقتدن نجابنده اختیار ایتمك و معاودتی مباعدته
مبدل قلمق اولیدر وافقدر ● بیت از درخت بخت چون نشكفت كلهای وصال ● باك ندبنا
حدای خاره در پا هم خوش است ● ملك ایدی ای فزاد آفریده دن بر فرد بر احد حقنده
نیكی ارادت حق عز اسمه بر ذره نفع وضرره قادر دكلدر ● و قلیل و كثیر و صغیر و كبیردن

عرصهٔ وجوده کلن دایرهٔ تقدیر ازلی و سابقهٔ حکم لم یزلیدن خارج دکلدر • نته کم دست
قدرت مخلوقی ایجاد و احیادن قادردر • اهلاک و افناده دخی مخلوق جهتندن مستبعددر •
بنم فرزندمدن صادر اولان خطا • و قصاص طریقیله سندن واقع اولان جزا قضای
ظاهریدر • بوزه تقادیر آسمانیله مواخذه قلمه • و مقدرات زمانی ایله سرزنش بیورمه •
و قضای خدایه رضا ویرکه شعر چون قدر تیرزن آمد قوس قضا • سپر اولمز اکا مکر که رضا •
بیت بجز رضا بقضای خدا نمی شاید • بغیر صبر بوقت بلا نمی شاید • ازانچه رفت قلم سر مکش
وکرنه بیا • برون نرود از خط او کر توانمی شاید • قرة ایدی دفع قضای آفریده کاردن
افراد آفریده نک عجزی عیب ریب و شوب شبههدن عاریدر • و اهل تحقیق و ارباب
تصدیق قتنده بو قضیه مبین و مبرهندر که • احکام خیر و شر و اصناف نفع و ضر باری
تعالی نک عز اسمه ارادتی حسبیله • و مشیتی سببیله نافذ و جاریدر • و خلقک قصد و
جهدی و منع و دفعی و تقدیر و تدبیری نک ذره دکلو نفعی یوقدر • لا مرد لقضائه
ولا معقب لحکمه بیت کسی ز چون و چرا دم نمی تواند زد • که نقش بند حوادث ورای
چون و چراست • هیچ بر عاقل بو معنیدن غافل دکل ایدوکن بوکه قایل اولمه مسند که جانب
حزم و احتیاطدن غفلت ایلیه • و مضار و مکارهدن تحرزده مساهلت کوستره • بلکه لازم اولدر
که هوامرک اسبابنه مباشرتده تقصیر ایتمیوب • بعده اتمامنی مسبب الاسبابه تفویض ایتمک
کرک نظم سنتی بنهاد از اسباب و طریق • طالبانرا زیر این نیلی تتق • ای کرفتار از سبب
بیرون مپر • لیک عزل آن مسبب ظن مبر • با سببها از مسبب غافلی سوی این روپوشها
زان مایلی • و نکتهٔ تعقل و توکل بو قوله مؤیددر و بو امره مؤکددر ع با توکل زانوی
اشتر ببند • ملک ایدی بن بو مقالاتک محصلی و مخلصی بودر که بن سنک ملاقاتکه
جانله خریدارم • و صحبتکه عن صمیم القلب امیدوارم ضمیر منیرکه تعلقم قیاسدن بیرون و عدد
و درون عنده دیدارکه تشوقم شماردن افزوندر • هرچند بنم جانبمدن علاقهٔ مهر و
اشتیاق فراواندر • سنک طرفکدن غایت هجر و فراق صد چند اندر بیت تو ملولی و ما
و ما مشتاق • دل بدل میرود چه حالست این • قرة ایدی که سنک اشتیاقک
بو کاردر که دل مجروحکه بنم قتلم مرهم اوله بیلن • و مزاج علیلکه شربت هلاکم شفا
ویره بیلن • خطب بو که بنم نفسمک حالیا شربت اجل نوش ایتمکه حظی • و قامت بقاسنه
قبای فنا بچمکه میلی یوق • مادامکه عنان اختیار الده اوله سنک دام مکرکدن فرار
ایلرن • بو بابده تلقینی اندکک مقدماتی تصدیقدن اجتنابی عین صواب کلور

کجان عزیزیا بانك یاتمز وکسیلن باش بینه یتمز **مصراع** هر بار دگر بن نوید نه نیست •
حالیا بن کندو حالمدن ملکك ثانی البال عقیدن سنه استدلال ایدرن کم اکر فی الجمله ابتدا ادم
اولسه قرة العین سلطنتك هلاکندن غیریله راضی وخشنود اولمزدم • عین الیقین بلوردم که
شاهك دخی فرزندنك ملالی سببیله بنم هلاکمدن غیری مرادی یوقدر • ارباب
مصایبك حالندن اول کمسه خبردار در که مصیبت آتشیله طوتشمش اوله • واول بلانك
باده تلخ بجرعه المس اوله • مدعیان راحت دیده بو حالدن غافللردر • وناز پروردکان
زحمت نارسیده بو معرفت مرامندن غافللردر **بیت** ای تراخاری بپا نشکسته کی
دانی که چیست حال شیرانی که شمشیر بلا بر سر خورند • علم الیقین بلورز وعین الیقین
مشاهده قلورز که هرگاه که پادشاه پسرینك بصیرتنی تذکر ایدین • بن دخی بو دیده مدن
حالنی تفکر ایدیم • مقرردر که پادشاهلر نزده تکدر ظاهر اولوب مزاج ضمیرلری ومزاج
تغیر پذیر اولسه کرك • معلومدر که اول حالده خوابدن نه فتنه لر پیدا اولوب
سینه لردن نه کینه لر حیز ظهوره کلسه کرك • پس صفای باطن بویله اولجق مفارقت
مواصلتدن صد بار اولیدر • ومباعدت مقاربتدن هزار بار احلی **ع** صحبت چو
چنین است جدایی خوشتر • ملك ایدی آدم مبدا اول کمسه که جرایم اجتنابی
ذیل عفو ایله ستر ایلمیه • وآیینه سینه سن زنکار کینه دن مصفی قلمیه • مرد فرزانه
وخردمند یکانه قادردر که مجرملو جرایدی جرائمینه بر وجهله قلم عفو ورقم صفح
چکه که مدت العمر صفحه خاطرنده اندن اثر کورنمیه • وبر زمان لوح ضمیرندن
اندن نام ونشان بولنمیه • وکناهکارلرك استغفارلرینی سمع قبولله اصغا وبدکارلرك
اعتذارلرینی اهتزاز تمامیله تلقی قیله • شر الاشرار من لم یقبل الاعتذار ولا یعذر عندی
للذنوب مکفر بن باری مشرب حلمی خس وخاشاك کدورتدن صافی بلوردم • وآیینه خاطرمی
غبار خشم وغضب وزنکار حقد وانتقامدن خالی کوردم • وهمیشه جانب عفوی
عقوبت اوزره ترجیح قلوردم • وبلوردم • هرچند که کناه عظیم اوله صفت عفو
اندن اعظم اولسه کرك **بیت** کر عظیم است از فرو دستان کناه • از بزرکان عفو
کردن نا عظمت • قبره ایدی ملکك بو ردوغی لطایف مقتضای حال • واندیشه
مآل الدنخال القدر • زیرا که بن کناهکار مجرم همیشه ترسان اولورم • خاین هر لحظه وهر
آن بدکمان اولور • وخایف بو میسردر که هر کمسه نك کف باینده جراحتلر اثری
اولوب اول قوت طبیعله نی باکلك ایده وشب تیره ده خارستان وسنکستاندن اوزره •

اوزره ریك نوم

یورودکبی کیمسه البته انوك اولجاجتی تازه اولوب یاره اوزره یاره اولمغه مقرر در
واول بیچاره‌نك پای افکاری خار وخاره ایله پاره پاره اولمغی محققدر بمثله ملکات
حالی وقصه مصالحی همان بو منوال اوزره در موجب خطاب کتاب مستطاب اوزره
اندن اجتناب فرض عین وعین صوابدر که ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة حکما بیورمشلردر که
ایکی طایفه روش حکمتدن دوردر ومنهاج دانش ومعرفتدن مهجوردر اول اول کمسنه که
کندو قوتنه اعتماد ایدوب باك اوله لاجرم بو مقوله کمسنه کندو نفسن مهالکه القا ایدن
تمودی اکا سبب هلاك اوله ایکنجی اول کمسنه که اندازه غداسنی تمیز ایتمیه طعام وشرابدن
بولدوغن تناول ایدوب پرهیز ایتمیه اول طعام وشراب اول کمسنه‌نك بنیه حیاتنی
خراب ایلیه اوچنجی اول شخص که ملایمت خصمله مغرور اولوب عدونك عذب لساننله
مسرور وسحر بیانیله مسحور اوله فی سیتهما انوك انجام کاری خسارته مفضی وعاقبت
حالی ندامته مقتضی اوله بیت مشو ایمن از حیله دشمنان بیندیش وبرتاب از آنسو عنان
ملك ایدی ای قبره هرچند کم بن باب ملاطفی فتح ایدوب سنی جانب ملایمته تحریك ایده
ونصایح دوستانه ایله طریق صلاحه دلالت ایدوب سرانکشت بیان وایما ایله کوش
قبول اذعانکی عرلك ایلوز سن همان اقدام رعونت وخشونت اوزره قیام ایدوب ونصایح
استماعندن دامن قبول سلکرسن ومتصل زمین دله ابا وامتناع تخمن اکرسن بر کمسنه
نصیحت ایتمك کرك که کوش هوشی کوشواره استماعدن عاطل اوله همان اول زاهدك
اوکرکك نصیحتی کبی باطل وبیحاصل اوله قبره ایدی نیجه دوایت اولنمشدر اول
حکایت ملك ایدی اخبارده کلمشدر که بر مرد زاهد عابد مجاهد که اوقات
شریفن ادای وظایف اذکار وادوار عبادی طریق صلاح ومعاش ومعاد وارشادی
صرف ایتمشدی اتفاق بر صحراده کیدرکن کوردی که بر کورك کوسنه دمن حرص وشرهی
آچوب وزمین دله دانه آرزو وطمعی ساچوب جد همتن بوکا وقف ایتمشدی که
بر بی کناهی تباه ایدوب انوك ماتمیله سودا ایلیه ورحیا نوردی بیجان ایدوب ایت
نفسن انوکله کور ایلیه بیت ستیزه کاری بباید کر نکوکر بجهد رساند زبی یکسوده
صد زیان یکسی زاهد که آنی اول حالده کوردی وصفحه ناصیه سنده جور وستم
دسمن مشاهده قلدی شفقت ذاتی ورحمت جبلیسی مقتضاسی اوزره پند ونصیحته
آغاز ایدوب ایدی ای نیها دخلایقه ایذا وامرازدن احتراز ایله ودست تعدی
دراز ایتمه وچشم نفس حریصی سوزن قناعتله دیکوب میل وشره وآز ایتمیه شعر

قویون کبی سلیم النفس وخرسند

آرزوسی

اولوب آیات نفس کرکک اغزنی بند ایتکوز لحرص عالم قروسن نه ویرکل کورک نفسنک
کعاقبت ظلم وبیاد عقوبت رب العباد مفضی در خاتمت جور وتعدی عذاب آخرتدر
موجب‌در نظم هرکه آیین ظلم پیش نهاد بند بر دست وپای خویش نهاد چند روزی
اکر سر افرازد دهرش آخر زپا در اندازد بو مقوله نصیحت سوزلر سویلدی وخلقک کوسفند
ندن
تیک وتعدی بابنده نیجه پند ونصیحتلر ایلدی کرک چون زاهدک بو نصایحنی استماع
ایلدی ایدی ای خطیب منبر فصاحت تطویل الخطبة من سنة الجاهلیة موعظه بابنده
اختصار اختیار ایله که بو پیشه نک اردنده نه سود وقیوز یوروز قورقوم که فرصت
فوت اولوب دست امید دامن مقصوده واصل اولمیه وامکم ضایع اولوب
تخم ثمر ملامتدن غیری نسنه حاصل اولمیه بو مثلی ایرادن غرض اولدر که اولقدر بن
زبان نصیحتی برکار ایله دن سن همان اعتذار سابقی تکرار ایدرسن وهر باری که مدعی
شهود عدول ایله اثبات ایلرسن مکابره وعناد ایله انکار ایلرسن بیت مکن که اهل مروت
سخن شنو باشند هزار سال ایک نکته درکرو باشند قبره ایدی ای راجح عقل الله
منتصح اولدم وواعظ خرددن نصیحت الوب عاقل آنی اکلرم که پیوسته باب حزمی
کشاده طوته وآیینه تجربه‌یی پیش نهاد ایده نه عزم مفارقتدن تصکره بونده بودکلو
اقامت دخی غایت حمق ایمدن دع عاقلانه بو سر راه کریز استاده ام بر مخلص ومقرکوزه
دوردرن که بکاضر خطر ابریشمه من بعد بکا بونده توقف ایتمک حرامدر وبوتردد
وتحیر ایله بنه خدمت شاهه مراجعت موجب ملامتدر زیرا بیلورم که ملک بنم خونمی
استحلال ایلمشدر وشرع ومروتده حرام اولنی مباح دوتمشدر پس بنی توقف
بو منزلدن رحتا قامتی کوتورمک واجبدر وبرساعت بونده اقامت خلاف مقتضای
رای صایبدر ع رفتم که ازین زمان بودن خوش نیست ملک ایدی سکا اسباب معیشت
آماده وابواب راحت وفراغت کشاده ایکن مشقت سفر اختیار ایتمک وانتظام معاش
امری تمام ایکن تجرددن اوهام خاملیه ترک یار وجلای دیار ایتمک طور عقل سلیمدن دور
ومقتضای طبع مستقیمدن بغایت مهجوردر قبره ایدی هرکسنه که بو نیش حصیلی
طریق معاش ومعاشرتنه زاد وبنای کار مصاحبتنه پیش نهاد ایده نه هر نیه که قصد
ایده بو مراد اوله وهر دیاره که واره طریق ویار ومصاحب وعمکساردن خالی اولمیه
اولا بد کردار لقدن عار ایتمک ایکنجی نیکوکارلغی کندویه شعار ایتمک اوچنجی مواقع
تهمتدن احتراز ایلمک دوردنجی مکارم اخلاقی کندویه لازم قلمق بشنجی آداب

معاشرینی جمیع اوقاتده مراعات ایتمك بومناقبه جامع اولمهیجق بر دیارده کربت غربتا کا
یول بولمیه و دلاحت موانستی وحشت غربته مبدل اولمیه مصراع دانا بهیچ شهر وکلا
غریب نیست • عاقل کندونك مولد ومنشاسنده واقارب وعشایری بیننده دایره امن و
اماندن دور اولمز ضروری فراق یار وجلای دیار اختیار اتسه خدا رحمید قتنده
معذور اولمز زیرا که بونلردن عوض میسردر • امانفس نفیسدن بدل مقصود دکل بیت
هرکمك کم قیمتی اولمیه یادن • وطننده غریب اولور ناچار نظم اکر ترا بوطن نیست
کار‌ها برادر • امیر خانه علت مشو زبرهوسی سفر غایی که بیدست نخواهی ماند • بهر مکان
روی وبهر زمین که رسی • ملك ایدی کندوکك تعدیر جه نه زمانده کلورسن وانده
نه کلو توقف ایدرسن • قیره ایدی کندکدن نیته کلمك توقع ایتمه • وسفرده معاودت
احتمالن خیالکه کتورمه • عجب مشابهه در بونم سؤال وجوابمز اول اعرابیله نانوا حکایتنه
ملك ایدی که نجه اولمشدر اول حکایت قیره ایدی بر روایت ایدرلر که بر
اعرابی شهر بغداده کلوب بر نانبوزادکانی کوردی که کوده لر قرص ماه کبی افق تنوردن
چقمش وچورکلو سینه آفتابدن داغ حسرت یاقمش کاکلك فروغی سماکه یتشمش خلقه صلای

سمیدم

عام اتمش سفید کوروب هلال بر مغز انیرمش بیت سمید القالدور ایلودغا بیے
اوردلر حلقه لر حلقه صلای بی بیت فرازمیز خباز قرص نانست پنداری که خورشید
جهانتابست طالع کشته ازکردون • تنور نانوا نار خلیل الله راماند • کزو هر لحظه آید
تازه نانی همچو کل بیرون • بیچاره اعرابینك مشامنه چون بوی نان کلدی • تن بیجاننه
کویا حیات جاودان کلدی • آتش اشتها تنور معدسنده زبانه چکوب نانوایه ایدی
ای خواجه بو اتمکلردن طویحجه اکل اتمکه نه ویرهسن • خباز فکر ایدی که بو حریف ایحق
اوج دورد رغیف یمك میسردر دیشدی تا الیدن بجاوز ایتمه من حوده مقرردر • پس
ایدی ثلاث دینار احضار ایله • ودیلدوکك قدر بو تانلردن افطار ایله • اعرابی
صوبیه یاتوب بردی • نانندن ثلاثه تدن ثلثانه وار دی نندن دخی بجاوز ایدوب
دینار تمام اولدی • نانوا بوکه تحمل ایمیوب ایدی یا اخا العرب اول خدای حقیچون بکه
سکا بو قوت اشتهایی کرامت ایتدی بکا دیکه نجه یدك یسك کرك • غریب جواب ویردیکه
خواجه اضطراب ایتمه که دیك معده آتش اشتها ایله سویله غلیان ایتمشدر که تا بو آب

ممتعددر

روانده جریان ممکن اوله بکا اکل نانندن فراغت ممکن دکلدر • بو مثلی عرض ایتمه دن
غرض اولدر که ملکه معلوم اوله که تا آب حیات بدنده جاریدر تناول نانه بیم جان بکا

بكام وديد دو ماية شي فايدة مصاحبتندن متمتع اولمق ممتنعدر دوزكار غدار
بيزم ميانمزده هجران حجابن چكدي كه من بعد احتمال وصال طيف خيالدر و زمانۀ ناپايدار
بزم رشتۀ مصاحبتمز بر وجهله انفصاله انفصال ويردي كه صورت اتصال آيينۀ خيالدن
غيري كوردوكمك محالدر من بعد هر كاه كه شوق ديدار پادشاه غالب اولوب اخبار سعادت
ملكي نسيم مجردن تصور ايدوب و جمال باكمال شاه عالم پناهي آيينۀ خيالده كورسم كرك
بيت كر وصال يار نبود با خيالش همخوشيم • كلبۀ درويش را شمعي به از مهتاب نيست • ملك
چون قبره دن بو كلمات فرقت آميزي اشتدي قطرات حسرت و سيلاب عبراتي چشمۀ
چشمندن دوان ايدوب جزم ايتدي كه اول مرغ زيرك دانه حيله ايله دام كلماته
محالدر وسينه سنده اولان داعيۀ انتقام خلوتخانۀ خفادن عرصۀ ظهوره خرام ايتمكي
ممتنعدر بر كره دخي زبان مكري بر كار ايدوب و دكوبار ايمان و عهد و پيماني تكرار ايدي
قبره ايدي اي شاه عالم پناه هر چند كه سن بناي ملاطفتي مشيد و مقدمات ملايمتي
ممهد قلورسن و بابامن واسيتماننده عاطفت بيكراني دريغ ايتمیوب و آني ايمان فراوان
و پيمانله مؤيد و موثق قلورسن ليكن ممكن دكلدر كه بن موحيات وحشتي فراموش ايدوب
من بعد حلقۀ خدمتي در كوش و غاشيۀ ملازمتي بر دوش ايدم ع سحر ضايع مكن
ديكر كه باما درنميكرد • ملك چون تعين يقيننه معلوم ايتدي كه سوزن حيله ايله قبره نك
كف پاي دلندن خار وحشت چقارلمق جمله محالاتدندر و تعزيز كه شستدن جقه نوك
پانوبله ينه دسته كلمك مقوله ممتنعاتدندر • ايدي اي قبره معلوم اولدي كه من بعد
مشام جانمزه شمامۀ وصالدن شمۀ وصالدن نشمه واصل اولمق محالدر و جهرۀ اتصالنه
آيينۀ وحدتدن غيري يه كورنمك محض خيالدر نظم آن دفت كه در جوي طرب آبي بود
يادر سر زلف آرزو تابي بود • دردا كه زمان عيش و ايام وصال • بكذشت چنانكه
كويي خوابي بود • اما توقع و تضرع ايدرن كه بر قاچ كلمه كه آنوك تكرار يله صفحۀ روز كار
سعادت باقي و پايدار اولمليادكار بوره سن • و صيقل وعظ و نصيحتكله زنكار غفلتي
مرآت خاطر امدن كه غبار ملالتله پتره اولمشدر زدوده قله سن بيت ز بهر ما سخني يادكار
خويش بكوي • كه بهتر از سخن خوب يادكاري نيست • قبره ايدي اي ملك بينا نامود
جهانبانا اساس قضا و قدر اوزره مبتني در شاه و وزير و صغير و كبير انده تفكر و
تدبير و تقدير و تاخيرايله مجال تصرف ممتنعدر بيت سوق ايدنچونكه براشي تقدير
آني عوق ايده بلمز تدبير • بر احد بلمز كه نامي جريدۀ سعادتدن مي مرقومدر يا ناصيۀ حالي

ده

داغ شقاوتله می مرسوم دلیلک کافهٔ ناسه واجب درکه امورلرینک اساس رای صایب اوزره
طورہ لر تا اکر تدبیر موافق تقدیر واقع اولورسه سریر اقبال و مسند جاه و جلال اوزره
متمکن اوله لر و اکر قضیه بر عکس اولورسه دشمانلر شماتتنه مجال بولمیوب دوستلر معذرتنی
قبول قیله لر **نظم** حکیم گفت کر تقدیر سابقست ولی ٭ بهیچ حال تو تدبیر خود فرو مگذار ٭
که گر موافق حکم قضاست تدبیرست ٭ بکام دل برسی از کار خویش برخوردار ٭ وگر مخالفت
اوست دارندش معذور ٭ کسی که دارد از انوار عقل استظهار ٭ و دخی ملکک کوکلی که اخبث
اموال اولدر که اندن انتفاع اولنمیه ٭ و ابله ملوک اولدر که حفظ ممالک و ضبط رعایایه
اهتمام ایلمیه ٭ و الئم ترین دوستان اولدر که اندن انتفاع اولنمیه ایام شدت هنگام نکبتده
دوستی جانبندن اهمال و غفلت ایلیه ٭ اشر نسوان اولدر که بدخلق اولوب شوهرنه ایذا
ایلیه ٭ ناخلف اولاد اولدر که طاعت ابویدن ابا ایلیه ٭ خراب آباد بلاد اولدر که انده امن و
امان اولمیه ٭ اقبح مصاحبت اولدر که مصاحبلرک آیینهٔ سینه لری زنگ کینه دن تصفیه بولمیه ٭
پس چون بنم له ملک میاننده بو قدر کدورت واقع اولدی اولی بودر که رسن هجر و فراقی
میان جانه نطاق ایدم و مقالات ملاقاتی من بعد کلمات موادعه یه تبدیل ایدوب آهنگ
حجاز صحبت شاهی و توبوب ساز عراق فراق ایدم **شعر** رفتیم و داغ ما ز دل باید کرد ٭ و ز
آب دو دیده خاک گل باید کرد ٭ گر بد و نیک هم نکو باید گفت ٭ ور درد سری بود بحل باید کرد
قنبره کلامنی بو مقامده تمام ایتدی ٭ و کنکرهٔ ایواندن پرواز ایدوب صحرا جانبنه طوتدی گیتدی
ملک انگشت تحسری دندان تحیر ایله ایصروب بر زمان تأسف ایتدی و بو ملالله که
حد شماردن افزون و بو اندوهله که دایرهٔ قیاسدن بیرون ایدی قبرنه متوجه اولوب
ایتدی **بیت** کندلک ای عکس ای قلب حزین ٭ قالدم آه و عمله بن مسکین **رباعی** کجا کویم که
با این درد بیجا سوزم ٭ طبیبم قصد جان ناتوان کرد ٭ میان مهربانان چون توان گفت ٭ که یار
با چنین گفت و چنان کرد ٭ بو در اول کتابنک داستانی که ارباب حقدک مکاید غدرندن
حذر ایدوب اهل کینک تضرع و نیازنه باور قیلمدی و خصمک دعوای ودادنه اعتماد
ایتمیوب اخذ انتقام ایچون کلام فریب انجامنه مغرور اولمدی ٭ عاقل کامل هوشمنده
مخفی دکلدر که بو داستانی بیاندن مراد بودر که خردمند بو جواهر پسندیده یی کوش هوشنه
بند ایدوب حوادث جهان و نوائب دوران ده بو نصایح نیم ماننده ایله فایده مند اوله ٭
و بو حکایاتی مرشد راه نجات بیله ٭ و بنای کارنی اساس حزم و احتیاط اوزره قیله ٭
و هیچ وجهله دشمن آزرده یه اعتماد قلمیه ٭ و آفت غدر و مخافت مکرندن ایمن اولمیه ٭

شاهی

وتلهف

نظم

منمای

مفتاح • کلیدک غیب یعنی م

نظم خواهی که نباشی بغم و رنج قرین • بشنو سخنی باکتر از در ثمین • از دشمن آزرده تغافل
ورز صاحب کبر و کینه ایمن منشین باب نهم طریق عفو و صفح و غفران
سلوک افضل اوصاف ملوک ایدوکن بیان ایدر • رای دابشلیم وظایف خدمتی و شرایط
منتی تقدیم ایتدکدنصکره بیت ددی ای بلبل باغ معانی • ضمیرک غیبک ترجمانی • دلک
گنجینهٔ اسرارهٔ مصباح • معلوم اولدی اول کمسنه نک مثلی که دشمن آزرده دلدن استمالتله
تسلی بولمیه • وچون آیینهٔ سینه سنده غبار کینه و آثار عداوت دیرینه باقی معاینه قلنه اظهار
تواضع و نیاز ایله منهج احتیاط و احترازدن منحرف اولمیه • حالا برهمن فاضلدن رجاء
کامل اولدر که بیان بیوره • اول داستانی که عفو و غفران ملوکه مشتمل اوله • و پادشاه بعض
مقربان درگاهندن آثار جرم و گناه مشاهده قلسه آنی دامن عاطفتله مستور قلمغی اولی
و انسب دوته • و باسلحهٔ عفو و مسامحه دن دور قلمغی اصوب ایده • برهمن بیدپای کلام دلکشا
و خطاب جانفزا ایله جواب ویردیکه اکر ملوکدن زلات و جرایم مملوکده طریق عفو و
مرحمتی مسلوک طوتمیه لر و جرم قلیل و خیانت یسیره یه عقوبت کثیره • ایله مجازات
و مکافات بیوره لر مقربلرک مشرب اعتقادنده صفا قالمز و خواص قلوبی مکدر اولور
بر احدا نلره اعتماد قلمز • بو حالتده ایکی علته حادث اولور بری اولکه سوانح امورده مصالح
مهمل و معطل قالور • ایکنجی ملوک لذت عفو و منت مغفرتدن محروم و بی نصیب اولور
اکابر ملوکدن بریسی بیورمشکه اکر خلق جهان بزم کام جانمزه چاشنی عفو و مرحمتدن
نه لذت بولدوغن بیله لردی هر آینه درگاهمزه جرم و گناهدن غیری هدیه کتورمیه
لردی نظم مجرم کر این دقیقه بدانذ که دمیدم • ما راچه لذتست بعفو گناه کار
هموارهٔ ارتکاب جرایم کند بعمد • دایم بنزد ما کنه آرد باعتذار • جمال حال ملوک
عامله نقطهٔ عفودن زیبا حال اولمز • و ذات صافی صفات خلفای بنی آدمه فضیلت
مغفرت و مرحمتدن افضل کمال اولمز • مضمون کلام معجز نظام حضرت سید الانام
علیه افضل التحیة والسلام • الا انبئکم باشدکم من ملک نفسه عند الغضب بو معنیه اشعار
و اعلام ایلرکه فرط قوت تسکین شعلهٔ خشمله بلنور و صفت مردی و مردمی شربت ناخوشکوار
غضبی هضمله تجربه قلنور بیت مردی بکمان مبر که به پنجه است زور کتف • باخشم اکر برآیی
دانم که کاملی • افضل سلاطین و اعدل ملوک عدل آیین انلردرکه معیار خرد ارجمند بابی
کارلرینه معمار قلهلر • و قهر و قدره کوره ذا خلاقلرن حلیهٔ لطف و عنفدن خالی قومیه لر
اما لطف بر وجهله کرک که وحشت ظلمدن معرا اوله • تا چهرهٔ حال سلطنت حلیهٔ جمالک

وزیور جلالله خالی اوله و مدار ارکان دولت و مقربان حضرت اشارت خوف و بشارت
رجا اوزره دایر اولوب سلطنت مملکت نظام حالی تطرق اختلال و تشتت اخلالدن
خالی اوله نه مخلصلر عنایت بیکرانه دن بعید و نومید اوله لر و نه مفسدلر بیم سیاستدن
رکاب جرأته قدم قویوب جنایت خیانته ارتکاب قیله لر **بیت** داشتی قوم خویش را جمشید
دایم اندر میان بیم و امید حکمای اسلامیه جزاهم الله خیرا بیوررمشلردر که ایزد تعالی
جل جلاله بنده لری مواعظ قرآنی و نصایح فرقانی ایله تهذیب اخلاقه ترغیب ایدوب
تحصیل مکارم صفات و محاسن عاداته تحریص بیوررمشلردر هر کیمه که سعادت ازلی
و کفایت ابدی معین و مددکار اوله لاجرم احکام قرآن و کلام حکمت انجام فرقانی قبله
جان و کعبه جنان ایدینوب جمیع ازمانده اول حرم امن و امانک حریم حرمتنه التجا قیله
مصالح العباد حقنده نازل اولان آیات کریمه نک بریسی بو آیتدر که نصایح مزبوره یه
مشتملدر که و هی قوله عز طوله والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس والله یحب المحسنین
پیران طریقتدن بریسی زبان حقیقتله بو آیتک جواهر معانیسن بو وجهله سلک بیانه چکمشلردر
که کظم غیظ اولدر که عقوبتده مبالغه اولمیه و عفو اولدر که اثر کرامت صفحه دلدن
محو اوله احسان اولدر که دوست مجرم معتذره باب ملاطفت و مراجعت مفتوح طوته لر
بو مفصلک محصلی بودر که آدمی کرکدر که بنای افعال و احوالن لطف و مدارا اوزره
مبتنی قیله و جمیع اوقاتده مدارات و مواساتی معتبر بیله صحاح اخبارده حسان
آثارده کلمشدر که اکر لطف و رفق بر صورتله مصور اولمق متصور اولسه شعشعه
جمال با کمالی بر وجهله تابان و درخشان اوله که هیچ بر دیده انک مشاهده سنه طاقت
کتورمیه و بر دبیرانک شرح شکل و وصف صورت بی نظیرن کلک تعبیر ایله صفحه
تحریره تحریر ایده میه بعضی بو معنی بر قطعه دن بر بیتله بیان بیورمشدر **نظم**
چو قدرت دادت ایزد بر کنهکار بعفوش بنده کن تا بنده کردد که مجرم کشته
افعال خویش است چو بوی عفو یابد زنده کردد اکر صورت پذیرد نیکو عفو
چو مهر و مشتری تابنده کردد **غیری** کنهکاره چو قدرت بوله سن سن کناهن عفو
ایدرسک بنده اولور که مجرم کند و جرمی کشته سیدر نسیم عفو ایره چو زنده
چون بو مقدماته تأمل شامل بیوره لر هر آینه عز اعلامه واصل اولور که شرف
انسان فضیلت عفو و احسانله متزاید و متکامل اولور پس همتی بو ایکی سیرتک
ملازمتنده قصر و بو ایکی خصلتک مداومتنه منحصر ایتمک کرک پوشیده دکلدر که آدمک

اولور

حالی سهو و غفلتدن خالی دکلدر اکر هر بر جریمه مقابله سنده عقوبت و هر جنایت
اداسنده سیاست روا بیوره لر اندن فساد کلی و مضرت عظمی ناشی اوله که خلل ظاهری
مهمات ملك و مالیه ساری و فاش اوله **نظم** بتندی سبك دست برد ز تیغ •
بدندان کزد پشت دست دریغ • سریر تحمل نماند تهی • حراسش بود تاج فرماندهی • دخی
ملوکه لازمدر که مقام تمهیده اولنجه امك مقدار هنر و کفایتن • و انداز اخلاص و
مناصحتن تمام تحقیق ایلیه اکر اول جمله دن اوله که مصالح ملکده آنك نایبله استعانت
اتمکه قابل اوله تا وقایع دهرده انوك تدبیرندن استمداد اتمکه لایق اوله اکا اعتقاد
تازه و محبت اتمکه سعی بیوره • و انوك تربیت و تقویتینه و تمنیت و تمشیتنه مسارعت
کوستره • و مشرب دلن عیب و ریب و غل و غشدن نصاف ایدوب • قوت قلبن استمالت •
و استعطا قلیه قرار معهوده یتشدوره • زیرا که مهمات ملکه نهایت یوقدر • و ملوك
کفایت ناصح و اعمال امینه کرم محبت اسرارده استحقاقلری و مهمات ملکه و ما لده •
استعداد و استقلال اله استعدادلری اوله احتیاجلری محققدر • پس جهاندارلك شرایطی
اولدر که اول کروه که کمال خرد و صلح و هنر و عفافله آراسته اوله لر • و زیور صدق و
امانت و تقوی و دیانتله زینت بوله لر و حقیقت حق کذارلقده نصیحت و هوادارلقده •
سایرلرندن ممتاز اوله لر تربیت بیوره لر • و هر برسی علی حده نه عمله یارار • و نه مرتبه هنر
و اقتدار بیلمه لر • و هر برینی فهم و درایتنه لایقدر • و رای و شجاعتنه موافق و عقل و کفایتنه
مناسب مناصبه نامزد قله شویله که • بر کمسه نك هنری وار یکن عیبی ظاهر اوله • اولی
اولدر که انوك عیبنی ذیل اغماضله ستر ایدوب • نظرلرن انوك هنرنه حصر ایده لر که لا
بنی آدمك حالی ثبوت عیبدن خالی دکلدر • اما اول اجلدندر که دیمشلردر **ع** یار بی
عیب استین بی یار اولور • بو معنایی فهم ایدوب بو دقایقی سلك نظم ایلمك استدکدن
صکره پادشاهه لابددر که • امنا و عماله تفویض ایدوکی اعمال و اشغالك احوالنی
تتبع و تفحصده اهمال و اغماض کورمیه • بلکه بر وجهله تحقیق و تدقیق بیوره که احوال ملك و
مالی نقیر و قطمیر ضمیر منیرنه مخفی و پوشیده اولمیه • که بونده ایکی فایده کلی مقصوددر •
بری بو که مباشران اعمالدن که رعیت پروردر • و کم جفا کستردر بلوب انلره که • رعایت
رعیت بابنده اهمال ایتمیه • استمالت ویروب • او شغللرده استقلال ویره لر که زبردستلر
غمن یمیه نامی جریده عملدن محو ایدوب دفتر عزلده ثبت ایده **نظم** خداوند را بر رعیت
کمارد • که معمار ملکست و بهره کار • بد اندیش تست آن و خونخوار خلق • که نفع تو جوید در

ضبطه م

رغبت

آزار خلق

دنیا ست بدست کسانی خطاست • کر از دست بستان دستها بر دعاست • نکوکار هر کز نبیند بدی
چو بد پروری خصم جان خودی • بر دخی بو که چون ضمایرده مرتسم اوله که پادشاه نیکوکارلرک
کردارلرینه لایق عاطفت روا بیورر و کناهکارلرک کناهی مقداری تأدیب و تنبیهی
واجب کوره تا اهل صلاح امیدوار اولوب نیکوکارلرک شاهراهنه کیدهلر و ارباب
فساد ترسان و هراسان اولوب اصرار فساددن احتراز و احتیاط ایدهلر اسمار و
امثالدن داستان شیر و شغال بو وصیته انسبدر و بو سیاقه اوفقدر رای
استفسار ایتدی که نه طریقله روایت اولنمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی اخبارده
کلمشدر که دیار هندده بر شغال وار ایدی • فرنسیه نام بنی نوعی میاننده بنام حطام
دنیای فانیدن اعراض ایتمشدی • و تعلقات بی حاصلدن ظهرینه آتمشدی •
اکرچه که ابنای جنسی ایله صحبت و اختلاط ایلردی اما زهد و رهبانیت اختیار
ایدوب سفک دم و اکل لحم و ایذای نفوسدن محترز ایدی • که بنی نوعنک لازمهٔ ذاتی ایدی
احتراز و احتیاط ایدردی **مثنوی** قلوب برهمن حیواناتندن • الن یومشدی
شکرستیندن • کیجه کوندز ریاضت ایلریدی • خداونده عبادت ایلریدی • یاران
انکله مخاصمه آغاز ایتدیلر • و منازعه مجادله یه تشدد ایتدیلر • بز سنک بو سیرتکدن
راضی دکلز • و رایکی بو اجتهاددن خطایه نسبت ایدهرز چون بنی نوعک صحبتندن
واز کلمزسن غلبات سیرتده انلر ایله نچون یاشمزسن • و دخی عمر عزیز محنت و عنا ایله
کچورمکده نه فایده اکلورسن • فرمغ نفسی ریاضتده حبس ایتمهده نه منفعت ملاحظه
ایلرسن • وما جعلناهم جسدا لا یأکلون الطعام • نصاب لذات دنیادن کندو نصیبکی
استیفا کرکسن • ولا تنس نصیبک من الدنیا واحسن کما احسن الله الیک • مشربندن بهرهمند
اولهسن و اکل و شربدن که مدد مرکب تن و مادهٔ بدندر امتناع ایتمک کرک • کلوا واشربوا
فرمانیه امتثال ایدهسن • و بلمک که ماضینک اقبالی محالدر • و استقبال مجهول الحالدر •
زمان حالی غنیمت بلوب خیال استقبالله وقتی ضایع قلمیهمق کرک • و تصورات فردا ایله
لذات دنیادن سد رمقله قانع اولمیوق کرک **بیت** بیا تا یک زمان امروز خوش باشیم در خلوت
که در عالم نمیداند کسی احوال فردا را • فرنسیه ایتدی چون بیلورسن که ماضینهنک اقبالی
میسر دکلدر • و فردانک احوالی مقرر دکلدر • پس حالا نه ادخار ایده که توشه راه
فردا اوله مکر صالح اولا **بیت** آن طلب امروز زهر کوشه • کز پی فردات بود توشه • دنیا
اکرچه که سراسر عیب و نقصیت در بر فضیلتی وار در که مزرعه آخرتدر هر نه تخم که بو کونده

اكرسن يادن انده انوك ديعنی كوردسن **نظم** بكوش امروز تا تخمی بپاشی • كه بو فردا بر جوی
قادر نباشی • اكر اين كشت روزی ذات درزی • دانه خرمن بهيم ازدن نيوزی •
مرد عاقل كركدركه مبلغ همتن احراز مثوبات آخرته مصروف قله لر بو تقديم خيرات
وتحصيل بر الله مقصود در • وعنان قلبن نعمت باقی • ودولت جاودانی جانبنه معطوف
قله بو معنی ترك امانی • وقطع تعلقات عالم فانيله ممكن وميسردر **بيت** بر آستان فنا
دل منه كه جای دگر • برای راحت تو بركشيده اند قصور • بوكونكه قوتده قوّت وقدرتده
قصوركوزيوق ثمرات صحتدن خسته لق ايامی ايچون ذخيره احضار قلمك وسرمايه
شبابدن كسنا بازار شيب ايچون سواله كتورلك • ومواید فوايد حياتدن سفر باديه فنا
دوقنا ايچون اعداد زات واستعداد ايدك كه راحت حيات لمعه برق كبی نيچه بقادر
موايد نعمت ايله الفت طوتوب نه فوايد دولته آلفته اولمق كرك • وبو عوايد دنيا دور
دريندن مسرور اولوب شدايد آزار وستمندن بيحضور اولمق كرك **شعر** نه قبالندن
اول مغرور وسركش • نه ادبارندن اولو رجا نوكه آتش • محصل كلام وخلاصه ما فی المقام
اولدركه قلبی محبت كليه محنت ووقف اتمك علو همتدندر • وكذركاه سيل فناده
عمارت بنا اتمك كمال كياستدن غايت بعيد ومهجوردركه فاعبروها ولا تعمروها •
بيت جهان رباط خرابست در گذر كه سيل • كمان مبر كه ببيك مشت گل شود معمور •
يادن ايدلرای فرنسه سنبری هر نسه اطعمه نفيسه دنيايی ترك دعوت ايدرسن •
حال بوكه نعيم عالم انكچون آفريده دركه نفوس متنفسه هردم انوكله متنعم اولوب نهال
لذاتندن برخوردار اولملوكه فردن فناهم من الطيبات آيتی دخی بو معنيه اشارت ايدر
ومدعای شهادته كفايت ايدر • فرنسه ايدی نعيم دنيا بر بضاعتدركه عقلا انكله
بازار جهانده ذكر جميل ونام نيك تحصيل ايدرلر • وسفر راه معاد ايچون زاد استعداد
ايلرلر بحكم نعم المال الصالح للرجل الصالح مال ومنال اندركه حسن حال وما آلكرينه
باعث اوله واثم ووبال مستوجب عقاب ونكال اولدن وسيله اولميه سن اكر دنيا وآخرتده
سعادت يوزن كورمك استرسكوز بو سوزلری سامعه قبول ايله استماع ايدك • وجانكزه كه
طعم لذيذ ايچون حلاوتی حلقه حلقدن ناوته كچن نار جحيمه وعذاب اليمه القا اتمدن
امتناع ايدك • اول نوالدايلكه فی آزاد واحرار دعالم غيبدن نخواله اوله قانع اولوب •
اول مقداره كه بقای تن • وقوام بدن اكا منوطدر تجاوز اتمك وسؤال نسنه كه مخالف
شرع وعقل اوله بيدنمو افقت طلب ايلمك كه بكا سز كله مصاحبت سبب عتاب دگلدر •

ارض الله واسعة بودیاردر م

اما افعال ناپسندیده ده موجب عذاب وعقابدر اگر بنی بو نوع تکالیف ترغیبدن غرض
تعذیبسه اجازتکز ویرك کیدم یا ترك صحبت ایدوب گوشۀ عزلت اختیار ایدیم **بیت** قلوب
مسند قناعت بوریاسن • گیم دنیا کبی عزلت پلاسن • یاران چونکه فرسیه نك بساط زهد وصلاحه
اوزره دایم وقایم بولدقلرنی ومرتبۀ ایقانه ویقیننلرینی درجۀ اطمینانه ایروب سابقا
ایتدکلری کلماتدن نادم اولدیلر • و زبان اعتذارلرن برکار ایدوب مقام استغفاره
کلدیلر • فرسیه آز وقتده ورع وصیانت وتقوی ودیانتده بر منزله واصل اولدیکه اول
دیارك گوشه نشینلری انك باطنندن ددیوزه همت ایدرلردی وکرم روان بادیه
مجاهدت بدرقۀ نظرندن استمداد همت ایدرلردی آز زمانده صیت زهد وکرامتی
مسامع جهانیانه یتدی و ذکر طاعت وعبادتی اول نواحیده شهرت طوتدی فرسیه
منزلنه قریب بر بیشه واردی که انهار عیون واشجار گوناگونله مملو ومشحون انك میاننده
بر مرغزار خرم واردیکه گلزار ارم انوك لطافتندن وصفای عنبرینندن یوزنه نقاب
خفا چکمشدی • وباد صبا خاکی توتیا سای حسرتندن گوزنه گرد هبا اکمشدی **شعر**
هوای جانفزاسی دلکش ایدی • فضای دلکش وجنت وش ایدی • لب جوینده بیتن سبزۀ
خط کرد لبجانانه بکزر • وسعت فضا ولطافت آب وهوا ایله اول صحرایه کتام انعام ووحوش
وسباع ومقام حیوانات مخالفة الطباع اولمشدی انلرك امیری بر شیر واردیکه کمال
هول وهیبتندن زهره برایدی غایت مهیب وصولتده **بیت** نعره سن ایشتسه چاك اولوردی
رعدك زهرسی • خشم چشمن کورسه خاك اولوردی برقك چهرسی • اول حوالینك اهالیسی
صدق واخلاص ایله انوك طوق اختصاصن کردن جاننه کچوردردی وپناه حشمت وحریم
حرمتنده فارغ البال وکچنورلردی اول شیرك ندخی کالجوی دیمکله مشهور اولمشدی
وبو لقبله صیت وصداسی چارسوی جهانه وصول بولمشدی برکون کالجوی ارکان
دولتیله ها بابدن ساز مصلحتینه آغاز ایدوب برحسب مقتضای مقام حرب وشرب
خوان الوان طعام مله رطب اللسان ایکن ناگاه قصۀ فرسیه فرسیه میانه کلدی حضار
حضرت انوك کمال صلاح وورع وعفتنده اولقدر مبالغه ایتدیلرکه ضمیر شیر بالضروره
انوك میل ومحبتیله رنك پذیر اولوب سودای صحبتی سویدای قلبنده جایکیر اولدی
بیت رخساره او ندیده چون مردم چشم • فی الحال درون دیده جایش دادند • القصه
کالجوی ملاقات فرسیه اشتیاقی روز بروز متزاید اولوب آخرکار احضارینه امتثال
بیوردی • اولدخی فرمان اولی الامره اطاعت ایدوب درگاه عالمپناهه حاضر اولدی.

ملکدن

ملك علي ملأ الناس شرايط تكريمي و تعظيمي بقياس تقديم ايدوب مجلس عاليده شرف جلاس
اجلاس ارزاني بيوردي و انواع آداب طريقت اطوار حقيقتده مجربه قلوب حاصل كلام نوبته
لآلي فضايل و معالي له مالي بر بحر بيكران بولدي و جواهر مكارم و مآثر له مملو بر كنج شايكان
كوردي بر دفعه دخي كشف مبهمات و اصلاح مهمات و فصاحت تعبير و اصابت تدبيرده
امتحان ايدوب نقد حالن محك اختبارده تمام عيار مشاهده قلدي ع ذري كه پاك
بود ز امتحان چه غم دارد كامجويه انوك مصاحبتي خوش كلدي و انوك مجالستيله
موانسه قصد ايدي بر دمدن صكره انكله خلوت ايدوب ايتدي كاي فرنسه ممالك محروسه
خيلي وسعت واردر و انوك اعمال و اشغالي بسياردر سنك خبر زهد و صلاحكي مسامع
جلالمه يتشدي مشاورلردر مصرع تا ديده ز ديده دوستر و اشنيدت بو زمانكي سني كوردم
نظر خبر او وزره راجح كوردم بيت شنيدم انكه در آفاق نيست ثاني چو ديدمت بحقيقت
هزار چنداني چونكه سنك وفور ديانتكه و كمال صيانتكه اعتمادم روز بروز زياده
اوزره دردر لازم كه مصالح مملكت و مهمات سلطنتي سنك ذمت همتكه تفويض ايدم
تا سنك ذروه قدرك بنم انوار تربيتمز ايله آفتاب اولوب و آفتاب درجك بنم
ذره عاطفتمز ايله ارتفاع بولوب زمره خواصده و سلسله ارباب اختصاصده
اوله سن و بنم يمن عنايت و حسن رعايتمز ايله امثال و اقرانكدن بلكه ابناي زمانكدن
عز اقتدار و شرف اختيار ايله امتياز بوله سن بيت بر آستان دولت ما هر كه سر نهاد
نكذشته هفته كه زاهل سرير شد فرنسه ارتكاب منصب وزارتدن اجتناب ايدوب
شيرك سؤالنه بو وجهله جواب ويردي كه سلاطين عدل آيينه مناسب بلكه فرض
واجب در كه كفايت امور جمهور ايچون انصار مصلحت كذار و اعوان معرفت شعار
اختيار ايده لر و مناصبي مناصبه توجيه ايدوب بر عملك قبولندن بر فرده اكراه
جايز كورميه لر و طالبا ولميانلره ابرام و الحاح بيورميه كه هر كاه كه بر مصلحت جبر و
اكراه ايله حاصل اوله عالمي حليه اتمامندن عاطل اوله و هر بار كه جر ثقيل تحميل اولنه
حاملي انوك تحملنه قادر اولميوب چكدكلري زحمتلر ضايع اوله و لوازم شرايطنك كما ينبغي
عهده سندن كلميوب انوك وبالي سلطانه و كناهي پادشاهه راجع اوله بو مقدماتي
تمهيددن مراد بودر كه بنده اعمالي سلطانيده كار واهم وقوفدر و انده عمارت و تحرير
يوقدر و سنوك پادشاه صاحب شوكت و شاهنشاه عالي رتبت سن خدمتكده وجود
فراوان و سباع بيكران وار كه حليه كفايت و درايتله آراسته و زينت امانت و ديانتله

مزده

بولدم وبيان عياندن
قاصرم

براسته بو مقوله اعمال و اشغال دخی طالبلری کالده سویله که التفات سلطانی انلرك
باینده ارزانی بیورله خاطر عاطر شاهی دغدغهٔ کفایت مهمات تدن فراغت بوله و انلر دخی
ارتکاب منصب دن حاصل اولان نصابله و بادهوا و تحف و هدایای بی حسابله شادمان
و مستظهر اولورلر کاهجی ایدی ای فرسیه بو موانعه و موانع دن نه فایده عاید
اولور بن البته سکا بو کاسه دن شراب بچودسم کرك • وطرغاو دوغا اتمام مصالح خاص و
عامی کردن اهتمامکه بچودسم کرك ع اکر خواهی وکرنه آزماهی • فرسیه ایدی اشتغال
اعمال سلطانی ایکی طایفه یه ارزانی دیدیری اول عاقل سخت رویه که مکر و دها و
فکر و ذکا ایله کندو غرضن حاصل قله • و سر و قاحتله دایرهٔ عرض حفظ ایدوب •
هدف تیر تعرض اولمیه • ایکنجی اول غافل ضعیف رایه که بحجر و ذلته معتاد اوله و بی ناموس و
بدنام و رسوای خاص و عام اوله دن احتراز قلمیه • بوشانلو کمسنه محسود اقران و امثاله
و کمسه ایکله مقام منازعت و مخاصمه کلمیه • بن بو ایکی طایفه دن دخی دکلم نه طبعم
حریص دکه زمین دلده تخم خیانت اکم • نه نفسم خسیس دکه دنیای دنی ایچون بار
مذلت چکم نظم بخدای که آفرین کردست • عاقلان را بخویشتن داری • که نیرزد بنزد
همت من • ملك هر دو جهان بك خواری • ملکدن لازمدر که مشرب خاطر عاطر شاهی
بو اندیشه کدرندن صاف ایده لر • و بنده تحمل بار مشقت دن مسلم و معاف ایده لر که
• عهد بعید و مدت مدید در که دیدهٔ حرص و آزی سوزن قناعتله دیکوب دردم
و متاع طمع و نیازی آتش ریاضتله یاقوب دردم اکر بر کره ملك بنی عوایق دنیا
و علایق خلایقله آلوده قیله لر • بکا همان اول بلا یتیشه که اول مکسلره • یتشدی
شیر استفسار ایتدی که نیجه اولمشدر اول حکایت فرسیه ایدی
روایت ایدرلر که بر وقتده نشینا نصفهٔ صفادن بر صافی دم که طریق طریقنده
ثابت قدم ایدی • کشت بازار ایدرکن بر درویش حلوایی که چاشنی فقردن ذوقی • و
فقرا صحبتنه شوقی وار ایدی اول عزیزدن التماس ایتدی که کوشهٔ دکانینه مقدم شریفله
تشریف بیوره • مرد دار فدعوتنه اجابتی واجب کوردی • و آنی استمالت ایچون ملتمسی مبذول
بیوردی • استاد حلوایی ضیافت طریقیله بر طاس عسل صافی صوفینك اوکنه کتوردی •
مکسلر نته که انلرك عادتیدر حلوایه اوشرلر • و منع و دفعله ممتنع اولمیوب اوستنه •
دوشرلر ع مکس جایی بمیرد اندر دکان حلوایی • مور و زنبور کبی طاس عسلیه اوشدلر
بعضی کنار طاسه یوتب • کمسی میان عسله دوشدلر حلوایی کوردی که طاس زنبور

مصفا بیی

مكسله طولديغي وجهيله اولوب طرد ذبابه مشغول اولديغي آنلركه كنار طاسده قرار ايتمشلردي
قيد عسلله پابسته قالديلر پروازه قصد ايتدكجه پرلري عسله آلوده اولوب دلم هلاكه
كرفتار اولدلر اول عزيز انلرك بو حالني كوردي بر حالته كلوب مستانه نعره لر اوردي
چون درياي باطن شيخ ساكن اولدي وموج بحر وجد وحال آرام بولدي مريد حلواي
ايدي اي عزيز صوري حلواي سندن دريغ ايتمدك سن دخي حلواي معنويي بزدن
دريغ ايلمه ع بكشا لب شيرين وشكر ريزي كن • شيخ ايتدي دنيايه دوني واكا حريص
اولوب اكا مفتون اولنلري • بر طاس عسلدن بكا عرض ايتدلر ملهم غيبي ايتدي بو طاسي دنيا
وايچنده كي عسلي انك نعمي ملاحظه قيل ومكسلر جمله سي اهل دنيادر • انلركه كناره طاسه
قونمشلردر • فقرادركه مائده دنيادن آز فايده ايله قناعت ايتمشلردر • انلركه درونه
طاسه كندولري ايتمشلردر • ارباب حرص وآزدركه قاذورات دنيايه بوغازلرينه دك
باتمشلردر • واعتقادلري بودركه تاميانه واصل اولميه بونلر زياده لا يعقل لردر •
كه الرازق مقسوم مفهومندن غافللردر حضرت عزرائيل عليه السلام يجي على الرجل مرهون حسن
بكيد آغاز قيله انلركه كناره طاس دنيادن آسان الغيله • في مقعد صدق عند مليك مقتدر
آشيانه سنه پرواز قيله وانلركه عسل زهر آميز دنيا ايله آلوده اولمه تحريك پر وبال ايتدكجه
اسفل سافلينه متوجه اولوب انجام حال سبب فضاحتلري شقاوت وادبار اوزرينه
اختتام بوله مثنوي چه ايك لقمه مي بايد چشيدن • وزان پس اين همه خواري كشيدن • بخرسندي
كراي ينك بضاعت • نباشد هيچ كنجي چون قناعت • بو مثلي ايراددن مراد بودركه نيم بر اقبالي
عسل دنياي دغلله آلوده قلميه كه شايد امانت روحك استردادي وقتنده سلوك
راه آخرت سهولتله ميسر اوله بيت چنان وقتي بدست آر از زمانه • كه كر كويند دو كون
روانه • كلامي ايتدي هر كيمكه مقام استقامتده مقيم • ودوش راه عدالتده مستقيم
اوله • وستمكارلردن ستمديده لرك ظلم وآزارن دفع ايدوب محنت كشيده لرك تظلمن
كوش شفقت ورحمته استماع قيله • هر آينه دنياده آنك دولتي عز استقامته مقرون
اوله وعقباده شرف رفعت وكرامتله اختصاص بوله • فريشته ايتدي بلي مهمات ايام شويله كه
شرايطيله سرانجام بوله آخرتده اندن رايحه نجات استشمام ايتمك ميسردر • فاما دنياده
انلرك دولتنه دوام بقا ممكن دكلدر • ومدت عمرنه قرار وثبات ممتنعدر زيرا هر كسه كه
تقرب سلطانله سرافراز اوله هم دوستلر زمين سينه ده بغض وكينه تخم اكوب هم اعدا
بسرو قامتي يوزندن طوتوب انتقامدن خصومت تيغني چكه لر هر كاه كه اكا اجماع منعقد اوله

بيل

ولدیغی اکا خلقک اکاسی اعتقادینه معتقد اولملاجرم بیم جاندن بر آن امن و اماندن اوزره
اولمیه • و بنای دفعی فرق فرقداندن بیشه سلامتله اول ورطه‌دن باش قورتارمیه • شیر ایدی
چون بن سنک بابکده حسن اعتقادم اعدانک سوء قصدینه حجاب تمام دردیشمه کوسترم الله
اندرلنداه مکایدینی سدایده‌رن • و سنی مرتبهٔ بلنده یتشدرب حسادک قدح و افسادینی
ینه کندولره رد ایدرزن ع چه غم ز حیلهٔ دشمن چو دوست جانب ماست • فرسیه ایدی
اکر ملکک بو تربیت و تقویتیندن غرضی بو بنده یا بنده احسان و عنایت ایسه عاطفت
خسروانه • و معدلت پیکرانه لایق بودر که بنی قویه سن کر بو صحراده ایمن و فارغ و ساکن
و نعیم دنیادن آب و کیا اهله قانع اولوب ضرورت و خطو دشمندن ایمن اولم مقرردر
که عمر قلیل که امن و راحت و حضور و فراغتله کچه • انجه اولیدر عمر طویلدن که خوف و
خشیت و مشقت و محنتله کچه بیت دمی فراغت و دل بهترست ازانکه کسی • هزار سال بنه برو فق
او دمانده‌ود • کا مجوی ایدی سن عنا ردغدغه و خوفی آیینهٔ خاطرکدن دور ایتمک
کرکسن و اتمام مهمات ذمت اهتمامکه آلوب بکا تفقد ایله دیدهٔ اعدایی کور • و دل احبابی
شاد و مسرور ایتمک کرکسن • فرسیه ایدی اکر حالا بو منوال اوزره اولوب بنم آیدی
استماعم فایده ویرمزسه • و ملک بنم اعتذارمه سمع قبول ایله شرف استماع ارزانی بیورمزسه
بکا امان ویرمک کرک که چون زیردستلر بنم منزلمه وصول خیالیله و زیردستلر
کندو مرتبه‌لرینک زوالی احتمالیله • بنم حرمت عرضمی هتک ایلکه تیغ غرضله خونریزلیکمی
سفکه قصد ایده‌لر • ملک انلرک دمدمه‌لری ایله متغیر اولمیوب • انده رای صایبله تأمل و
تفکری ذمتنه واجب بیله حاسدلرک قصدنده • و قاصدلرک کیدنده شرط فرط احتیاطی
رعایت قیله بیت بهر تهمتی نباید زما خاطر کران کردن • بقول دشمنان حیفست ترک
دوستان کردن • شیر انکله عقد عهد پیمان و ایمان ایدوب جمیع اعمال دیوان و خزاینه و
اموال انوک کف کفایتینه تسلیم ایدوب • تمام اتباع و اشیاع کرامتنی نهایتله مخصوص
قلدی • و ارکان و اعیاننه اعتبار ایلیوب احوال مملکتده اندن غیریله استظهار ایتمزدی
اولدیغی اتمام مهام و اصلاح مصالح خاص و عامده جد تمام و سعی اهتمام کوستروب •
بر وجهله فرط عدالت و ضبط کفایت اظهار ایلدی که ساعت بساعت شیر قتنده قرب
مکانی زیاده اولوب مخالطت غایته • مخالصت نهایته یتدی • نه فرسیه بر آن ملازمت
شیردن دور اولوردی • و نه شیر بر زمان حضور فرسیه‌سز آرام قلوردی شعر
دوستدن ایو کمکه او خندان اولور • دوستلق شرطی اوقتن قلور بیت چو دوستی

بنهایت دسدچنین پاشدی • بو حال شیرك مقربلرینه كران كلوب مجموع اركان دولتك مخالفتنه
موافقتدن دم اوردلر • الكله مخاصمه اقدام اوزره طوردلر شامدن صباحه دك
ومباحثه نده واحده دك مشاوره و تدبیر ایتدلر وحمله سی انوك دوغنه و سفینه و تیغ
تقربنك قلع وقمعنه البر ایتدلر آخر الامر رای جمیع اعیانك ولمرا بوینك اوزرینه منحصر
ومقرر اولدیكه اكا جنایت خیانت اسناد ایدیه لر تا شربهمیز شیر خاشاك لممنه
بولم مكدر اولوب انوك حقنده متغیر اوله • تهمت خیانتله انوك دیانت تابنده عقیده
سیركه آینه مرشد كامل اعتقاد اتمشدی تزلزل پذیر اوله لاجرم انوك احكام واقعا لنده
كلی مدخللر بولموب میسر وانوك قهر واستیصالنده مجال قدرت مقصود دن شعر بو اسلوب
اوزره تدبیر ایلدیلر • انوك دفعنده البر ایلدیلر • بس اتفاقله ارباب تذویر دك
بو تدبیرده شریك اولنلرك برینی تحریك ایتدلر • بلحاشت شیر ایچون مهیا قلنان كوشتی
فرسیه نك حجره سنه آتدی بیت روزدیكر كه شیر ز بنجنك • آسمان نیتشه
زبرجد رنك • سپهرده جولانده ایام او ورداو آصف خدمته طوردلر • وصدوردو
اعیان بارگاه ملكه حاضر اولدلر • فرسیه برمهم كلی اغاسیچون بر جانبه كتمشدی شیر انوك
قدومنه منتظر اولوب فرط كفایت و فهم ودرایتن ورد زبان اتمشدی بیت ورد زبان
ومونس جان نست نام یاد • یكدم نمیرود كه مكر دعنیشود • چون هنكام چاشت اولوب شیرك
اویونی وقتی كلدی وجوع طبیعیسی هیجانده ودیك اشتهاسی سبعیسی غلیانه آغاز قلدی •
هر یاركه وظیفه سی اولن كوشتك جست وجویندن تك وپوی ایدلر عین اثر بولمدیلر •
وكیفیت حالدن خبر بیلمدیلر شیر بغایت مضطرب بو زمانده فرسیه غایب وخصما حاضر ایدی
چون كوردلر كه شیرك آتش جوعی ملتهب ولهیب غضبندن قلبی مضطرم ومضطربدر تنور
خشمی كرم بلوب فطیر تزویری پیشورمك تدبیرن ایتدلر • برسی ایدی بو تدن عنریكی حاره من
قالمدی كه ملكی آكاه ایده وز • وبو حضرتك منافع ومضارندن زهرنه بلوردسك و استماع •
قلورسك بعضی منافقلرك مزاجنه ناموافق دخی كلور سه غرضه عرضه یتشدره وز
كابجوی متینه اولوب ایدی مقربانیك جمت • ومتعلقان بابك نیته لازمدر كه هیچ
بر وقتده شرط نصیحت اهمال اتمیه • وصاحب دولتلرك شكر نعمت وحق همت تربیتلرنی
بلوب مضرتدن بلدكلون واشدكلون موقف انهایه یتشدره لر بیت كسانی حق شناس و
حق كذارند • كه حال از بادشه پنهان ندارند • حالا سن نه ایشتدك سویله كوره لم دمنه
معلوم ایتدكسه تقریر ایله محك اعتباره اوره لم • اول امعسد غماز وحسود همازی الحال

طرازتزویری بومنوال اوزره آغاز ایلدیلر که کوبن هوشه سوز بیله القا اولندی که فریسه و
وظیفهٔ ملکه دست درازلق ایتمش بری کینی تغلیظ ایدوب صورت انکارده ایدی بن بو
باور قلمزین که اول کم آزاد وامانت شعار جانوردر بری داخی ساز حیله یی بو آهنك
اوزره تحریك ایتمکه آغاز ایلدی که بو امرده احتیاط لازمدر که هر کیمسه نك دوستی اولور
دشمنی دخی اولور عرضه آموز غرض واقعه چون خبر ظهوره کلور خلایقك حقایقی سهولتله
بلنمز واسرار سرایره آسانلقله اطلاع اولنمز بری دخی مقام حیله وقدم اقدام اوزره
قیام ایلدی دیدی که کیدوب واقعا سرایره اطلاع وضمایره وقوف تتبع مستوفی وتفحص
مستقصایه موقوفدر اما اکر وظیفهٔ ملك انوك منزلنده بولنور ایسه اکا اسناد اولنان
تهمت ومیان ناسده والسنهٔ عام وخاصه‌ده مشهور ومذکور اولنان عیب ریب وصمت
کذبدن تبرا ایدن کلیجوی چون بو کلماتی استماع ایلدی عنان اختیاری الندن کیدوب
ایلدی خلق انوك حقنده نه سویلر وانوك خیانتنه نجه بینه اقامت ایدرلر احضار
مجلسنده بر منافق که مخالفلرم بو بابده موافق ایدنجه ایدی ای ملك بو بینه اهالیسی
میاننده انوك جبر قصد غدر وفکر مکری مشتهر ومنتشردر اکر دیدکلری واقعا مطابق
ایسه انواع عقوبته لایق اولور وجنایت خیانتنك عنقریب جزا وسزاسن بولور مبادا که
مرض غرضدن بری دخی ایدی ارباب صدق ودیانتدن بر کاه انوك بابنده بعض جرم و
خیانت ایشتدردم اما بلا تحقیق انوك تصدیقنده تردد ایدردم حالیا که بو فصل بر
اصلی ایشتدم ظلمت ظن وتخمین نور یقینه مبدل اولوب مضمونی مضمونه تمام جزم ایتدم
بر منافق دخی ایدی بوندن سابق انوك خبث عقیدت ومکر وحدت نیتی نجه بوشیدی
دکلدر اشته فلان وفلان واحدا بعد واحد بوکا شاهددر که هر زمان ایدردم که بو
زاهد مرایینك عاقبتی فضیحت ایلشور وانلردن جنایت عظیمه وخیانت جسیمه ظهوره کلور
بری دخی که خدمت صدق واستقامتده بری ایدی ایدی نه عجب که بو بی ادب
دعوای زهد وفقر ایدرکن وفقره فقرانك مقتداسی وارباب تاج وخرقه‌نك پیشواسی
کچرکن حجاب شرم وحیایی دوری وقاحتدن دفع ایدوب بو خیانته جرأت ایلدی
عجبدر که بو پیشه صفحهٔ مقالاتی انوك زبان حالندن بو بیت اولدیسه که **بیت** خرقه
پوشی من از غایت دینداری نیست * پرده بر سر صد عیب نهان میپوشم * بری دخی که
طریقت تزویرك پیری ایدی ایدی بو زاهد پاك صورت وپاکیزه سیرت بو مدتلرده
تقلد اعمال ملکی بشت وپستله رد ایدردی وتحمل اعبا وزادی محنت ومصیبت

عد ایدردی بو حالتده چهرهٔ حالی خال حیا ایله موسوم اولمق محل تعجب و حیرتدر و مقام
تأمل و عبرتدر بری دخی ایتدی هر کاهکم اول اسیر شره و آز بونک کبی جزوی خصوصه کم وظیفه
چاشت ملک اولمش دست طمعی دراز ایده ظاهردر که مهمات کلیه نک اتمامنده نه رشوتلر
اقدام ایتسه کرک و اعمال پادشاهیده نه مبالغه مال الهکورسه کرکدر بیت صیاد
چو بر نکند دراز گنجشکی ٭ دانی چکند چو گنج بیند ٭ چو نام امیدان نوقاحتی خالی
کوردیلر مرکب غم و سعایته عنان ویروب ساحهٔ دلکا مجوید تحیر و تردد کوردن
قوپدیلر وزرا دخی زمام کلامی جانب قدح و دقیقه عطف ایدوب صفحهٔ ضمیر ستره
انواع حشویاتدن قلم تزویر ایله بر نیجه نقش تحریر ایتدیلر وزیر اول ایدی که کرنی الواقع
بو متهم اولدوغی جنایه اقدام اندیشه بونک مآلی همان خیانته راجع دکلدر فقط
بلکه کفران و خباثت سیرت و خساست طبیعته برهان و حجت و انصاف بودر که اکر بو
جرأتی اندیشه ملکه تمام استحقاق قائمه مشدد ودایرهٔ رعایت حرمت شاهی و حشمت
شاهنشاهیده نظر کیتمسدر ایکنجی وزیر دخی اقدام اوزره قیام ایدوب بو طرزله
آغاز کلام ایتدی که ای یاران بونوع کلمات آشفته ایله نامهٔ اعمالکزی سیاه ایتمکز که
ایحب احدکم ان یاکل لحم اخیه مفهومندن حذر ایدک مجرد کمانله ان بعض الظن اثم
قبیلندن بو بیکناهی بیاه المکوز که شاید قصهٔ خیانت غیر واقع اولوب جملکز مجرم و اثم
اولمسز عاجل و آجلده بر موجب جزاء سیئة سیئة مثلها بو کاردن ناسزانک جزاسن بولمسز
ایچنجی وزیر دخی ایتدی بو سوزک تحقیقنده وقوف ملکک ادنی اشارتنه موقوفدر
صواب بودر که فرمان بیوره تا انک منزلی تجسس اولنوب روی حقیقتدن حجاب
رفع اولنه اکر وظیفهٔ ملک انوک حجره سنده بولنورسه بو تهمتک برهان صدقی عیان
اولنوب ظنون خاص و عام تعیینه مبدل اولور اکر بهتان صریح اولوب کوشت مفقود
او کاشانه ده موجود اولمیه جمله مز آثم اولورز بو تقدیرجه لازمدر که زبان اعتذار
استغفار دیبرکاه ایدوب ترسیه ده نحلال لغز دلیه ویز وزیر آخر ایدی شرط احتیاط
بودر که بو بابده شتاب اولنه انوک جاسوسلری روز و شب تجسس احوال ایدوب بر آن
بوندن کیمزلر وهر زمان اشتدکلری اکا یتشدوروب بو قضیه نک تدارکنده مقدور
دریغ ایتمزلر آخر کار وزرای ملکدن بریسی کسلح وار اقدام اوزره کلوب ایتدی
بو قضیه نک تحقیقندن نه فایده عاید اولور و بو واقعه ده تنقیر و تدقیق نه یه مفید
اولور فرضا که اول خاین نامشدتینک جرمی دوزروش کبی ظاهر و هویدا اولمش مقرردر

کرتزویر ایله ضمیر ملکی تغیر اتسه کرك جمله سی ساحل یقینه ذکر ایت شك وشبهه یه
آتسه کرك **بیت** نعذر آنچنانست دانش مبتنی • که شك را بدرد برنك یقین • القصه
بوحالده که شیر چوع آتش چو علة خشم آلوده بلکه برباره نیا دا اوداولمشدی حسودلر
بوغمط اوزره اول قدر کلمات اتدیلر که شیر تمام متغیر اولوب فرسیه دن بالطبع متنفر
ومنسیمع خیل حکمیله ضمیرینه انواع افکار مستولی اولوب آخر الامر احضارینه مثال ویردی
بیچاره اثر مکاید اعدادن بیخبر فرمان اولی الامره امتثال ایدوب بارکاه شیره متوجه
اولدی چون دامن دیانتی بوتهمت لوثندن پاك وطاهر ایدی قوی قلب جری خاطر
کامجوی حضور شیره حاضر اولدی شیر سؤال ایتدی که اول وظیفه مقرره که بزه روز
مره درسکا حفظ ایت دیو ویردیکنه اولدی جواب ویردی که خدام مطبخ عامره
تسلیم اولنمشدی ناوقت چاشتده خوان شیلانه حاضر قلهلر امین مطبخ دخی باب غمزه
تدحیحی فتح ایدنلردن ایدی احضار انکارده تعصب ایدوب فریاد ایتدی که حاشا وکلا
بونکا محض افترادر وبنم ساحه ذمتم بوتهمتدن مبرادر شیر معتمدلرندن برجمع کثیر
کوندردی تا منزل فرسیه جست وجو ایدلر چون انده پنهان ایتمشلردی آشکار ایدوب
کامجوی حضورینه کتوردیلر فرسیه بیلدی که ارباب غدر انتقام مصلحتلرن تمام ایتمش
وبوغیه زمانندن بو واکدکلری تخم تزویرك بر ویردوکلری نهال حیله نك
ثمری تمام بیتمش کندوکندویه ایتدی هی دردمند سنك سکا یتمش **بیت** آفتاب
طرب برسر دیوار رسید • سالها بود که از دو زخنین ترسیدم • جمله وزرادن بریسی
کورك ایدی که فرسیه نك غیبتنده هرسیه عیبندن پرهیز ایلردی وکندوسن تهود
عدل ایدنلردن عد ایدوب شویله کوستر مشدی که بی تحقیق ایقان برامره اقدام اتمزلر
وتا برمهمك حقیقتنه واقف اولمیه انوك بابنده فتح کلام ایلمز وهردم فرسیه نك
دعوای مهر ومحبتندن دم اوروردی انوك حمایتی بابنده مبالغه قلوردی وصورت
ظاهر اولدقدن صکره ایلرو کلوب وما فی الضمیرن آشکار ایدوب ایدی ای ملك
بونابکارك خیانتی عین الیقین معلوم اولدی وبو خاکسارك جنایتی روز روشن
کبی ظهور بولدی صلاح ملك ورضاسی خدای بونده درکه بی توقف مقتضای قضای
سیاستی انوك بابنده امضا بیوره لر که اکر بو بابده مجال اهمال ویریله بی شبهه سایر
کناهکارلر دخی حقیقت عاقبتندن وهم ایتیوب ساعت بساعت بو مقوله شناعته جرات
واقدامه زیاده اوله **ع** سیاست بود کار رها حلل دیده چون اعدا فرسیه یی

اولدی

بو طریقله خاین چقردلو شرار امر ایدی تا اشتغال صبا قلدلو و شرار اندیشه دود دود رازه
دوشدی • و دود رلو در لو توهمات و کونه کون تخیلات موج و زن بوز کبی باشنه اوشدی •
میان و حوشدن سیاه کوش که دیک تزویری جوشه کتوردلردی نا ایدی شرک آتش
خشمنی تیز ایمکیچون بر کوشه دن خروش ایدوب ایدی بن رای عالم آرای شاهدن که افتاب
انوک بر توندن اقتباس نور ایدر • و ماه جهان تاب اکا نسبتیه قصد ایدرسه دعوای دور
بغایت تعجب ایدرم که بو خاین غدارک خیانتی • و بو دیو مکارک جنایتی اکا نجه مخفی و مستور
اولور • و خبث طبع ناپاکندن • و مکر ضمیر ناپاکندن نجه غفلت ره آکودر • و بو نجلیس
جرم قطیعه مصدر و بونک کبی فعل شنیعه مظهر اولن نفس خسیس و شخص خبیثک
قتلنده فرصت الویرمشکن توقفه نه وجهله رخصت بولور • و مشرب سیاکریخ درخت
معدلت انوک دستیاریله تازه و سرسبز اولور خس و خاشاک تردد و تحیر ایله نیچون
مکدر قلور • و حوش چوز سیاه کوشدن بو دمدمه کوش ایدنلر اکا موجه اولوب بیدلو
سنک مفصل کلام و محصل مرامک ندر جواب ویردی که ای ملک حکما بویله سویلدیلر که
من قامت سیاسته دامت ریاسته شعر قالد در رمی خوابند هیچ فتنه باش • دیده شمشیر
بیدار اولمیحق • قیام نظام سیاست سبب دوام ریاستدر • صاحب ریاست که نیام انتقامدن
تیغ سیاست چکمیه زمین امانده نظام انتظام تخم اکمیه • و کلزار سلطنتده تا ازهار
معدلت تبسم ایتمیه • بوستان جهانده نسیم امن و امان تبسم ایتمیه مثنوی آیین سیاست ار برافتد •
بنیاد امان ز پاد رافتد • آن باغ ز ایمنی ثمر یافت • کز عین سیاست آب هر یافت •
هر ملک که صلاح ملکه طالب اوله واجبدر که اهل خیانتدن تیغ سیاستی دریغ ایتمیه • و هر
چند که محرم خاص و همدم صاحب اختصاص اوله اکا التفات بیورمیه که سلطان
بغداد مصلحت عام ایچون کندونک محبوبه خاص که اخص خواصندن ایدی علف تیغ
سیاست ایتدی • شیر استقصا ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت سیاه کوش
ایتدی • روایت ایدرلر که دار الملک چیننده بر پادشاه عدل آیین وار ایدی که رعایت قوانین
عدالتده جمشید وار جام جهان نمای عقلی آیینه سوانح امور ایتمشدی • و سکندر صفت
چشمه آب حیات نصفته طالب اولوب ظلام ظلمی دور جهاندن دور ایتمشدی بیت
از معدلت شامل او رفته ستم • صد منزل آنسوی بیابان عدم • انوک بر سپهر ملک منظری
و بر فرزند زیبا پیکری وار ایدی که کمند لطف و اکرامله قلوب انامی شکار ایتمشدی •
و دانه احسان و انعامله مرغ جان خاص و عامی دام محبتنه کرفتار ایتمشدی بیت

ایدر

مادر كيتي نزادة مثل او صاحب جمال • ديدهٔ دوران نديده مثل او ضاحكات سويداي
خاطر شهزاده يه بركون حرم كرم عباسي لباس محط استيناس مصدوقهٔ اذا ول بيت
وضع للناس سوداسي ظاهر اولوب مطاف الطائفين طوافي شوقي • واول نشانه دين وايمان
ومنبع امن وامانك • ومن دخله كان آمنا • نشان شان شريفني بيان ايدن زيادت عشقي
درون جان وصميم جنانده خليجان وهيجان ايدي • واذن للناس داعيه سنك هديه سنه
اقتدايي فرض ولجبا لاذا بلوب لبيك زنان احرام عزيمت زيارت حرم واجب الاحترامي
درميان ايدي **نظم** اميد طواف حرم كوي تو انكيند • در وادي غم طايفه بي سر وپا را
لبيك زنان بر عرفات سر كويت • صد قافله جان منتظر آواز درا را • بدر يجانبندن
شرف حجازته مخصوص اولدقده نصكره دريا طرفنه متوجه اولدي • وهلال مثال كشتي لره
كه عمودي سقف فلكه ولنكري قرن ثوره داسر بهمكه واصل ايدي • وهر زورقي وسعت
عظمتده فلك اثير اوزره مشابه ومماثل ايدي كرديلر • ومركب بي پاي وآب پيما لرك •
عنانن دست هوايه ويرديلر • واول خانه چوبين ده كه سقفي السنه وستوني استنه
ايدي متمكن اولوب آب كبي روان وباد كبي دوان اولديلر **بيت** چومه در برج آبي كرده
منزل • روان كرد ندكشتي را بساحل • مدت مديده سيرده مسافه كثيره طي ايدوب مدينه
مكه معظمه ايرديلر **شعر** بر وفريجي اوجوب اوجوب كتدلر • مقصد مقصوده وارديلر
مناسك حج وعمرتي تمام ايدوب بعده روضهٔ مقدسه حضرت سلطان تختكاه
رسالت وخاقان باركاه عز وجلالت **بيت** آن شهسوار كرم عنان بلند ير كرنه ادير •
چرخ دوال ركاب يافت • حبيب الستار محمد المختار صلي الله تعالى عليه وسلم وآله الاخيار
وصحبه الابرار آستانه سعادت آشيانه سني تقبيل تقبل ايدوب سعادت تلثيم عتبه
عليه نبوته مستسعد اولدي **بيت** اي خاكبوسي درت مقصود هر صاحب دلي • بروقت
بخاك اين آرزوي مشكل ايره هر مشكلي • بعده قافله خراسانله جانب بغداده توجه بيوردي بو
شهريار بغداد قدوم شهزاده دن خبردار اولجق في الحال لوازم اكرام واجلالي
مرعي طوتوب شرايط استقبالي يرينه كتوردي **بيت** چون بشارت قلندي شاهد حال
اندن جمله عزم استقبال • نزل شاهانه ومنزل پادشاهانه مهيا قلوب بريح كون
انده توقف استدعا ايدي شهزاده دخي سنتي اجابت ودعوتي رعايت ايدوب •
بر مدت انده اقامت بيوردي چون شدايد راهدن آسوده اولدلر وطن مالوفه •
معاود عزمني مصمم قلدلر شهزاده سلطان بغداددن عذرلر ديليوب انده وكي ضيافت

وخدمت مقابله سنده انواع شكر و منتلر ايدوب هديه رسمنده حرم سلطانه بر چيني
كنيزك ارسال ايدي وهمان دم رخت اقامتي اندن كتوروب خراسان يولن طوتوب
كيدي سلطان بغداد اداء خدمت مشاهده بعث ورعايت قاعده مواد عند نصكره حرمنه
مراجعت ايدوب كنيزك طلب ايدي بر صورت كوردي كه نقاش فطرت اول ملاحتده بر
صورت لوح وجوده نقش ايتمش دكل و ديده فكرت اول لطافتده بر هيات جريده خيالده
وعالم مثالده كورمش وياشمش دكل زنجير زلف تابداري كمند فتنه ايله دل نظاريي
تسخير ايلر مهر منير مشتري بر بايه فلكده اول يوسف صورتك صفحي سوداسي تعشير ايلر
دعوي بكر ابروي خوباني چين ابرو سيله طاق نسيانه اتمش وداعيه زهد كوشه
نشينانيني كرشمه چشم مستي بر لحظه برسلك بلا به سنه براقمش نظم زنجي عشاق
ايچون شمع شبستان بيني نقل شراب مي پرستان قدي نخل بلند راست بنيان خم زلفي
حريم شب نشينان دهان تنگ قلوب شهد وشكر تنك لبندن لعلك اولمشدي
بري سنك ملك بغدادك اول سرو آزادك خرامنده زبايي دلك كلده قالدي وجرعه
لعل ميكونندن بي واسطه باده مست ولا يعقل اولدي بيت دل بسته بالاي بكي قبا
شد باز اين زبراي دل تنگم چه بلا شد هر چند كه سلطان جد وجهد ايدي دل رميده اول
جانبدن دوندره مدي وهر بار كه عقل كاركفرماي آب نصيحتي آتش عشقه صاچه كوردي
سويوندره مدي بيت ساكن نمي‌شود بسخن آب چشم من كين درد عاشقي بر علامت فزون
شود القصه سلطان كنيز كله بساط معاشرتده بر وجهله انبساط ايدي كه بالكليه احوال
رعيت وامور مملكت ومهمات سلطنت بر هواسي خاطرندن كتدي بيت چو سلطان اوله دور
روز وشب مست خراب اوله ني كمان خانماني خراب هر كاه كه پادشاه نقد وقتن بلادر مناهي
وملاهيه كه قواعد دولت شاهي انوك سببيله واهي اولور مصروف قله وهواجر وابكار
واصايل و اسحارده خواب نوشين ونوش شراب رنگين لعل كونه مشغول اوله لاجرم
نظام كار ممالك كوندن كونه منحل وصلاح حال خلايق بر سبيل تدريج مختل اولوب
هر طرفدن شماتت حساد ونهايت اضداد ظهوره كله وهر ساعت مملكته دهن تازه
وخلل بي اندازه متطرق اولوب تبر ذهاب الدوله في شرب العشيات ونوم الغدوات
آشكاره اولدي شعر چهره شاه اولقدر همرنك جام اولمق كرك كه سرور باده ايله عقلني
آلدرميه شاه اولن بيدار اولوب آكه كركدر روز وشب خصم دولت تا كه باشن
خوابدن قالدرميه چون حاليه قلح كوني بو منوال اوزره كچدي اركان دولت

تنك م

واعیان حضرت ملکك بو غفلتندن دلتنك اولوب شهر وولایتك حالنی مهمل وامرا وایالتك
مآلنی مختل کوردلر جمله‌سی دست نیاز ایله صاحب دیللر ذیلنه تشبث ایدوب کوشه نشینلر
آستانه‌سنه یوز اوردلر ودرویش پاکیزه نفسلرك نفس نفیسندن همت ودعا دریوزه
ایدلر وصلاح حال سلطان ایچون نذرلر وقربانلر ایدوب فقرایه صلات صدقات
واحسان ایلدیلر عاقبت نیاز عرضلرك تیر دعاسی هدف اجابته مقرون اولوب **نظم**
شبستاننده سلطانك کیجه خلوت • نگار ایله قلوردکن عیش وعشرت • صونر ساغر النیه ساقی
ایدر نرکسلرینی اولدی سیراب • نجاردیدی چون کوزینه طولدی • کوزی سیراب نرکس وش
سوزلدی • عالم نومده شویله مشاهده قلدی که بر پیر صالح سیما اوکنه کلوب دفع صدا
ایله ندا ایدوب ایتدی **بیت** ای شاه چکوی چه پرسند از تو • جایی که نترسی ونترسند
از تو • بونه یتدوزدر که زمین حالکده اکرسن شکسته بالکلر احوالندن بیخبر اهمال ایلرسن
غفلتکدن قورقیدر که کار الدن کیده • ودولت سلطنت غیرك ذمتنه انتقال ایده •
خواب غفلتده نه یاتورسن طور عقلکی باشکه کتور مصلحتکی کور **بیت** آچ کوزك طور
یوقاری خابکدن • نرکسی آچلدن زرابکدن **بیت** چشم عبرت بکشا وبره از خود بینی •
ورنه هر فتنه که بینی همه از خود بینی • شاه بو واقعه ملولندن خوابدن اویاندی •
آخر کار زبان عجز وانکسار ایله اعتذار • واستغفار ایدوب صحبت کنیزکدن رجوع •
وتدارك ما فات شروع بیوردی وفرمان ایتدی که من بعد اول کنیزك خلوتنه کلمیه •
ومهر ومشتری بر برجده قران قلمیه • اکرچه که شاهه دلارامسز دل میسر ودیدار
یاردن ایراق برآن صبر وقرار ممکن ومتصور دکلدی • ولیکن خوف حضرت عزتدن •
احتمال زوال دولت سلطنتدن اول منوال اوزره مثال بیوردی • کنیزك برمدت
نفسنه جبر ایدوب حرقت فرقت ومحنت هجره بو زمان صبر ایتدی • عاقبت بر کیجه سودای صحبت
سلطان دیك دماغندن غلیان ایدوب • نی اختیار با هوای عشق جانان اول برك
کلی شبستان سلطانه آتدی • شاه اکا نکاه ایتدی بر کلبرك طری کوردی • که نسیم سحردن
اچلمش وبر طرفه سنبل کوردی برك کل اوزره صاچلمش **مثنوی** ز سنبل بر سمن مرغول بسته
ز مرغولش بنفشه کشته دسته • ز مستی نرکسی جادوش در خواب • ز سودا سنبل هندوش
درتاب • تکرار نادهوای یادهوش وقرار شهریاری یغما قلدی • وغوغای عشق دلداری
متاع عقل شاه تاجداری تاراجه ویردی **بیت** باز عشق آمد ودیوانکیش پیش آمد •
بردلم از مژه غمزه زنی نیش آمد • ینه بو زمانده خی آشفته جمالی • وآشفته زلف وخالی

خواب

اولوب

اولوب میان معاشرتی دست مباشرتله درآغوش ایدلو وعیش و نوشه مشغول اولوب
غوغای دنیای دونی فراموش ایدلو. ینه بر دفعه دخی منهیان عالم غیب اشارتلریله شا
شاهراه صلح و فلاحه دعوت ایدلو شاه ینه متنبه اولوب کندو کندو بیله دیدی.
بو آتش فتنه‌یی آب بواردله سوندرمینجه صلح جهان مستقر اولمز و بو نهال هستانی شعله
کوندرمینجه امید سامان محالدر پس دریانه ایدی بو کستاخ فرمانمه الطاعتا اولوب
بی اجازت بارکاهمه کلدی امرم بودرکه بی محابا بونی اللرسن حباب کبی آب دجلیه آتنز
و بی تاخیر و تراخی حکم واجب الاتباعی اسماع ایدوب موجب فرمان جهان مطاعی یرینه
کتوره‌سن حاجب سمعا وطاعة دیوب کنیزکی الوب کتدی کیدرکن کندو کندو بیله بو اندیشه
ایتدی که بو کنیزک شاهک معشوقه سیدر شاید که بعد زمان پشیمان اولوب ینه آنی طلب قیله
اکر انوک هلاکی یا بنده شتاب ایدرسم بعده دست فکرت دامن تدارکدن قاصر اولر
پس آنی اوینه ایلتدی و کسوت و صورتنی تبدیل ایدوب بو رازی اغیاردن نهان ایتدی
بو مدتدن صکره خاطر شاهده بو حرکت سببیله انواع هموم هجوم ایدوب هر بار که صفه یاردن
شبستانه خرام ایتسه آرزوی دیدار یاردیکار اولوب مضطرب و بی قرار اولوردی
و ینه کندوی ملامت ایدوب دلایل عقلی و زواجر نقلیله تعزیه و تسلیه قیلوردی
بر کیجه دفع ملال ایچون بجام زلال نوش ایدوب مواعظ خرد و نصایح عقلی فراموش
ایدوب خیال دیدار دلدار ایله دل شهریاری بی صبر و بی قرار ایتدی که حاجبی خاص طلب
ایتدی و کیفیت حال یار دلارامی استعلام ایدوب تهدید تمام ایله ایتدی سویله که آنی
همان بو کیجه احضار ایتمیه سن تن خاکسارک طعمه شمشیر آبدار اولمغه مقرر بلمک کرکسن
حاجبا ولقدر مقدمات عذری تمهید ایتدی مفید واقع اولمدی و هیبت خشم سلطانی
مشاهده ایدوب کندوسن هدف تیر تلف ملاحظه قلدی عاقبت خواه و ناخواه کنیزکی
بارکاه شاهه کتوردی بر دفعه دخی ابواب عشرت کشاده و اسباب صحبت آماده اولدی
قطعه ما یم و بشی و یار در پیش جام می خوشکوار در پیش کل آمده و خزان کذشته
دی رفته و نوبهار در پیش. القصه اوچ نوبت سلطان کنیزکک قتلنه فرمان ایتدی
حاجب عاقبت ملاحظه سن واجب بلوب توقف قلدی تا مهمات ملک بالکلیه مختل
و معطل اولدی ملک جازم اولدی که بو بلا کندودن غیریله مندفع اولمق مستعددر
وسایرلر معاونتیله بو غایله نک زوالی محالدر ع زدست دیکری برنیاید این کار
زیرا هر کسه که بو کنیزکک قتلنه مامور اوله البته دو دیق و عاقبت اندیشلک

هجي

جهتندن توقف ایتمك مقرردر • پس ملك آنوڭ دفعنه کندو بنفسه متعرض اولدی اما مروت
کورمدی که ظاهرا برنادره صادر اولمدین بر نفسی معرض هلاکه سوروه • پس زمان فرصته مترصد
اولوب بطوردی • تا اتفاق بر کون بام قصر اوزرنده دجلیه نظر ایدوب طوردی • ماه رو دخی
مقابله‌ده بدر تمام کبی برقاودوردی • ضمیر شاهه خوف سوء عاقبت و بیم زوال دولت
و سلطنت غالب اولوب کندو کندوینه ایدی اکرچه که مذهب شرعده بی کناهك قانی
دوکمك حرام مطلقدر • اما بونك سببیله بنجه حلال زاده لرك دلیکه بنم نیه بروالعهدن
غروجوزنا ولمسدر • درمان پذیر اولموق مقرر و محققدر • هرچند که صحبت جانان بکا جاندن
جهاندن مقدمدر • ولیکن دلارادن کاذ رعیتك ملاحظه حالی اندن اهمدر • چون کوردی
که وقت فرصت دلارایدی ای نکار دخی کناره کل که بو کشتی تماشا ایلیه سن • کنیزك چون یاقین
کلدی • پادشاه پشت دستله برمشت اوروب دجلیه آتدی • و جزع و فزع اظهار ایدوب
شویله کوستردی که کندو کندودن دوشدی • امر ایلدی تا غواصلر اول لولو آبداری
بولوب چیقردلر • و مشك آلوده کلالریله عبیر اندود کفنلره صاردلر • بیت • تنن کوز یاشلری
برله یودیلر • عبیر و عنبر اوستینه قودیلر • مراسم تعزیه صوری اتمام و لوازم ماتم ضروریه
اهتمام ایتدی • صلاح جهان و جهانیان ایچون کندو جانانه سن پیجانا تمکه بنفسه اقدام
ایتدی • ع • پادشاهان از پی یك مصلحت صد خون کنند • بو صیتلی کتوردم تا معلوم اوله
که ملك ملاحظه صلاح رعیتدن غفلت ایدوب برخاینی رعایه رغبت ایتمك غایت
عزیزدر • که بر شخص تدکلو شامل و کامل اولور ایسه مضرتی عامل اولیجق اندن بعید اولمق
صوب صوابه قریبدر • شیرك بو دمدمه ایله آتش خشمی مشتعل اولوب قریسه یه رسول ارسال
که بو سؤاله جوابك ندر سویله • و بو کناهه اعتذارك ندر بیان ایله • قریسه چون بی کناه ایدی
دیمشلردر که • ع • هر ملك که دستی کوتاه اوله زبانی دراز اولور • بی کناهان دلیر می
باشند • تلخ جوابلر ویروب درشت کلمات ایلدی • انوك کلمات عنف آمیزی حسادك ترهات
فساد انکیزنه مقارن اولوب کانجویك لهب غضبنك اشتداد و ازدیادینه باعث اولدی •
و عهد و پیمان و عقد و ایمانی بر طرف قلوب • قریسه نك قتلی جانبنه دوان اولدی •
بیت • غضب عقلینه اولدی شویله چیره • که اولدی چشم عالم بینی خیره • بو خبر مادر شیره
واصل اولوب بلدی که تیری سبیل شتاب و تعجیله سلوك ایدوب جانب حلم و تأنیدن
اهمال ایتمشدر • و طریق صبر و سکونی قویوب مضیق طیش و تهتکه کیتمشدر • کندو کندویه
ایدی تیز یتمك کرك • و فرزندی دلبندی تیدیندن و سوسه دیولعیندن خلاص ایتمك کرك

ایلدی

زیرا هرکاه که سلطانه غضب مستولی اوله شیطان اکا مسلط اولور و اول زمانده نه فرمان
ایدرسه مختل و مختبط اولور بو کلام فصیحکه اذا استشاط السلطان تسلط الشیطان
حدیث صحیحدر و بو معنی مزبورک بیاننده نص صریحدر بیت غضب از شعلهای شیطانیست
عاقبت موجب پشیمانیست فی الحال جلاده برکمسنه ارسال ایتدی که امثال فرماننده بر
آن توقف ایله که بنم ملکمله سویلشه جک سوزم واردر دیدی کا مجوی حضورنه کلوب
ایدی ای پسر اشتدم که فرسیه قتلنه مثال ویرمشسن اندننه کناه صادر اولدی
ویخه جریمه ظاهر اولدی قتلنه اقدام و هلاکنه التزام ایلدک شیر صورت حالی واقع
اولان اوزره تحریر ایتدی مادر شیر ایتدی ای جان مادر نفسکی بیجا بحسرته حیران
و سرکردان قلمه و مشرب عفو و احسانی بی بهره قلمه ارباب تجربه و اهل وقوف مشکو
سکز نسنه البته سکز نسنه یه موقوفدر حرمت زن شوهره و عزت فرزند پدره
و دانش شاکرد استاده و قوت شاه لشکره و کرامت زهد صلاحه دامن رعیت پادشاهه
و نظام کار ملوک سلوک طریق عدله و اجرای عدل اعمال عزم عقله بو بابده عمده ایکی
نسنه در بری اتباع و اشیاعک مراتب استحقاقنه اطلاع ایدوب هر برینی هنر و کفایتلری
حسبنجه مناسب مناصبه نامزد ایتمک کرکدر ایکنجی انلری بری بری حقنده صاحب غرض
و متهم طوتمقدرکه مقربان درکاه سلطان میاننده شغل حقنده نزاع بر وجهله ارتفاع
بولورکه آب فوات و فنادن غیری ایله انطفا و افتاحتی امتناعده اولور پس اکر
پادشاه بونک آخر حقنده قدح و سعایتنی مقبول کوره و آخرک بونک بابنده غمز و شکایتنی
استماع بیوره من بعد انلرک قول و قرارنه اعتماد قلمز و بر فرد انلرک عهد و اقرارنه اعتقاد
قلمز زیرا ارباب غرض کاه اولورکه برامینی معرض خیانتده عرض ایدرلر و بر خاینه لباس امانت
جلوه ویررلر بو واسطه ایله بیکناه لر بند بلایه کرفتار اولورلر و مجرملر ساحل نجات
وکنار امن و سلامته وصول بولورلر بیت بیکنه دل شکسته در زندان مجرم از دور
خرم و خندان بیسک بو مقدمات بونی منتج اولورکه حاضرلر نقللرله عمالدن امتناع
ایدرلر و غایبلر تعجیل خدمتدن اجتناب کوستررلر و جمعیت امور و حضور قلوب
جمهور بالکلیه متفرق اولور و ارکان ملک و بنیان سلطنته هر ادخلل متطرق اولور
بوکه متطرق متردد اولور مفاسد ایوه حسابدن زیبره وندر و مرتبه قیاسدن افزونندر
نظم حذر قیل صحبت صاحب غرضدن کانک حالی دکل حالی مرضدن کوزور زهر کمند
وار نوری سعادت بلورلر کا انده وار آثار دولت طوترز نک حسد آیینه سینی

یقردشك آستیننك سینه‌سنی سیر ایتدی فرنسه کمسنه قولیله بر کمان اولمدم تا انلرك خیانتی
ظاهر و ثابت اولمینجه بنم ضمیرم اکا متغیر اولمدی مادامکه ایتدی نی لقتن صادق تغیر مزاج
پادشاه بر احده خصوصا که معتمد درکاه اوله دواردکلدر انلرك خیانتی ظاهر اولمق دخی
هنوز حجاب اشتباهده‌در ان شاء الله الرحمن اول زمانکه بو قضیه‌نك یوزندن پرده
کمان مرتفع اوله انلرك حقیقتی روز روشن کبی عیان اولسه کرك مزید عواطف پادشاهیدن
بعید و بدیع دکلدرکه بو قدر خیانتکه مجرد کمال فرنسه نسبت اولندیغی انلرك حلم
غیر نامتناهیسی فضاسنده ناپدید اولدی و سوابق خدماتی نصب العین خاطر قلنوب
اول مساعی و مآثرکه بو درکاهده اندن صادر اولمشدر لوح ضمیر منیردن زوال پذیر
اولمیدی و هنرمندانکا فی مصلحت کذا حقنده بی هنرلرك ترهات و فشار و خرافات
نی هنجاری مواقع اصغا و محل ارتضا بولمیدی نظم سفله نخواهد دکر برا بکام حسن
نکذارد بکسی را بجام • بی هنر از صد حیل آرند بیش تا برود کار هنرمند بیش • ای ملك غافل
عقل صواب نمای هر واقعه‌ده حاکم عادل و رای عالم آرای هر حادثه‌ده مشیر کامل بلکه
شرف کوهر مرد صفای عقل و خرد ایله‌در بیت عقلست که بنیاد شرف محکم از اوست •
وافزونی حرمت بنی آدم از اوست • چون فرنسه آستانه دولتکده مرتبه منیعه‌یه و درجه
رفیعه‌یه ایر کوردك و منصب وزارته بلکه رتبه نیابته‌دخی اکوردك و مجالس دولتك
مدخل ایدوب خلوتلرده عزت شاوریت ارزانی بیوردك خیالیاسنك ثبات و وقارکه
لایق بودرکه قول سابق اوزره قرار ایدوب نقض عهد و ابطال اقراردن فرار ایده‌سین
و دست تربیتکله بنیاد ایتدوکك بنایی آتش بیداد ایله برباد ایتمیوب شماتت اضداد و شادکامی
حساددن عار ایده‌سین و حقیقت حالی تفحص و استکشافده عدل و انصافکه لایق و شرط
احتیاط و فرط مبالغه‌ده قصور ایتمیوب عقل حضورنده معذور اوله‌سن و اظهار حقده
فواید صبر و تانیدن محروم اولمیوب عند الناس شوایب تهمتدن دور و عند الله ثواب صبره
جمیلله مثاب و مأجور اوله‌سن • عاقل خردمنده پوشیده دکلدرکه انلرك مانندی کامل •
و هنرمندك و پایه شانی اندن بلندتر که آیینه امانتی بونك کبی خیانت زنکاریله
مکدر قله و دامن دیانتی بونك کبی جنایت نجاستله آلوده اوله و مقرردرکه خاشاك
حرص و طمع آنك مشرب زهد و ورعنه کدر رو ویرمشدر و مرکب آز و نیازانك
سمند پرهیز و احترازی کردنه ایرمشدر اول زاهد دیانت مآب و صیانت نصابه
بو پایه انتما و بو جنایه انتساب ایدندن شرب دم و اکل شمدن احتراز و اجتناب ایتمشدر

محقق

اندن سابق دخي اوقافده بوده ایله موصوف ومعروف ایدي وکوشه قناعتده انزوایي واکل جواناندن ابا وصیت وصداي ورع وتقواسي میان انام والسنه خاص وعامده مذکور ومشهور ایدي ع بیهوده سخن بدین درازي نبود بو دولت خواهك اغلب ظني بودر که وظیفه ملکي منزل فرنسیه ده بنه انوك عدوسي ودشمني قومش حسادن بو قدر افساد چندان بعید دکلدر زیرا که اهل حسددن بعضي بحرندلر اولورکه آخره ضرر یتشمك قصدیله کندو هلاکن دخي اختیار وکند وقتلنه جانلم خریدار اولورلر نته کم اول خواجه حسود محسودندن اخذ انتقام سوداي ایچون غلامنه کندوني قتل ایتمك مقصودن ایدنوب جبر و ابرام ایله فرمانه رام ایدي سیر استفسار ایدي که نجه اولمشدر اول **حکایت** مادري ایدي روایت ایدرلر که شهر بغدادده بر خواجه واریدي غلاة حسادن بر همسایه سي واریدي اورع زهاددن ایامي علی الدوام صوم ریاضتله تمام ایدردي ولیالیني علی التوالي اقدام الطاعة وعباداته اوزره اقدام ایدردي **نظم** محبت آستانه بعزي یاتمش • ریاضت اودیدوه دینه یوتمش • دروني مخزن کنجي معارف • ضمیري سري کان ونون عارف • کیجه کوندز عبادتدیدي دایم • کیجه ده قایم وکوندزده صایم • اهالي بغداد انوك ولایتنه اعتقاد وهمت وعنایتندن استمداد طلب ایدوب آستانه سنه کلورکیدرلردي • وارباب ثروت ویسار هردم هدیه رسمنده خاك قدمنه دینار ودرهم نثار ایدرلردي ومجالس ومحافلده خیرله مذکور ومسامع ومحاملده فضلله مشهور بو جهتلردن همسایه سي حسودك آتش حسدلر برشعله دود اولوب نایره عزت وجاهت کانوندن درونندن زبانه چکدي وانوك حقنده انواع دلو قصدلر ایدوب زمین دلنده مکر ومکیدت تخمن اکدي اما کانه مکرو ترویرندن هیچ بر کره اول جانبه اتاردي انوك سلاح ورع ورعنده تاثیر قلمزدي • وهدف مراد نشانه آدزوییه راست کلمزدي • تا بو معامله دن عاجز اولوب درمانده قالدي عاقبة العاقبت وارديکه برغلام صاتون آلدي وانوك بابنده مواجب احسان وانعامي واجب کوردي ولوازم اشفاق وتربیتي تقدیم قلدي • هر ساعت کا استمالت ویروب ایدردي که سني بر مصلحت ایچون تربیت ایدرم • وبر مهم کلي ایچون بار محنت ومؤنتك چکرم • امیدوارم که دلك رازمي بوبازدن خلاص ایده سین • وخاطر پریشانمي بو خار رخازدن فارغ قلهسن **بیت** تاآیدیده همي پرورم بسوز درونش • امیدوار چنانم که آتشي بنشاند چون بوتك اوزرینه بنجه یام بکدي غلام فرمان خواجه یه رام اولوب مقام انقیاد والطاعتده آرام

ایدیت

ایدت

واول مهم مقصودك اتمامنده كه خواجه نك مقصودي انده مندرج ايدي اقدام واهتمام ايدوب
ايدي آلاف نوازش ومرحمتلر كه بو بنده يه بابنده مبذول بيوردك نجه تاب وتوانله شرح
ايتمك ميسردر • واصناف التفات وعاطفتلر كه بو چاكر افكنده يه ارزاني بيوردك •
نجه كلك زبانله سلك بيانه چكمك متصوردر بيت صد زبان ار اولور سنه سبزه مثال
شكر لطفك ز اولر كلي كلال • حالا اولدر كه بو دلدارلق مقابله سنده بزده جانسپارلق
وبو نعمت شكرانه سي خدمتكارلق شرايطني يرينه كتوردم بيت نقد روان خويش نثار
تو ميكنم • جاني كه هست در سر كار تو ميكنم • خواجه چون كوردي كه غلام حق كذارلق
مقامنده ثابت قدمدر • وهوادارلق داعيه سي درون جان وصميم جنانندن مبرم ومحكمدر
روي كاردن رفع حجاب ايتدي • ودرد حسددن بر آه جانكاه ايدوب ايتدي غيل وآكاه
اول كه بو زاهدك رشكي بني هلاك ايتدي • وانوك بو قدر اقتدار واشتهاري غيرتمدن
عنان اختيار الدن كتدي • قصدم بودر كه اكا بر نوع نكبت يتوردم • بلكه انوك نام ونشانن
روي جهاندن كتوردم • هرچند كه بو بابده فن وحيله كتابني آچدم • ودام مكر وتزويره فكر و
تدبير دانه لرين صاچدم • بو كاره چاره دن عاجز قالدم • وآتش حسد تنور جسدمده زبانه
چكوب راحت زندكاني بكا منغص اولوب غم وغصه دن بيزار • ولذت حياتدن نسير
اولدم • بو زماندن بر و سنك بار محنتكي بو سبيدن چكرم • وتخم مهر ومحبتكي زمين سينه ده
بو جهتدن اكرمكه • بو كيجه بني همان زاهد همسايه نك بابي اوستنده ذبح اسماعيل عليه السلام
كبي قربان ايده سن • وهمان اول مكانده خاك وخون ايچره غلطان قويه سن كيده سن صبح
چون بني انده كشته وخونه آغشته كوره لر • هر آينه بو تهمتله انده طوتسه لر كرك • و
عرض ومالن پايمال وخان ومانن ويران ايتسه لر كرك • وانوك شيشه نام وناموسن
شكست • وصيت وصداي زرق وسالوسن بست ايدوب انك حقنده خلقك اعتمادي
واعتقادي بوزلسه كرك • بردخي زهد وتقوي دعواسن ايتميوب صفحه حالنده بو بيتك
نحواسي يازلسه كرك بيت زاهدا زهد ميبري يار بيرا فكن پرده اش • تا به بينند اهل عالم
فسق پنهان آشكار • غلام ايتدي اي خواجه بو فكردن فارغ اول • وبو كاره بر طريقله
چاره بول • اكر مرادك بو ورطه دن خلاص ايسه زاهدي قتل ايتمكله دخي محصل اولور •
وبو عقده بر تدبير ايله دخي كشايش بولور • خواجه ايتدي اول انديشه دور دور دانه شايد
كه قادر اولميه سن • بر تقدير كه قادر اوله سن محتملدر كه عنقريب فرصت بولميه سن • بن
حسددن طاقتم طاقدن بكا صبر ايت ديمك تكليف مالايطاقدر • اكر حق خدمتي بلور سك

وشكر نعمتي ادا قيلورسڭ نيچه توقف فرمانمه اطاعت قيل • وبي تكلف بو امره شروع ايدوب بو جد وسعي
جانمه منت نيه نهايت بيل • اشته عتق نامڭ حاضر در سكا ويره يم تا بو شهردن طوروب
كيده سن وبر ولايتده دخي اقامت ايده سن • غلام ايتدي اي خواجه هيچ عاقل بو فكري ايتمز كه
سن رايحۀ ادراكدن بر شمه سي اولن بو طريقه كتمز كه سن كيده سن • نكبت دشمن زمان
دولتده مطلوبدر وفوت عدو اوقات حياتده مرغوبدر • سن دولت حياتدن دور اولجق
انوڭ نكبت ومماتندن سكا نه لذت حاصل اولور • وسن محبوس قفس كورن اولجق انوڭ
شكنجه وجسندن نه منفعت واصل اولور بيت چون نباشم در گلستان لاله هر كز كو مرو
چون بر فتم از چمن شمشاد كو هر كز مباش • غلام هر بار كه بو نوع كلماتله زبانڭ بندين كشاد
ايتدي مفيد اولمدي • وآب نصيحتي آتش درونه نثار قلدي سكون بولمدي • چون خواجه
رضاسن انده مشاهده ايتدي مزوري بام خانۀ زاهد اوزره باشي كسوب جسدن كه مجمع
حقد وحسد ايدي انده قودي كتدي • وهمان عتق نامه وبدرۀ دينارى كوتوروب دار الامان
مدينۀ اصفهان جانبنه روان اولدي • يارنداسي خواجه بدنسي زاهدڭ سرني باب
اوستنده مقتول بولوب زاهدي دوتدلر امر شرع وعقل قيد وبند ايدوب زندانه
الدلر • چون شرعا قتلي موجب خيانت صادر وثابت اولميوب اكثر اعيان واركان بغداد
انوڭ عفت وصلاحنه شهادت ايتدلر اكا قصاص ايتمدلر • اما بندن دخي خلاص ايتمدلر
مدت متمادي انده محبوس قالدي • قضاي الهي بحكمه زمانڭ بضكره معارف تجاردن برسي
غلامي اصفهانده كوردي • غلام خواجه و زاهدڭ احوالني صوردي • تاجر دخي خواجه نڭ
قتلندن وزاهدڭ حبسندن خبر ويردي • غلام ايتدي اول بيچاره عجب ظلم اولمش
بواليش فرمان خواجه بندن صادر اولمشدر • زاهد بهتان وافترادن اولمردبار
بو ماجرادن نيه خبر • وبو تهمتدن مبرادر • پس خواجه نڭ الحاح وابراميله قتلنه تدليسي
على التفصيل اعلام ايتدي • تاجر دخي تجار بغداددن جمع كثيري مضمون قضيه يه استشهاد
استقامتي استشهاد ايدوب شهر بغداده كلنجك صورت حادثه وكيفيت واقعه يي
بالتمام حكامه اعلام ايتدلر زاهد استقامتي بركتيله اول ورطه دن خلاص ونجات
بولدي • حاسد سقامتي شآميله نشانۀ تير لعنت ورسواي دنيا وآخرت اولدي • وهرد
پارسا بو قطعۀ غرانڭ فحواسيني كه بعض فضلانڭ زادۀ طبع شريفيدر زبان حال الله
ادا وانبوبه حيا الله املا قلدي نظم درياب مرد زود يحسد يكدو ناشناس
دمها زند وكوره تزوير تافتند • انده شبصنك السعى كمانكم موى غرض بنا وكحيلت

[margin: بيدن]
[margin: دى]
[margin: شتافتند]

رغما لانفهم همه نیکی بمن رسید • ایشان جزای فعل بدخویش یافتند • بو مثللو کوردم که تا ملکه
معلوم اوله که اهل کینه و ارباب حسد ده نه فتنه نساکلر ظاهر اولوب دمش بعدما که
بونلر کند ولربا بنده بویله ایتمک مقرر اوله • پس مرغان اوج هوا ده • و ماهیان قعر دریاده
و سباع کوه و صحراده بدسکاللرک قصد ندن ایمن اولمق بخته میسر اوله • خدم و حشمدن
انلر که منزل قربده در کم اوله لر که حسد لرندن انوک حقنده فکر مکر ایتمیه لر •
لحظات مرتبه سی ایچون قصد غدر ایتمه لر بعید دکلدر • صواب بودرکه تعجیل و شتابدن
اجتناب ایده سن • و زمام حلم و وقار یدی الدن قومیوب بو قضیه ده تأمل کافی • و تدبیر
شافی بیوره سن • و آنی بر وجهله تدارک و تأنی قیله سن که عدالت و شهامت شاهانه یه لایق
بوامرده تأخیرک حالی ایکی دن خالی دکلدر • اکر مستحق قتل اولمیه کند و نفسکی بو جنایتدن
صیانت ایدوب جریده اعماللکه و بال خونی ناحقی ثبت ایتمیه سن • و اکر فی نفس الامر واجب القتل اوله
اختیار الکده در • تأخیر ایله نسنه فوت اولمز بیت سوان کشت زنده را لیکن کشته را
باز زنده نتوان کرد • سیرمادرک کلامنی محک اعتبار ده اوردی • و میزان عقلله وزن
ایدوب عین یقینله کوردی که بر نصیحت دستمت غرضدن بریدر • و بر موعظتدر که و
ریادن معرادر • حکم سیاستده توقف کوستردی • و فرنسیه امان ویروب احضار ندن
امر ایتدی • و داری اعیاردن خالی قلوب ایدی • بوندن سابقی محک امتحانده تجربه
ایتمشوزدر • و سنک قوللک سایرلر قوللرندن زحقه یقیندر • و نور صدق جبینی احوالکدن
مبین در دیوردی • و اذهان وضع سابق اوزره اتمام مصالح خاص و عامده • و نفوذ سعی و
اهتمامکی دریغ ایتمه • و سنک بابکده واقع اولن کفت و کوددن متأثر اولوب اوهام بعیده یه
وجود ویرمه • فرنسیه ایدی اکرچه نهال همت سلطانی سایه عنایتین فرق حالم اوزره
ارزانی بیوردی • و عواطف خسروانیه دن شان شریفنه لایق اولنی دریغ قلمدی • فاما بو
بنده نک ساحه ذمتی بو تهمتدن بری اولمز • مکر اول وقت که ملک بر چاره فکر ایده •
و بر تدارک ایلیه که کیفیت کارده • و حقیقت حاله مطلع اوله • و بنم دامن دیانتم بو خیانت
لوثندن ظاهر ایدوکنه یقینم وارددر • و بر تدارک ایلیه که کیفیت کارده و حقیقت حالده
لیکن بنی احتیاط تام و اهتمام تمام برات ساحت ذمتم ظاهر اولمق امر دشوار در • چون
آفتاب عنایت ملک کامکار فرق حالم اوزره سایه وار اوله امید وارم که بو قضیه نک
حقیقتی و باطن پرده خفادن کالشمس فی وسط النهار ظاهر و آشکاره اوله بیت
غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل • شاید که چو وابینی خیر تو در ین باشد • کالمحوی

اولدی

ایدی آیینه بو جمله تحقیق ایتمك میسردر • بو قضیه‌نك نظر بعیدله تدقیق ایلمك مقصوردر •
قرنیسه جواب ویردی که اول طایفه که بو فتنه‌کردنی قوپرمشلردر احضار اولنمق کرك •
و بر سبیل استقصا انلردن استفسار اولنمق کرك • بن بنده با وجود که مدت مدیددر که
لذت چاشنی کوشت کام مذاقمدن بعیددر • بو خیانتله مخصوص قلوب اولکسنه‌لرک
ملذات العمر کوشه‌دن غیری نسنه بیمزلر • و بو زمان قانان الحمیه‌لر آنسز اولمزلر بر السیاحه
چقرمغه باعث ندر • هر آینه چون ملك بو نکته‌یی تحقیقنك تدقیق ایده انلرده واقع حالی
تغیر و قطیع تقریر ایتمك مقرردر اکر عنایت ایدرلرسه تهدید و تشدید ایله کیفیت واقعه‌یه
وقوف میسردر • انکله دخی اولمزسه امید رحمت و وعده عنایتله رخسار یقیندن
نقاب ظن و تخمین مرتفع اولمق مقصوردر • تا بنم کوتاه دستلکم و پاك دامنلکم تمام
خدم و حشمه روشن اوله • خلوص نیت و صفای عقیدت طویتم ضمیر منیر حضرت ملکه
مبین اوله **شعر** بو زمانه‌دن کیده بو تهمت طمانی • اچیله کون کبی راز نهانی **بیت**
هر راز که در پرده شب پنهانست • چون روز شود بر همه روشن کردد • کامجوی ایتدی
انلردن تصور واقعه‌یی وعید عقوبتله تحقیق اولنمق کرك • نوید عفو و عاطفته
مستحق دکلدر • زیرا که انلر بابده که بنم مقبل و مقبول و امین معتمدم حقنده حسد ایدوب
قصد کین مشغول اوله عفو و اغماض مبذول قلمق نهایت نامعقولدر • قرنیسه ایتدی
هر عفو و مغفرت که کمال استیلا و قدرتله وجوده کله محض هنر و فضیلتدر • کرم العفو عند
القدره
بو فضیلته اصل فضل بودر که خصمه قدرت قاهره وارکن جرائد جرائمنه قلم عفو چکله که
عدوی‌یه قدرت بر نعمت و غنیمتدر که انوك مقابله‌سنده شکر منت عفو و مغفرتدن
غیری ایله میسر دکلدر • **بیت** چون کنهکار اوله‌سن قادر • عفو ایله اول و نعمته شاکر
کامجوی چون کلام قرنیسه‌یی کوش هوشله استماع ایتدی • و آثار صدق و اخلاص صفحات
حالنده عین یقینله مشاهده قلدی • فرمان ایدوب اول طایفه‌یی که بو فتنه غبارین
قوپرمشلردر • دیوانه کتوردیلر • و بو قضیه‌نك استکشاف خفیات و استخراج غوا
مضده
شرط اجتهاد و احتیاطی حد مبالغه‌ده درجه افراطه یتوردی • بو وجه ایله که اکر
کوبیان واقعه‌ده تقصیر ایتمیه‌لر • دامن حاللری دنس جرائمدن آب عفو ایله تطهیر اولنه
بوندن غیری صلات تشریفات پادشاهانه ایله دخی نوازش بیوریله • و اکر شویله که
مضمون قضیه‌یه انکار ایده و قبیح عملی اوزره اصرار ایده‌لر عقابین عقاب پنجه شکنجه
عذابه کرفتار اوله‌لر • چون بونلر بو بابده تاکیدات فراوان و تمهیدات بی پایان ایتدلر •

آنلر دخی بالضروره نومانه اذعان ایدوب صورت واقعه‌یی علی ما هو الواقع دیدن میان
اندلر آفتاب امانت فیسه زیر سحاب شبهه‌دن تابان اولدی و زنك شك و ریب
وکذب رویی آیینه یقینلرندن نمایان اولدی ع امتحان کردیم حال هر کسی معلوم گشت
مادر سیر ایدیجی ای ملك زمان بو جماعته اماندویرمك نکث پیمان و نقض ایمان
وخلاف شرط ایمانده اما سکا بو بابده بر تجربه حاصل اولدی که اندن عبرت آلوب
من بعد گوش قبول الهچ بر خائنك سعایتنی استماع ایتمامك گرك و تا دلیل صادق و
برهان باهر ایله بر قضیه ثابت وظاهر اولمیه ترهات ارباب اغراضه التفات گوستر ممك
گرك که چوق نسنه اولور که ماده‌سی آز ایکن تدریج ایله بر صورته گیرور که تدارکی حیز
امکانه گلمز انهار عظیمه گبی که اصلی بر جوی مختصر ایکن شاپرمیابك مددیله گاه اولور که
بر مرتبه‌یه وارور که کشتی‌دن غیر ایله اندن عبور متصور اولمز پس خلقك شالبوذن
کثیر وقلیل هر سوزکه عرضه ایتسه آنی تاویل ایدوب بحسب الظاهر آنی رد ایلیه
سایرلره طریق کلی سد ایتمك گرك تا خائن کار وخاینه مفضی اولمیه وعاقبت حال شاهنه
مفضی اولمیه بیت سر چشمه شاید گرفتن به بیل چو پر شد نشاید گذشتن به پیل کالبحری
ایدی عین الیقین بلدم که نصیحتك حق صریحدر و بی دلیل ظاهر بر کمسنه‌یی متهم قلمق خلاف
مقتضای عقل صحیحدر مادر سیر ایدیجی ای ملك اول کمسنه که بی سبب ظاهر اجابت رنجیده
خاطر قله اولدر مرده در که اکابر اندلرك مجانبتنده تأکیدات وافر بیورمشلردر
کالبحری ایدیجی ای مادر بو محلی زبان تفصیلله بیان ویر بو نکته‌لی عبادتده وشنله عیان
ایتمك گرك سن مادر سیر ایدیجی حکما اوراق صحایف وصایایه قلم حکمتله املا ایتمشلردر که
سکز طائفه‌دن مجانبت واجبدر وسکز گروهله مناسبت ناسزادر اول سکز نفر
شخصك دست موافقتی اتکلرك دامن مرافقتندن چکمك گرك اول اول کمسنه‌در
که منعملرك حق نعمتن بلمیه وکفران عصیاندن احتراز قلمیه ایکنجی اول کمسنه‌در که بی سبب
غضب قله وخشمی حلمی اوزرنه غالب اوله اوچنجی اول مغرور دعمر دراز که رعایت
حقوق خالق وخلایقدن بی نیاز اوله دوردنجی اولکه اندیشه مکر وغدرنی کندو
پیشه قله بشنجی اول کمسنه که دروغ خیانت طریقنه گیده وصفت صدق وامانتدن
کنار ایده آلتنجی اول شخص شهوت پرست که عنان نفسن ارخا ایلیه وتوسن مرادن
میدان هوا وهوسده رها ایلیه یدنجی اولکه قلت حیا ایله موصوف ووقاحت سو ایله مشهور
ومعروف اوله سکزنجی اول کمسنه که بی سبب ظاهر خلق حقنده بدگمان اوله وبی برهان

انجام...

باهر اهل عقلی متهم قلمه اما اول کسنه نفرکه مصاحبتنه غالب اولمق کرک بلکه آخرلره مناسبت
اهم مطالب اولمق کرکدر. و اول کسنه درکه اداء شکر نعمتنی ذمتنه لازم بیله و قضای
حق خدمتی عهدسنه واجب قلمه ایکنجی اولکه عقد عهد محبتی صروف دوزکار ایله منحل اولوب
و رشتهٔ دعوای محبت و مودتی تغلبات ادبار ایله انفصام بولمیه اوچنجی اولکه ارباب
لطف و مروتک تعظیمنی واجب بیله و قولا و فعلا مجازات و مکافات مقامنده قایم و
ثابت اوله دردنجی اولکه غدر و فجوردن احتراز و نخوت و غروردن اجتناب قلمه بشنجی
اول کسنه که حالت غضبده نفسنی ضبطه قادر اوله التنجی اولکه لوای سخای بی نفع ایدوب
نفرانک تحصیل مقاصدنده مقدورلرین صرف ایلیه یدنجی اول کسنه که دامن همتی و حیائی
الدن قومیه و طریق ادبدن تجاوزی جایز کورمیه سکزنجی اولکه صلحا و اهل عفته محب
و فسقا و اهل بدعتدن مجتنب اوله هر کسنه که بو طایفه ایله که حالیا ذکر اولندی مقام وفاق
و اتفاقده اوله و اول کروهله که سابقا مذکور اولدی معرض خلاف و شقاقده اوله
انلرک برکت صحبتیله خلل اخلاق ردیه اندن زایل اولوب مزاج حالی اعتدال حقیقته مایل
اوله سرکه کبی که بو قدر حدت و حموضتله چون عسل مصفی ایله امتزاج بولور عرض حموضت صرف
اندن زایل اولوب بو قدر مهنک ازالهسنه موجب اولور نظم مکن چو سرکه ترش روی را
و شو چون شهد که دافع مرض و راحت روان کردی مباش مرده دل و [illegible] نیکزین
که از مصاحبت جان تو نیز جان کردی چو سایه باش ملازم به پیش اهل صفا که آفتاب
صفت شهرهٔ جهان کردی نثر بو خصلتلک تلافیسنده و بو واقعهنک تدارکنده ما
جهد تمام و جد و اهتمام مشاهده ایدی تمهید قواعد سیاست و تقدیم وظایف شکر
بیقیاسدن صکره ایدیمی ای ملکه زمانک برکات نصایح و نفحات مواعظکله
بیت شب تاریکم اولدی روز تابان عمود سوار اولنلر اولدی آسان بو آیینه کافی و کاردان
و دخی همت و بهانده نجات بولدی و ملازمانده کاهدن زهر بینک حالنه اطلاع
حاصل اولدی من بعد مستنبط اولدم که بونلر کله بجه سلکه سلوک ایتمک کرک و سوالکزه
جوابده و کلاملرنه سلب و ایجابده بجه صوب صوابه کیتمک کرک پس فرهیستهنک امانتنه
اعتقادی آرتدی و انواع معذرت و ملاطفت بیوروب اوکنه دعوت ایدوب باسیدی
بحمدالله که همت موجب اعتقاد و سبب فرط اعتماد اولدی همان حسن اهتمامکه مفوض اولن
احکاملک تمامنده قرار رسانلق اوزره قیام ایتمک کرک فرنسیه ایدی بو قضایله بو قضیه
بجه فیصل بولور و بو سر انکشت تلطفله بو عقده بجه منحل اولور مملکت سوابق عهودی فراموش

درینك

صدق و

اندی

وسعایت حسّاد و وشایت ارباب فسادی سمع قبوله کوترمزدی **نظم** ای انکه دل از وفا بر داختی
با دشمن من تمام در ساختۀ • کر با همه کس عشق چنین باختۀ • هر کز حق هیچکس نشناختۀ • کامجوی
ایدی بو امورده نه خاطر کره هیچ نسنه خطور ایتمسون که نه سنک خدمتکده قصور واقع اولمشدر •
نه بنم همتمزده شایبۀ فتور واقع اولسه کرک خاطرک جری و قلبک قوی طوت و استظهار تمام
ایله مصالح خاص و عامده اهتمام ایت دیو فرسیه ایدی **ع** هر دو ز سر اسری و دستاری
نیست • جازم اولدی بو دفعه بکا قصد فاسد حسّاددن مضرّت عاید دکل اما بازار
جهاندن مفاسد اهل فساددن کاسد دکلدر و تا ملکک بنم حقمده عنایتی باقی اوله
حاسدلرک کره قصد فاسدی برقرار اولمق مقرردر • چون ملک سماع ساعیلرک کلامنه
شرف استماع بیوروب بلدیکه ملک جانبی هیچ ولینده ره لحظه تمهید مقدمات تخلیطی
تجدید ایدوب هر زمان زبان نفاقی پرکاردر و کلام شقاقی تکرار ایتمک محققدر •
هر پادشاه که کلامی ساعی فتنه انکیزی استماع جایز کوره • و سخن چین نفاق آیینک زرق و
شعبده سنه التفات کوستره اکا خدمت ایتمک جانبازلقدر • و جانله بازی ایتمک
اهل عزده قاتنده نامله بیزونا موافقدر **ع** هر دو زمرا از تو بزوید جانی • اکر رای ملک
آرای ملک صواب کوررسه بن بنده تقبیل اعتاب وزارتدن ابا ایدوب کمک سبیل انها ایدوب
سیر اجازت بیوردی • فرسیه ایدی اکر ملک بو بنده جانبنی ترک ایدوب بندۀ دجلادن
آزاد ایدرسه تلطّف و تفضّل جهتندن نا ایدی آنی نعمت عظیمه • و عنایت جسیمه بلمک کرک
اما کیفیت حالی تحقیق ایتمدن ارباب غرض کلامنی تصدیق ایدوب امر سیاست بابنده
شتاب ایتمکله خانه وقار و ثبات حشمت شاهی خراب ایدی لاجرم بزانک مکارم شاهانه
سندن بدکمان • و عواطف خسروانه مراحم بیکرانه سندن نا امید اولدم زیرا که کندنک
سوابق تربیتنی • و بنم سوالف خدمتم بلا فایده وهبا منثور ایدوب کندونک پرورده
نعمتنی • و برآوردۀ دست همتنی بی سبب نظر عنایتندن دور • بلکه دایرۀ حیاتدن
بعید و مهجور ایتمک دیلدی • و بر حکمت حیر الیله که ثابت اولدوغی تقدیرجه دخی معذور
و فعی بیدوکی ظاهر ایکن عقوبت عظیمه روا کوردی پادشاه شویله کرکدر که جنایات
عظیمه و جرایم کثیره دخی مشرب عفوینی تیره ایتمیه • فکیف که یسیره نه که شاه یمن
کندونک حاجبن جریمۀ عظیمه سی وار ایکن رسوا و ملامت ایتمیوب دامن عفو و مسا محه
انوک شناعتن ستر ایتدی • کامجوی استفسار ایتدی که نجه اولمشدر **حکایت**
فرسیه ایدی روایت ایدرلر که دار الملک یمنده بر پادشاه وار ایدی که فروغ صبح

سعادت

جبین مبیننده باهر اولمغه نور عدالت آیینه باطننده ظاهر ایدی **مثنوی** شهٔ کاسمان در ره هش
کاه بار ذیروین وجوزا فشاندی نثار نشیننده بزم کسری وکی فریدون کمر شاه
فرخنده پی بر کون بر حاجبنه متغیر اولوب درکاهندن آنی دور وباب عواطف
شاهانه یی اندن سد ایدی بیچاره حاجب مفارقت درکاه پادشاهه طاقت کتورمیوب
وجلاء وطن وترك دیارا تمکین دخی صلاحکار ومصلحت روزکار بولمیوب ناچار کوشه
کاشانه ده تقاعد اختیار ایدوب کاه کندونك حال پریشانه اغلردی وکاه دور
اطوار عجیب الشانه کولردی **بیت** هر شب از سوز درون زار حال بیمار ی خویش
کاه میکریم چو شمع وکه تبسم میکنم عاقبت شدت حال وقلت مال وکثرت عیالدن
منضجر البال اولوب شول هنکامده که شاه ضیافت عظمی و بار عامی اولدی حاجب
بیچاره بعض احبابدن اسب لطیف وجامهٔ نظیف استعاره ایدوب بندی درکاه شاه
کلدی دربانلر کمان اندیلر که تشریف خسروانه ایله اختصاص بولمشدر وبونده کلمه سنه
فرمان شاهی باعث اولمشدر کمسه آنی منع ایمدی حاجب اقدام ایدوب بارکاهه کیردی
وشاننه مناسب مقامده طوردی شاه بر رضای دلکشده جبر شاهانه قورمشدی
وارکان واعیانله بزم سرایه اوتورمشدی **نظم** سماط بزم دوتمش کهکشانه کمش
ساغرلر اختردن نشانه طبقلر پر کباب وکبك دراج صراحیلر خروس آتشین تاج
تذرو بادیه جام آشیانه بط سیمین او کنده نقل دانه چون حاجبی کوردی دوید دیا
خاطری اضطرابه وآتش غضبی النهایه باشلیوب خاطرنده سیاست داعیه سی ظاهر اولدی
ینه توقف ایدوب دیلمدی که مجلس عشرتی منغص قله ونشاط بزی خوشکوار اندوه
آزاره مبدل اوله کرم اصلیسی انوك کناهندن مسامحه مسابقت کوستردی وسخاوت
جلیسی انوك جریمه سنه کالعدم فرض قلوب بو مصراعك مضمونی خاطر عاطرنه عرض قلدی
ع بو بدی نوش وکرم وردزوال الضمائر وعلی چون حاجب بشرهٔ شاهه نظر قلدی هشاشت
وبشاشت ونشاط وانبساطی برقرار بولدیغی فی الحال سایر خدام جانسپار کبی دام
خدمتی کمر جاننه استوار ایدوب اول مقامه مناسب اولنلر هر عمله اقدام وهر شغله اهتمام
اوزره قیام قلدی تا فرصت بولوب فی الحال بر طبق زرین که وزنی بیك مثقال ایدی
دامن التنه آلدی وشاه اندن بو حرکتی مشاهده ایدیجك بلدیکه انوك بو جرأتنه باعث
فقر وفاقه وضیق معاشه عدم طاقتدر دامن حلمله عیبنی ستر ایدی واول جرمیه قلم
چکدی مجلس آخر اولیجق چاشنی کیرلر انوك طلبنده شور وشغب چدن کچوردیلر

وحضار مجلسی متهم قلوب قصد ایدنلرکه زور وزاریله اقرار ایدوب ورهلر شاه مقربان درکا
بوندن سؤال ایلدی که بو جماعتك بو یله انقلاب واضطرابنه باعث اولدیغی صورت حالی
اعلام ایدیجك پادشاه ایدی خلقنی حضوره المهمك کرك که آنلر الانی کوزتمدلر
واول کمسنه که آلدی ایدی ویرمك محالدر والانی کوزتدیو ویرمك محالدر حاجب
بارکاه شاهدن چقوب منزلنه کتدی واول طبقك بهاسیله بر ییل تمام معیشت ایتدی
عام مستقبلده همان اول جیش خاص وبارکاه عامده حاجب ینه بو حیله ایله بارکاه شاهه
دخوله ظفر بولدی ومقام معهودنده طوروب سایر خدام کبی خدمتنه مشغول اولدی
شاه چون آنی کوردی اوکنه دعوت ایدوب وآهسته ایدی بکنزدکه طبق دستکده
ایکن زر تمام اولمشدر وکیسهك کاسهٔ رباب کبی بهادن طبق زرینه دن خالی قالمشدر
حاجب روی تضرعی زمین نیازه اوردی وجبین مسکنتی خاك مذلته سوردی وزبان
انکسار واعتذار ایله ایتدی **بیت** کامکارا چشم بد از ملك جاهت دور باد خانهٔ
عمر تو تا دور ابد معمور باد بو فعل شنیعه که بنده دن صادر اولدی بو فکر اولندی که
شاید پادشاه مقربان درکاه عظیم الشاندن بریسی کورنه بکا سیاست بیوردکه اجق
محنتله حیاتدن طویوب دوردین ونان حسرتندن قرتلوجانمدن ال یویه دورن
واکر بو سعادت مساعدت ایتمیوب بو شناعت پردهٔ خفاده قالورسه باری برقلج کون سد
رمق اولجق قوت الهکتوردم عین الیقینله بلوردم که ضمیر منیر پادشاه بنم حسب حالمدن آکاه وصدق
مقالمه کواهدر **بیت** وایدان شمع دلفروز آکهی از حال ما واندرین دعوی کواه ما ضمیر
پاك اوست ملك ایتدی راست سویلرسن سنك کیفیت حالك بکا ظاهردر وصدق
مقالك حسب حالکه برهان باهردر مرحمت وشفقته لایقسن وعنایت وعاطفته
مستحقسن آنی نواخت ایدوب ینه منصب سابق ومرتبهٔ اولاسنه ارزانی بیوردی بو تمثیلك
ایرادندن مراد بودرکه قرب ملوك نامدار دریای زخار کبیدر کرانی ونه کنار اولمق
کرك تا خس وخاشاك سعایتله کدورت پذیر اولمیه وحلم ووقار سلاطین عالی مقدار
کوه باشکوه کبی ثابت وبرقرار اولمق کرك تا تند باد خشمله متزلزل اولمیه **نظم**
باد لنیکان بنود خشم ماد هیچ کهی کوه بناشد جهاد خس بغباری برود از جای خویش
کوه ز دامن نکشد پای خویش شتر ایدی سنك کلامك اکرچه راست ودرستدر
اما بغایت تلخ ودرشتدر نوش دارو نصیحت خوش مزه وخوشکوار اولمق کرك
تا انوك تناولی مریضه دشوار اولمیه که طبع بیمار دارو ناخوشکواردن اکرچه علت

ممتنع

یا مقربان درکاه

حمت ايسه دخي مرادني سبيله كاه اولوركه اسكن اه ونموثبت قالور • اول سبيله نعمت صحت ودولت

حياتدن محروم قالور **بيت** كسي كه اوبشكر خنده دل تواند بود • جواب تلخ چرا كويد از

چنان دهني • فرسيه جواب ويردي كه بعني كلام ملك بوبابده راست ودرستدر ولكن

ملكك فعلي ابطال حق واسضاي باطلده بنم قولمدن هزار بار درشتدر • چون ملك

تحقيق حق واسضاي اظهار صدقه اصحاب غرضك تزويري وبهتاني بويله سبك

استماع قلديكلازمدركه اهل حقك كلام نصيحت انجامي كه محض صدق وعين صوابدر

اكا كران كله • زينهار ملك بنم نصيحتي كستاخلغه وسودايه نسبت المسون كه بنم سوزم

ايكي كلي مصلحتي متضمندر اول بودركه مظلوملرك استغاثه وتظلمه تسلي وقناعت كلي

حاصل اولور • ويادفريادو نالهلر ايله خاطرلرندن غبار اندوه وملال زايل اولور •

پس اولي بودركه قلبمده غاريتسونشيده زهرينه واره سه اظهار المكله سلحه ضميرم خاشاك

غل وغشدن پاك ايدم • تاملكه بنم حضور وغيبتم يكسان اوله • وپنهانخانه ضميرده بونسنه

قالميه كه بعد زمان موجب كفران وطغيان اوليه • ثانيا لازمدركه بو قضيه ده حاكم

عادل رهنما • وعدل جهان آراي ملك اوله وهرينه قضاي كه امضا قله كلام منظلمي تمام

استماعدن صكره قله • لاجرم واجب اولديكه صورت حال ومحنتمي حاكم عقل شاهده اعلام

ايدم • وصفت درد وزحمتي طبيب عدل ملك درگاهه انهاده تمام اهتمام ايدم **مصراع**

چون تواند درد از طبيب خويش پنهان داشتن • كلمجوي ايدي قضيه ديدوكك بكي در

اماسني بوغرقابدن استخلاص كلي بولوردم كه هر فرمان نسيا ستد نصكره اعطاء امان

كبي كلي انعام عظيم احسان قلمز • فرسيه ايدي بن عمر اولدقجه مكارم شاهنشاهي

ووفاسي عهدي سندنكله مرزندن **مثنوي** اكرهر قل شدهدر اوله بردل • بو نعمتجون سكا شكر

ايده بيك يل • ادا ايده ميوب بيكده بريني • بلوبعجزم قلمم آخر يريني • حكم سياست

وامر عفو بعدن صكره عفو ورحمت جميع نعمتلردن اولي واربجدر • وفضيلت

مرتبي جمله سندن اوزره ظاهر وواضحدركه ساير نعمت سبب تربيت ابداندر وبو نعمت

مدد آرامش روح رواندر **بيت** برجان وبردلم نظري كرده بلطف • جان شده رهين

منت ودل شد مسار تست • جميع اوقاتده ملكك ناصح ومخلص ومطيع متخصص بنده سيم

ونقد جاني انوك رضا وفرمانته فدا ايدرم • حاليا بو جرأته باعث بودركه راي ملك

آراي خطايه منسوب قلم • وتعلق وقلت آماني • وسوء تاملله معيوب قلم • اماجاهللرك

حسدي اهل هنر وكفايت حقنده عادت مستمره وشيمه معهوده در • واصحاب عقل وادبا

جرا ن

بيادم

فضل نادان واهل جهل میاننده دایما مغبوط ومحسوددر ع نی خار حسد نیست کل فضل و هنر
بعضی اکابر بو بابده بویورمشلردر نظم از حسد نا اهل اگر گوید بدی • زان بود کز من
بدل درد یستش • حاسدان هستند وما را باك نیست • بی هنر انکس که حاسد نیستش •
ودعاء حکما که بت محسود دهان بو نکته یه ایما ایدر • کا مجوی ایدی قصد حساد ومکر
اضداددندنه باك که کلام دروغك فروغی اولمز • وهنرمندلرك فضلی جبیننده
هویدادر بی هنرلرك حیله سی سها کبی درکه ظهور مهر انورده نور وفر بولمز شعر نه دکلو
صحصاده قلسه تزویر • ابده ز قلب شبده نوری تاثیر • طوبولوده عاقبت کذب وخطاسی
همین باینه قالور یوز قراسی • باطل همیشه مقهوردر • وحق دایما منصوردر ومثل مشهوردر که
الباطل یفوت ثم یعود • اهل حسدك تدحیله ارباب خردك رونقنه خلل وضرر کلمز •
وتعییب بد کویله مرد پاکك دامنی ملوث اولمز سوی کر بدی کفت ترا دشمن دون باکی
نیست • من نه آنست کر او مرتبه ز رشکند • طعن خفاش بکجا رونق خورشید برد • سنك
بد اصل بکجا قیمت گوهر شکند • پس من بعد افساد حساد فتنه اهل فساددن ایمن
ومطمئن اولمق کرکسن • بز انلرك کلمات غرض امیزنه شرف التفات بیورمز وفساد فتنه
انکیزنی اعتباره کتورمز • فرنسه ایلچیسی بیلمه اکاه اولورکه اعدا خذلهم الله تعالی حسد
جهتندن دکل بلکه نصیحت جهتندن فتح ایدرلر شیر ایدی نیه باکی به حیله ایله فتح ایدرلر
جواب ویردی که دیرلر که فلانك قلبی وهم ووحشتله طولمشدر • اول سببدن که انلرك
عقوبتنه فرمان صادر اولمشدر • دماغنه نخوت یول بولمشدر اول جهتدن که انلرك
تربیتنده عواطف خسروانی ارزانی بیورلمشدر • حالیا اول حضرتدن هم آزرده درهم
بدکمان من بعد نه مطیع فرمانندر • نه معتقد امانندر ع غافل مشو از هر که دلش آزرده کردی
جون بو تزویرله مزاج ملك رنك پذیر اولمه بعید دکلدر • ملك جانبندن دخی بد
کمانلق بدید اولدن • للحق ملوکك الیق وحزم سلاطینه اوفق بودرکه بنده جفا دیده دن
ایمن اولمیه ومنزله سنه زندوشمشه • یا بلای عزله مبتلا اولمشه واول شخصه که
رتبتنده اندن آدنی اولنلر اندن تقدیم اولنمش اوله اعتماد قلنمیه کا مجوی ایدی بو
عارضه نجه دارویی فکرله علاج پذیر اولور • وبو عقده نجه تامل فکرله تدبیرله کشا ایش
بولور • فرنسه ایلچیسی اول کسنه که عاقلدر تحقیق بیلورکه انلرك بو بابده کلامی بغایت
باطلدر • واوهام خام وتخیلات ناتمامی حلیه صدق وصوابدن عاطلدر • زیرا که
بو مقوله حوادث که ما بینلرنده حادث اولور • بنیاد اعتقاد جانبینك احکامنه باعث اولور

اولسبيدن كه اكر ضميرِ منيرِ مخدوم خادمندن اهمال وتقصير فهم ايدوكي اجلدن تغيرپذير اولوب
اكا خشم ايدوب حالنه مناسب تاديب وكوشمال ايديجك اولسه خاطرندن آثار انفعال زايل
اولوب قليل وكثير ضميرنه اولن عبارندن • وملال بالكليه مضمحل اولور • وچون حاسدلرك
تمهيدات فاسدي ايدوكي بلنه ارباب غرضك ترهاتنه اعتبار والتفات ايتميوب اولب
كمسه نك فرط اخلاص وامانتنه اعتقاد وكمال صدق وديانتنه اعتمادي دخي زياده اولور
خدمتكارلر دخي كوكلنده خوف وهراس اولوب • كوشمال بولجق ايمن بولوب انتظار ايله
بلا عنايتدن خلاص بولوب • بيت درغم افتادم وازاندوم ملال آزادم • دربلا افتادم
وانديم بلا وارستم • سيرا استفسار ايدي كه چاكرلردن برايچ نفرنه سوء ظن ايتمك كوك جواب
ويردي كه اوچ نوعه • بري اولكه بنا جاهي پادشاهك اهالي سببيله واهي اولمش اوله •
ايكنجي اولكه پادشاه آني عين عنايتله منظور قلمدوغي اجلدن بدخواه اكاظفر بولور •
اوچنجي اولكه كندو يمين وعرق جبين ايله تحصيل ايدوكي ماله پادشاه طمع قلوب اليندن آله
كامجوي ايدي بونلري نه طريقله تدارك ممكندر • ايدي بويله ميسردركه مخدوميانك
رضا وصفا اوزره اوله وهر لحظه اكا عنايت تازه وعواطف بي اندازه روا بيوره
چون ملك بو بابده بنده نك حالني تدارك ايدوب رضاي كلي وصفاي تمام ارزاني كورنه
رخسارنه خاطرنده نه وجهله حدثه وآزار باقي قاله • واعدايه فرصت بولونميه فساد
بابنه نه طريقله رخصت بوله بوجهله ايله اميدوارم كه • ملك بنم اعتذارمي قبول ايدوب
بردخي دام آفته كرفتار ايتميه • وبني قوتيه كه بو بيابانده ايمن وعرفه ساكن اولام صفاي
نيت وصدق عقيدتله وظايف دعا وثناي سلكي ادا قلم بيت بروز ددس ثناي تو
ميكنم تقرير • به شب وظيفه مدح تو ميكنم تكرار • كامجوي ايدي سن قوي قلب اول زيرا
سن اول بنده لر اعدادندن دكلسين كه سنك حقكده بومقوله تهمتلر مسموع اوله وسنك
يابكده نمامك كلام سعايت آميزي محل قبول وموضع رضا واقع اوله • بر كمسنه نك كه
كنه حقيقتنه كه واقف اولمشوزه • وعين اليقين بلمشوزدركه وقت محنتده صفت صبر ايله
موصوفسن وزمان نعمتده اداي شكر ايله مشغولسن خلاف ديانت وصيانتي شانكه عظيم
شين بلورسن • ورعايت مروت وفتوتي ذمتكه دين بلكه فرض عين قلورسن پس بزم
عنايتمزي غايتمزه واثق اولكه سنك وفور عقل وكفايتكه اعتقادمز • وكمال صدق وامانت
حسن اعتقادمز مضاعف اولمشدر • من بعد هيچ وجهله كلام خصم موقع استماع بولمق
ميسر دكلدر • وهر تعريض وكفايتلري قدح صريحه محمول اولمق مقرردر • بيت زين پس

بيور ب

نكه

معدود

سخنان فتنه انگیز حسود • در باره دوستان نخواهم شنود • فریسه ایدی چون عنایت ظل
یزدانی او ستمدیده سایبان اولمشدی حساد ناپاکلر قصد کیدندن نه باک و دولت رضای
سلطانی حارس کیمیا اولنجه خصم بداندیشک معارضه سندن نه غم و نه تشویش **بیت**
بعد از اینم چه غم از تیر کج انداز حسود • چون بمحبوب کمان ابروی خود پیوستم • بس اهتمام
تمام ایله اتمام مصالح خاص و عامه قیام ایدوب ساعت بساعت مرتبه تربیتی متزاید •
و مدارج تقویت و تمشیتی متصاعد اولدی • تا کمال صلاح و سداد ایله محل اعتماد
کلی و محرم اسرار ملک و مالی اولدی **بیت** نهالش بدان گونه شد سربلند • که از آسمان
سایه بر تر فکند • بودر اول پادشاهک داستانی که ملازمان آستانی میاننده بعض و
مخالفت واقع اولوب اظهار تمام • وخشم و غضبدن صکره مقام کمال رضا و طلبه کله
عاقل کامل و هوشمند فاضله مخفی دگلدر که بو بابده اولان امثال و حکایات انواع
فواید و اصناف منافعه مشتملدر • اول کسه که تاییدات آسمانی ایله مؤید و سعادت
جاودانی ایله مخلد اوله عنان همتن کشف رموز حکایه معطوف قلوب • کمال عزیمتن
فهم اشارات علمایه مصروف قله • تا دار الشفای طریقتده ذوق دوای جانفزای
حقیقته واصل اولوب برکات صالحات اطبای روحانیه ایله علت بخطر جهالتدن
افاقت بوله **مثنوی** دارو تربیت از پیر طریقت بستان • کادمی را بتر از علت نادانی نیست
روی اگر چند پریچهره و زیبا باشد • نتوان دید در آیینه که نورانی نیست • عابد و زاهد
و صوفی همه اطفال رهند • مرد اگر هست بجز عالم ربانی نیست **حکایت باب**
طریق مکافاته جزای اعمال و سزای افعالی بیان ایدر • دابشلیم تمام تعظیم و تکریم ایله
بیدپای حکیمه ایتدی استماع ایتدم اول داستانی که مشتملدر شاه و سپاه میاننده واقع
اولان خلاف و خیانتی و فرمان عقوبت و سیاستی و آخر الامر تجدید مراسم عاطفه
مراجعتی و نظام ممالک و مصالح خلایق ایچون مرآتین کافیه مزید عقیدت و عنایت
و جانب باطله میلدن مجانبتی و قول حق و کلام صدقه میل و مداهنتی حالیا ملتمسدر
که بیان قلنه اول جفا پیشه و ستمکارک داستانی که رعایت نفس و صیانت حالی
ایچون عباد آفریدگاره ایذا و آزاردن خالی اولمیوب واندن از جارده نصیحت عقلای
سمع رضا ایله اصغا قلمیه تا عاقبت اندوکی افعالک دام مکافاتنه گرفتار اوله •
برهمن ایتدی یا ضرر و آزاری کندوسنه دایر مگر جاهل که تو حقله ظلمت باطل
میاننده فرقدن غافل اوله • ویا سول نادان که غایت غباوت و جهالتدن بیابان

غوایت و بادیهٔ ضلالتده سرکردان اولوب عواقب اعمال و تبعات احوالدن اندیشه قلمیه
و باصرهٔ بصیرتی خواتم اموردن نمکشوف اولوب آفات اسائت و کینه و مکافاتی عین
یقینله مشاهده ایده میه. اما اول عاقل دانشور که دیدهٔ عقلی کحل الجواهر توفیق ربانیله
منور و گلشن جانی دوایح ریاحین عنایات رحمانیله معطر اوله آزار و ایذایه بجه رضا
ویره کندو نفسنه لایق کورمدوکن آخر حقنده بجه روا کوره ع پسند بکسان آنچه
بخود نپسندی. خیر و اکر شر هر عمل ایچون بر جزا مقرردر. البته اول مقدمه اول فعله
مترتب اولمق مقرردر و عدم ظهوریله مسرور و تاخیر و تراخیله مغرور اولمامق کرک.
ان الله یمهل و لا یهمل فحوای مقتضاسی اوزره شاید استدراج ایچون امهال واقع اولمش
اوله که ترتب جزای اعمالده بر مدت مهلته مجالی واردر. اما احتمال و اهمال عجیب
الغلط محالدر. دنیا بر مزرعه در خیر اکر شر انده نه اکرلر ایسه یینه آنی بچرلر و بر مزرعه
درکه دردوکوصا فانده نه اعتراف ایدرلرسه آنی الجرلر. ان احسنتم احسنتم لانفسکم
و ان اسأتم فلها. پس هر کمسنه که میوهٔ سعادته ایرمدیه تخم شقاوت اکمه مک کرک. و هر
کمسنه که زخم سهم المدن و هم ایلیه کمان ظلم و ستم چکمه مک کرک. بیت اسائتده دلا
وار چوق مخافات. اولور آنوك یرینه بیك مکافات. بهر یکدن اسائتدن احسان ایچون
کم کندویه ایدرنه ایسه انسانه. فرضا که بر کمسنه کندونك زرق و تلبیس و تزویر وند
اولسه و افعال قبیحی اعمال حسنه صورتنده کوسترسه تا بر مرتبه یه یتشه که خلق عالم
انکا مدح و ثنا ایتسه و ذکر محامدی مشارق و مغاربه ساین و نشر مدایحی افواه ناس
و السنهٔ عام و خاصده دایر اولسه بو وسیله ایله نتیجهٔ افعال ذمیمه هرکز اندن مصروف
اولمق یوقدر و بو تکلفلر ثمرات خبث باطن و تبعات کدورت نفس اندن تخلف
قلمق یوقدر. مثلا دهقان زیر زمینه تخم حنظل اکسه و خلقه اندن شکر بیتر اعتقاد
ایتدرسه بو شبهه بو حیله ایله ریع زرعی متغیر اولمسه کرك و اول تخم که اکمشدر
حنظلدن غیری ثمره ویرمسه کرك. نظم چونکه بد کردی بترس ایمن مباش. انکه
تخم است و برویاند خداش. چند کاهی او بپوشاند که تا. آیدش زان کو دها او حیا
داد حقشان از مکافات آگهی. کفت ان عدتم به عدنا ای رهی. چون بر کمسنه حقیقت
مکافاتی بلوب اسائته مترتب اولان آفات و مخافاتی اکلیه. شاید که سرایت
فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره. انوك ضمیرینه سرایت ایلیه و جانب اسائتدن جانب
احسانه انسانیته میل ایدوب ستمکارلقدن و دلازارلقدن توبه و انابت ایلیه.

ع این نیز بتوفیق تواند بودن • بو مقامه مناسب امثال و اسماردن • و بو مقامه موافق
اخبار و آثاردن داستان شیر صف شکن و مرد تیرافکندر • رای استفسار ایتدی که
نجه اولمشدر • اول حکایت برهمن ایتدی اشتالده کلمشدر که ولایت حلبده بر
بیشه وار ایدی حیاض و انهاری مشحون فوارهار و اشجاری حد و حساب • و فذلک
شماردن بیرون ایدی بیت کل و بید و شمشاد سرو خدنک • بهم برشده شاخ بر شاخ
اول بیشه ده بر شیر جفا پیشه وار ایدی ماده جنک و بر حاشیه آماده بر پلنک ایدی •
که بهرام فلکی بر حمله ایله کوز کبی شکار ایدردی • و سپهر کردون نصفت مست صلابت و صولت
وسطوتندن کاو کردون کبی تحت الثرایه فرار ایدردی نظم خشم و قهری کوستره
بیدی دندان • اولوردی هیبتندن آب سندان • کوزی کویا که تنور پر آذر • دهانی
غار اما که پر اخکر • همواره سفک دمله مشعوف و متصل ظلم و ستمله موصوف ایدی •
و پنجه و دهانی خون حیواناتله آلوده قلوب سباع میانده هتک و فتک و قهر و
جورله مشهور و معروف ایدی • حشمنده و وحوشدن بر سیه کوش وار ایدی که لیل و نهار
درکهنده خدمتکاردن • و وزیر مصلحت کذار ایدی • چون صورت حالی اول سوال اوزره
کوردی انک نتیجه ظلم و تبعه بیداد ندن تورددی • و من اعان ظالما سلط علیه • و عیدندن
وهم ایدوب قصد ایتدی که اول بیشه دن رخت اقامتی کوتوروب انوک ملازمتی ترک
ایده و بر کوشه ده منزوی اولوب عزلت و فراغت کمرین میان نجانه برک ایده بیت
بس سوا ز صحبت انکس کز و خلقی بیازارد • با تش هر که شد نزدیک بیم سوختن دارد •
بو فکرله بر کون صحرایه متوجه اولدی کیدرک بر بیشه کنارنه کلدی کوردی که بر موش
تیشه دندانله بر درختک عرقنی کسر • و تیر نابسله بنیاد بیخنی خراب ایدر • و درخت زبان
حالله اکا خطاب و عتاب ایدر که ای ستمکار دلکا زار بن خونجانمک دشته لون کر عروق
شراین منزله سنده دن تیغ بیدادله قطع ایدرسن • و تیر آزارله بنای بنیه مجی تقوب
خلایقی راحت سایه مدن و منفعت میوه مدن نجون منع ایلرسن • موش انوک زاریلغنه
التفات و اعتبار ایلیوب • همان اول ستمکارلق اوزره مصر و مستمر اولدی •
بو اثناده ناکاه بر مار کماندن تیر جهر کبی کمیندن چیقوب • و تیر قصدی موشه راست
ایدوب همان قلاب دیله سوراخ دهانه چکدی • سیاه کوش بو صورتدن تجربه حاصل
قلوب بلدیکه آزارنده آزارندن غیری نسنه کورمامش • و خار دیکن کل مراده ایرمامش
و خار خاردن غیری بر ثمره ویرمامش بیت بد میکنی و نیک طمع میداری • جز بد

تنك

بنود

بنود جزای بدکرداری همان اول زمانده که ماراکل موشله تشویش جوعی فراموش ایدی
خوش حال و فارغ البال بر درخت سایه سنده حلقه کبی اولوب یاتدی اتفاقا بر خارپشت
بوی طعم ایله اول دشتی کشت ایدرکن اول مقامه کلدی آنی خواب غفلتده بولوب نعمت و
غنیمت بیلدی و فی الحال دم ماری اغزیله طوتوب باشن ایچرو چکدی فارغ البال اولدی
مار غایت اضطراب ایدوب کمان کبی پیچ و تاب ایدوب سر سینه سن اونک تیر غارنه اوردی
تا جمله اعضاسی سنک خارلری سوراخ سوراخ اولوب هزار ناله و زاریله جانن مالک
ناره اصمرلدی سیاه کوش صفحه روزکارده رقم اعتبار آخر معاینه قلدی اما چونکه مار
کاردن قالدی خارپشت کربیا نخفادن باشن چیقاروب بعضی احشای ماردن که
اکا غذا و لقمه صالح ایدی تناول ایدی بعده باشن کینه سکونه چکوب روی سطح
زمینده کره حقیقی کبی طوب اولوب یاتدی ناکاه بر روباه کرسنه اول صحراده کذار ایدرکن
اول مقامه ایردی خارپشتی که لقمه چرب و شیرین ایدی اول حالت اوزره کوردی بیلدی
که با وجود حدت خارکل مقصوده ایرمک میسر دکل فکرله درآرزوینی اچمق بصوب
پس خارپشتی ادزره دوندروب واوستنه بول ایدوب شکمی اوزره برچ قطره
کوندردی خارپشت باران اولمق تصوریله صدف کبی بارانه شعفدن باشن طشره
چقردی روباه همان دم بوغازینی صقوب محکم طوتوب باشن بدنندن قوپروب کوشتن
تمام اشتها ایله اکل ایدی و پوستن اول مقامده قودی کتدی هنوز روباهه فراغت
کلی حاصل اولمدن کوردی بر سک درنده کرک درنده کبی بر کوشه دن چقه کلدی
روباهی خواب سحر کوشده آولیوب پاره پاره قلدی و لحم و شحمندن جوع الکلبنی دفع
ایده جک مقداری ییدی بعده حضور قلبله بر کوشه ده یاتدی اویودی سیاه کوش بو اعجوبه
لری که هر بری تحقیق مکافاته دلیل ظاهر ایدی کوروب نهانخانه قضادن قضا قدرده
کلجک حالات آخره منتظر اولوب طوردی ناکاه کوردی که بر پلنک تیزچنک خشمناک
بر طرفدن کلدی سکک بوندن متنبه اولنجه نیش دندانلری سینه سن دلدی و کلبک
قلبنی طشره چقردی پلنک مکر بر صیادک کمینکاهندن خلاص اولمشدی صیاد تیر خدنکی
شصت کمانه راست ایدوب آردنه دوشمشدی چون پلنکی سکه مشغول کوردی امانن
ویرمیوب همان قبضه کماندن خدنک دلدوزی پلنک جانبنه کوندردی تیر راست
صاغ طرفندن کیردی صول جانبندن چقدی زمین قولوکه قوت و زمان آفرین و تحسین
اوقودی **نظم** فلک کفتا حسنت آن قبضه و شست • زمین کفت آفرین بادا بر آن دست

هنوز پلنكك دفتر حياتندن رقم دم قوماديكن صيادك اوبنينه اوزدي • و سرعتله تمام پوستن
بدنندن يوزدي اول مقامده بر اسبه سوار ايتدكي اول پوستينه كه بغايت منقش و دلكش
ايدي طمعي دوشدي صياد اول بابده عناد ايدوب عاقبت مكالمه لري مخاصمه يه و مجادله
مقاتله يه ايرشدي • اثناء كارزارده مرد سوار شمشير آبدارله صيادك باشن تندن آيردي •
و پوست پلنكي آلوب يولنه كيدركن هنوز بر فرسنك كتمه مشدي كه آتي خطا قلدي سوار پشت
زيندن روي زمينه شويله يقلدي كه همان اول زمان اول مكانده جان ويردي • زمان
بردم اكا امان ويرمدي • سياه كوش بو تجربه لري كه هر بري حق و عين يقين ايله معاينه قلدي •
سبب زوال ظن • و كمان و موجب ايقان و اطمئنان اولدي • شير چونكه اندن بو حالتي
مشاهده ايتدي حضورينه دعوت ايدوب ايتدي بنم سايه دولتمده • راحت ايكن و آستانه
فلك رفعتمده معمور احسان • و مستغرق همت ايكن درگاهمدن كتمك و ترك خدمت
و ملازمت ايتمكه سبب ندر • سياه كوش ايتدي ملكك بكا بر خاطر مخطور ايتدي • و سويدا
دلده بر سودا ظهور ايتدي كه اندن تكلمه اقتدارم وارمنه سكونه صبر و قرارم ع سويلرسم
اولوردم سويلرسم رازدر آچلور • اكر رخصت همت ملوكانه امان ويره و بر وجهله عهد ويره
بيوره كه انوك نقضي امكان پذير اولميه • خاطرمي على وجه التمام خاكپاي ملكه اعلام ايدم •
شير اكا امان ويردي و عقد عهدي مقرر قلوب ايمان ايله مؤكد قلدي • سياه كوش ايتدي
شويله معاينه قلوردم كه نيت ملك آزاد خلقه مصروفدر • و عنان عقوبتي بيچاره لره
ايذا و اضراره معطوفدر للرديش جفاسيله ريش درونسينه لر خار آزار ايله پرتشويش
بن بو صورتدن بغايت ترسانم و بو معنيدن زياده هراسانم بيت صقن مظلومدن كيم ناليش
كه ناليش وارده وار چو قاتيش ايلر • شير چونكه كلام سياه كوشي ايشتدي درياي خشمي
اضطراب ايدوب جوش ايتدي اما عهد معهودك موجبنجه ضروري كندو نفسنه جبر و
اول جوابلرده صبر ايدوب ايتدي سنك حقكده خود بنم جانبمدن شمه ستم صادر اولمدي
و سنك متعلقاتكدن بر فرد بندن رنجيده خاطر اولمدي • پس سايه عنايتمدن فرار
ايتمكه علت و سببي و حمايت حمايتمدن كنار اختيار ايتمكه باعث طلبنه سياه كوش ايتدي •
بلي عواطف شاهانه دن شرمنده يم • و سنده مكارم خسروانه يه تازنده يم اما صاحب مروت
اولن هيچ بر ظالمك ظلم و تعديسن كورمكه تحمل ايتمز • و مظلومك ناليش ايشتمكه طاقت
كتورمز نظم وجود دست پريشاني خلق از ادست • ندارم پريشاني خلق دوست • مزاز
بينوايي نسيم دوي زرد • غم بينوايان مرا خسته كرد • بو ندن غيري شايد كه ملك بر آتش

ايلر

بیدا دلك شامي دودنه بويانه مقربلر دخي مصاحبت سببيله معذب اولوب • يانش يانجه قودي
ع آتش چو برافروخت بسوزد تر وخشك • شر ايديسن شاه ستظلم وستمي ندن بلك •
وميامن عدل وكرمي ندن زاكلدك سياه كوش ايدي هركيمك كه مشام خيشومي استشمام رايحه
كلزار حزدن محروم اولميه بلوركه هركمكه تخم آزار اكر • ضرردن غيري برنسنه كودرمز • وهر
كمسه كه نهال منفعت دكرخيردن غيري ثمر ديرمز • اصحاب تنبيه وارباب بينه دنياني كه
دار مكافات اولوب كوهه تشبيه ايتمشلردر كه صواب وخطا اندن هر نه ايسه ندا ايستك
صدا طريقيله بعينه ينه سكا ادا ايدر مثنوي اين جهان كوهست وفعل ما ندا • سوي ما آيد نداها
كرچه ديوار افكند سايه دراز • باز كردد سوي او آن سايه باز • اي ملك بن بو كون عين
يقينيله بلكه چشم جهان بينله صورت مكافاتي معاينه ايدم پس حكايت موش ومار وقصه
خاربشت ودوباه حيله كاري • واحوال سك وپلنك • وصياد وسواري كلك تعبير ايله
بربر صفحه ضمير ستيره تحرير وتصوير ايدي • وزبان فصاحتله ايدي كه اي ملك موش كه بيخ
درختي تيغ سمكله كسدي طعمه مار اولدي • ومار كه زهر قهرله موشي هلاك ايدي نوك
سوك خاربشتله هدف تير دمار اولدي • خاربشت كه خار ظلمله ماري تباه ايدي •
روزكاراني ناكاه كرفتار دام حيله • دوباه ايدي • دوباه كمراه خاربشتك خار
وجودني كلزار جهاندن قطع ايدي سك دخي اول بيدادله شكنجه • پلنكه كرفتار اولدي •
پلنك دخي خدنك صيادله كشته پيكان زهرآبدار اولدي صياد دخي بي رحم وطمعكار •
اولدوغي اجلدن خرمن حياتي هواي شتر آبدار سوارله صاورلدي • سوار دخي قتل ناحقده
اختيار ايتدوكي سببدن طعمه تيغ بوار اولوب جزاي كار توسزاي كردار بولدي •
الحاصل هر برينك جزاي عملي طريق مكافاتله كندولره واصل اولوب فقطع دابر القوم •
الذين ظلموا • فحواسي انلر حقنده آشكار اولدي • پس عاقله مناسب بلكه فرض وواجبدر كه
بدكارلرله مناسبتدن احتراز ايدوب • نيك كردارلر مصاحبتنه احتراز ايليه •
نفسني تازيانه حكمتله تاديب • ديده اخلاقي اوصاف ذميمه دن تهذيب ايده حتي
اصلاح نيته معطوف قله وتبيين افعال حسنه يه مصروف طوته بيت خستين نشان
خرد آن بود • كه از بد همه ساله ترسان بود • شير نخوت قوت وزورله شويله مغرور
اولمشدي • كه دماغي سوداي قهر واستيلا ايله بر وجهله امتلا بولمشدي • كه سياه كوشك
كلامنه قولق طوتيوب رد ايلدي • ونصايحني هر يرباب • وطنين ذباب عد ايلدي •
سياه كوش هر باري كه بو بابي كشاده قلدي • شيرك تاب آتش بيدادي • دخي زياده اولدي

چون کوردی که آنوك نصیحتی ضمیر شیرده تأثیر ایدر خاراده • خدمت شیردن فراغت ایدی •
وباشن آلوب بر جانبه کتدی • شیر سیاه کوشك بو حرکتندن خشم آلود اولوب آردنجه دوشوب
ایزلدی • سیاه کوش کندوسن بر خار ایچنده کیزلدی • شیر اندن نچوب کوردی که ایکی آهو
بره فضای صحراده کزرلر • و مادر مهربان انلرك آردنجه نگهبانلق ایدوب کیدر • شیر انلری
صیده قصد ایتدی • آهو فریاد ایتدی که ای ملك بیدادگر • بو ایکی میوهٔ نارسیده سکا نه قدر غدا
اولورکه • بو ایکی قطره مایله آتش جوعك دکلو انطفا بولور • لطف ایله بکا رحم ایله یدیبی
فراق قوت العینمله کریان ایتمه • وقلبمی آتش هجران جکر کوشه‌لرمله بریان ایتمه • ای قهرمان قهرامه
قهرامه باغشلسون سنك دخی فرزندلرك وار صقن که بنم نوردیده‌مه ایتدوکك قرة العینکه
روزکار ایدر زیراکه بو روزکار عالم مکافاتدر • ظلم وبیدادکار برآفات **بیت** چوبید
کردی مشو ایمن ز آفات • که واجب شد طبیعت را مکافات • مکر شیرك ایکی بچه‌سی واریدی
که صورت جهانی انلرك آیینهٔ جمالنده معاینه ایلردی • ونور باصره‌لری انلرك تماشاسی
ایلیجون استردلردی • اول زمانده که بونده بو آهو بره‌لره قصد ایتمشدی • انده بر صیاد
انلرك بچه‌لرین صید ایتمشدی • شیر بونده آهونك تضرع وزاریسنه التفات ایتمیوب • بچه
بچه‌مهرلرله هلاك ایتدی • انده دخی صیاد شیرك بچه‌لرین تیغ نیزه درنفله قتل ایدوب آغشتهٔ
خون خاشاك ایتدی • **بیت** مکر دشمن خاندان خودی • که بر خانه‌دانها پسندی بدی • آهوی
مصیبت دیده ینیب شیر مهیبدن رمیده اولوب فرزندلری فراقندن هر طرفه سراسیمه
کزرکن • ناکاه کوزی سیاه کوشه طوش اولدی • سیاه کوش آهونك فریاد وزارن کوردی •
جزع وفزعن صوردی • چونکه کیفیت حاله مطلع اولدی • آهونك آتش ناله‌جانکدازندن
یاندی یاقلدی • واکا موافقت ایدوب بو بیتله نوحه وناله‌سنه آغاز ایتدی • **بیت** هرکه که
دلم ازغم دلدار بنالد • درناله زارم در ودیوار بنالد • خروش وفغان وفریاد وفراوان
دنصکره سیاه کوش کاسلی ویروب ایتدی • صبر ایله که درد مصیبت دار وی صبرله درمان
پذیر اولور • و بی حضور اولمه که • اول بدفعال ایتدوکی افعالك عنقریب جزاسن بولور •
بیت شمع پروانه را بسوخت ولی • زود بریان شود بروغن خویش • اما آقل جایندن چون
شیر بیشه‌یه کلدی • وبچه‌لرن اول حالت اوزره بولوب باشلرن بدنلرندن اوزلمش
پوستلرن تنلرندن یوزلمش کوردی • صبر نفیر افغانی صماخ شیر آسمانه ایرکوردی • **شعر**
درون دلدن ناله ایتدی آتشناك • قزردی دود برله چرخ که ماه • بر وجهله خروش ایدوب بر
درد له نالش ایلدی • که اول بیشه اهالیسی انوك حالدن زارنه کریان اولورلردی • وبر حالتله

وبوزار يله ايكلردي كه مرغان هوا انوك سوزكدازندن بريان اولور لردي بيت چوسيل
خون رود از ديدهاي پر نم من • چه جاي دوست كه دشمن بكريد از غم من شيرك همسايه سي
برشغال وار ايدي كه كوردي تعلقات دنيادن الني سلكمشدي • من قنع شبع نكته سن لوح
توكلدن اوقويوب كريبان قناعته باش چكمشدي بيت فارس ميدان توكل شده •
خيمه بصحراي قناعت شده • تعزيه رسمنده خدمت شيره كلدي افغان وشيون نك سببين
صوردي شير صورت حالي على التفصيل تقرير ايلدي • شغال ايتدي اي ملك صبور
اولكه بشت وپناه منهزمان سپاه قلوب بدن • وحمول اولكه تحمل قلب شكن عساكر هموم و
كروبدن تنكناي ماتم ومصيبتك بيدل لره دلدار اولدركه • كمينكاه هجرت ومحنتده
عنانكير نفس ني قرار اولور بيت دفع ايتمكه تير ستم كردش چرخي • عالمده تحمل كبي آكاه
سپر اولمز • هر حالده حمول اولمده ياقوت صفت اول • كم صويه وكر آتشه دوش سه
ضرر اولمز • ارباب مصايبده حمل متين اصطباردن تمسكدن غيري نه چاره كه هيچ
بر مشام كلشن عالمده بي خار جفا بوي وفا استشمام ايتمه مشدر • وصفادن كباد
دست ساقي روزكاردن بي محنت خمار باده خوشكوار ايچمه مشدر نظم از هر
جفا پيشه وفايي نتوان يافت • وز كردن ايام صفايي نتوان يافت • زخم دل مجروح جكر
سوختكان را • سازنده تر از صبر دوايي نتوان يافت مثنوي كوزلك آچ خواب غفلتدن
كوزلك آچ • يوزوكه عين عبرت صويني ساچ • تا دفتر حكمتدن سكا بر قاچ نكته •
تقرير ايده يين • وكردار دنيايي غدارك حقيقتني سكا احسن وجه او زره تصوير ايده يين
درياي باطن شير جوش وخروشدن بر زسكون پذير اولوب سمع قبول ايله مواعظ و
نصايح شغالي استماعه مشغول اولدي شغال چون كوردي كه تنبيه وتذكيري ضميرينه شير ده
في الجمله تاثير ايتدي • مقتضاي مقامه مناسب دلپذير كلامه شروع ايدوب ايتدي
اي ملك هر طلوعك بر زوالي • وهر شرفك بر وبالي واردر • وهر نزولك بر انتقالي
وهر اقامتك بر ارتحالي مقرردر • هر ابتدا بر انتهايله وهر فاتحه بر خاتمه يله مقيددر
هر سرورك آخرنده بر غم مدغمدر • وهر سورك عقبنه بر ماتم منضمدر بر مشرب عيش
وارميدركه شوايب زوالدن مصفي اوله • هيچ عطيه عمر ميسر ميدركه غوايب عين
الكمالدن مبرا اوله قطعه وارمي بر خاطركه غمدن خار خاري اولميه • قاني بر رخ
كه خواطردن غباري اولميه • بو كلستان جهانه سربسر قلدم نظر • كوردم بر كل كه
خاري شكاري اولميه • بيخبر بيلدر ايلرم بن بو خرابا تي طواف • ايچمدم بر باده هر كز كيم خماري اولميه

خماري اولميه

هر فانینک تدارکی میسردر • وهر غایبک تراجعی مقصوردر • الا روح که منزل بدندن کوچوب
کیتمش اوله جان که مرحله تندن رحلت اتمشدر شعر کل ذی غیبة یئوب • وغائب الموت لا یئوب
هرگاه که مدت عمر آخر اوله • وزمان اجل حاضر اوله بیت ملک الموت بر آن امان ویرمز •
کوز کیجوب بو جمعه زمان ویرمز • نه قوت مال موفور وجهان نامحصور فایده ویرور ونه
مبشر ووزیر واعوان کثیر وحیله وتزویر چاره قلور • لا رآد لقضائه ولا مانع لحکمه •
لیقضی الله امرا کان مفعولا قطعه نه اولا وقتی ایلوسپر منیع • نه زهر دهره ایلوا صحی تریاق
گرکسه حزمن دهری یاوده اودر • گرکسه کلخن چرخی اوده یاق شعر هل للسموم الهموم من راق
وهل لسهام الحمام من واق • چون فریاد و زاری ضایعدر • وجزع وسوکواری غیر
نافعدر • بو درده قضایه رضادن غیری نه دوا میسردر • وبو رنجه داروی صبردن
غیری نجه شفا متصوّر • لا یستطیعون حیلة ولا یهتدون سبیلا • مثنوی با قضای
ازل و حکم قدر چه توان کرد • در چنین واقعه جز صبر دکر چه توان کرد • همه را در دل
خاکست وطن چه توان گفت • همه را بر پل مرکبست گذر چه توان کرد • شیر ایدی عجب بو
بلالو بنم فرزندلرومه نه سببیله حادث اولدی • شغال ایدی بو بلالرک سکا
نزولنه ینه کندو افعالک باعث اولدی • انصاف ایله اول ظلم وبیدادکه صیادندن
سنک بچه لروکه ایرمشدر سایر لوسندن انک اضعافن کورمشدر • بیشک وبی
گمان بو بلالو سنک عملک مکافاتیدر رهان • کما تدین تدان خوش مشابه در سنک
حالک امثالنده اول هیزم فروش امثالنه کم ایدی آیا بنم هیزمه بر دن دوشدی •
وعجبا مز نه هیزمم نه سبیدن طوتشدی شیر استفسار ایدی که نیجه اولمشدر اول
حکایت شغال ایدی اخبارده کلمشدر که برستمکار واریدی که وقت صیفده
فقرانک هیزمنی ظلم وحیله ایله الوب هزار توقف وتکلفله نصف قیمتن ویرور دی •
فصل شتاده اغنیایه تهدید وتخویفله تحمیل وتکلیف ایدوب مضاعف بهاسن
آلوردی هم فقرا انوک جفاسندن عاجز اولمشدی • وهم اغنیا انوک بیدادندن •
فرومانده قالمشدی بیت سینه دلسوختگان زد کباب • کلبه محنت زدگان زد خراب •
بر کون بر درویشک هیزمن ظلمله وستمله آلوب اول فقیر نامراده نیم بهادن زیاده ویرمدی
درویش بینوا دست دعایی جناب حقه که امن یجیب المضطر اذا دعاه با لخیر جانبنه دفع
جبین نیازی زمین خشوع وخضوع اوزره وضع ایدی بیت ای ظالم از دعای بدایمن مشو
کشب کریان دعا کنند که خونا زد عا چکد • بو محلده بر صاحبدل ایتشدی کیفیت وقوفدن

ایدوب

کمین بیت

صکره اول ظالمه زبان ملامتی دراز ایدوب ایتدی بیت بترس از تیر باران ضعیفان در
که هر کو ضعیف نالان تر قوی تر زخم پیکانش • اول بیچاره که درگاه حضرت حقدن غیری پناه
لری یوقدر بو طریقه گیتمه • و اول دردمندلرکه هر شب تا صبح اولنجه فروزان شمع سوزان گبی
دل بریان و دیدۀ گریاندن سیل سرشك روان ایدرلر بو مقوله معامله ایتمه و خانۀ
سینۀ فقرایی آتش بیداد ایله یاقوب یاندرمه و نفس خون آشامکی شراب لعل فام خون دل
آشنا ایله قاندرمه ع مخور این قدح کز فردا خمار خواهی آمد • ستمکر مغرور اول عزیزك
پندندن نهایت بیحضور اولوب غایت کبر و نخوت و کمال حمیت جاهلیتدن بوزیت
درهم و بو بیتك فحواسیله ورهم ایدوب ایتدی بیت برو ای شیخ و ازین بیش مده
دردسرم که دو صد خرمن افسانه بیك جو نخرم • درویش اندن اعراض ایدوب تشویش و
انقباض ایله اوینه گیتدی • قضای الهی همان اول گیجه مخزن هیزمنه آتش دوشدی •
اندن سراینه سرایت ایدوب جزوی و کلی نه متاعی وارسه یاندی طوتشدی • علی السحر اول
درویش ناصح اول مقامه گلوب ستمکر مزبوری گوردی که بستر ترمدن خاکستر گرم
اوزره اوتوروب متعلقاتنه ایدر عجبا بو ضربیم هیزمه نره‌دن دوشدی • و آیا بو
شرارۀ بیم سرایمه نه‌دن دوشدی • اول عزیز ایتدی دود دل درویشلردندر بیت
حذر کن ز دود درونهای ریش که ریش درون عاقبت سر کند ظالم باشنی اشغال ایتدی
ماتدوکی فعله نادم اولوب لوم طریقیله گیتدی و ایتدی • مقام انصافدن تجاوز ایتمیه لم
اول تخم بلا که بز اکمشوز بوندن غیری نه بر • و اول شجر جفا که بز دکمشوز بوندن غیری نه
ثمر ویرسه گرك بیت همه تخم ناراستی کاشتیم ببین عاقبت تا چه بر داشتیم • بو مثلی گتوردم
تا بیلسین که سنك فرزندلرك که نازل اولان قضاسندن سایرلرنك بچه‌لرینه واصل
اولان مکافاتیدن اندره همان بو مصیبته مبتلا اولمشلردر • اما بنم عنا نصیحتی الکدن
قومشلردر • چونکه عنولرسنك جورکه صبر ایلدیلر سن دخی نفسکه جبر ایدوب بلا لرونك
قهرینه صبر ایتمك گرکسین نثر ایتدی • ما مولدرکه بو مدعالی که عبادت روشنله باذ
و بو دعوای بیتیه و برهانله عیان ایده‌سین شغل ایتدی کسا خلق اولمسون ملك
نه سندن واوار اولا و عمرندن نه گچدیکی نسنه ده وار اولا • نثر ایتدی قرق ییلدرکه
وادی عدمدن صحرای وجوده خرام ایلدم • و صومعۀ جهان فانیده اربعینی تمام ایلدم شغلك
ایتدی بو مدت عمر ملکك مادۀ حیات و مدت قوتی واقع اولمشدر ایتدی لحم
حیوانی قدم و حوش بیابانله پرورش بولمشدر • اشغال ایتدیسن بو قدر حیواناتك •

که بو قدر اوقات انلرك لحم ایله قوت بولدك پدر و مادرلری گریه و زاری و جزع و سوکواری
آیا قلمدیلر می اکر دم ظلم و ستمدن احتراز و سفك دم و هتك حرامدن اجتناب ایلمیدك •
حالا بو واقعه یه مبتلا اولمزدك و اکر اول زمان شعه جور و بیدادی ید ایدوب ناحق
یره قان دوکمك ارتکابا تمیدك • الان بیداد صیاددن نام و نشان کورمزدك •
نظم تو ناکرده بر خلق بخشایشی • بجا ایلی ار خویش آسایشی • چو دلها ز بیمت بنالد همی
که جان زریشت بهندیر همی • اکر بو سیرت اوزره همانذم مدام اولوب خونخوارلق • و
ستمکارلق صنعتی کندوکه لازم قلمسین • بو دکل هزار هزار بونك کبی بلالره کرفتار اوله سین
و مادام که خلق جهان سنك جور کدن ترسان • و چنکال قهر کدن هراسان اوله • نوایب
زماندن امان ورمیوب کمانکش دوراندن دکلك ظلم و عدوانك جزاسین بوله سین •
ای ملك غافل اخلاقکی زیور رفق و مرحمتله آراسته ایله • و تعذیب حیوان بلا فایده دن
احتراز ایله عین الیقین بل که اول دل آزار روزکارده راحت یوزندن نسنه کورمز • و ستمکار
هرکز مقصودنه ایرمز و بوستان آرزوده مرادی میوه سین دیرمز ع کس نبرد ست ازین
کمان تیر مراد بر هدف • چون شیر کوش هوش ایله بو کلماتی استماع قلدی حقیقت حال کا
منکشف اولوب • بلدی که هر کردارك که بناسی ایذا و آزار اوله عاقبتی ناکام اولقدر • و هر عملك
که اساسی افساد و اضرار اوزره مبتنی اوله خاتمه سی فرجام اولقدر • بر زمان حال ماضینی
تذکر و مآل استقبالی تفکر ایدی • و اندوکی افعاله ندامت ایدوب • ملامتله کندویه
ایدی بهار عمرکه شباب ایدی خزان شیبه مبدل اولدی • و قدم بقدم راه عدمه کتمك •
و سفر دور و درازه عزم ایتمك لازم کلدی شعر جامم باغنك ایردی خزانی • دکشدم
زعفرانه ارغوانی • عجب نقش ایلدی کهن بر • که اولدی رنك رویم قیر کون شیر • اوکو
یتر تقدم باس و شخم • صنوبر قاشم کمانی اولدی دهم • من بعد معقول بودر که
تحصیل زاد معاده مشغول اولم • و آزاد خلقدن فراغت و قوت کفایتله قناعت ایلیم
آرجو و غمن بیمم • و آزوق المن چکیمم بیت به هست و نیست مرنجان ضمیر و خوش دل باش
که نیستست سرانجام هر کمال که هست • از این رباط دو در چون ضرورتست رحیل • رواق
طاق معیشت چه سر بلند و چه پست • پس شیر شرب دم • و اکل لحمدن فراغت ایدی و اول
بیشه دن بولنان خشك و تر میوه لرله قناعت ایدوب کندو کندویه ایدی ع
هر که قانع شد بخشك و تر شد بحر و بر ست • شغال چون کوردی که شیرك غذاسی میوه در
بعاو زاتمز • اکر حال بو منوال اوزره کیدرسه شغالك بر سیلق قوتی بر آیدیمز • زیاده

جلادن

اوقات

بحضور اولدی • بر دفعه دخی شیخ خدمتنه کلوب حالنی خاطرندن صوردی • شیر ایدی میامن
همت و برکات نصیحتکله خلایقدن علایقی قطع ایدوب شکم پرستلکدن خلاص اولدم •
و کوردم که نعمت دنیا غنیمتدر دیکرن مجاهدت و ریاضتله استیناس قلدم **بیت** زین بحر اکنون
جو کسی آب خوش نخورد • دل راز آب خود جهان سرد کرده ایم • شغال بو فکردن صوب
صوابدن دور و سمت استقامتدن بغایت مهجوردر که خلایقک بو وضع و حرکتدن
دهان شکایتلری کشاده تظلم و ضررلری حالنه باقدن بلکه دخی زیاده در • شیر ایدی
خلوتیمدن نه سبب دن متضرر اولورلر که اول زماندن الی هذا الآن بر حیوانک کاسه
سرندن بر قطره قان ایچمدم • و پنجه و دندانمی بر شخصک جانبنه تیز ایتمیوب • دهان خوانخو
بر نفسنک آزارنه آچمدم **بیت** و درم بخنجر بباید پاره پاره کنند • نه هیچکس نرسانم بهیچ
نوع خراش • شغال ایدی بلی مقتضای زهد و دیانت بو میدر که ازل آزالده سکا
تعیین اولنان رزق مقسومی رد ایده سن • و سایر جانورلرک رزقندن حقک یوغیکن
شیر مادرک کبی حلال عد ایده سین • بلمزمی سنکه بو بیشه نک میوه‌سی سنک روزه و
قوتکه وفا اتمز و اول بیچاره‌لرک قوت لایموتلری بو میوه‌لره منحصردر عنقریب هلاک
اولوب انلرک وبالی ابدالآباد کردننکدن کیتمز • خوف ایدرم که بو جهانده انلرک دخی مکافا
کوروب سنک حالک همان اول خوکک مثال اوله که بو زینه نک میوه‌سنه غضب ایدی و ذخیره
سنی تاراج و نهب ایدی • شیر ایدی نیجه روایت اولنمشدر اول **حکایت** شغال
ایدی ایشتمشلر کلمشدر که بر بوزینه یه مدد توفیق میسر قلوب ابنای جنسی میانندن کناره
قلدی • و بر بیشه کوشه‌سنده توشه قناعت اختیار ایدوب قالدی **بیت** عارفه
کوشه‌می وار کنج قناعتدن یک • عاقله توشه‌می وار کنج فراغتدن نیک • اول بیشه‌ده
بیچه انجیر اغاجی واریدی که بو زینه انلرک انجیرلریله روزکار کچوردی • چون برمدت
زمانله اول نعمتده علامت نقصان مشاهده ایدی • عاقبت فکر ایدوب کندو کندویه
ایدی بیادرکه حیوان جنسی مطلقا غذاسز اولمز • و ماکولات نوعندن بو بیشه‌ده
انجیردن غیری نسنه دخی بولنمز • بو انجیرلردن ذخار ایتمیوب طری و تازه ایکن
جمله‌سنی اکل ایدرسم • وقت شتاده نی برکت و نوا قالمق مقرردر • پس اولی بودرکه
هرکون بو انجیر اغاجنی سلکوب اندن قدر کفایتله روزکار کچورم • و باقیسن قورودم •
هم تابستانده فراغتله صفا سوروب هم زمستانده حضور ایدم **بیت** زبهر توشه
باید کشیدن رنج تابستان • اکر خواهد کسی آسایشی باشد زمستان •

بو اسلوب اوزره بر قاچ آغاجی سلکوب میوه‌سندن بر زیدی باقیسن ذخیره قلدی بر کون
بر انجیر اغاجنه چیقوب قاعدهٔ سابقه اوزره انجیر دوشوردکن ناکاه بر خنزیر
بر صیادک وهم تیغندن وهم ایدوب تجوب اول بیشه‌یه تحصن ایتدی هر درخته که
ایردی میوه‌دن خالی بولدی تا اول درخته یتدی که بوزینه انوک اوستنده انجیر دردی
چون بوزینه‌نک نظری خنزیره راست کلدی غایت اضطراب ایدن نکا ذکی بیچ
تاب ایتدی آهسته کندو کندویه ایتدی بیت از کجا پیدا شد آیا این بلای ناکهان
زین بلای ناکهان ما را خدایا وارهان خولک چون بوزینه‌یی بالای درختده کوردی
مرحبا ایدوب شرط تحیتی یرینه کتوردی مسافرم غریبم غریب نوازلق ایدوب مهمانن
قبول ایدرمیسن دیدی بوزینه دخی درسلامدن صکره روی نفاقدن تملقانه
کلامه آغاز ایدوب ایتدی بیت باغ امیدمه بر سرو خرامان کلدی غیبدن کلبهٔ
احزانمه مهمان کلدی خیر مقدم ای ضیف مبارک قدم چون شرف نزول ارزانی
بیوردک ولجیدر که اندن کلدوکی قدر خدمت خنزیره ایتدی ای برادر
خیر الطعام ما حضر رسم ضیافتده تکلف لازم دکلدر علی الخصوص که شدائد راهدن
بر کلال وغلبهٔ جوعدن بنی مجال لطف ایله بنی خاکدن کوتور توقف ایتمه و ما حضر
نکث وارسه کتور تکلف حکمه بوزینه دخی زبان اعتذار ایله بر زبنیا زایدی و همانندم
درختا انجیری حریکا آغاز ایتدی خنزیر اشتهای کامله دوشن انجیرلری یوب
اول درخت میوه‌سن تمام ایتدی بعده بوزینه متوجه اولوب ایتدی ای میزبان
کرامی هنوز تنور اشتها التهابده در و نفس حریص غذا طلبی ایچون دخی اضطراب ایدر
لطف ایله اکرام ضیفده منت رعایت ایدوب بر درخت آخری دخی سلکمکه تحریک
ایدوب بنی زمین منت ایله بوزینه طوعا و کرها دیوب بر درختی دخی سلکدی
خولک آز مدتده انوک ثمره‌سندن دخی اثر قومیوب درخت آخره اشارت ایتدی
بوزینه زیاده بحضور اولدی و ایتدی ای مهمان عزیز دایرهٔ انصافدن طشره کتمیه
و شرط مروتدن ایکنه اهمال ایتمه بو سکا نثار ایدوکم بنم بر سیللق توشه‌مدر من بعد ایثار
نثاره قوتم یوقدر ع زین بیش کرم مسوان کرد خولک خشم آلود اولوب ایتدی
بو بیشه بر مدتدر سنک تصرفکده ایدی من بعد بزه متعلق اولسون بوزینه جواب
ویردی که آخرکی ملکنی غصب ایتمک سومدر و عاقبت قهر و تغلب معلومکدر که مذموم
ظلم و تعدیدن فراغت قوت و قناعتله کفایت ایله که ضعفای رنجیده ایلمک

زخم تیغندن
٤

لغه

در

ايو نتيجه ويرمز • وفقرايي آزرده قلبي ايلك ثمرني كورمز بيت كوبد ندانش كزيدل
خون كني • در درد ندامت بكرد جون كني • خولك جون بو ذنبنه دن بو كلامي اشتدي
آتولك بو جرايتدن تمام منفعل • و آتش غضبي تمام مشتعل اولوب ايدي اي كستاخ
بي ادب • واي كمراه بولهب نسب • و تا بمادن سنده سوزي سويلرسن • و كندكدن
اولولره نصيحتي ايلرسن • شمدي تماشا ايله كه سني بو درختدن نجه ايندوردوم • و
خشكدن كلوب بيشه عدمه نجه كوندوردوم • دردي خلاف اقدام انتقامله اول
درخته جمعه اقدام ايلدي • هنوز شاخ اول اوزره قرار المامشدي • كه شاخ خصوب
خولك سرنكون اولديغي جانب زجيشن زبانه زبانه دوزخه اصمرلدي • بو مثلي اول الحلدن
كتوردم كه سندخي همان اول خولك طريقنه كيدرسن كه بو جانوردن اعوان تعيين اولنان
دزني كندوكه سوقا ايدرسين • جون بو جماعت ربع مجامعتده زهلاك اولهلر انلرك
اولادي و انسابنك قلوبنده بغض و عداوت قائم اولوب دايماً سني غيبت و مذمته
مواظب و مداوم اولورلر • و هر نفس بر نفس سني مساويدن خالي اولميوب اهل عالم
زكه مظالمكي كندولره لازم قلورلر • نته كه سابقا اثر ظلمك خاندانلرده ساري
ايدي • حاليا ضرر زهرك زبانلرده جاريدر • ايكي حالده دخي جانورلرسنك
نجه قهر و جنكالك جوركدن خلاص اولمق محالدر • كر كسه معرض ستم فسادكده اولك
كر كسه لباس صلاح و فسادده • بو نجه زهد و قناعتده كه متصل تن پرورلكه مائل
اولورسن • و ارتكاب مشتهيات جسماني اكتساب لذات روحانيه حائل قلورسن بيت
اسير لذت تن ماندة • وكرنه ترا • جه عيشهاست كه در مملك دل مهيا نيست • جون
شير شغالدن بو فصلي اصلا اشتدي اكل ميوه دن دخي فراغت ايتدي • و آب وكيا اهله
قناعت ايدوب اندوكي كناهلره توبه و انابت ايتدي بيت سينه پرتاب و ديده پر
خوناب • ديدي ربنا اليك يا تواب • و جميع حالاتده بو ابيات حقايق سماتك مضمون
صنفي حسب حالنه اثبات ايدردي • و زبان ندامت و ملالتله كندو كندويه خطاب
ايدوب بويردي نظم اي دل ازين جهان دل آزار در كذر • وزتنكناي كنبد دوار در كذر • جون
ميتوان بكلشن روحانيان رسيد • سعي نما وزين ره پرخار در كذر • كار جهان نه لايق اهل
مردانه وار است زين كار در كذر • در بحر غم زحرص جو غواص شوخ جشم غوطه مخور زكوهر شهوار
در كذر • بودريا اول ظالم خونخوار و ستمكار قهارك داستاني كه جهانياني ظلم و ستمله كرياني
و آتش بيدادله بريان ايدوب • بتعات جور و جفا و وخامت عاقبت ظلم و ايذادن بي پروا اوله

دوشوب

بصيرت

وآخر الامر خلعة اندوكي بلا وجفانك نظرنه مبتلا اوله • وحق و باطل • وصواب وخطا
ندوكن اول وقت بله • وطريق رشاددن مضيق فساده اول زمان تميز قله • شيركبي كه تا
جكركوشه لرن آتش بيدادصيادله بريان كوردي • قلبني خونخوارلقدن وستمكارلقدن
بري قلدي • جون بو تجربه اكا حاصل اولدي • عالم فنينك بنادن اعراض ايدوب بركره دخي
انوك آرايشنه اصلا التفات قلمدي **بيت** نوشته اندير ايوان جنة المأوى •
كه هرك عشوه دنيا خريد واي بوي • عقلايه لازمدر كه بو جواهر نصايحي آويزه كوش
هوش ايده لر • وبو تجارت خانه ذخيره روزكار ايدنوب بو مواعظ سامعه فتو للماشدن لر
وبناي امورلرن اساس ظلم وقاعده جور اوزره اورميه لر • وهر نسنه نك كه كندو نفسلري
وفرزندلري وساير متعلقاتلري حقنده روا كورميه لر • غيرلويا نيده دخي جايز بوديمه
تا جهره حال و مآللري زيور نام نيك وفعل جميله محلى قله لر • ودنياده وعقباده تبعات
مظالمدن سالم ومكافات ستمدن مسلم اوله لر **نظم** دنيا بتر زدانكه پريشانكي دل
زنهار بدمكن كه نكوندست عاقلي • دنيا مثال بحر عميقست پر نهنك • آسوده عاقلانكه
كرفته ساحلي **باب** بازدهم كشي كندو مرتبه سندن زياده طلب ايدوب
اول سببله كندو كارندن كرو قالدوغن بيان ايدر • راي عالي شان چون بو داستان
دلپذيري خاطرنشان اندي • برهمنه خطاب ايدوب • ايدي اي پير روشن روان برهان
باهرله بيان • ودليل ظاهرله عيان ايتدك • اول بدكردارلرك داستاني كه خلايقه
مضرت وايذا وآزار اوزره مصر اوله • وجو نظريق مكافاته جزاسي بوله • جناب حقه
توبه وانابته پناه قله • حاليا ملتمسدر كه بر عبارتله كه لطافتده مماثل آب حيات
وحلاوتده همشيره شربت نبات اوله **مثنوي** سخنهاي پاكي زكهر به • بشيريني
ز حلواي شكر به • كسي را كه ان سخن دركوش رفتي • كرافلاطون بدي از هوش رفتي •
بيان بيوره اول شخصك مثلن كه بر عمله طالب اوله كه • انوك حالنه موافق وشاننه
مناسب اولميه • وهر جند كه انوك تحصيلنه جد وجهد ايلسه سعي ولدي فايده ويرميه
نظم حكيم اندي كلام شاهي جون كوش • ابجنده بحر حكمت ايلدي جوش • حقايق
درينك درجيني آجدي • دقايق سوزلرين دركبي ساجدي • ديدي اي شهريار هند وخاور
سكا فرمان براولسون بحرله بر • اكابر ما ترخصال بو بيورمشلردر كه لكل عمل رجال
افراد خلايقدن هر احد قامتنه جامه وعيبدن بالاي استعدادنه لايق لباس عمل خاص ايله
اختصاص بولمشدر • وخزانه مواهب الهيده هر شخصك قامت استقامتنه موافق خلعت

خلعت مهم مخصوص ارزانی بیورلمشدر • هر فرد بر عمله سزاوار درر • وهر مردک بر امره قابلیتی وار
نظم مکس را بهره وار اینی ندادند • هیچ را پر عنقای ندادند • زهر که آرزوئی می نشاید • نسیم گل
زخار رخشک نیاید • ساقی الطاف ایزدی مرشدکه هر احدی جرعه عنایت وباده رعایتدن
بهره مند اتمشدر • اما هر کیشی به • کل حزب بما لدیهم فرحون • خمخانه سندن غراجنه سازکار
شراب خوشگوار ارزانی بیورمشدر بیت کس نیست که نیست بهره مند از تو ولی • اندر خور خود
بجرعه یلجائی • پس هر فردده لازمدرکه اول صنعته که صانع لم یزل ازل آزالدن اکا نامزد المشدر
اشتغال گوستره • وجد وجهد ایلیه که اول عملی علی سبیل التدریج مرتبه کماله یتشدره
بیت یا لا نکوی تغابت خود • بهتر زکلاه دوزی بد • هر کمسه که طریقت ارث ویا سبب کسبیله
تحصیل ایدوکی صنعتی ترک ایدوب کندویه ملایم وطبیعته مناسب اولمین مناسبه طالب اوله
لاشک دائم تردد وتحیره گرفتار اولوب لاجرم اول طریقله که اکا سالک اولمشدر
منزله واصل اولمیه پس واجبدرکه هر کیشی نصیب ازلی ایله قناعت ایدوب عنان آرزوئی
دست هوسه ویرمیه • وزیاده طلب ایدوب نفع گوردوکی کاری • وفایده سین مشاهده
ایدوکی عملی اسانلقله الدن چقرمیه • تا وحدیث صحیحکه من رزق من شئ فلیلزمه •
موجبجه بیهده تجاوز قلمیه وبایان تردده • وتحیرده حیران وسرگردان قالمیه • حضرت
مولوی مثنویده که معدن جواهر معنویدر بو نکته یه بو عبارتله اشارت اتمشدر • شول
مقامده که بیورمشدر بیت ابحیر فروش راچه بهتر • کابحر فروش دای برادر • اسالده
زاهد عبری زبان ومهمانه هوس پیشه حکایتی که داستان عجیبدر بو مقامه زیاده مناسبدر
رأی استقصا اتدیکه نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت برهمن ایدی روایت
ایدرلرکه دیار قنوجده بر زاهد وار ایدی دینده متورع وپرهیزکار ایدی • وظایف
عباداته روز وشب مداوم ومراسم طاعاته علی وجه الاخلاص مواظب • وملازم لباس حالی
اناس خلایقدن آب ریاضتله یویوب پاک اتمشدی • وآیینه ما لنی زنکار عوایقدن صیقل
عبادتله آریدوب تابناک اتمشدی • حاشیه سجاده سی بسط سایحات غیبی ایدی • وآستانه
صومعه سی مورد واردات الاهیه ایدی نظم خرق عادات ایدنایدو بخرقه • ترک دنیایی
ایلمشدی تاج • ترک تاجن بو درمش افلاکه • دلی عرش ایدی سجده سی معراج • تاجدارانه
احتیاجی یوق • صاحب تخت و تاج اکا محتاج • تمام همتی احیاء مراسم شرعه مصروف ودو تمشدی
وکمال عزیمتی امضاء لوازم حزمه مقصور اتمشدی • مرغ محبت دنیا غش دماغندن آشیانه
قلمشدی • خورشید ضمیر منیری جهان تیره رویه پرتو التفات صالمامشدی بیت

رسان کواکب اشیا در سپهر اثیر ○ زیرج بذلکه اشیادر اسبی اوزست ○ بر زمان اتفاق بر مهمان مسافر
آنوک زاویه سنده مهمان اولدی ○ زاهد اننه که اکرام اضیاف شیمه کریمه‌سی ایدی اشراقه دبشاشت و هشا
شت
کوستروب اعزازله قرشو کلدی ○ و خیر مقدم دیوب قدوم ملدن سرور و صفالر اظهار قلدی ○
بعد از تقدیم لوازم اکرام و مراسم اطعام جواهر کلامه رشته مصاحبت اتساق و انتظام
ویروب استفسار ایلدی که نه جانبدن کلورسن ○ و مقصدک نه دیاردر و قنغی طرفه
کیدرسن ○ مهمان ایتدی بنم سرکذشتم دور و درازدر و حکایتم سرتاسر دقایق حقیقت و دقایق
مجازدر ○ واکر اجازت بیوریلورسه اوزون و قیصه سبیل ایجازدن رشته تقریره چکمک جایزدر ○
که تفصیلنی تقریر و استماعنده السنه استماع قاصر و عاجزدر ○ زاهد ایتدی هر کمسنه‌نک
آیینه قلبنده زنک حیرتدن زنکار اولمیه هر قصدده بر حصه الوق میسردر ○ و اونک
که پای عقلی علت غفلتله لنکان اولمیه قنطره مجازدن منهج حقیقته عبور قلمق مقصوددر ○
بیت ز هر بازیچه رمزی میتوان خواند ○ ز هر افسانه فیضی میتوان یافت ○ سن همان سرکذشتکی
حکایت ایله توقف ایتمه ○ و بو سفردن شکوک سکایتکی بالتمام اعلام ایله تکلف حکمه مهمان
ایتدی ای زاهد زمانه ○ و عابد یگانه اکرچه بنم مسکنم الآن ترکستاندر ○ اما اصلده وطنم فرنکستاندر
اولدیارده بر خبازدیم ○ و حرفتمده ماهر و استاد ایدم ○ هر زمان تنوردن سینه یه آتش
اکتسابیله تاب ویروردم ○ و هزار محنت جانله مایده جهاندن بر پاره نان الکه کتوروردم ○
بیت کرده خون میشود تا کرده ○ از تنور دو قبر وون میکشم ○ اولدیارده بنم بر دهقان
دوستم واریدی و دور کار ایدی که میانمزده خانه مصاحبت معمور و بنای مخالصت
استوار ایدی دهقان هر زمان بکا نازلق ایدوب بر کون بنی باغنه دعوت ایلدی ○ و شرایط
ضیافتی نته که قاعده ارباب مروتدر بنم حقمده رعایت ایلدی ○ تناول اطعمه‌دن فارغ
اولوب مفاوضاته مشغول اولدق اثنای کلامده صوردی که سنک صنعت کسبک نه
مقداردر ○ و نصابی سودک نه قدر واردر حالمدن برشمه اظهار ایدوب ایدم بنم
سرمایه دکانم یکرمی جزء داردر ○ و اندن تعالی و لانه فایده انجق اهل عیالمک قوتنه کفایت
ایده‌جک مقداردر ○ والحاصل اون اون ایکی اوزره محصولم واردر ○ بیت چو بیرون زین
نفع ترکاری ندادم ○ بدین دستور روزی میکذارم ○ دهقان ایتدی سبحان الله سنک
نفع کارک چندان اعتبار ایدجک بر دکلمش بر خیال ایدردم که سنک کسبک سودی
بیعدن حاصلی فوق الحددر ○ ع خود غلط بود آنچه ما پنداشتیم ○ بن ایتدم ای خواجه
سنک سرمایه کلک نصابی نه‌در و کسب و کارک حسابی نه ○ جواب ویردی که بزم ○

صنعتمزك مايه‌سی يسير و فايده‌سی كثيردر • جزوی تخم اكدن محصول كلی تحصيل ايدەدن بو حرفتده
اونده يوز فايده ايله قناعت ايتمزدن • بن تعجب ايدوب بابادم بو نجه ميسردر دهقانان ايتدی
استغراب ايتمه كه بوندن دخی زياده مقصوددر كورمزميسين كه بر دانه خشخاش كه اصغر
حبوباتدر • چون بو ارض متينه ده سوب بته • اندن نيجه شاخ ظاهر اولوب كلوب و هر شاخك
باشنده بر قبه خشخاش پيدا اولور كه درونده دانه‌لرينك شماری دايره حسابدن بيرون در
بوندن ظاهر اولور كه بزم حرفتمزك سودی ساير صنايعدن اضعافا مضاعفه افزوندر •
زارعان مزارع حكمت بو رمزه مشلوردر كه لفظ زرع اوچ حرفدر • ايكی حرفك اولی كه زا و را در
زردر • و حرف آخری كه عيندر • اولدخی اسم زردر • پس صفت زرع زردر بلكه زراندوددر •
زردر • فاما حقا اكسيرنه واصل اولانلر عاقللر عالمده كبريت احمر ديدكلری صنعتدر عبارتدر
دينلر كما قيل لله در قائله بيت جستن كبريت احمر عمر ضايع كردنست • روی بر خاك سياه
آور كه يكسر كيمياست • چون دهقاندن بو كلماتی اشتدم سودای سود دهقنت سويدای
قلبمده هيجان ايدوب • فی الحال خيالاتدن وازكلوب تهيه اسباب زراعته اشتغال
ايتدم بن جوانمرده بر درويش رهين كار واردی • كه كرامت عبادت و رياضت قناعتله مشهور
شهرهٔ ديار ايدی بيت بكذشته از تكلف و بنشسته كوشه • ز اسباب اين جهان شده قانع بتوشه
كراماتی كنشدن ظاهر ايدی • و ولاياتی كنشدن باهر ايدی • چون بنم قديمی حرفتمی ترك
ايدوب تحصيل صفت آخره نيت ايتدكمی اشتدی • بنی قتنه دعوت ايتدی • و زبان
ملامتی دراز ايدوب ايدی ای استاد شول نواله كه سكا خزانهٔ غيبدن حاصل
اولمشدر • قناعت ايدوب زياده طلب ايتمه كه صفت طمع شومدر • و طمعكارلرك عاقبتی
بغايت مذمومدر • و ناصيهٔ حاللرنده الحريص محروم مضمونی مرقومدر • اول كمسنه كه ملك
قناعته مالك اولدی پادشاه عالمدر • شول كمسنه كه طريق حرصده سالك اولدی آنی ضايعه كه
آدمدر بيت قرص جوی مي سكن و مي شكيب • تا نخوری كندم آدم فريب • بن ايتدم ای عزيز
بكا بو صنعتدن چندان منفعت حاصل اولمز • و روز و شب تعب چكرن قوت و كفافدن
زياده نسنه واصل اولمز • فوايد زراعت بوندن زياده ايدوكن بيلدم • پس حرفتمدن فراغت
ايدوب بو صنعته شروع قيلدم • دل هوشيارم ساقی روزكار الندن نيجه بو قدر هيچله
فاقه شراب خوشكواری ايچه همت ايله كه بو صنعت منفعت اولوب معاشم وسعت و ذوقا
نجه درويش ايدی بو زمانه دك سنك معاشك بو حرفته موقوف ايدی • و غنا انتقالن
بو صنعت جهتنه معطوف ايدی • بو حرفت كه حاليا سن اكا مباشرت ايتمك ديلرسن زياده

اندوكمچ

شك

دشوار در و بر كاردر كه هر اهل حيلت مشغله سي وار در . شايد كه انوك لوازمنه كما هو حقه
قيام قلميه سن . بو وظايفك كما ينبغي عهده سندن گلميه سين نهانخانه آرزوده نه املكه
ظهوره گله شويله دگلدر كه البته وفق مراد اوزره محصل اوله بيت دانند رفيقان كه ره
دور و درازست . از كوچه مقصود بيا نارستنا . فضول الق اتمه و كندو طريقكدن طشره
گتمه و هر كمسنه كندو حرفتندن فراغت قلمه و كندويه ملايم اولمين صنعته مشغول اولمه
اكا اول بلا ايريشه كه اول گلنكه ييتشدي . بن استفسار ايتدم كه نجه اولمشدر اول .
حكايت بيان ايتدي روايت ايدرلر كه بر اعرابي دجله كنارنده كارزلغه مشغول ايدي
هر گون گوردي كه بر گلنك جويبار كنارنده گزوب بلدوغي حشراتي شكار ايدردي .
و صباحدن اخشامه دك انكله قناعت ايدوب هنگام شامده مأواسنه گيدردي . بر گون
اتفاق بر باشه تيز پرواز اول نواحيده بر قوبه كبوتر شكار ايتدي و گوشت نرمندن
اشتهاي كرم ايله بر نيچه ييوب باقيسن انده قويوب گيتدي . گلنك باشه نك بو بيشه سين
گوردكده كندو كندويه انديشه ايتدي كه بو جانور بو جثه حقير ايله تيهو و كبوتر شكار ايدر
بن بو يال و بال و منقار و چنگال ايله بر محقر لقمه قناعت ايدرم لاجرم بو صورت دنائت همتدن
ناشيدر بن بعد بو معيشتله خرسند اولوب همت بلنددن بي بهره مند اولميم صلاح بودر كه
من بعد محقرات تنزل الميوب باز بلند پرواز گبي اوچديم و شاهين گبي دن فرازي
اوج هواده اوچديم و نسر طاير آسمان گبي منقار ممدندن خلاص اولميه و سيمرغ كوه قاف
بنجه چنگالمدن نجات بولميه نظم رود كه تشنه است به بحر كبود . سر نيم ار بنيا رد زرود
زنده دلاني كه بديكلا بر نند . از اثر همت والا برند . پس شكار حشراتك تركن اوردي و صيد
تيهو و كبوتره مترصد اولدي طوردي . كار چون گلنگك حيرتي گوردي متعجب و
متحير اولوب ديده عبرتله ناظر و عاقبت حاله منتظر اولوب طوردي . قضايي گوردكه اول
فضاده بر كبوتر لب آبه متوجه اولوب ساحل جانبنه اوچدي گلنك گمراه عقبنجه گيدركن
ناگاه كنار جويباره دوشدي . اتفاق ساحل جويبار بلچق ايدي بيچاره نك پايي
بالجمله باتدي و هر چند كه طپطپ ايدوب اضطراب ايتدي دخي ايچرو گيتدي
كارزن في الحال گلدي آني طوتدي و سرور و موفور ايله خانه سنه گيدركن بر آشناسي
آني گوردي ديدي يا شيخ هذا يا سيدي اعرابي جواب ويردي كه كركي تكلف بالصيد و وقع
في القيد يعني بو گلنك دخي باشه بيشه سنه هوس قلدي كندو دخي صيده گرفتار
اولدي بو مثلي اول اجلدن ذكر ايتدم كه تا بيله سن هر كشي كندو صنعتنه مشغول اولوب

واولكي حركتندن فراغتني

طريق قدمنده نطشره كتمه مك كرك وشاه راه حرفتدن انحراف اعتوب كندويه لايق اولميان صنعته
ميل ايتمه مك كرك چونكه بن بو پندي بر حريصدن بو مثلي استماع ايتدم بنم دغدغه حرصم زياده اولوب
اول نصيحتي كه محض اخلاصدن منبعث ايدي كوش هوشله اصغادن امتناع ايتدم واول هوس
اوزره ثابت قدم اولوب همان دم خبازلغي ترك ايدوب دهقنت اسبابن كوردم وبضاعت
مزجاتمه كه قادر ايدم آلات زراعت وادوات حراثه ويردم بر مقدار تخم اكوب ديده انتظار
راه حصول محصوله دوتوب بطوردم بو حالده بنم وعيالمك روز عيشي شب تار اولدي
وكلاه زندكاني باشمزه طار اولدي خبازلقدن باري خرج روزمره واصل اولوركن
حالا بر ييل مقداري تحصيل حاصل ايچون منتظر اولمق لازم كلدي كندو كندويه ايتدم خطاي
اولدي وقتا ايتدم كه نصايح مشايخي اشتمدم وارباب تجاربك كلامني بناي امورمه نقش
نهاده ايتمدم اول موجبله ايش ايتمدم وشمدي خرج يوميدن عاجز اولدم هيچ ثمرن
بر نسنه حاصل اولمز ومحقق موهوم ايچون ضايع ايتدم اولو رسد بريله دك حاصل
اولمز خلاصه لاجح بود كه بر كمسه دن سرمايه ايچون بر قلچ آقچه استقراض ايدم وينه
خبازلغه مباشرت ايدوب اسكي طريقه كيدم بيت انكس كه بكار خويش سركشته شود
به زان بود كه باسر رشته شود پس شهرك خواجه لرندن بر مبلغ استقراض ايدوب
بينه نانوادكاني آچدم واول شغلي خدمتكاره سفارش ايدوب تخم وتردد تخمي زمين
دلمه صاچدم كه زراعت مصلحتي ايچون صحرايه كيدردم وكاه كسب وكار ايچون بازاره كلوردم
چون حال بر زمان بو منوال اوزره كچدي خدمتكار خيانت ايدوب سرمايه وسودن
موجودي الوب قاچدي ومحصول زراعته دخي انواع آفت يتشوب خرجك انجق عشر
عشيري حاصل اولدي پس اول همسايه رجوع ايدوب حال دلمي علي التفصيل بيلدردي
انكي عمله دخي اشتغالمي وانكي سندن دخي زيان كوردوكمي اعلام ايتدم پير عابد چون
سركذشتي استماع ايتدي خنده ايدوب ايتدي عجب مشابه در سنك حالك اول شخص
دومويك حالنه كه ديشي انكي عورت النه ويردي استفسار ايتدم كه نجه اولمشدر اول
حكايت درويش ايتدي روايت ايدرلر كه بر حريفك انكي عورتي وار ايدي بري زياده
قوجمش مردار قوري ايدي وبري ترك كل كبي طري ايدي بو شخص كهولت مرتبه سنه وارن
وسني مقتضاسي اوزره محاسننك اكثري آغرمشدي عورتلرينك انكيسي دخي دعا
ايدوب وباب قسمتده نسم حدالني مرعي طوتوب بركيجه برنه وبر كيجه برسنه كيدردي
هر كيجه برسيله اولوردي عادتي بو ايدي صباح قالقجي الر يوزن يوردي

مسندي

وباشینی زنك زانوسی اوزده قویوب بر زمان اویوردی • بر کون زانوسی زن پیر زالك
خوابه واردیغندن صکره زن انوك روی مویینه نظر ایدوب کوردی که بنفشه زار
عذارنده یاسمنلر آچلمش وصفحهٔ عارض مشکینارنه غبار کافور رضا آچلمش بیت حبش ملکینی
آلمش لشکر رومی • اوچوبن زاغ قونمش یرینه بوم • کندو کندویه ایتدی ظرافت بودر
که ریش عنبرینندن سیاه لری برر تخفیف ایدم تا لحیه سی تمام حلیهٔ شبابدن عاطل
اوله • اول زنك اعتقادی که آنی جوان خیال ایتمسندن باطل اوله • آنی ریش سفیدله
کوردیکجه ضروری اندن نفرت قله • شوهر دخی چون انوك آیینه حالنده رنك تغیر
مشاهده ایده • آتش محبتی انطفا بوله وقلبن اندن تفریق ایدوب بالکلیه بکا متعلق
اوله • بو سودا ایله ممکن اولدوغی قدر ریش شوهردن موی سیاهی کیدردی ع بر
کنده باد آن ریش کرد در دست زنست • یاردنا سی شخص مزبور خانهٔ زن نازنینه
واروب وعادت معهودی اوزره یاستینی نکارك کنارنده قویوب اویودکی زن
جوان دخی ناکاه محاسن شوهره نظر ایدر موی سفیدا راسته • مقراض بیره زن
باشینی قودرمش برقلج دانه موی سیاه واردی کوزینه راست کلوب کندویه ایدر
لطف بودرکه موی سفیدلری منقاش ایله بر بر دوترم • وکلزار جمال یاری بخار دل
آزاردن قوترم • تا رخسار خطی تمام سبز اوله • وچون آیینهٔ جمالن زنکار غیبت شیندن
مجلی کوره • من بعد پیرلك غباری دامن خاطرندن کیده • کندویی جوان بلوب صحبت
پیره زندن نفرت قلوب بکا رغبت کوستره • اول دخی قادر اولدوغی قدر مویی سفید
لری کیدردی • چون بو حال اوزره بر زمان کچدی بر کون شخص مزبور کوزدی که بر
قلج حریف سویلشوب کولرلیدی • که صقالندن قیل وقال ایدرلو • ندا اصلی دیو
الن یوزینه اوردی بیت کوردی اصلا قالمه مش دوینده موینداثر • خرمنی ریشی
تمام اولمشیرنده یل اسره • هرچندکه ترباك اندی سودمند اولمادی سنك دخی حالك
همان بو منوال اوزره در • بعضی سرمایه کی بازرکانلقده وبعضیسن دخی دهقان
لقده تلف ایتدك • حالیا نه باغ معاشکده ثمر وسعت کورنور • ونه خرمن اشتغالکده
تخم ثروت بولنور بیت روزی بجهان کذشت وروزی بحنین • اکنونکه نکه کنی نه
آنست ونه این • چون بو مثلی استماع قلدم متنبه اولوب کوردم که اول پیر ناصحك
جمله دیدوکی حقدر وزورقدن متم دریای دینه مستغرق قدن • ملکم دخی دیمه وقا
ایتمك احتمالی یوقدر • بحکم الفرار مما لا یطاق من سنن المرسلین همان اول کیجه ترك

واقع

دیاد

دیار تدبیرنا اندم ویارنداسی همان شهردن قاچوب ترسان وهراسان وحیران وپشیمان
بر طرفه کتدم تا مسافهٔ دور ودراز قطع ایدوب مدت متمادیدن صکره ایشتدم که
جمیع متعلقاتم آخره کتمشلر ومتروکاتمی صاتوب صاوب غرمایه تقسیم ودائنلره
تسلیم ایتمشلر پس وطن مألوفه رجعتدن نا یوس اولوب خیلی زمان نه ذکر بو طریق
سیاحتده کزدم والم ولومه صاحب دولتلرك دار الشفای کرمندن دوا طلب ایدیدم
وجراحت شدائد راهه زیادت قدم اهل اللهدن شفا ومرهم اومرم ونفحات انفاس
مبارکلرندن التماس همت قلوردم تا بو زمانه دك که بحمد الله تعالى آینهٔ حالم بو
بابده وزخنده فالك مجاور ربیله ومشرب روزکارم بو جناب کرامت نصابك کفتارد
شکر باریله مهنی اولدی بیت المنة لله که اکر رنج کشیدیم دیدیم تا وزنو بمقصود
رسیدیم بو در قصهٔ پرغصهٔ من که عرصهٔ خفادن منصهٔ عرضه ایشدردم
زاهد ایدی سنك صورت حالك صدق مقالکه مشاهد دراما غنیمت کسکا بو شدائد
چوق فوائد عاید اولور اکرچه بر مدت راه مهاجرت وطریق مسافرته سالك اولدك
اما نتیجهٔ مآرب ومربح متاجرده مالك اولدك کشت ممالك وسیر مسالك ایدوب
احوال عالم واطوار وآداب بنی آدمه وقوف تمام حاصل قلدك من بعد کلزار خاطرك
خار دامنکیر خواطرهدن خلاص بولسه کرك وقالب غش وخاطر مشوشك خبث وغش
تشویشدن خالص اولسه کرك بیت بوتنهٔ نار سفرده خالص اولسه بر کیشی سیم قلبی صاف
اولوب التون اولور آنك ایشی القصه مهمان مصاحبت مزبان ایله خوش حال اولدی مزبان
دخی صحبت مهمانی غنیمت بیلدی وشیرهٔ مصاحبتدن کمال انبساطت کوستردی زاهد مکی
اصلنده بنی اسرائیل نسلندن ایدی اکرچه لغت عبریدن غیری لغاته وقوفی وار ایدی
اما چون لغت عبرینك فضیلت موروثی وار ایدی آنی کمال فصاحتله سویلردی وهر زمان
کندو خواصیله اول زبان ایله تکلم ایلردی مهمان فی نکی اصلی لغت عبریه واقف دکلدی
التماس ایدی که اکثر اوقات اول لغتله تکلم ایلیه زاهد دخی چون انوك وفور رغبتن
کوردی دهان فصاحتی آچوب بحکم ان من البیان لسحرا ادای لغت عبریده سحر سامری کو
ومهمان زاهدك حلاوت زبان وملاحت بیاننه عن صمیم القلب متعلق اولوب الحاصل
اول لسانه جان ودل ایله متشوق ومتعطش اولدی وعزم جزم ایدی که لغت مزبوره
ایله تکلم زاهد مذکوردن تعلم ووطن مألوفه تحصیل هنر ومعرفتله کیده بیت برار
خوشتر ز نکته لودن کار ایدردی لب لعلینی شکر بار ایدردی چو مهمان کوردی کفتار شکر

یدی

ستردی

اکا طوطی کبی اولدی حزیداد • چون مرور زمان ایله حجاب تکلف میاندن کیدوب بیکانه لک
یکانه لکه مفضی اولوب مقدمات وداد نتیجهٔ اتحادی مقتضی اولدی مهمان تضرع و
نیاز ایله زاهده دعا و ثنا آغاز ایدوب ایدی بیت ای لفظ تو کلید نهان خانهٔ کمال •
تقریر تو نتیجهٔ تأیید ذو الجلال • بو نجه طرز سوق کلام اولور و نجه رعایت مقتضای حال
و مقام اولور هیچ بر صاحب نظرک دیدهٔ عقلی بو کمال فصاحتده کلام مشاهده ایتمه مشدر
و هیچ بر سخن شناسک کوش هوشی بو نوع الفاظ جواهر انتظام اشتمه مشدر • بو فصاحت زبانی
صبائی کورسه باقل کبی لال اولیدی • و بو بلاغت بیانی سحبان اشتسه دعوای فصاحت ایتمک
محال اولیدی بیت کورسیدی ابن وایل اولیدی اکه قایل • دیدی کر اشتسه لله در قایل
حالا اول جناب کریمدن توقع و تضرع ایدردم که بکا بو زبانی تعلیم و بو لغاتک معانیسنی
تفهیم ایده که بکا منت عظیم و نعمت جسیم و لطف عمیمدر دریغ بویورمیه • چون بی نهایت
سابقهٔ معرفت رسم رأفت و ملاطفتی دریغ ایتمدک • و بنی تردد ولی توقف وظایف
ضیافتده انواع تکلفی رعایت ایتدک • حالا رابطهٔ محبت و واسطهٔ مصاحبتکه مبرم و محکمدر •
امیدوارم که شفقت بیوروب ملتمسی اجابته مقرون بیوره سن • و کرم ایدوب تلمیذ بقر صفحه
خاطره چکه سن • تا بو سنبله تخم امتنانی مزرعهٔ جانمه اکه سین • امید درکه فقیر دخی وظیفه
ذکر مروتده تقصیر ایتمیم و شرایط شکر نعمتی کما ینبغی مرعی طوتم بیت چون شکر تو کفتن نتوانم
بحقیقت • من بروردهٔ احسان تو باشم • زاهد ایدی ای مهمان کرامی بو نه منت محل •
و نه معذرت مقامیدر بن استرمیدم که سنی حضیض جهالتدن ذروهٔ دانش و معرفته
یتشدیرم • و اسفل السافلین نقصاندن اعلی علیین کمال و عرفانه ترقی ایتدیرم •
اما مخفی اولمیه که لغت عبری ایله زبان فرنکی میاننده بعد مسافات و تمام منافات وارد
شتان منهما سیان سیا تا مبادا که انکله الفتده خاطر عاطرکه کلفت و کلال کلدوکده وجد بی حد
سببیله طبعک ورطهٔ حیرته دوشوب انک حفظ و ضبطنده عاجز قاله و سنک بو نجه زمان
زحمتکر نافع اولمدقدن غیری بنم بو دکلو اوقاتم ضایع اوله • مهما ایدی هر کمسنه بر هنرک
تکمیلنه طالب و بر صنعتک تحصیلنه راغب اوله ارتکاب شدایده صبر ایتمک کرکدر و قاصد
کعبهٔ مقصوده تعب بادیهٔ محنت مانع اولمیوب مقصد مقصوده صدق نیت و قدم عزیمتله
کتمک کرکدر بیت سوردم دی بن کشی کعبه صفاسین چکر خار مغیلانک جفاسین بیت
در بیابان کر ز شوق کعبه خواهی زد قدم • سرزنشها کر کند خار مغیلان غم مخور •
بن بو امره شوق ایله عازم و بو عزم اوزره شوق ایله بر وجه ایله جازمم که جسممده هر سر مو بر تیغ بی

نی دریغ اولسه بو عزیمتدن نیوزده و ندامتدن چشممده هر مژکان بر تیر تیز پیکان اولورسه عنان
نظریمی بو طرفه دخی معطوف قلمزم هیهات هیهات ع هر که میل کج ندارد رنج می باید کشید
مقرردر که طلب معرفتده هر محنت عاقبت راحته مبدل اولور و بو طریقده هر جراحتک آخری
راحته نهایت بولور نته که اول صیاد طلب علمده اذلک زحمتله و طایفهٔ علمایه جزوی خدمتله
نعمت کلیه دست رس بولدی و تنکنای احتیاج و قلتدن خلاص اولوب فضای استغنا و ثروته
واصل اولدی زاهد استفسار ایتدی که نجه روایت اولنمشدر اول حکایت مهمان
ایدی اخبارده کلمشدر که بر درویش وار ایدی صیاد و صنعت اصطیادده مرغ و ماهیدن
ماهر و استاد صید ماهی ایتدوکیده دام کبی دوکلی چشم اولوردی و قصد مرغ ایتدوکی
ایام اندامنده مهر حلقهٔ دام کبی پر کبی بر پیچ و تاب اولوردی بیت اولیدی چرخ اخضر
دامکاهی اوچر قوش اولسه قورتولمزدی ماهی • اتفاقا برکون دامن بر مرغزاره قوردی
و کندی کمینکاهه کیروب اوتوردی • و هزار زحمت و انتظار ایله حوالیسنه اچ قوش کلوب
بیچاره لرک حلقی حلقهٔ دامه چکجک محلده ناکاه بر عربده آمیز آواز اشتدی مبادا بو صدالر
اول صدا سببیله رمیده اوله لر دیو کمینکاهدن نظر ایتدی کوردی که ایکی طالب علم مباحثه
ایدرلردی بر وجهله که مباحثه لری حد اعتدالدن کچمش و قیل و قال الذی کماله نزاع و جداله
یتشمش صیاد ایلرو واردی و تضرع و زاری ایدوب یالواردی که ای ارباب فضل و کرم عجب اولمیه
دم درکشید تا نخوزد مرغ روح دم • لطف ایدوب بر زمان آرام ایدک تا بو صیدلر رمیده
اولوب زحمتم ضایع اولوب انتظام حال معاشمه اختلال کلمیه دانشمندلر ایتدیلر اکر بزی بو صیددن
بهره مند ایدوب هر بریمزه بر مرغ عهد ایلرسک سکا موافقت قلورز و بحث و عربده دن
فارغ اولوب غوغاسز اولورزه کیدورز صیاد ایتدی ای عزیزلر بن فقیر الحال و اهل عیال
کثیرم جماعتمک جهت معیشتی بو صیدده منحصردر و انوک دخی اکثرن سز آلجق بکا نه قالور
و هر بریسی بو جماعته نجه کفایت قلور ایتدیلر سن دخی بو نعمتله مغتنم سن بزمده الحمد
شوربای عمارت و شورباء ریاضتله کچوب هنوز سکباج آشینی طعامه مشوقزدر
و لحم طیر حماسیته اولان لذتک ذوقنه مشتاقزدر بو احتمالی ویرمه که دود سودای کباب
دماغمزدن زایل اوله و شرط معهودی تقبل ایتمدن هیچ بریمز سنک بو قولکه قائل اوله
البته یا بو فریاد ایله خرمن صیدکی بر باد ایدرز یا شرطمزه بو رای اوزره هر بریمزه بر دانه
مرغ عطا ایدوب دلمزی انوکله شاد ایتمک کرکسن بیچاره هرچند مرغ نیم بسمل
کبی طپطاپ ایتدی و فریاد و اضطراب ایدوب ایتدی بو مسئله علمایه معلومدر که درسن

وته

دائمی طلب مدرسه بوکمه مشدد مولانای مدرسه اندن برحبه اکمه مسندر و ذهن دائمی وقفده
اچمه مشدر وغله مدرسه دن کاذانه صاحه مشدد وشرعله بکالازمدرکه کدیمین وعرق
جبین ایله تحصیل اندوکم صید حلالی ثلث ثلثان نظریقیله تقسیم ایدم قطعا فایده ویرمدی
واندلک لجاج وعنادلری اصلا مندفع اولمدی فرودی شرط بوری مقرر دقوب رسن
دامی چکدی واول قوشلرک اوچی دخی صید اندی وینه آغاز تضرع ونیاز ایدوب
ایدی ای سرامد دوزکار زمره علماء ارحموا من فی الارض یرحکم من فی السماء لطف
ایدوب اتید بن فقیره رحم ایدک ع سودنا کرده در جهان بسیار • بوسودادن کچوب
وارک کندو شغلکوزه کیدک شوربای چرب عمارت وارکن بونی ندن وحلوای زبادت
کبی شیرین نعمت وارکن بوندرکه طمع ایدرسن دانشمندلر ایدلر بیت نه عجب مرغش
ای صیاد • سنکی بوعبث بره فریاد • بوسودای نه سودی دخی دماغکدن کیدرمی سین
وشرط ایدوکک وعده یه بوقسه وفا قلمزمی سین • صیاد کوردی که مزاج رجا خسته • و
رشته امید کسسته در • ناچار شرط معهودی تعدیل ایدوب صیدمز بوری کندو ایله
اول ایکی طالب علم میاننده علی التسویه تقسیم ایدی • بعده ایدی معلومکوزدر که
سزه چوق خدمتم اولدی • اکرچه خدمتی رعایته همت ایدرسکز وبنم صیدحلالم سزه
حرام اولمسون دیرسکوز • اول لفظی که انوکله بحث ایدرد کوز بکا تعلیم ایلک اکر بندنخی بزلک
مائده فایده کوزدن نه بهره قالمیم • دانشمندلر تبسم ایدوب ایدلر لفظ مخنث ومیراث
خنثی دن بحث ایدردک • صیاد صوردی که مخنث ندر • ایدلر مخنث اولدرکه نه مذکر
ونه مؤنث اوله • صیاد اول لفظ حفظ ایدی • بوما اول خاطرله مأواسنه کیدی وصورت
اصلی اهل وعیالنه حکایت ایلدی • اول کیجه اول قوت لا یموت ایله قناعت ایدی • چون صباح
اولدی مرغ زرین جناح آفتاب آشیانه افقدن پروازه کلدی • وماهیان سیم اندام
انجم دام خطوط اشعه مهردن نجوب معقر بحر اخضر سپهرده پنهان اولدی بیت چرخ
صیادوش رشته زد • ماهی مهر را بدام آورد • مرد صیاد دامن کوتوروب لب دریا یه
واردی • و توکل ایله دامنی دریایه صالدی • حکمت الهی شصتنه بر ماهی راست کلدی که
نه آب ذره کرسرتاسر کوسله اکا بکرز دیرجوش پوشه اشته مسدی • ونه مردم آنی آیینه
آبده انوک مانندی بر صورت معاینه ایتمه مسدی • جسم لطیفی سیم مذاب کبی طری و تر
وسکرنازکی قطره سیماب کبی دردر دربدر نظم سینه سی صاف صنکه سیم سفید •
چشمی کویا که چشمه خورشید • پوستی کویا لباس بوقلمون • رنک حدقیاسدن بیرون •

صیاد آنوڭ رنك وصورت وشكل وهیأتنده نه نهایت تحیر ایله طالوب تفكر ایلدی وتعجبله
باشینی اشغه صالوب كندو كندویه ایدی هیچ بر صیادڭ دیده‌سی دخی بو صفتده
بر ماهی كورممشدر خالق بی نیاز بو زیبالقده بر بالق دخی خلق ایتمه‌مشدر وصواب
بودر كه آنی زنده حفظ ایدم وتبرك دستمنده آستانه سلطانه تحفه ایلدم سویله
كه قدر وقیمتی نیله بنی اقرانم میاننده سرافراز قله والا بر خدمتده ایدم بالغی بلمزسه
خالی قلور پس اول ماهی‌یی بر ظرف آبه قودی ودراه درگاه پادشاهه متوجه اولدی
مگر كه بر موجب فرمان شاهی قصر فلك اشتباهی اوكنده اولان گلشن خاصده سنك رخامدن
بلكه صفحه سیم خامدن بر حوض بنیاد ایتمشلردی وآب زلال ایله مالامال ایدوب انجنه
غیر متناهی ماهیلر آتمشلردی ونمودار شكل هلال بر زورق دوزوب اول حوض سپهر مثال
اوزرنده روانه ایتمشلردی وهر كون طبع تماشای آب وماهیه میل ایدوب لب حوضده
حاضر اولوردی وخواص وآشنالر ایله اول زورق هلال مثاله بینوب ماهیلرك حال حركات
وسكناتی تفرج قلوردی اتفاق اول زمانده كه بیت بینوب اول زورقه كوردی مداره
درون حوضه ایلردی نظاره ناگاه صیاد كلدی اول ماهی بوالعجب هیأتی پادشاه
نظرینه كتوردی پادشاه آنی غایتده خوش كوردی صیاده هزار دینار عیاری جایزه
بیوردی وزرادن بیری كه پادشاه حضورنده منصب قربی ومجال جرأتی واردی
آغاز كلام ایدی ونصیحت یوزندن پادشاهه آهسته ایدی عمر مهر شاهی‌یه مخفی وپوشیده
دكلدر كه قعر دریاده ماهی وصیادلرینڭ حد وعددی نامتناهیدر اگر كف زرافشان
سلطانی بر ماهی ایچون هزار دینار ارزانی بیوره نه خزانه‌ده وفا ایتمك میسردر
ونه خراج مملكت كفایت ایلمك مقصود بر ماهینڭ اعلی قیمتی نیدوكی ظاهردر وبر صیاده
نه مقدار جایزه جایز ایدوكی معلوم خاطردر یا مقاطردر عطا واستحقاقه لایق كرك
وجزا عمله موافق بیت هر آن حوضی كه صد من آب گیرد بروصدمن ریزیش نقصان
پذیرد شاه ایدی حقیقت طلب ایتدوكك بی بدلدر اما بعد الوقوع نه كیفیتله خلف
وعده میسردر وزیر ایدی بو بابده بر تدبیر ممكندر كه هم خلف لازم كلمیه وهم زر بسیار
دخی ضایع اولمیه صواب بودر كه اندن سؤال اولنه كه بو ماهی مذكرمیدر یا مؤنث
هر قنغی شقی كه اختیار قله بیوره‌لر كه وار یولداشنی كتور اندن صكره معدود معهودی كوتور
حزوری جوابده مبهوت اولوب حوت كبی صموت اولسه كرك اول وقت آز نسنه ایله راضی
اولوب جزوی رعایتله قناعت قلسه كرك پس صیاده متوجه اولوب ایدی استاد بو ماهی

منوال اوزره در
م

پادشاه

کاوهان

معدود

مذکر میدر یا مؤنث صیاد صاحب تجربه فهم ایتدی که نه بوزد و بو سؤال ضمننده نه اندیشه
قلور غواص فکرینی بحر تدبیره صالدی و بر زمان تفکر دریاسنه طالدی قالدی آخر اول
لفظکه علماءدن بر کار المشدی یادینه کلدی فی الحال جواب ویردی که ای شاه بو ماهی
مخنثدر یعنی نه مذکردر و نه مؤنث در شاهه صیادک جوابی بغایت خوش کلدی و وزیر
صاحب تدبیره تغیر و تعذیر ویردی و دینار معهود اوزره هزار دینار دخی زیاده
قلوب صیادی جمله ندماسندن ایلدی بو مثللو فایده‌سی اولدی که صیاد علماسه ایکی
مرغله خدمت ایدوب انلردن بر لفظ حفظ ایتمکله ایکی بیک دینار النه کردی و دردکات
ذل هوادن درجات عز قبول سلطانه ایردی پس معلوم اولدی که تحصیل علمک فوایدی
چوق ایمش و خدمت علمانک کسه‌یه زیانی یوق ایمش نته که بعض اکابر بو رشته‌دن نظم
بیاموز علمی که کردی عزیز که بی دانش انسان نیرزد بچیز ز دانش فزاید ترا جاه و قدر
ز ضعف تغافل رسانند بصدر زاهد ایتدی ای مهمان عزیز چون بو دکلو الحاح و اقتراح
ایدرسین و بیابان جهدی قدم جد ایله پایانه یتورمک دلرسین بکا لازم اولن بو در که
تعلیم و تلقین بابنده مقدوری دریغ ایتمیم و تفهیم مبادی و مسایل و توضیح قواعد ده
هیچ بر دقیقه مهمل و نا مرعی قومیم همان عنان عزمی مقصد بعید جانبنه معطوف قلوب
مدت مدید لغت عبریدن عزیزه اشتغال ایلدی طبعی اکا مساعدت ایتمیوب اول غفله
الفت ایده مدی و قدم ذهنی اول زبانک مضیق فهمی و طریق حفظی جانبنه کیده مدی زاهد
هر چند که باب تعلیمده شرایط جد و جهدی تقدیم ایدردی انک قوت دراکه‌سی مساعدت
ایتمزدی و هر باری که سوره‌ی زاهد خیالنده تعلیم و تفهیم تخمین کردی و سعی و اهتمام نهالنی
دیکردی شاخ امل اوزره ثمره حرماندن غیری نسنه مشاهده قلمزدی بیت اکر از تخت
توفیق عطایی نرسد سعی سودی نکند جهد بجایی نرسد برکون زاهد ایتدی ای مهمان
عجب صعب و پر تعب طریقه کیتدک و عظیم عذاب الیمه ارتکاب ایتدک نفس ناطقه‌که بو زبانله
مؤانست ممکن دکلدر و طبعک بو لسانله مناسبت ممتنع در بو امر خطرناک و کار دشواردن
فارغ اول و بر میدانه که جولانکه لایق اوله قدم قویه و سن بو صنعتدن بهره‌مند اولمق و تمامه
بیت در هر چه نمی‌توان بدست آوردن خیفست بهرزه عمر ضایع کردن کیشی کندونک
اسلافی طریقندن چیقوب و آبا و اجدادی روشندن چیقوب غیر زبانله تکلم و تعلم ایتمک
منهج استقامتدن بعید و مذهب عقلده فکر غیر سدیدر دیمانیدی خلاف صوابدر
اسلافه اقتدا ایتمزم و بد دیه تقلید بر طرفه کیتمزم و روش رفیق عقل و طریق توفیق و

د ذ

تحقیقدن کچمزم که تقلید کمند اغوای شیطاندر • وتحقیق هدای منهاج صدق و ایقاندر •
ما الدم آیت انا وجدنا ابائنا علی امه طفلان بازیچکان تعلیم کوشمالدر • تا وحشت آباد تقلید
جانب دار السلام تحقیقه میل ایده لر و دیده یقینلکه یهدی الله لنوره من یشاء پرتو
انواری مشاهده قیله لر **بیت** اتکه آوازپر تو تقلید جست • هم بنوری حق بهبیند هرچه هست •
از تحقق تا مقلد فرقهاست • این چو داود ست وآن دیکر صداست • زاهدهله بر حق مصاحبتی
اد ادم وشرط مصاحبتی یرینه کتوردم • قورقرم بودر که مجاهده نک عاقبتی ندامته وخاتمتی
ملامته مؤدی اوله • خالیا لسان فرنکی برله تکلم ایدرسن قبیله وعشیرتک لغتیله •
تعبیر ایده بلورمیسین • ممکن که چون اکثر دوزکار تکرار لغت عبری به صرف ایده سن لغت
فرنکیده ذدورردوشه سین وزبان عبری ایله دخی تکلمه قادر اولمیه سین وسنک حالک
اول زاغ مثابه سنده اوله که رفتار کبکه هوس ایدی کندو رفتارنی اونوتدی • مهمات
استفسار ایدیکه نیجه اولمشدر اول **حکایت** میزبان ایدیر روایت ایدرلر که بر
کون بر زاغ کوردی که بر باغ کنارنده بر کبک دری خرامان کیدر واول رفتار موزونک
نظاری کندویه مفتون ایدرد **بیت** بیک نوبت که سوی من خرامیدی دلم بردی • خرامان
نوبت دیکر بیا تا جان بر افشانم • زاغه کبک آرام وخرامی بغایت خوش کلدی وتناسب
حرکات وسکناتندن متحیر ومتعجب قالدی آخر اول ستوده ایله خرام سوداسی سویدای دلنده
ظاهر اولوب اول منوال اوزره رفتار خیالی ضمیرنده جایکیر اولدی • ضروری ملازمت
کبک دریه کمر بغلیوب سودای کسب خرامله سودر خواب وآرامی کندویه حرام ایدی •
ودروزوشب دل حرکات بو العجیبه تقلید ایدوب • پیوسته کبکک اردنجه کیدردی واهسته
کبکک خرام وجلوه لرین ورفتار وشیوه لرین تماشا ایدوب • اکا تشبه ایدوب ویوردی •
بیت ای کبک دری جلوه کنان میکذری • لنکان لنکان من ازعقب می آیم • کبک خوش رفتار
برکون کوردی که بر زاغ بدکردار انوک خرامنه تقلید ایدر • وحرکات ناموزون و
سکنات نامطبوع علی عقبنه دوشوب کیدر **شعر** یا نذر نسایه وش بردم کسلمز • او تاغمه
اکلمز اوصنه بلمز • ایدی ای تیره روی اهرمن دیدار هموارد عقبمجه کیدرسین وخرام وجلوه لرم
تماشا ایدرسین • بوندن مقصودک ندر وبو سودادن سکا سود نه • زاغ ایدی ای
زیبا خوی خندان روی **بیت** رفتار تودل بر دمن اکنون زنهار • ز بلای کنان از پی دل
میکردم • بلمش اولکه بکا سنک رفتارک سوداسی دوشمشدر • نیجه مدتدر که تدریجه کیدرم
والمدن کلدیکجه بو هنرک تعلیم ایدرم • امیددرکه بو هنر سببیله پای افتخاری همسرلرم سونه

قویلوب

بين الامثال والاقران مشار اليه بالبنان اولور • كبك جوز زاغك بو كلماتن اشتدى قهقهه زنان
ايدي هيهات هيهات تضرب في حديد بارد ع آيا تو كجا و ما كجاييم • بنم خرام صفت اصليدر
سنك رفتارك صفت جعلي ذاتيات • على كل حال قابل زوال اولمز • وبالذات لايزول بالعرض
بن فراقدن سويلرم • سن عراقدن بن باقدن خبر ويرورم • سن راقدن ع بين تفاوت
ره كز كجاست تا بكجا • اي كج طبع بو باطل خيالدن كچ كه • بو سوداي محال سكا كج حاصل اولور
كچ ع بكذار كه اين كمان ساز وى تو نيست • زاغ جواب ويردي • الشروع ملزم • چون
بو امره شروع ايتدم فسون و فسانه ايله رجوع ايتمزم • و تا مقصد معهوده واصل اولميجه
شاه راه مقصوددن نظر كسمزم بيت كشتي صبر بدرياي غم انداخته ايم • يا بميريم
در آن يا بكف آريم گهري • بيچاره هرچند كبكك عقبنجه كيدوب انوك خرام وجلوه سنه
تقليد ايتدي • اندن محروم اولدقدنصكره عيني رفتار قديمني دخي اونوتدي • و هيچ
وجهله رفتار اصليه سنه رجوع ميسر اولمدي ع آن ز دست نداد و اين نشد از دستش
بو مثلي كتوردم تا بيله سن كه سعي باطل ايدرسن • و بيهوده يره زحمت چكرسين • و تخم سعيكي
زمين شوره ده اكرسين • و ديمشلردر كه احمق خلايق اولدر كه بر عمله اشتغال ايده كه
نه حرفتنه لايق وطبيعتنه موافق اوله • بو حالته بيتنه همان اول حكايتدر كه نانوا لقدن
فارغ اولوب دهقانلغه مشغول اولدي • وعاقبة الامر بر مقتضاي لا الى هولاء
ولا الى هولاء • ايكي سنك دخي سررشته سيني الدن چيقردك • وغربت بلا وكربت جلاده
بيكس و بي نوا قالدك بيت كفتم ندهم جان و بوصلت برسم من • جان دادم آخر نرسيدم بوصالت
مهمان نصيحت ميزباني سمع قبول ايله استماعدن امتناع ايتدي • و آز زمانده ديدوكي كبي
لغت غيري تحصيل ايتمدي وكندونك عيني كندو زبانن دخي اونوتدي ع الاول كلمدى
كندي بو الدن • بو درلو اولمسه نك داستاني كه كندو حرفتندن فراغت ايله كندويه
مناسب اولميان صنعته هوس قيله • بو باب حكمت مناط ملوكك حزم واحتياطنه متعلقدر
پس واجبدر كه بر والي كه ضبط ممالك و ترفيه خلايق و رعايت رعايا و استيصال اعدايه
مايل اوله • بو معاني دقايقه تفكر لايق و تأمل صادق بودوب موجبيله عامل اوله •
و روا كورمسيه كه هر بد اصل و بي هنر مردم اصيل و پاك كوهر ايله مساوي و معادل اوله
زيرا كه بخت فرومايه كندولرن شهسواران ميدان فضل و هنر ايله همپايه و همسر تصور
ايدرلر • و مضمار كفارتده كندولرك لاشه انديشه دن اتلرك فرس فراسته همعنان
خيال ايلرلر • و باوجود كه اتلروك لوزينه ده ايرمزلر اترن دخي كورمزلر بيت

باجام

باجام جم چكونه تواند معارضه • ور خود بيه در ولعل مرصع شود سفال • اكر عياذا بالله
تفاوت مراتب اثنا زمينانده نكيدوب ارازل واسطله بركفده اولوب و اواسط
افاضلله لاف مقابله اوروب جهانداراولق مهابتنه اخلال كلى واقع اولوب بو خللك
آثاري بنياد ملك وسلكه ساري اولمق بو سببدندر كه سلاطين سلف نا اهل و ناخلفي تعلم كتابت
وصنعت استيفا وسياقتدن منع ايدرلردي زيرا كه چون بو رسم مستحسن اوله ارباب حرفت
معرض اصحاب دولته كلوب ارباب دولت اعمال اصحاب حرفته ارتكاب ايدن اجتناب قلمه
لاجرم آنك مضرتي شايع ومستفيض اولوب اسباب معاش خاص وعام على الاطلاق تخلل
و ناتمام قلمه • بو سببله جميع صنايع واعمالده اهمال واخلال استطراق اولوب بو شررك شرر ضرري
مرور زمانله بر وجهله اشتعال بوله كه سيلاب تدابير صايبه برله انطفا محال اوله •
پس خردمند مدرك وهوشمند متدارك اولدر كه استماع نصيحت علمايه مواظب اولوب
اتباع موعظت حكمايي ذمتنه واجب بيله تا انلرك فوايد پندندن بهره مند اولوب ثمرات
تجربه لرندن انتفاع بوله وجميع اموري سمت وجهتندن دور وسقفت غفلتدن مهجور اوله
نظم اكا دير عاقل اولنلر خردمند • كه كوش هوش ايله اصغا ايده پند • سخن كوهردر كوينده
اله دمتكه كيرور كوهر خاص • بو درج ايچنده كي درج نهاني • طلودر سربسر در معاني

باب دوازدهم صفت حلم ووقار وتمكين خاصه ملوك وسلاطينه زيبا
خلعت ايدوكن بيان ايدر • دكر بار شاهنشاه كامكار حكيم بزركواره متوجه اولوب عبارات
شكربار وكفتار كوهر نثارله ايدي بيت ثنا اندي كه اي پير يكانه • نظيرك كورمدي
چشم زمانه بيان ايدك او طايفه نك داستانن كه حرفت اصلي وصنعت اسلافندن انحراف
قصد ايدوب حالنه مناسب اولميان مطالبه طالب اولوب مطلوبي ديده ارادتدن محجوب
اولوب كار اصلي وحرفت قديمنده رجوع ممكن اولميه • حالا حكمت مآب حكيم كاميابدن ملتمسدر
كه خصال شاهانه دن بر خصلت زيبا ستوده وپسنديده بيان قلنه • ثبات دولت ونظام
مملكت واستقامت امور واستمالت قلوب جمهوره نه صفتله اولمق ايجون وصيت كورمشدر كه
سلاطينه لازمدر كه حلمي سرمايه كار وبردباري ووقاري پيرايه روزكار ايده لر حالا
خاطر فاترم بو خلجان ايدر كه ملوكه بو ايچ صفتدن كه حلم وسخاوت وشجاعتدر قنقيسي
اهمدر وانلره نسبت بو صفاتدن قنقي صفت مقدم • حكيم واجب التكريمك لطف عميمندن
رجاي عظيمدر كه فكر عقده كشاسيله بو مشكلدن نكره اشتباهي حل ايدوب راي صواب نماسيله
بو يوزدن حجاب خفايي دفع ايليه شعر جو شاهك التماسن ايلدي كوش • نيه ديدي حكمت

غواص

جوش ايلدي

ددیای قهرمان هندخاور سکان زمان اولسون هفت کشور • اجواد اخلاق بلجدارات
زمین • واحسن اوصاف سلاطین عدل آیین حلم و رفق وحسن خلقدر که هم نفوس عیون خلقده
انکله معظم ومهیب کورینور و هم لشکر و رعیت انلک خدمتنه دل وجان ایله رغبت ایدوب
اکابر واصاغر اندن راضی وشاکر • وآیی خیر ایله ذاکر اولورلر که ولو کنت فظا غلیظ القلب
لا انفضوا من حولك کلام میامن انجام سلطان سریر رسالت وقهرمان ممالك جلالت
علیه افضل الصلوات واکمل التحیات • دخی بونی اشعار واعلام ایدر که سعادت دنیوی
ومرادات اخروی حلم و رفق وحسن خلقه مبتنی در که من سعادة المرء حسن خلقه • وکاد الحلیم
ان یکون نبیا اول صفت مزبوره که پادشاه جهان پناه انلرك بعضنك بعضی اوزره رجحا
اشتباه بیورمشدر ارباب تخت وتاج اوجنه دخی محتاجدر لکن شجاعت همیشه لازم کلدی
اما حلم وسخاوتده احتیاج دایمدر • پس حلم وسخاوت انلرك شجاعتندن اهمدر چون فواید جود
بعض خواصه واصلدر ومنافع علم مشام عام وخاصه حاصلدر • وصغیر وکبیر وغنی وفقرا
خصلت مزبوره یه احتیاجلری ناکزیردر • فلا جرم صفت حلم اول ایکی خصلته نسبت ملوکه اهم در

بیت هرکه در سیرت نیکو بود • آدمی از آدمیان او بود • طبع شاهنشاهی به پوشید
اولمیه که ثبات ووقار پادشاهلره زیبا خلعتدر • وحلم وتانی ملوك جهانه رضا خلعتدر •
زیرا که انلرك فرمانی خلقك مالنه وجاننه ساریدر • واوامر ونواهی زمام کاقه احکمه علی الاطلاق
جاریدر پس اکر نفسلرینی زیور حلم ورفق ایله آراسته قلمیه لر ممکندر که برخشم نیجه نیجه اقلیم
اهلنی کیندولرینه تغیر قلهلر وتهور وخفتلرندن خلق عالمك آزرده اولوب خدمتلرندن
متنفر اولهلر • واول سبیله جهاندن نظام وانتظام کیده • وخاندان وخانمانلر معرض
هلاکه دوشوب جهانیانه تفرق وتطرق دایده بیت تاننده ز انمه صاف اجتناب • امور
سیاسته قلمه شتاب • که بردمده بیك خوفه وارور زجهال • ولی کشته زنده قلمق محال •
فرضا که پادشاه آب سخاوتیله کانون روزکارده آتش فقر وافتقاری سوندرده • ویا
آتش شجاعتیله کاینات جوده خرمن حیات بدسکالی کویندرده بیانیه حلمدن نهر اوبحق
شیمه جفا ایله سرچشمه سخایی تیره قله • وبرخشم ایکی اهل هزار دشمن بدخواه ظاهر اوله •
اما اکر ارباب سخاوتده قصوری • وتاب شجاعتده فتوری اولسه حلم ورفق ولطف وخلق
ایله رعایا ولشکری شاکر قلمق میسردر • واهل عالمی واولادینی آدمی ربقه طاعت وسلسله
انقیاد وتابعیته چکمك مقصوددر بیت خلق الله آدم کرکدر که کل خوشبوی اوله •
تا کم کلز ازجها زاغر کشلدر اوله بیت خلق را آزمان بکار آیی که به خلقت جهان

عمل

466

حلمدن غنیدر ملوکه لازمدر که ثبات و وقارله دخی متصف اوله‌لر که حلم نتیجهٔ ثباتدر فی المثل علم
و موم نبی عسلدن فرضا اگر بر کمسنه کمال حلمله آراسته و پیراسته و پیرایهٔ صبر و تحمل ایله پیراسته اولسه •
چون آنده ثبات و وقار اولمیه • عاقبتی تمسکه قوه خاطری خفت و طیشه یتشوب اول تحملدن
فایده بولمیه و اول صبردن بر نفع و اول حلمدن ثمره کورمیه **بیت** باش ثبات در طریق بردبار
همچو کوه هر که تمکین پیش دارد بیشتر بار دستکو • و پادشاهه لازمدر که هنکام حملهٔ متابعت
هوایی جایز کورمیه • و محل خشمده نفس بدفرمانی دوا یوریمیه که غضب شعلهٔ آتش شیطاندر
و بر شجره در که ثمره سی ندامت و پشیمانی و ملامت دوجهانیدر **بیت** خطرلو ایشی اشلادیه غضبناک
غضبناک اولور ایشی خطرناک • دیمشلردر که صفت حلم خاصهٔ رسل عالیجنابدر • وصف
غضب وسوسهٔ شیطان و صفت کلاب درنده • ارباب تصدیق و اصحاب تحقیق بونک اوزرنه
متفقلردر که شول کمسنه که قوت غضبیه مستولی اوله صدیقلر درجه سن بولمیه • نوادردن
کلمات حکمت کلمشدر که بر حکیمدن التماس اولندی که متفرقات حسن خلقی بر کلمه ده جمع ایلیه
تا آنک ضبطی انسانه آسان اوله بیوردی که ترک غضب مستجمع جمیع محاسن اخلاق و محاسن
خصالدر خشم و غضب مستلزم قبایح اعمال و فضایح افعالدر **نظم** خشم و کین
وصف سباعست و ددان • هر کرا خشمست و کین از بدان • اصل خشم از دوزخست و کین تو •
جزو آن کلست خصم دین تو • پس تو جزو دوزخی پس هوش دار • جزو سوی کل خود کیرد قرار •
و دخی بلمک کرک که پادشاهک بر وزیر ناصح کامل و مشیر عاقل فاضل احتیاجی اولجهتدندر
که اگر آنی عز و جباری و نخوت کامکاری منهج حلم و بردباریدن منحرف قلسه • وزیر صاحب
تدبیر مناصحت طریقیله راه خلاصه ارشاد ایدوب جادهٔ سکون و وقار اوزره ثبات
و برقرار قله و نوشداروی موعظتله سوء مزاج عدالته اعتدال ویروب • سمت سلامت
اوزره استقامت ویره تا مواهب فضل کردکار و میامن حلم و وقار • و خلوص نصیحت و صفای
نیت وزیر کامله جمیع اموردہ مظفر و منصور اوله • لحیانا متابعت و هر جانبه که توجه
قله فتح و نصرت رفیق و قرین و اقبال و دولت نام و معین اوله • اگر احیانا متابعت هوا
و موافقت نفس بدفرمان سببیله تأمل و تدبیرسز بر حکمی نفاذه یتشدرسه • رای عالم آرای
وزیر روشن ضمیرله شر ضرری تسکین بوله و تدارک خلل و تلافی زللنه ممکن اوله
نته که اول پادشاه هندک توسیله خصومتده واقع اولمشدر • رای استفسار ایدیکه نسخه
اولمشدر اول **حکایت** برهمن ایدی اخباردن کلمشدر که دیار هندده هیلار نام
بر پادشاه وار ایدی که کنوز و دفاین بیکران و اموال و خزاینی بی پایان ایدی **بیت** تیغ نصرت

مطلب

گسترنده دین ودنیا منتظم • رخ دولت پروردندن ملك وملت زانظام • سلاطین روی زمینده
انواع مفاخرله ممتاز اولمشدی • وخواقین چین وماچیندن اصناف مآثرله اختصاص بولمشدی •
اکی فرزند ودلبندی واردی که چشمهٔ خور • چهرهٔ خوبکی روی دلجویلرندن چون نور اقتری
وماه نو سطح بام فلکدن ذا کیلوبینك طراوت رو ولطافت ابرولرینه نیقردی • بربیی تیر غمزهٔ دل
شکارله کمانزار جله نشینان صوامع انزوانی کندویه اکردی • وزنجیر زلف تابداری
برله مجانین بیمارستان عشقی موی کشان سلسلهٔ درده چکردی • بربینك نظارهٔ اعتدال بالای
جانفزاسی حسرتندن سروسهی نك آرام وقراری ذائلدن وشاخ چنارك عنانی الدن
کیتمشدی • ورفتار عجیب وحرکات دلفریبی غیرتندن کبك تیزتك خرامن کندویه حرام
ایتمشدی **بیت** بربینك لاله وش روی درخشانندن • بربسینك لبی لعل بدخشان • هر بری باو
جمال وصورت کمال حسن سیرتله آراسته • ونهال حالالری ازهار هنر وکمالله پیراسته ایدی •
بیت کسوریجستنه هر بری بربك • ایکی سیب بری بر بدنده یك ثیت **بیت** چشم کوردون صورت ومعنی
ندیده اینچنین • برچنین معنی وصورت صدهزاران آفرین • برنه سهیل یمنی دیرلردی وبرسینه
ماه ختنی دیرلردی • بو ایکی پسرك مادری ایراندخت بر دختر نیك اختر ایدی که زشتك
عارض رنکیننندن روی عروس آفتاب مستور حجاب اضطراب وشر طرهٔ جبین پرچینندن
جعد سنبل پرپیچ وتاب ایدی **نظم** جمالی مهر عالمتابه غالب • بری بربینه اعضا مناسب
طوناتمش غبغب فرخنده فالی • کمش قندیله صبح جمالی • ترزمش خطری هم کل کل اولمش
لب جانبخشی عشاقه مل اولمش • یوزا اوروب کوشهٔ زرینه منکوش کلیله نرکس
اولمشلر هم آغوش • قمر همشهرسیدی غبغبینك • شکر همشیرهسی شیرین لبینك • پادشاه
اول کوهر یکتا ماننده واول اکی فرزند دلبندیه اولقدر تعلق وپیوندی واردی که برآن
انلرسز قراری اولمزدی • وبرلحظه انلری کورمسه شربت زندکانیدن لذت بولمزدی •
وبروزیری واردی که اکا بلاد دیرلردی بربزرکوار ایدی که کفایت ورایله مشهور ودوزات
عقلله معروف ومذکور ایدی • دلایل فراست کاردانی وشواهد دیانت وکشودستانی
چهرهٔ حال وسیمای افعالندن لایح ایدی ومآثر صدق واخلاص ویمن کمال اختصاص مساعی
جمیله واجتهادات جزیلهسنده واضح ایدی • زبان زمان وصف کمالنده بومقالله متکلم ایدی
وبلبل ناطقه کلزار شرح قدر وجلالتنده بوابیات تحسین مقالله مترنم که **نظم** ای
آصفی که صاحب دیوان چرخ را • در مجلس تو منصب بالانمی رسد • آنجا که کاتبان تو تحریر
میکنند • حکم قضا بصاحب جوزا نمی رسد • وکاتب السر بر دبیر بی نظیری واردی که تیر

بیر چرخ انونك حسن بیانی كمانن چكمه مزدی . ومقنی فلك قدم تأملله مدارج بدایع صنایعنه
چقمه مزدی كویا كه تقریر خامه زبانی مخزن اسرار فصاحت ایدی . وصریر زبان خامه‌سی مطلع
انوار بلاغت هر معانی درلرینه كه الماس فكر ایله دلردی هماندم ذهن ثاقبی سلك عبارات
زیبا وعقد استعارات غراده نظم ایلردی . وهر لطایف كوهرلرینی كه غواص فكر ایله دریای
خاطردن استخراج ایدردی فی الحال صراف خیالی نظر خریداران بازار معارفه عرض ایلردی .
بیت معانی ترجمانیدی بیانی . فصاحت بحری صان سحبان ثانی . ومراكب خامه سندن بر فیل
سفیدی واریدی كه میدان رزمده باد كبی سرو وآتش كبی كرم ایدی . ودندان خاراشكافی
تندن سنك وآهن موم كبی نرم ایدی . اكرچه هر زمان كوه آهندن نهان ایدی اول خلاف
عادت بر كوه ایدی كه آهن بحره پنهان ایدی علی الدوام ستون كبی بر مقامده سكون قلوردی .
او خلاف معهود اوزره بر بیستون كه چهار ستون اوزره روان ایدی نظم سوده یكردك
سر شنجرف ساى . رنك شفق توشده شنكرف زاى . بحش خرطوم نیسان كند . اژدر افكند
زكوه بلند . ایكی فیل شرزه سی دخی واریدی كه بغایت شكوهمند وهیبت جثه . وضخامت هیكلده
مانند كوه البرز والوند خرطوم چوكان مثال ایله سر كردنكشان كوی میدان وپای عمود كردار ایله
كردنكشانی حمایة علیه خاك ایله یكسان ایدرلردی . ودندانلری ایله سینهء اعدادن سلخ
مرجانی بوتدرلردی ومیتن عاجله معدن بدن دشمندن لعل بدخشان چقرلردی بیت
فلك طوپنه ایلردی بری خرطومنی چوكان . اوروردی بیر شیراسمانه نیزهء دندان . بریدن
شلخ دندانی صالوردی زهره سایه . قلوردی حلقه خرطومن بری كردون تایه . وایكی بختی
شتری واریدی كه سیل جسیمان هامون نورد كوه كوهان بیت سعادت سهمی ایچون كوشی پیكان
كراستطولی ایچون بوینی چوكان . بو آیه كریمه كه افلا ینظرون الی الابل كیف خلقت انلرك
شاننده نازل اولمشدی كه غدوها شهر ورواحها شهر اول بادیه پیما ودشت فرسالرك
وصف حالنده بیان بویورلمش ایدی بر كیجه ده بر ییللق یول كیدرلردی بلكه بر كونده ربع
مسكونی طی ایدرلردی صلابت اعضا ومتانت اجزاده انلره نسبت قرص خاك بر پاره .
خمیر ایدی وجرم افلاك ده بر وصلهء حریر بیت هامون نورد كوه وش دل بر تحمل كرده خویش
هر روز تا شب خاركن تا روز هر شب باركش . وبر سمند خرام تیزكام بیت سعادت غرهء سی
الندهء رخشان كوزی براق صان برق درخشان . سیمین زرین لكام بر سمندی ماندی
واریدی كه اكر عنان ارخا ولكامن رها اتسه لر صبای جهان پیما اثرندن اثر كورمزدی .
بیت اتلسه آیغندن نعل پاره . اولوردی كوش چرخه كوشواره . غبارینه ایرشمزدی عاصف

ایقداش اولمز آنکا برق خاطف. تا سبز خنك فلك حوالی کره خاکده دایر در اونك نظیری
اسب کورلمشدی و تا ابلق لیل ونهار عرصهٔ ادوارده سایردر اونك مانندی بر سمند اشتمه
مشدر **بیت** تا شاه روح بر فرس جسم شد سوار. اسبی چو او ندیده درین سبز مرغزار.
وبر تیغ آبدار کوهر نکاری واریدی که لآلی شاهوار له آراسته وجوهر تابدار له پیراسته
کویا که صفحهٔ سبزه زاریدی که در وقطرات شبنم ایله پرنم ایدی یا ساحهٔ سپهر ایدی که ثوابت
کواکبله محشی وموسم ایدی جوهر ذاتیسی صفحهٔ الماسیده پای مورچه کوستردی وتخته
میاننده برمکس ظاهر قلوردی اول تیغ دکل بلکه بر سبع ایدی اما خون باراز روی
پرتابی برجوی آب ایدی لیکن آتش افشان **بیت** چو ز برك کند ناست به سبزی ولی
شود در بوستان معرکه چون شاخ ارغوان. نیلوفر اندر آب نهان باشد این عجب.
نیلوفرست کوشده آب اندرو نهان. ملك بو مذکوراته کمال مرتبه ده دلبسته ومتعلق
ایدی وهموارده سلاطین آفاق اوزره انلر له متفاخر ومتفوق ایدی اول اقلیمده همه برا
بر طایفهٔ طاغیه واریدی که دین قویم وصراط مستقیمدن منحرف اولمشلر دی وخلقك
عقایدینی متغیر قلوب وبادیهٔ ضلالت ووهاویهٔ جهالتده متحیر قلمشلر دی پادشاه
اولقدر که انلری اغوا واضلال خلق وابطال واخلاق دین حقنده مجروز وجر ایلدی
منزجر اولمدیلر وعادت قدیم واعتقاد سقیم وراه نامستقیملرندن رجوع قلمدیلر.
آخر الامر پادشاه حمیت ملت وغیرت دین ودولت مقتضاسی اوزره انلردن جم
غفیر وجماعت کثیری هدف تیر وعلف شمشیر ایدوب خانمانلرینه آتش نهب وغارت
اوردی وزن وفرزندلری قید اسارت وذل خسارت کرفتار قلدی اول جماعتدن دو
یوز عدد کمسنه که فنون علم وحکمتده بی مانند وانواع دانش ومعرفتده بهرمند ایدیلر
حصن امان وکنف احسان پادشاهی یه متحصن اولوب فرمان عالی بو منوال اوزره جاری
اولمشدی که انلر دایم پایهٔ سریر اعلاده اقدام خدمت اوزره قایم مقام اوله لر انلر
دخی بالضروری امره امتثال ایدوب خدمت آستانهٔ پادشاهی یه اشتغال ایدیلر
هنگام انتقامه منتظر ومترصد اولوب فرصت کوزدلر تا ملك بر کیجه سریر عشرتده
صونوب ساغر الینه ساقی خوابدن ایدوب نرکسلرنا اولدی سیراب. بستر استفاسنده
استراحه مشغول ایدی ناکاه آواز مهیب وصدای عجیب اشیتدی وآنوك هول ونهیبندن
بیدار اولوب بر زمان تامل وتحمل ایدی **بیت** اویندی بختی کبی اویخوسندن. بر زعم
چکدی بودوش قورقوسندن. بو اثناده نه خواب غفلت غلبه ایدوب **بیت** باد پای

خیال اولدی سواد غیب صحرا الرینی اندی سکّان عالم منامدن کوردی که ایکی ماهی ماه کبی تابان
و شعشعهٔ لمعانندن دیدهٔ خیره و عقل حیران دملری اوزره طوروب شاهه سلام ویردلر
ملک ینه بیدار اولدی و اندیشهٔ دور و دراز ایله ینه خوابه واردی ینه کوردی که ایکی بط
سرافراز و برقاز کوکدن دانه اوج هواده پرواز ایدرلر چندنا یکیسی ساکن اولوب اما برنسی
پادشاهه آغاز ایدن ملک ینه متنبه اولوب بو واقعه نک وقوعنده متحیر اولدی کیدرک
ینه خوابه واردی و عالم رؤیاده کوردی که بر مار رادر کردن خطوط سبز ایله مخطط و خال سیاه
و سفید ایله منقش و منقط خلخال مثال ساقنه ملکک حلقه اولدی و اول افعی ناخوش طلعت
اول شاخ صندلی محکم طوتدی صاردی ملک وهمدن ینه اویاندی و اول بازیچه لردن
کوردیکی بیچه متخیله دن کوردیکی زیاده محزون و اندوه کین اولدی کره اخری که موکل
خواب کشان کشان آنی عالم منامه کتوردی آیینهٔ خیالنده بو صورتی کوستردی که
فرقدن تا قدم شاخ مرجان و دهان بقم کبی دم اندود اولمش و دهان و دندانی یاقوت
رمانی و لعل بدخشانی کبی خون آلود اولمش پادشاه بیدار دل بو خوابدن ینه مضطرب
و منفعل اولدی و خدام بارکاهدن بعضیسن آکاه ایتمک استدی ناکاه ینه خواب
اکا غالب اولدی و شویله مشاهده قلدی که برق جهنده کوه کذار و عمر کرامی کبی تیز
رفتار بر اسب سفید رهوارده سوار اولوب عنان عمر کبی جانب شرقه منعطف اولوب
کیدر و هر چند که اطراف جوانبنه نکاه ایدر خیل و حشم و خواص و خدمدن ایکی پایه
فراش کورونمز کابچه کیدر ملک ینه بو واقعهٔ وحشتدن بیدار اولوب التنجی دفعه که
خوابه واردی کوردی که باشنده آتش یانمش و شعاع شعلهسی اطراف جهانه منتشر
اولمش و بو واقعه ینه چشم شاهدن حجاب خوابی دفع ایتدی یدنجی دفعه که خمار خوفی
شراب خوابله دفع ایتدی کوردی که بر مرغ انوک باشی اوستنده طورور و منقار نقار (دذ)
انوک فرقنه اورور بو که مشاهده ایدوب شاه بر نعره اوردی که حوالی بارکاهدن
اولان خدام فریاد ایتدیلر نه واقعه حادث اولدی اوله دیو کندولرن پایهٔ تخته آتدلر
ملک انلرک تسکین و تسلی ویروب دوندرکندن پادشاه بو مهیب واقعه لرک تعبیرنده
ماردم بریده و مردم مار کزیده کبی پیچان اولدی و وهمدن کونه چهره سی رنک ارغوان
ایکن بوک زعفران کبی یرقان اولدی شراب خوناب باشندن کچدی و خمار اضطراب
دماغ حضورن خراب ایتدی کندو کندویه خطاب ایدوب ایتدی بو بنجه نقوش بوقلمون
و صور دکونا کون ندر که کلک قضا باشمده مرقوم قلمشدر و بو نیجه عساکر فتن و نوازل

محنه دركه بري بري آردنجه قدوم هجوم ايتمشدر بيت نشسته يكي عربده آشوب دكر خواست
نا دفعه يكي فتنه بلاي دكر آمد • آيا بو صورت واقعه يه كمكلدن زميان ايدم وبو قضاي
بو العجبي نجه معبره بيان ايدم • بو اسراره كيمي محرم قلمق كرك • وبو جراحته كيمدن مرهم اومق كرك
ع ايندن دكر اكو هرو درمان زكه جو بير • القصه بقيه شب هزار غصه ايله صبا يتوردي
وكاه امرء القيس وارثي بيره دن زبان شكايتي دراز ايدوب بو شعري تكرار ايدردي
شعر الايا ايها الطويل الي الجلي بصبح وما الاصباح منك بامثل • وكاه آرزوي
طلوع تباشير صبح ايدوب ديردي بيت دلم را چند نالان داري اي صبح • دمي زن آخر از حال
داري اي صبح • تا اول زمانه دك كه طره زلف شب تار عارض سيمين نهاردن تا دور
اولوب غره غراي صباح ديدار دلدار كبي آشكار اولدي • وعوض غاليه وعنبر دماغ
كنبد اغبر بخور شمامه كافور ايله طولدي بيت دماغ زمين از نفا آفتاب ز سر سام سودا
برامد ز خواب • چو زد دست تقدير جمال جهان دوز افروزدن نقاب ظلامي كوتوردوب خسرو
سرير كردون بالاي تخت مينا كون اوزره اوتوردي • وصلاي عدل نوبد باش ضيا بخش مسامع
جهانيانه يتوردي بيت كنش كبي اولوب سلطان سحرخيز • چيقوب تختنه ديوان ايلدي تيز
طايفه براكهمه كه حلال مشكل وعلم تعبير وتدبير وتاويلده ماهر وكامل اعتقادلري
دعوت قلدي • وبي توقف وتكلف اول هايله واقعه لري مشاهده ايدوكي كبي على التفصيل
بر بر تقرير ايتدي بيت دوشيني ايلدي انلره تقرير • ديدي بو دوشي ايلك بكا تعبير
چون انلر اثناي تقريرده سيماي شاهده آثار خوف وهراس احساس ايتدلر آتش اضطراب
زبانه اللهبات ويروب ايدلر بو خوابلر بغايت سهمناكدر وبو واقعه لر بزه خطرناك
معلوم دكلدر كه براحد بو زمانه دك بو مرتبه هولناك واقعه لر كورمش اوله يا اهل
تعبير جلسندن بر فرد بو نوع دوشي ايشتمش اوله • اما شويله كه ملك شرف اجازت بيوره
تا بز بنده لر اتفاق قلوب بر نيچه مدت بو فنده مصنف اولن كتبه مطالعه ايدوب تامل
كامل وتفحص شامليله جميع جوانبنا احاطه قله وز اميدمزدر كه كمال حدس وكياست
وصفاي ذهن وفراست معاونتيله بو مناماتك تعبيرني عنقريب پايه سرير اعلايه
يتشدره وز وجلب خير ودفع شرده ممكن اولن تداركي دريغ ايتميه وز بيت سخن داد
باندیشه راند كلام • كه بي فكر باشد سخن ناتمام • شاه چون اجازت ويردي كيدبلر
وجمع اولوب بربريله مشاورت ايديلر وخبث نيت ولوث سيرت • وصودشرلرندن
سلسله انتقامي تحريكه اقدام ايدوب بري بريله ايدلر بيت كلك ايمدي بر وال ايرو

بيز

بونك دفعنده بر تدبير ايدالم كوتورمادن بزي بو اوردده دن ايتن قالالم بر طرفه امرز بولدن
بو جبار جفاكار عنقريب بزدن بو مقداركسنه هدف تير دمار وعلف شمشير آبدار بوب
ايدوب مال ومتاعلرن باد تاراجه ويرديو بزي وطن مألوف ومسكن معهودمزدن جدا
قلوب خاندان وخانمانمزي آتش فنايه اوردي بو كونلرده بر سرشته كردي كه انوك
وسيله سيله كينه الق ممكندر ولحوالرزك لحلاقلني تداركه وتلافي مقصودر جونكه اول
بزه بو دكلو خسراني جايز كوردي حاليا بز دخي فرصتي غنيمت بلوب مكافاته حددن اولسق
جايزدر كه مقام انتقامده اظهار عجز كار عاجزدر **بيت** دشمن بسوز سينه كرفتار محنتست
دودي از و برادكه فرصت غنيمت است صواب اولدركه بو باين بي محابا اتفاق قلق
جرأت ايده وز وتهديد تمامله آني تخويف ايدوب ديه وز كه بو واقعه لر اكا دلالت
ايدركه نيدي مخاطره عظيمه ظاهر اولسه كرك كه هر بر سنده بيم جان ملكه هر بريسي سبب
هلاك سلطان وموجب انهدام بنيان خاندان وخانمان اوله واول قضايي آسمانيك
دفعنده چاره بودركه مخصر اركان دولت وخواص حضرت ومراكب خاصه دن بر طايفه
شمشير آبدارله قتل اولنه وانلرك قانيله بر آب زن ترتيب قلنه وملك اكا بر ساعت كروب اوتوره
بز اكا افسونلر اوقيوب اوفوره وز واول خونيك بعضيني دارو يله معجون ايدوب جميع
بدنينه سوره وز وما قاحله اندامني يو يوب روغن بادامله چرب ايده وز بعده ايمن
وفارغ كندو مقاممزه كيده وز چون مقربلري بو حيله ايله ظفر بوله وز اول سفهاء
مرددزمانه انلرك هلاكنه دخي بر فكر قله وز اكرچه بو زمانه دك بزم كفي باي دوجهن
آنك خار و آزار اضطراريله مجروح ايدي اميددر كه عنقريب دست آرزو يله كل مقصود درزي
ديره وز ودشمن قوي حال مقام ضعفده اولوردوب بز مرادمزه ايره وز **بيت** دل اكر
خار جفا ديد اميدست كه باز كل مقصود بچيند ز كلستان مراد پس غدر وحيلت وكفرانه
نعمته اتفاق ايدوب پادشاه خدمتنه كيدلر وآغاز مدح وثنا ايدوب ايتديلر **بيت**
شها بختك كوني تابنده اولسون سعادت دركهكده بنده اولسون ضمير منير شاه جهانكيره
مجمل معلوم اولسون كه بو خوابلرك تعبيري هجوم درد و حوادث عظامدن عبارتدر نسنه
دكلدر اما بو آتش بلانك شعله شري ظاهر دشرر ضرري مستطير اولمدن آب
تدبيرله اطفا ميسردر شويله كه بزم كلام نصيحت انجامز عين اخلاص وصدق واختصاصدن
منبعثدر رضا يله اصغا بيوره لر بي شبهه بو منامات هايله نك غايله سي مندفع ولموي
متردد دور اكر ملك كامينا بو بابده واقع اولن تدبير صوابه مخالفت ايدوب رأيمزله

اجتناب ایده بلیات نکبتهانی یه که هر بیری بیم جانز و هلاک خانمان سلطان جهانه مستلزم اوله
منتظر اولمق لازمدر که کافۀ ارباب علم تدبیر و تأویلی و منافات زوال ملک و هلاکت
ملکه دلیل ایدوکنه جازمدر ملک انلردن چون بو کلمات خوف انکیزی استماع ایتدی ترسان و
هراسان بولنبید کی لرزان اولوب عنان تمالک و تماسکی الندن کیتدی بر زماندن صکره
کندوسنی تدارک ایدوب ایتدی بو مجملی تفصیل و بو مشکلی حل ایتمده تعجیل واجبدر که مقام
اطنابده ایجاز و محل کشف و اظهارده تعمیه و الفاظ غیر مناسبه انلردخی تورید
حیله یه کرم ایدوب نظیری نظیر تر ویرله خطیر تر و برله پرانداز و تقریر و تعبیرده انواع سحر و
شعبده لر کوستروب ایتدیلر اول ایکی ماهی که دملری اوزره قیامه کلمشدی شاهک
فرزندلریدر و اول مار سیز که پای ملکه طولانمشدی ایران دختیدر و اول ایکی بط
رنکین ایکی فیل سهمکیندر و اول قاز بزرک پیل سفیددر و اول استر هوا دسمند صبا
رفتار شاهدر و اول ایکی فراش پیاده ایکی شتر بختیدر و اول آتش که فرق شاهده مشتعل
ایدی بلاد روز بوددر و اول مرغ که منقاریله فرق شاهه اوردی کمال دبیردر و اول خون که
بدن ملکی انکله آلوده اولمشدی شمشیر کوهر نکاردر که فرق سلطانه اوردی و تن نازنین
انکله رنکین قلدیلر برحمتلو بو واقعه لرک دفع تأثیرنده بو وجهله تدبیر اولمشدر
درکه ایران دخت و اول ایکی پسر و وزیر و پیلان کوه پیکر و پیل سفید و کمال دبیر و شتر
بختی و اسب بی نظیر و اول شمشیر آب شکل آتش تأثیرله قتل اولنوب خونلری بر جمع
اولنه و اول تیغ آبکون شکسته اولوب کشته لری زیر خاکده مدفون قلنه و اول خونله
بر آبزن ترتیب قلنوب ملکی تویه وز وجمله مزعزایم خواصه مشغول اولنوب افسون
اوقنه و زواول خونله ملکک النه و فوق طلسمات یازه و زوجمیع بدنن اول دمله شاخ بقم
کبی رنکین ایدوب اوچ ساعت توقف قلنه و بعده آب چشمه ایله سر و تنن پاک ایدوب
روغن بادام ایله چرب ایده و ن تا متوقع اولان بلیات بالکلیه مندفع اوله و محال و
مستبعددر که بو سحاب ظلمات بو آفتاب تدبیردن غیریله مرتفع اوله بیت در دفع بلای
که نصیب تو مباد تدبیر همینست که تقریر افتاد شاه چون انلردن بو کلمات وحشت انکیزی
استماع ایتدی آتش دهشت خانۀ صبر و سکونن تار و مار و باد خشیت خرمن آرام و حضورن
هبا منثورا ایتدی و ایتدی ای اعدا دوست و ای آدمیان اهرمن سیرت نکرک مرک بو
سزک تدبیرکوزدن نیکورک دکلیدر و شربت هلاک بو دردک علاجی کوز ظلماتندن
حاصل اولان آب حیاتدن صدبار لذیذ و خوشکوار دکلمی بو طایفه که بعضی کندو نفسنم

سیرت

مثابه

مثابه‌سنده در وبعضی مدار سلك ومال واسباب زینت جاه وجلالده زهلاك ایدم •
اتلرسز بخه راحتا اولمز زندکانیدن نه وجهله قدرت بولور **بیت** مراعمرا ز برای وصل یار دنیا
کر آن دولت نباشد زندکی دیکر چه کار آید • سز همکر حضرت سلیمان علیه السلام وبوتیمار داستانن
استماع قلمه مش سز ده • وانلرك کیفیت سؤال جوابندن خبردار اولمه مش سز دیرا هیمه
استفسار اندیلر که بخه اولمشدر اول **حکایت** پادشاه ایدی اخبارده کلمشدر که
حضرت سلیمان صلوات الله علی نبینا بر پادشاه ایدی عظیم الشان جمیع انس وجن ووحش و
طیورانوك کمر انقیاد واذعان میان بابنه حکمشدی ومنشی قضا منشور سلطنتی کر وهب لی
ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی طغراسیله موشح قلمشدی وسایر قدوم مراکب صبا کبی غدوها
شهر ورواحها شهر انوك صفت سیری نمونه سیدر انوك زین لکی نیله بر نبی ایستینی **بیت**
فلك بنده و آفتابش غلام • زمانه مطیع وجهانش بکام • شده انس وجنی بجان چاکرش •
دده وحش جون طیر صفیر درش • برکون اتفاق ما من نبی الا وقد تخیر حدیثی موجبجه
مقربان صوامع ملکوتدن بر ملك مقرب آنی زیارته کلدی • و آب حیاتله مملو بر قدح
کتوردی وایتدی مبدع کل شیء جل شانه وعظم برهانه سنی مخیر قلدی • و بیوردی که •
دیلرسك بو تنکنای زندان ناسوتدن روضه پر صفای وسیع الفضای لاهوته
خرام ایله غوغای جن وانسدن قورتلوب حضایر انس وفرادیس قدسه آرام ایله • حضرت سلیمان
علیه السلام بر زمان بونی فکر ایتدی که نقد عمر برسرمایه در که انکله بازار قیامتده سود
فراوان تحصیل ایتمك میسر • وعرصه زندکانی بر مزرعه در که انده • دولت دو جهانی اکمك
وسعادت جاودانی حاصل کوتورمك مقرردر • الدنیا مزرعة الاخرة پس بهر حال
کوشه حیات کاشانه فوائددن داجه در • و بر زمان مرکدن امان سبب تحصیل رضای
رحمان اولدوغی اجلدن بیك سیل زیر زمینده یاتمقدن اولی ایدوکی واضحدر • ع
عمر اولدر که بجد سودای زلف یار اوله • ینه بو تدبیری ایتدی که اکابر انس وجن درکاهمده
حاضردر اماثل وحش وطیوره دیوانم ایوان اسمانه مماثلدر صواب بودر که بو بابده مشاوره
ومحاوره سی حد اطنابه یتشدورم تا هر فکر که رقم اتفاقله مرقوم اوله بو کاره پیش
نهاد وهر رای که همت اجماع واجماعله موسوم اوله بو بابده اساس بنیاد ایدم • پس جمله
انسان وپری وسایر جانورلری درکاهنه دعوت ایدوب انلرکله بو بابده محاوره • وبو
خصوصده مشاوره قلدی جمله سی متفق الکلمه اولوب شربت آب حیاتی ترجیح ایتدیلر •
وحیات جاودانیله که صلاح جهانیانده مستظهر ومنتشر اولوب ایتدیلر **بیت**

زینت باید

دیلرسك بو جهانی نقش ایت کوکل آهن دلکن
کلزنفس دن انتقال موقنجمان دن
فراموش ایت وار کد
صح

منصوردر
٤

برخور ز حیات ابد و عمر مخلد • کاینست دعا شام وسحر پیر وجوانرا • سلیمان ایتدی عجبا عجب
ابا لیمده ساکن وعرصهٔ ولایتمده متمکن اولنلردن کمسنه باقی قالدیمی که خلایق مجلسنده حاضر
اولمیه ایتدیلر بلی بویمار بو استیشاره دن خبری اولمدوغی اجلدن بو مجمعده حاضر دکلدر
حضرت سلیمان علیه السلام اسبه فرمان ایتدی که آنی جست وجو ایتمکه کیده وهر قنده ایسه آنی
بولوب آستانهٔ نبوت منزلنه دعوت ایده • چون اسب فرمان نبیه ایتمار ایدوب بویماری
آرایوب بولدی برموجب امر واجب الاذعان جانب دیوان حضرت سلیمانه علیه السلام دعوت
قلدی بویمار انوک دعوتنه اجابت ایتمدی • وکلماتنه التفات کوسترمدی • نوبت ثانی فرمان
سلیمانی علیه السلام کلبه متعلق اولدی سگ فرمان کیتدی بویماره حضرت سلیمانک
دعوتن اعلام ایتدی • بویمار انوک دعوتنه طوع ورغبتله اجابت ایدوب بی تراخی وتأخیر
امتثال امره ساق سعی تشمیر ایلدی • چون بویمار کلام کلبی قبول ایدوب دیوان آسمان
سای حضرت سلیمانه مثول اولدی • حضرت سلیمان آنکا خطاب ایدوب ایتدی ای بویمار
سندن بر مشکل استفسار التمس کرک ایتدی اما مشکل بر ایکن ایکی اولدی حالا امر جوددر که
مشکل معهوددن سابق بو شبهه یی حل ایده سین • بویمار اظهار عجز وافتقار ایدوب ایتدی
بنده نک نه قدرت ودستگاهی اوله که مشکل شاه نبوت پناهی حل ایده بله • تا انوک کبی پادشاه
سپهر اقتداره بنجلین خاکسار ایمکله عزت استیشاره لیه نوازش قیله **نظم** بر نخچه ذره ام
که مهره ایرم • دعوی مهر ایدم سپهره ایرم • نه قدر قدری اوله مور حقیر • که سلیمانه اوله بوتیله
بیشر • منکر باشم که مرا ن خاطر عاطر کذرم **مصراع** قدیمی رسمیدر معهود عادت • اکابر عالی
مرتبت اصاغر اسافل منزلتدن تفقد احوال ایله کلمشلردر • وخداوندان نعمت دعاکویاندن
دولتدن استخبار اخبار ایله رخصت ویرمشلردر **بیت** نظر کردن بدرویشان منافی
بزرکی نیست • سلیمان باهمه حشمت نظرها بود با مورش • اکر ظل الهی نبوت پناهی بنده
دولتخواهدن بر کره اشتباهی حل ایتمک بوده امید درکه • بو خاطر پر فتوره بو بابده هرنه
خطور ایدرسه بی قصور عز حضور موفور السروره عرض اولنه • حضرت سلیمان ایتدی خاص
عام بونک اوزرنه متفقدر که انسانلردن کیجک جنس حیواناتک شریفی اسب وخسیسی کلبدر
پس سبب ندر که اشرفک دعوتنه اجابتدن ابا ایده سین واخسک ادنی اشارتیله کله سین
کیده سین بویمار ایتدی یا نبی الله اسب اکرچه زیور شرف وجمال ایله آراسته • وزینت هنر و
کمال ایله پیراسته در اما وفا مرغزارنده بیجو چرا ایتمه مشدر وحق نان ونمک چشمه
سارندن آب صفا ایچمه مشدر **بیت** از اسب صفا طمع نمی باید کرد • اسب وزن وشمشیر

برموجب م

وفادارنه اند هرچند كه كلب خسته دنائتله موصوف قدر ولوث نجاستيله مشهور ومعروفدر لكن
وفادارلق تهمتيله نشو ونما بولمشدر وحق كذارلق استخوانيله فربه اولمشدر بيت ابدن
سك حلقهٔ اخلاص در كوش حقوق نعمتي اتمز فراموش اول سببدن بن بنده اجابت دعوت
حضرتكه كه منبع وفا وجميع صدق وصفادر بوفالرقولني استماعدن امتناع ايدم وقا
اشارت قول وفادارة اعتماد ايدوب انوك امرنه امتثال واتباع ايدم حضرت سليمان بو تيمارك
جوابن استحسان ايدوب تمام تحسين ايدي وقصه نحير حيات جاودانيدن سكا مي اختصاص
واردر بوقصه احباب واصحاب وساير متعلقاتكه دخي اندن حصه وارميدر حضرت سليمان
عليه السلام ايدي بو كرامت بكا مخصوصدر ساير خواص اندن بي بهره در بو تيمار ايدي
بو تقديرجه لازم كالوركه جميع دوستان همدمك وياران محرمك آخرته انتقال ايده وزن و
فرزند وخويش وپيوندك ولحقاقك بعد واحد دنيادن كيده وسن هر برسنك فرقتي اودنه
يانه سن ومصيبت دودنه بويانه سن بن كانا ترحم كه بو زندكانيدن لذت بوله سين
وبو عمر جاودانيدن كه سراسر فراقله كچه متمتع اوله سن بيت اولميه بوندن اوزكه مشكل دم
كه ياندن يارنيدن ايوله بردم فرقتدور آفت دلدر حسرت دوستدر قاتلدر نظم
صحبت ياران غنيمت دان كه نقد زندكي خاصه از بهر تماشا صحبت ياران خوشست خوش بود به
تماشا كلشن عمر عزيز وان تماشا هم بديدار هواداران خوشست حضرت نبوت مآب انوك
جوابنه استحسان واستصواب ايدوب شراب زهرآميز فراقدن اجتناب ايدوب شربت حيات
وشراب بقا اوزره جرعه جام حنظل مذاق فنا اختيار قلدي بو مثلي كتوردم كه تا بيله سز
بو جماعتسز بكا زندكاني ميسر دكلدر كندو هلاكمه انلوك فراقي ميانندهٔ فرق مقصود
دكل بو دخي مقرردر كه هر ملك صدد زوالدر وهر ملك شرف ارتحال وانتقالدر بو
عمارتك آخري خرابدر وبو سرايك عاقبتي سرابدر بو رباطده دوام محالدر بو محنت آباد
مقام ارتحالدر مثنوي كوركه كمسه بقا لاله سنده رنك بقا بولور كمسه كلنده كوه
وفا توخوسين اتو صوينده ايد كوش هوشه صوت رحيل دماغ جانه اسن يلي ويره رفتا
توخوسين شعر نزلنا فيه يوما وارتحلنا كذا الدنيا نزول وارتحال بو مقام نوات
وفناده برقاچ كون آرام وخرام ايچون بو قدر خونخواره ارتكاب واقدام طور عقلدن
دوردر كشي كندو اليله خرمن عيش وحضورن هباء منثورا ايتمك مقتضاي فكر صحيحدن بغايت
مهجوردر اكر ممكن ايسه بو مشكلك حلنده بوندن اسهل برطريق بولوك وبو غايلهنك
دفعنده قدرتكز وار ايسه برحيله دخي تدارك قلوك كه بن تكليف من بورك عهده سندن

وبي حصة دد م

كلمزنك

وطور عقلده محظور ومذهب شرعده منهي ومعذور اولن امور رده سزه مساعدت قلمزند
براهمه ايدلر الحكم لله كلام حق تلخ اولور وناصح صلاح قلورك قولي حذر شكلوا الحق مر
اما راي عالم آراي ملكدن بغايت مستبعددر كه غيرلري كندونك نفس شريف وعنصر
لطيفنه برابر بيله انلرك حيات بقاسيچون جان عزيز وجاه لذيذندن فراغت قلمغه مخلصلر
نصيحتي خبر استماعده واقع اولمق كرك وبي غرضلرك كلامنه عين اعتبار ايله نظر قلمق كرك
پادشاه نفس نفيسنى وملك وسيعنك قدرين بلمك كرك وبو امره كه موجب فرح تمام و
آسايش خاص وعامدر بلا توقف وتردد شروعه اقدام ايتمك كرك عقلا قتنده نفس
عزيز جملهدن مقدمدر وانونك وجودي مقابلهسنده سايركا لعدمدر ضمير منير ملكه
پوشيده اولميه كه آدمي زاد مقام استقلال واستبدادده كلفت تماملق واصل اولور
وسوء وجود كه بازار كائناتده اندن رايج موجود يوقدر خرج نقود وبذل مجهودله
حاصل اولور حاليا هاويه مماتي زاويه حياتدن زه ترجيح وتقديم ايتمك وفسحت
سراي سرور وجودي تنگناي كوره وماواي مار وموره كيتمك روشخردن
دور كورنور ننه كه ذات ملك باقي وپايداردر زن وفرزنده اقداري واردر وتاملك
استوار وبرقرار اوله خدام كافي واسباب سلطنت بسياردر ع كر هيچ نباشد چو تو باشي
همه هست ملك چون بو فصولي استماع بيوردي ودفع مفاسد منامده انلرك بوجرأته
اقدام والحاح وابراملرين كوردي غايت متحير ومتألم اولوب باركاهدن خلوتخانهيه
خرام ايتدي وصفه ايوانده بيت الاحزانه متوجه اولدي بيت چو نتوانم كه با كس درد دل
خالي خويشتن كويم درون كوشه احزان وهم با خود سخن كويم پس وضع اعتي حالت مذلته
سوروب خونابه حسرتي فواد ديدهسندن روان ايتدي وصرصر حيرت وحرمان خرمن صبر و
آرامن صاوروب بحر احزان برلك وبار سرور وحضوردن زير انا ايتدي وكندو كندويه
آيا بو غموم هموم طوفان سموم كه اندن برق خوف وتكرك مرك نزول ايدر نجه قضاي دن
هجوم ايتدي وبو سموم كوب كه صخره صماي موم وسنك خارايي ريك ايدر سموم ايدر نجه
مغيلان زار بلاده هبوب ايتدي بيت من بودم وكنجي محريفي وسرودي غم راكه نشان
دادم بلا راكه خبر كرد هيچ بر مرد كندو خويش پيوندي قتلنه رضا ويردي باير احد
ني جمال يوزندن وديدار جميلهدن دلبند مجرد بر عمر فاسله قانع وخرسند اولور بو سي پسرلرم
كه هر بري كوزمك نوري وكوكلمك سروري ودل وجكر بركالهلري وعمر باغنك غنچه و
آلالهلريدر حال حياتمده ماتم استظهارم ووقت وفاتمده مايه الافتخارمدر

بولم

نظرمده اولمیجق نهال عمردن نجه برخوردار اولور یا دولت وسلطنتدن نه لذت وحلاوت
شعر قالمایجق کیسنک صوکنده برخیر خلف • حیف حیف اول عمره که اولور عبث بیره تلف
وایراندخت که چشمهٔ خورشید تابان اولوب چاه زنخداننده بر قطره دُر ولمعهٔ • ماهِ
درخشان عکس رخ نورافشانندن بر لمحه رخسار غرّاسی روز وصلت کبی تابان طرّهٔ
مطرّاسی شب فرقت کبی بی پایان نظم منوّر مهر رخسارِ یله آفاق • ایکی قاشی ماهک
کبی دو نطاق • قدینک دکمه سید رشک شمشاد • قدیمی بنده سید سرو آزاد • مجالست
دلرباسنی مدح ایدینن مصاحبت جانفزاسنی شرح ایلیدین بیت دزیند زین که آبدار می دیده
که کره رسن مشکبار دیده ین • بیکا آنسز حیات نجه مقصود در • قضا که عمر نوح علیه السلام مقدار
متاع عمردن آنی هنوز تمتّع نجه میسّر دو اکر بلادر و زیری که رای منیری روز نهارده آفتاب
نوراف ادزور تو شمع ضمیری شب واقعه ده پرتو ظلمت زدادر بیت رایِنک امضاسی در
عنوان دیوان حمل • شمسهٔ شمشیرید طغرای منشور اجل بیت بیدست یاری قلم بیقرار اولی
تخت ملوکندر ابونوبای برقرار • دستو یله که عرض حضورمده حاضر اولمیه وعین تدبیر اصابت
پذیر ایله احوال مملکته ناظر اولمیه عمارت ممالک و رعایت خلایقی ورونق اعمال و تعمیر
خزاین و توفیر اموال نه وجهله ممکن ومیسّر اوله • وجه صحیفهٔ تدبیر کمالدیر که نقشبند
مهر منیر شاکرد نباتی و تیر بدیع التقریر دیزه خود سفرهٔ معانی بیابند زلفظ لآلی منظوم
کبی دلکشدر و خطی جواهر منثور کبی فرح بخش بیت لطف لفظش داده باهم آب وآتش را
حسن خطش کرده باهم نور وظلمت را قرین • نظرمده اولمیه مصلح اطراف وحوادث
اکنافه نه طریقله علم حاصل اوله و مکاید اعدای دولت وغرایم مدعیان مملکته نه حیله ایله
اطلاعه قابل اوله و هرکاه که بو ایکی درّ ثمینک دُر وجودنه رقم عدم چکله هر آینه
انلرک فواید رای و درایتی و منافع حسن کفایتی انقطاع ملکدن انقطاع بولسه کرک •
بو تقدیرجه رونق امور و نظام مهام جمهور قبیل ممتنعاتدن اولسه کرک • واول فیل
سفید که شخص جرم ماه کبی تابان و کردون کبی دوانددر بیت بتن حصن حصار او آهن
زخم دندانا وحصار افکن • رکابمده اولمایجق میدان معرکه ده مبارزه یه نجه وارم •
اول ایکی فیل سر دخی که صف هیجاده سیل کبی خروشان و دریا کبی جوشاندر بیت زخرطوم
ساز ند پیچان کمند • بر آرند بار بلارا به بند • هنکام وغاده مصاف اعداده نجه طورم •
وایام رزمده مخالفلری بر برینه نجه اوردم • واول ایکی جمازه سرکه وقت سیرده پیک صبای
جهان پیما انلرک آثارنی کورمز • وبرید سمال بر وبال اسعتجال الله رهکذارلری غبارنه ایرمز

اوله

قراد

نظم سعادت قصرینه بانی سنوندن • تنی اوستنده کوهی بیستوندن • بیلورسه بلکی دندندن
سرکش • سکردسه هوایه اود ور آتش • قناعت بیشه زاهد کبی کم خوار • تحمل اهلی کبی باد
بردار • حالا اقطار واطراف دیاره بخت مطلع اولوب واحکام بشارت نامه لری اطراف ممالکک
ومسامع خلایقه نظر بعکس منتشر قلدی • واول صرصر تک پولاد دلک صاعقه کردار برق رفتار
اول سمندینی مانند سرکه آتش نعل پای جهان پیمایی دان رخش رستمده داغ غیرت یقر •
ودرشتک سرعت سیرندن دیده شبدیز خسرودن ناشک کلکونا قر نظم کوز عالم ایچره
بر دمده چون برقه • اکی منزلدن اکا عزیله شرق • اودور تک صبانک کوزنده بوزن
ایاغی توزی ایدر سرمه یلدوزن • بله آنی بخته نسبتیه ایده دل • که توز کوزمه کرتلسه
بیک بیل تیر آدنوی کمان نشاطمنه وجمله کوتوردم • کوی طرفی میدان جهاندن بخت چوکان
حیله ایله کوتوردم • ونینه تیغ کوهر نگار که بر آب سکلدر که آتش فتنه نوک حرکتیله سکون
بولوردن وبر آتش نعلدر که ابروی مملکت آنوک برکتیله مصفی اولور بیت جوبر بنفشه
سیراب قطره باران • هنکام کرو فرده بخت منصور ومظفر اولور • وهرکاه که بو مذکورلردن
بکیسی قالور ومتعلقاتک قتلنه رضا ویروب بو یادکارلری که عواطف پدر دکارینک
بنده یه مخصوصدر ضایع قلم • ملک وسلطنتدن بخت متمتع اولور وعمر وزندکانیدن
که فرصاجاودانا ولدنه لذت بولور فی الحقیقه ع عمری که اینچنین کذرد در حساب نیست
القصه ملک برکون وبر کیجه بو منوال اوزره دریای غصه یه طلدی اما قعرینه ایرمدی •
وغواص عقلی عمان فکرینه صالدی لیکن صدف ضمیرده بر کوهر تدبیر که سلک بولده انتظام
قابل اوله الندکوره مدی قطعه کلبه حزنده بخنه قالدی حزین • همدمی غصه همنشینی انین
ویردی کوکلی یله کوز نایه • قومدی جای تاب دل خوابه • عاقبت ارکان دولت میاننده
ذکر فکر پادشاهی شیوع بولدی • وپریشان خاطرلغی • ودل مشغوللغی جمیع محرمان حرم سلطنت
بیننده مبین ومستفیض اولدی • بلادو زیر حالیچون بو منوال اوزره مشاهده ایتدی
متحیر اولوب کندوکندویه ایدی اکر استکشاف احواله جرأت ایدم تحقیق اسرار پادشاهیده
نفاذ اشارتی اولمدن مباشرت کوسترم مراسم حرمت وآداب سلطنتده تهاون تامسوق •
اولور واکر اهمال ایدوب طریق تحمل وتامل وتوقفه سالک اولورسام جاده صدق واخلاص
ولوازم منهاج اختصاصده نظره کمش اولورم پس ایوان درخت خدمته کلدی وبعد
اداء آداب مراسم اعزاز واکرام آغاز کلام ایدوب ایدی بیت ای سرا پرده عصمته زده بر علیین
پرده دار حرم حرمت تو روح امین • رای عالم آرایه پوشیده اولمیه که اول هنکامدن برو که

بنده مستهام بو بارگاه سپهر احتشامڭ خدای سلكنده شرف انتظام بولمشدر الی هذا
الآن نجه نور بوددكه ملكڭ بنده دن پنهان سری واقع اولمشدر ودقایق احوال مملكتدن
وجلایل اعمال سلطنتدن هیچ بر مسیله بنمله مشورت ایمدن شروع بویورمشدر برقاچ كون
اولدیكه براهیمه بحه دفعه خلوتنه دعوت ایدوب انلرله مخفی بعضی بیننه مفاوضه ایدی
اولدزماندنبرو كمسنه نك بو زمره یقین وخلوتخانه سنده نطشن نجقمز. بجه كوندركه احوال
مملكت مهمل ومختل در. وامور سلطنت مختلط ومعطل ایلیا ولسه جونكه حضرت علیا ملكه
مملكت وكافه سلطنتدر. ولشكر رعیت عاطفت ملكدن نصكره انوڭ عین عنایتنه كوز
طوترلر. وحكمنی حل وعقد امور وقبض وبسط مصالح جمهورده ثانی اثنین فرمان سلطانی
عدایدرلر صواب اولدركه استعلام احواله اقدام ایدوب كیفیت واقعه یی بو بنده لرینه اعلام
ارزانی بیوره لر. تا علی سبیل الاستعجال آنڭ تدبیر وتداركنه اشتغال اولنه كه براهمه غدد
پیشه مكر اندیشه مباداكه تنوز حیله یی كرم ایدوب فطیر تزویرله پادشاهی بر خطرناك امره
تحریك ایده لر. وعاقبتی حسرت وندامته مفضی وخاتمه سی حیرت وملامته مفضی اولمه نعوذ
بر حادثه واقع اولورسه صكره تأسف وتلهف فایده ویرمز وتحسر وتحیر نافع اولمز.
بیت علاج واقعه پیش از وقوع باید كرد. دریغ سود ندارد چو رفت كار از دست.
ایران دخت ایدی وزیر صواب تدبیر بنمله ملك میاننده تغیر زماننده بر ماجرا جاری اولوب
عتاب آمیز كلمات واقع اولمشدر. حالیا خلوتخانه ملكه جرات ایدوب آغاز كلام واستكشاف
اسراره اقدام شایبه تكلفدن خالی دكلدر. وزیر ایدی ای ملكه العتاب هدیة الاحباب
عتاب سبب رسوخ بقای محبتدر موجب ثبات اساس مودتدر بیت نازی بتو باشد و
نیازی از ما. بی ناز وعتاب دوستی نتوانكرد. بو اصل وقاعده یه جواب عتابه تفحص اولنمق
كرك كه ملك بادیه تفكرده حیران قالمش اوله. واندیشه دورودراز خاطر مجموعن پریشان
قلمش اولمه. محرمان حرم محرمده جرات كلام واجبدر. ووزرایه استكشاف اسرار ملوك عین
مناسبدر. بو دخی مقرردركه اصحاب واحباب ملكدن اولجناب عصمت مآبدن غیرنه بو باب
فتح الباب میسر دكلدر. ملك بو ضعیف حضورنده دفعاتله زبان شریفنه كتورمشدركه هر
كاه كه ایران دخت نظرمه كلسه خرمن اندوه ساحه خاطرمده ماند كوه دخی اولورسه
بر باد اولوب شاد اولورم. ودیدار همایونیله تا غمدن نور تلوب بند املدن آزاد اولورم.
همان بی تكلف حقیقت حالی استعلامه اقدام ایله والحاح وابرامه نیه واقف اولورسكز.
بی توقف بو بنده دولتخواهه اعلام ایله. ایران دخت جرات ایدوب خلوت ملكه كردی

بالله

وشرط خدمتی یرینه کتوردوب ایتدی بیت غمت مباد وکزندت مباد دردمباد که راحت دل و
آرام جان ودفع غمی • موجب فکرت وسبب حیرت تدارکن براهمه دن بعض کلمات وحشت آمیز استماع
بیوردلدیسه لایق بودر که بز بنده لره وکز دخی کیفیت حاله مطلع اوله وز • تا انوك تدارکنده
شرط اهتمامی بتقدیم المکله وظایف عبودیتی اداقله وز • ملك بیوردی که ای آرام جان ودل
بیقرار • وای مونس وغمکسار • اول نسنه دن سؤال واستفسار جایز دکلدر که جوابی
موجب ملال خاطر وسبب هجوم غم خاطر اوله • واسئلوا عن اشیاء ان تبد لکم ایران دخت ایتدی
اکر بو آفت مخافت متعلقا نشاهده دربطایفه یه متعلق ایسه غم دکلدر • که سلامت
ذات مبارك شاهی جمیع آفاتی تدارکنده کافیدر ع هزار جان گرامی فدای هر قدمت •
اکر عیاذا بالله اول حضرتك نفس نفیسنه متعلق اوله انده دخی اضطراب جایز کورمیوب کوك
وخاطر عاطره یول ویرمیمك کرك • بلکه برموجب ان عزمت من عزمات الملوك عزیمت مراد ثم
ملازمت وصفات صبر وثبات مداومت بیورلمق جزع وفزع وحضور ساحه دلدن دور
ایدر • واظهار عجز خلل وضعف بال لجابی رجوع دواعدایی مسرور ایدر • هر کمسنه که
وقت حدوث حوادث وزمان وقوع وقایعده حبل متین اصطباره تمسك ایده عاقبت الامر
مرادی چهره سن تعجیله مشاهده قلور وسرور وشادمانی عروسی انوك کنارنده جلوه کر
اوله • رضا که فواید دینویه اکا مترتب اولمیه نی شبهه مثوبات اخرویه دنکه اتم مقاصد
نی بهره قالمیه نظم اگرچون زهر قهری قطره آب • دوکر اولور صدفنده دُر خوشاب
دلوکا نصیرله اولور برکهر دن • صدف ظرفی طولو لولوی تردن • قانی لعلاره صبر ایدر
بودار دقان • اولور رنکك سنه لعل بدخشان بیت ای دل صبور باش برآفات دور کار •
نیکو شود بصبر سرانجام آدمی • موفق من عندالله اولدر که چون بر مهم سانح اولوب بر حادثه
واقع اوله وجه تدارکی وطریق تلافیسی انوك کمال کیاست و وفور فراستنه منتبه و
مستور اولمیوب خصوصا که اسباب دولت وحشمتك شمه فتور ومقدمات فرصت و
موجبات مسرته شایبه قصور اولمیه بیت هم گنج داری هم خدم هم ملك داری هم حشم
بیرون نه از خلوت قدم بربام اعلی زن علم • رخ جانب مقصود کن اندوه را نابود کن •
اختیار رخشنود کن برداراز دل بار غم • ملك ایتدی اکر کوه قاف براهمه اشارت ایتدکلری
احوالی برآهو الدن برحرف اشتسه طور موسی علیه السلام کبی حرکته کلوب • وبست الجبال بساً •
صفتی انده ظاهر وهویدا اولیدی • واکر اول دمور جکر سوزدن کوندوز جهان
افروزه بردم ارشه قنا وتندن شب تیره کبی تاریك وتارا ولوب انده آثار ظلمات •

بعضها فوق بعض بنا و اشکار اولندی بیت کرمه سیه پوشید از غم سیاه روست • دربر
خون نکرید از غصه بجاست • کرم ایله بو بابده بکا سوز سویلیه و انوک تحقیقی بابنده بکا
ابرام ایلیه که بنم بکا تکلمه قدرت میسر دونم سکا استماعه طاقت مقصود • ایراندخت بر دفعه
دخی زمام اقدامی جانب ابرامه عطف ایدی • ملکتا نوک الحاح و ابرامنه تحمله قادر اولمیوب
ضروری مکنون ضمیرن اکا اعلام ایدوب ایتدی کیجه کیجه ده مخوف واقعه لر کوردم
و انوک هولندن زیاده خوف ایدوب حقیقت تعبیر و کیفیت تاویلن براهمه دن سؤال او
اولمدابر حدوث نوازلها ایله تعبیر ایدوب • دفع غایله سنده بویله تدبیر ایدلر که سنی
و ایکی پسر نازنینی و بلادوزیری و کال دبیری و پیل سفید شیرافکنی و سایر پیلان کوه
پیکری لشکرشکنی و حمار کان خاراپیمای خارخواری و سمند جهان نورد و صبا رفتاری
شمشیر کوهر نکار ایله آغشته خون و خاک ایدوب هلاک ایده لر تا اول منامک اثر ضرری
و سر دشری مرتفع اوله • ایراندخت چون بو کلماتی استماع ایتدی دود اندوه • آتشکده
دلندن روزن دماغنه صعود ایدوب قریبا ولندیکه • قطرات عبراتی فواره دیده سندن
کونوک رخسارنه روان ایده • و طایر عقلی آشیانه دماغندن هوای حیرته طیران ایده •
ولیکن کمال فراست و حزمی سببیله بو غصه جانکدازی هضم ایتدی • و تغیر وضع ایتمیوب بو
فحواسی سلک اوراده نظم ایدوب ایتدی بیت من از بعشق تو فانی شوم بقای تو باد
هزار جان من و همچو من فدای تو باد • پادشاه بو امر ایچون غم ییمسون و بو خصوص ایچون
الم چکمسون که نفوس بندکان جان سپار فدای مصلحت شاهدر صلح اولمسه دخی بونلرک
مصلحتی برارتا ذات بزرکوار شاهی باقی • و دیده اقتدار برقرار در • و جهان اهل سهلدر
و اولاد و احفاده مجال وار در و اسباب شاهی بسیار • و خدام کافی بحد و بی شماردر •
اما بو طایفه غداره یه دن اعتماد اولدی • و انلرک خرافات فساد و کلمات ناهنجارلرینه
اعتماد قلندی • ملکه معلوم در که ناحق یره قان دوکمک و اساس حیات نفوسی بی سبب
هدم ایتمک کناه عظیمدر • و بر معصیتدر که عاقبتی وخیم • و خاتمه سی ذمیم • و جزاسی نار
جحیمده عذاب الیمدر • نعوذ بالله شویله واقع اوله • و بعده حسرت و ندامت و
بجزت و ملامت غیر نافعدر که مضای استرجاع محالدر و مرده احیا ممتنعدر ع این
کار ز دست من و تو بر نیاید • ضمیر دوربین ملکه معلوم اولسون که بو ملاعین غدر آیین
هرچند که بعض علومده ماهرلردر • و بعضی فنونده مستحضرلردر • اما خائن و نا متدینلردر
اجماع سالکان صراط مستقیم بونک اوزرینه که طبع سقیم و نفس لئیم هیچ وجهله پیرایه

استقامته قابل اولمز و زخارف معارف آنی زیور وفا وحقیقتله آراسته قلمز شونکبی که
هر چند کردنده یاقوت و زبرجد دن طوق مرصع بند ایده لر نجاست ذات و خساست صفاتی
متغیر اولمز و خر کیمکه هر باری که جل اطلس خاص ولکام من کوهر والماس ایسه لر خوی پلیدن
ترك ایلمز کمثل الحمار یحمل اسفارا • بو معنی یه شاهد و بو نکته یه مؤید و مؤکد در **بیت** دوشیسه
کلزاره پرتوی خورشید • خوش قوخولر اولور هواده بدید • چون که چرکه اوزره صاله
پرتو بو • آشکارا اولور اندن چرکین بو • صدفه دوشسه درا اولور نیسان ماره دوشسه اولور
آفت جان • ارباب عرفان قتنده آتش تیغ بران مشابه سنده در • انکله جمیع خلقی هلاك اتمك
ممکنه در • انلرك پاك طینت و پاکیزه فطرت اولدیلر • نفس وغا و شیطان هوای بد فرمانی
انلر دن عظیم دشمن یوقدر اول تیغ ایله قطع ایدرلر • و اول طایفه که بد سیرت و ناپاك
سریرت اولهلر • روح پاك و عقل دراك که نوع انسانه انلر ایله مرتبه شرفه ادراك میسر
دکلدر همان اول شمشیر ایله هلاك ایلرلر • و اول اسبابی که آلات دفع مکاید اعدا دن اقرار
آزار احباب دیده لر حضرت مولوی مثنوی معنوی سنده بو معنویه اشارت اولنمشدر که بو
بیت مسند در **نظم** بد کهررا علم و فن آموختن • همچو تیغی دادن بدست راه زن • تیغ دادن بر کف
زنکی مست • به که آید علم ناکس را بدست • حیله آموز از جکرها سوخته • فعلها و مکرها آموخته
براهمه بد نهاد که بو آتش فسادك ایقادینه کلدیلر مرادلری بو در که فرصت انتقام نوبت اولمیه •
و سیاست ملکانه دن قلبلرنده اولان جراحت که هنوز التیام بولمامشدر و بولیه دخی بو قدر
بو اشارت حیله آمیز ایله که قانون عذر اوزره مبتنی در شفا پذیر اولیه غرضلری بودر که
شهزادهلری که عوض شریف شاهی و خلف ذات کریم شاهنشاهیلر در هدف تیر تلف قیله لر
تا خلیفه سنی خلف قالمیه و ارکان دولتی که قواعد بنای کارخانه سلطنتدر و تعمیر ممالك و
توفیر خزاین و ترفیه خلایق انلرك کف کفایتنه وابسته در بر طرف قیله لر تا رعیت دلیر
و لشکر اسیر اوله لر • و جهانداریق اسبابی که اسب و فیل و شتر و استر لر کبی در اسیر لوك
ابطال ایده لر تا ملك خلوت و بی اسباب دولت قاله بو کمینه کمترین خود نه اعتبارم ملك
خدمتنده هزار هزار واردر اما چون ملکی تمام تنها بوله لر علی مرور الایام سینه لرنده اولان
تیغ کینه نیام انتقامدن چیقروب ضمیر لرنده مضمر اولان قصد فتنه قوتدن فعله کتوره لر
بو زمانده ذلك توقیقی عجز و اضطرار سببیله ایدی چون آلان امکان و اقتدار بولدیلر عنان
اختیار اللرنده کیدوب قصدا مشغولدرلر که زمین ملکه آشوب و بلا تخم صاچدیلر و کلید اندیشه
عذرله افساد و فتنه باب بر اچه لر شویله که فرمان قضای مضای شاهی حکم و اهی و قضای فاسد

بدخواهی امضا بوروه مم لشكرك اندن ناامیدی باطل اولور • وهم رعیته سوء ظن حاصل اولور
چون رعایا ولشكر یكدل ویك زبان اولمیه • بیكمان كاربانان امن وامان زمینلرندن كوچ كیدر
ومخالف هر طرفدن باش قالدوروب دشمن هر جانبدن هجوم ایدر • لاجرم ملك ومال
پامال اولوب سلطنت الدن چیقر • ونفوس ناس معرض تلفده واقع اولوب آتش هرج ومرج
خاندان وخانمانلری یقر • ملوكه لازمدر كه مكر دشمندن نا ایمن اولمیه لر • وعلی كل حال
حیله بدسكالدن غفلت قلمیه لر **بیت** مكر دشمندن صقن اولمامین • غدر ایدوب سكا
ایلر كمین • بعض شعرای حكما تماما بو معنیی ایكی بیتله ادا بیورمشلردر **مثنوی** مشو ایمن
از خصم بیداد جوی • كه غدار پیشه است وناپاك روی • بظاهر دم آشنایی زند •
بباطن در بیوفایی زند • بو جمله ایله اكر براهمه صواب كوردوكی تدبیرله بوشیده تدن فتح
وبو ورطه دن مخرج میسر اولسه تاخیر جایز كورلمك كرك • واكر بو وقتده مجال واریسه باب
احتیاطدن بر طریق دخی ملحوظدر • سوز بوكه ملك محظوظ اولوب فرمان قلنان نوكدخی
مضمونی عز اعلامه وصول بولمه ملك تشال ویروب ایدی سنك ضمیرك بر جام جهان نمادر
كه زنگار عیب وریبدن معرادر • وكلامك بر آیینه مصفادر كه شائبه شك وشبهه دن
مبرادر **بیت** دلكده منبع رای صوابك • سوزكده مجمع فصل الخطابك • لاجرم سنك
هر قولك بنم قتمده مسموع ومقبولدر • وهر كلامك بر نص قاطع وسیف مسلولدر ایران
ایدی كاردیدوزن حكیم كه موسس مبانی فضایل ومشید قواعد فضایل شمایلدر • طبع لطیفی
مخزن نفایس جواهر حكمتدر • وذهن شریفی منصه عرایس عالم حدوث وقدمدر **بیت**
دل پاكی نظر لطف خدایه مظهر • رای تدبیری ستوتر قضایه محرم • بو اثناده كوه حضرده
برغار كوشه سنی اختیار المشدر • وبالكلیه جناب خالقه متوجه اولوب علایقدن فراد
وخلایقدن نكنار المشدر • اكرچه اول دخی فلاسفه حسب وبراهمه نسبدر اما صدق و
دیانتده ووفا وامانتده انلرك اوزرنه مزیتی اولدوغی اعتمادی اولمسیدر • فكر
عواقب امورده انوك نظیری اتم واكمل ودفع نوایب دهورده انوك تدبیری انفعدر •
واسمیلدر • اكرچه رای ملك بو بابده اكا كرامت محرمیت ارزانی كورسه • وكیفیت خوابن
وصورت تعبیر براهمه بی اكا كشف ایتمك بیورسه • بیلسك اول طریق حقی ودرده انوك حقایقنه
ملكه تنبیه ایدوب دقایق تاویلدن بر دقیقه مخفی ومهمل قومسه كرك سوز بوكه انوك
تعبیری وتاویل براهمه موافق جهته شبهه زایل اولور • اول عزیمتی امضا لازم كلور •
اكر اكا مخالف اشارت بیوردیسه ظاهر بودركه ضمیر منیر سلطانی حقی باطلدن فرق وصحیحی سقیمدن

تميز ايشه كرك بو كلام راي رايه موافق كلدي و في الحال سوار اولوب كار دوق حكيم قتنه وارد دي
و دار حكيم الهي كه مجمع فيوض غير متناهي ايدي شرف استسعاد بولوب لوازم تواضعي يرينه كتوردي
حكيم دخي شرايط تعظيم و تكريمي حرعي طوتوب بايلدي **بيت** كلبۀ ما روضه شد چون مقدم ذرضوان
رسيد • ديده روشن شد چو بوي يوسف كنعان رسيد • سبب ختم ركاب سعادت انتساب
نه واقع اولمشدر فرمان قضا نفاذ بولسه بنده خود در كاه باركاه كردون پناهه بوز
سوروردم شرط ادب و داب ملوكه انسب بو ايدي كه خادم مخدومه خدمتا ايده لردي
و مملوكلر ملوكه ملازمته كله لردي **بيت** طريق خدمت و آيين بندكي كردن • خداي را تو رها كن
بما و سلطان باش • سيماي سعادت نمادده اثر تغير مشاهده اولنور و غره همايونده هم
علامت غم نقوش قلنور صورت حالي و موجب ملالي بيان بيور مق صوابدر بلكه بو ابدن
خالي دكلدر • ملك كيفيت مناماتي و براهمه نك تعبيرلرين بر سبيل التفصيل اعلام ايدي •
كاريدون بو زمانه تجربه طالدي تعجب برمغ ايصردي قالدي • بعده ايدي ملكه
بو بابده سهو عظيم واقع اولمشدر • ذكر بوسوزي اول طايفه يه اظهار ايمك مرزي حي قدر •
زيرا كه اول طايفه نك بوسرده رتبت محرميتي يوقدر **ع** سر كوش كجا محرم اسرار بود • راي عالم
آرايه مخفي و پوشيده اولميه كه اول مدابير بو واقعاتك تعبيري ليا قتندن دور دلودر •
اولسببدندركه عقل و فطانتدن محروم و دين و ديانتدن مهجورلردر • امامالك بو
خوابلردن اضطراب ايتمويب مسرور و شادمان اولمق كرك • و شكرانه ايجون مستحقلره
صدقات بكرانه احسان ايتمك كرك • دلايل دولت و سعادت بو مناماتك صفحات
حالنده پيدا و شواهد عزت و عظمت بو واقعاتك تعبيراتي آمالنده هويدادر • دمبدم
مجاري امور وفق مرام اوزره ظهور قلسه كرك • و ساعت بساعت بخت و دولت
و ابهت و سلطنت ازدياد پذير اولسه كرك **بيت** سپهر تابع و دوران غلام و كردون رام •
فلك مطيع و ملك داعي و زمانه بكام • چون پادشاه عالم پناه بو واقعاتك تعبيراتندن
اطلاعه عازم اولدي • بو دولتخواهه دخي انلرك تاويلن على سبيل التفصيل تقرير ايدن
اول مدابيرك يتورمكيدن تن سر تعبيره و قايه حكمتله دفع ايلمك لازم كلدي **ع** كر نبست
تو خدنكيست مراهم سپر نيست • اولا اول ايكي ماهي كه دمليري اوزره طوردلردي رسوللر
دركه جانب سرنديبدن كلورلر • و ايكي فيل دمان عظيم جسمانله هزار رطل ياقوت رماني
و لعل بدخشانيدركه دل انار رشك رنكندن پرخون و جرم آتش غيرت شعاعندن
نيها نخانه سنكدنره مكنوندر • بيشكش دستمنده شاهه كتوره لر • اول ايكي بط ايكي اسب فالقدركه

يقدم تعظيم ايدي.

ماه نو اکا زین و شعاع شمس اکا روزکین اولمغه لایقدر **نظم** دری لاری طری و کلابه کرد •
اوزون یالیلوی یلدایه بکزر • کمر بو بونلری عوس قزح وار • دکر می صغرلاری هاله کردار •
سهیل اوردسالرا اولور رعد کویا • ایقلارنده اولور برق پیدا • و اول قاتر اسبرسرفرازدر که
باد جنبش آتش دوش مسالك و مضایقده آب کبی روان و سیل کبی خروشاندر و زخم
سم پولاد دیکله سنکدن صاعقه مانند آتش افشاندر **نظم** یراوزده یل کبی جست و
سبك خیز • صو ایچره کرم رو چون آتش تیز • چو دسم سنك رنکین اوره سنکه • اورور آتش
سپهر آب رنکه • بونلری شاه دهلر هدیه دستنده اصطبل عامره ارسال ایدیسردر • اول
مارکه پای ملکه پیچان اولدی بر تیغ کوهرنکار آتش فعل آبدار در که دوزهیجای چشمه
مینادن یاقوت مذاب روان ایدر و صفحهٔ الماس رنکه خرده عقیق و ریزهٔ مرجان دیوان
ایدر **بیت** فتح و ظفر بجوهر تیغ تو قائمند • نی نی که تیغ تو همه فتح مجسم است • اول خود که
ملك بدنن انکله آلوده بولدی بر خلعت ارغوانیدر که طرازر زرله مطرزدر • و کوهرله
مکلل که دار الملك غزنه دن تحفه طریقیله بارکاه کردونشان اشتباه شاهه کتوره لر •
اول استر سفید که ملك اکا سوار اولمشدر بر فیلدر سفید هیکل مهیب پیکر که صف لشکرده
خون دلیرانله خرطوم زبرجد رنکن لعل سیراب ایدر • و اول ثعبان دماتکر که کوه آهندن
معلقدر دمده بر عالمی خراب و یباب ایدر **بیت** پیکری زکوه او وهامون بیستون وردان
بچاردستون • سلطان شام قاهره اصطبل عامره یه ارسال ایدوب شهریار کامکار اکا سوار
اولسه کرك • اول اخکر سوزان که فرق مبارك ملکده برق کبی فروزان اولدی بر مجوهر افسردر
که کنکره قدری غرفه قصر مینادن آسمانه همسردر **بیت** رسید عکس آن تاج مرصع •
بچرخ ماه چون ماه مقنع • بو تاجی ملك سیلان باج و خراجیله خاك پای ملکه روان
ایسه کرك • اول مرغ که منقاردن تارك مبارك ملکه ورد یخانده شایبه مکروه سو
امّا اولمقدر اثر و چندان ملکه ضرر مترتب اولمز • غایة ما فی الباب بر یار جانیدن بر
عزیز مهربانیدن بر زمان هجران لازم کلوراتوك دخی مآلی اصلاح حاله منتهی اولور •
بو خواب ملوك تاویلی صحیح و تعبیر با صوابی بودر که تاویل اندم ابدی دفعه کورمك
دلالت ایدر که رسوللر یدی نوبت هدایای ملوکانه ایله درکاه دولت پناهه عودت
ایده لر • ملك اول نعمتلرك حصولیله اول غنیمتلرك وصولیله شادکام و شادمان اوله
و ثبات دولت و دوام عمر ابد پیوندله اختصاص بوله • پادشاهه واجبدر که من بعد
اجانبی کندو اسرارینه مطلع ایلمیه و تا بر کمسنده تکرار بجربه قلمیه • و صدق و دیانتن کما ینبغی

تعدد

بلیغه

انكله مشاورت روا كورمیه **بیت** كسی را امتحان ناكرده صد بار • مكردان پیش خویشش صاحب
اسرار • اصل خود بود ركه مطلع صحبت مردم نیك باك وناپاك بدكوهر زشت سیرتدن اجتناب اتمكی
ذمتنه واجب بیله • وكوهر با قیمت نفس نفیسن اشخاص سفله طبع دون لئیم مشرب وفی خلقت
سككنده منتظم قلمدن احتراز قله **بیت** آب را بین كه چون همی نالد • مردم از همنشین
ناهموار • ملك بو كلماتی استماع ایدیجك فی الحال سجدات شكری تقدیم ایدی • اول پیر
مبارك نفسندن كه مسیحا صفت دل مرده سنه حیات تازه و روح پژمرده سنه نشاط
بی اندازه ویردی عذرلر دیلدی • وایتدی بحمد الله كه عنایت یزدانی مدد نصرت ارزانی
بیوردی • وبیكا بو جناب حكمت مآبدن كرامت نصابه یول كوستردی تا بو حضرت میامن
انفاس مبتركه سبیله شداید محنت فواید راحته مبدل اولدی **بیت** بو دقلته چو قلدك
موسكا فی جوابك اولدی دل دردینه شافی • جزاك الله كه جانم كوزن آچدك • كوزومه
ترسو جانان یوزن آچدك • دلم بر نور رانیدوب ای مهر پوشش خلاص ایتدك ضلالت
ظلمتندن **بیت** بار غمی كه خاطر ما خسته كرده بود • عیسی دمی خدا بفرستاد و بركرفت • الحمد لله
حمداً دایماً ابداً • پس ملك فرحان وخاطر شاد اولدی ایله مستقر عز واقبالنه نزول اجلال
ارزانی بیوردی • وبر هفته متوالی رسوللر تحف وهدایا ایله اقلیم سبعه دن كلوب •
بیتشدلر همان اول وجهله كه حكیم كامل بیورمشدی مضمون رسالتی موقف عرضه یتشدردیلر
ملك یدیجی كون بلار وزیری وفرزندلرین وایران دختی وكار سد بیری خلوت دعوت ایدوب
ایدی عجب خطا قلدم كه سرمی اعدامه افشا ایلدم • اكر سپهر الهی انلرك یتركیدینه حایل
اولمسه • وایران دختك نصیحتی شرف حسن قبول بولمسه عاقبت اول ملاعینك مكری
بنم وتمام اتباع واشیاعمك هلاكنه مؤدی اولوردی • هر كمسه یه سعادت ازلی یار • وكفایت
ابدی مددكار اولم لاجرم ناصح مشفقلرك نصایحی عزیز دوتوب سوانح مصلحتده كوردوكن
عقلی برابر تأمل وتأنیدن عاطل قالمز • وخاصة عاقبتدن اندیشه ایدوب مقام
خزم ومحل احتیاطده غافل اولمز • هر كه نی تدبیر كاری كرد سامانی نیافت • پس بو دیدی
كه عزیزلرك خاطری بو واقعه سببیله ملالدن خالی دكلدر لازم اولدی كه بو هدایا
بونلره قسمت عادله اوزره توزیع وتقسیم اولنه • خاصه ایران دخته كه بو حادثه نك
تداركنه ارشاد قلدی • بلا دایدی چاكرلر اول مصلحت ایچوندركه وقت حدوث
حوادثده كندولرن سپر تیر بلا قلوب جانه وباشه قالمزلر • هر كه سر تو دارد سرور
سرهند آرد • اكر بن بنده یه معاونت عنایت ومساعدت سعادتله بو سیرتر ملازمت بو سنته

عادت مداومت میسر اولمز طوع ورغبتله مال وجانن ولی نعمتنك خدمتنه فدا قلمق اکا دومز
عطا رجا ایتمه مك كرك ومقابله ده انعام واحسانله مكافات توقعین قلمامق كرك •
اما ملکه پیدادر که زمانك بو بابده سعی بلیغی روز روشن کبی هویدادر بو بیتر کاندن تاج
مجوهر وجامه ارغوانی مکلل اکا دواد هر قنغی نسنه که رغبت ایده ملك عنایت بیوردی
وفور عوارف شاهانه دن دوردکلر زملك فرمان ایتدی تا ایکیسن دخی حجره خاصه
الدلر وکندو وبلادر وزیرلر حرم سرایه کتدلر حرمده بر کنیزکی واریدی اکا بزم افروز
دیرلردی که آفتاب انوك خجلتندن حتی توارت بالحجاب نقابن یوزینه چکمشیدی وبر هلال
ابرو ایدی که بار بلای غیرتی ماه نوك طاقتن طاق ایدوب بلن بوکمشدی **نظم** طوغمامش
نظیرن مادر دهر • یوزی آیینه واله کوچه وشهر کهر خادم اولوبدر دستلرینه • قولاغی المش
سرو قدی عرعرینه • جبیننده اولوتمه بر طرفدر • مصفی کردنی برج سرفرزد • ملك اکا
تعلق تمامی واردی باوجود که ایران دخت حسن وملاحتده فتنه زمان ولطف وظرافتده
آشوب جهان ایدی • شاه بزم افروزی اکا ابنار ایتمسندن ملك بیوردی که تا بزم افروزی
دعوت ایدوب تاج وجامه سی حاضر قلدیلر • ملك مثال ویردی که هر قنغی سن که ایران دخت
اختیار قلورسه باقیسی بزم افروزك حصه سی اوله ایران دختك تاجه رغبتی زیاده اولدی
واول درج مرصع که کنگره آسمان کبی کواکب جواهرله مرصع ایدی انوك نظرینه خوش کلدی
اول جانبه میل ایدوب بلادر وزیره نظر ایتدی تا بیله که آنوك رأینده بونلرك قنغیسی
راجحدر بلادر کوشه چشمله جامه جانبنه اشارت قلدی بو اثناده ناکاه پادشاه اول
طرفه نگاه ایتدی ایران دخت کوردی که ملك اول مفاوضه یه واقف اولدی جامه سنی
ترك ایدوب تاجی اختیار قلدی تا ملك بو مواضعه یی بلمیه وبلادر چشمنی اول وضع اوزره
قلوردی تا ملکك ظنی یقینه مبدل اولمیه اکر وزیر عقل وتدبیرده بی نظیر اولمسه
ایکیسی دخی بو اشارتله جانلرن باد فنایه ویره لردی وخان ومانلرین آتش هلاکه اوردلردی
بیت هرکس که مدار کار بر عقل نهاد • بی شبهه شد از بند بلاها آزاد • چون ایران دخت
قبول تاجله سرافراز اولدی بزم افروز دخی خلعت ارغوانیله سرو قدان جهاندن
ممتاز اولدی ملك وعده موعود وعادت معهود اوزره انوك مقاسمه خرام ایتدی
ایران دخت دخی روی دلفروز وزلف دلاویزله **بیت** زمشك ناب یك یك موی
ششته • ناب نهنکانی روی شسته • تاج مرصعی باشنه قویوب پالوده سیر بیله
مملو بر طبق زرینی النده طوتوب ملکك اوکنده قدم خدمت اوزره قیام ایتدی •

ملکك

ملك اول طبقه دن نوال دنیا وال ایدوب صحن خاطرین کل وصالیله کلشن دیده لرن پرتو انوار رجا
روشن قلوردکن ناکاه برنم افروز جامهٔ ارغوانیله دست افشان وجلوه کنان انلرک اوکندن کچدی
عذاری کل سحر کبی آچلمش و رخسارنده عرقدن قطرات شبنم کبی صاچلمش **نظم** لباسی ارغوانی
کرده در بر • تو کویی بجست سرو از لاله زیور • دو چشم ترک بر دلها کمین ساز • دو ابرو بر جکرها
ناوک انداز • رخش تابان ز حسن زلف پرتاب • چنان کاندر شب تاریک مهتاب • ملک آنی اول
حالتده اوزره کوردیکی زمام اختیاری قبضهٔ اقتداردن کیدی ولذت چاشنی طمعا او بود
ایدی **ع** کوردم بو زکی دیده کریانمدن • انوک مصاحبتنه صدق رغبت ومواصلته غلبهٔ
شوق وذوق طبیعت عنان اختیاردن و زمام دل بیقراردن نکار نازنین جانبنه توجه ایدوب
مراسم تحسین وآفرین بیدن تصکره ایدی **بیت** کای سرو خرامان وکل و تازه رسیده • نرکس کل و
سروی چو تو در خواب ندیده • بو حرکتله غمکین کوکلمی شاد ایتدک • وبو خرامانله خرمن صبر وآرامی
بر باد ایتدک **ع** زهی به آمدنت بخت مرحبا کفته • پس ایوان درخت توجه ایدوب اسدی بو تلخ
لا ابو فرق بزم افروزی عجب خطا قلدم آنی سکا عطا قلدم • ایوان درختک سیل غیرت
عشق یاشندن آشوب • وشعلهٔ حمیت ورشکله درونی طولو آشوب بو نکتهٔ جانسوز له یاندی
یاقلدی و تیغ اختیار الندن اول طبق زرینی سر شاهه نکونسار ایدوب پنجه اولن
آلوده ترله روی وموی ملکی آلوده وتر قلدی اول واقعه که حکیم کامل انوک تعبیر و
تأویلنه اشارت بیورمشدی درجهٔ وقوعه یتشدی ملک بو فعلدن منفعل وآتش
خشمی نهایت مشتعل اولوب فی الحال بلاز وزیری دعوت ایتدی وایوان درختدن صادر
اولن ناشایسته حرکتی حکایت ایدوب خشم تمام ایله ایتدی تیز بو نابکارنی ادبی آلت
تیغ بی دریغله زورق وجودن کرداب عدمه صال تا خاص وعام بیله لرکه انک امثالی
اول مقامده دکللردر که بو نوع حرکته جرأت قیله لر وزیر سمعا وطاعة دیوب ملکه نی آلدی
کندی کیدرکن خاطرنه بو خطور ایتدی که بو فرمانه امتثالده استعجال شرط احتیاطدن
دور در زیرا که بو زن فصاحت وبلاغتده وحسن وملاحتده بی بدل و کفایت و
دانسته ده بی مثل و بی مثالدر • ملکه انوک مفارقتیله خلل کلمسی محتملدر • خصوصا که انوک
برکات نفس پاک • ومیامن رای تابناکیله بو دکلو اشخاص ورطهٔ هلاکدن نجات
وخلاص بولوردی که بعد زمان ملک بو تعجیله انکار بیوره وانوک بو عیبی نظر
پادشاهدن هنوز کورونه بونداندن قطع نظر بو مقوله امورده شتاب خلاف رای
صواب دیدر اولی بودرکه بو امرک اساسنی قاعدهٔ تانی اوزره بنا قلم تا وقت سؤال ده

محل عتاب اولمیوب حاضر جواب اولم بیت چو قاضی بفکرت نویسد سجل نکردد ز دستار
بندان خجل. پس واجب اولدرکه بو امره استعجال ایتمیوب توقفه مجال ویرم شویله که ملک
جانبندن علامت ندامت ظاهر اولم. باری فرصت تدارک فوت اولمش اولم. واکر البته
انوک قتلی بابنده حکمنی اجرا و قضاسنی امضا ایتمک دلرسه موجب فرمانیه اتباع حستیز
امتناعه دکلدر. مقرردرکه بو تأخیرده بکا اوچ منفعت کلی تیسر ایدر اولا موجب
ابقای نفس بیکناه. ثانیا امرینه تلذم اولورسه تحصیل رضای پادشاه. ثالثا تجمیع ولایه
منتهی نهایت که بو اصل ملکه مملکتک که خیراتی عامه اهل عالمه کامل و شامل و فضل و
احسانی کافه ٔ بنی آدمه حاصل و متواصلدر وجودنک علت بقاسی اولوردم بو سببله.
روزکارده بیک نفسلک نامی بولوردم. پس آنی محرمان حرم سلطنتدن بر طایفه ایله
کندوسرایینه ایلتدی. و بیوردی که احتیاط تماملة آنی محافظه قلهلر و تعظیم و تکریم
بابنده مبالغه لازم بیله لر. کندوسی تیغ پر خونله ملول و محزون و سرنکون بارکاهه کلدی.
وایتدی فرمان ملکی یرینه کتوردم. واول کستاخ بی ادبی که قدم جرأتی عدم بساط عرض
شاهه دراز ایتمشدی سرا وجزاسنه یتوردم. ملک ملکک فی الحال صورت غضبی زایل اولمشدی
و دریای مواج حشمنده باد طنطنه امواج سکون پذیر اولمشدی چون وزیردن بو خبر مصیبت
اثری استماع قلدی ایران دختنک بال و یال و حسن و جمال و عقلی و کمالی خیالنه کلدی.
زیاده متأثر اولدی. واثر تأثرن اظهار ایتمکه اجتماع نقیضین حکمنده در احتراز ایتدی.
پس کندو نفسنی ملامتده آغاز ایدوب ایتدی بو کناه سندندر که حلم و تأنی طریقنی بر
طرف قلدک. وکندو محبوبه کی جزوی جریمه ایله با وجود که حوا تولک طرفنده ایکن علف
تیغ تلف قلدک. کرک ایدی که بو قدر عصیانله فرمان غضبه جریانه ارخاء عنان ایتمیدک
و آب حلمله آتش خشمی تسکین ایدوب بطوریق شکیبی قو یوب مضیق شتابه کتمیدک نظم بادۀ آتش
بود آن بر کزند. کو بدمی شعله برآرد بلند. آدمی آتش خورد از حد فزون. کزدم او
دو دنیا ید برون. چون وزیر سیمای شاهده علامت غم و ندامت مشاهده ایتدی.
ایتدی که ملک غمناک اولمسون که بر تیر که شست دن جهه سرانکشت تدبیرله رد ایلمک
محالدر. وکشته یی ذو دو ز دلە زنده قلمق محض خیالدر. غم نه فایده و اندوه بیهوده
مقتی قلوب و ضعف بدندر. و بر سخره ددکه ثمره سی جراحت دوست و راحت دشمندر.
هرکاه سلطانک حکمی مضا به و بر فرمانی نفاذده یتشدرر دکد نصکره علی الفور پشیمان اوله
پیکان هر احد کاینا من کان دوام شکوه شاهی و ثبات و وقار شاهنشاهی ده بد کمان

اوله • كركيدي كه پادشاه ملك دي الرقاع كبي • فرمان سلطانه عضيا اتباع ايتميوب بو بابده تعجيل و
شتابدن اجتناب و امتناع ايديدي تا عاقبت كار دام ندامته و ورطهٔ ملامته كرفتار او
لمشدي
ملك استفسار ايتديكه نه كيفيتله اولمشدر اول **حكايت** وزير ايدر روايت
ايدرلركه تختگاه يمنده بر پادشاه وار ايدي عظيم الشان و بر شاهنشاه ايدي بختي پيروز
جوان كردون بر مدت سرير سپهر سلطنت اوزره انوك نظيري مهر منير مشاهده اولنمه
مشدي • و سامعهٔ روزكار مرد آزماي چهار سوي جهانده انوك عدللي قهرمان فرماي
اشتمه مشدي • **نظم** بزمده آفتاب عالم افروز • رزمده اژدر جان جهانسوز • جهاني
عدل و داد ايله ايدوب رام • خلايق سايه سنده ايدر آرام • بو پادشاهك كاري اكثريا
شكار ايدي • بر كون ميدان شكارگاهده مركب نشاطه عنان ويروب كيدركن • و ديدهٔ
جستجوله چپ و راسته نگاه ايدردي • اتفاق اول زمانده وحوش و طيوردن نام و نشان
كورمدي • ديتر نظري شكاره لايق بر جانوره ايرمدي • ملك بو صورتدن زياده
متحير و بزم نشاطي تمام متغير اولدي • نواكاه مگر بر فقير زني كه فقر و فاقه بلاسندن
پوست آهودن بر قبا كيوب اول بيابانده خاركنلكه مشغول ايدي اتفاقا اول حينده اول
شغلك تعبندن نطاقتي طاق اولوب بر بيشه كنارنده ياتمشدي • و خيل خواب جميع
جوانبني احاطه ايتمشدي • قضاي الهي نظر شاهي اكا مصادف اولوب اني آهو كمان ايتدي •
و همان دم كمان كمندن خدنك دلشكافي كاف نافه راست ايدوب آتدي • **نظم** شعله
تيري كرد او درغرق • جست بر آن سوخته خرمن چو برق • فتنه محاباي بلاشيي نكرد • كرد خطايي
و خطايي نكرد • القصه چون ملك شكاري اوسته وارد اولدي بيچاره نك سينه سي جكرينه
مجروح و دل پرخونله بولدي • زياده غمناك اولوب متأسف اولدي • و ناخوش ملامتله چهره
ندامتي خراشه آغاز قلدي • و اول بهوده دن كه موجب تحسر ابدي متألم خاطر اولوب خاركنه
بسيار اعتذارلر ايدوب مرهم بها هزار دينار تمام عيار اولاني بيوردي • و عنان عزيمتي
جانب دار السلطنه معطوف قلوب بر زاهدك صومعه سنه كه اول شهرده عفت و عبادتله
معروف و مشهور ايدي • بلكه عرصهٔ عريضهٔ دهرده ارشاد و هدايتله مذكور ايدي نزول
اجلال بيوردي • و زاهددن دنياده مزيد دولت و جاه آخرتده كفارت جرم و كناه
اولمق دعا و نصيحت استدعا ايتدي • زاهد پاك طينت دخي طريق كشف و كرامتله بيلدي
اي ملك بو خصلتكه دولت دنياني و سعادت عقبايي جامع اوله غيضي كظم و خشمي
هضمدر و هنگام غلبهٔ غضبنده ميلي جانب حلمدر **بيت** كسي كو بر فروزد آتش خشم •

دي

مدارا ويطريق مردمي چشم غضب چون نفس بد را ميكند كرم • عنانش واكش انجا تا شود نرم •
ملك ايدي بلورم كه چاشني شربت حنظل مذاق حلمك كام عقلنده لذت تمامي واردر • فاما
هنكام خشمده حلمي هواي نفسه حاكم قلمه مزين • واوقات التهاب نايره غضبده عقلي قيد
ضبطه كتورمه مزين • زاهد ايدي بناوچ قطعه رقعه يه بعضي نسنه يازه يم آني خواصكدن
برامينه سفارش ايله كه چون ناصيه حالكده امارت تغير مزاج مشاهده قله وآتش خشمي
كانون درونكده مشتعل كوره انلرك برنسن نظروكه عرض ايليه يه بمكن كه انوك فايده سي
ظاهر اولوب نفسكه تسكين وتسلي حاصل اوله • واكر لهيب غضب اول موعظه رقعه ايله انطفا
بولمز ايسه ايكنجي رقعه يي كوستره • اكر نفس توسن انكله دخي رام اولمزايسه اوچنجي رقعه سي
اظهاردن اميدوارم كه بو وسيله ايله طبع ملكدن غايله عنف وخشونت كيدوب چون
ظلمت خشم برطرف اوله لمعه حلم انوك يرنه حيز الحلفا ولمع ديوچو بيرون دود فرشته
درآيد • ملك بو كلماته خوش وقت اولدي • وزاهد اوچ قطعه رقعه يازوب خواص شاهدن
برنسنه ويردي • مضمون رقعه اول بويدي كه محل اقتدارده عنان اختياري دست هواي
نفس بدفرمايه ويرمه كه سني ورطه هلاكه القا ايدر • فحواي مكتوب ثاني بويدي كه هنكام
خشمده زيردستلره رحيم اول • تا وقت جزاده زبردستلر سكا مهربان اوله • محصل كتاب
ثالث بويدي كه اجراي فرمانده حد شرعدن تجاوز ايتمه • وهيچ برزمانده دايره انصافدن
طشره كتميه • نظم • اكرچه حكم تو جاريست در جهانداري • جفا مكن كه نه كاريست مردم آزاري
مناز اكرچه لبت همچو غنچه خندانست • كه هست ديده مظلوم ابر آزاري • مباش غره به بستان
سراي دولت خويش • كه عنقريب ازين بگذري وبگذاري • ملك زاهدي وداع ايدوب دار
الملكنه كلدي • وهميشه مجلسنده خصوصا كه هنكام غضبنده بو رقعه لري اكا عرض ايدر
لردي • وبو مناسبتله اكا ملك ذي الرقاع ديرلردي • بو ملكك بركنيزكي واريدي
خوبروي وپاكيزه خوي سرو قد لاله خد ياقوت لب سيمين غبغب كبك رفتار طوطي
كفتار • بيت • ماه روي ومشكبو وجان فزا • دلفريب ودلنواز ودلربا • نركس مخمور آشفته
بيماري وعقيق آلفته لعل شكرباري ايدي • خوبرويان خطه ختا بنون وچين زلفنده
اسير وعشوه فروشان كشور كشمير هواي سلسله جعد پرتابي برله مقيد زنجير تسخير ايدي
بيت • خلق اولالدن نكارخانه خاك • كلمدي نقشي كبي صورت پاك • جمال حال پاكدامنلك
خياليله آراسته وچهره جمالي زينت كمال عفتله پيراسته ايدي • وپادشاه انوك شمايلنه
مايل ايدي كه مصاحبت حرم خاصدن استنكاف وساير جواريه ايله استيناسدن استكراه

باتوني شاه همواره دیده غیرتندن خون ناب حسرت دوکردي • و بونك دخي بابنده غایت رشك و
حسدندن نزمین دله مکر و حسد تخمن اکردي القصه غصه سین هضم ایده میوب بالتمام حالني
مشاطه حرم سرایه اعلام ایدي • واندن شاهي قتل وکنیزکي رد ایتمك بابنده مدد طلب ایلدي •
مشاطه ایدي بلسم که ملك کنیزکك اندامندن زره سنه متعلق • و اعضاسندن قنغي عضونه زیاده
متشوق و متعلقدر • خاتون ایدي که انوکله خلوت اولدقجه هر کار کردن ذکر زنخدان سیب
مثالندن ذکر غایت صفادن کویا آب در که قطرات چشمه حیاتدن مترشح اولوب مجتمع اولمشدر
یا آبي در که دست قدرت بالاي ترنج غبغب اوزره قومشدر • شفتالو الودن زیاده حالله بونی
انشا قلور **بیت** بخلدم دعوت اي زاهد مفرما • که این سیب زنخدان بوستان به • مشاطه
ایدي بو بله اولجق قضیه آساندر و همتکله شاهي تباه ایتمك بکا ایتمك عملکله یکساندر •
نظم صونابن حیله ایله اکا بر جام • که عمري جامني طولدروسون نا تمام • ایچوب جرعه کبي
قانن قره یره • قره یازلمایه اولجمنه یتره • قیامتلرقوپا و حالنه صورجهان بزم عدمده
یانه مخمور • یازلمایه خماریدور زمحشر • قویه نرکسي کبي یردن کوانسر مصلحت بودر که بکا بر
مقدار زهر هلاهل ویره سن • تا انک ایله حل ایدوب کنیزکك حوالي ذقن وغبغبنه اندت
خال لوالیم ملك چون کیفیت حالندن لبنا کادکوره • همان اول مقامده عمري تمام اولوب
عمري سرانجام بوله • ملکیه دخي بوشدتدن فرح و بو مضیقدن مخرج میسر اوله خاتون
بو فکرله دلشاد اولوب اول دیدوکي دار و حهیا قلدي • و مشاطه منوال مذکور اوزره
اخلاط حیله دن بر ترکیب ایدوب وحقه یه قویوب کنیزکك وثاقنه کتدي •
و سیاه کار لغندن اول ماهك چاه ذقني کنارنده بر شمه رسم ایدوب کویا هاروت
تیره روي اچون کنار چاه یابلده جاي قرار ایتمك قلدي **بیت** پروانه سان چو خالش
اینلدي بر زنخدان • یارب نکاه داري زاسیب روزکارش • ملکك بر غلامي وار ایدي که
حرم سرایه محرمیت تمام وار ایدي • حکمت الهي وراي حجابدن خاتون ایله مشاطه نك سؤال
و جوابن اشتدي • و مشاطه نك منزل کنیزه کلدوکن زنخداني حوالیسنده خاللر
رسم ایدوکن عین یقینله مشاهده ایدي • و دواعي خلوص نیت بوني اقتضا قلدي که
کنیزکي اول مکر دن خبردار ایده • هیچ بر طریقله فرصت بولمدي • ملك دخي حال سکرده
ایدي • و بو سري کشف ایتمك بر وجهله میسر اولمدي آخر پادشاه عادت معهودي اوزره
کنیزکك خوابکاهنه وار وب جامه خوابنه کیروب صورت کیفیت شراب تابندن خوابه
واردي • غلام حق شناسلق شفقتي دامن کیر اولوب آهسته آهسته کنیزکك بالیني قربنه

زنخ زنان

کلدي

وكوشهٔ آستينله جوالحذ قتدن كدرنيلي كيدركه بو حالده شاه بيدار اولوب ناكاه كيرركن
نخدانه غلامك دست درازلكن كوردكده نذميت آتش خشمي تيز ايدوب تيغ انتقامله قصد غلام
ايدي غلام خلوت سرايدن طشره چقدي ملك عقبنجه خنجر خونخوار الده قوبه چقدي اول معتمد
خاص انده طوروب دقيقه لري ايلنده طوردي چون ملكي متغير كوردي دقيقه نك برسني صو ويردي
درياي خشمنك تموجنه مانع اولمدي برسني دخي عرض ايلدي آتش غضبي انكله دخي سكون بولدي
اوچنجي دقيقه عرصهٔ عرضه يتشدي ورجت ملكك صورت خشمي منكسر اولوب شدت بغض و غيظي
كظم وشربت ناخوشكوار غضبي هضم ايدي وتلطف ايله غلامي خدمتنه دعوت ايدوب ايدي
اي غلام راست سويله كه بو جرأته باعث اقدام نه ايدي غلام ماجرايي علي ما جرا اعلام ايلدي
ملك خاتوني طلب ايدوب بو امر تفتيشنده وبو فكر تحقيقنده تدقيق مبالغه بيوردي خاتون
انكار ايدوب ايتدي معاذالله غلام افترا ايدر بن غلامك كور ايله جاريه ايله بونك امثالي
افعاله مطلع اوليدوغم دوروم اما ملكدن ترحم ايدوب بونك اظهارنه جرأت ايده مزدم على الخصوص
احتمال وارد كه رشك سببيله افترايه حمل اولنه ايدي بحمدالله كه ملك حقيقت حالي كندو كوزيله
كوردي حالا اول مفسدلرك هلاكنده كه حرم شاه فلكك احتشامنده بو مقوله فكر شنيعه اقدام
ايدلر توقف جايزكونمك ضرر عام وسياست سلطانيه تمام زياني وارد خشم مذموم خشمنا محمود در
اما موقعنده واقع اولجق ايله جملدن افضلدر بيت خاركز بهر سوختن شايد در كريبان
هر نه بنيك آيد شاه غلام جانبنه نكاه ايدي غلام ايدي اي ملك كامران احتمال واركه الان
بونلك بقيه سي مشاطه نك حقه سنده موجود اوله اكر انوك احضارنه مثال واجب الامتثال
ارزاني بيورله شايدكه كليا بو شبهه زايل اوله ملك بيوردي تا مشاطه يي حقه سيله حاضر قلدلر
واول نيلدن اناكا بر ذره چاشني ويردلر همانكه دهانته كوردي نقد جاني خزينه دار اجله ويردي
چون حال ملكه منكشف اولدي زنك حقندن كلوب غلامه عتق نامه ويردي واول ولايتك
بعضي بلادنك امارتن اكا تفويض قلدي اول پادشاه به انتباه چون چهرهٔ حالي زخال حمله آراسته
قلدي مشاطه نك مضرتي اكا يتشميوب صبر وتأني بركاتيله اول سهكارلرك دام مكرندن
نجات بولدي وبو عمليندن نهاني اكا عيان اولوب احبا واعدانك حالي اكا هويدا اولدي بو مثلي
كتوردم تا آيينهٔ راي روشن ملكده بو صورت جلوه قيله كه ملوكه هر بابده تعجيل نشايد ناجتناب
واجبدر هر امره تأمل فرا واندن صكره فرمان نهفتا سبددر نظم حكم سلطان بسان آتش وآب
در دمي عالمي خراب كند بر چنين حكم روا نبود كه شد از روي اضطراب كند ملك ايتدي
رضا كه بو حكمك بكا بر خطا واقع اولدي سكا لازم ايدي كه بو بابده شرط نصيحتي رعايت ايديدك

سندن بعید ایدی که طریق تأمل و تأنیده قویوب خفت و تنكلك كندوكه یولدوروب بو تعجیلی وجود
نازنینینی توقف تیغنه دریغله هلاك ایله سن . وزیر ایتدی ملکه مناسب بودرکه بر عورت
جهتندن نضیر مبارکنی مکدر قلمیه . تا حرم سراینده اولن سایر جواریه نك صحبتیله متعدد نقالمیه
بیت کر سرو بر فتست یاد روزهست . ور لاله نماند یاسمن هست . چون ملك فحوای کلام وزیری
حزم ایدی که ایراندخت رخت اقامتی کوتوروب عالم عدمه کتدی دوننه دلدن بر آه جانکاه ایدی
وایتدی بیت خوش سوز از غمش ای سینه که اینك دل تیز . بهمین کار میان بسته و برخاسته است
دریغ اولدو نوکلزار شباب که بوکه کلکی آز زمانده خراب اولدی نظم سرو بالای تو در خاك
دریغست دریغ . زیر خاك آن کهر پاك دریغست دریغ . جای آن بود که جای تو بود در دیده
راستی جای تو در خاك دریغست دریغ . پس وزیره متوجه اولوب ایتدی حقا که تیر فراق
ایراندخت قلبمه زیاده تأثیر ایتدی که عنان صبر و سکون قبضه اقتدارمدن کتدی . وزیر ایتدی
ایچ طایفه هر دم اسیر بند و غم دردر . اول اول کمسنه که عنان همتی بدکار لو جانبنه معطوف
قله . ایکنجی اول که حالت قهرنده قاعده لطف و مروتی رعایت ایتمیه . اوچنجی اولدرکه هر امره
تعجیل شتابه ارتکاب ایده . ملك ایتدی ای بلا ایراندختك قتلنده بر مقدار توقف ایتمیوب
سنك سعی باطلك علف شمشیر بلا اولدی جواب ویردی که بانك هلاکنه سعی ایتمدم بلکه
فرمان ملکه امتثال ایتدم . بو بابده ملامت وار ایسه اول حضرته عاید درکه بو مثلا لدن رای
ثاقبن ملاحظه عواقبدن بر طرف قلدی کرکدی که خواتیم امورده تأملی واجب بیلیدی
بیت مثال شاه بایستی که از روی خرد بودی . در آن نوی خرد بودی چنینها روی ننمودی
ملك ایتدی ای وزیر فرزانه بو فسون و فسانه لری قویه . بو بابده بر فکر ایدوب که بنی آرزوی
دیدار دلدار هلاك ایتدی . وزیر ایتدی من بعد بو کارك دامننه دست تدارك ایرمز
و ندامت و ملامت بو بابده قطعا فایده ویرمز . هر کمسه که بر مهمه شتابله خوض ایده . و بر ایشه
که من بعد ندامت مفید اولمیه انی اندیشه سز شروع قله اکا اول بلا یتیشه که اول کبوتره یتیشدی
ملك بیوردی که نیجه اولمشدر اول حکایت وزیر ایتدی روایت ایدرلر که ایکی کبوتر
اول تابستانده بر قاچ دانه جمع ایدوب زمستانده ذخیره اولسون دیو بر کوشه ده تومشلر
دانه لر نمناك ایدی چون فصل تابستانده نهایت بولدی تأثیر حرارت هوادن دانه لر یبوست
پذیر اولدی . واول کبی حالدن حالا آز کوروندی کبوتر نر مکر بو وقتلرده آشیاندن غایب ایدی
چونکه حاضر اولدی دانه یی آز کوردی غایت ازوشرسندن جفتنی ملامته آغاز قلدی که ایتدی
بو دانه لری که فصل زمستانده اکل ایچون ادخار المشدك که چون شدت سرما ظاهر اوله .

دت

وبال ویر

وکثرت برفدن روی زمینده چینه بولمیه آنکه ذو ذکا کورهوز • امّا بو اوقاتده خود صحرا
پر دانه در سن نیچون بو ذخیره یه دسترس اوردك • وطریق حزم واحتیاطدن انحراف کوسترك
استمدیکی که حکمانه بو یر مسئله در **بیت** کنون کم برك ونوا است هست جهد بکن • ذخیره بنا ز بهر
بینوای خویش • ماده ایدی بن بو دانه لردن حبه بیمدم وهیچ وجهله بونده تصرف ایلمدم کبوتر
چون دانه لری اول حالدن کمتر کوردی انوك انکارینه باور قلمیوب بالقصه یاوشی برله او
دردمندی آوره اوره اولدردی • پس زمستان فصلنده که برف وباران متواتر اولوب •
آثار رطوبت هوادن ودیواردن ظاهر وپیدا اولدی • دانه لرینه نمناك اولوب قرار اصلی سنده
یتشدی کبوتر چون دانه لری ترکوروب سابقا کمتر کوروندوکنك سببن بلدی جزع وفزعه
آغاز ایدی زار وزار اغلدی • ونار فراق یار عمکساریله جکرن طاغلدی • واسدی الحق مهاجرت
احباب ومفارقت اصحاب صعب کاردر • امّا بعد ندامت مفید اولمدوغی اندن دخی
دشواردر **بیت** بکار خویش تأمل نما مکن تعجیل • زیان کنی وکسی را زیان ندارد سود • بو
مثلك فایده سی اولدر که مرد عاقل کرکدر که باب عقوبتده استعجال ایلمیه و کبوترکبی جواب
ناسنده طنطنا الیه **مثنوی** چونکه کوزلرایش آخر نی حکیم • اولمز آخر ندامتا که ندیم • جاهلك
چون نهان کوردی وکی خطا ایدر آنی تأسفا استقبال • ملك ایدی بن بو قولده شتاب ایدنمسه
سن قتله شتاب ایتدك • بوسببیله خانه عیشمی خراب ایتدك • وزیر ایدی اوچ طایفه کندولرن
خراب ایدرلر • اول اول کمسه که وقت مصافده کندودن غافل اوله • تا بدننه زخم کران
وجراحات بیکران واصل اوله اوبری دخی اول کمسنه در که نی وارثی اولوب وجه حرامدن
جمع اولنمش مالی تاراج حوادث اولوب اکا وبالی قاله بری دخی اول پیرکهن سالدر که برزن
صاحب جماله مبتلا اوله • واول هرآن زنك خیالیله خوش حال اولوب دولت وصال دیلیه •
وزن هر زمان جناب ملکشه مناندن تانك ترکن بلکه هر کون مرکن دیلیه • ملك ایدی سنك
بو وقعلده مزاج فکرك علیلدر وعلتك سنك قلت تأمل وکثرت تهتکه دلیلدر •
وزیر جواب ویردیکه تهتك اکی کمسنه نك حرکات وسکناتندن ظاهر اولور بری اولدرکه
کندو مالنی بیکانه قاتنده ودیعت قونه ایکنجی اولکه کندو ایله خصمی ماببننده برابلهی حاکم قله
بن بو وقعلده تهتك عدم غایتی بو که امضای فرمانه مشاهده مسابقت کوستردم • ملك ایدی
ایراندخت فراقندن تا نیسم درد وبلا وجلیسم رنج وعنادر • وزیر ایدی بلی نسادن
اوچ طایفه نك فوتیچون غمناك اولمق روادر • بری اولدرکه اصل کریمی ونفس شریفی
وصورت جمیلی وعفاف کاملی اوله بری دخی اولکه خجسته فال ودانا وحلیم ومخلص ومسلم اوله

وبري دخي اولكه خجسته فال ومبارك نفس اوله وشوهر نه يمن قدمي ظاهر اوله ايران دخت
اوصاف مذكوره نك جمله سيله آراسته ايدي اكر ملك انوشروان كبي اولسه عجب
ميدر كه يار وفادار سز عمردن لذت ميسر دكل ونه دنيادن حيات راحت مقصود **بيت**
فرقت يار آفت دلدر • هجر دلدار زهر قاتلدر • ملك ايتدي اي يار كار كمكدن زياده جرأت اظهار
ايدرسن وحضرتمه سرحد ادبدن طشره كيدرسن شويله ظن ايدرم كه سندن بعيد اوله صوابه
قريبدر وزير ايتدي عاقل حازم اولكه طايفه دن دور اولمق لازمدر بري اولكه احسان واسائتي
يكسان عد ايليه وثواب وعقاب حسابه المية • ايكنجي اولدركه ظاهرن مناهيدن وباطنن ملاهيدن
ظاهر قلميه ملك ايتدي غالبا سن عين استحقار ايله نظر قلورسن كه بو كلماتك اداسنده بو قدر
رخصت وجرأت بولورسن • وزير ايتدي كاه اوج طايفه نك نظرنده اصاغر كورنورلر اول
بنده كه كستاخكه كاه وبيكاه خواجه سيله برابر طوره واو توره خواجه دخي انوكله هزل ايده
ما بينلرنده حجاب ادب كوترله • ايكنجي اول بنده خاين كه خواجه سنك امواله مستولي اوله شويله
كه آز مدتده تمام مال وملك خواجه نه ايسه مالك اوله • كندو دخي خواجه لر طريقنه سالك
اوله • اوچنجي اول بنده مدعي اخلاص كه اسرار خواجه يه محرميت ايله اختصاص بوله ملك ايتدي
بو فرماندن غرض سني آزمايش ايدي اما اتمه مك اولميش • وزير ايتدي سكون كمسنيه آزمايش
اولنمز الا اسكر مقامنده شجاعي محاربه ده يوزكي مزارعه ده اكابري هنكام غضبده بازركاني
زمان حسابده دوستي وقت حاجتده مردم اصيلي ايام نكبتده • زاهدي اجراي ثوابده عالمي
هنكام سؤال وجوابده • القصه اولقدر كه ملك وزيره مفاوضات كراهت انكيز ايلدي •
وزير مقابله ده نيزه خونريزدن سرتيزجوابلر ويردي وتير وشمشيردن قوي تاثير ايدن
سوزلر سويلدي ملك طريق حلم وتحمله سالك اولوب اول ناخوشكوارشربتلري تجرع ايلدي
نظم تحمل كر از كرا عقل هست • نه عقلي كه خشمش كند زير دست • تحمل چو زهرت نمايد نخست
ولي شهد كردد چو در طبع نشست • وزير عاقبت دعا ودعاي آچوب • وخاك پاي شاهه جواهر
ثنا ايله صاحب ايدي سايه دولت شاه مفارق عالميان اوزره پاينده وآفتاب ابهت
ظل الله اوج شرف وبرج عظمتدن تابنده اولسون **ع** تا ابد ماه دولتت تابد • بن
بنده كه اقدام جرأت له بساط انبساط اوزره قيام ايتدم وتصديع جناب رفيعه وزنده
ابرامه اقدام ايلدم اول ذات ستوده صفاتي امتحان ايچون ايدي المنة لله كه مظنونمدن
زياده بولدم بر بزركوار در كه ذات جميل الصفاتي علم وكمال حلمله آراسته ونفس نفيسي زينت
سكون ووقار وزيور صبر وقرار ايله پيراسته بر ملك ملك خصالدر كه مثلي عالم مثالده

كند

بيت كورونمز غيري يوزه وايدن آيينه نظيري دركه جهانتاب آفتاب وبر بولونمز غيري يوده
جز در آيينه وآب نتوان يافت نظير • لاجرم علم عزت وعظمت بومقوله شهريارلك برد شهامته
مسلمدر وبزركوارلق نامنه على سبيل الاستحقاق بونجلين نامدار فلك اقتداره سزاواردر •
نظم بزركي بناموس وگفتار نيست • بلندي بدعوي وپندار نيست • ازان نامور تركسي دا نجوي
كه خواند خلقش پسنديده كوي • ملك ايتدي اي بلادسن نه ديرسن عين نفسنده بلورسن كه بر
بناي كار خلافتي اساس رافت ومرحمت اوزره بنا اولنمشدر وشهريارلق بساطنده
شفقت وكم آزارلق قدمي اوزره طورنمشدر اكرچه احيانا بعض كمسنه لرك تاديبنه كه نخوت
وتمرد اظهارنه مستلزم اوله تا تلويح وتصريح ايله مقام معارضه يه كلوب سرحد ادبدن
طشره كتمسلر اوله اشارت صلادر اوله محافظه ايدوب تمهيد سلطنت وقاعده حفظ
مملكت جهتندندر ولا وسعت عنان همت رفعتم اول درجه ده دكلدر كه بومقوله حوادث
وبونوع كلمات ومباحثه لردن امواج خشمك ظهورينه باعث اوله قطعه من نه بيدم كه بهر باد
بلرزد بركش • يا نه كاهم كه بكاهد تنش از شعله نار • يا نه كوهم كه بنالد بصداي مردم • يا نه ابرم كه
بكريد بهواي صرصر باد حقا بوددكه بن ايراندخت قتلنده فرمان خطا ايتدم امّا عجب
دكلدركه الجواد قد يكبو ع اسب خوش رو تيز كاهي سكندر ميخورد • وزير ايتدي ملك فرمان
مذكورده معذوردر كه شئ اختيار صادر اولدي بونوع حكم نادر الوقوعدر والنادر كالمعدوم
باوجود دركه الآن ملك ايله بنده ميانده جاري اولان احوال وجزو تقصيرات ايدركه
هيچ بر زمانده نشان ويرمديلر كه بر پادشاه كامكار وبر شهريار صاحب اقتدار كه شمشير بران
وفرمان روان ايله مسند سلطنتده اوتوره وبنده گنهكار مقام عبوديتده خضوع و
خشوع ايله اقدام خدمت اوزره طوره واول حضرتده اقدام وجرأته رخصت بولوب كلمات
بي محابا ايليه وكندو دايره سندن قدم بيرون قلوب دلنه كلني تكلف وتني توقف سويليه
بومقامده مانع اقامت رسم سياست حلم عظيم وعفو عميم وطبع سليم شاه كريمدر نه غيري •
نه اولسه كرك ع هرچند كه بيش جرم كنم لطف تو بيشست • ملك ايتدي چو بنده كندو گناهنه
مقر ومعترف اوله و آثار جرم صفحات حالنده معاينه قلوب مقام اعتذاره كله لاجرم
مردم كريم قبول عذرنده مقدورني مبذول قلسه كرك العذر عند كرام الناس مقبول •
وزير ايتدي بنده انصاف ايدرم كندو كناهم اعتراف ايلرم كه امضاي فرمان شاهده تاخير
روا كوردم وبو حكم هول انكيزك هيبتندن وبو خطاب عتاب آميزك هيبتندن وهم
ايدوب تا ايراندختك قتلي بابنده توقف كوستردم • حاليا حكم فرمان پادشاه جهانپناهكدر

نظم گر لطف میکنی و گر تیغ میزنی • گردن نهاده ام چو اسیر از بجنک تو • اولدم که ملک بو بشارت
جزیلی استماع ایتدی • دلایل فرح ابتهاج و علایم فرح ابتهاج سیمای مبارکندن لایح اولوب رایت
ادای محامد الهی درجهٔ علیایه یتوردی و نعرهٔ صفا و سروری سپهر برینه ایرکوروب خدمات
سجدات نامتناهی یرینه کتوردی مثنوی مژدهٔ ای بخت که مقصود ز در باز آمد • بر تن خسته
دلان جان دکر باز آمد • انکه چون غنچه بوبش لب جان میخندد • رخ دولت ز کل افروخته تر
باز آمد • پس بیوردی که ای بلاذر اکرچه که سیاق کلمات و مضمون صفا وضعکدن ایرازدخت
هلاک کندوزعنیی دنسته فهم اولنمزدی اما بن سنک کمال اخلاص و مناصحکدن بنا هنوز قطع
امید ایتمه مشدم و رجا ایدردم که اول حکمک امضاسندن توقف ده کوره سن فاول شاملی
امتثالندن استعجال المتوب امهال مجال ویره سن • و زیور جواب ویردیکه بنم مفاضاتم اکا
مبنی ایدی که عزیمت ملکی تمام اکلیم • و کوردم که اول حکمدن نادم میدر یا اول عزم اوزره جازم
میدر شویله که ملکی همان عزم قتل اوزره مغیر و مصر بولم غایبانه اول اهمی تمامه یتوردم •
اما چون کوردم که خاطر عاطر شاهی انوک ابقاسی جانبنه مایلدر کندو تقصیرمه اعتراف ایدی.
کندو کناهمه اقرار ایلدم • و تاخیر موجب فرمان واجب التقدیم ایچون حسب المقدور اعتذار
ایلدم • ملک ایتدی سنک جزم و کیاستک و فهم و فراستک بکا کوندن کونه روشن اولدی
و بو نقد خدمتک که کمال خلوص و خصوصدن منبعثدر سکهٔ قبول بولدی ان شاء الله تعالی
عن قریب انوک نتایجن کوره سک کرک • و ثمراتنه دست مراد ایله ایره سک کرک همانه آذن توقف
المتوب استظهار تمام ایله کیمتک کرک و ایرانزدخت بزم جانبمزدن معذرت فراوان ایدوب
انوک قدومن که کلیهٔ ابواب حصول امانی و سرمایهٔ بازار و حیاتمزدر کما ینبغی تحسین و جمله
التماس ایتمک کرک بیت بیا که وصل ترا از خدای میخواهم • بیا که کوش بر آواز و چشم بر راهم •
وزیر سمعا و طاعة دیوب فی الحال بارکاه شاهدن چیقوب ایرانزدخته اشارت
نجات و بشارت وصال ایلدی بیت دلا چو غنچه شکایت ز کار بسته مکن • که باد صبح نسیم
کره کشا آورد • ایرانزدخت مثال الحضار امتثال ایدوب خدمتنده مساعدت سائی
سعی تشهیر ایتدی و وظایف دعوات بی قیاس ادا قلوب • زبان منت و سپاس و شکر شکر
شهد بار ایله شکر بار قلدی ملک ایتدی ای نکار بو منتی بالاده ایتمک کرک که شروط
مناصحی یرینه کتوروب بو فرمانک تنفیذنده تانی کوستردی بلا ایتدی بنم کمال حلم و
رأفت سلطانه و وفور شفقت و مرحمت شاهجهانه وثوق تمام واریدی بو تانیه باعث
اولان اولدی و الا بو چاکوبی نوا اجرای زمان سلطانه ده بجه توقف دواکورذ ایدی ملک

ایتدکجه بلاد قوی چنان اولکه سنك دست تصرفك بیزم ممالکمزده مطلق العنان در
وحکمك نفاد وجریانده بزم فرمان واجب الاذعانمزله یکساندر فعل وقولك وعقد وحلك
وقبض وبسط وابرامك ونقضك چون وچرادن معرادر وانکارده اعتراضدن مبرادر
بلا رایتدی سابق مرتبت شاهانه ولواحق عاطفت خسروانه نك خدمات خدام سده سدره
مقام اوزره فضل غامی ومرتبت ما لاکلامی بروجهله درکه فرضا هزار رسائل عمر میسر اولسه انوك
بیکده بیرینك وظیفه شکرن ادا اتمك متصور دکلدر بیت یا آنکه بده زبان سر ایدسوسن
کی شکر ادا بهار تواند کردن اما مخلص بنده لرك مرادی بودرکه من بعد بو مقوله امورده
بتعجیل وشتاب بویورلمیه تا آیینه ضمیر منیر شاهی غبار ملالتله مغبر ومشرب خاطر عاطر شاهنشاهی
کدورت ندامتله مکدر اولمیه ملك ایتدیکه ای وزیر سنك بومناصحتك صفحه ضمیرده کلك
قبولله محرر اولمشدر من بعد ان شاء الله الملك المتعال سکله مشاوره سز بر عزیمت جزم
ایدوب برامر امضا ایدرمك احتمال محالدر پس وزیره وایران دخی خلعت کرانمایه ارزانی
بیوردی وبحر مفارقتدن نجات مواصلته عزم ایدوب مجلس طرب آراسته قلدی بیت
بیوردی کم قورلدی مجلس خاص مغنی اولدی زهره ماه رقاص اولوب چینی طبقده نقل
اختر شفق باده اولدی شمس ساغر کوشه کاشانه ده ساقی سیمین ساق وزرین نطاق
شعله کاسه نی بابل مجلس نزهه نابه ویردی بیت صفاده ایاغه آل اوردی ساقی
کوبره روح راح عمر باقی مطرب خوش آواز آهنك نوای سازلرم غنجانی اهتزازه کتوردی
ونغمات اغانی غوانی نوید عیش وشادمانی سمع سکان سمایه یتوردی زخمه دلنواز عود رقیمه
هزار دستان کوستردی ناله دلکش چنك آیینه دل استادن زنك غمی کیدردی نظم مغنیلر
الن اکلدی چنك فلك اوجنده طوتدی زهره آهنك چو چنك سرعت اندی نار اشتیاقی
اورنه اوردی صفاهان وعراقی نغانه بشلینجه بوسلکدن نوا الوردی هر بیغری دکلدن
اول کون واول کیجه تمام نوش جام وعیش وطربله اتمام اتدیلر نظم صباح اولدی چو یوز
کوستردی چوزستند فلك آلدی الینه جام جمشید یوقودن کوزلرینی آچدی عبهر
لحاف غنچه دن چقدی کل تر ملك بار عامه صلا ایدوب سریر عدالت اوزره اوتوردی
وبلاد وزیری شرط عبودیت یرینه کتوروب قدم خدمتا اوزره طوردی وکندو واصالتله واهل
اولادی وکالتله براهمه دن داد طلب ایتدلر واول خوابلرك تعبیرینه کم غلط اوزره تقریر اتمشلردی
تکرار سویلدیلر وفرمان سلطانی کاریدونك حکیمك احضارینه شرف نفاذ بولدی ونکال
عقوبت براهمه نی رای حکیمه تفویض بیوردی کاریدون دخی بموجب فرمان شاهی هر برینك

بهار ادا

کناهنه مناسب جزاسن بولوردی سزا اولدقی بردار ایتدیلر • وباقینك بعضیسنی هدف تیر
دمار وبعضنی علف شمشیر آبدار ایتدیلر اول ملاعین دین پادشاه عدل آیین حقنده
ایتدکلری خیانتك جزا وسزاسن بولدیلر • ومضمون فقطع دابر القوم الذین ظلموا والحمد لله
رب العالمین انلرك باننده آشکار اولدی نظم هرآنکو ستم خنجری برکشید • فلك هم
بر آن خنجرش سر برید • چو سندان کسی سخت رویی نکرد • که خایسك تادیب بر سر نخورد •
اعدای مخذول ومقهور واداره منصور ومسرور اولدقدنصکره رای جهانکیر احکام سلطنتی
ونظام مملکتی نقیر وقطمیر اول وزیر ثاقب ضمیرك رای اصابت پذیرینه تفویض قلوب کندو
لیل ونهار ایراندختك مصاحبت ومعاشرتنه مشغول اولدی • وبر جهان فاینده کامکار
کامران بو روزکار کچوردی رحمة الله علیه بیت غنیمت کور چنین روز وشبانی • وفا سوز دروفا کن
بالجهانی • بر زکون مهلت اولدیغی جلدنه صفاسور ز نك کرك کلدیکجه الدن • بو دو فضیلت
حلم وثباتك داستانی وسایر اخلاق وعادات ملوکدن آنك بجا آنك بیانی خردمند
فاضل وهوشمند کامله پوشیده دکلدرکه بو حکایتك ایرادندن مراد بودرکه استماع
ایدنلر بوندن عبرت الوب علمانك نصیحتی وحکمانك اشارتی بنای کارلرینه پیش نهاد
ایدهلر • ومصالح دین ودنیایی وهوایج امور فردانی قاعده حکمت واساس معرفت اوزره
بنیاد ایدهلر • وتهور وتهتکدن احتراز ایدوب جانب وقار وبردباری‌یه اهتمام ایلیه‌لر
هرکمه که عنایت ازلی یار • وهدایت ابدی مددکار اولدی لاجرم فرق همتی تاج تواضع له
زینت بوله • وکتف منقبتی دواج حلم له آراسته اوله • که تواضع وحلم اعدایی احبا منزله‌سنه
کتوررد ولجتابی اقربا مرتبه‌سنه ایلتور نظم سلطنت را اکرچه عزت وناز • شاه
اولدرکه اوله بنده نواز • مهری کو دایر مشکل افلاکه • بوزاوروربینه دایما خاکه مسوی
با حلم وبا تواضع اکر همنشین شوی • اغیار بوستود بوفا یار غار تو • با هیچ کس ز خلق
جهان دشمنی مکن • تا بر مراد دوست رود روزکار تو باب سیزدهم
ملوك عالی جنابك اصحاب غدر وخیانتی استماعدن اجتناب واجتناب واجب
ایدوکن بیان ایدر بیت حکیم جهان فیلسوف زمان • بو وجهیله قلدی بو بابی عیان
که چون رای دابشلیم اول داستانی بیدپای حکیمدن استماع ایتدی مدحت وثنا لطایف نفس
کرنولیح فوایح مشام ملایك ملکوته ایره ومطلع همایونی که طلوع تباشیر سعادتدن
جز ویره تقدیم ایدوب ایتدی بیت ای عقل زاد رایت روشن مسایل • دیو وهم
راز زمنت حل کشته جمله مسایل • ممیز من انفاس حکیم بزرکوار بله صفت حلم ووقارك

منفعتن تمام بلدم وطيش خفت وشتاب كارلغك حضرتن معلوم قلدم الآن غرادمديد
صادق الاعتقادبوددكه بيان حال بوزه كه ملوك خدام كزين وملازمان امين ايله نجه
مسلكه سلوك ايتمك كرك وبونلردن نجه طايفه ترتيب عذرن بلود ولغت شكرن قلود
بونلر خاين وامين وغث وسمين تميز وتعيين ده نه طريقه كيتمك كرك بيدپاي حكيم كه حق الله
ثناي دابشليم مقابله سنده هداي تحيت ودعاي تقديم ايدوب ايتدي فرشاهد دولت
نصر من الله وفتح قريب تتقنقذ نجهره كوستره وهر عروس سعادت كه وما النصر الا من عند الله
منصه سنده جلوه كر اوله جناب سلطنت قباب خلاف نصابك نصيب بي حساب
اولماغله اختصاص بوله **نظم** تا بسر بربست صبا سايه چمن كرد از چمن لاله وخساد
ارغوان كلزار دولت تو كه دارد نسيم خلد محفوظ باد از اثر غارت خزان ملك معظم
بورددهنده ركن اعظم اتباع واشياع دن لايق احسان ومستحق اصطناع كملر ايدوكن
بلمكدر پادشاهه واجبدر كه خواصنك نقد اخلاصني كرات ومرات محك امتحانه اوره
وهر برينك عيار راي ورويت وصفاي قلب وخلوص طويتن معيار تجربه ايله تميز ايدوب
صدق وصلاح وسعي وحسن وفا وامانتي نه مرتبه ده در كوره سرمايه لياقت ترتيب ملوك
سبيل ديانت وامانته سلوك ايدر ذو ديانتكه ديمنه حضرت عزت دن خوف وخشيت در ونشا
خوف وخشيت دخي جناب جبروته علم ومعرفتدركه انما يخشى الله من عباده العلماء هر كاه كه
خدام پادشاه ديندار وديانت شعار اوله هم ملكك نهال استظهاري انكله برومند
اوله وهم رعيته ماده اميدواري اندن مدد بوله **نظم** خداترس را بر رعيت كمار كه معمار
ملكست وپرهيزكار وز بر از خدا بايد انديشناك نه از خوف سلطان وبيم هلاك ملوك
خاينه وكذابدن اجتناب ايدوب معروض تحريميته كتورمك كرك واسرار مملكته انلره مجال
مداخلت ويرمك كرككه اندن خلل كلي ظاهر اولور وشرر وضرري عليم ور از زمانه نمود
ملكه وملكه سطاير اولور زيرا ايتدي بو مجملي تفصيل ايله حاجتدر زيرا كه بعضني اصل وفرع ناتما
كراولور كه ظاهر اوصاف حسنه ايله آراسته اولورلر اما عاقبت كل شيء يرجع الى اصله موجبجه
اوزره حالت اصلي وصفت جبلي لرينه عودت ايدوب خبث وخباثت سريرتلري ظاهر اولور
بيت ناپاك زاده كرچه دراول وفا كند آخر از ان بكردد وعزم جفا كند برهمن ايتدي
بو فرعك اصلي وبو بابك فصلي بودر كه ملازم پادشاه بو اوج صفتله موصوف اولماق
لازمدر اولا افعالنده امانت كرك كه مرد امين مقبول خالق وخلايقدر ومحرمست
اسرار ملوك مباشرت امور ممالكه سزاوار ولايقدر ايكنجي اقوالنده صادق ومستقيم اولمق

العلم

کرک که صفت کذب عیب عظیمدر . فرضا که بر شخص انواع فضائل ایله آراسته و حق گذارلق و
وفادارلق ایله پیراسته اولسه دروغ کویلکی فروغی اولمز و شرف اعتماد و رتبهٔ اعتقاد
بولمز **بیت** هرکه سوزده که اوله بوی فروغ . اگر چه کریم نسب و شریف حسب در که لئیم بی
همت قدر انعام و حق کرامی بیلمز . و باد هواسی جانبنه که میل ایدر او طرفه کیدر **مصراع**
اذا الریح مالت مال حیث تمیل . نته که بو طائفه یه نسبت بو بر مثل در **بیت** در طریق دوستی
ثابت قدم چون کوه باش . چون صبا تا چند هردم بر سر کوئی دکر . پادشاهه لازمدر که
خدمتکارلرینک محاسن اخلاقنه نظر ایدوب تحمل و استظهارلرینه اعتبار ایتمیه که
زینت خدام و سلاطین عقل و کفایتدر . بو طائفه نک ماده استظهاری دانش و قدرادر
چون بر کمسنه حلیهٔ فضائلدن خالی و شائبهٔ رذائلدن خالی اوله و عفاف نسبی ایله
صلاح مکتسبی جمع قله و نقد حالی بوتهٔ امتحاندن عظمدبوز و نسق مذکور اوزره
خالص و بی غش ظهوره کله . پس واجبدر که پادشاه آنونک تربیتی بابنده سعی بلیغ ایده
بیورمیه . و علی سبیل التدریج مدارج ترتب و تداج تمکنه یتشدرمیه . تا آنونک
حرمتی عیونده و هیبتی قلوبده متمکن اوله . حکما بو رمز مسلمدر که ملوکک مملوکلرینی
تربیتی طبیب حاذق مسلکنه سلوک کرک که اول بیمارک حالنی و سبب انفعالنی و کمیت
مدت و کیفیت علتن تمام بلمیجه . و اسباب و علامات نبض و قاروره یه وقوف کامل و
شعور شامل حاصل قلمیجه معالجه یه شروع و مداوایه خوض اتمز . کذلک پادشاهه
لازمدر که خدمتکارلرک جزوی و کلی حاللرندن تصرف ایلیه . و هر برینک اندازهٔ کردار
و مقدار کردار و روش و رفتارن تشخیص قله . و اول چاکره که تقویت و تربیت ارزانی
بیوره . و انونک حقنده سنی تامل و تانی اغراک قدح و غیبت و طعن و نمیمتنه اعتماد روا
کورمیه . تا عاقبت سپر تیغ ندامت و هدف تیر ملامت اولمیه بو خصوصده اصل
الباب بودر که ملازمان سلاطین متدین و امین اولمق کرک تا اسرار ملکی و ما وقوف
اغیاردن مصون قله . و لشکر و کشور تعرض و آزاردن محفوظ و مأمون اوله . اکر
مقربان پادشاهدن بری العیاذ بالله صفت خیانتله موصوف اوله . و انونک کلامی
ملک حضورنده رتبهٔ قبول بوله ممکن که بر بی کناهی معرض تلفه القا ایدوب پادشاهک
دینی بدنام لعنته موجب و آخرتده بد فرجام لعنته مستوجب اوله . بو قضیه نک
مصداقی حکایت پادشاه و زرکر و سیاح ددر رای استفسار ایتدی که نجه اولمشدر
اول **حکایت** برهمن ایتدی اخبارده کلمشدر که دار الملک حلبده بر پادشاه

دروغ کوزمز اهل بصیرت انده
صح

نامدار

نامدار و اریدی که سلاطین روزکار حلقهٔ انقیادن درکوش و خواقین عالی مقدار
غاشیهٔ امتثالنی بردوش المشلردی نظم سروری کو فر عدلش بسته زلیخا زمین
قیصری کونوذ درایش داشت آیینه زمان • هر کجا عزم جهانکیرش کراز کردی رکاب •
فتح و نصرت را بران جانب سبك کشتی عنان • بو پادشاهك بر دختر خورشید پیکر و ناهید
منظری و اریدی که انوار آفتاب رخساری چهرهٔ روزکاری منور و بوی زلف عنبر فامی
مشام آبایی معطر ایتمشدی نظم منور دی جمالی مشتریدن • دهانی تنك ایدی انکشتریدن
رخ چه نکندر کا لوردی هو العل • خم زلفی اودوردی آتشه نعل • عذاری قبلهٔ آتش
پرستان • لب شکرفشانی نقل مستان • پادشاه اول کوهر یکدانه یی دیدهٔ بیکانه دن
محافظه ده مبالغه قلوردی و اول دختر کرانمایه صدف ستر و صلاحده پرورش ویردی
نظم یوزن کوره دیو چشم ستاره • بچیل ماهه ایمزدی نظاره • صویه عکس ایتمزدی
کندو زینی • که عکس چشمی کورمایه یوزینی • بوکون انکچون بر پیرایه ترتیب ایتمك دیلدی
و بر استاد زرکره که صناعت صیاغتده مهارت و براعتی اوله احتیاج واقع اولدی مکر
اول شهرده بر زرکر واریدی که کویا کرهٔ آفتاب انوار انوك کورهٔ سندن مذاب اولمش زری
و سبیکهٔ بدخشان ماه آنوك بوته سندن خالص اولانسیمه بکزردی صیرفیلقده برمثابه ده
ایدی که عجز و بر نظر که صدفك ایجنده اولان درك خالص قیمتنی تدبلوردی صاحب
عیارلقده بر مرتبه ده ایدی که محك کبی بر کوزمکله غشی خالصدن تمیز قلوردی قطعه
روز و شب کوشش هنر کرده • وز هنر کار خود چو زر کرده • هرچه بتوان ز سیم و زر ولخت
ساختی انجنانکه نتوان ساخت • ملك انوك صیت صدای هنرن استماع ایتمشدی و انوك بعض
مصنوعات زیبا مصبوغات نفیسه هاسن مشاهده ایتمشدی بر وقت آنی حرمه دعوت
ایدی و ترتیب پیرایه بابنده کفت وکو سرحد اطنابه یتدی مرد زرکر بر جوان ایدی ظریف
روان شیرین زبان رنکین بیان دل پادشاه اثناء محاوره ده انوك مقالاتنه مایل اولدی
و خاطر مبارك علی الدوام انوك ملاقاتنه رغبت تمام کوستردی هر کاه کلمات غریب
و صنایع عجیب و نکات دلفریبله پادشاهی آشفته قلوردی پادشاه دخی ساعت بساعت
انوك حقنده عنایت و رعایتن ارتوردردی رتبهٔ تقربله بر مرتبه یه اختصاص بولدی
که روز و شب محرم خاص اولدی و دختر پادشاه که زرکر خورشید و ماه انوك سفیدی
و زلف سیاهنه چشم بدله نکاه ایتمشدی بیت قرار ایتمش دکلدی پایه سینه • کنش دیمش
دکلدی سایه سینه • اکا پرده النده راه ویردی ع هر که شد محرم دل در حرم یار بماند •

پادشاه مزبورك بر وزیری وار ایدی كه متانت عقل ایله مشهور و اصابت رأی ایله معروف
و مذكور در تم كلك جهان كشای خامهٔ نامه نصرت ایدی اثر رای عالم آرای طراز خامهٔ
شوكت ارباب دین و دولت اولوب رأی روشنیله اعتقاد ایدرلردی و اصحاب ملك و ملت
خاصه خضر خاصیتندن زیاده حیات استمداد ایدرلردی **بیت** بولدی كلك بسیرا ایله جهان
ملكی قرار بولدی رای باشبات ایله قوم عالم ثبات • وزیر چون كوردی كه پادشاه زادهٔ كرك
تربیتی حد اعتدالدن كچوردی و تقرب و اختصاص غایته ایركوردی محض نصیحت و خلوص
طویتدن بر محل موافق و تقرب و اختصاص اقصای غایته یتوردیلر و وقت مناسبده
بر تقریب ایله عنان جواد معانی بزدكرك حسب حال و مآلی جانبنه معطوف ایدیب شاهان سلاطین
ماضیه ارباب حرفتی اسباب دولت معرضنه كتورمشلردر • و آنلری هر چند كه عواطف شاهانه
ایله مخصوص قلمشلردر • اما اقرانلری میاننده تجاوزه رخصت ویرمشلردر • حالیا ملك
بو شخصه بو مرتبهٔ اختصاص ویرمشدر كه محرم حرم خاص اولمشدر • و بوندن سابق نقد قلبن
محك امتحانه اورمشدر و تربیتنه لیاقتی نه مرتبه‌ده در كورمشدر • بنم ظنم بودر كه بو شخص
دنائت ذات و خساست صفات ایله موصوفدر • زیرا كه كوردم كه علی الدوام عنان كلامی
خلایقك ایذا و آزاری جانبنه معطوفدر • و تمام اهتمامی اجرای اوامر و احكامده خلقه دشنام
و اظهار حقده انتقام طرفنه مصروف • بو مقوله كسنه‌دن آیین وفا و صدق و صفا غایت
دوردر • بو اصل ناكسله مصاحبت مقتضای طبع سلیمدن بغایت مهجوردر **بیت** هر كه
از ناكس طمع دارد وفا • از درخت بید میجوید ثمر • كر آنله امتحان اتدم كه هر كاه كه ملك مقربلره
برنه انعام و احسان ایدرسه اول سفله طبع دنی همت كمال حسدندن بو مرتبه‌ده منفعل اولور كه
كندونك هلاكنه قایل اولور • و حكما بویله دیمشلردر كه علامت غایت رذالت و دنائت
غیرهٔ كرم اولدوغن كوردكه عدم طاقتدر **نظم** سفله نخواهد دكری تا بكام • خس
نكذارد كسی را بجام • كنده نمك را چو بخواهی نشان • بیشتر از نان خواری فسون ناكسان •
سلاطین عز اصالته شرف فضیلتی جمع ایدن طایفه‌یه اكرام و اعزاز ایدوب تربیتلرندن
اهتراز ایتمك كرك • و تربیت لئیم بدگهر و جاهل نیهمردن اجتناب ایدوب مخالطتلرندن
احتراز ایتمك كرك • بو طایفه ایله مصاحبتدن انواع آفت ظهوره كلور • و احوال ملكه و ماله
خلل كلی متطرق اولور • اول سببدن هر كمك كه خساست ذات و خباثت صفاتی اوله
شرط امانتی ملاحظه اتمز • و دین و دیانتی محافظه قلمز • چون صفت امانتدن محروم و همت
خیانتله موسوم اوله لاجرم هر عیب كه حیز امكانده اوله اندن مستقر و مستغرب اولمز

ندن

نظم کسی کز امانت ندارد نصیب اگر بد کند بود از وی عجیب خیانت ز هر فعل بد بدتر است
تمام بد بها در و مضمر است • ملک ایدی بو جوان خوب صورتده ملاحت صورت لطافت سیرته
دلالت ایدر که الظاهر عنوان الباطن کلام اکابر عالی شاندر که حسن عنوان لطف مضمون
نامه نشانیدر مثنوی بو سوزی خوش دیمشدر اول نکورو • که کلام خوب بولور دن عیان خوب •
اولوک کم یوزی اوله خوب مهوش • اولور خوبی یوزندن انجه دلکش بیت هر که عاقل بود
از خوبی عنوان داند • که در آن نامه جزهای نکو خواهد بود • اول حدیث که حضرت رسالت
منزلتده صلوات الله وسلامه علیه ذوات اولمشدر که • اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه
بونکه بر اشارتدر • یعنی دقیقه واحتیاجکز بر کمسنه یه عرض ایدک که صفحه عذاری زیور
حسن وصورتله آراسته اوله و حسن و احسانی برابر اولاندن توقع ایلمک کرکدر • که رخساره حالی
خال جماله زیب و زینت بوله بیت انکچون دید سلطان تربیت • کوزل یوزلودن استک او لسه •
و زیرا ایدی دبیرستان حکمتده حسن صورت سوره سن از بر قلمزلر • و آیت کمال حقیقتده خصایل
حمیده و صفات پسندیده دن غیری نسنه بلمزلر • زیرا کرچوق کمسنه اولور که صورت زیبا ایله
قلوب ناسی ربوده • قلوب چون نقد معیاسی محک امتحانه اوره • زیور کم عیار دونی اعتبار بولور •
اما اصحاب کمال کلمشدر که بر حکیم بر خوب صورت جوان کوردی جان و دلدن مصاحبتنه مایل
اولوب ایلرو واردی تا کسکه ماهیتن محک امتحانده آزمایش ایده مقدار کمال معیار
تمام اعتبار بولمیجق استدی ع ابو داود انده کوا ولیدی دتیادر بیت ره بمعنی بر کرد صورت
دونی ماندیم • زان یکی خیزد شکر دان یک زبهر بوریاست • ملک ایدی بیم ملاحت
و جیم جمال اعتدال مزاجه دالدر • و مزاج معتدل صاحبنک تربیت و قابلیتنه دلیلدر
چون بو مدتده که تربیت اولنمدی ممکن که اونک بعضی اخلاقی نهج اعتدالدن سمت اختلاله
مایل اولمش اوله حالا که نظر تربیت ارزانی بیوریلور • مقرردر که اکتساب خصال ستوده
ایله درجه کماله واصل اولسه کرکدر • زیرا که اثر اکسیر تربیت خاک تیره یی سیم و زر • و سنک
خاره یی لعل و کوهر • و خون سیاهی مشک تاب • و قطره بارانی در خوشاب ایلر نظم
چو ایلر تربیت خورشید رخشان • اولور سنک سیه لعل بدخشان مثنوی از تربیتست که آب
کوهر کرده • خون زدیر نافه مشک اذفر کرده • وان آهن تیره روییز قیمت زا • اکسیر چو تو
کندر زر کرده • وزیر جواب ویردی که ای ملک پیرایه تربیت آنک کردنی سزاوار در که
اصل خلقته جوهری وار ایدر که هر خاک زر و هر سنک جوهر • و هر خون مسک اذفر اولمز •
قضا که بر شخص لیمه بو مرد کوم • هزار سال جوی تربیتدن آب ویره و نقد قلبه دوز و شب

حاجت

بیت

تأديب وتربيه تهذيبله آب وبوته اندن حصول مهر و وفا احتمال باطلدر وخلوص صدق و صفا
توقع ايتمك حاصلدر **بيت** بيد راكربه پرورند چو عود • برنيايد نسيم عود زبيد • خبيث
نه كلو كه تربيت اولنه دخي خبث نفسي اولور سك كبي كه يوندقجه طاهر اولمز بلكه دخي
نجس اولور بعضي اكابر كه ديوان مخيلات تضمينه نقب اورمشدر بو بابده خوب بويورمشلردر
نظم هركه در اصل ناكس افتاد است • بتقاليب هر كس نشود • سك مكس را اكر كني مقلوب •
قلب وعزيسك مكس نشود • چون بو معني محقق اولدي احتياط بودركه پادشاه اوباش
ايله اخلاط واختلاط قلميه تا ورطه مذلته كرفتار اولميه نته كه اول شهزاده كفشكر
واسطه سيله غل ذل عبوديته دوشدي ومؤانست جوهريدن سرحد وادي هلاكه
يتشدي پادشاه استفسار ايتدي كه نجه اولمشدر اول **حكايت** وزير ايتدي
روايت ايدرلر كه ديار فارسده بر پادشاه وار ايدي نيك سيرت وپاكيزه سريرت جهاندارلق
بناسنه رعيت پرورلك اوزره اورمشدي وشهريارلق سرير نده معدلت كسترلك
اقدامي اوزره اورمشدي **بيت** زمين عدليله معمور اولمشيدي • جهان جوديله مسرور
اولمشيدي • اتفاق بر پسري وجوده كلدي كه آثار رشد ونجابت ناصيه سنده پيدا
ايدي • وآثار مجد وسعادت سيماسنده هويدا **شعر** نجابت نور سيماسنده ظاهر • سعادت
لمعه سي النده باهر • انوك كتفنده كف دست مقداري خال سياه وار ايدي پادشاه اكا
نكاه ايدنجك پريشان اولدي حكماي زماندن اولنه علامت ونشان ايدوكن صوردي
جمله سي متفق الكلمه اولوب ايتديلر كتب فلاسفه ده كورمشوزدر كه هر كيمده كه بو مقوله
نشان اوله عنوان عمرنده چوق بليالره مبتلا اولور اما عاقبت صاحب قران كشور ستان
اوله **بيت** غم دكل عمرك اولنده بلا • مشكل اولدركه آخرنده اوله • ملك بو ثمرده ايله
خوشحال اولدي وانوك تربيتنه كمال همتن مصروف قلدي مكر جواري سراي ملكده بر كفشكر
وار ايدي نه سترم ونه باك حفاظ وناپاك • ملك حق جار وحسن جوار رعيت ايدوب
اكا وظيفه معينه ومرسوم مرتب عنايت بيوردي همواره سايه التفات ملكده مرفه و
آسوده كچنوردي ملك زاده چون بيش ياشنه كيردي وعقل هيولاني مرتبه سندن
عقل بالملكه درجه سنه ايردي طبعي ملاعبه يه مايل اولوب متصل كفشكرك حجره سنه
كلور كيدر اولدي وانوك كلبه سنده لعب ولهوه اشتغال ايدر اولدي وبر كيفيت
حالدن اكاه اولدي صحبت كفشكردن شهزاده نك منع ودفعنه بلكه كفشكرك
اولمنزلدن قلع وقمعنه قصد ايدوب ملكه ايتدي طبع شاهي يه مظهر انوار الهي

اولور

ومحل فيوض غير متناهي دن پوشيده اولميه كه نهال طبع صبيانك استقامت و استقامته قابل
وغايت لطافتنده نه جانبه كه تحريك ايده لر مايل اولور و مرور ايامله اول حالت اوزره
راسخ اولوب استحكام بولور صلاح بودر كه شهزاده صحبت كفشكردن منع اولنه • اونك
اخلاقي ذميمه سي ملك زاده نك طبع لطيفنه سرايت ايتميه • و دناءت همتي اول كوكب
سلطنتي اوج عزتدن حضيض مذلته ايندرميه كه اندن شور و شر و خطرات كلي
صادر اولمق محتملدر بلكه مقرردر • ع • كز نفس خبيث هرچه كويي آيد ملك ايدي
ديدوكك كبيدر • اما اول هنوز صبي و صحبت كفشكر ايله مألوف و اونك خانه سنده
لعب و لهو ايله مشغولدر • والصبي صبيا ولو كان نبيا • مثالي خود مشهور و معروفدر
بيت • چشم كودك نه كلوكونده عجب • كوكلي آخرينه كه لهو و لعب • باوجود كه بنم قيمتمه
زياده عزيزدر • بلكه جان شيرينمدن لذيذدر • احتمال واردر كه اونك صحبتندن منع
ايدوب خاطرنده ملال حادث و واقع اوله • اونك ملال خاطري بنم انفعالمه باعث اوله
اولي بودر كه بر مقدار دخي تغافل ايدوب بر مدت آرام ايده • وچونكه قد و قامتي چوكوب
نشو و نما بوله خيري شردن و نفعي ضرردن تميز ايده تازيانه • تأديبله نفس توسنن رام
ايده وز و زير خاموش اولدي • كفشكري دعوت ايدوب انواع عواطف ادراني
بيوردي و مواعيد خسروانه بر له اميدوار ايدوب سن بزم همسايه مزسن بچكر كوشه م
سنكله الفت طوتمشدر • و خاطري سنكله موانست ايتمشدر دلرم كه اونك انيس و رفيقي
و آب و آتشدن محافظه ده مبالغه قلسن • كفشكر دعا ايدي و جبين خدمتي زمين
مذلته سوروب ايدي • ع • كل باغ شه عالم افروز اوله • چراغ بختي مشعل دوز اوله
بن بنده بو منصب شريفه لياقت مشاهده قلمزدم • و بو مقامه كه مقصد اقصاي خاص
و عام در استحقاق كلمزدم • ليكن نظر شاهنشاهي بر كيميادر كه خاك تيره يي زر
و سنك خارايي در و كوهر ايدر • بيت • سنك و خاكه كر ايريشيدك نظرك • خاك آلتون
اولوردي سنك كهر • اميدوارم كه ميامن خسروانه ايله وظايف خدمات بنده كانه
بر وجهله مؤدي قلنه كه عز احسانه مقرون اولنه • القصه كفشكر شهزاده يه خدمتي
جانه منت بلوب بي تكلف هر كاه بارگاه شاهده كورونوب كندو كليه سنه كتوردي

زدي

بلكه بعض ليالي حجره سنده ياتوردي • پادشاه كفشكرك شهزاده يه هوادارلغندن
زياده فرح اظهار ايدردي • كفشكر دخي اقران و امثالي ميانه ده ملازمت پادشاهي
و خدمت شهزاده ايله افتخار و استظهار ايدردي • شهزاده يه كه خدمتي بر وجهله در ميان

ایدی که کوندن کونه پادشاه حضورنده رتبت قربتی آرتدی تا کلیا معتمد علیه اولوب
چوکان خدمت سلطانیله کوی شرفی اقرانی میاننده قاپدی **بیت** سبب در غرقهٔ خدمت
بلورلر • انکیچون نجانلر خدمت قلورلر • بر وقت شهزاده یه صحرا ودشتی کشت ایدرزدی
وصباحدن اخشامه دک تماشا وعشرته مشغول اولوردی • وکاه تفرجکاهلرده کیجه
قالمق دخی واقع اولوردی • اتفاق بعض اوقاتده ملککه سفر عراق لازم کلوب خواص
خدمندن جم غفیر وجمع کثیر ایله عزیمت سفره تصمیم قلدی • پس کفشکری طلب ایدوب
مجدداً شهزاده یی آکا سپارش ایدوب حفظ وحراستی بابنده تاکید ایلدی • وکشت باغ و
راغ وسبزه وکلزار ومرغزاره اجازت ویروب کیتدی **نظم** بهار آتایی کلدی یای
کفشکر • زمینی زینا ایتدی ماه انور • نوای قمری وآواز بلبل • جهانی باغینه صالدی شور و
غلغل • بو طفل نازنینه اول هوادار • که ایده کشت صحراکاه کلزار • بو موسمده اولور
خانه دلکیر • قو سیر ایتسون او لیجه سیر دلنشین • اچلسون کل کبی کلسون چمنده • دوشسون
غنچه وش کوکلینی بنده • کفشکر دخی جبین ضراعتی زمین مذلته سوروب حلقهٔ اطاعتی
در کوش وخدمت وعبودیتی بر دوش ایتدی • وتعهد ایدوب احوال شهزاده یه بر وجهله
اشتغال ایلدی که کندو مهماتنی بالکلیه فراموش ایتدی • مکر نواحی شهرده ملکک بر باغی
وار ایدی • نسخهٔ روضهٔ رضوان ونمونهٔ نزهتکاه جهان نسیم صبا بنفشه سنک زلف
پرچیننددن نافهٔ مشک تاتاری کبی معطر وشمال جعد پرشکن نسرینیدن کلبهٔ عطار کبی
مبخر ریاحین جنت ازهار کلزارندن نشمه طراوت الوردی • وسدرهٔ طوبی اشجار
کونا کونندن قامت موزوننی استعاره قلوردی **نظم** لطافت ایدی جنتدن نشانه
ایچنده غنچه کولرلردی دوانه • کنار سرو عرعرنه نهایه • اترلر طعنه وش بس منتهایه •
زمینی روضهٔ رضوانه بکزر • درختی سدره وطوبایه بکزر • نوای بلبل وآواز دراج
دل وجان نقدینی ایلردی تاراج • شهزاده که بوستان سلطنتده بر نهال نیمه مائل
ایدی جان ودلدن اول باغک تماشاسنه مائل ایدی بو زمانده که شاه سفر دور و
درازه کیتدی شهزاده عادت معهودی اوزره تماشای باغ مزبوره میل ایدرک خدامدن
بر قاچ غلاملیله که خدمتنده دائم ملازم وآستاننده لازم ایدیلر سرو کبی جانب باغه
خرام ایتدی کفشکر کوردی که شهزاده نک افسر زر سرنده وجامهٔ پرکهر بدننده • و
جواهر عنبر مکرر کمرنده طینت خسیس وسرشت خبیثی مقتضاسی که مکر وخیانت ایدی
ظهوره کلوب ایتدی بو تاج زر وجامهٔ مجوهر وکمر پرکهر بنجه تازه دکانه سرمایه دکان

غاشیه م

همسر

بکله

بلکه داس المال هزاردکاندن حالا بریدار الملکدن دورددوماددی جمیع اهل حرمله
قبضهٔ قهرمده مغلوب ومقهوردر نصلاح وصوابت بودرکه برحیله فکر ایدم تا بو بریدی
دیار ماوراء النهره بلکه اندن دخی بعید ولایته وشهره آلوب کیدم برایه ولباس بلکه
کندو نفس نفیسنی دخی بهای نیکو آنه صاتوب باقی عمری جهانده فایده کمال فراغت
وتمام رفاهیتله کچوردم **بیت** چون جهان باقی دکل اولمز زمانه برقرار ⁕ فرصتی فوت
ایلمه الویرمسنکی روزکار ⁕ عاقبت اول خاکسار هوای نفس غدارندن غبار رفته آثار
واکابر وامانی زمین خیانته نثار ایدی مخدومنه قصد ایدوب غلامنه که محرم اسرار ایدی
اظهار ایدی وخدامک هر برینی برنوع دارو ایله لا یعقل ایدوب شهزاده نک دخی عقلنی
نایل قلوب اولدر تصدق سلطنی زدوز بورله کوهر کبی برصندوقه یاتوردی چون
شب عنبرآکوز جامه کحالدد بوره وعمامه قیرینی برسر ایدی **بیت** چون نیه نوردیده کرهن
ایدی خلوت سرای سبزده نکون صندوقی برجنازه یه اوردی که بادیتز کورد بوسر عثله کرد
راهنه ایرمزدی وسپهر جهان سرتاسر دیده ایکن اثرن کورمزدی **شعر** بجه جمازه کم بر اشتر
مست ⁕ اوکند بو کوره درهاموز کبی بست ⁕ اشاعه تیز ایزسیل روانددن بوقادوالک
چهر دوددخاندن استوار ایدی وکندو سمنده سوار اولدی که عمرکاروانی کبی دوندن
واجل ناکهانی کبی رسنده بیولت تیزلکده سکون کسردی برتاب چالاکلکده بعزت برق
ارخاء عنان ایتسه لر وهمندن کوی مسابقتی قپردی تازیانه کوستر سه لر برحمله ایله چرخ
آسمان کچردی **نظم** ایره مزدی نوزینه بجصرص ⁕ یدی منزلدی اکا هفت کشور ⁕ ایاغ
النده قالوردی بوناکاه ⁕ اوکندی صاوروردی بیچر کاه ⁕ غلامنه دخی بر باره بادپای
آهن خای رعد صدای عالم پیمایه سوار اولدی **بیت** سمیک السه سمیله ایره هیبت
هجوم ایتسه بجومه ایده سبقت ⁕ ایکی آت دخی یدک ایدوب یات ویراقن مهیا ایدوب
یوله کردیلر تا شب روز کیتی نور ظهور ایدنجه مسافه دور ودرازه قطع ایتدیلر ⁕
علی الصباح برمقدار آسایش ایدوب ینه سوار اولدیلر وبرق کبی مضایق مسالک و
مسایل ممالکدن مرور وعبور ایدوب ایکی کونده سرحد ممالک شاهیدن کچوب بر
ولایته دخی یردیلر بوجانبده خدمتکارلر هر بری برکوشه ده دوشوب نصف
النهاره دک بیدار اولمدیلر آخر الامر باغبانلرک حالنه مطلع اولوب هر برینه دوغن
بادامله سرکه تجرع ایتدوردی عقللری باشلرینه کلدی چون شهزاده وکفشکردن اثر
کورمدیلر واطرافی چندانکه جست وجوی ایتدلر نام ونشان لرندن خبر المیدیلر ⁕

کال

ضرورى كيفيت واقعه‌دن ملكه‌يى آگاه ايدلر • ملكه سبكبار رسوار اولوب باغه كلدى اول
سرو آزاده‌دن اثر كورمدى و اول كل رعنانك بو بوستاندن مسامنه شمه ايرمدى
نظم رفتم بباغ سرو خرامان من نبود • دان نو شكفته غنچهٔ خندان من نبود • چون ابر
نوبهار بهر سو كريستيم • كان سرو پيش ديدهٔ كريان من نبود • چون مادر مهربان نور ديده‌سندن
نشان بولمدى فغان نجان كدازه آغاز ايدى • و فرياد سوزناكى منزل سماكه يتشدردى •
شعر دكز كبى دوكوب كوزى يشينى • كهى كوكسن دوكردى كه باشينى • يره باغمور كبى باشنى
ياغدردى • دو تونى آهنك كوكه آغزدى • بويوردى تا اطراف واكناف باغى قدم طليله
تك و پوى ايده‌لر • و نواحى و ضواحى دشت و طاغى جد و جهد ايله جست و جو ايده‌لر • چون
تفحص فراوان و تجسس بى پايان ايدنلر سر منزل حصول مقصوده وصول ميسر اولمدى •
قاصدلر نا اميد دونوب صورت حالى عرضه انها ايدلر • ملكه‌نك جوهر رطوبت غريزه‌سى
آتش فرقت ولد عزيزندن ذوبان بولدى • و شمع سوزانكبى شعله چراغ تله يانوب مضمون
حالنده بو بيتك معناسى عيان اولدى بيت دارم امشب كرمى دردسركو نشنيتم زباى
تا سراپاى وجود خود بسوزانم چو شمع • اول كيجه تمام بيقرار اولوب آرام سوز دل ايله تمام ايتدى
و عمود دود دلى سقف افلاكه دكوب • و سينه دردپرورندن براه سرد چكوب بيتدى •
بيت همچو صبحم يكنفس باقيست كرديدار يار • دلبرم كر رخ نمايد جان برافشانم چو شمع •
آخر ارجعى الى ربك پروانه‌سى يتشوب شمع روح روانى كل من عليها فان تندباد ايله سوندى
و خرمن حياتى شعله هادم اللذات ايله كويوب دردى ع رفت از بن كلزار و خار حسرتش
در دل بماند • مجاوران حرم فى الحال صورت واقعه‌يى بر بريد هامون نوردله ملكه‌يه ابلاغ
و ايصال ايدلر • ملك دخى بالاستعجال الله معاودت ايدوب دار الملكنى مستقر اقبال
و مخيم عز و اجلال قلدى • و فراق فرزند دلبند و زنانك حون دائرهٔ امكانده اولنى
جزع و فزعده قصور ر و مدى آخر كار خط مصابره‌ته باشى قويوب نلچار حبل متين •
اصطباره تشبث ايدى كرد نمشلر بيت در چنين حالى چو با پير خرد كردم رجوع ع •
كفت مرجع نيست جز انا اليه راجعون • بو جانبدن كفتكو اول ماه سپهر سلطنتى شهردن
شهره كزدروب ولايت ما وراء النهره الذى جواهر زواهره دست تصرفى دراز ايدوب
آنى بر تاجره بيع ايدى ملك تاده اوزبل مقدارى بازركان خدمتنده اولوب نهال
قدى ياننك مادر تربيتيله نشو و نما بولوب ملاحت و فصاحتده برغايه يتدى كه يوسف
مصرينك بيع دواجى فاسد و بازار حسنى كاسد ايدى بيت صالدوغنده يوسف

طرتلدی کرچه مشکنه سن جانه طرتلورسن لایقسن اول بهایه • هر بار که اول کاکل کلزار خانه‌سیندن
طشره کلیدی هر کناده‌ن خاکپاینه هزار جان و دل نثار ایدرلردی و هر کوشه‌دن اول نهال
سرافرازك قد عمری دراز اولماغچون دست دعای جانب سمایه رفع ایدوب ایدرلردی **بیت**
عمر لیکم کذشتی برای دیدن تو • هزار دست دعا ز آستین روان آمد • بازرکان اهل تمیز و صاحب
کفایه ایدی و ذهن و ذکا و فطنتده زیرک ایدی چون شهزاده‌نك بو حالنی کوردی کندویه
ایدی من بعد بو غلامله مصاحبت بکا مصلحت دکلدر زیرا که اکر پرده خفاده پنهان
ایدم بوده نابودی یکسان اولور و اکر میان ناسده عیان ایدم فتنه هیجان ایدوب خلق
جهان اونك تماشاسنده حیران اولورلر بو مضمونه **بیت** رسید دلبر من ای نظارکی زنهار
ببند دیده کرت جان بکار می آید • صواب بودر که بو فارس میدان ملاحتی تحفه‌لر ایله
پادشاه فارسه ویرم که کرم شاهی برله دفتر جود حاتمی طی المشدر و بذل احسانیله جراید
سخاء آل برمکه خط نسیان چکمشدر مقرردر که بو غلامك اضعاف قیمتی بکا انعام
بیوره کرك و بو واسطه ایله پای استظهارم فرق فرقدانه ایرسه کرك پس بازرکان
آنی دیار فارسه ایلتوب تحفه طریقیله ملکه پیشکش چکدی پس شهزاده فارس کناریندده
ماه دن اوزنیل مقداری جدا دوشوب ماه تمام کبی منزل چاردهه یتشدی **بیت**
چارده ساله بتی چابك و شیرین دارم • که بجان حلقه بکوش است مه چارده اش • بنه خانه
اشرف مجدد و خاندان آبا جدده رجوع میسر اولدی ملك فرزندی حالندن غافل بازر
کانك
خلاصه تشریفاتزانی بیوروب خدام خاص سلکنده اختصاص و انتظام ویردی •
و علی الدوام اونك تربیتی بابنده اهتمام ایدوب آن زمانده اقرانی میاننده امتیاز
بولدی و اول حضرتیله که دایر خزانه عامره‌یه ملازم ایدی و تقویم جواهر و تمیز لآلی
زواهر ایچون اول آستانه‌یه لازم ایدی مألوف و مأنوس اولمشدی همواره اکا تعظیم
رعایت ایدردی و هر تحفه‌دن که اکا ملك احسان ایدردی جوهری‌یه حصه‌سن عنایت ایدردی
جوهری چون غلام ملکك کمال محرمیتنی مشاهده ایتدی طبع بدکوهرنده طمع خام ظهور ایدوب
کندو کندویه ایتدی بر حیله ایله ملکك خاتم خاصین غلامه کتوره‌یم و اکا استظهار
ایله خزانه‌نك مهرین بوزوب ذخیره وافر و جواهر فاخره کوتوره پس شهزاده‌یه ایتدی
ای سرو آزاد و ای مراد دل ناشاد هرکاه انواع احسان و اصطناعله بو کمینه‌یی یاد ایده‌سن
و هر کون اصناف الطافله خانه دل نامرادی آباد ایدرسن دلرم که بن بنده خدمت پسندیده ایله
اول احسانلرك بعضنه مکافات قیلم که هل جزاء الاحسان الا الاحسان بنم حقمده مبذول

اولن بعض مكارمك عهده سندن كلم • ملكك خاتم مباركنده براسم مرتسمدركه نقش خاتم
سليماندن دها كيمه كه اول نكينده بر انكشتري ميسر اولا خاتك فلك زير داننده منقاد • وملك
جهان معمار فرمانيله آباد اوله كم ديمشلر بيت كويا مهر سليمانست نقش خاتمش • هركه بلخود
دارد آيد درنكين ملك جمش • اكر بو زحمته متحمل اولورسن واول محلده كه شكر خواب استراحته
مستغرق اوله ذل انكشتريني آهسته انكشتندن چقاروب بكا كتوره سين تا انوك مهريني
سنك ايچون يازم وبر خاتمك فضه سنه قازم عنقريب سرير سلطنت فر جمال ايله تكليله زينت
بوله اما بشرط انكه عمال وزاري بجا مقرر قلهسن ع بخشي مرا زخون نوالت نوالهٔ جوهري •
شهزاده يه بو نقش عزيله فريب ويردي • تا كم خوابكاه ملكه دست جرأتي انكشت ملكه دراز
ايدي • وآهسته آهسته خاتمي انكشتندن چقرمغه آغاز ايدي • ملك بيدار اولوب غلامه
ايدي سنك خود اسباب وتجملده قصورك يوق ومال ومنالدن سكا كفايت ايده جك مقداري
وار بو جرأته باعث ندر • راست سويله كه بو خاتم سنك نه مصلحتكه يرار شهزاده تقرير
تجيدن عاجز اولدي • ونايرهٔ غضب قلب ملكده ملتهب اولوب مباني طلب قلوب انوك قتلنه
اشارت ويردي سياف هماندم كه غلامك اندامندن جامه سن چقردي • همان اول حالده كه
شاه انوك كيفيت حالندن آكاه ايدي • انوك كتفنده عيان اولدي • ملك آني مشاهده
ايده جك بيهوش اولوب سياف ملكك بو حالني كوره جك سياستدن ال چكوب • چون شاه
كندويه كلدي فرزندنك كوزلرندن اوپوب ايدي اي نور ديده صحبت كفشكرزادي نه
كرداب فراقه آتدي • شهزاده دخي عذرلر ديليوب ايدي اي شاه عالم پناه صحبت جوهري
كمراه بني كستاخلغه حريص ايدي • شاه جوهري يه سياست بويوردي • وشهزاده يه نصيحتلر
ايدي كه حال ماضيدن عبرت الوب • زمان مستقبلده بداصل وناكسلر صحبتندن اجتناب
ايله بو بلالولك امثالنه مبتلا اولميه سن • بو مثلدن غرض بودر كه خاطر عاطر شاهي يه ظاهر اوله كه
ناكس وخسيس النفسلر يله مصاحبت شاهي بنده وبنده يي سرافكنده ايلر • زيرا كوردكي اول
مقوله دندر كه • انوك مخالطتندن حذر واجب اولور • حاصل بو كه ملك آنوك تربيتنه مرحد اوزره
يتورمشدر • واعلا درجه رفعتي كوشه دكانن اكين • پايه حرمتي فرق فرقدانه يتشدرمشدر
شرط احتياط بودر كه • انوك تقربنده افراط اولنميه • وتربيتنده جانب اعتدالدن تجاوز
بيورلميه كه مبادا اكا خلل كلي مترتب اوله كه تداركي حيز امكانده داخل اولميه • شاه كلام
وزيره التفات اليموب ايدي • ارباب الدول ملهموندر ملوك وسلاطين نه تلقين دولت •
برامره شروع قلمزلر ونيچه دن الهام مهام خطيره يه خوض بويرمزلر نسب كريم وخاندان

قدیمك شرف ذات وكمال صفات آدمیده نه مدخلی وارددر سبب احترام وموجب اجلال واكرام
مآثر فضل اولوبدر مفاخر اصل ونسب دكلدر نظم از هنر خویش كشا سینه را * مایه
مكن نسبت دیرینه را * آب گهرها گهر تیر مجوی * زر چو گهر گشت شود زرد روی * شرف
بزرگوار دیمك اول كمسنه یه سزاواردر كه پادشاه وقتك نظر اكسیر آثارینه مظهر اوله *
ملوك عالی شاندن بریسی بو معنایی بو كلمه ایله بیان ایتمشلردر * نحن الزمان من رفعناه
ارتفع ومن وضعناه اتضع یعنی هر كسه كه دست تربیتله بز رفع ایدرز شرف رفیعی
فرق فرقدانه ایرر واول كه پایه قدرن پست ایدرز كوكب نحسی حضیض مذلته ایرر *
اثر نسیم لطفمز تنسم ایتسه غنچه سوده زاری دشتك گلزار ارم قلور * و برق قهرمز تحسنتم
ایتسه هزار خرمن اعتباری باد فنایه ویرور نظم نسیم لطفمز اسیدی روی خاكه اگر *
حیات تازه بولیدی ایچنده عظم رمیم * سموم قهرمز اسیدی قعر بحره كذر * صدف ایچنده
ایچنده اریدی دریتیم * چون بز بو جوانی دست همتله خاكدن كوتوردك * و فرق
رفعتی ذروه افلاكه یتوردك امیدوارزكه كاتمزانده خطا قلمیه * وزیر چون قدم همت
شاهی انوك تربیتی پاینده وثابت قدم كوردی ساكت ومتحمل اولوب بر دخی اول نوع
كلماته اقدام ایتمدی اما چون نجه بر زمان بو منوال اوزره كچدی ذركر دست احتیاج
كشاده ودوست اعتبار نجه دن نزیله كوروب پای خدمتی دایره استقامتده تحقیر مغلغا
ایدی وبیم امید و وعد ووعید ایله احوال خلایقه دست تصرفی دراز ایدی ناگاه *
دختر شاهك تاجی ایچون بعض جواهره احتیاجی اولدی اول نوع كه مقصود ایدی * نه
خزانه عامره ده موجود بولندی * ونه شهرك جوهرلرنده بولنه كوردی ذركر تفحص و
تجسس ایدوب خبر آلدی كه بر بازركان قرنده ایچلرین جواهر واردر * ملك انوك دكاننده
اولمقوله جواهر واردر ذركر طلب جواهر ایچون انكا بر كمسنه كوندردی * دختر چون جواهر
مقصوده انكار ایدوبنا اول قدر كه مبالغه ایدلر فایده ویرمدی * القصه ذركر آنی
جبر واكراه ایله بارگاهه كتوروب * دختر شاهه ایتدی انكا معلوم اولدی كه بو بازركان
بحه نك بنجه عدد كوهر شاهواری وارددر كه نظیرنی فلك جواهر زواهر له طبق زبرجد
نكار آسمانده جلوه ویرممشدر * ودیده مردم ومردم دیده صفا وصیقل اول لآلی آبدار
مثال مشاهده ایتممشدر * ودایه دریا تا دریتیمی صدفده پرورش قلمشدر * غواص بصیرت
اول كوهرلك دانه لر مانندی بر كوهر كورممشدر واشتمامشدر * بیت چو زهره بجوی
درخشنده كی * كروپرده ازنه بتابنده كی * وانوك تصرفنده بی حد وبعد یاقوت

والقبی ه

زمانی واردر که مادر خورشید تابان رحم کانده هزار خون جکرله پرورش قلمشدر • و کوره
سنکدل بچه‌یلر سینه سنده آتی جان کبی صقلمشدر **بیت** قطره‌های باده را مانند که
در هنکام وی منعقد کردد درون جامهای لعل فام • و بچه قطعه زمرد ریحانی واردر
که دیده مردم چشم افعی کبی انوک نظاره سندن خیره قالور • و مردم دیده اول سبزه
دلکشانک مشاهده سندن نور و ضیا حاصل قلور **بیت** رو بنور بصر فزون معلوم شد •
کز سبزه سود روشنی چشم فزون • و درج جواهرده هزار قطعه لعل بدخشان واردر که
کلزار بستان کبی ابصار اولی الانظاره آتش التهاب ایدر • بچه دانه خوشرنک
صافی فیروزه سی واردر که سبزه آسمان لطافت الوانی اندن اکتساب ایدر **بیت** لعلش
نمونه ز سهیل عقیق رنک • فیروزه اش نشانه از چرخ سبز فام • ملکه فرمان ایتمک کرک
بو دختر اول جواهری حاضر قله • و قیمت وقت هر نه ایسه برزن آله اکر طوع و رغبتله
احضار ایدوب بها تعیین ایدوب فبها • والا تأدیب و تهدیدله دید ورمک کرک •
بلکه تشدید و تعذیبله کتورمک کرک • شهزاده دختر بازرکانه احضار جواهرله
فرمان ایدی دختر حصار انکاره کندوی تحصین ایدوب ایمان غلاظ و شداد ایله ایدی که
اکرچه بنده جواهر چوقدر اما سیز توصیف ایدوکلر اوزره بو قدر جمیع مخزون و مکنونی
عیان ایدی رکنده وده اولن خرده و ریزه لری درمیان ایدی • ذرکو معیار اعتبارنده
تمام عیار کلمه یوب تجربه و تعریضله ملکه‌یی زور و زاریله اقرار ایتدرمه سنه تحریض ایدی
دختر شاه خودبین ناقصات العقل والدین جام جهالت انجامندن مست و بیخود ایدی •
و دمدمه شیطان اوکا یار • نخوت سلطنت و تجبر نفس خوانخوارنه مددکار اولوب
بازرکان زاده‌یی پنجه شیر شکنجه عذابه کرفتار ایدی • دختر بیچاره زخم چنکال
عقابین عقابه تحمل ایده میوب مرغ روحی قفس تندن نا و جور اولوب آشیانه عدمه
کتدی • مادر و پدر و سایر متعلقات دختر فریاد و نفیری چرخ اثیره کوش ماه و
پروینه ییتوردیلر • و زیر صافی ضمیر صورت واقعه‌یی تقریر و قطمیر لوح خاطر شاهه تصویر
ایدی • ملکک بو فضاحت دودیکر روزنه حرمندن صعود ایدی زاویه سینه سن
تیره و دیده غیرتی خیره قلدی • اکرچه ظاهرا اظهار رجالدت ایدوب اول حکمی امضا ایدی
اما تلطف برله ورثه دختری نواخت ایدوب مال بسیار ایله ارضا ایدی • و دخترک
نظر شاهانه‌دن دور و عاطفت بیکراندن مهجور ایدوب و اول لئیم ستمکارک
مصاحبتی شامیله شهزاده نامدار دیده اعتباردن ساقط اولوب کوکن قیدی •

تاب

ایدوب

حسینقی

حضیض مذلته هابط اولدی ذکر ستمکر نیم انتقام سلطاندن فرار ایدوب ترک دیار
اختیار قلدی شهزاده بونی مناسب کوردی بر قاچ کون شهردن چیقوب ملکک باغنده
ساکن اوله واول وقت که عواطف قهر شهریاری سکون بوله وزبانه آتش غضب جهانسوز
پادشاهی اطفا پذیر اوله بعض خواصنک دامن شفاعتنه تشبث ایدوب حرم سرایه خرام قله
پس دختر دایه مادری ایله پدرینک باغنه کتدی ذکر بو حالدن خبردار اولوب
ملازمت ملکه شتاب ایتدی شهزاده ذکری کوردیکی اضطراب ایدوب ای بدکردار
شوم دیدار حیف وهزار حیف اول نظاره که سکا دکل بلکه سنک صورتک نقش ونکار اولنی
دیواره متعلق اولا بیت حیف باشد نظر بدیواری • که بر و صورتست نکار کنند • سنده
نیه کلدک که بر فتنه غباردن دخی قوپره سن • وطریق طمع وحرص له بر فساد کلیه دخی باعث
اولاسن نوردی وار کیت • ملازمت آستانه‌دن فراغت ایت • که من بعد سنک ملاقاتک
بکا وبال وسکا مصاحبت احتمالی محالدر • ذکر خایب وخاسر شهزاده نظرندن کتدی
وسراسیمه وپریشان حال باشی اولوب بیابانه توجه ایتدی کیدرکن اخشام اولدی وابر
تیره پرده سیاه فامی فضای هوایه قالدوردی • باد بر نفس بردله ستاره لرک چراغن
سوندردی بیچاره بو اصل زمانده که کویا عرصه زمین او ذره یر یرنا آسمان غبار بیله
اولنمشدی وتوده هوا دوده قیر وقطرانه دونمشدی بیت قنادیل شب قدری چو یاندی
هوا دود ایله قطرانه بویاندی • پریشان حال قدم استعجال ایله کیدرکن قضای الهی اول
صحراده شکار سباع ایچون بر چاه حفر اتمشلردی اتفاق بر بیله بر بوزینه وبر مار اول
چاهه دوشمشلردی • ذکر که بو خلقک رهکذاری او ذره جهل جامن قوردی راه راستی
قویوب بو حیوانلرک عقبنه اویوب بر چاهه دوشدی نظم ای که تو از ظلم چاهی میکنی
از برای خویش چاهی میکنی • کرد خود چون کرم پیله بر متن • بهر خود چه میکنی اندازه کن •
بو حیوانات که قعر چاهه دوشدلر چون جمله سی دام بلایه کرفتار اولدلر هر بری کندو تشو یشندن
آخره ایذایه متعرض اولمیوب اتفاق بنجه کون بو حال اوزره قعر چاهده قالدیلر تا بر
کون اهل شهردن بر سیاح عزیمت سفر ایدوب اتفاق راهی اول چاهه راست کلدی وانلری
بو حالده مشاهده قلوب پریشان خاطر اولدی کندو کندو ایله فکر ایتدی که سایر چاره
جهتنه اما بو دردمند آدم اوغلیدر بو ورطه محنته کرفتار اولوب بلادیه حمایته ترتیب و
سر منزل حیاتدن بعید در مقتضای مروت بو در که هر نه وجهله که میسر اوله خلاصنه
سعی ایدم وبو عملک ثوابی ایچون ذخیره قلم بس بن یوم لا ینفع مال ولا بنون بولوب

بو طرفي بره بركيدوب وبر جانبني قورجاقه سرقندي في الحال بو ذينه يا پشوب سرجاهه چقدي
بو دخي مازمسابقت ايدي ۔ اوچنجي نوبت بيبر بچه سن برسنه ايلدي چقدي چون يوللي
جان عزيزين خلاص ايدلي سياحه دعالر ايدوب ايتدلر **بيت** كا دودلت باشد آن به سعي
ما كوكاه كاه چون تو مطلوبي بسر وقت طلبكاران رسد ۔ بلمش اولكه هر بربزه سندن منت
عظيم حاصل اولدي ونعمت جسيم متواصل اما حاليا بزه انوك مكافاتي ميسر ومجازاتي مقدور
دكلدر ۔ بو ذينه ايدي بنم مقام بو كوه دامننده در كه بو شهره متصلدر اكر التفات ايدوب
منزلمزه مقدم ميمونله تشريف بيورلورسه اميددر كه اجراي حقوق خدمتده قصور واقع
اولمیه ۔ بر ايدي بنم دخي مقام حوالي شهرده فلان بيشه ده در سويله كه اول موضعه
كلوب بيوره سن مقدور وقت اولدوغي قدر بنم خدمتي يرينه كتورم ما ر ايدي بنم دخي
مكانم بو شهرك باروسنده در سويله كه سعادت مساعدت ايدوب كلبه احزانمه قدم
رنجه بيوره سن بقدر الامكان بو احسانك مكافاتني كوره سن اما عجالة الوقت بزدن سكا
بر نصيحت مناسبدر كه انوك استماعي سكا فرض وواجبدر زينهار كه بو كمراهي زندانجاهدن
چقرميه سن كه آدمي بد عهد اولور واحسان مقابله سنده اساءتي لازم بلور انوك
جمال ظاهرنه فريفته اولمامق كرك وقبح باطن ومضرت افعالندن احتياط قلمق كرك
بيت بكذر از صورت وسيرت بصفا دار انكه ۔ آدمي شكل بود كو بتر از دو باشد ۔ اكثر
اهل عالم آرايش صورته مايلدر واصلاح معنيدن غافللردر علي الخصوص بو آدم بچه‌دن
كه بن انله همدمدر صورتا بو سفدر معنيده كرك انوك خلق وخصلتني تمام تفرس ايدوب
سيماسنده شمه‌ء وفا مشاهده ايتمه‌مشدر ومشربنده علامت صفا معاينه قلمه‌مشدر
بيت وفا مجوي زخوبان كه هيچ كس نه نشنيد ۔ كه بوي مهر ووفا آيد از مصاحبتش ۔
بنم نصيحتمزي سمع قبول ايله استمه‌ز سك وبو بيلوم موجبنجه كه محض اخلاصدندر منبعثدر
آرايش ايتمزسك بر كون اوله كه نادم اولسن اما ثمره‌ء ندامت مثمر مثمر اولمايه ۔ اوله
سياح انلره اعتماد وكلماتلرينه التفات ايتميوب طرف ديگر سيني قورجاقه صالي ويردي
وسياحت في غرضي كوش قبول ايله استماع ايتميوب ذكري دخي طشره چقردي ذركر دخي
سياحه اعتذار ايدوب شاهك بوندن اعراض وتنفر ايتدن وكندونك خوف و
خشيت ودهشتندن برشمه اظهار ايلدي وتضرع ايدوب التماس ايلدي كه بر كون انوك
جانبنه قدم رنجه بيوره سن شايد اندوكي احسانك مكافاتني شرطي يرينه كتوره ۔ سياح
ايدي حاليا پاي عزيمتي ركاب سياحته قويسه‌م بر قاچ كون عرصه‌ء زمينه كتسم كرك ۔

اكر

وقدم عزمله اطراف عالی سیر ایتسم کرك اما شرطم بو اولسونکه اکر قضادن امان میسر اولورسه
وقهرماندن قدر مساعدت کوستررسه بر دفعه دخی شرف صحبتکه مشرف اولورز ولنعمت
وصالکوزی غنیمت بیلورز ع کر عمر بود باز بخدمت برسم بو معاهده اوزره بری برینی
وداع ایدلر همان اول مکاندن هر بریسی کندو مقصدلرینه کیتدلر سیاح دونوب بولنه
کندی ذرکوك تربیتندن بیشمار ذوق ومواعظ ودری استماع ایتدوکندن منفعل وپریشان
دختر نك شناعتندن تمام منقبض وبالکلیه انوك جانبندن متنفر ومتعرض هر بارکه
مادری تضرع ونداری ایدی شرف التفات بولمدی وهرچندکه اکا وسیله شفاعت
تشبث ایدلر موقع قبولده واقع اولمدی تا بو حال اوزره بر ییل کچدی سیاح بیچه
قطع ایدوب چوق ممالك سیر ایتدی وبو مدتده تمام اوچوز عدد زر خالص تمام عیاردن
الدکوزدی آخر داعیه حب الوطن ظهور ایدوب کندو بیله فکر ایتدی که هرچند دیار
غربتده احوال بتمام مراد اوزره وعیش بسا ساعت دولت دنیا که سرمایه سعادت عقبادر
اندیلا اوزره اما شعر کوکلم طولدی آرزوی وطن چاندر ما غن برایدی بوی
وطن هوای منشا مولودم مزاجمه سازکاردر وآب سرچشمه وطن کام دلمده زلالدن خوشکوار [margin: دُرّ]
بیت اکرچه نرکس وازهار سیم وزر دارد برای نرکس هم خاك آستانه بس دیار
غربتدن وطن اصلی جانبنه یوز طوتدی وشب هنکامنده اول بوزینه نك مقامی اولان
کوهك دامننه یتوب انده نزول ایتدی کیجه دن بر مقدار کچجك قضای الهی ایکی دزد
خونریز فتنه انکیز که مریخ خنجر کذار انلرك زخم سهمندن دلسکارندن وهم ایدردی
وسماك نیزه دار انلرك هول تیغ خونبارندن سپر ترس یوزینه چکردی بیت چشم
دلبراندن ترکتر وخونریز بقصد خون مردم تیغ مایتر اول منزلده آنی خالی بولدلر
نقد جسندن زنبی وارسالوب التون وایاغن خم کمند له باغلدلر وبر خطرناك واده که
شا رعد زندو رایدی شویله شکسته وبسته بر دره یه بیچاره یی الصدیارده کندو بیله
فکر ایتدی که هنوز حیاتدن برموصفحه زندکانیدن نسبق میسردر تشهد حمد وشکر
شکر رب العالمین کام دلدن مکرر ایتمك کرك مثنوی هر ایشکده خدای یاد ایله
خاطرك یاد سله شاد ایله قلبکی ایمه بر نفس غافل غافل اولمو خطادر عاقل دی
بونی کلسه بر بلا ناکاه حسبی الله لا اله سواه مرد سیاح اول کیجه تا صباح فزع ناسانی
کاردنه باروی صبر تزلزلدن علاج ایدوب حکم قضا وفرمان قدره رضا ویردی وقت سحر
دردقیدوبندن زنبی طاقت اولوب فریاد وزاری یه آغاز ایتدی بومضمونله بیت

فریاد بسی کردم و فریادرسی نیست • کویا که دردین کنبد فیروزه کبی نیست • وابر دیده سندن باران
حسرت یاغدردی و دود سیاه آهی آسمانه اعدردی ناله خانکدازله ایدی دریغ که
بو مهلکه عنادن بیچاره قالدم کمسه بنم حالمه مطلع اولمدی و بو درجانسوز لجه فنایه
طالدم کشتئ امیدم کناره وصول بولمدی شعر بند لها یاغم الرسبة • حسرتیله
ضعیف و دلخسته • بر یکا محنت جلای وطن • بر یکا شدت بلای دشمن • بو محلده مکرا اول
بو زینه طعمه طلبنه کنا هندن چیقوب اطرافده شی کشت ایدردی بو آواز دردناکی ایشیدیجک
بو صدادن آشنالق رایحه سنی استشمام ایدی ع آواز آشنا نفس روح پرورست • و همانذم
صدانک عقبنجه کیدوب سیاحک سروقتنه کلدی چون یار قدیمن بسته بند و بلاده
کوردی و چشمها حسمندن نسیل سرخون دوانه ایدوب ایدی ای یار عزیزم نه حادث اولدیکه
سکا بو بند و بلایه دوشمکه باعث اولدی سیاح ایدی ای برادر محنت آباد دنیاده •
بر قوندیغی غصه و جراحت بر جام محبت نوش ایتمه مشدر و خزانده روزکارده بر احد
بیرنج و آفت بر کنج لطافت کورمش و ایشتمه مشدر بیت کسی عسل نیخشید از دکان نحورد
کس رطب بیخار از بن بستان نچید • هرکاه که بر کمسه نک بو نکته دن آکاه اوله • و بو اسراردن
خبردار نه غصه خار آزار جهاندن نه بر خزان کبی ایشک ملامت دیزار ایدر • و نه جلوه
ازهار تازه روزکار غدار ایله موسم بهار کبی طرح تر و خرّم ایدر که نه اونک غمنه
مدار مسیر دونه سروینه قرار مقصوددر نظم اونک کم عقل کامل اوله یاری
جهان حالندن آنلور اعتباری • کوروب بو چرخ کردونک اضطرابن • زمانه سرعتیله انقلابن
نه اقبالندن اولور تند سرکش • نه ادبارندن اولور جانه آتش • پس سرکذشتی من
اوله الی آخره حکایت ایلدی بو زینه ایدی خوشحال اولکه باب حصول امید کشاده
و اصحاب حصول لطف آماده در بیت در نومیدی بسی امیدست • پایان شب سیه سفیدست
میسر اولدوغی قدر بو حالک تدارکنه سعی ایتمک کرک اما حالا بند و بلادن خلاص
ایتمک جمله دن اهمدر پس سیاحک بندلرینی چوزدی و چوزولمکه قابل اولمیانی بیچه
دندانیله چکوب اوزدی و آنی اکرام و اعزازله خانه سنه ایلتدی و خشک و تر میوه
لرله ضیافت ایتدی و زبان التماسله ایتدی لطف ایله بو کون بو منزلده نظر ره کتمه •
و دل فارغله بستر آسایشه یاش توقف سنه حرکت ایتمه تا بن بینه کلم و دیدار شریفکله
مشرف اولورم دیدی • و سیاحی بو بو صحرامیلرک ارده دوشدی • صحرامیلر خود
سیاحک رخت و نقدینی کوتوروب اوکیجه تمام کتمشلر ایدی و علی الصباح کوفته و مانده •

بو سرچشمه یه یتشدیلر دی ولشکر خواب کشور دماغلرینه هجوم ایدوب رختلرن پشت لرندن
ایندروب اندن یاتمشلر دی قلب امین وخاطر مطمئن ایله خواب وحضوره وارمشلر دی
چاشتگاه بو زینه انلرک سروقتنه یتدی وانلری خواب غفلتده بولوب فرصتی غنیمت
بیلوب رختلرنی دندانی ویله یرتدی اول بدره زری کوتوروب بر کوشه یه وزیر زمینه
پنهان ایتدی بعده ینه کلوب اول کاه اولان سیاحک بعضی اسبابنی دخی الوب بر موضعده
مختفی قلدی حاصل کلام سیاحک تمام رختنی دزدلرک بعضی ذی قیمت متاعلرن
که بو طریقله الوب کیدوب تلف ایتمشلر دی بعض اماکن ومکانده پنهان قلدی ووارقدن بر
درخت اوستنه چقوب انلرک عاقبت کارینه دیده اعتبار ایله منتظر ومترصد اولدی
بر زمان کچجک حرامیلر خوابدن بیدار اولدلر ورختدن نشان کورمدیلر سراسیمه و
حیران جست وجوی ایچون هر طرفه تک وپوی ایتدیلر الحاصل نه بر سی که اول طایفه رئیسی ایدی
ایدی ای برادرلر بو سرچشمه آدمیلر مقرینه بکزمز و دخی آثار اقدام انسانی بو چشمه
حوالیسنده کورنمز ظاهر بودر که بو صورت آدمی زاددن تصادر اولمه مشدر
وظن غالبم بودر که بو جایکاه پریلر خوابکاهی وغوللر آرامکاهیدر بز کستاخانه
بونده کلدک اولمز بو زمره بوددق بعده ایاغمز اوزادوب بی ادبانه یاتدق اولوق
بی شبهه بوبنده انلر چشمید هنوز محل شکردر که بزی هلاک قصد ایتمدیلر صواب
بودر که من بعد بز بونده طورمیه وذکر بونده توقف ایدرسک سوبله کلمودر که
بیلک جانمز اولسه بر بیسنی دخی قودرمیه وز مثنوی هست درین بادیه دیولاخ • خانه
دل تنک وغم دل فراخ • هر که درین بادیه طبع ساخت • چون جگر افسرده وچو زهره گداخت
هر که درین راه کند خوابگاه • یا سرش از دست دود یا کلاه • پس دزدان دل ترسان ایله اقدام
وخیزان راه بیابانی طوتدیلر کتدیلر وبو زینه انلرک معاودتندن خاطرین جمع ایدوب
فارغ البال کلوب صورت حالی بالتمام سیاحه اعلام ایتدی اول کیجه سیاحی محافظه ایدوب
صباح که دزد دست لباس ظلمانیله سرچشمه خورشید نورانیدن رخت قاسی کوتوردی
وسیاح مهر جهانگیر بند ظلمتدن خلاص بولوب کند ومنزلته قدم کتوردی نظم
صبحدم چون نسیم غنچه کشای • اولدی غمکینلره فرح بخشای • سوقلره بسته دیللر اچالدی
جمله اطرافه نور صاچلدی • بو زینه سیاحی اول سرچشمه یه ایلتدی • ونقد معهودی
و دزدلر الدوغی وسایر اسباب موجودی دریا زالدی • سیاح کندو حقنه قانع
اولوب سایر اسبابه دست تصرف دراز اتمدی • وبو زینه یی وداع ایدوب

شهر جانبنه متوجه اولدي اتفاق يولي اول بيشه يه اوغرادي كه بر بوك سنكي ايدي و دا ستكلدي
ادا قدن شیر ژیان كبي و بر بير غران نمايان اولدي سيلح اول سكل مهيبي كوريجك خوف و
مهيب قلبنه يول بولدي بر آواز ايتدي كه امين اول كه اندوكك خدمت هنوز يادمده در
بس قرشو كلدي و اعتذار ايتدي بر زمانکره التماس ايلدي كه بر ساعت توقف ايليه سيلح
انك رضاي خاطري ايچون ملتمسني تقبل ايتدي و بر نشان مهمانه لايق نزل طلبنه هر طرف
كشت ايدوب تا شهزاده اولدوغي باغه يتدي شهزاده سي كوردي كه كنار حوضده اوتورب
لهو و لعبه مشغولدر و كردنده بر مرصع قيمتي مقتول وار در بر كوشه دن چيقوب بر پنجه
ايله آني هلاك ايتدي و يوزانكي مهمان سياحه تحفه ايلتدي سياح دخي رسم اعتذاري
رعايت قلدي و امر سباعي وداع ايدوب شهره متوجه اولدي بو اثناده زركر آشنانك
احوالني فكر ايدوب خاطرنه بو خطور ايتدي كه بو بها لر و ساعدن حسن عهد مشاهده قلدي
و انلر كه آشنالقدن بونجه فايده بولدوم اگر زركر بنم قدومدن خبر اله هر آينه بنم
مقدمه انواع اهتزاز كوستروب كرك و انوك امدادي رعايتيله بو دنيانك بهاسي منتهاي
و يوزه كورك و بو بيرايه دن كه كنجينه جواهر ده قيمت و افزايه كوستره كرك زيرا كه انوك
بو بابده بصارتي كاملدر و هر بيرنك قيمتنه وقوف و معرفتي شاملدر سياح
بو نيتي ايتدي علي الصباح شهره يتدي اول وقتده مكرر آوازه هلاك دختر شاه اهل سوقه
شهرت ويرمشدي و خلايق سراسيمه و حيران بارگاه شاه جانبنه روان اولمشدي زركر
دخي تحقيق خبر ايچون كوشه خلوتدن طشره چيقوب بيلدي كه ياران قديمي كوره
و حقيقت واقعه دن خبر صورة ناگاه سياحي كوروب استبشار تمام ايتدي
و اجلال و اكرام ايله آلوب كندو مقامنه التدي و رسم پرسش خاطردن صكره بر دفعه
دخي كندو واقعه سابقه سن و ملازمت شاهدن دور اولوب بيكس مرتبه يه
تنزل ايتدوكن و مال و منالدن نسنه قالمایوب مبالغه مبلغ كندوكن بر سبيل
تفصيل تقرير ايتدي سياح اكا تسلي ويروب ايتدي اي برادر اكر سنك معاشك انسانده
نقصان و قصور قالديسه و خرمن ثروتك صرصر حوادثله صاورولوب باد فنايه
كتديسه غم يمه كه بنم بو قدر عدد دينارم وار در تمام عيار و بر پيرايه م وار در كه
جواهر زواهري اخكر نار كبي پارپار دينار بحمد الله كه تميز عيار زرده صاحب عيار سن
نظرسنده تقويم بها جواهرده استاد و ماهرسن غمدن شرط بو نلري نقد ايله
لوتقنا ئمه و مرادك اولدقجه آلوب خرج ايله تكلف چكمه بوني ديدي و همان ندم

قلدم

الظهار

ذذكر

زردوکوسی نظرندن قودی زرکوبی نکاه ایدی پیرایهٔ دختر شاه ایدوکی بلدی بشاشت
تمام ظاهر ایدی و ایتدی بو جواهرک قیمتی اعداد ارقام حسابندن متجاوز و ذهن اوهام
حساب بونک بهاسنک مقدارندن عاجزدر کوکلکی خوش طوت که همان بو ساعت خاطرکی
فارغ قیلم سن بونده سلامتله اوتور تا بن کلم سنی بونده بولم بس کتدی و بر ایتدی عجب دولته
ایردم و عظیم غنیمته اله کچوردم اکر اهمال ایدوب فوت فرصته رخصت ویرم فواید خرمندن
دور و منافع تجربه دن بغایت مهجور اولورم بوندن سابق مزاج پادشاه بکا متغیر ایدی
و اول وحشت سببیله بندن متنفر ایدی چون بو واقعهٔ جانکاهدن آکاه اوله
لاجرم متألم و اندوهناک اوله و دخترینک قاتلنی ارایوب بولمقده هلاک کوره و بو علیه
نک دفعنه بوندن اولی حیله و بوندن اقوی وسیله میسر دکلدر که سیاحی شاهه
تحفه ایلیم تا طریق قصاصله سیاست ایلیه و شاید که بو خدمت واسطه سیله کناهمی عفو
ایدوب بنه اسکی مرتبه می عنایت ایلیه همان دم عزم عندی مصمم ایدیکی اقدام ایلدیکه
شاهه وارو بحیرات تمامله ایتدی بو حادثهٔ عظمانک اصلنی تفحصده سعی بلیغ ایتدم
و شاه دولتنده ملکک پیرایه سن قاتلی الندہ بولوب طوتدم شاه فی الحال بر سرهنک
ارسال ایدوب و سیاحی احضار ایدلر بیچاره چون زهنجار کاری مشاهده ایتدی
ذرکو خطاب آمیز خطابه آغاز ایتدی بیت کشتی ما بدوستی و کس نکشته بود زین زاد
ترکسی راه کر بدشمنی · اکرچه بو قضای آسمانیدن تاما بو دکل هزار بونک کبی لوبجا ارزاندر
ملک کمان ایتدی که بو کناه کاردن انکاره مجالی یوق لاجرم جرمنه اقرار ایلر و بو کلامی
بدکردارلغک مکافاتی جهتندن سویلر بیرایه دخی بو معنی تحقق و بو مظنه مصدق
تا بو یوردی که آنی اقبح هیئات اوزره برخره بندوره لر و تشهیر ایدوب اسواق و شهری
کزدوره لر بعده بندکرانله مقر زندانه قویالر کیده لر چون شرایط تعزیت تمام اولدی
و لوازم مصیبت انجام بولدی استدی سیاستله قصاص ایده لر اول ساعتده که سیاح بیچاره
بو فضاحتله کردکو دشهری کزدرلر ماربالای بادزوریده عبرتله نظاره ایدردی
چون بانا دمیدبانی بسته بندو بلا کوردی عقبنه دوشوب زندانه کوردکدن صکره حضورنه
کلدی و حالنی خاطرنشان صورت واقعه‌یه واقف اولنجه خروش ایتدی و ایتدی
بن سکا دیمدمی ایدی که هر دیو و دددن بو دخی بدتر ددد و اساءت و احساناتلر قتنده
یکساندر عیب و هنر انلر مذهبنده برابردر اول زمان بارانینی غوغاک کلامینی
اصغادن ابا ایتدک و شاید خللدن خالی مناصحی استماعدن امتناع ایتدک جزم ایلدم

ایلدی

مدیدکو

حال و مآلك ندامته یتشسه کرك ۰ و اول کفران النعمه ایدوکك انسانیت مکافاتنه سکا اسناد
اتسه کرك **بیت** من همان دوز زفرهاد طمع بریدم ۰ که عنان دل بشیدا بلب شیرین داد ۰ سیلح
ایدیکی ای صدیق صادق ۰ وای رفیق موافق حالا بونمك ملامتدن که بنم جراحته اکوسن ۰
ریش دل و تشویش خاطر لا یعقلدن غیری نه حاصلدر ۰ بکا بو دردیتیکه بندیارانی ارجمندی
کوش هوشمه بنداعمه مکدن **ع** بدنام عالم اولدم و رسوای عام هم ۰ بوندن غیری الم دیده
کران و غم جبس وار زندان ملکه بیم هلاك جانم هم **بیت** بکا یترمی بو جانمده کی ریش
اوزرین سندخی ریشی اوستنده ریش ۰ حالا بر حیله تدارك ایله که بو غایله احسن وجهیله
دفع اولنوب بو بلیه اوزرمدن رفع ایلیه سن ۰ مادرانتدی دون کون مادرشاهه بن
سن دندان لعاب زهرنمدن بر چاشنی ویردم که بقراط زمان بلکه جالینوس دوران انوك
دارویی و درماننده حیراندر ۰ بو کیاهی آل محافظه ایله علی الصباح کرسی بارگاه شاهه
ایلتهلر صورت واقعهدن آنی آگاه ایله بو کیاهی کاویزتا ملسوغ بجرع ایدوب شفا بوله
شاید که بو چاره ایله راه خلاص و طریق نجاته ظفر بوله سن ۰ سیلح اکا ثنالر ایدوب دعالر ایدی
و مادرانی وداع ایدوب سوراخنه کردی ۰ و سحرگاه بلا شاهك بام قصرینه چیقوب دوزنه د
آواز ایدی که حضرت پادشاه آگاه اولسونکه علاج زهر ملسوغ و دوا درد ماری کرنیده بر کیاه هدن
که حالا اکا مالك سیلحدنی کناهدر ۰ اول وقتده مکر ملکك ماردنیك بالینی یانده اوتو
غم فوت دختری الم دردماردی ایله جمیع ایدوب مرهم زخم ماری اطبا ایله استشار
ایدردی اولقدر که تریاق مانع زهر آب و دوافع سویله معالجهده قلدلر ۰
مفید اولمدی چون بو آوازه کوش ملکه یتشدی بیوردی که بام قصر اوزره کیم وار ایسه لر
و بو کلام نه جهتدن کلور تجسس قلهلر ۰ اول قدر که پاسبانلر جست و جوی ایدوب تنك دو
بولدیلر بام اوزره نوع انساندن بلکه جنس حیواندن نام و نشان کورهمدیلر پس بو کلام
حمل اولدی که بو صدا انك صاحبی هاتف غیبی اولم ۰ علی الصباح سیلحی زنداندن چیقروب
درگاه شاهه التدلر و علاج زخم ماریاندن استکشاف و استفسار ایتدلر سیلح دعا
ایدوب ایدی **بیت** همیشه درکه عدل و جناب احسانك ۰ چو کعبه مقصد حاجات
اهل عالم اولا ۰ ای حضرت شاه عالم پناه تشویش چکمه که بو زهرك تریاکی بنم الیمدهدر
انشاالله همان بودم ملکه جهانه شفا کامل حاصل اوله ۰ و باذن الله بو دارو ایله ضرر زهر مار
بدنندن کلیا زایل اولسه کرك ۰ اما توقع بنده بودر که کوش هوش ایله حال مظلومان
بیکسی اصغا بیوره **نظم** جنان حسب کاید فغانت بکوش ۰ اگر دادخواهی برآرد خروش

درین جایکه هرکه بد اندیشت جهانبانی اوڭا سزاوار نیست • مشام دل شاهی کلام سیلحدن
بوی صدق استشمام ایدوب تلطف طریقیله بویوردی که شیمدی توقف سر انجامکی مبدادن
منتهاسنه دك اعلام ایله • وبی تکلف آغاز وانجام حالاتك بیاننده سعی واهتمام ایله •
سیلح جرأت تمام ایله اقدام اوزره کلوب جریء البیان • وفصیح اللسان اولوب سرگذشتن
بروجهله بیان ایلدی که ضمیر منیر پادشاهه اول بیچارهنك برائت ساحت ذمتی روز روشن کبی
عیان اولدی • بعده اول گیاهی سیر ایله حل ایدوب ملسوعه ایچوردی همان ساعت
شربله برائت وعلامت صحت بدننده ظاهر اولدی • سیلح قصاصه بدل همت خسروانیه لایق
خلعت گرانمایه ایله اختصاص بولدی • ذکر ایدیلکون دارایی دارده انتظارده ایدی
که تا سیلح بردار اولوب • اول حقداردن شرخ تمام عیار کندویه قالیدی • وپادشاه قاتنده
اول تقرب وجاهی که سابقا بولمشدی ینه بولهیدی • ناگاه مثال واجب الامتثال
صادر اولدی که سیلح بیچارهیه نعم البدل • ذکر غداری بردار ایدهلر • انلرك آیین
مذهبلرنده بویله ایدی که بجز برگناه حقنده بر مفترینك افتراسی ثابت اولوب • اول
بهتان ضمننده انوك غرض فاسدی ظاهر اولسه • اول عقوبت که اول متهم مظلوم حقنده
اقامت اولنسه گرك ایدی • اول کذاب غماز بابنده تقدیر اولنوردی • همان بو دستور
اوزره اول غدار بدکرداری که کندوی فتوتی واریدی • تن بوی مروتی بردار اولندی
وعرصه خاکی لوث جیفه ناپاکندن که مجموع غدر وفساد • ومنبع جحود وعناد ایدی
پاك اولوب طریق مکافاتله کندو فعلنك جزا وسزاسن بولدی • بیت • صاغمغل غدار
برخوردار اولور • پاك کیسه لو دیباسی یا بردار اولور • ونه عجبی بیمثل بونی که • نظم
درین دار المکافات انکه بدکرد • نه بلجان کسان باجان خود کرد • اگر خواهی نکو باشی نکو باش
همیشه راست کادر راست خو باش • بودرا اول مثل ملوکك طریق سلوك اختیار خواص
وراستان سلاطین تفحص احوال ارباب تقرب واختصاصده اکرملك حلبی ذکر ایدر اصل
نیادی تربیت ایمیدی • دختری خون بیگناهه متعرض اولمزدی • وشکنجه سر بیچه
برله مکافات بولمزدی • عموم وسلاطینه واجبدرکه شیمدی بحرانه بر احدی تربیت ایمیه لر
وعلی الغفور بر مراده قضا بر فرمانه امضا بیورمیه لر • ویقینا بلکه انسان قتنده
لطف واحسان ضایع اولمز • وجزا اسائت وعصیان راه بوده نسیانده قالمز •
بیت نفس نفیس تیره جز وشر ومنك بد • کورسه احسانی اولور تمرد تا ابد انسان
بر بغه سیل خدمت ایلرقولی لکازاده اولور • اوله مز آزاده هرکز بنده احسانه اولانت •

چون قرار قضا سراپرده نك دولتلر اوج آسمانه ایر کوردی و کار فرمای قدر تاج کرامت

و افسر خلافتی انلرك فرق فرقدانه ارزانی کوردی و لجبدر که بذل مجهود ایدوب انلردن نیره عمل

وجوده کله که سبب سعادت دنیا و موجب حصول نجات و وصول درجات عقبی اوله نظم

هر مددتی نظر بکسی میکند سپهر • هر نوبتی زمین بکسی میدهد زمان • چون کام جاودان مقصود

نمی شود • خرم کسی که ماند از و نام جاودان • باب چهاردهم انقلاب زمانه

عدم التفات و جمیع امورده قضای مهیمن العباده رضا و انقیاد لازم ایدوکی بیانندر •

چون رای کشورگشای بو داستان دل آرایی که بو گنجینه دن طلوع جواهر حکمتدن و بو خزینه در

مملو نقد و پند و نصیحتدن کوش جان و سمع اذعان ایله استماع ایدی نطق دهان ایله مدح و ثنا

جواهر حکیم بزرکوارنك فرقنه نثار ایدوب اعتذار دکان ایدی نظم ای تشنگان

بادیه شوق یافته • از بحر طبع روشنت آب زلال علم • بر داشته ضمیر منیرت بدست فکر •

دور ذخایر از نقاب رخ جمال علم • تصدیع ملازمات جناب حکمت مآب حددن تجاوز

ایدی و پای برامده اقدام دایره ادبدن طشره کیدی • فی بعد که الحناب انفصام بوله

و وصایای حکمت انجام اتمام اوله • چون حکیم آگاهی اون دردنجی وصیتك فحواسی کماهی

اعلام بیوردوب تربیت خاص و ندما بابنده داستان سلاطین قدیمی بیان ایدی و مصاحبت

ارذال و مناسبت ادانیدن حاصل اولان خلل و نقصانی دلیل و برهان ایله روز روشن کبی

عیان ایدی حالیا ملتمسدر که اون دردنجی وصیتك مضمونی که آخر وصایادر •

طریق تمثیل ایله سبیل تفصیل شرف ارزانی بیوره • و سبب ندر که بر عاقل و دانا یکا مل

دایما بسته بند و بلا و خسته تیر عنا اولوب لئیم و جاهل و نادان و غافل همواره مستغرق

ذوق و صفا اولور • نه عقل و فطانت نافع اولور • و نه بو که جهل و حماقت مانع اولور

جلب منفعته وسیله ندر • و سلب مضرته حیله ندر لطف ایدوب بیان بیوره • برهمن

حکمت نصاب جواب ویردی که ای شاه کامیاب دولتك مقدما اسبابی واردر که هر کس

اکا دسترس بولسه سزاوار جاه و دولت و شایسته عز و رفعت اولور • اما انك

نتایج و ثمراتی مشیت مسبب الاسبابه منوطدر • و جمله سنك سررشته سی قضای ربانی

و تقدیر یزدانی یه مربوطدر چون قاضی قضا بر حکمی امضا و بر امری قضا قیله جمله وسایل یط

ساقط و جمله وسایل باطل و زایل اولور • زیرا که نیچه دانا واردر که باوجود استحقاق

دولت قوت یك روزه دن عاجزلردر • و نیچه نادانلر واردر که استعداد عزت

سرورلك سریرینه جلوه ایدوب رفعت درجه ده اوج فلکده زمینجا و ذلردر نظم

کج

گنج شاهی دهند دونان را • بهر پیشه نیم نان ندهند • سفله بر صدر اهل دانش را • بغلط
ره بر آستان ندهند • هر آینه بو قضای یزدانی و فرمان سبحانیدن غیریه وابسته دکلدر
هرچند که بر احدک عقل تمامی اوله انکله امور معاشی انتظام بولمق میسر اوله • و یا هنر و کمالی
اوله که انکله اسباب انتعاشی مهیا اولمق متصور اوله • و یا صفت حسن و جمالی اوله که
انکله صید قلوب ناس ایدوب منافع بیقیاس المک ممکن اوله • چون قضای کردکار
اکا یار و مددکار اولمیه • هر آینه انلردن ثمرهٔ نتیجه ظهوره کلمیه • و مقدمات هنر و کمال
خرد جمالندن چندان فایده بولمیه • بر پادشاهزاده بو مسئله‌یی دروازهٔ شهره نسطور ده
آب زر ایله یازمش • و کتابه بابده کالنقش فی الحجر قالمشدر • بو مقامه مناسبدر • و بو
داستان شیرین و حکایت رنگین اندن یادکار قالمشدر • رای استفسار قلدی که نجه
اولمشدر • اول حکایت برهمن ایتدی روایت اولنور که بعض ممالک رومده
بر تاجدار کامکار وار ایدی که سایر شهریارلرک اکا نسبتی همان بر ناملری وار ایدی
بیت بدانش بزرک و بهمت بلند • بیازو دلیر و بدل هوشمند • بو پادشاهک ایکی
وزندی وار ایدی • که هر بری هنر و کمال له آراسته و عدل و انصاف ایله پیراسته بیت
یکی بهار رحمت شاد کرده • یکی جانها به عدل آباد کرده • چون شاه دعوت ایزدیه جل
لبیک زبان اجابت ایتدی • پسر مهتری خزاین و دفاینی دست قهر و تغلب له قبض ایدوب
قلوب ارکان دولت و اعیان حضرتی کمند تلطف • و فتراک تکلف له قید و کمال تخلق • و
تملق له صید ایدوب پدری مقامنده جلوس ایتدی بیت بفرخ تر زمانی شاه جهان بخت
به آیین پدر شد بر سر تخت • برادر کهتر چون کوردی که همای سلطنت سایه سن اولو برادرک
فرق فرقدسانه صالدی • و قاید دولت زمام توسن ایامی انوک قبضهٔ مرادنه و کف
اقتدارنه تفویض و تسلیم قلدی انک جانبندن مدابر مکر و غدر پیشه دیو اندیشه
ایدوب رحله رخت و قراری راحلهٔ فراره تحمیل ایدوب کربت و غربت و جلای وطن
اختیار ایتدی • و غم و ناله‌دن زاد و نواله کوتوروب سفره متوجه اولدی دستارکم
بیت ز شهر خویش ملولم سر سفر دارم • بجز غم تو ندارم چه توشه بردارم • شهزاده تک و
تنها مسافهٔ بعیده قطع ایدوب غروبه قریب وقتده بر منزله یتدی بر زمان تنهالق
وحشتندن و غریبلق دهشتندن کریان و عریان اولوب ناله کنان ایتدی بیت
هر دو کای کرد چشم چشمهٔ خونین نواز • حال رفتن چون بود این جود غمنشین منزلست
القصه اول کیجه تمام حیرت و ضجرت ایله کچوردی چون بناشیر صبح ظاهر اولوب

چهرهٔ زیبای عروس خورشید تتق افقدن عیان اولدی و نگار خاوری زیر حجاب نیلوفریدن
عذار رخشان و رخسار نور افشانن عالمیانه نمایان قلدی **بیت** چین سحر چونکه شاهد
خورشید • عالمه عرض قلدی نور جدید • ملك زاده بینه ساز سفره آهنك ایدی ناکاه بر
جوان تازه روی سلسله موی ملاحتده بی نظیر و لطافتده دلپذیر اکا همراه اولدی شهزاده
نظارهٔ قلوب بر ماه پاره کوردی که خلعت لطف و کمال • قامت حسن و جمال ایچون دکلمشدی
و ماه نو خم ابروسین کوروب اکسکلکی تمام بلمشدی خط سبزی بنفشه تازه ایدی که
کلبرك طری حوالیسندن احلمشدی یا ریزهٔ مشك و عنبر ایدی که صحیفهٔ کافورا اوزره
صاچلمش ایدی **نظم** خطش چون مورچه بیراهن کل • که عنبر ریزه می چیند ز سنبل خطی زنجیر
کرده ماه کشته • خرد بیش خطش کمراه بسته **مثنوی** بیان اولمز اونك حسنی کتابی • دلیل شرح
اولنمز فصل و بابی • بر لسه حسننك شرحنده ابواب • سکز جنت اولوردی انده بر باب
شهزاده چون اول خط دلکش و رخسار آتش وشی تماشا و مشاهده ایدی کندو کندویه ایدی
یا رب نه عجب انه مکر بو جوانك قوت مرافقتیله تحمل اولنسه و بو بادیهٔ آتش افشان دوزخ
نشانك تابندن مکر بو سرو خرامانك سایه سنده امان بولونه **ع** خوش است آوارکی او زا
که همراهی چنین باشد • بس اولکی یاسمن چمن جوانی و اول اکی نهال بوستان اسانی بربرینك
صحبتیله خوشحال اولوب بیابانی کلستان ارم تصور ایدرلر و خارزاری رخادستان مشقت
محنتی کلشن نزهت فزای جنت خیال ایدوب کیدرلر **بیت** سفرده بولنسه موافق رفیق •
بهشت اولور اولسه جهنم طریق • بر منزلده دخی بر بازرکان زاده هشیار کاردان و کار
کذار صاحب تدبیر روشن ضمیر که قادر ایدی که وقت کفایتده عقل کاملیله عقد سبیکه
کردن ذروه عقده ایدیدی و هنکام کسب و کارده لطف حیله ایله دینار تمام عیار خورشید
زرنکاری چارسوی بازار فلکده اله کتوریدی که **بیت** حریفی چابکی شیرین زبانی • بدانش
کارساز کاردانی • انلره ملحق اولوب صورت تثلیث نظر سعادت بدیدار اولدی
ایرجیجی کوندی دهقانزاده توانا که احوال زراعتده بصارت شاملی و اطوار دهقنتده
مهمات کاملی وار ایدی با عبا زلقده بدلیسی بو مرتبه ده ایدی که هر نهال خشکی که زمینه دیکردی
نخل مریم کبی همان سرسبز اولوب تر و تازه و خوش مزه میوه لر بیروردی و دهقنتده نمی
تدبیر غایتده ایدی که هر خاکه نظر ایدرسه بنهرن اکردی اول زرعدن عین زر خالص کوردی
بیت بکغ ارم از کشته تازه و شاداب • ذرع را منتظم بدو اسباب • انلره مصاحب
اولدی و خانهٔ مرافقتك ارکان اربعه سی مکمل اولوب جنرالر رفقاء اربعه سری جمهوره کلدی

یاران همزبان سرور صحبت دوستان همدستان ایله غم احبابی و اوطانی فراموش ایدوب کیدرلر
و بر برینک دیداری ایله آسوده حال اولوب منازل و مراحل طی ایدرلر **نظم** هر که باشد
همنشین دوستان • هرچه میجویی بصحبت قایل است • نیز باید کان نیاید به دست • دل زهر
یاری غذایی میخورد • جان زهر علی صفایی میبرد • از لقای هر کسی بیضی بری • دوق آن هر
قرین جزوی خوری • چون ستاره باستاره شد قرین • لایق هر دو اثر زاید یقین • بونلر
مسافه دور و درازی قطع ایتدکدنصکره شهر قسطنطونیه یه ایندیلر و کناره شهرده آسایش
و آرامش ایچون مناسب مقام اختیار ایتدیلر جمله سنک زاد و توشه سی آخر اولمشدی
و دینار و درهم نهایت بولمشدی یاراندن بریسی ایدی حالا اول زماندرکه هر بریمز
قادر اولدوغمز هنر و کفایتمزی کوستره وز • و نقد قیمتمزی خرج ایده وز • قوت لا یموت
الده کتوره وز • تا فراغت ایله بو شهرده بر قاچ کون اقامت قیله وز • شهزاده ایدی امور دنیویه
تقادیر الهی یه متعلقدر جد و جهد بنی آدمک تعلق و مدخلی یوقدر پس عاقل اولان
انوک طلبنده چندان مایل اولمز و بو جیفه نک که طالبی کلابدر و آخری خراب و آخرتده
موجب حساب و عذاب اولور اکتسابنه ارتکاب قلمز **قطعه** این مراتو همی زنند غلب • وان مرین را
همی زنند منقار • آخر الامر بر پرند همه • وزهمه بازماند این مردار • هر رزق که ازل آزالده
مقسوم اولمه مدار حرص و شره ایله ازدیاد بولمز • و حریصک نهال حال و شجره اعمالندن
ثمره و بال و نکالدن غیری ثمر حاصل **نظم** کشتی به چو نکه مقدر در نصیب ازل •
نه اکسیلورز نه ارتراید رسه سعی هزار • طلبده فایده ایلمز چو رزق اوله مقسوم • خدا
ایمی ویلور چون اجل ایره ناچار • جواز جانان لب خندان ایله تمدح کنان ایدی تحصیل مال
منال حسن و جمال سببیله تا مدر و وصول آمال دعا علت لطف بال و بال مسلم خاص و عام
هر وقت که جسم جمال جلوه قیله مال اکا تابع مطلقدر و هر کمده که ظرافت ظاهر
اوله رأفت اکا ملحق اولمق محققدر **بیت** نکار هر که صاحب روی نکو بود • هرجا که
بگذرد همه چشمی بر او بود • بازرکان زاده دخی آنک مقدماتنی فتح و کندونک
عقل و کفایتنی مدح ایدوب ایتدی سرمایه حسن و بهاد بازار دنیاده بر نقددر که
بهادر و بر متاع کم بهادر آز زمانده مایه سود الدن کیدر و بعد فنا بنیاد وجودن
هبا ایدر اما واضح در که منافع رای راستدر و فواید تدبیر درستدر
وفور بصارت و شمول بصیرت جمیع اسباب دولت او زرده سابق و درجه هر کمک که
دست و سعتلت و پای معیشتک فاقه بند اوله اشنا اوله هم فهم و عقلدن غیری ایله کادوا

میسر دکلدر • وهر کیمک کم مزاج حالی سموم افاعی وهموم فقر واحتیاجله محتاج علاج اوله تریاك
تمیز وادراکدن غیریله اکا شفا متصور دکل • بیت هرکه کم عقل کامل هادی و رهبر اوله
بر اوج طپراغه همت ایلسه کوهر اوله • دهقان زاده ایکدی سرمایهٔ عقل وخرد هر یرده سودمند
اولمز • وبضاعت تمیز وبصارت بازار رواج واعتبار بولمز • اکر دانش حصولده دولت
مقتضی اولیدی کرکدی که هرکسنه که فضل ومعرفده جمله دن اکمل ورای ودوربینده
تمودن افضل اوله لوای دولتی اوج آسمانه ایریدی ونهال سعادتی باغ جهانده ثمرهٔ
کامرانی ویریدی اما چندان ارباب فضل وخرددن ندان احتیاجده بند فقرله مقید کورلمشدر
واندلوک که مشام خیشوم لری شمهٔ کلزار کفایتدن محرومدر بوستان ترفه وثروتده و
دولت ورفعتده تماشا کنان مشاهده اولنمشدر بو اجلدندر که دیمشلردر بیت
فلک بمردم نادان دهد زمام مراد • تو اهل فضلی ودانش همین کناهت بس • اما بزرکان
دیمشلردر که کسب وطلب ومیامن جهد وتعب کشی بی حضیض ذلتدن اوج عزته یو
وفواید حرفت وعواید مزارعت آدمی بی مقام ونامرادیدن معرض سعادته کتوردر •
بیت کسب کن تا زری بدست آری • کر زعقل تو هیچ نکشاید • شاه با آنکه تخت دارد وتاج
بزرکان نشان بود محتاج • چون بونلر تو بتلری عام اتدلر شهزاده دن التماس ایدوب
ایتدلر لطف ایدوك سز دخی بو بابده بر دفعه دخی بر نکته بیان قلك وبو میانده جاری
اولن کلمات اسرارندن نشهٔ عیان ایلك شهزاده بیوردی که بیت ما آب روی فقر و
قناعت نمی بریم • با پادشه بکوی که روزی مقدرست • بز همان اول مذهب اوزره
مقرردم که بوندن سابقا انك حقیقتندن بر نکته تقریر اولنمشدی وبا دانك کلا
دخی بودر دیلو پیرایهٔ حسن وجمال وسرمایهٔ عقل وکمال وبضاعت مشقت اعمال ووسایل
حصول یا لواما ایلدر چندان منکور دکلم • اما مدعام بودر که اکر شاهد حکم قضادن
ورای تتق رضادن جلوه قلمیه کوکب نور افشان حسن وجمالی افق دولت واقبالدن طالع
اولمز وتا کارکذار قدر چهارسوی جهانده مشیت دکانندن امتعهٔ بازار عالمده متاع
بصیرت بنی آدم چندان رواج بولمز فایدهٔ کسب بر نواله در که تقدیر ازلی حواله برلم ادبار
جد وطلبه میسردر • وخوشهٔ کشت وزرع بر توشه در که خرمن ارادت لم یزلیدن
مزارعان حرفته مقدردر • هر رقم تدبیر که قلم اندیشه ایله لوح ضمیره نوك آمیز خیاله
تحریر اولنه موافق تقدیر اولمیانجق خامه آبیله محو اولمق محققدر • وهر افسون که
آنی نفاثات عقل وخرد عقد ایلیه عزائم خوان قضادن ایدیجك افسانهٔ رنکین اولمق

تهاتند

معقودر

بيت چه نقشها که برانگیختم وسود نداشت • فسون ما بر او کشته است افسانه • پس محقق اولدی که
هر گاه که مشیت حق بر کمسنه آنوك مطلبنه متعلق اولمیه کسب وتعب ایلکلرینی سبقت و طلب
البته حاصل و واقع اولور • وچون ارادت جواد مطلق انوك حاصلنه مانع اولمیه مقدمات
جد وجهد وسعی وکد باطل وضایع اولور • لاجرم قضای رب العلی اطاعت وانقیاد
ایدوب سر تسلیمی خط تقدیره قومقدن غیری چاره یوقدر ع درمان او رضا بقضا دادنست
نته که اول بر دهقان قضایه رضا ویروب کندو امرینی عنایت الهی یه تفویض قلدی یاران
استفسار ایتدیلر که نجه مرویدر اول حکایت شهزاده ایتدی روات ایدرلر که
شهر اندلسده بر دهقان وار ایدی که صنعت دهقنت اکا مسخر اولوب حرفت زراعتا کال
ویرمشدی اوقاتدن بر وقتده دخلی خرجندن افزون اولوب بیوز عدد دینار تمام عیار
الینه کیردی استاد دهقان اول مقدار دینارله دلشاد اولدی وخاطری زندان احتیاج و
افتقاردن آزاد اولدی اما غایت تعلقندن زوجه نفقاسنه اندن بر حبه صرف ایتمیوب
جانی گبی زر زندان سینه سنده نهان ایدردی گاه گاه تنها بر در بر دصایوب وجمله سن
بریره یایوب اول زعفران رنك سرور افزا ایله لب ودهانی عیشی خندان اولوردی بیت
زر ازمیوه زعفران ریز شد • که چون زعفران شادی انگیز شد • بر گون عادت معهود اوزره
موجودی شمار ایدوب درکیسه قلدی بعده بر موضع مخفیده پنهان ایتمك دیلدی •
بو اثناده اتفاق احبابدن بعضی کسنه زیارته کلوب دق باب ایتدیلر دهقان بو خوفله که ناگاه
اول اجنبی کله وبو مخدره درخشنده سنی کوره استر ذهبك فیماني موجبنجه حجاب خفا ایله
مستور اولمق واجبدر اگاه اولمه انوك اخفاسی بابنده شتاب ایتدی وغایت شتابندن
آکوب بر سبوی آبه آتدی بعده کلن مهمانله بر ضروری مهم ایچون بر جانبه کتمك لازم
کلدی کیدجك محلده خاتوننه سفارش ایتدی که اتمام مراسم ضیافتده اهتمام ایدوب
آنلر کلنجه مناسب طعام احضار ایلیه خاتون فرمان شوهره امتثال ایدوب طبخ طعامه
اشتغال ایدیجك لوازم آش ایچون صویه حاجت اولدی خاتون سبوی مزبوره یه شتاب
ایدوب قطره آبدن تهی بولدی ضروری کوتوروب اوی قاپوسنه کتوردی وبر آشنایه
دیوانده منتظر اولوب طوردی تا بر قصاب روستایی که بر کاو المق ایچون شهره کلمشدی
اول کراییه کلوب بنده هقانی در خانه ده حاضر کوردی چون بینلرنده آشنالق علاقه
سی وار ایدی التماس ایتدی که لطف ایدوب بو زحمته تحمل واول سبویله اول حوالیده اولان
چشمه دن صو کتوروب حسن قبولله بو ملتمسی قبول ایلیه روستایی علی الرأس والعین •

شرع مروتده دوستلره موافقت فرض عیندر • ومخالفت عیب وشیندر دیدکده پس قصاب
اول سبویی آنک کرزدنابلر اوتك ایچنده ایدی آلدی شتابان عامله آب جانبنه کیتدی اولکه
اثناده ناکاه سبو ایچنده بر حرکت احساس ایتدی • رسم تفحص ایله نظر ایتدوکده کوردی که
مرغ زردرد نشاط عامله آستین عملکه چکوب ایتدی بیت دولت آنست که بی خون دل آید
بکنار • ورنه با سعی وعمل باغ جنان این همه نیست • صد هزاران سپاس ومنت حضرت عزته
جلت عظمته وعزت که شایبهء محنت وغائلهء رنج ومشقت بکا بو نعمت بی پایاندن وترددن
بیشمار ارزانی بیوردی حالیا بو دولت غیر مترقبه نوك شکرینی لازم بیلمك کرك • وکندو
حرفتمدن انحراف ایتمیوب بو صره روزه احتیاج ایچون ذخیره قلمق کرك • پس دوستانی غایت
نشاط وسروردن آب سبویی ونیدی • وکندو دخی دنانلری سرمایه ایله برکاو فربه صاتون
آلدی خانه سنه رجوع ایتدی • شهردن چقمزی خاطرینه بو خطور ایتدی که اکر بو زری دزد
بغل قلم خوف ایله روستا ایچنده غلط ذهنیه آسین اولور • واکر بو موضعده دفن ایلیم وسوسهء قلب
ودغدغهء خاطردن نجه خلاص بولور زماننده کمسنه یه ده اعتماد یوقدر که بر آشنایه امانت
قویم قطعه مجوی رسم امانت دردین زمانه که نیست • پس بحسب الوقت مصلحت بودر که بو صره زری
کاوك حلقنه قویوب بر حیله ایله آنی تمام یوتدوردم واولدم که زخ ایلیم زرلری سلامتله
بی قصور الیمه کتوردم روستایه اول عزم اوزره جزم ایلدی • بیچاره کاوی اول اشقیه مبتلا
ایتدی وکوساله سامری کبی هوای زرله پر ایدوب • ماواسی جانبنه کیتدی اتفاق بو که
پسر راست کلدی • پسر دخی پدرینه مهمات ویه دن نهادکی واجب بعض قضیه عرض ایتدی
بو زمانده سکور دهقانه دیانله وار دقاری یردن دونوب کلوردکن پسر قصابه راست
کلدیلر مدتدن مدید ایدی که دهقان نذر ایتمشدی که بر کاو فربه قربان ایلیه • چون اول کاوی
بو لحم وشحمله کوردی کاه خریدار اولدی • قصاب زیاده دن توقع ایتدکی فایده دن زیاده سیله
بیع ایدوب کاوی خانه سنه ایلتدی • بو محلده قصهء نندن خاطرنه کلوب قصد ایتدی که اول کاوی
موضعده نآله بر محل حصینده مدفون قلمه چندانکه تجسس ایله کوردی بولمیوب سبو ایچنده کی
دیو خانونندن صوردی زن صورت حالی حکایت ایلیجك • دهقانه آتش اضطراب ایله
بر پاره اوبار ولدی • ودود دلی سقف آسمانه چقدی • دیدهء حوصله حسرت زردن زاغلودی
وخرد عاقبت بینی اونك فضاحت حالنه کولوردی نه اختیار • بیت جماعتی که بکر بیندیهر مال و منال
یقین بدان تو که بر خویشتن همی خندند • دهقان بر زمان کرداب تحیرده انقلاب ایدوب
غرقاب تحسرده اضطراب ایتدی • عاقبت رضا وتقدیر رب العالمین حضرتنه انقیاد ایدن •

عینی

نه چاره بولمش ایدی **شعر** بوکه جان چاره ایلمز تدبیر • کور نه لم کرنه کوستر تقدیر •
پس بو بوزدی تا کاوی قربانی ایچون ذبح ایدرلر • چونکه اوشق ایتدیلر کار دشمنی نقیه احشاسینه تیدی •
دهقانک کوزی صره ذره راست کلوب • وجدندن بر زمان مدهوش اولوب کندودن
کندی • چونکه هوشی باشنه کلدی صره کوتوروب لوث وروثدن پاک ایدوب • انجنده
اولان زری بر بر دالوب اوبوب یوزنه سوروب کیسه سنه قویوب • ایندی اما چرا دل بنا •
ع هرکز خالی دوز کارت مرساد • پس کندو ایله فکر ایتدی که من بعد بنم بو صره • ذره بنم مکرمدن
عین یرده مقری اولمه مق کرک • و تا نقد جان کیسه تنده در • بو قوت روح و قوت بدن
بر آن بدندن آیرلمه مق کرک **بیت** جدای از تو تصور نمی توانم کرد • کسی ز جان گرامی چرا جدا باشد
بوندن صکره مرد دهقان بر لحظه و بر آن اول صره یی کندودن آیرمزدی • خاتونی اونک
فعلنه انکار ایدوب اکا رضا ویردی • و آنی ملامت ایدوب ایدردی که امساک و ادخار
طریق توکله ضد دور • و صفت احتکار حسب العقل و النقل منهی و محظوردر • زیرا که سبب ادخار
حقدن رزاق اولمقه انکاردر • چون بحکم الرزق علی الله رزاق خلق حقدن خزانه کرمندن
واصل اولور • عاقل و کامل اولدر که جمیع ماله مایل اولمیه • و وصول نواله یی فیض حقه حواله
قلوب زبده توکل بودر طمعی حایل قلمیه که هیچ بر ذره اونک خوان احسانک و سفره انعامندن
نصیبه اولمق میسر دکلدر • و اولمقدار دروزی که علم ازلی • و امر لم یزلیده مقرر اولمشدر
زیاده و نقصان پذیر اولمق متصور دکلدر **ع** کم در پیمانه تقدیر نیش و کم نمی گنجد • دهقان
ایدی که ای زن عالم اسبابده ملاحظه سبب ظاهری ضروریدر • الکاسب حبیب الله
بناءً سن کوش ایتمک کرک معیشته ساعی توکل ذو تفوض امری الی الله • مآلیه سن بوش ایتمک کرک
بیت غافل منشین که عالم اسبابیست • اسباب نکهدار توکل میکن • زن سکوت ایتدی
دهقان صره زری بلیندن چوزوب کنار چشمه ده قودی • چونکه لوازم اغتسالدن
فارغ اولدی چاهه کیروب صره زری اندا اونودوب کیتدی • کویا که کندوسن اول
عین نجاستدن پاک ایتدی • اتفاقا اونک عقبنجه بر شبان کوسفندلرین صو ارمغ ایچون
کلدی اول صره یی که عین نعمت ایدی • راست کلوب علی الفور آلوب بره دومو قودی • و نشاط
محصورله دونوب منزلنه کلوب شمار ایتدی که ایچ یوز عدد دینار تمام عیار بولوب
کوکلنده ایدی • بو عقد تمام ایچی بوندن بعضی خرج ایتسم عدد معهوده نقصان کلور
شاید که من بعد بو عقده یه یتشمک میسر اولمیه • اولی بودر که صبر ایدوب بو صره یی ضرورت
ایام و بی نوالق زمانی ایچون ذخیره قلم • پس اول سلک دل دخی قلبنی اکا بند ایدوب •

شاد

چشمه‌یه

زری در بغل ایتدی و اغزینه مهر سکوت اوروب صموت کالحوت یننه مهمنه مشغول اولدی ٭
اما چون دهقانک زر یادینه کلدی دیده حیرتندن باران حسرت یاغدوروب فریاد جان
کدازاندی و اندیشه سیله یمین یساره تک و پوی ایدوب اظهار اضطرابه آغاز ایتدی ٭
آخر مأیوس و مغبون و ملول و محزون منزلنه کلدی و صورت حالی عیالنه تقریر ایلدی ٭
دل بیوه زال غصه زر دوشوهری برله مالامال ایدی چون کیفیت واقعه یی استدی ای بی
خبر بو زرک محافظه سنده جنک ایدرزدک ٭ و ادرار نفقه ده امساک ایدوب باب
معیشتی عیالکه تنک ایدردک ٭ شمدی مستحق سن که نار حسرت دنیادله بریان اولهسن و فرقت
زردن زرد و نزار و تنی زرلکدن زجانندن بیزار اولوب ٭ لیل و نهار زاری قیلوب کریان
اولهسن دهقان ایتدی راست سویلرسن بیت بدر دوری اگر مبتلا شدیم سزاست ٭ چو
روز وصل بکفتیم شکر نعمت دوست ٭ عجب خبط و خطا ایتدم که فکر ادخار و قصد ضبط ایتدم ٭
مالی اهل و عیالمدن دریغ ایدوب ٭ محافظه سنده جد بجد و جهد بلیغ ایتدم ٭ شایسته
خوددن بهره مند میدر اول مرد که صره زری کمر ایدوب شب و روز درد و محنت چکه ٭ و آسا
نسیله چون نرنج نقدی قبول قیله ٭ ناکاه کارخانه تقدیردن بر نقش که لوح ضمیردن مرتسم اولمامش
اوله ظهوره کلوب بو تخیلین کرداب حیرت و غرقاب حسرته دوشوب ٭ ساحل نجاتدن نومید و
بعید و نوید حیاتدن نا امید اولدم بیت انکه هر دارد و کان میکند ٭ جان ز برای و کران
میکند ٭ چند با فسون غم افسون خواری ٭ سیر نمیت هست جرا خون خوری ٭ چند کسی از پی
هیچ کزند ٭ کوش بخر بستدی و باش ادهمند ٭ پس دهقان توبه و انابته مشغول اولوب
نذر و عهد ایتدی که من بعد دخی ادخاره قصد ایتمیه ٭ و قلیل و کثیر مقدوری ارباب
استحقاقه انفاق ایلیه لاجرم حبل متین توکله توسل ایدوب جمیع مقاصدن جناب حضرت
حقه ٭ و کریم جواد مطلقه تفویض قلدی و سر اعتمادی خط تسلیم و انقیاده قویوب ٭ قضای
رب العباده رضا ویردی ع بنشین و تکیه بر کرم کارساز کن ٭ اول جانبدن نشبان صره زری
در کمر ایدوب رمه کوسفند ایله کوه و صحراده تفرج کنان کزردی ٭ بر کون اتفاق بر چاهک
صو چکرکن اراقتدن بحه تنفر سواد بدیدار اولوب مبادا زدلری همیانندن الهلر دیو خوفندن
صره کوتوروب ٭ اول چاهه آتدی چون وقت غروب قریب اولدی ٭ کوسفندلری
ماوالری طرفنه سوروب کتدی ٭ بو زماندن صکره دهقان مکرر طرفه کدرزدی ٭ اتفاق
اول چاهه راست کلوب شرب آب ایچون اول جانبه شتاب ایدیجک ناکاه بر باد سخت
بدیدار اولوب ٭ کلاهنی یاسندن کوتوروب اول چاهه آتدی ٭ دهقان ترسان و هراسان ٭

لیث

فقر جامه ایسوب کلاهی آزادکی مژه ذرالنه کوردی بیت ریخ اوزرکن کیمسی کنجه ایرده
کمی سی کنج دیور بجه ایرد وظایف الهیه قیام ایدوب سهد رموقود ونشاط عامله ده نوب
مقامنه کلدی وقصه ذروهمیان حالنه دربیان ایدعقبا ایدی بیت مژده کم طوعدی
طالعم آیی جهدی کلدن سعادته بایی جون شمار ایدیلو همان اوجوز عدد دینار تمام
عیار بولدیلر دهقان ایدی حضرت رب العباده بنم حسن اعتقاد وفرط اعتمادم کا بر تیله
اولمقدار که بندن استرداد التمسدی نی عیب ونقص وخزانه غیبدن نسنه میسر ومقدر
قلدی پس دهقان اندن کیندرو عهده وفا قلوب بدل امثاله کلام مال التمکه میل ایدی
نقود معهودک بعضی اهل وعیال نفقاسنه خرج ایدی وبعضیسنی دخی رضای حق ایچون
فقرایه بذل ایدوب ثوابی حسناتی دیوانه درج ایدی تا اول مقدارذن ثلثان کیدوب
ثلثی قالدی اما شبان شبکاه وهم اغنامدن فارغ اولیجق سرچاه مزبوره کلدی وباب
تفحصده هرچند مبالغه قلدی فقرچاهده یوسف زیبارویدن اثر کورمدی ق
یعقوب واروار واسفی دیوب بر زماندن صکره ایدی بکا سرمایه حیاتدن سود میسر
واول محبوب جانک حسرتندن بو محنت جانی ثمره عمرزندکانیدن نه لذت بولم بیت
نعمت دیده نخواهم که بماند بسرا زین ماند چون دیده انان نعمت دیدار جدا پس شبان
دوزان وشبان متاسف وحیران اطراف بیابانده زار وسر کردان اولوب بعد زمان
بعض مهم ضروری سببیله شهره کلوب اتفاق بو دهقانک زاویه سنه مهمان اولدی
دهقانک عادت کرام اوزره ضیفک اکرام وضیافتنده اهتمام ایدوب امر طعام تمام اولد
هر نوع کلام میانه کلدی شبان هر داستان ذکر وروایت ایدردی کویاکندونک حسب وحالی
وآثار ملال خاطر حکایت ایدردی واحیانا مکالمه اثناسنده ابرودیده سندن نبارات
حسرت متقاطر وقطرات اشک متواتر اولوردی دهقان انوک بو حالنک وملال انفعالنک
سببن صوردی شبان ایدی بنجه شکسته خاطر پریشان باطن وظاهر اولیم که بیت انجه از من
کم شده کر از سلیمان کم شدی هم سلیمان هم پری در حال من بکریستی اوچوز عدد دینار تمام
عیارم واردی که وقت ضرورتده ماده استظهارم وبازار جهانده سرمایه کارم ایدی
راحت روحی انوک دیداری ایله اکلوردم وشاهد فتوحی آیینه چهره زرنکارنده مشاهده
اولکون بر قاچ خطالمدرک خوفندن فلان چاهده آکمیشدم وانوک حفظی بابنده برحیله
فکر اتمیشدم بعده تجسس ایدیجک اندن اثر بولمیدم هرچند که جست وجوی ایچون تک وپوی
اتدم اندن خبر بلمیدم دهقان چون دهقان شباندن بو کلماتی استماع ایدی آشفته حال

اوله

قد نضكره

طوروب خاتونی قاتنه کلوب ایدی بومالی که بیز دزد و حلال تصور ایدردک و دست
تصرفی اکا دراز ایدوب افغانی باینده تهور ایتدک بومهمانک حوصله یحیی امیش بز غفلت سبیله
ورطهٔ بلا و کرداب وباله دوشمشوز حالا بقیه‌سی محقر هدیه دسمنده اکا تسلیم ایدوب
بوسرّک اخفاسنده فرط احتیاط وشرط اهتمامی تقدیم ایتمک کرک والا احتمالدرکه تمام
مالنی مطالبه ایدوب بزیمانک اباسنده عاجز اولاوز ندچون شوهرندن بو کلامی
اشتدی بو رأیده اکا موافقت کوستروب ایدی چون حقیقت حال بو منوال اوزره در
واجبدر که قادر اولدوغمز قدر حق مستحقنه ویره وز دامن قناعت و توکله تشبث ایده
وز رای بردهٔ عیبدن بزدخی نصیبمزی کوده وز بیت هرکه تمنیش بتوکل کشید جمهرتن
مقصود بروزدی مدید بس دهقان دینارک بقیه‌سنی تحفهٔ دسمنده شابانک نظرینه
قودی شاب تصمیم حالندن متنبه اولوب تصریه صایوب تمام یوز دینار بولدی
وکندو کندویه ایدی ع این همه اول آن تاجهان فروزست بومقدمه نتیجه حصول
دولتدر چون میسر اولدی امیدوارم که باقیسی دخی حاصل اوله حالا لازم در که بو نعمتی
غنیمت عظمی بیلوب محافظتی بابنده مبالغه قلم تا بردخی بو مقوله دام بلایه کرفتار
اولمیم که لا یلدغ المؤمن من جحر مرتین پس الندهٔ اولان عصای اژدر سیمای کرانی که
کوسفندلرین تخویف ایدردی تجویف ایدوب زرلری اندر تعبیه ایتدی تادائم الندهٔ
طوره تعهد حالندن خالی اولمیه و بر احد اکا مطلع اولمیوب دزد وراهزن اکا یول
بولمیه اتفاق برکون بر نهر جاری کنارنده طوردوکی غفلت طاری اولوب الندهٔ اولان
عصای موسی کبی حرکته کلوب آبه دوشدی شاب نه چند انکه عقبنجه آب کبی پوادر اولدی
حصول وصولی میسر اولمیوب مکر اول نهر جانب شهره کیدردی اتفاقا اولکون دهقان
زنی شست وشوی ایچون لب جوبه کلمشدی کوردی که روی آبده بر عصا نجه عصا ع
بیت سعادت چرخ ان خط محور • ستون خیمهٔ اقباله بکزر • راست کندو جانبنه کلور
چون قریب کلدی الوب خانه‌سنه کتوردی مکر مطبخنده هیزم قالمامشدی دهقان
اتمام حوائج ایچون عصای پاره لیوب کوردی که آستینی دامن سپهر برین کبی لالا تیشیز برله
پر اولدی فی الحال زرلری صایوب تمام یوز دینار تمام عیار بولدی سجدهٔ شکر ایلیوب
بیه دست بذل انفاقی آچدی اوچ کون اوچ کیجه طعام پیشوب ایچوب دوکدی صاحبی
بر زمانندن صکره بینه خانه دهقانه مهمان اولوب سراسیمه و حیران حالی اولکی دن
دخی پریشان نیه قصهٔ عصای عیاندر غصه درکه دزمانده ایدی دهقان تأمل فراوان

دنصكره ايتدي راست سويلمه اول دينارلري كه اول اوقجاغده قويوب كتمشيدك نه طريقله
كسب ايدوب نه وجهله جمع ايتمشدك شبان كيفيت حالي بيان ايدوب ايتدي فلان زمانده
قلهده چشمه كنارنده برجره ايچنده اوچيوز عدد دينار بولمشدم وديده اعيانمدن حفظ
ايدوب اول اوجاغده وديعت قلمشدم بو يوز دينار خود معلومكزدر كه سن صدقه سوير مشدك
دهقان تبسم ايتدي وايتدي حمد وسپاس وشكر بي قياس اولكريم ذو الجلال وتعالى ذي النواله
حضرتحق كندو مركزنده قرار ويروب مستحقنه ايصال ايتدي بلمش اولكه مرحومي اول بيشده
بن فراموش قلمشدم واول اوجاغده كه سن اكا اتمشدك بن بولوب المشدم بو يوز دينار كه
انوك تتمه سي ايدي كه سكا ويرمشدم حاليا عصابنم الماه كردي بو حرجلوكه كوردوكن سن
اول يوز دينارلردر كه حضرتحق جل وعلا سنه ويردي شبان بر زمان مدهوش وحيران اولوب
ايتدي بو حكايت غريب ضمننده اولن عجايب احوالدن ظاهر اولدي كه كيسه كمسه نك
نصيبين يمزمش وتقدير ازلي تغيير پذير اولمزمش بو مثللي ايراددن مراد بودر كه ياران فضيلت
قناعتك قدرن بلوب دايره توكلدن بيرون قلميه لر وكوردوكلري احوالي كوناكون و
لباس بوقلمونندن غافل اولمايوب هنر وكماله وزيور وجماله مفتون اولميه لركه چهره حقايق
امور حجاب قضا وقدر ايله مستوردر ومال وحال وسر انجام استقبال اطلاع وشعوردن
دايره ادراك انسانيدن دور ع كس را وقوف نيست كه انجام كار چيست القصه اول كوني بو
محاوره ايله آخر ايتديلر يارندايسي كه دهقان قدرت كلبرك آفتاب تابانى صحن كلزار آسماندن
نمايان قلدي وسنبل غاليه ياز شب تار بنفشه زار سپهرده وراي پرده خفاده قالدي
بيت كوردي زلف سنبلدن چون رخ لوز جمالي اولدي آفاق دلفروز دهقان بچه
يه نظر ايدوب ايتديكه ايدي سن فارغ اولوك تا بن بو كون ثمره اكتسابمدن غيري نصيبي
نصابه سوردم ويارانك بو كونلك نفقه سن تحصيل ايدوب نظر لوينه كتوردم ويارانك كه نفقه
لري آخر اوله هر بريكوز بونيله معيشت تدبيرن قله دفيق لر بو رايده متفق اولديلر
دهقان ندروانه شهره كلوب صورديكه بو شهرده حوايج ناسدن نه متاع رايج در ايتديلر
بو ايامده هيمه زياده عزيزدر وبو هنكامده فاكهه شتا قو كهنه تابستاندن ايندن در
همان جوان كوه جانبنه روانه اولدي وهيمه خشكدن بر خروار جمع ايدوب حماله الحطب
واركيو ربعه شهره كتوردي اوندرهمه بيع ايتدي وطعام وشرابدن مناسب وقت نه ايسه
آلوب جانب يارانه شتاب ايتدي چون شهردن دوردوازده ياز ويه كه كاسب كاران غم كه
نتيجه كسب بكرو ذه درمدر محصل الكلام ياران اول كون نمايده طعام دهقانله عيش

تمام ايتدكر

یارنداسی که حسن جهان آرای خورشید رخشان جمال باکمالله چهرهٔ عالمتری رخشان ایدی
بیت صبحدم چونکه روشن اولدی جهان • خود نما اولدی شاهد تابان • جوان صاحب جماله
ایدلوکرسنده بوکون غنج و دلاله وحسن بی مثالکرکه جمال و تحصیل آماده وسیله
کامله عد ایلوردك بر وجهله فکر ایلدکه سبب فراق یاران و موجب اندفاع حزن و خلان
اوله ملتمسلرینه اجابت ایدی • و اندیشه مند جانب شهره متوجه اولدی کند و کندویه ایدی
بنم المدنا ایش کلمز و بر ایش بجرمدندو نمك اولمز • تهی دست کتمکه مجال و کار نه برجنبه
کسب ایتمکه اقتدار وار • **بیت** کارم از دست تو درهم شد و مشکل اینست • که کشادت
نو از بیش کسی مشکل خویش • بو حیرتله شهره کلدی و بو اندیشه ایله محزون و ملول بر
کوچه خوشه سنده نزول قلدی ناکهان • **بیت** برزن نازنین موی میان • سرو قامت
نگار غنچه دهان • که مطلع ملاحتده خورشید تابان و ذروهٔ ظرافتده کوکب
درخشان ایدی • و مال و منال حسن و جمال کبی حدودنی بایان ایدی • اول کوچه‌دن
نمایان اولوب اول سرو نازك روی دلنوازن کوردی • قد موزون و لعل میکون
و حسن عجیب و خط دلفریبنه مفتون اولوب • متاع صبر و سکونی الدن هوایه ویردی **نظم**
آغوب باشینه زلفی کبی دوردی • اچینه دوشدی انوك عشقی اودی • هوایه ویردی
قدی غالب اولدی • او سروه ایرمکه کی راغب اولدی • آخر کنیزکلرندن کندویه همراز
و همترانه و دمساز اولنلره ایدی **نظم** بلور می سزه برچك ماهی در بو • نجه چشمك
تماشاهی در بو • نه کوندن آلدی بر تو بو مهی بو • که صالدی برج حسنه بویله پرتو • بو حسن
زیبایه نظر ایلك که چهرهٔ رنکینی ورد آنوك طراوتی خجلندن نسرین کبی زرددر • و
بو قامت و بالاسی طوبی همتایی تماشا ایلك که انوك لطافتی خجلتندن نسرین کبی زرددر
و بو قامت نوعز تندن سرو سهی نك بهی کبی اوستی برکرد و ایچی پر درددر **بیت**
سرو من از چمن جان و دل آمد بیرون • نسبتش نیست بدین سرو که از آب و کل است
خطنی کوردم میسزکه بر بلای فتنه انکیزدر • لبنی صوردم میسزکه پر شراب شکر آمیزدر
بیت تبارك الله تا آن چه روی تلج خط است • چو سبزه ایست در اطراف کلستان
رسته • بو جمال و کمال بنی آدمده اولمق محالدر • بو خط و خال و روی عالمده بی مثالدر
ما هذا بشرا ان هذا الا ملك کریم • بر اندیشه ایلك که بو مرغ همایون دانه دوشه و بر حیله
فکر ایلك که بو نکار نازنینه المز ایرشه **شعر** کلك آغز بر ایلك الا وسوزلك • بو مرغ وحشیه
دانه دوشوزلك • دوزلك مکر ایله بوکه دام دانه • اولا کم الیاسز مرغ خانه • کنیزکلر

کل است

سمعاً وطاعة دیوب کندلر جوان حضورینه واروب بیدلر شعر بو زولف قنغی گلستانک ددر

زبانک غنچه گلشن بلبلیدر • نه نامه لوحیدر اول صورت چین • نه خامه حرفیدر اول زلف

مشکین • ای جان جهان بر نگارنده نیک کم نقش بند ارژنگ آنوک شکل زیباسنده صورت

بیجان کبی حیرانده • خاک پایکه عرض دعا وثنا ایدوب ایدرکه سیما کوزده علامت غربت

وار • بو شهرده غریبه بکزرسز غربا شکسته خاطر اولورلر • حالا مناسب منزل مهیا

اسباب عیش کامل وسنوقی اکرم همانک ذمتی قبول ایدوب بر ساعت خوان جا لکز بوله

میز بانلق بیوره سز بزه عمرجا ودانی حاصل اولور • وسزه زیان اولمز فایده رایکانی

واصل اولور بیم اعتبار زدن خاطر کم عبار کلیه که • بو سری بزده زیری کسه بلمز • بو امره

عسس دکل بلکه مکس دخی مطلع اولمز بیت نه خوف شحنه نه بیم عسس وار • نه سردن

بزده ذره ادلو قانده کس وار • جوان جواب ویردیکه فرمان بردارم و بو بازاره جانله

خریدارم • پس همان جوان منزلنه واروب مهمان اولوب والحاصل اول کون آخره دکنجه

جمیع مرادات نفسانیه یه واصل اولورلر نظم هوای دل هوس داشد عنان کیر

شکیب از دست برون جستجو نیز • عروسی دید زیبا دلبر و بست • نو زردید خاتی

نانی تر و بست • اول زمان که جوان همراهلری جانبنه روان اولدی • زن صاحب کرم حق

قدوم واجر قدم تمام یوز درم کوتوروب همان اوکنده قودی • جوان دخی آلوب حوایج

معاش یارانه صرف ایتدی • دردروازه شهرده یازدی کرارباب حسن وجماله قلت

مال و منالدن نه غم که بر کونلک تماشای جمالک قیمتی یوز درمدر • بر دخی کوزدکم بازرد

کارخانه حکمت کلید قدرت جناب عزتله صندوق فلک اطلسی آچدی • و دیبای زرد بفت

شعاع آفتابی دکان سپهر والاده بر آن بازار دنیایه دوکوب صاچدی بیت

فرو ریخت زر چرخ گوهر فروش • زبازار کردون برآمد خروش • بازرکان زاده یه

یارانی ایدرلر بو کون سنک عقل و کفایتک مهمانی اولسون کرک • بازرکان زاده دخی

علی الرأس والعین دیوب ملتمسلرنی قبول ایتدی • وعلی السحر درشهره کلوب کوردی که

قیمتی متاعلرله مشحون بر کشتی دردروازه شهره کلدی تجار شهر متاعلری کساد

بولسون دیو انلرو کله معامله بابنده مساهله ایدرلر • بازرکان زاده آنی دکر

بهاسنه عقد ایدوب • همان اول کون حراج طریقیله اون اوزیره نقد ایدوب • تمام

راست و بیکم و کاست بیک درم فایده ایتدی • اسباب معاش یارانی مهیا ایدوب

دردروازه شهرک کتابه سنده کتابت ایتدی که اصحاب فهم و درایته معلوم اولسون که

کاذ

بر کوننك عقل و کفایتك حاصلی نیدر هر دم نه قیغو چکرسن • و یارانك جانبینه واردی برکون
رخ شاه سپاه انجم طارم فلك چارده نزول ایدوب سنجق رایت سلطنتی کنکره قلعه سپهره
کوتوردی **بیت** شاه خاور فلکده دکدی کذا • جیش نور ایله جوشه کلدی هوا • شهزادهیه
ایدرلرسن هموارده توکل کارفرما • و دایم تفویض و تسلیم مقامنده طورورسن • اکر واقعا بو صفتلردن
فایده حاصل اولمق وارایسه [illegible] دریغ اتمیوب • بزم کار درلك تیمارنده سعی بلیغ ایتك
کرکسن • شهزاده کلام یارانی تلقی تمام ایله قبول بیوردی • و عزیمت کامله ایله طوروب اولکدن
شهره واردی قضای حضرت پادشاه شهره وفات ایدوب • خلق عالم انلرك تعزیت و ماتمنه
مشغول ایدی • شهزاده تماشا ایچون شاهانك قصرینه چیقوب • برکوشه‌ده خاموش اولوب
طوردی • دریا نلرك بریسی کوردی که جمیع خلق ملول و محزون و جزع و فزعه مشغول
اولوب طورور کوشه قصرده بر شخص ایکم کبی اغزنه مهر سکوت اوروب اسم اوتورور **بیت**
بو موبن غنچه وش اغزینی اسمم • اوتورور طفل سوسن کبی ایکم • زیرا اول طایفه زینینه مطابق
دکل و خلایقله بو مصیبتده موافق دکل • جاسوس خیال ظن ایدوب فی الحال یانینه واردی
و احوالنی تفتیش ایدوب خاطرنه تشویش ویردی • ناکاه شهزاده انولك کلامینی
هضم ایدی و آتش خشمنی آب حلمله تسکین ایدوب کندو کندویه ایدی **نظم** سفینه
از دریشی کند او هزور • زمن غیر بزبی نیاید ظهور • دراز تا نخو شیء برکشد صد هزور سون
مرا نخو شا ازوی خوش آید بکوش • چون جنازه شاهی چیقاروب قصر عالی غوغای خلایقدن
خالی قالدی • شهزاده همان انده قالدی حوالیسنی سیران و تماشا ایدرکن دریانك
زنجیر جونی بر کره دخی زیاده حرکت ایدوب • خشم تمامله کلدی • و شهزاده‌یی طوتوب
زندانه التدی **شعر** ایلتدیلر انی زندان اچینه • قودیلر کلبه احزان اچینه • قونوب
زندانه برماه اولدی مهمانه • او تاندی بردبینه کجدی زندانه • صفا سن کوردی چاهه
ماه نوشب • اولوب زندان انکله چاه نخشب • چون کیجه اولدی یاران شهزاده‌دن اثر
کورهمدیلر • و هر یاری که تجسس ایدرلر خبر بلمدیلر بری برینه ایدرلر بو بیچاره جوان
بو صورتدن فایده بولمدی غیرتدن نه دست کلمکه راضی اولمدی بو سببدن بزم
صحبتمزدن اعراض ایدی بلکه عارندن باشن آلوب کیتدی بر دیاره دخی کیتدی کاشکی اکا
تکلیف مالا یطاق ایتمیدك و سینه‌مزی هدف تیر فراق و علف شمشیر اشتیاق ایتمیدك •
بونلر بو تنده بر برنه زبان ملامتی زیاده دراز ایدردی • شهزاده انده قید بند زندانه
کرفتار اولوب لسان حال ایله رفیقلری جانبنه سلام ارسال ایدوب بو بیتله ناله جان

کداز

ایدردی بیت جز من بر سایند برغان چمن که هم آواز شما در قفسی افتادست پادشاهی شهرک
اشراف و اعیانی و صدور و ارکانی جمیع اولوب دیدیلرکه شغل ایالتی و کار حکومت
ولایتی بر کسنه که فوق همتی تیز و ارتباج سلطانی وحضرد ولتی شایسته خاتم جهانبانی اوله
متردقلر که پادشاهلر بیک فرزندی قالمه مستدعی شرع شاهیدن بر فرد اولمه مستدعی
بونلر بو محافظه و بو مشاوره ده و محاوره ایدرکن دریا زمز بود ایلر و کلوب ایدی
بو سری اظهار و بو کاری آشکار اتمکوز که دونکی کون بر جاسوس بر طور بیطور دونم مبادا
آنولک بر رفیقی اولوب تحقیق احوال ایچون بو کون بونده ظاهر اوله و سزلک منازعه و محا
کوزه واقف اولوب دیده تجسس ایله احوالکزه ناظر اوله بس حکایت ملکزاده یی تمامها
اول جماعته انها ایدی انلر دخی استکشاف احوالده اهمال اخلاق لکلیه تاعث اولمق
احتمالی وروب بر سبیل استعجال بر سرهنک ارسال ایدوب فی الحال شهزاده یی مسجودن مجلسه
کتوردیلر چون انلرک نظری آیینه جمال ملک آرا لرینه مصادق اولدی دیده فراستله
کوردیلر که انولک سیماسنده علامت رشد و سعادت هویدادر و امارت جنت و شقاوت
نابیدا بیت سعادت غره سینده طالع شهادت بروتی سکلنده لامع شرایط تعظیم و
تکریمی تقدیم ایدوب یا دغربتی احتیاج حکمت تدبیر بیت تو بدین حسن لطافت نکجایی آییی
بنشین چون زبرای دلمای کیی شهزاده انلرک جوابن وجه صواب اوزره ادا ایدوب
اصل و نسبن و فضل و حسبن و بدرینک کیفیت و وفاتن و برادرلرک کیدوکه سو اتفاقی
و ترک دیار اختیار اتمکک سببن و یارانک اندن برکونلک معاشی جهته طلبن بر سبیل تفصیل
تعبیر دلپذیر ایله تقریر ایدی اتفاقا بعض اکابرک انک بدرینک دیوانینه حاضر اولنلر
اولکوهر صدف شاهی کنار شاهنشاهیده مشاهده اتمشلردی انی کوردکلری بلدیلر
و سایر ارکان دولت انک اسلافنک شوکت و سلطنت مملکتی بلدردیلر و اول ولایتک
جمیع اصاغری و اکابری انولک دیدار فرخ فالیله خوشحال اولوب طلعت میمونه ملاقات
همایوندن عین سعادت بلوب متفق الکلمه اولوب ایتدیلر بو خطه نک حکومتنه سزاوار
بو شهزاده عالی مقداردر که نسبت پاکیزه وار در و بی شبهه افتتاح ابواب معدلت
سلف بزرکوارینه اقتدا و اکتساب اسباب مجد تده آثار ستوده آباء کرامنه
اتباع و اصغا قلنسه کرک بیج درخت ظلی بازوی شهامتله قمع و فضایل نسبی منافع
مکتسبیله جمع ایدوب رعیت سایه رعایتینده آسوده حال اولنسه کرک لمعه فر
یزدانی که انولک جبین مبیننده ساطعدر جهانبانلق استعدادینه و کشورستانلق

دلیل ظاهر و برهان قاطعدر شهریارلق علامتی سیمای سعادت انتماسنده لایحدر •
تاجدارلق اماراتی آیینهٔ جمال جهان نماسنده واضحدر **بیت** برحشمت سلیمان انکشترکه
شکت نماید • برعقل دانشراو خندد مرغ ماهی • پس همان ساعتده بیعت ایدوب کوکب
دولتی حضیض دنائتدن ذروهٔ سلطنته ایردی • و بو سهولتله خلعت خلافت و ایالت و لا
انته کردی • و بحجرهٔ توکل و اعتماددن برثمرهٔ مرادیدر • هرکسنه نك که قدم نیتی مقام
توکلده راسخ • و بنای عقیدتی تسلیم رضاده شامخ اوله مقاصد دین و دنیا اکا سهولتله
الدیره و نقاب آزردن شاهد مرادی احسن وجها اوزره یوز کوستره **نظم** کلید
توکل کو آید بدست • در کنج اقبال توان کشود • بچوکان صدق اندرین عرصه کاه • زمیدان
توان کوی دولت ربود • اول ولایتده عادت بو ایدی که پادشاهلری اول جلوسنده بر فیل
سفیدی بند درلردی و کافهٔ انام جمع اولوب زینت تمام ایله کرداکرد شهری کزدرلردی •
انولك باشنه دخی همان اول عادتی رعایت ایدلر شهزاده اول محلده مهر جهان کرد کبی
اطراف شهری دور ایدوب دروازه یه کلوب اول اسطوانی که یارانه مذبوردر دروازهٔ
شهر مذکور خامهٔ زباننده تسطیر و زبان خامه ایله تصویر و تحریر اتمشلردی کوردی
یوریدی تا اسطوانه بو رتك فوقنده آب زرله یازدلری و کتابه یی باشنده قلم آهنین
ایله قازدلر که نهال کسب و جمال اول زمانده ثمر ویروز و درخت عقل و کفایت اول
وقت باردور اولورکه سحاب قضای آسمانی اکا روش ویروز و رشحهٔ تقدیر صمدانی اکا
مدد ویره بو دعوی تحقیق و بو قضیه تصدیق ایدر اول رفیقك حالی که اولکی کونده
زندان محنتده محبوس ایکن ایکنجی کون دیوان سلطنتده تخت شاهی اوزره جلوس قلدی •
بربنه متفرعز و اجلاله اقبال ایدوب مسند خلافت انکله بها و بهجت بولدی و لشکر
اکا مسخر و کشور اکا مقرر اولدی **بیت** بخت چون برتخت دیدش تهنیتها کرد و رفت •
ای که بر تخت جهانداری تو سیدانی شکفت • پس همراهلرن دعوت صاحب عقل و کفایتی وزیر
ولایت قلدی • و دهقان زاده یی اسباب املاك خالك اوزره ناظر نصب ایلدی •
و صاحب جماله بی حد و بیکران مال و منال احسان ایدوب بیوردی که هرچند مفارقت
احباب دشوار و مهاجرت اصحاب صعبدر اما صلاح حال و مال بودرکه سن بو خطه دن
ارتحال ایدوب بر مقامه دخی انتقال ایده سن تا انساء الناقصات العقل و الدین سودای
عشقکله مفتون دجال حسنکله مفتون اولمیه و فسق و فجور که بحسب العقل و النقل منهی
و محظوردر شیوع ظهور بولمیه بعده ارکان دیوان و اشراف و اعیانه متوجه اولوب ایدی

یت

ومحمد

واضحدر که بزلرک میاننده چوق کمسنه‌لر عقل و کفایتده و فهم و درایتده و زور و شجاعتده
بندن راجحدر اما دولت عنایتاتکز ایله و سعادت مساعدتکز ایله واقع اولدیکه
کلام قدیم و تنزیل کریم واجب التکریم و التعظیمدنکه تؤتی الملک من تشاء آیتی بو معنینک
بیاننده نص صریح و برهان قاطعدر **نظم** ای مقصد همت بلنداز مقصود دل نیازمندان
از قسمت بندگی و شاهی • دولت بودهی بهرکه خواهی • توفیق تو گر نه ره نماید • ای عقده
بعقل کی گشاید • و بو معنی و بو دعوانک موکدیدرکه همراهلرینک هر بری نفسلرینی بر عملده
نصیب ایدوب قول لا یموت و سددرمق کسب ایتدکلری نه کندو زور و قوتمه اعتماد ایلدم •
و نه جمال صورت و نه تمیز بصارتمه استظهار ایلدم بلکه بنای امورمی اساس توکل اوزره اوتوب
قضای ربانی و مقدرات آسمانیه رضا ویردم ایدی **بیت** سر قبول باید نهاد و گردن طوع
که هرچه حاکم عادل کند همه داد است • چون شهزاده کلامنی تمام ایتدی حضار مجلسدن بر مرد
دانا اقدام اوزره قیام ایدوب وظایف دعا و ثنا ادا ایتدکدنصکره ایتدی هر کلمه که •
رشته کلام جواهر انتظام ملکده منسلک اولمشدر بر لؤلؤی آبداردر که صدف خردده
پرورش بولمشدر تمام عیاردر که محک حکمتده آزمایش بولمشدر • جهاندارلق اسبابنک
نصابی عقل و حکمتدر • و تاجدارلق سعادتنک استعدادی شرطی فضل و معرفتدر • بو حساب
سلطنت انتسابک پادشاهلق لیاقتنه بو اشارت مجددر • و شهریارلق استعدادنه بو دلیل
مثبت و مبیندر آفریننده کارخانه عالم ازلدن عالمدرکه هر فردک انواع تربیتدن
بر نوع قابلیتی واردر هر شخص اصناف مرتبه‌سندن قنغی جنسه سزاواردر **بیت** بر خوان
نعمت بی منتهای همه کس • بعد حوصله خود نواله می یابند • بو ولایت اهلنک سعادتی
بو منزله گتوردی • و بو بوم سکانک قوت طالعی سن همای آسمان آشیانک سایه همایونک
مرغان شکسته بال رعیت اوزره سایبان ایتدی **بیت** مبارک منزلی کانجا فرود آید
چنین شاهی همایون عرصه کاندر بسوید • رخ چنین ماهی کبار اعیاندن بر نامدار دخی
بر ندن نطق ایدوب ایوان کیوان رفعتی زیور ثنای شاه جوانبخت فلک تختله آراسته قلوب
بو نظم جواهر انتظامی طبق دهانله فرق شهریار کامکاره نثار ایتدی و گفت **مثنوی** ای شهی
که کف کامکار زر ریخت • کمند بر سر گردون کامکار انداخت • شد از نزول حوادث
چو آسمان ایمن • بر آن دیار که چتر تو سایبان انداخت • بو اسلوب اوزره ارکان و اعیان
هر بری مقتضای مقامه مناسب کلام بیوروب صحایف مناقب حسن وایدن بر نکته اظهار
ایتدلر • و عاقبة العاقبت بر پیر پاکیزه تقریر بساط کلامه اقدام اقدامی دونا زایدی

وتقدیم لوازم دعا و مراسم ثنادن صکره بر طرزاوزره کلامه آغاز ایدی که ای ملك
باب قضا و قدرده که زبان گوهرافشان شاه اول مجلسده اندن فتح کلام ایدی بو بندهنك
سرگذشتی واردر شویله که فرمان جهان مطاع شرف صدور بولمغله تقریر دلپذیر ایله مرفوع
حضور پرحور اوله ملك ایدی سویله کوره لم واستدلم نجه واقع اولمشدر اول

ملازم

حکایت بر ایدی اول زمانکه جوان ایدم لازم ارکان دیوان ایدم چونکه دنیای
غدارك بی وفالغن فهم ایدم و بو زال دستان زمانك مکرو فریبنه جزم ایدم و عین الیقین
بلدم که عروس شوهرکش دنیا نجه یاران دمسازلك سازبود و عود وجودن یره چالمشدر
و معشوقهٔ حیله باز نجه عشاق سرانداز لك بر لعبله اباغن المشدر نفسمه ایتدم ای دردمند
دشته دلمکی بوغدار حیله کارك مکرنه بند اتمش سن که صد هزار شهریار کامکارك بینهٔ
وجودنه دست ردّ اوروب مشدد و بی حد و بی شمار تاجدار نامدارك خرمن حیاتن بلای
فنایه ویرمشدر نظم قنی اول یر یرنده شاه اولنلر سپهر سلطنتده ماه اولنلر
یاتور دلر شمدی یر التنده ابتر قره طپراغه اولمشلر برابر سنك بو سوداده سوزك تنبیه
نصب بیهوده چکمه و بو رهگذارده که عمر کاریان نزیج و محنت در میل اقامت ایتمه نظم
هرکس که ره و رسم جهان نیك شناخت از بهر اقامت اندر و خانه نساخت این کهنه رباط
عمارت چه کنی آخر چو بدیکران ببایدت پرداخت خواب غفلتده بیدار اولکه وقت تنگدر
سمندر وجه سوادا اولکه مرکب بدن لنکدر عمر کوتاه در توشه احضار ایله که مسافهٔ
نظم
راه دور و دوردراز در و قربه قلیکی آب قناعتله پر قل که تا بآتش یدیمجه از کداز ده
آن طلب امروز زهر گوشهٔ کز پی فردات بود توشهٔ راه تو دور آمد و منزل دراز
ترك نه و توشه منزل بساز چون بو غفلتدن تنبیه اولدم نفس سرکشی جام نصیحتله
زیر ... نشاط تمامله و رغبت صادقله تحصیل زاد آخرته متوجه اولدم
و ... اسن طاعت خالقه نسبت ایلدوکی رغبت دنیا و صحبت خلایقه پشت و پا اوردم

دم

بیت کوکلدن محو ایلدوک دنیا هوسن قومادم دلده حقك ماسواسن بر کون اتفاق
برمهمم ایچون بازاره واردم کوردم که بر صیاد بر جفت هدهد قفسه قومش کیدر
بیچاره لر محبس قفسده بری برینك حالنه کریان و گرفتارلق بلاسندن نوزه و
غمده بربان خداوندی نمرده خلاص دیلوب افغان ایدرلر بونلرك بو حالنه ترحم
ایدوب قصد ایتدم که صیاددن انلری صاتون آلوب بند و بلادن رها قلم و بو وسیله
ایله حسن عذاب ایزدیدن دولت آزادی یه مترصد و مترقب اولوم صیاد انلرك

ایکی درم بها تعیین ایدوب اکسوکز رضا ویرمدی بنده همان ایکی درهمه مالک ایدم متردد ولدی
اولوب نفسم حریص اولا ایکی درهمک مدینجا یز کورمدی خاطرمده دخی قلدی زیرا کنی اولی کتا-
بیک قسندن و مغمه مذهبم و نده رخصت بولدی آخر توکل ایدوب قیمت معهودی
ویروب ایکی سن دخی الوب سهرده نظره بر خالی یره کتدم و باشم اوزره چویروب رضای
الله ایچون مالمدن آزاد ایتدم انلر دخی بر ویرانه دیوارینا وسته چیقوب بو احسانک
حق مکافاتنه و بو انعامک مجازاتنه قادر دکلوز اما بو دیوار النده بر صندوق
واردر بر کوهر شاهوار ایدر اگرچه بو دخی مقابله سنده بی قدر و قیمتدر اما عجالة الوقت
شرف قبول ارزانی بیورلور دکلر منددن انلرک بو گفتارندن تعجب ایتدم و
استغفر الله انلر مخاطبه ایدوب ایتدم که عجب حکمتدر که زیر خاکده صندوق بر کوهری
کوردیکز و رشته دام صیاده غفلت قلوب جواب ویردیلر که چون حکم قضا نازل
اولدی و فرمان قدر جریان بوله دیده عقل زمدجهالتله خیره و روی بصیرت ظلمت غفلتله
تیره اولور اول محلده نه عاقلک بصیرتی اثر قلور و نه عارفک بصیرتنده نور قالور
بو جمله یه باعث اول حکم الهیدر که بو حالاتک ضمننده حادث اولور **بیت** هرچه نازل
اولسه امر قضا • هوش مدهوش ولا بصر اعمی • بو حکایت شاه جهان پناه قضا و قدر
بابنده بو بیوردوغنه کواهدر حکمای حکمت شعار بو معنی اشعارنه اشعار ایتمشلردر
مثنوی کر کار تو نیکست بتدبیر تو نیست • ور نیز بدست هم ز تقصیر تو نیست • تسلیم و رضا
پیشه کن و شاد بزی • چون نیک و بد جهان بتقدیر تو نیست • پس ایتدی ای شاه بن اول
دیوار التینی قازوب دیدکلری کبی اول صندوقجه بولدم واچدم اولان جواهری
سلک ضبط مکتوب محاسبی یابنده مبالغه قلدم حالیا آستانه مرفوع رفعت بنده
آسمان رفعت مرفوع بنده بی منت اولدر که ملک مثالک ذی مثال ارزانی بیوره تا اول
درج جواهر خزانه عامره ایچون قید ضبط ربط اولنه شهزاده ایتدی بو تحمیسن
الکدک سنده غیری شریک اولمق و بو بهالی سن دکدک ثمرندن آخری مشارکت قلمق
شرط انصاف دکل بو جواهر حکمت که الآن سلک بیانه چکدک بزه یتر بو درج نصیحت
که نقادة دانش و معرفتدر بزه کفایت ایدر که صراف عقل قتنده کوهر کلام صاحب هنردر
و سن قلب اکسیر حکمتله زر تمام عیار اولمق میسردر **نظم** در کوهر در حکمت کلامی
خصوصا محکم اولا انتظامی • قچن حکمت سوزن فهم ایلیه کوش • سماعی دخی ایلر مست و
مدهوش • دل و جان ایلر استقبال آهنک • اکور بعزیته تا بر غنچه وش تنک

ایلو

اولور خندان الکده چشمی نمناک • بولورشادی اکثلة جان غمناک • ایرسه مرد چشمه ذنده

دل وچشمنی تابنده ایلر تعالی الله زهی شان الهی • ایده آب حیات املن سیاهی • چونو

شان الهی وار ددر انده • عجبمی سر ایدرسه دلده جانده • چونبیدپای حکیم بو فصلده اصلح

آجزا ایدی • ومضمون وصایای هوشنک بو داستانله پایانه یتدی • داعی بشلیم مراسم

خدمت ولوازم مدحتی ادا ایدوب سیدی بحمد الله که یمن حکیم عالی مرتبه برله نقاب خفا

چهرهٔ مقصوددن نمر تفع اولوب غایت مأمول ونهایت مسؤلن دانای سامی منزله

برکت صحبتیله حصوله موصول اولدی نظم جزاک الله که جانم کوزن آچدک • کوزومه

تیشو جاناذ یوزن آچدک • امیدم یوزنک آچدک نقابن • کیدردک دیدهٔ دلدن حجابن

دم بر نورا اولورای مهر وش • خلاص ایندک ضلالت ظلمتندن • خضروش باکه رهبر

اولدک ای جان • ایچوردک مرده چشمهٔ آب حیوان • حالیا مستفرعدر که حکیم روشن

ضمیر بو حقیرک ناصیهٔ ملتمسنه دست ردن اولمیه وبو محقردن که فرط خلاصدن نسدهٔ حکمت

اختصاصنده هدیه کتوردم استنکاف بیورمیه بیت نیستبر طبع نازکت پنهان •

نکته تحفة الفقیر لحقیر • برهمن ایدی ای ملک بن کوشهٔ دنیاده فقرله خرجی نفسمه پیشه

وزاد قناعتی کندومه توشه ایدوب دامن دلمی لوث حلاوه نقد دنیادن وآیینهٔ ضمیری

زنک عوایقدن تابناک المتمکن هیچ وجهله ممکن میدر که بر دفعه دخی زنک قاذورات

دنیا ایله آلوده ورنک کدورات ما فیها ایله انروده قلم بیت بدنیا نا توان آسوده

بودن • در دعنم ایدا زآلوده بودن • اما اکر حضرت پادشاه سعادتمند دیلرسه

بر خدمت بی ارجمند ایدوب طوقسمش تا قیامت کردنمه بند اولمیه لو تیغ ایلدم که بو

جواهر حکمت لآلی معرفتی رشتهٔ تألیفده ترصیع وتوصیف ایدوب جمیع امورینه پیش

نهاد ایدوب قواعد سلطنتی آنلرک اوزرنه بنیاد ایلیه وهمواره بو وسیله ایله سبنی

خاطر عاطردن یاد ایلیوب اوقات مستطابه دعوات مستجابه ایله یاد ایلیه که برموجب

مضمون لا یرد دعاء الملوک العادل دعای سلاطین عدالت آیین عز اجابته مقرون دردر

رای کلام حکیم روشن رایه قبول لاذانی بیوردی همان دم برهمنی وداع ایدوب بسنه

دار الملکنه رجوع قلدی واول جواهر حکمتکه درج دهان حکیمدن الدی کردنیه رشتهٔ

تألیفه انتظام ویردی ودایما سوانح امورده بو مواعظه یه التجا ایدوب همواره

وقایع دهورده بو نصایحدن استمداد ایدردی نظم آنکه او بیروی خردمندان کرد

آخر الامر بسو منزل مقصود رسید • وانکه شد منحرف از جادهٔ رهروان • راه کم کردد

دات

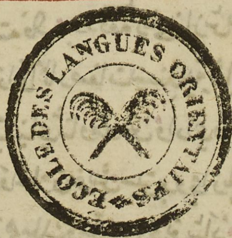
رمقصود نشانی نشنید • چون خجسته رای بو داستانی نظیری بدایتندن نهایتنه دک
بغیره دیکلدی نه تقریر قلدی همایون فال کل سیراب کبی بساط نشاط اوزره آچلدی و نهال
حالی چمن دهر سرافرازلغنه آغاز قلدی • و وزیری عواطف خسروانه بر له امیدوار ایدوب دیده
دلن تکحل الجواهر التفات شاهانه ایله منور قلوب ایتدی **نظم** زهی تقریر دلجویت تماشا
گاه روحانی • بیان شافیت نزهت فزای روح انسانی • بو قصه سر بنک بیانیله کام جان مزیجی
پر شهد و حکمت ایدک • و بو حکایت رنکیننک اداسیله زمین جان مزده تخم سعادت اکدک • من بعد
دستور العمل احکام جهانبانی بو نصایح کافیه دن غیری اولمسه کرک • و کارنامه اعمال حکمرانی
بو مواعظ شافیه دن غیری بر له قلنمسه کرک • بو کلمات بی نظیر درون دلمده بویله جایگیر
اولوب بو مرتبه ده تأثیر اتدوکنه سبب دکلدر • الا صدق نیت و صفای طویت وزیر روشن
ضمیر در • زیرا که کلام کافی اکرچه که فی حد ذاته شوب کذبدن صافی اوله قایلک آلوده لکی
جهتندن نتیجه صفا ویرمز و مواعظ نصیح باوجود که عین حکمتدن لایح اوله کوینده نک
قساوت قلبی سببیله دل سامعده تأثیر اتمز **مثنوی** داس آلوده اکر خود همه حکمت کوید
به سخن کفتن زیباش بدانه نشود • آنکه پاکیزه دلست از بنشیند خاموش همه از سیرت
زیباش نصیحت شنود • خجسته رای دعادرلرین رشته اداسنه بند ایدی و کلام ملکی که
ملک کلام ایدوکنه تأیید ایچون و لکه زبان حکمت بیان شاهنشاهیدن نشر قصد و ربولدی
محض صواب و کتاب حکمتدن زبر ایدی • واقعا کلام اهل دروغ بی فروغ اولور و آتش دمنه
کبی برآنده انطفا بولور • اما کلام اصحاب صدق و صفا بتاسیر صبح صادق کبی دایما پرنور و
ضیادر • و شعله خورشید کبی ساعت بساعت نورانی کورنور **نظم** ندکلو صبح کاذب
قلسه تزویر • قلامز قلب شیده نوری تأثیر • طوبیلور عاقبت کذب و خطاسی • همین یابینه
قالور یوز قراسی • چو اوزره صبح صادق صدق ایله دم • قدومندن منور اوله عالم
همایون فال خجسته فال • بر دفعه دخی نوازش بولدوب رایت رفعتی ذروه چرخ برینه
یوردی خجسته رای آثار صفات پسندیده شاهی و انوار اخلاق حمیده شاهنشاهی
مشاهده ایدوب بنای ثنا و مدحتی و ادای دعا و دولتی بو ابیاتله تمهید بیوردی **مثنوی**
نوای شه بجو نجیب اخلاق خویش سبق برده ای زبادشاهان پیش • زهی دین و دولت زهی
عدل و داد • زهی ملک و ملت بروی تو شاد • مجلس بو مقامده تمام اولدی و کلام
بو دعا ایله اختتام بولدی همایون فال دخی رای دابشلیم کبی بو لطایف اخبار و امثال
صحایف اخلاق و اعمالنه ثبت ایدوب سنیده معانی عدل و احسانده و تمهید قواعد

ایکی پسند ۴

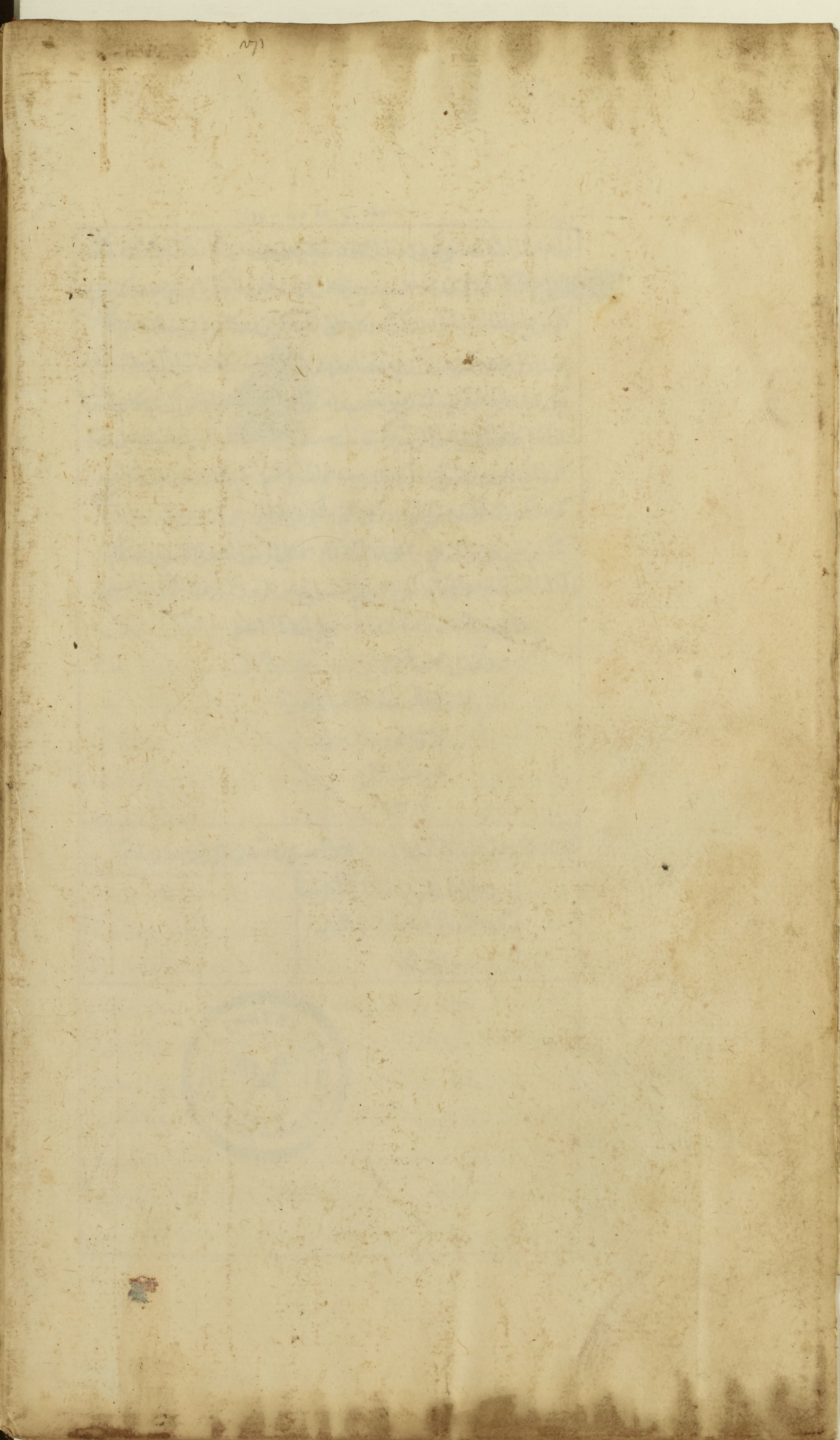
نظام احوال انسانه سعی موفور و بذل مجهود ایدی و صحایف روزکارده نام محمود و ذکر
ممدوح یادکار قودی کتدی **نظم** دو چیز حاصل عمرست خیر و نام نکو ● وزین جو درگذری
کل من علیها فان ● مباش در پی آزار و کام خلق تا آن ● کزین دو کار بیابی سعادت دو جهان
بو درر اول جواهر حکمت نثار کم بر مقتضای زمان زبان خامه و خامه زبان آنی سلک بیانه
چکدی و دهقان قریحه‌نک زمین نظم و انتظامده سعی و اهتمام تخمن اکدی ● مکارم اوصاف
افاضل و انصافی شامل قلوب بو کمینه‌نک سقطنه عین سخطله ناظر اولمیوب ● عین رضا
ارزانی بیوره‌لر **مثنوی** درکه دردی سینه نهان داشتم ● بکسیک از دل بزبان داشتم ●
کو بد و کو نیک فکندم به پیش ● پوش بدامن به نکوی خویش ● چونکه بدین پایه رساندم کلام
به که کنم ختم سخن والسلام ● الحمد لله علی الاتمام ● وعلی الرسول افضل الصلوة والسلام ●
وآله العظام ● واصحابه الکرام ● وقع الفراغ عن تحریر وتسوید هذا الکتاب المسمی
همایون نامه من ترجمة انوار السهیلی لمولانا الاعظم اعلم العلما
وافضل الفضلاء علی چلبی المشهور به واسع علیسی
المتوفی حلب کونه قاضیا فی مدینة
البروسة المحروسة فی شهور
● سنه ●
● ٩٩٢ ●

کتبه الفقیر الحقیر المذنب المحتاج الی رحمة الله تعالی حسن بن مصطفی البروسوی عفی الله له ●

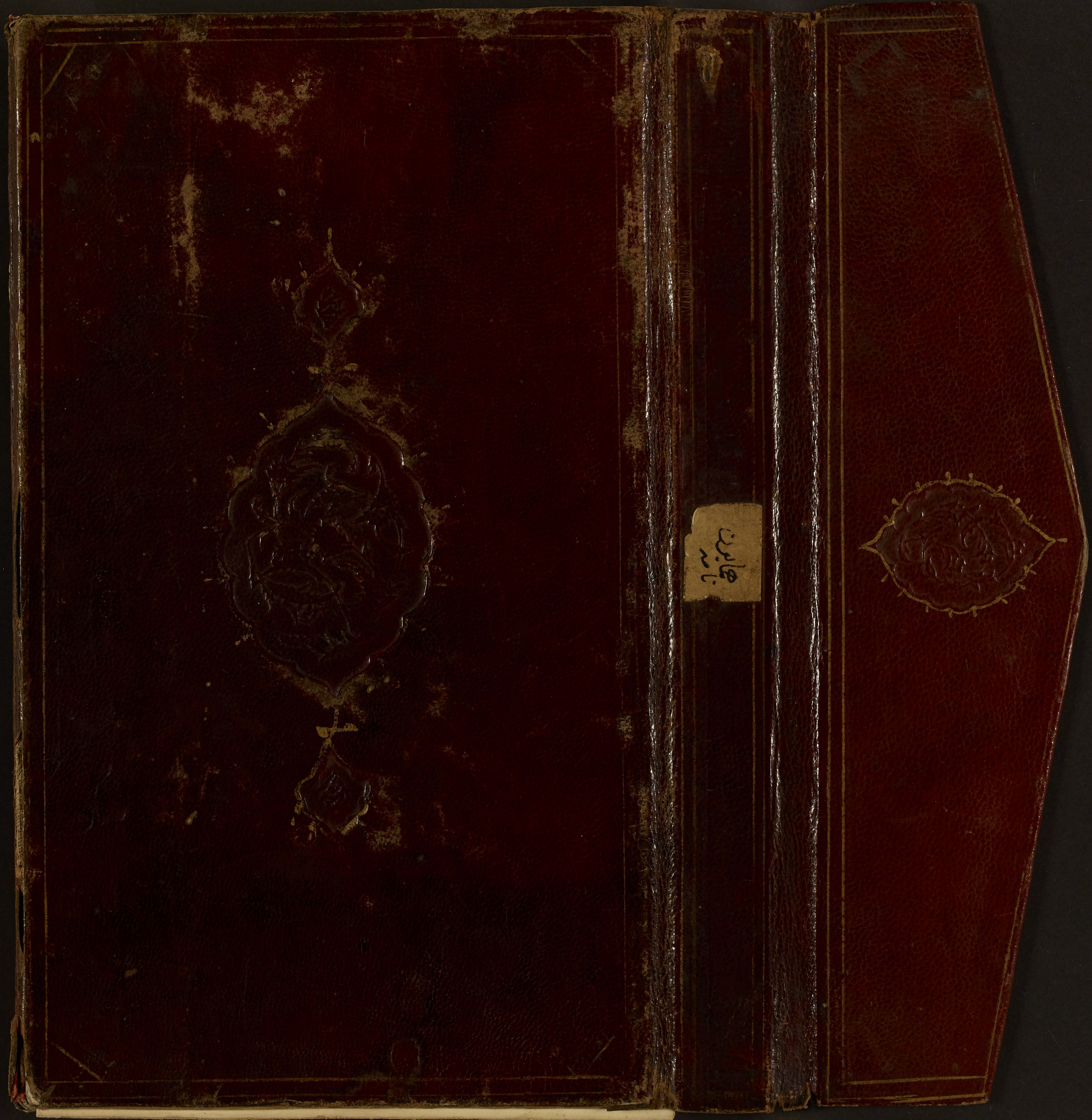
● خیره یازسون شرفی اول کرام الکاتبین
کیم دعادن یاد ایده بو کتابک کاتبین ●
● تمت ●

عزیز حاکم

همایون نامه

